

Aan de gemeenteraad van Tubbergen

Zaaknummer
1302523

Bijlagen
4

Onderwerp
Datum collegevergadering: 8 april 2025, Raadsbrief 2025 nr. 27

Verzenddatum
11 april 2025

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over de besluitvorming die heeft plaatsgevonden inzake de kerntakendiscussie SamenTwente.

Ons besluit

In onze vergadering hebben we besloten om de raad te informeren over de besluiten en effecten vanuit de kerntakendiscussie SamenTwente. Dit doen we door middel van deze raadsinformatiebrief '*SamenTwente besluitvorming kerntakendiscussie*'.

Toelichting

Met deze radenbrief informeert het college u over de besluitvorming die heeft plaatsgevonden in het algemeen bestuur SamenTwente naar aanleiding van het eindrapport: '*Samen goed(e) keuzes voor SamenTwente*' dat als bijlage bij deze brief is gevoegd.

Aanleiding kerntakendiscussie

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur SamenTwente (verder AB) op 17 januari 2024 zijn een aantal thema's aan de orde geweest waarvoor SamenTwente geen structurele financiële oplossing kon vinden. Het ging hierbij om een drietal majeure inhoudelijke ontwikkelingen: Forensische Geneeskunde, Veilig Thuis Twente en informatieveiligheid en privacy. Daarnaast werd financiering gevraagd op een aantal 'kleinere' financiële knelpunten op Milieu & Gezondheid en het meldpunt Woningvervuiling. Dit spanningsveld en effect op de begroting is ook toegelicht in de ontwikkelingenbrief en kaders begroting 2025 van SamenTwente, waarover u bent geïnformeerd. Ook de ontwikkelingenbrief en kaders begroting 2026 gaat hierop in.

Het AB heeft naar aanleiding van deze ontwikkelingen op 14 februari 2024 besloten een discussie te gaan voeren over de kerntaken van SamenTwente. Door de afname van rijksmiddelen enerzijds en grote maatschappelijke opgaven anderzijds ontstaat er spanning tussen ambitie en de inzet van middelen. De financiële ontwikkeling van gemeenten vraagt om een brede afweging op inzet van middelen om ambities te realiseren.

Via de kerntakendiscussie wordt ook actief invulling gegeven aan de Kaderbrief Twentse zienswijze, die bij de behandeling van de begroting 2025 door diverse gemeenteraden is afgegeven. Via de kaderbrief zijn alle gemeenschappelijke regelingen opgeroepen om te anticiperen op de gemeentelijke bezuinigingsopgaven in verband met het zogeheten 'ravijnjaar'. Via de kerntakendiscussie neemt SamenTwente hierin haar verantwoordelijkheid als verlengd lokaal bestuur.

Proces kerntakendiscussie

Het AB wilde inzicht verkrijgen in de taakuitvoering (onder meer in wettelijke en niet-wettelijke taken), het ambitieniveau en de daarbij behorende middelen. Het AB wilde een fundamentele, toekomstgerichte inhoudelijke discussie voeren. Tijdens de zomer van 2024 zijn de taken van SamenTwente in kaart gebracht. In werksessies hebben medewerkers van gemeenten en van SamenTwente nagedacht over mogelijkheden om taken anders of niet meer uit te voeren.

In juli en november 2024 bent u door middel van informerende brieven op de hoogte gebracht van de kerntakendiscussie. Ook zijn er op 16 oktober 2024 en 12 maart 2025 regionale raadsbijeenkomsten georganiseerd, waarin raadsleden uit vrijwel alle gemeenten zijn bijgepraat en gelegenheid hadden om vragen te stellen en mee te denken over de kerntakendiscussie.

De effecten van mogelijke keuzes zijn uitgewerkt in het eindrapport van Lysias Advies.

Hierin wordt o.a. gesproken over scenario's. Scenario Kern wil zeggen dat er niet meer wordt gedaan dan wettelijk wordt aangegeven. Scenario koers wil zeggen dat het huidige ambitieniveau gehandhaafd wordt. Het nul-scenario is gebaseerd op een financiële nul-balans.

Reflecties en bevindingen

Met het bespreken en vaststellen van het eindrapport heeft het AB de volgende reflecties en bevindingen onderschreven:

- *Overhevelen regionale taken naar lokaal gaat gepaard met een groot waterbedeffect*

Het AB concludeert dat het overdragen van regionale taken naar lokaal niveau leidt tot een verschuiving van kosten en capaciteit, het zogeheten 'waterbedeffect'. In sommige gevallen is het lokaal organiseren van bijvoorbeeld meldpunten niet haalbaar voor alle gemeenten.

- *SamenTwente voert haar takenpakket efficiënt uit in vergelijking met andere regio's*

Uit een benchmarkanalyse blijkt dat SamenTwente vrijwel overal haar taken uitvoert met minimale inzet van middelen.

- *Een nulscenario zoals gevraagd in de kaderbrief is inhoudelijk niet realistisch.*

Het AB concludeert dat een nulscenario niet uitvoerbaar is op basis van de inhoudelijke analyses en afwegingen. De wens tot een nulscenario brengt een financieringsvraagstuk met zich mee.

- *Besparingen kunnen alleen gerealiseerd worden door formatieafbouw*

Formatieafbouw heeft directe gevolgen voor de uitvoeringskracht van SamenTwente. Een keuze voor scenario *Kern* vermindert de flexibiliteit van de organisatie waardoor inspelen op ontwikkelingen en maatwerkvragen bemoeilijkt wordt.

- *Financiële druk zet solidariteit tussen stedelijke en landelijke gemeenten onder druk.*

Er is een verschil in behoefte tussen stedelijke en landelijke gemeenten. Waar thematiek speelt in de stedelijke gemeenten is er behoefte vast te houden aan het Koers scenario, terwijl meer landelijke gemeenten terug willen naar Kern. Op andere thema's waar het gaat om het in kunnen zetten van specialistische kennis is er een omgekeerd beeld. De grotere gemeenten hebben daar behoefte aan Kern. De grotere gemeenten verwachten dat deze kennis in hun eigen organisatie aanwezig is, terwijl kleinere gemeenten dit niet of moeilijk kunnen organiseren en daarom willen vasthouden aan Koers.

Autonome ontwikkelingen

In het eindrapport komen Veilig Thuis Twente en Forensische Geneeskunde terug als autonome ontwikkelingen waarbij om een vergelijkbaar structureel bedrag gevraagd werd zoals in de vergadering van het AB van 17 januari 2024 aan de orde is geweest. Het eindrapport onderschrijft dat de gevraagde bedragen het minimaal benodigde zijn om haar wettelijke taken op een minimumniveau uit te voeren. Het AB heeft besloten om SamenTwente de structurele bedragen toe te kennen voor de Forensische Geneeskunde en Veilig Thuis Twente.

Rondom het gevraagde bedrag voor Veilig Thuis Twente heerste nog wat onduidelijkheid. Deze onduidelijkheid is uit de lucht gehaald door constructieve gesprekken tussen Veilig Thuis, het ambtelijk overleg en een afvaardiging van het DB. Er is duidelijk gemaakt waarom het bedrag nodig is en er zijn een aantal afspraken met Veilig Thuis Twente gemaakt. Onder voorbehoud van deze afspraken heeft het AB het structurele bedrag toegekend.

Overzicht kerntaken en het voorkomen van toekomstige discussie

In de kerntakendiscussie is uitgebreid onderzocht wat de kerntaken van SamenTwente zijn. Deze zijn samengevat beschreven in het eindrapport. In de bijlagen van het eindrapport zijn volledige informatiesets per organisatieonderdeel uitgewerkt. Hierin staat beschreven welke kerntaken en welke maatwerktaken elk organisatieonderdeel van SamenTwente uitvoert en welke opdracht en/of verplichting hieraan ten grondslag ligt. Het AB heeft de kerntaken zoals beschreven in het eindrapport vastgesteld.

Besluitvorming AB 26 maart

De keuzes vloeien voort uit de financiële realiteit van het ravijnjaar 2026. Hierdoor wordt het steeds lastiger om taken op hetzelfde niveau te blijven uitvoeren. De huidige keuzes zorgen ervoor dat de basis behouden blijft. SamenTwente voert de kerntaken uit met maximale inzet en blijft samenwerken met gemeenten en partners om maatschappelijke impact te realiseren.

Op zes thema's had het AB voor bespreking in haar vergadering op 26 maart nog geen overeenstemming. Het ging hierbij om de thema's:

- Gezonde School Aanpak
- Seksuele Gezondheid
- Milieu & Gezondheid
- Gezondheidsbevordering
- Meldpunt Woningvervuiling
- Meldpunt Zorgwekkend Gedrag

Het AB heeft besloten om op alle thema's de huidige inzet te handhaven en deze mee te nemen in de begroting voor 2026 die voor zienswijze aan u voorgelegd zal worden. Rondom de 'Gezonde School Aanpak' heeft het AB gewijzigd besloten. In plaats van deze te handhaven en structureel te blijven financieren, is de financiering van de Gezonde School Aanpak van structurele financiering bijgesteld naar incidentele financiering tot en met 2026 in afwachting van de ontwikkelingen in het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Het AZWA is de aanvulling op het Integraal Zorgakkoord (IZA). Mogelijk wordt de Gezonde School Aanpak opgenomen in het AZWA en krijgt het daarmee een financieringsstroom vanuit het Rijk vergelijkbaar met de specifieke uitkering vanuit het IZA. In 2026 zal het AB opnieuw overwegen op welke wijze de Gezonde School Aanpak in 2027 en verder wordt geborgd.

Financieel is er de conclusie dat er op de kerntaken scherp aan de wind wordt gevaren en dat de organisatie van SamenTwente ook bezuinigt waar het kan. Het zijn de autonome ontwikkelingen die leiden tot een structurele financiële uitzetting. De optelsom van het financieel effect van de besproken voorstellen, met een mogelijk besparingspotentieel binnen de besluitvorming over de thema's, was op voorhand ook al kleiner ingeschat dan de kostenstijging naar aanleiding van de autonome ontwikkelingen. Financiële positieve effecten naar aanleiding van de kerntakendiscussie zijn mogelijk nog te verwachten in de uitkomst van de aanvullende opdrachten die geformuleerd zijn.

Aanvullende opdrachten

Het AB heeft een duidelijke prioritering gegeven aan de pijler '*Jeugd*', zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Het AB heeft ook erkend dat de pijler '*Jeugd*' breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom wordt voor deze pijler een aparte bestuurlijke opdracht, '*Prioritaire opgave jeugd*', uitgewerkt.

Daarmee is de pijler '*Jeugd*' buiten de scope van de kerntakendiscussie gehouden. In het eindrapport zijn voorstellen gemaakt die een relatie hebben met deze brede opdracht en daarin meegenomen worden. Deze zijn inhoudelijk in de kerntakendiscussie niet behandeld. De verwachting is dat bij de pijler '*Jeugd*' het grootste besparingspotentieel behaald kan worden.

Brede opdracht 'prioritaire opgave jeugd'

Het AB heeft de brede opdracht Jeugd besproken aan de hand van een notitie die door de gemeente Enschede is ingebracht. De AB leden hebben hun inbreng gegeven en Enschede gaat verder om een klankbordgroep in te richten en met een verder uitgewerkt voorstel terug te komen bij het AB. Daarbij is aandacht gevraagd voor de verschillen tussen gemeenten, gelijke inzet binnen gemeenten op preventie en de voorkant van de jeugdhulp keten. In de klankbordgroep zal een goede vertegenwoordiging komen van de verschillende gemeenten op bestuurlijk, ambtelijk en managementniveau.

Opdracht op Samenwerking 'het Samen van SamenTwente'

Het Samenwerkingsvraagstuk is breder dan enkel de samenwerking binnen de pijler 'Jeugd'. Hierbij ligt het vraagstuk voor: 'Hoe werken we zo effectief en efficiënt mogelijk samen in Twente? In het eindrapport is een opdrachtformulering opgesteld waarin een aantal aandachtspunten naar voren zijn gekomen die geadresseerd zullen worden binnen deze opdracht. Het DB heeft het AB voorgesteld om het DB de opdracht te geven om de opdrachtformulering verder uit te werken en met een uitgewerkt plan terug te komen bij het AB. Een aantal gemeenten heeft de handreiking gedaan om ambtelijk bij te dragen in de verdere uitwerking van het plan. Hierin komen ook punten aan bod zoals gevraagde inzet van gemeenten in tijd en capaciteit, de inzet van een onafhankelijke procesbegeleider en de scope van de opdracht aangezien samenwerking in de regio breder gaat dan enkel de samenwerking rondom SamenTwente.

De wijze van besluitvorming op de voorstellen

De kerntakendiscussie is gevoerd langs de lijn van de inhoud. Bij besluitvorming is echter wel gehandeld in het bewustzijn van de financiële context. Het AB heeft besloten om bij het stemmen over de voorstellen als resultaat van de kerntakendiscussie de bepaling in de gemeenschappelijke Regeling SamenTwente te hanteren voor financiële besluiten. Hierin staat beschreven dat er bij beslissingen een meerderheid van inwoners moet zijn. Dit is in lijn met het stemrecht dat van toepassing is voor de begroting SamenTwente van 2026. De kerntakendiscussie is een inhoudelijke discussie met financiële consequenties en hiermee is invulling gegeven aan een passende besluitvorming.

De financiële effecten van de besluitvorming voor Tubbergen

Deze besluitvorming inzake de kerntaken en de geaccordeerde autonome ontwikkelingen met betrekking tot Veilig Thuis Twente en Forensische Geneeskunde leveren voor Tubbergen extra kosten op waarbij de dekking uit de begroting van de gemeente moet komen:

- extra kosten in 2026: € 24.510
- extra kosten voor 2027 en verder: € 42.941*

Op basis van de aangegeven ontwikkeling met betrekking tot de gezonde schoolaanpak kan de bijdrage voor 2027 een verder nog (positief) veranderen met € 6.350 vanwege een mogelijke stemming in 2026 om hier alsnog mee te stoppen of vanwege een mogelijke andere financieringsstroom

Vervolg

SamenTwente zal de gemaakte keuzes verwerken in haar begroting voor 2026. De gemeente ontvangt deze begroting in april 2025. Met het vaststellen van de begroting door het AB ontstaat voor de deelnemende gemeenten een verplichte uitgave. De deelnemende gemeenten moeten de gevolgen van vastgestelde begrotingen van verbonden partijen opnemen in hun begroting. In dit geval moet de gemeente Tubbergen de meerkosten als gevolg van de kerntakendiscussie bij Samen Twente opnemen in de (meerjaren)begroting. Dit doen we bij de perspectiefnota 2026. Deze begroting van SamenTwente zal samen met de begrotingen 2026 van de overige verbonden partijen in gebundelde vorm worden aangeboden aan de gemeenteraad die in de gelegenheid is om een zienswijze in te dienen. Behandeling in de gemeenteraad van Tubbergen staat gepland in mei 2025. De definitieve besluitvorming over de begroting 2026 SamenTwente staat vooralsnog gepland voor het AB van 10 september 2025.

Wij gaan ervan uit u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de kerntakendiscussie van SamenTwente.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken. De griffier is te bereiken via telefoonnummer (0546) 62 80 00 of e-mailadres griffie@tubbergen.nl

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

de secretaris

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.L.M. Scholten'.

Ing. J.L.M. Scholten

de burgemeester

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.H. Postma'.

Drs. A.H. Postma

Samen goed(e) keuzes maken voor Twente

Voorstellen ter voorbereiding op de
Bestuurdersdag 16 januari 2024

December 2024

Opdrachtgever: Algemeen Bestuur SamenTwente
Ons kenmerk: A24STW-042
Samenstellers: Jolanda Waaijer
Lobke van Meijel
Marcel Benard
Jacco van Gastel
Datum: 18 december 2024

CONCEPT

Inhoudsopgave

Inleiding	5	Hoofdstuk 3: Veiligheid.....	58
Vorbereiding op bestuurdersdag 16 januari 2025.....	7	Algemeen.....	58
Proces en aanpak.....	8	Ontwikkelingen en opgaven	58
Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie	12	Koers en beleid	59
Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie	13	Taken Veiligheid.....	59
Voorstellen uitgewerkt per inhoudelijke pijler	26	Veiligheid: Scenario Kern	62
Hoofdstuk 1: Jeugd	26	Veiligheid: Scenario Koers	64
Algemeen.....	26	Veiligheid: Scenario Ambitie.....	66
Ontwikkelingen en opgaven	26	Hoofdstuk 4: Kennisontwikkeling en kennisdeling	69
Koers en beleid	27	Algemeen.....	69
Taken Jeugd	28	Ontwikkelingen en opgaven	69
Benchmark (GGD 2021)	28	Koers en beleid	69
Jeugd: Scenario Kern	33	Taken Kennisontwikkeling en kennisdeling	70
Jeugd: Scenario Koers	35	Benchmark (GGD 2021)	70
Jeugd: Scenario Ambitie	37	Kennis: Scenario Kern	72
Hoofdstuk 2: Publieke gezondheid en leefomgeving	41	Kennis: Scenario Koers.....	72
Algemeen.....	41	Kennis: Scenario Ambitie	73
Ontwikkelingen en opgaven	41	Hoofdstuk 5: Inkoop, contractmanagement en -beheer	75
Koers en beleid	42	Algemeen.....	75
Taken Publieke gezondheid en leefomgeving	42	Ontwikkelingen en opgaven	75
Benchmark (GGD 2021)	43	Koers en beleid	75
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Kern.....	48	Taken Inkoop, contractmanagement en -beheer	76
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Koers	52	Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Kern	78
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Ambitie	55	Hoofdstuk 6: Bedrijfsvoering	80
		Bedrijfsvoering: scenario Kern.....	80
		Bijlage 1: Benchmark Bedrijfsvoering	81

Bijlage 2: Niet uitgewerkte voorstellen	84
Niet uitgewerkte voorstellen Jeugd.....	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Koers	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Ambitie.....	85
Niet uitgewerkte voorstellen Veiligheid	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Koers	86
Scenario Ambitie.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Kennisontwikkeling en kennisdeling.....	86
Scenario Kern.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Inkoop, Contractmanagement en Contractbeheer.....	86
Scenario Kern.....	86
Scenario Koers	86
Scenario Ambitie.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Bedrijfsvoering.....	86
Bijlage 3: De scenario's	87
Bijlage 4: Afwegingskader	89

Inleiding

Het algemeen bestuur van SamenTwente heeft besloten om een kerntakendiscussie te voeren. De aanleiding voor dit besluit lag in een voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen voor een aantal majeure inhoudelijke opgaven en financiële knelpunten. Het algemeen bestuur wil inzicht in de taakuitvoering, het ambitieniveau en de daarbij horende middelen en zal vervolgens de taken van SamenTwente tegen het licht houden. Ze wil een fundamentele inhoudelijke discussie voeren die gericht is op de toekomst. Het bestuur maakt keuzes om het juiste te blijven doen en te blijven zorgen voor kwalitatieve dienstverlening voor de inwoners van Twente tegen aanvaardbare middelen. Het is belangrijk dat de keuzes met draagvlak worden genomen. Daarom is naast inhoud ook het proces belangrijk.

In deze rapportage presenteren wij voorstellen die tot stand zijn gekomen in samenwerking met medewerkers van SamenTwente en gemeenten. Met het neerleggen van deze voorstellen wordt de ambtelijke voorbereidende fase afgerond. Het is de opmaat voor de start van het bestuurlijke besluitvormingsproces. Het bestuurlijke besluitvormingsproces moet leiden tot een resultaat waarin een helder beeld ontstaat welke voorstellen door het bestuur worden omarmd en welke niet. Er wordt gestreefd naar een zo breed mogelijke consensus over het resultaat. In het algemeen bestuur van 11 december 2024 is afgesproken om dit bestuurlijke besluitvormingsproces vorm te geven aan de hand van 3 stappen:

1. Beeldvormen: bestuurlijke gesprek over voorstellen – verkennen van de beweging (16 januari 2025)
2. Oriënteren: richtinggevend bestuurlijk gesprek – keuzes worden helder (5 maart 2025)
3. Besluiten: besluiten op basis van een voorstel met een advies (26 maart 2025)

In het besluitvormingsproces wordt in de planning rekening gehouden met een collegevoorbereiding voor de oriënterende bespreking en de besluitvorming.

Eerste reflectie en bevindingen

- Op basis van de voorstellen en onze analyse komen we tot de conclusies dat de mogelijkheden die er zijn om regionale taken over te hevelen naar lokaal, gepaard gaan met een groot waterbedeffect waarbij er sprake is van een verschuiving van kosten c.q. capaciteit. In een aantal gevallen is het ook de vraag of het realistisch is omdat het lokaal organiseren van bijvoorbeeld meldpunten, niet in iedere gemeente mogelijk zal zijn.
- SamenTwente wordt op een aantal onderdelen geconfronteerd met autonome ontwikkelingen. Deze leiden voor een aantal taken tot een financiële uitzetting. Daarnaast zijn voorstellen ontwikkeld die een besparingspotentieel hebben. De opstelsom van het financieel effect van de voorstellen met besparingspotentieel is echter kleiner dan kostenstijging naar aanleiding van autonome ontwikkelingen.
- Deze uitkomst strookt met het beeld dat we uit benchmarks hebben gehaald, namelijk dat het takenpakket van SamenTwente 'lean and mean' wordt ingevuld.

Nog een aantal algemene opmerkingen vooraf:

- De kerntakendiscussie is vorm gegeven door te starten met het in beeld brengen van de taken/bouwstenen van SamenTwente, het afwegingskader per taak en de geldstromen. Hierbij is aansluiting gezocht bij de begroting van SamenTwente. Vervolgens zijn voorstellen ontwikkeld in ambtelijke werksessies waar SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers bij zijn betrokken. Hierbij is iedere taak/bouwsteen tegen het licht gehouden en gevraagd welke voorstellen denkbaar zijn kijkend vanuit het scenario Kern, Koers en Ambitie. Deze voorstellen zijn op inhoud gerubriceerd in vijf inhoudelijke pijlers, geanalyseerd en uitgewerkt met daarbij benoemd de effecten. Waar samenhang is tussen voorstellen is dit vermeld. Per pijler zijn ontwikkelingen beschreven en is benoemd welke ambities uit vastgestelde beleidsdocumenten van toepassing zijn. Daarop heeft ambtelijke toetsing plaatsgevonden (SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers) aan de hand van de vragen: Is voorstel helder en zijn effecten voldoende in beeld. De AO's Jeugd, Publieke Gezondheid en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben een advies uitgebracht. Het AO-advies en de toetsingsmomenten hebben op onderdelen geleid tot aanpassing c.q. aanvulling. Het resultaat van dit proces is weergegeven in dit rapport.
- De voorstellen en dit rapport hebben de status van concept. Dit betekent dat er op onderdelen nog verfijning van de voorstellen kan plaatsvinden en waar nodig aanvullende informatie kan worden toegevoegd.
- Bij de voorstellen in de scenario's Kern en Koers zijn bij vrijwel alle voorstellen de financiële effecten voor de begroting van SamenTwente uitgewerkt. Uitzondering hierop zijn de voorstellen die gaan over de rol OZJT in de transformatie zorglandschap en voorstellen n.a.v. autonome ontwikkelingen forensische geneeskunde en infectieziektebestrijding.
- Voor een aantal voorstellen in scenario Ambitie zijn de financiële effecten op PM gezet danwel is benoemd dat ze tot meerkosten leiden. We snappen dat dit op dit moment nog niet de totale gewenste helderheid geeft. De keuze om dit nu nog niet op geld te zetten is tweeledig. Allereerst zijn voorstellen die misschien wel gewenst zijn, maar waarbij het de vraag is of ze in deze tijd realistisch zijn. Daarnaast moet om de effecten goed in beeld te brengen, het voorstel verder uitgewerkt en concreter worden gemaakt. Dat is op dit moment niet legitiem gelet op de capaciteit en de inzet die dit vraagt. Hiervoor wordt de bespreking in januari 2025 afgewacht. Ditzelfde geldt ook voor het kwantificeren van frictiekosten.
- Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is besloten om tot een prioritaire opdracht Jeugd te komen. De bestuurlijke begeleidingscommissie ziet de uitvoering van deze bredere opdracht Jeugd niet als onderdeel van de kerntakendiscussie. Dit laat onverlet dat in de set voorstellen een aantal voorstellen zit die ook een relatie hebben met deze bredere opdracht. Waar dit aan de orde is, hebben we dit bij de voorstellen aangegeven. Ook is het opgenomen in het onderdeel proces en aanpak van de set voorstellen.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is de bedoeling van de bestuurdersdag op 16 januari 2025 uitgewerkt en worden vragen meegegeven om de bestuurdersdag goed voor te bereiden. Daarna is het proces en de aanpak beschreven. Vervolgens volgt het hoofdstuk waarin de voorstellen voor de kerntakendiscussie zijn opgenomen. Hierbij treft u eerst een leeswijzer aan die beschrijft hoe de opbouw van dit hoofdstuk eruit ziet. Vervolgens is nog een aantal bijlagen opgenomen met de benchmark bedrijfsvoering, een overzicht van voorstellen die niet verder zijn uitgewerkt en informatie en uitleg over de scenario's en het afwegingskader.

Vorbereiding op bestuurdersdag 16 januari 2025

De bestuurdersdag op 16 januari 2025 staat in het teken van beeldvorming. Doel is een gezamenlijk vertrekpunt creëren in de voorbereiding op de oriënterende en oordeelsvormende bespreking op 5 maart. Het gaat daarbij allereerst om het met elkaar doorleven van de bevindingen en het bespreken van de mogelijke dilemma's die hier uit voortkomen. Daarna gaat het om het bespreken van de voorstellen en de impact die mogelijke keuzes gaan hebben. Dit wordt gespiegeld aan de maatschappelijke opgaven, de geformuleerde ambities uit de strategische koers van SamenTwente en de inhoudelijke visies die vastgesteld zijn. Denk bij deze laatste categorie aan de visie 'Gezonde generaties in Twente', Regiovisie Jeugd (inclusief Samenwerkingsagenda Jeugd) en de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Het is daarbij belangrijk om in de bespreking de hoofdlijn vast te houden en het bestuurlijke gesprek te voeren.

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Presentatie bevindingen, benchmarks en opbrengsten kerntakendiscussie
2. Delen van beelden en dilemma's die hierdoor mogelijk ontstaan
3. Beelden vormen over de voorstellen die voorliggen, aftasten (on)mogelijkheden en risico's en spiegelen aan vastgestelde beleidskaders.

Zoals in de eerste bevindingen is gedeeld, is de opstelsom van het financieel effect van de voorstellen met besparingspotentieel kleiner dan de kostenstijging naar aanleiding van autonome ontwikkelingen. Het is daarom voorstelbaar dat gezien de financiële opgave die veel gemeenten hebben, de focus in de voorbereiding komt te liggen op de voorstellen in de scenario's Kern en Koers.

Daarnaast is het van belang om in de voorbereiding na te denken over de volgende vragen:

- Kijkend naar de lokale en regionale opgaven, welke voorstellen wil je dan omarmen?
- Welke minimum niveau is acceptabel?
- Welke risico's kun en wil je als bestuurders nemen?
- Hoe verhoudt zich dit tot de ambities die regionaal zijn afgesproken?

Proces en aanpak

Met het opleveren van dit rapport wordt de ambtelijke fase afgerond en gaan we de bestuurlijke besluitvormingsfase in. De fasen waarlangs de kerntakendiscussie is vormgegeven zijn in de afbeelding die hiernaast is weergegeven, afgebeeld. We bevinden ons in de overlap tussen de fase reflecteren en dialoog en fase uitwerken en besluiten. Daarmee lopen we op schema zoals afgesproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024.

Opdrachtgeverschap

Het algemeen bestuur is formeel opdrachtgever voor deze kerntakendiscussie. Om het werkbaar te maken is een Bestuurlijke Begeleidingscommissie ingesteld die het AB vertegenwoordigt en waarin ook het DB vertegenwoordigd is. Met hen is de voortgang besproken en zijn bijeenkomsten voorbereid. Zij bepalen of voorstellen rijp zijn voor bespreking en besluitvorming in het AB. De rol van het Dagelijks Bestuur is in de voorbereiding op het AB doorgeleidend namens de bestuurlijke begeleidingscommissie. Het DB kan relevante overwegingen vanuit de DB-verantwoordelijkheid inbrengen in het AB.

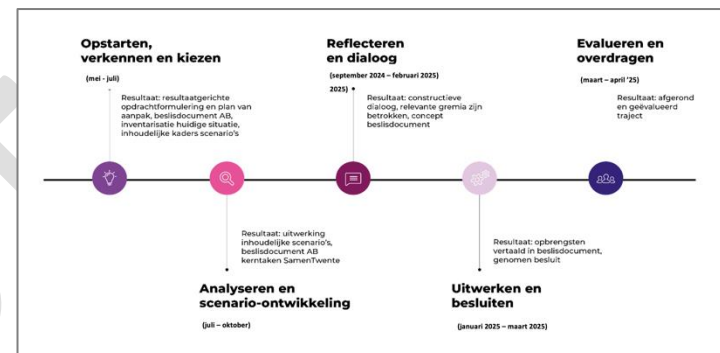
Proces van co-creatie

In de totstandkoming van de inhoudelijke scenario's en de voorstellen over de wijze van samenwerking is gebruik gemaakt van de kennis en de denkracht van medewerkers SamenTwente, de coalitions of the willing' en gemeenten. Het gaat dan om het in beeld brengen van relevante ontwikkelingen, toetsen van de feiten analyse en meedenken in de scenario ontwikkelingen en voorstel(len) samenwerking. Hiervoor zijn meerdere werksessies en toetsingsbijeenkomsten georganiseerd onder regie van Lysias. De ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben over de voorstellen een advies uitgebracht. Het primaat over de inhoud van de uiteindelijke voorstellen ligt bij Lysias vanuit de onafhankelijke rol die wordt gewenst.

Overzicht uitgevoerde activiteiten

Juli-augustus 2024

- De eerste stap in de analyse was het in beeld brengen van de grondslag van taken van SamenTwente en de financiële vertaling hiervan in de begroting 2025.
- Gedurende de zomerperiode is met de organisatie van SamenTwente gewerkt aan informatiesets per organisatieonderdeel van SamenTwente. Ieder organisatieonderdeel heeft op basis van bouwstenen inzicht gegeven in de taken die worden uitgevoerd. De grondslagen op basis waarvan de taken worden uitgevoerd, zijn verder aangevuld en in beeld gebracht.

- Gedurende de zomerperiode hebben wij werksessies georganiseerd met medewerkers van gemeenten en SamenTwente. De bouwstenen uit de informatiesets van de organisatieonderdelen van SamenTwente zijn de basis geweest om voorstellen te maken passend binnen de Kern, Koers en Ambitie. Er is geïnventariseerd welke keuzes gemaakt kunnen worden waarbij rekening is gehouden met vrijheidsgraden in het uitvoeren van taken. De werksessies kenden een zodanig rijke oogst dat verwerking hiervan niet voor de bestuurdersdag kon worden afgerond.
- Wij hebben de bouwstenen langs de lijn van de inhoud toebedeeld aan een pijler. In totaal zijn vijf pijlers ontstaan die laten zien waar SamenTwente op is betrokken en wat zij doet. De pijlers zijn: Jeugd, Publieke gezondheid en leefomgeving, Veiligheid, Kennisontwikkeling en kennisdeling en Inkoop en contractbeheer.

September 2024

- De informatiesets inclusief de analyse zijn aangeboden aan de leden van het AB voor de bestuurdersdag op 25 september 2024.
- Tijdens en na afloop van de bestuurdersdag in september hebben wij geïnventariseerd op welke punten bestuurlijk behoefte bestaat aan nadere uitwerking. Dit heeft geleid tot een duidelijke prioritering van verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom is/wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Verder werd duidelijk dat de bestuurlijke wens is om alle taken van SamenTwente tegen het licht te houden en daarvan niet op voorhand onderwerpen of scenario's uit te zonderen. Dat heeft onder meer als consequentie gehad dat uitwerking meer tijd en inzet kost dan eerder voor het traject van de kerntakendiscussie was gereserveerd.

Oktober 2024

- In oktober heeft Lysias de eerdere analyse verrijkt met uitkomsten van benchmarks en relevante onderzoeken (waaronder de twee trajecten die in opdracht van centrumgemeente Enschede zijn uitgevoerd en Veilig Thuis is betrokken). Voor de benchmarks is gebruik gemaakt van de generieke landelijke benchmark voor GGD'en (bron), specifieke benchmarks op taken (infectieziekten bestrijding, forensische geneeskunde, ICT...). Ook hebben we de kosten voor overhead in SamenTwente vergeleken met gedetailleerde benchmarkgegevens van 5 GGD'en waarover Lysias beschikt.
- We hebben de analyse geconfronteerd met de uitkomsten van de werksessies om tot uitwerking van voorstellen en daarmee tot invulling van scenario's voor bestuurlijke keuzes te komen. Daarbij hebben we een weging gemaakt van alle maatregelen. Maatregelen met een heel groot waterbedeffect of andere redelijkerwijs zeer onwenselijke gevolgen hebben we niet uitgewerkt (de lijst en de afwegingen zijn opgenomen in de bijlage). Er blijft een behapbaar pakket mogelijke maatregelen over.
- De Twentse Koers heeft een informatieset gemaakt waarmee inzicht wordt gegeven in de opdrachten. Dit wordt gebruikt als onderlegger voor de analyse voor samenhang, verbinding en mogelijke overlap.

November 2024

- In november heeft Lysias drie toetsingsbijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van gemeenten, SamenTwente en de Twentse Koers. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de voorstellen besproken en is besproken of de voorstellen helder zijn en waar nodig zijn voorstellen aangevuld met effecten.
- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen voorzien van financiële consequenties.
- De voorstellen zijn aangevuld met de input uit de toetsingsbijeenkomsten en de financiële effecten zijn toegevoegd. Daarna zijn de voorstellen ambtelijk weer gedeeld.
- Aan de ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is gevraagd of zij de voorstellen willen voorzien van een advies waarbij is gevraagd aan te geven of de voorstellen kansrijk dan wel niet kansrijk worden geacht. Hiervoor is een afwegingskader meegegeven.

December 2024

- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen nogmaals gecheckt op financiële consequenties.
- Er zijn voorstellen gedaan voor de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Waar dit aan de orde is worden de voorstellen thematisch gepresenteerd
- Lysias heeft in het algemeen bestuur van 11 december 2024 de algemene bevindingen gedeeld en procesafspraken gemaakt over de inrichting van het bestuurlijke proces in het eerste kwartaal 2025.
- Op basis van de verstrekte documenten van SamenTwente en de Twentse Koers heeft Lysias een eerste analyse gedaan op de verbindingen en mogelijke overlap in taken. Dit wordt in januari 2025 met betrokkenen besproken.

Samenhang SamenTwente met de 'coalitions of the willing'

Afgesproken is dat we in de uitvoering van de opdracht breder kijken, omdat SamenTwente onderdeel uitmaakt van een keten. Voor de bredere blik wordt gekeken naar:

- samenhang en mogelijke overlap in taakuitvoering tussen SamenTwente en de coalities Samen14, Kennispunt Twente en de Twentse Koers.
- mogelijk 'communicerende vaten' die er zijn in de samenwerking tussen SamenTwente en het voorliggend veld in gemeenten.

Hiermee worden de verbindingen die er zijn helder en wordt ook helder of er bij keuzes sprake is van een waterbedeffect. Dit beperkt zich tot inzicht omdat de governance voor deze onderdelen anders is georganiseerd. Deze activiteit pakken we in 2025 verder op en dit is helder voor de oriënterende bespreking op 5 maart 2025.

‘Het samen van SamenTwente anders organiseren’

In de zomerperiode is een ambtelijke werksessie georganiseerd waarin is stilgestaan bij de (on)mogelijkheden om het samen van SamenTwente anders te organiseren. Tijdens de werksessie is geconcludeerd dat er kansen liggen, maar dat het thema te groot is om gelijktijdig met de kerntakendiscussie op te pakken, hier voorstellen op ontwikkelen en het ook goed af te hechten. Afgesproken is tot een gedragen opdrachtformulering te komen waarover gelijktijdig met de voorstellen kerntakendiscussie besluitvorming door het algemeen bestuur kan plaatsvinden.

Onderdelen die in 2025 in ieder geval aan de orde nog aan de orde moeten komen zijn:

- Duidelijk totaalbeeld van de samenwerkingsstructuren tussen gemeenten en SamenTwente.
- Duidelijkheid over de rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op zowel het bestuurlijke- als het ambtelijke niveau. Hoe verhouden gremia zich tot elkaar en waar richten zij zich op het regionale belang en waar op het lokale belang?
- Hoe kan congruente sturing op vier niveaus van bestuur, management, beleid en uitvoering worden georganiseerd, waarbij het zowel gaat over sturing op inhoud als op beschikbaarheid van ambtelijke inzet en capaciteit voor de regionale opgaven.
- Waar zijn efficiency mogelijkheden en waar zitten mogelijk dubbelingen in het besluitvormingsproces naar het algemeen bestuur?

In het eerste kwartaal van 2025 wordt de concept opdrachtformulering bij meerdere gremia getoetst. De bestuurlijke begeleidingscommissie is bestuurlijk aanspreekpunt. Daarnaast zal de opdrachtformulering worden getoetst bij de gemeentesecretarissen en wordt een ambtelijke toetsingsbijeenkomst georganiseerd.

Prioritaire opgave jeugd

Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is door het bestuur een duidelijke prioritering gegeven aan verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom is/wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Deze wordt door de gemeente Enschede bestuurlijk verder gebracht en valt daarmee buiten de scope van de kerntakendiscussie.

Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie

In totaal zijn 45 voorstellen uitgewerkt. Deze voorstellen zijn toegekend aan vijf inhoudelijke pijlers. Ook is een voorstel met betrekking tot de bedrijfsvoering toegevoegd. De voorstellen zijn verdeeld over de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Voor een beschrijving van deze scenario's verwijzen we naar bijlage 3. Bij de totstandkoming van voorstellen hebben we gebruik gemaakt van een afwegingskader dat u in bijlage 4 aantreft. De aantallen voorstellen per pijler zijn:

- Pijler Jeugd: 12 voorstellen
- Pijler Publieke gezondheid & leefomgeving: 10 voorstellen
- Pijler Veiligheid: 10 voorstellen
- Pijler Kennisontwikkeling & kennisdeling: 4 voorstellen
- Pijler Inkoop, contractmanagement en -beheer: 3 voorstellen
- Bedrijfsvoering: 1 voorstel

Per pijler wordt eerst een algemene inleiding gegeven. De ontwikkelingen en de opgaven worden benoemd, evenals de koers en het beleid dat is vastgesteld. Er is een schema opgenomen waarin de basis voor de taakuitoefening is opgenomen en waar dit beschikbaar is, zijn de benchmarkgegevens opgenomen. Deze corresponderen met de zogenaamde bouwstenen die zijn opgenomen in de informatieset waarin alle organisatieonderdelen van SamenTwente zijn beschreven. Deze set is aan u toegezonden ter voorbereiding op de bestuurdersdag op 25 september 2024. Vervolgens is per pijler een tabel opgenomen met daarin het overzicht van alle voorstellen uit de betreffende pijler, verdeeld over de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Er is onderscheid gemaakt tussen voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen (paarse blokken in het totaaloverzicht) en voorstellen op specifieke thema's (roze blokken in het totaaloverzicht). Vervolgens zijn alle voorstellen uitgewerkt en zijn effecten in kaart gebracht. Waar samenhang is met andere voorstellen is deze ook in de uitwerking aangegeven.

Voor sommige thema's is een voorstel uitgewerkt in het scenario Kern, Koers en Ambitie. Dit is niet bij alle thema's het geval. Waar bij een thema in een of twee scenario's een voorstel is uitgewerkt, is het niet noodzakelijk om voor een voorstel te kiezen. Geen keuze voor een voorstel betekent in die gevallen dat de huidige situatie wordt gehandhaafd. De voorstellen zijn in samenwerking met medewerkers SamenTwente en gemeenten tot stand gekomen. Zij hebben meerdere keren meegedacht en gekeken qua toetsing en logica. Dit heeft er toe geleid dat op een later moment nog voorstellen zijn toegevoegd en zijn doorgenummerd (in plaats omgenummerd). Hierdoor loopt de nummering in bepaalde pijlers niet logisch door.

Daarnaast zijn 26 voorstellen niet uitgewerkt. Deze treft u aan in bijlage 2. Daarin is ook aangegeven welke afweging is gemaakt om voorstellen wel of niet uit te werken.

Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie

De financiële effecten hebben enkel betrekking op de begroting van SamenTwente. Bij enkele maatregelen zijn de financiële effecten nog niet helder. Om deze helderheid te kunnen geven is een verdere uitwerking van de voorstellen nodig.

Overzicht voorstellen Jeugd

Voorstellen over specifieke thema's: Samenwerkingsagenda en zorglandschap Jeugd

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2 en 3 uit pijler 5 Inkoop, Contractmanagement en -Beheer

Scenario Koers

Fin.
Effect

PM

Voorstel 7: OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda

OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit:

- OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda Jeugd;
- OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda;
- OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen.

Scenario Ambitie

Fin.
effect

Meer-
kosten

Voorstel 12: OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd

OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio.

Concreet betekent dit:

- OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf;
- OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten);

In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% per jaar te verminderen vanaf 2023;

- De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.

- Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie.
- OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.

Voorstellen over specifiek thema: Jeugdgezondheidszorg

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 1: Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus</u> Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terugbrengen. Concreet betekent dit: • Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep; • Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.	0	<u>Voorstel 4: Binnen basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren</u> Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit: • Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek. • Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren; • Werken met onderdelen van de kindreis; • Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.	0	<u>Voorstel 8: Verbreding inhoud en aanbod JGZ</u> SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit. Concreet betekent dit: • Gericht investeren voor gelijke kansen. • Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren). • Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar. • Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg.	Meer-kosten

- JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier).
- Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen.
- SamenTwente vult voorlichtingsactiviteiten risicogericht in.
- JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.

Voorstellen over specifiek thema: Gezonde School Aanpak

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen over Seksuele gezondheid uit pijler 2 Publieke Gezondheid & Leefomgeving

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 2: Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoberde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school)	-/- 185k	<u>Voorstel 5: Continueren Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.	0	<u>Voorstel 10: Verbreden Gezonde School Aanpak</u> Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak • Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang • SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels. • Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies.	+106k

- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *(Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)*

Voorstellen over specifiek thema: Verzuimbegeleiding 18+

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 3: Beëindigen Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.	-/- 70k	<u>Voorstel 6: Continueren Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen</u> SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.	0	<u>Voorstel 11: Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over. • Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet. • Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO. • De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid. • SamenTwente benut meer data voor dit project.	PM

Voorstel over specifiek thema: Pedagogische gezinsondersteuning

Scenario Ambitie

Fin.
effect
PM

Voorstel 9: Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten (AB)

De maatwerктаak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.

Overzicht voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Forensische geneeskunde

Scenario Kern

Fin.
Effect

+450k

Voorstel 7:

Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2026 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt geen rekening gehouden met tegenvallende kosten.

Scenario Koers

Fin.
Effect

PM

Voorstel 10: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding

Voorstel 9: Formatienormering infectieziektebestrijding

Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.

Meer-
kosten

Voorstellen over specifiek thema: Seksuele gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2, 5 en 10 over Gezonde School Aanpak uit pijler 1 Jeugd

Scenario Kern

Voorstel 1: Consulten seksuele gezondheid verminderen

Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.

Fin.
Effect

-/-
€80k
(voor-
stel
1+2)

Scenario Kern

Voorstel 2: Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid

Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid. Concreet betekent dit:

- Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten.
- Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling.

Fin.
Effect

-/-
€80k
(voor-
stel
1+2)

Scenario Ambitie

Voorstel 13: Verbreding seksualiteitshulpverlening

Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.

Fin.
Effect

Meerko-
sten

- Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente.
- Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.

Voorstellen over specifiek thema: Crisisbeheersing

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 3: Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

Voorstellen over specifiek thema: Pandemische paraatheid

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 4: Pandemische paraatheid in Twente</u> De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van de middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.	0

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 11: Intensiveren opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 12: Pandemische paraatheid in Twente</u> De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.	+ 373k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering Milieu & Gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 5: Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet</u> De GGD vervult geen adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	-/- 134k	<u>Voorstel 8: Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	0	<u>Voorstel 14: GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen	+ 134k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering gezondheidsbevordering

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 6: Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten</u> Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxes.	-/- 25k	<u>Voorstel 16: Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.	0	<u>Voorstel 15: Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren. Concreet betekent dit: De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten. Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten.	+ 100k

Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.

Overzicht voorstellen Veiligheid

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Wettelijke taken Veilig Thuis

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Wettelijke taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit: • focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen; • na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.	+ 983k	<u>Voorstel 4: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.	+ 1.257k	<u>Voorstel 6: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten RVT's.	+ 1.570k

Voorstellen over specifiek thema: Meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 9: Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.	0	<u>Voorstel 5: Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Handhaven van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.	0, inc. wordt structu reel	<u>Voorstel 7: Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.	+95k

Voorstel 3: Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

0

Voorstel 10: Handhaven Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Handhaven extra inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

+117k

Voorstel 11: Intensiveren Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Intensiveren inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag. Structureel financieren vanuit gemeentelijke bijdrage.

+257k

Voorstellen over specifiek thema: Samenvoegen crisisdiensten en meldpunten

Scenario Ambitie

Fin.
Effect

Voorstel 8: Crisisdiensten en meldpunten

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

PM

Voorstel over specifiek thema: Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Dit voorstel heeft samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 2: maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.
Dit voorstel is ingetrokken en is in scenario kern niet mogelijk als alleen de wettelijke taken nog worden uitgevoerd. Dan is er überhaupt geen ruimte om deze taak uit te voeren.

-

Overzicht voorstellen Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Deze voorstellen hebben samenhang met diverse voorstellen uit voorgaande pijlers:

- Voorstellen over Advisering Milieu & Gezondheid
- Voorstellen over Advisering gezondheidsbevordering
- Het voorstel over maatwerkadvisering/voorlichting/preventie bij Veilig Thuis Twente

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.	-/- 25k	<u>Voorstel 4: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties	0	<u>Voorstel 2: Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken</u> Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.	Meer-kosten
				<u>Voorstel 3: Samenwerking met gemeenten</u> GGD intensificeert de samenwerking met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.	+ 100k

Overzicht voorstellen Inkoop, Contractmanagement en -beheer

Voorstellen over specifieke thema's

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 7 en 12 uit pijler 1 Jeugd

Scenario Koers

Voorstel 2: Contractmanagement Jeugdhulp

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.
- Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.
- Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.

Fin.
Effect
PM

Scenario Ambitie

Voorstel 3: Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Fin.
Effect
PM

Voorstel over specifiek thema: KIT

Scenario Kern

Voorstel 1: Stoppen met de coördinatie op KIT.

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Fin.
Effect
PM

Overzicht voorstel Bedrijfsvoering

Voorstel over specifiek thema: ICT

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 1: Keuzes in de bedrijfsvoering

Verlagen van het ICT budget € 100.000

-/-
100k

CONCEPT

Voorstellen uitgewerkt per inhoudelijke pijler

Hoofdstuk 1: Jeugd

Algemeen

SamenTwente is op verschillende manieren betrokken bij taken en werkzaamheden die zich richten op de jeugd van Twente. Een belangrijk onderdeel is de uitvoering van het basispakket Jeugdgezondheidszorg door de GGD-JGZ. De uitvoering is een wettelijke taak op grond van de Wet publieke gezondheid. JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De inzet is gericht op het screenen/opsporen van ziektes, aandoeningen en/of problemen, het tijdig bieden van juiste hulp of zorg (inclusief vaccineren), het ondersteunen van ouders en het voorkomen van problemen bij jeugdigen. Ook richt ze zich op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin en adviseert ze gemeenten en scholen over collectieve maatregelen en bruikbare interventies die bewezen effectief zijn.

Daarnaast coördineert SamenTwente activiteiten die zijn gericht op het terugbrengen van wachtlijsten in de jeugdhulp en de afbouw van residentiële zorg. Hier ligt een belangrijke relatie met de rol die SamenTwente vervult bij het inkopen van jeugdhulp en jeugdzorg (zie hoofdstuk 5).

Ontwikkelingen en opgaven

Op landelijk niveau spelen er meerdere ontwikkelingen die het domein Jeugd raken. De vraag naar jeugdhulp neemt toe waardoor de kosten stijgen. Daarnaast is met de decentralisatie van taken door de rijksoverheid een efficiencykorting doorgevoerd. Dit maakt dat gemeenten in toenemende mate staan voor stevige uitdagingen om de zorgkosten te kunnen blijven betalen. Los van dit kostenaspect is er ook een toenemende krapte op de arbeidsmarkt in de zorgsector waarneembaar. Ook dit heeft effect op de mate waarin zorg kan worden geleverd. Wachtlijsten bij de GGZ nemen toe waardoor jongeren langer moeten wachten op passende hulp en situaties daardoor verslechteren. Met de Hervormingsagenda Jeugd wordt beoogd dat de kwaliteit en de effectiviteit van jeugdhulp wordt verbeterd en daarmee ook de stijgende zorgkosten onder controle te houden zodat het jeugdstelsel op de lange termijn betaalbaar blijft. De gemeenten moeten hier regie voeren en sturen op een transitie van het zorglandschap dat dekkend blijft, de jeugdhulp beheersbaar blijft en de zorgkosten worden afgebouwd. Een belangrijke maatregel waar op gestuurd moet worden is de om- en afbouw van de residentiële zorg.

In Twente neemt het aantal kwetsbare gezinnen toe en is een toename van complexe problematiek onder jongeren. In Twente heeft 1 op de 13 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar een hoog risico op psychosociale problematiek en maakt 1 op de 7 kinderen in Twente gebruik van geïndiceerde jeugdhulp. Er is een lange wachtlijst voordat jongeren gebruik kunnen maken van de GGZ. Logischerwijs valt hieruit af te leiden dat er veel vragen zijn bij ouders over opvoedvraagstukken en ouders in veel gevallen handelingsverlegen zijn. Deze ontwikkeling komt ook tot uitdrukking in de toename van het aantal leerlingen in het passend onderwijs.

Daarnaast is er een toename van het schoolverzuim zichtbaar waarbij in een aantal gevallen een relatie is te leggen met mentale problematiek onder jongeren. Er wordt in toenemende mate een beroep gedaan op JGZ professionals om mee te denken en intensiever mee te werken in de keten. Ook de komst van nieuwkomers leidt tot een stijging van taken. In periode 2018-2024 is dit verdubbeld. In Twente zijn op jaarbasis 1.400 nieuwkomers op jaarbasis (ter vergelijking geboortecohort is circa 5.500 kinderen).

Er wordt in Twente samengewerkt met ketenpartners om de beoogde transformatie in het zorglandschap en het terugdringen van het beroep op jeugdhulp te realiseren. Dit gebeurt aan de hand van actielijnen in de Samenwerkingsagenda Jeugd (als uitwerking van de regiovisie Jeugd). Er is een start gemaakt en de coördinatie en het aanbrengen van samenhang vraagt voor de komende jaren nog de nodige inzet. Twente is door de rijksoverheid aangewezen als jeugdhulpregio. Deze verantwoordelijkheid brengt opdrachten mee als sturen op het zorglandschap, verplichte regionale inkoop, de vertaling van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd naar de regio en vraagstukken die daarmee annex zijn. De vraagstukken die over het jeugdhulplandschap gaan, overstijgen voor een deel de invloed van de lokale gemeenten en moeten daarom collectief opgepakt worden.

Landelijk zijn aanpassingen gedaan in het rijksvaccinatieprogramma. Er komen nieuwe vaccinaties bij en de momenten van vaccinatie wijzigingen. Hierdoor zijn inhaalcampagnes noodzakelijk. Dit kost extra tijd. Daarnaast neemt ook in Twente de vaccinatiegraad af en is er meer inzet nodig om ouders te motiveren om te vaccineren.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast heeft het algemeen bestuur in 2023 de visie publieke gezondheid 'Gezonde generaties in Twente' vastgesteld. De speerpunten waar op ingezet moet worden zijn: gericht investeren voor gelijke kansen, een brede blik op gezondheid waarbij ook meer systeemgericht moet worden gekeken, verschuiving in aandacht van het individu naar het collectief en een focus op mentale gezondheid en leefstijl. Als uitvoering van dit beleid is JGZ gestart met het traject Toekomstbestendige JGZ. Doel is om de dienstverlening beter aan te laten sluiten op de omgeving en de opgaven en meer impact te genereren in de verbinding met het vraagstuk toenemende jeugdhulp. Hiervoor is in 2023 een omgevingsanalyse uitgevoerd en zijn kernopgaven geformuleerd.

De regiovisie Jeugdhulp Twente is vastgesteld in 2022. In de visie zijn leidende principes opgenomen. Belangrijke principes zijn dat ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar en specialistisch als nodig moet worden ingezet; dat de jeugdige in zijn omgeving centraal staat en dat de hulp thuis is, tenzij. Normalisering is het uitgangspunt en de ambitie is dat het zorglandschap overzichtelijk, effectief en beheersbaar is waarbij er gewerkt wordt zonder wachtlijsten. De visie is aan de hand van vijf actielijnen gespecificeerd in de Meerjarige Samenwerkingsagenda jeugdhulp Twente (2023). SamenTwente coördineert en werkt mee aan de uitvoering van actielijnen uit de Samenwerkingsagenda.

Taken Jeugd

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Basispakket Jeugdgezondheid (JGZ)		X		
Gezonde schoolaanpak (JGZ)			X	
Verzuimbegeleiding 18+ (JGZ)			X	
Hervormingagenda Jeugd (OZJT en JGZ)			X	
Regionaal plan afbouw residentiële zorg (jeugdzorg+) (OZJT)			X	
Samenwerkingsagenda Jeugd; coördinatie en deelname tafels (OZJT en JGZ)			X	
Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening (is onderdeel van Basispakket Jeugdgezondheid)				X
Dienstverlening Oekraïense vluchtelingen (JGZ)				X
Jeugdgezondheidszorg asielzoekers (JGZ)				X

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte per 100.000 kinderen (JGZ)	104	116 (11 van 15)
Percentage extra contactmomenten (JGZ)	21,4%	51,8% (18 van 20)

Overzicht voorstellen Jeugd

Voorstellen over specifieke thema's: Samenwerkingsagenda en zorglandschap Jeugd

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2 en 3 uit pijler 5 Inkoop, Contractmanagement en -Beheer

Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. effect
<u>Voorstel 7: OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda</u> OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit: • OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda; • OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda; • OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen. In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% p.j. te verminderen vanaf 2023; • De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.	PM	<u>Voorstel 12: OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd</u> OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio. Concreet betekent dit: • OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf; • OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten); • Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie. • OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Jeugdgezondheidszorg

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. effect
<u>Voorstel 1: Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus</u> Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terugbrengen. Concreet betekent dit: • Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep; • Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.	0	<u>Voorstel 4: Binnen basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren</u> Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit: • Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek. • Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren; • Werken met onderdelen van de kindreis; • Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.	0	<u>Voorstel 8: Verbreding inhoud en aanbod JGZ</u> SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit. Concreet betekent dit: • Gericht investeren voor gelijke kansen. • Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren). • Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar. • Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg. • JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier). • Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen. • SamenTwente vult voorlichtingsactiviteiten risicogericht in. • JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Gezonde School Aanpak

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen over Seksuele gezondheid uit pijler 2 Publieke Gezondheid & Leefomgeving

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 2: Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoberde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school)	-/- 185k	<u>Voorstel 5: Continueren Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.	0	<u>Voorstel 10: Verbreden Gezonde School Aanpak</u> Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak • Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang • SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels. • Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies. • De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid. • SamenTwente benut meer data voor dit project. (Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)	+106k

Voorstellen over specifiek thema: Verzuimbegeleiding 18+

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 3: Beëindigen Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.	-/- 70k	<u>Voorstel 6: Continueren Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen</u> SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.	0	<u>Voorstel 11: Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over. • Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet. • Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO. • De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid. • SamenTwente benut meer data voor dit project.	PM

Voorstel over specifiek thema: Pedagogische gezinsondersteuning

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 9: Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten (AB)</u> De maatwerktaak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.	PM

Jeugd: Scenario Kern

1. Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus

JGZ geeft uitvoering aan het Basispakket Jeugdgezondheidszorg. Dit is een wettelijke taak. Onderdeel hiervan is de preventieve screening van kinderen van 0 tot 4 jaar op consultatiebureaus. Op elk consultatiebureau werkt een team van professionals. Zij voeren de gezondheidsonderzoeken uit, geven voorlichting en advies en bieden vaccinaties aan. Er zijn in totaal 32 JGZ-locaties.

Voorstel:

Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terug te brengen. Concreet betekent dit:

- Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep, bijvoorbeeld: minimaal x km afstand tussen consultatiebureaus, of maximaal 1 consultatiebureau per x aantal kinderen.
- Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.

Mogelijke effecten zijn:

- De reisafstand wordt voor een deel van de ouders groter en kan daarmee drempelverhogend werken. Dit kan het gevolg hebben dat er een lagere opkomst is en kinderen die uit het zicht raken. Een lagere opkomst heeft ook een negatief effect op de vaccinatiegraad.
- Het centraliseren van CB-locaties drukt op ambities om gebiedsgericht te werken en kan zo ook een doorwerkende negatieve impact hebben op de ambitie gericht investeren voor gelijke kansen. Het is dan niet logisch/mogelijk te organiseren dat het CB dichtbij is terwijl dit gelet op vraagstukken in de wijk/gebied wel wenselijk is.
- Er kan anders invulling worden gegeven aan de CB functie waardoor mogelijkheden toenemen voor de doelgroep 4 tot en met 18. Denk aan mogelijkheden (inloop)locaties voor gesprekken met jongeren en groepsconsulten.
- Samenwerking met netwerkpartners is niet afhankelijk van de locatie van een CB-locatie. De aanname kan zijn dat een locatie fysiek dicht bij partners, de samenwerking

vergemakkelijkt. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd het geval is. Op voorhand kan dus niet zo gesteld worden dat het terugbrengen van locaties een negatieve invloed heeft op de samenwerking met partners in het netwerk, waaronder de lokale teams.

- Naar verwachting minder kosten voor (onderhoud) koelkasten (i.v.m. vaccins), schoonmaak kosten, ICT kosten (glasvezel aansluitingen, patchkasten, WIFI stations, printer) en bevoorrading locaties.
- Dit voorstel raakt aan diverse maatwerkprojecten zoals Kansrijke Start en andersoortige inzet op preventie.
- Efficiëntere bedrijfsvoering i.r.t. inzet personeel en benutten beschikbare dagdelen.
- Mogelijk lagere structurele kosten door centraliseren locaties.
- Mogelijk hogere incidentele kosten als gevolg van doorlopende huurcontracten in combinatie een nieuwe centrale locatie per gemeente. Dit hangt helemaal af van de doorlooptijden of afkoopmogelijkheden van de bestaande huurcontracten.
- Dit voorstel vereist aandacht voor de looptijd van de huidige contracten, voor de communicatie richting ouders, en voor het verkennen van mogelijkheden voor het aansluiten bij partners. Het is in die zin moeilijk op voorhand aan te geven wat het financiële effect zal zijn van dit voorstel.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,- Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat uitvoering van dit voorstel geen budgettaire consequenties heeft.

NB: dit voorstel vereist aandacht voor de looptijd van de huidige contracten, voor de communicatie richting ouders en voor het verkennen van mogelijkheden voor het aansluiten bij partners. Het is in die zin moeilijk op voorhand aan te geven wat het financiële effect zal zijn van dit voorstel.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 4, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 8, scenario Ambitie

2. Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoberde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school).

Mogelijke effecten zijn:

- Het stoppen met GSA heeft effect op de gezondheid van de Twentse jeugd en genereert waarschijnlijk op de langere termijn elders kosten.
- Er is een waterbedeffer bij scholen en jeugdartsen. Scholen zijn gewend om zich met vragen te richten tot de JGZ. Als de GSA medewerker er niet meer is, zullen ze hun vragen naar verwachting bij de jeugdartsen neerleggen, omdat die aanwezig is op de scholen. Los van het gegeven dat jeugdartsen niet een logisch eerste aanspreekpunt zijn, zorgt dit ook voor toename taken en voert een arts een taak uit die logischerwijs past bij een ander type functionaris, niet zijnde een arts.
- Scholen bepalen zelf hoe zij een gezonde leefstijl stimuleren. Dit zal op verschillende wijzen worden ingevuld, de hoeveelheid aandacht en soort interventies zal verschillen. Vraag is voldoende zicht is op inzet van bewezen interventies.
- De versobering leidt mogelijk tot vermindering van het bereik of een lagere bereidheid van scholen om te participeren en zullen minder kinderen worden gestimuleerd.
- Inzet versnipperd en kennis en kwaliteit gaat waarschijnlijk verloren. De versnippering zit hem erin dat scholen op individuele wijzen invulling geven aan gezonde leefstijl, zonder dat één regionale partij kennis over dit onderwerp bundelt en uitdraagt.
- Scholen gaan meer inzetten op acute problemen i.p.v. preventie doorgaande leerlijnen
- De taak komt mogelijk te liggen bij combinatiefunctionarissen van gemeenten, waardoor er één aanspreekpunt per gemeente ontstaat. Dit heeft als keerzijde dat het mogelijk is dat de GSA smaller wordt ingericht.

- Het is waarschijnlijk dat lokale uitvoering vraagt om een investering in capaciteit bij gemeenten (waterbedeffer).

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €185.000,- en frictiekosten

Dit voorstel zal naar verwachting een structurele besparing opleveren van €185.000,-

Dit betekent dat er voor iedere Twentse gemeente een (beperkte) financiële besparing wordt gerealiseerd. Daarbij moet rekening gehouden worden met incidentele frictiekosten. Deze zijn nu nog niet bekend.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

3. Beëindigen verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met de Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.

Mogelijke effecten zijn:

- JGZ kan niet langer sociaal medische expertise inzetten, waardoor scholen bij schrappen deze expertise bij de huisarts moeten halen (die verder geen zicht heeft op functioneren op school).
- Scholen worden zelf verantwoordelijk om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. De effectiviteit van maatregelen die scholen zelf inzetten, zal tussen scholen verschillen.

- Er ontstaat een waterbedeffect, met name bij scholen en huisartsen.
- Gemeenten hebben het belang dat jongeren beschikken over een startkwalificatie zodat zij zelfredzaam zijn. Voorkomen van verzuim is belangrijk om jongeren op school te houden en hen te stimuleren de opleiding af te maken.
- Een toename van 18+ jongeren die vroegtijdig school verlaten. Een deel van deze jongeren zal mede door het vroegtijdig schoolverlaten op andere manieren te maken krijgen met de dienstverlening van SamenTwente en/of gemeenten, waardoor besparingen van dit voorstel elders weer geld kosten (bijvoorbeeld instroom in uitkeringen).
- Besluiten om te stoppen met verzuimbegeleiding kan enkel in afstemming met de partners die meedoen, zoals Tactus en Mediant.
- Er blijft afstemming nodig met JGZ en maatschappelijk werk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €70.000,- en frictiekosten

Dit voorstel zal naar verwachting een structurele besparing opleveren van €70.000,-. Dit betekent dat er voor iedere Twentse gemeente een (beperkte) financiële besparing wordt gerealiseerd. Er is sprake van incidentele frictiekosten. Daarbij moet rekening gehouden worden met incidentele frictiekosten. Deze zijn nu nog niet bekend.

Relatie met andere voorstellen

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 6, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 11, scenario Ambitie

Jeugd: Scenario Koers

4. Binnen het basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren

Gemeenten zijn op grond van de Wet Publieke gezondheid verplicht om kerntaken van het basispakket JGZ uit te voeren en kunnen ervoor kiezen om die te beleggen bij de GGD of gedeeltelijk bij een andere organisatie. De JGZ is gericht op het veilig en gezond laten opgroeien van kinderen en jongeren van 0 tot 18 door screenen/opsporen van ziektes/problemen, het tijdig bieden van de juiste hulp/zorg en het voorkomen van problemen bij jeugdigen, het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin, en het stimuleren van een gezonde leefomgeving. In Twente worden ruim 120.000 kinderen ongeveer 19 keer gezien gedurende hun jeugd, in hun thuisomgeving en op scholen.

Voorstel:

Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit:

- Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek.
- Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren;
- Werken met onderdelen van de kindreis;
- Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.

Mogelijke effecten zijn:

- De dienstverlening sluit meer aan op behoeften van kind/ouders/omgeving.
- Dienstverlening voor de doelgroepen ouders en 4+ wordt uitgebreid en de dienstverlening aan de doelgroep 0 tot 4 jaar wordt gericht ingezet. Hiermee worden de kansen op gelijkheid tussen kinderen en jongvolwassenen groter.
- Door gericht te investeren voor gelijke kansen wordt de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp op termijn verlaagd.
- Dit voorstel vraagt om een grotere mate van solidariteit tussen gemeenten, omdat de inzet van JGZ verschillend zal zijn en afgestemd op de vraagstukken c.q. problematiek die er is in een gemeente.
- Het doorvoeren van dit voorstel kost tijd en vraagt monitoring.

- Intensivering van de samenwerking met lokale partners (bv huisartsen, lokale teams).
- JGZ-medewerkers worden gevraagd om anders te werken.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 1, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 8, scenario Ambitie**

5. Continueren Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.

Mogelijke effecten zijn:

- De huidige GSA aanpak wordt gecontinueerd.
- Scholen weten waar ze aan toe zijn.
- Gemeenten weten waar ze financieel aan toe zijn.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern**

- **Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie**

6. Continueren verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.

Mogelijke effecten zijn:

- Preventie van schooluitval van 18+ jongeren blijft op hetzelfde niveau
- Scholen weten waar zij rolhoudelijk aan toe zijn.
- Gemeenten weten waar zij financieel aan toe zijn.

De inzet voor 18+ vindt met incidentele financiering plaats vanaf 2017 (bij ROC) en vanaf 2018 op ROC en Zone college. Middelen worden al langer ingezet. Als de inzet wordt gestopt dan vallen deze middelen vrij.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 3, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 11, scenario Ambitie**

7. OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda

De Regiovisie (2022) is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. De leidende principes zijn de kaders voor het verbeteren. In de regionale meerjarige Samenwerkingsagenda zijn in de onderscheiden actielijnen de doelstellingen en pilots/interventies gespecificeerd. Met de Samenwerkingsagenda wordt uitvoering gegeven aan de regiovisie Jeugd. Er zijn actielijnen opgesteld die elk een eigen projectstructuur hebben. De doelstelling van de Samenwerkingsagenda is daarmee om de leidende principes te vertalen naar concrete projecten en interventies.

Voorstel:

OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit:

- **OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda Jeugd;**
- **OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda;**
- **OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen. In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% per jaar te verminderen vanaf 2023;**
- **De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.**

Mogelijke effecten zijn:

- De kans dat de doelstelling voor verminderen van de kosten voor jeugdzorg wordt gerealiseerd neemt toe.
- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder

coördinatie op de Samenwerkingsagenda en sturing op het zorglandschap, evenals de benodigde randvoorwaarden om de om- en afbouw van residentiële zorg.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie**
- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 2, scenario Koers**
- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 3, scenario Ambitie**

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog verder wordt geformuleerd.

Jeugd: Scenario Ambitie

8. Verbreding inhoud en aanbod JGZ

JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De inzet is gericht op het screenen/opsporen van ziektes, aandoeningen en/of problemen, het tijdig bieden van juiste hulp of zorg (inclusief vaccineren), het ondersteunen van ouders en het voorkomen van problemen bij jeugdigen. Ook richt ze zich op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin en adviseert ze gemeenten en scholen over collectieve maatregelen en bruikbare interventies die bewezen effectief zijn. In Twente worden ruim 120k kinderen ongeveer 19 keer gezien gedurende hun jeugd, in hun thuisomgeving en op scholen.

Voorstel:

SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit.

Concreet betekent dit:

- **Gericht investeren voor gelijke kansen.**
- **Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren).**
- **Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar.**

- Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg.
- JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier).
- Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen.
- SamenTwente vult de voorlichtingsactiviteiten risicogericht in.
- JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt invulling gegeven aan preventie en vroegsignalering waarbij beoogd wordt om toeleiding naar geïndiceerde jeugdhulp te voorkomen.
- Er komt meer inzet op de doelgroep 4+ en hun ouders.
- Het vraagt van JGZ een andere manier van werken en ze krijgen een andere rol die meer in verbinding is met andere ketenpartners.
- Een bredere aanpak/andere invulling van de contactmomenten vraagt een andere rol van professionals, hiervoor is deskundigheidsbevordering nodig.
- Aan de voorkant vraagt dit voorstel om een capaciteitsinvestering. Op termijn is moet deze investering bijdragen een verlaging van de instroom bij de geïndiceerde zorg. Het is aannemelijk dat dit ontstaat.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten

Uitvoering van dit voorstel zal meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is op dit moment nog niet te zeggen. Dit vraagt om een verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 1, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 4, scenario Koers

9. Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten

Pedagogische gezinsondersteuning maakt deel uit van preventie op basis van de Jeugdwet. Deze begeleiding gaat over enkelvoudige opvoedingsvraagstukken. Het is geen wettelijk verplichte taak, maar een maatwerk taak die sinds 2004 voor 13 van de 14 gemeenten wordt uitgevoerd. SamenTwente heeft hiervoor PGJ-professionals in dienst.

Voorstel:

De maatwerктаak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.

Mogelijke effecten zijn:

- De Twentse gemeenten trekken op dit vlak collectief met elkaar op.
- Er is voor gemeenten geen mogelijkheid om niet mee te doen.
- Er is duidelijkheid voor SamenTwente over het voortbestaan van deze taak.

Financieel effect op begroting SamenTwente: kleine uitzetting van het budget

Op dit moment nemen 13 van de 14 gemeenten deze taak af van SamenTwente. Als de taak een basistaak wordt, dan betekent dit dat de gemeente die deze taak nu nog niet afneemt, daarvoor een bijdrage moet betalen aan SamenTwente.

Het is de vraag of het algemeen bestuur hier over kan beslissen, aangezien het nu een maatwerктаak van gemeenten is.

10. Verbreden Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed.

Concreet betekent dit:

- Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak.
- Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang
- SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels.
- Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies.
- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *(Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)*

Mogelijke effecten zijn:

- Binnen Twentse scholen wordt op vergelijkbare manieren gewerkt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- De gezondheid van Twentse jeugdigen neemt toe.
- Meer investeren in het preventieve project GSA leidt tot een investering aan de voorkant, maar waarschijnlijk ook tot besparingen elders op termijn. Deze besparingen zijn onzeker en kunnen nog niet worden ingeboekt.
- SamenTwente investeert met dit voorstel in de eigen expertise en kan input van de GSA meenemen bij monitoringsactiviteiten uit pijler 4.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €106.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €106.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

11. Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

Activiteiten rond Verzuimbegeleiding 18+ MBO/RO en Zone college worden verbreed. Concreet betekent dit:

- Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over.
- Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet.
- Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO.
- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.*

Mogelijke effecten zijn:

- Het aantal vroegtijdige schoolverlaters neemt verder af.
- Het aantal jongeren met een startkwalificatie stijgt.
- Het overnemen van taken van RMC (doorstroompunt) vereist een investering aan de kant van SamenTwente, maar kan tot een (kleinere) besparing bij RMC leiden
- SamenTwente investeert met dit voorstel in de eigen expertise.

Dit voorstel vraagt om een nadere uitwerking. Het raakt aan de wet Doorstroom naar werk en heeft samenhang met de leerplicht en met RMC-taken (doorstroompunt) en met activiteiten van Twentse Belofte. Het is de vraag of het AB hier alleen over kan beslissen en of het logisch is om deze taak regionaal bij SamenTwente te beleggen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten

Uitvoering van dit voorstel zal naar verwachting meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 3, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 6, scenario Koers

12. OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Een deel van dit voorstellen landt in regio's. Binnen SamenTwente is OZJT de regionale coördinator op de HAJ. In de hervormingsagenda worden opgaven beschreven die regionaal vorm dienen te krijgen. Deels worden deze opgaven opgepakt via de samenwerkingsagenda.

Voorstel:

OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio.

Concreet betekent dit:

- OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf;
- OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten);
- Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie.
- OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met onze partners deze opgaven op te pakken. Partners zijn aanbieders, onderwijs en andere relevante partijen;
- Er ontstaat een kwalitatief beter en duurzamer zorglandschap. Hierdoor wordt invulling gegeven aan een robuuste jeugdregio zoals benoemd in de Hervormingsagenda Jeugd;
- Hiervoor is (kwalitatief goede) strategische beleidscapaciteit en contractmanagement voorwaardelijk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten.

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen, omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder strategisch sturen op het zorglandschap en welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hier bij horen. De verwachting is wel dat de uitvoering meerkosten met zich meebrengt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers
- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 2, scenario Koers
- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 3, scenario Ambitie

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Aandachtspunt is dat als voor dit voorstel wordt gekozen, er duidelijkheid is over de inhoud van de opdracht en wat er wordt verwacht van OZJT en dat duidelijk wordt hoe OZJT wordt gefaciliteerd om deze opdracht uit te kunnen voeren.

Hoofdstuk 2: Publieke gezondheid en leefomgeving

Algemeen

De GGD beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners. Deze publieke gezondheidszorg is een zeer divers taakgebied dat zich richt op gezondheid en de leefomgeving. De taken zijn vrijwel allemaal wettelijke taken op grond van de Wet publieke gezondheidszorg. De taken die regionaal moeten worden uitgevoerd zijn infectieziektebestrijding, medische milieukunde, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting. Daarnaast voert de GGD voor gemeenten in Twente wettelijke taken uit, zoals forensische geneeskunde (lijkschouw) en taken op het vlak van inspectie en hygiëne, waaronder het toezicht op seksinrichtingen en tattooshops. Ook voert de GGD taken uit in opdracht van de rijksoverheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om de publieke gezondheidszorg in COA-opvanglocaties, seksuele gezondheid, bestrijding van het coronavirus, tijdelijke impulsen Rijksvaccinatieprogramma, pandemische paraatheid, aansluiting LFI, inrichting IV landschap en versterking IZB.

Ontwikkelingen en opgaven

De opgaven zijn divers zowel in het domein van de publieke gezondheid als in de leefomgeving. In het domein van de publieke gezondheid zien we in Twente een toenemende ongezondheid op leefstijl. Dit uit zich door obesitas, toename alcoholgebruik, roken en/of vaperen. Twente scoort hier boven het landelijk gemiddelde. De mentale gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen daalt. Dit vraagt aandacht en heeft ook effect op bijvoorbeeld de inzet van jeugdhulp. Na Corona is er meer aandacht gekomen voor pandemische paraatheid. De GGD heeft in opdracht van het Rijk extra ingezet op pandemische paraatheid, bestaande uit versterking IZB, inrichten van een vaccinatievoorziening (staat on hold), jaarlijks terugkerende covid campagnes, aansluiting of het LFI en inrichting van een IV landschap. Uit het regeerprogramma lijken de extra middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld op het onderdeel versterking IZB en de aansluiting op het LFI te verminderen. Dit zet de groei naar pandemische paraatheid ook in Twente onder druk. De GGD werkt op dit onderdeel samen met 5 andere GGD regio's om op deze manier de pandemische paraatheid te vergroten. Een dalende vaccinatiegraad zorgt voor een toenemend risico op uitbraken van infectieziekten die al jaren niet meer in Nederland voorkomen. Het toenemende tekort aan zorgpersoneel is op dit moment het grootst binnen de forensische geneeskunde, waar de schaarste aan artsen enorm is. Deze schaarste wordt opgevangen door met 4 andere GGD' en passend bij de politieregio's samen te werken.

Een goed ingerichte leefomgeving draagt bij aan publieke gezondheid. De GGD wordt in toenemende mate door gemeenten gevraagd om mee te denken bij ruimtelijke ontwikkelingen. De nieuw ingevoerde Omgevingswet is hiervoor mede bepalend geweest.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten in 2024 de visie publieke gezondheid ‘Gezonde generaties in Nederland’ vastgesteld. De speerpunten waar op ingezet moet worden zijn: gericht investeren voor gelijke kansen, een brede blik op gezondheid waarbij ook meer systeemgericht moet worden gekeken, verschuiving in aandacht van het individu naar het collectief en een focus op mentale gezondheid en leefstijl.

Taken Publieke gezondheid en leefomgeving

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Crisisbeheersing (Staf)	X			
Infectieziektebestrijding excl. TBC en SOA (AGZ)	X			
Inspectie en Hygiëne (AGZ)	X			
Seksuele gezondheid (AGZ)	X			X
Tuberculose (AGZ)	X			
Milieu en Gezondheid (AGZ)	X			
(on)Gevraagd advies inhoud & proces publieke gezondheid (Staf)		X		
Gezondheidsbevordering (Staf)	X			
Gezondheidsonderzoek bij rampen (Staf)	X			
Forensische geneeskunde (AGZ)		X		X
Pandemische paraatheid (AGZ)				X
Deeltaak seksuele gezondheid (AGZ)				X
Publieke gezondheid Asielzoekers (AGZ)				X

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde		Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28	0,42
Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners (Staf)	1,03	1,5	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners	1,03	1,5
GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (excl. euthanasie)	64%	92%
Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (excl. Kinderopvang)	0,1	0,3	Formatie infectieziektebestrijding, volgens nieuwe norm	9,22	16,4

CONCEPT

Overzicht voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Forensische geneeskunde

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect
Voorstel 7: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2026 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt geen rekening gehouden met tegenvallende kosten.	+450k	Voorstel 10: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.	PM

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding

Voorstel 9: Formatienormering infectieziektebestrijding Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Seksuele gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2, 5 en 10 over Gezonde School Aanpak uit pijler 1 Jeugd

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Consulten seksuele gezondheid verminderen</u> Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.	-/- €80k (voor- stel 1+2)	<u>Voorstel 13: Verbreding seksualiteitshulpverlening</u> Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.	Meerko- sten
<u>Voorstel 2: Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid</u> Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid. Concreet betekent dit: • Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten. • Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling. • Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente. • Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.	-/- €80k (voor- stel 1+2)		

Voorstellen over specifiek thema: Crisisbeheersing

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 3: Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. finan- ciering

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 11: Intensiveren opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. finan- ciering

Voorstellen over specifiek thema: Pandemische paraatheid

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 4: Pandemische paraatheid in Twente</u> De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van de middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.	0

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 12: Pandemische paraatheid in Twente</u> De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.	+ 373k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering Milieu & Gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 5: Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet</u> De GGD vervult geen adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	-/- 134k	<u>Voorstel 8: Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	0	<u>Voorstel 14: GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van	+ 134k

de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen

Voorstellen over specifiek thema: Advisering gezondheidsbevordering

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 6: Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten</u> Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxen.	-/- 25k	<u>Voorstel 16: Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.	0	<u>Voorstel 15: Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren. Concreet betekent dit: De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten. Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten. Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.	+ 100k

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Kern

1. Consulten seksuele gezondheid verminderen

De GGD heeft een aantal kerntaken op seksuele gezondheid waar het gaat om het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Zij draagt bij aan preventie via voorlichting die aansluit op de doelgroep Twentse jongeren.

De GGD is verplicht om per jaar 4.000 consulten te realiseren. Dit minimumaantal is recent door het Rijk verhoogd. Op dit moment realiseert SamenTwente een hoger aantal consulten dan dit minimum. De prognose voor 2024 is dat het aantal consulten uitkomt op 130%.

Op rijksniveau spelen ontwikkelingen die de financiering van deze taak raken. Alle specifieke uitkeringen (SPUK's) worden met 10% verminderd. Daarnaast is gevraagd om de huidige verdeelsleutel te herzien. Het is nog niet bekend of dit gaat plaatsvinden, maar mocht dit het geval zijn, dan kan dit nadelige financiële gevolgen hebben voor SamenTwente.

Voorstel:

Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.

SamenTwente heeft als wettelijke taak om consulten aan te bieden. Zij kan dit aantal niet maximeren. Wel kan zij het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten.

SamenTwente heeft een vangnetfunctie. Deze is gekoppeld aan infectieziekten. De vangnetfunctie is bedoeld om mensen op te vangen die bijvoorbeeld niet bij de huisarts terecht kunnen of willen (bijvoorbeeld vanwege capaciteitsproblemen of een wens voor een anoniem consult) of die geen huisarts hebben. Dit is een wettelijke taak die zij moet uitvoeren.

Mogelijke effecten zijn:

- Inwoners kunnen op een gegeven moment niet meer naar de GGD. Zij moeten naar hun huisarts. Hier neemt de belasting verder toe.

- Bepaalde doelgroepen worden minder gezien en getest. Dit geldt tenminste voor mensen die zich vanwege de anonimiteit laten testen bij de GGD. Dit leidt tot een toename in gezondheidsrisico's.

Financieel effect op begroting SamenTwente van de voorstellen 1 en 2: -/- €80.000,-

Uitvoering van dit voorstel en voorstel 2 levert een structurele besparing op van €80.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- **Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers**
- **Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie**

2. Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid

De GGD heeft een aantal kerntaken op seksuele gezondheid waar het gaat om het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Zij draagt bij aan preventie via voorlichting die aansluit op de doelgroep Twentse jongeren.

De GGD is verplicht om per jaar 4.000 consulten te realiseren. Dit minimumaantal is recent door het Rijk verhoogd. Op dit moment realiseert SamenTwente een hoger aantal consulten dan dit minimum. De prognose voor 2024 is dat het aantal consulten uitkomt op 130%.

Het team seksuele gezondheid bestaat naast de preventiecoördinator uit twee verpleegkundigen, de adviseur gezonde school en de adviseur gezondheidsbevordering. De preventiecoördinator ondersteunt proactief op het vlak van individuele en collectieve preventie en zorgt voor borging van activiteiten in plannen. De coördinator onderhoudt contacten bij jongerenwerk, jeugdzorg, welzijnswerk, adviseert over training/bijscholen en voert deze uit, draagt zorg voor structurele monitoring en heeft als taak de doelgroep jongeren te bereiken via online en offline collectieve preventie.

Op rijksniveau spelen ontwikkelingen die de financiering van deze taak raken. Alle specifieke uitkeringen (SPUK's) worden met 10% verminderd. Daarnaast is gevraagd om de huidige verdeelsleutel te herzien. Het is nog niet bekend of dit gaat plaatsvinden, maar mocht dit het geval zijn, dan kan dit nadelige financiële gevolgen hebben voor SamenTwente.

Voorstel:

Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid.

Concreet betekent dit:

- Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten.
- Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling.
- Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente.
- Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.

Mogelijke effecten zijn:

- De belasting op beleidsniveau neemt bij gemeenten toe.
- Het is mogelijk dat niet alle gemeenten de rol van de preventiecoördinator goed invullen. Verminderde inzet op preventie leidt dan tot minder bewustzijn onder jongeren, wat kan leiden tot stijging van het aantal infecties (relatie met IZB).
- Stoppen met voorlichting en regionale coördinatie leidt tot versnippering aanbod van seksualiteitshulpverlening.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over de Gezonde School Aanpak (pijler 1). Het is niet mogelijk om dit voorstel te kiezen en parallel op ambitieniveau de Gezonde School Aanpak te intensiveren.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4). Het kiezen van dit voorstel bemoeilijkt een keuze om op ambitieniveau informatie- en datagedreven werken te willen doorontwikkelen.
- De politieke kleur in een gemeenten kan impact hebben op het aanbod van maatregelen waartoe inwoners toegang hebben.

Financieel effect op begroting SamenTwente van de voorstellen 1 en 2: -/- €80.000,-

Uitvoering van dit voorstel en voorstel 1 levert een structurele besparing op van €80.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie

3. Opleiden, trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum

De GGD is een crisisorganisatie en moet hiervoor een aantal taken uitvoeren. Het trainen en geoefend houden van crisisfunctionarissen (OTO) is onderdeel van de taak crisisbeheersing. De GGD werkt hierin samen met de GHOR. Het is van belang dat bij een crisis weet wat er van hem of haar wordt verwacht. Het is niet expliciet bepaald hoe vaak sprake moet zijn van OTO.

GHOR Twente adviseert om jaarlijks een scenario-oefening te doen en daarnaast jaarlijks een opleiding of training te geven. De GGD hanteert geen vaste frequentie van trainingen en oefeningen, maar heeft de laatste jaren gemiddeld 1 keer per jaar geoefend en getraind. Die trainingen zijn gezamenlijk als Kring Oost Nederland opgepakt en daarvoor zijn de kosten gedeeld. Momenteel is Twente onvoldoende toegerust om paraat te staan bij een crisis.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat er geen gemeentelijke bijdrage is vereist.

De frequentie van OTO crisisbeheersing terugbrengen naar een lagere frequentie dan wordt geadviseerd door GHOR Twente.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 11, scenario Ambitie

4. Pandemische paraatheid in Twente

Onder pandemische paraatheid vallen diverse taken. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval het nemen van algemene preventieve maatregelen op gebied van infectieziekten, het bestrijden van TBC en SOA's en het bron- en contactonderzoek bij meldingen. N.a.v. de coronapandemie is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid GGD (VIP) gelanceerd*.

De GGD heeft in het kader van dit programma versterkende taken opgepakt:

- Het bijdragen aan het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding;
- Het synchroniseren van de werkwijze aan het nieuwe landelijke systeem voor informatievoorziening
- Het bijdragen aan de basisstructuur voor coronavaccinaties (38 prikken per week voor GGD Twente)
- Het bijdragen aan campagnes over COVID-19.

De incidentele financiële impuls n.a.v. COVID-19 stopt eind 2024. De SPUK gericht op de COVID-19 campagnes wordt met 10% gekort. In het nieuwe regeerakkoord zitten bezuinigingen op de paraatheid voor gezondheids crises, maar de landelijke opdracht is nog ongewijzigd.

Voorstel:

De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt niet geleerd van de fouten die zijn gemaakt tijdens de Corona pandemie en er vindt geen doorontwikkeling plaats om goed voorbereid te zijn op een nieuwe pandemie.
- Niet verder investeren in pandemische paraatheid kan bij een nieuwe pandemie een negatief effect hebben op de crisisbeheersing GGD. Het zal meer tijd en inzet vragen om processen en de informatie-uitwisseling ingeregeld te krijgen.
- Niet goed voorbereid zijn op een nieuwe epidemie kan gezondheidsrisico's voor inwoners met zich meebrengen waarbij het ook levens kan kosten als niet snel op de situatie kan worden geacteerd.

- Er zijn bestuurlijke risico's - zeker in beeldvorming- als niet is geleerd van fouten en bij een nieuwe pandemie dezelfde fouten worden gemaakt als tijdens de Covid pandemie. Zeker als de effecten een stevige impact hebben in de samenleving.
- Voor een aantal taken werkt SamenTwente samen met andere GGD'en in de Kring Oost Nederland en met de veiligheidsregio's. Als het AB kiest voor dit voorstel dan zal op onderdelen afstemming nodig zijn met andere partijen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Dit heeft voor gemeenten geen financieel effect. Stoppen met de uitvoering van de versterkende taak loopt gelijk op met de omvang van middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 12, scenario Ambitie.**

5. Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen. Vanuit de Wet publieke gezondheid is het verplicht om medische milieukundige kennis te bevorderen bij gemeenten, om gezondheidsschade te voorkomen en te beperken. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult geen adviesrol meer voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.

N.B.: Wettelijk is bepaald dat gemeenten, voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, advies vraagt aan de gemeentelijke gezondheidsdienst. Uitgezocht wordt in hoeverre dit voorstel in strijd is met deze wettelijke bepaling.

Mogelijke effecten zijn:

- Om de wettelijke taak op Twents niveau uit te kunnen voeren wordt nu al samengewerkt met IJsselland. Minder taken uitvoeren waardoor formatie verder afneemt, maakt het geheel kwetsbaarder. De uitvoering van de wettelijke taken kunnen hiermee onder druk komen te staan.
- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op de samenwerking met de regio IJsselland.
- Kennis raakt versnipperd en het risico is dat de huidige expertise in de regio niet op niveau blijft, terwijl maatschappelijke vraagstukken de laatste jaren steeds groter zijn geworden. Dit kan effect hebben op de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten.
- De advisering en voorlichting van de GGD is onafhankelijk. Op het moment dat dit bij gemeenten wordt georganiseerd, kunnen politieke motieven het karakter van het advies of de voorlichting beïnvloeden.
- Als gemeenten van de GGD vragen om deze taak als maatwerktaak uit te voeren, is een minimum aan capaciteit nodig om continuïteit en kennis te waarborgen. De vraag is of dat geborgd is met de keuze voor dit voorstel.
- De besparing die dit voorstel oplevert wordt teniet gedaan als gemeenten alsnog de taak blijven uitvragen als maatwerk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 134.000, -
Dit voorstel levert een structurele besparing op van € 134.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

6. Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA). Naar alle waarschijnlijkheid raakt het besluit om 10% te korten op de GALA-SPUK gelden ook dit onderdeel.

Binnen het team van SamenTwente wordt gewerkt met gezondheidsbevorderaars, epidemiologen en beleidsadviseurs. Gezondheidsbevorderaars worden ingezet rondom vragen over specifieke thema's, epidemiologen leveren cijfers aan en beleidsadviseurs duiden de informatie voor gemeenten. Er is veel samenhang tussen en afhankelijkheid van elkaars taakinvoering.

Voorstel:

Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxes.

Mogelijke effecten zijn:

- Vanwege de taakverdeling binnen het team in SamenTwente raakt dit voorstel aan de taakuitvoering van alle functies: gezondheidsbevorderaars, epidemiologen en beleidsadviseurs.
- Gemeenten ontvangen enkel tabellenboeken en moeten zelf landelijk beleid en adviezen vertalen naar de lokale situatie. Dit vraagt in gemeentelijke organisaties om capaciteit en deskundigheid.
- Door lokale keuzes kan in gemeenten een andere focus komen, waardoor de afspraken die regionaal zijn gemaakt, onder druk komen te staan.
- De GGD verzamelt niet actief data, waardoor het regionale beeld verdwijnt. Dit gaat ten koste van de adviserende rol die de GGD nu vervult.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4). Het kiezen van dit voorstel bemoeilijkt een keuze om op.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €25.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van €25.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 16, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 15, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

7. Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Er is een groot tekort aan forensisch artsen voor de controles bij euthanasie en de gemeentelijke lijkschouw. Om deze zorg 24/7 beschikbaar te hebben, wordt al samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland. Diverse financieringsstromen zijn van toepassing bij deze taak: financiering uit de gemeentelijke bijdrage, van de politie en van Justitie en Veiligheid.

Om de inzet van forensisch artsen in de regio te kunnen behouden is sprake van een kostenstijging die structureel is, o.a. door een stijging van beschikbaarheid vergoedingen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Zonder deze incidentele extra middelen opereert Twente onder het kernscenario en is SamenTwente niet in staat de wettelijke taak uit te voeren.

Voorstel:

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Met dien verstande dat bij dit voorstel geen rekening wordt gehouden met tegenvallende kosten. (deze kosten zijn wel meegenomen bij het voorstel dat gepresenteerd is onder scenario Koers. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.)

Mogelijke effecten zijn:

- Er blijft capaciteit beschikbaar in de regio Twente voor de uitvoering van lijkschouw (w.o. euthanasie) en forensisch medisch onderzoek.
- Onvoldoende capaciteit kan tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld geen lijkschouwing kan plaatsvinden na euthanasie zodat dit moet worden uitgesteld naar een ander moment.
- Er is een toename in de vraag naar euthanasie. Zonder dit voorstel is het niet mogelijk om te voorzien in die behoefte en wordt van inwoners gevraagd om het moment van euthanasie uit te stellen en af stemmen op beschikbaarheid van een forensisch arts.
- Als niet wordt geïnvesteerd in de verhoging van budgetten dan loopt het aantal beschikbare artsen terug. Voor een latere financiële impuls kan dan enkel naar de gemeenten gekeken worden.

N.B.:

Doordat de forensisch arts van de GGD ook medische arrestanten zorg (MAZ) en Forensische medische expertise verricht, maakt dat de 24/7 uitvoering van de taak kostendekkend is. De aanbesteding MAZ loopt, waarbij het nog onzeker is of deze taak weer aan de GGD wordt gegund.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €450.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €450.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 10, scenario Koers.**

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Koers

8. Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen.

Vanuit de Wet publieke gezondheid is het verplicht om medische milieukundige kennis te bevorderen bij gemeenten, om gezondheidsschade te voorkomen en te beperken. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.

Mogelijke effecten zijn:

- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op IJsselland, samenwerkingspartner van de GGD.
- De kennis op gezondheid die aanwezig is bij de GGD kan door gemeenten worden benut.
- Er ontstaat ruimte om kansen te pakken op gemeentelijk niveau gezondheid en milieu meer te verbinden.
- Kennis en expertise blijft in de regio op niveau; ook de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten blijft op niveau.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0.

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 5, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14, scenario Ambitie.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

9. Formatienormering infectieziektebestrijding

De GGD heeft 7 kerntaken geformuleerd op het vlak van infectieziektebestrijding, te weten: bestrijden en voorkomen van verdere verspreiding van infectieziekten, surveillance, beleidsadvies, preventieactiviteiten, netwerk en regie, voorbereiding op grootschalige uitbraken en kennis en onderzoek. Het is op grond van de Wpg verplicht om op regionaal niveau tenminste algemene preventieve maatregelen te nemen, TBC en SOA's te bestrijden en bron- en contactonderzoek uit te voeren bij meldingen. Het ministerie van VWS heeft onderzoek gedaan naar de capaciteit en kwaliteit die beschikbaar moet zijn om het reguliere takenpakket goed uit te kunnen voeren, omdat bestaande kaders en normering zijn verouderd. De lessen die zijn geleerd tijdens Covid zijn hierin meegenomen.

In de maatschappij zorgen verschillende ontwikkelingen voor een toename van de risico's op infectieziekten, waaronder de veestapel, toenemende reisbewegingen en teruglopende vaccinatiegraden.

Uit de GGD benchmark 2021 blijkt dat de formatie in Twente fors lager is dan het landelijk gemiddelde (Twente 9,22 – landelijk gemiddelde 16,4). Onlangs is landelijk een onderzoeksrapport verschenen (Berenschot) waarin landelijke normen zijn opgenomen. Ook hier ligt de formatie van SamenTwente onder de norm. Het in lijn brengen van de formatie met de recent vastgestelde landelijke norm zal financiële consequenties hebben.

Voorstel:

Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.

Mogelijke effecten zijn:

- Door de capaciteit en de kwaliteit van de IZB in lijn met de nieuwe veldnormen te brengen, kunnen de kerntaken in Twente goed worden uitgevoerd.
- Als het AB niet voor dit voorstel kiest, dan blijft de formatie fors beneden de norm. Als er dan een uitbraak komt, dan moet de GGD binnen 24u opschalen en daarvoor andere dienstverlening stilleggen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten.

Uitvoering van dit voorstel zal meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking en landelijke richtlijnen die worden gesteld op basis van onderzoeken die hebben plaatsgevonden.

10. Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Er is een groot tekort aan forensisch artsen voor de controles bij euthanasie en de gemeentelijke lijkschouw. Om deze zorg 24/7 beschikbaar te hebben, wordt al samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland. Diverse financieringsstromen zijn van toepassing bij deze taak: financiering uit de gemeentelijke bijdrage, van de politie en van Justitie en Veiligheid.

Om de inzet van forensisch artsen in de regio te kunnen behouden is sprake van een kostenstijging die structureel is, o.a. door stijging artsenarieven van de beschikbaarheidsvergoedingen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Zonder deze incidentele extra middelen opereert Twente onder het kernscenario en is Twente niet in staat de wettelijke taak uit te voeren.

Voorstel:

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen.

Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.

Mogelijke effecten zijn:

- Er blijft capaciteit beschikbaar in de regio Twente voor de uitvoering van lijkschouw (w.o. euthanasie), medische arrestantenzorg (MAZ) en forensisch medisch (FMO) onderzoek.
- Onvoldoende capaciteit kan tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld geen lijkschouwing kan plaatsvinden na euthanasie zodat dit moet worden uitgesteld naar een ander moment.
- Bij tegenvallende kosten, bijvoorbeeld door hogere beschikbaarheidsvergoedingen of het wegvallen van de MAZ, zijn de financiële consequenties groter.

- Er is een toename in de vraag naar euthanasie. Zonder dit voorstel is het niet mogelijk om te voorzien in die behoefte en wordt van inwoners gevraagd om het moment van euthanasie uit te stellen en af stemmen op beschikbaarheid van een forensisch arts.
- Als niet wordt geïnvesteerd in de verhoging van budgetten dan loopt het aantal beschikbare artsen terug. Voor een latere financiële impuls kan dan enkel naar de gemeenten gekeken worden.

N.B.:

Doordat de forensisch arts van de GGD ook medische arrestanten zorg (MAZ) verricht, maakt dat de 24/7 uitvoering van de taak kostendekkend is. De tarieven voor de FMO en MAZ worden door het ministerie van Justitie & Veiligheid bepaald.

De aanbesteding MAZ loopt, waarbij het nog onzeker is of deze taak weer aan de GGD wordt gegund. Het is de enige variabele in de gemeentelijke bijdragen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is op dit moment nog niet helder of deze situatie zich gaat voordoen en als hij zich gaat voordoen of en zo ja welke financiële consequenties dit heeft.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 3, scenario Kern.

16. Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA).

Voorstel:

Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.

Mogelijke effecten zijn:

- Het huidige niveau van dienstverlening wordt gehandhaafd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 6, scenario Kern.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 15, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Ambitie

11. Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)

De GGD is een crisisorganisatie en moet hiervoor een aantal taken uitvoeren. Het trainen en geoefend houden van crisisfunctionarissen (OTO) is onderdeel van de taak crisisbeheersing. De GGD werkt hierin samen met de GHOR. Het is van belang dat bij een crisis weet wat er van hem of haar wordt verwacht. Het is niet expliciet bepaald hoe vaak sprake moet zijn van OTO. GHOR Twente adviseert om jaarlijks een scenario-oefening te doen en daarnaast jaarlijks een opleiding of training te geven.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat er geen gemeentelijke bijdrage is vereist.
OTO crisisbeheersing intensiveren om paraat te staan in tijden van crisis.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 3, scenario Kern

12. Pandemische paraatheid in Twente

Onder pandemische paraatheid vallen diverse taken. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval het nemen van algemene preventieve maatregelen op gebied van infectieziekten, het bestrijden van TB en SOA's en het bron- en contactonderzoek bij meldingen. N.a.v. de coronapandemie is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid GGD (VIP) gelanceerd*. De GGD heeft in het kader van dit programma versterkende taken opgepakt:

- Het bijdragen aan het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding;
- Het synchroniseren van de werkwijze aan het nieuwe landelijke systeem voor informatievoorziening
- Het bijdragen aan de basisstructuur voor coronavaccinaties (38 prikken per week voor GGD Twente)
- Het bijdragen aan campagnes over COVID-19.

De incidentele financiële impuls n.a.v. COVID-19 stopt eind 2024. De SPUK gericht op de COVID-19 campagnes wordt met 10% gekort. In het nieuwe regeerakkoord zitten bezuinigingen op de paraatheid voor gezondheids crises, maar de landelijke opdracht is nog ongewijzigd.

Voorstel:

De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.

Mogelijke effecten zijn:

- Paraat zijn als zich een nieuwe pandemie voordoet. Er is geleerd van de fouten die zijn gemaakt tijdens de Corona pandemie en er vindt geen doorontwikkeling plaats om goed voorbereid te zijn op een nieuwe pandemie.
- Er wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van een landelijk informatievoorzieningslandschap dat ondersteunend is bij een pandemie.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €373.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €373.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 4, scenario Kern.

13. Verbreding seksualiteitshulpverlening

In Twente is in de afgelopen jaren het aantal SOA consulten onder jongeren toegenomen. Ook het aantal positieve SOA testen neemt toe. Inwoners van Twente ervaren de GGD als laagdrempelig voor vragen op het vlak van seksuele gezondheid.

Om zoveel mogelijk inwoners te bereiken in de bevordering van gezonde en gewenste seksuele relaties zou de GGD in Twente hét loket kunnen worden voor alle doelgroepen voor seksualiteitshulpverlening. Nu is dit alleen voor jongeren tot 25 jaar beschikbaar.

Voorstel:

Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.

Mogelijke effecten zijn:

- Het wordt voor inwoners helder waar ze moeten zijn. De laagdrempeligheid van de GGD zorgt ervoor dat inwoners vrij anoniem om hulp kunnen vragen.
- Het aantal consulten zal stijgen.
- De financiering van de hulpverlening voor inwoners ouder dan 25 jaar loopt via de zorgverzekeraar. Als het AB besluit tot dit voorstel zullen gesprekken gevoerd moeten worden om de consulten gefinancierd te krijgen. Twentse Koers kan een rol spelen bij die contractonderhandelingen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten.

Uitvoering van dit voorstel zal naar verwachting meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern.

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie

14. GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen. Dit is een wettelijke taak die regionaal moet worden uitgevoerd. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen.

Mogelijke effecten zijn:

- De kennis die aanwezig is bij de GGD kan door gemeenten worden benut.
- Er ontstaat ruimte om kansen te pakken op gemeentelijk niveau gezondheid en milieu meer te verbinden. Het gaat om een verbinding tussen het fysieke, sociale en publieke domein.
- Kennis en expertise blijft in de regio op niveau; ook de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crises of calamiteiten blijft onafhankelijk en op niveau.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €134.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €134.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 5, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

15. Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA).

Voorstel:

Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren.

Concreet betekent dit:

- De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten.
- Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten.
- Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.

Mogelijke effecten zijn:

- Meer informatie voor gemeenten die zij kunnen gebruiken voor het effectief maken van lokaal gezondheidsbeleid.
- Dit voorstel sluit aan bij de bestaande ambities van SamenTwente. Er zal meer capaciteit nodig zijn bij de GGD. Dit heeft financiële consequenties.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €100.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €100.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 6, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 16, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

Hoofdstuk 3: Veiligheid

Algemeen

Er wordt binnen SamenTwente door meerdere organisatieonderdelen gewerkt aan taken die verband houden met de veiligheid van inwoners in Twente. Het grootste deel van de taken wordt uitgevoerd door Veilig Thuis Twente. Zij heeft de wettelijke taak om advies te geven over geweld in afhankelijkheidsrelaties, is meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) en doet veiligheidsbeoordelingen. VTT fungeert ook als crisisdienst voor spoedeisende zaken HGKM en eerste acties rondom de Wet Tijdelijk Huisverbod. Daarnaast wordt door de GGD invulling gegeven aan openbare geestelijke gezondheidszorg, waar het meldpunt zorgwekkend gedrag en meldpunt woningvervuiling worden bemenst. Ook dit zijn wettelijke taken op grond van de wet Verplichte GGZ respectievelijk WMO. Voor het Centrum Seksueel Geweld geldt dat financiering voortkomt uit de twee centrumgemeenten. Ook dit is een verplichte taak voor gemeenten op grond van de WMO. De regio Twente werkt hier samen met de regio Achterhoek.

Ontwikkelingen en opgaven

In Twente is zowel het aantal meldingen als het aantal adviezen bij VTT sterk gestegen. Ook is uit onderzoek gebleken dat er sprake is van hoge recidive. Deze groei heeft ertoe geleid dat er wachtlijsten zijn ontstaan waardoor het niet meer lukt om te voldoen aan de wettelijke doorlooptijden. Hierdoor is de focus vrijwel volledig op het primaire proces komen te liggen, ten koste van maatwerktaken op het gebied van advies, voorlichting en preventie. Ook bij de meldpunten Zorgwekkend gedrag en Woningvervuiling is het aantal meldingen gestegen in de afgelopen jaren. Het laatste meldpunt kampt sinds geruime tijd met een wachtlijst. Het aantal huishoudens op deze lijst schommelt tussen de 8 tot 10 huishoudens. Zij moeten in ieder geval circa 6-8 weken wachten, met zelfs uitschieters van 3 maanden.

Bij het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is de oprichting van een regionaal veiligheidsteam voorzien. Hier wordt VTT onderdeel van. De vorm waarin dit moet worden georganiseerd is nog niet bekend en wordt door het rijk bepaald. In opdracht van centrumgemeente Enschede heeft bureau HHM een voorstel ontwikkeld hoe hier vorm aan gegeven kan worden. Er is eveneens opdracht gegeven door de centrumgemeente om de ketensamenwerking waar VTT onderdeel van is, onder de loop te nemen. Ook deze opdracht is afgerond en geeft aanbevelingen om meer te investeren in het goed laten functioneren van de keten en het blijven investeren in gezamenlijk leren en deskundigheidsbevordering. In de werksessie die deze zomer heeft plaatsgevonden is benoemd dat er behoefte is aan een expertise op het gebied van HGKM.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten voor de periode 2023-2026 de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vastgesteld. De visie richt zich op maatregelen met als doel de cirkel van geweld te doorbreken.

De aandachtspunten uit de visie zijn meer bewustwording op de impact en de omvang van HGKM, betere preventie en vroegsignalering met als doel geweld te voorkomen, het verder uitrollen van de 'visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid' met als doel duurzame veiligheid inclusief traumaherstel te creëren, het ontwikkelen van professionals ook op het gebruik van de meldcode en het verstevigen van een integrale aanpak en domein overstijgende en intersectorale samenwerking op vlak van zorg en veiligheid. Ambities en doelen uit de Regiovisie Jeugd (2022) en de visie Publieke Gezondheid richten zich indirect op de effecten van HGKM op mensen. Denk dan aan het inzetten van ondersteuning zo licht als mogelijk voor jongeren die slachtoffer zijn van KM, systeemgericht kijken en de focus op mentale gezondheid en leefstijl. Veel van de risicofactoren die spelen bij HGKM zijn dezelfde als die spelen bij de verbetering van leefstijl en mentale gezondheid.

Taken Veiligheid

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Uitvoeren advies- en meldpunt HGKM (VTT)	X			
Centrum Seksueel Geweld (AGZ)	X			
Crisisdienst voor gemeenten (VTT)		X		
OOGZ meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag (AGZ)		X		
Jeugdbeschermingstafels (OZJT)			X	
Adviseren gemeenten (VTT)			X	
Voorlichting en preventie (VTT)			X	
Tijdelijk huisverbod (VTT)			X	
Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties (VTT)			X	

Overzicht voorstellen Veiligheid

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Wettelijke taken Veilig Thuis

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Wettelijke taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit: • focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen; • na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.	+ 983k	<u>Voorstel 4: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.	+ 1.257k	<u>Voorstel 6: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten RVT's.	+ 1.570k

Voorstellen over specifiek thema: Meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 9: Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.	0	<u>Voorstel 5: Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Handhaven van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.	0, inc. wordt structureel	<u>Voorstel 7: Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.	+95k

Voorstel 3: Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

0

Voorstel 10: Handhaven Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Handhaven extra inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

+117k

Voorstel 11: Intensiveren Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Intensiveren inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag. Structureel financieren vanuit gemeentelijke bijdrage.

+257k

Voorstellen over specifiek thema: Samenvoegen crisisdiensten en meldpunten

Scenario Ambitie

Fin.
Effect

Voorstel 8: Crisisdiensten en meldpunten

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

PM

Voorstel over specifiek thema: Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 2: maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.
Dit voorstel is ingetrokken en is in scenario kern niet mogelijk als alleen de wettelijke taken nog worden uitgevoerd. Dan is er überhaupt geen ruimte om deze taak uit te voeren.

-

Veiligheid: Scenario Kern

1. Wettelijke taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In 2024 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Deze zijn ingezet om wachtlijsten weg te werken. Bij het gelijk blijven van het aantal meldingen is deze capaciteit structureel nodig om te blijven voldoen aan de wettelijke taak. Het toekomstscenario kind en gezinsbescherming heeft gevolgen voor VTT. Wat en hoeveel capaciteit dit van VTT gaat vragen en wat daar voor nodig is, is nu nog niet helder. De verwachting is dat dit medio 2025 helderder wordt.

Voorstel:

Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit:

- focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen;
- na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.

Mogelijke effecten zijn:

- Toegankelijkheid voor ketenpartners om te sparren over alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties neemt af. Het gaat dan om: hoe signalen te duiden, welke stappen zetten om geweld te doorbreken, expertise in het voeren van gesprekken in dit soort complexe situaties.
- De rol van lokale teams bij het voeren van regie op veiligheid wordt groter. Zij moeten vragen om advies aan de voorkant zelf oppakken. Hiervoor is nodig dat er lokaal voldoende capaciteit, expertise en kennis aanwezig is. Uit de onderzoeken die onlangs zijn afgerond blijkt dat dit op veel plekken nog onvoldoende aanwezig is.
- Er zal nog steviger moeten worden geïnvesteerd in lokale teams, zowel op het vlak van kennis als op capaciteit.
- Advisering vindt enkel plaats op basis van casuïstiek die op dat moment actueel is.

- De taak van VTT wordt hierdoor nog meer uitvoerend. Hiervoor verliest zij aan kennis en specifieke kennis op dit vlak. Synergievoordelen van een regionale aanpak gaan verloren. Het afsluiten van cases na twee monitoringsmomenten leidt ertoe dat sommige onveilige cases worden afgesloten. De ene gemeente kan deze cases goed overnemen en de andere gemeente minder goed. Positief effect is een vermindering van het aantal cases dat te lang in vrijwillig kader blijft en dat wellicht passender wordt opgeschaald. Vaker opschalen leidt wel tot een grotere capaciteitsvraag bij bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming en gemeenten.
- Gemeente worden zelf verantwoordelijk voor het beleggen van deze specifieke taken. Dit vraagt om kennis en capaciteit lokaal.
- Er vindt versnippering en daarmee verlies aan kennis en expertise plaats.
- Het gebruik van de meldcode kan afnemen, wat betekent dat partners in het veld signalen niet meer melden of signalen aan de voorkant niet opvangen. Dit kan tot gevolg hebben dat in een potentieel onveilige situatie ook daadwerkelijk HGKM gaat plaatsvinden.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking beperkt zich tot het bespreken van casuïstiek. SamenTwente participeert niet in overleggen over doorontwikkeling.
- Door minder te monitoren wordt de kans op toename van recidive groter en kan ook tot gevolg hebben dat vaker wordt opgeschaald naar bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming.
- Er ontstaan eerder wachtlijsten en die wachtlijsten zullen sneller oplopen. Door de capaciteit af te stemmen op een minimum niveau is er geen ruimte om een toename van meldingen op te vangen. De kwaliteit komt hiermee onder druk te staan. Situaties van onveiligheid bij inwoners blijven langer bestaan waardoor de problematiek verergert met het risico op calamiteiten.
- Uit onderzoek en lopend traject toekomstscenario (BMC en HHM) blijkt dat er bij ketenpartners veel behoefte is aan kennis en expertise over HGKM. Ook is het wenselijk dat meer wordt geïnvesteerd in samenwerking in de keten (zelfde taal, processen en verwachtingen helder). VTT heeft geen capaciteit om hier aan mee te doen, waardoor het vraagstuk dat in deze onderzoeken is blootgelegd, zal blijven bestaan.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €983.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €983.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstel 6, scenario Ambitie.

2. Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Veilig Thuis Twente adviseert gemeenten over specifieke vragen die er zijn rond HGKM. Het kan dan gaan om hoe om te gaan met crisissituaties, huisverboden of het uitvoeren psychodiagnostisch onderzoek voor het gezinssysteem. Ook heeft zij specifieke deskundigheid waar het gaat om vormen van HGKM, zoals eer gerelateerd geweld of ouderenmishandeling. Ze organiseert preventie- en deskundigheidsactiviteiten voor de partners in het veld, zoals huisartsen, onderwijs, kinderopvang en adviseert over het gebruik van de meldcode.

Voorstel:

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat VTT niet kan stoppen met deze taak binnen het scenario kern. Als VTT de wettelijke taak op het wettelijk minimum uitvoert, dan voert zij überhaupt geen maatwerkadvisering, preventie en voorlichting uit.

3. Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

Mogelijke effecten zijn:

- Er ontstaan wachtlijsten waardoor meldingen niet meer op de korte termijn opgepakt kunnen worden.
- Ongewenste situaties blijven hierdoor ontstaan, met als risico dat calamiteiten plaatsvinden.
- Als melders zien dat er op de korte termijn niets met hun melding wordt gedaan, neemt de bereidheid om te melden af.
- Als meldingen niet meer door de GGD opgepakt kunnen worden, worden ze rechtstreeks doorgestuurd naar de gemeenten.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0,-

De bekostiging van de extra inzet komt uit een ZonMW subsidie. Deze loopt af op 1 juli 2025. Uitvoering van dit voorstel heeft daarom structureel gezien geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.

9. Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. SamenTwente zit bij deze taak aan het eind van de keten en kijkt samen met aanwezige hulpverlening wat nodig is en hoe hulpverlening het best kan worden ingezet. Vervolgens zijn gemeenten weer aan zet.

Het meldpunt Woningvervuiling had tot voor kort een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Door de huidige financiële impuls is er geen sprake meer van wachtlijsten. Wachtlijsten zullen opnieuw ontstaan als de middelen wegvallen of verminderen.

Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.

Mogelijke effecten zijn:

- Er gaan weer wachtlijsten ontstaan, waarbij gestreefd wordt de meldingen met meer risico op calamiteiten direct worden opgepakt.
- Mentale problematiek zal verergeren voordat een melding een spoedzaak wordt en wordt opgepakt.
- Door de spoedzaken wel op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 95.000, -

De incidentele investering voor de uitvoering van het Meldpunt stopt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 3, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11, scenario Ambitie.

Veiligheid: Scenario Koers

4. Wettelijk taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In dit voorstel richt VTT zich zowel op de afhandeling van meldingen en legt zij ook focus op voorlichtingen, ondersteuningstrajecten in gemeenten en participeert zij in keten overleggen en MDO's. SamenTwente kan in dit voorstel voldoen aan de wettelijke taken en op een minimaal niveau participeren in de keten. Het toekomstscenario kind en gezinsbescherming heeft gevolgen voor VTT. Wat en hoeveel capaciteit dit van VTT gaat vragen en wat daar voor nodig is, is nu nog niet helder. De verwachting is dat dit medio 2025 helderder wordt.

Voorstel:

Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.

Mogelijke effecten zijn:

- Doordat geschoven kan worden in werkzaamheden, zoals afschalen voorlichting en preventief werken, kunnen pieken en toenames van het aantal meldingen beter worden opgevangen dan in het voorstel uit scenario Kern.
- Er kan in principe wachtlijstvrij worden gewerkt.
- Op basis van lopende onderzoeken is er veel behoefte aan kennis en expertise HGKM. VTT kan hier een adviserende rol -ook in het preventief kader- in vervullen.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking beperkt zich tot het bespreken van casuïstiek. SamenTwente participeert niet in overleggen over doorontwikkeling.
- Dit voorstel vraagt een investering in de lokale teams.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €1.257.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €1.257.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstel 6, scenario Ambitie.

5. Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. SamenTwente zit bij deze taak aan het eind van de keten en kijkt samen met aanwezige hulpverlening wat nodig is en hoe hulpverlening het best kan worden ingezet. Vervolgens zijn gemeenten weer aan zet.

Het meldpunt Woningvervuiling had tot voor kort een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Door de huidige financiële impuls is er geen sprake meer van wachtlijsten. Wachtlijsten zullen opnieuw ontstaan als de middelen wegvallen of verminderen. Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Continueren van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er wachtlijstvrij worden gewerkt met de inzet waarvoor tijdelijke middelen beschikbaar zijn gesteld. Dit wordt gecontinueerd bij gelijk blijven van het aantal meldingen.
- Mentale problematiek zal verergeren voordat een melding een spoedzaak wordt en wordt opgepakt.
- Door de spoedzaken wel op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0,-

Voor de begroting van SamenTwente betekent dit dat vanaf 2026 de huidige bijdrage van gemeenten (structurele en extra incidentele bijdrage) structureel worden.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.**
- **Pijler Veiligheid, voorstel 10, scenario Koers.**
- **Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.**

10. Handhaven meldpunt Zorgwekkend Gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Handhaven inzet meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er zo goed als wachtlijstvrij gewerkt worden. Dit wordt gecontinueerd als het aantal politiemeldingen gelijk blijft.
- Samenwerking met lokale zorgpartijen en het sociaal domein worden versterkt.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 117.000, -

Instemmen met dit voorstel betekent een structurele uitzetting van € 117.000, -. De bekostiging van de extra inzet is tot 1 juli 2025 gedekt uit een ZonMW subsidie. Het structureel maken van deze inzet betekent dat hiervoor een structurele financiering moet plaatsvinden vanuit de gemeentelijke bijdrage.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.**

- **Pijler Veiligheid, voorstel 5, scenario Koers.**
- **Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.**

Veiligheid: Scenario Ambitie

6. Wettelijk taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In dit voorstel ontwikkelt VTT zich naast de afhandeling van meldingen naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. In de werksessies die deze zomer heeft plaatsgevonden, is de wens uitgesproken om tot een expertisecentrum te komen. Dit past ook in de ontwikkeling van het toekomstscenario en de vorming van regionale veiligheidsteams. Om hier capaciteit voor beschikbaar te hebben kan ook uitvoering gegeven worden aan de aanbevelingen uit het onlangs gehouden onderzoek over samenwerking in de keten (BMC) en de ontwikkelingen toekomstscenario.

VTT is in dit voorstel robuust waardoor wachtlijstvrij werken mogelijk blijft bij pieken zonder af te schalen van de overige activiteiten. Er is ruimte om mee te doen en mee te denken aan het verbeteren van de samenwerking in de keten en mee te denken over de invulling van de rol die van VTT wordt verwacht in regionale veiligheidsteams (RVT) die ingesteld worden (Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming).

Voorstel:

VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten regionale veiligheidsteams.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt wachtlijstvrij worden gewerkt. Als er pieken zijn door toename aantal meldingen en adviezen, kunnen worden opgevangen zonder dat dit merkbaar is voor de inzet op voorlichting en preventie.
- De behoefte die in de regio is aan meer kennis en expertise op vlak van HGKM wordt ingevuld door een logische partner die zelf ook onderdeel is van de samenwerkingsketen.
- Er kan opvolging worden gegeven door VTT aan de aanbevelingen die voortkomen uit het onderzoek ketensamenwerking huiselijk geweld en kindermishandeling regio Twente (BMC) en regionale invulling van het regionale veiligheidsteam op basis van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.
- Als het AB niet besluit tot dit voorstel dan is er een risico dat de expertise over dit onderwerp bij SamenTwente afneemt voordat het regionaal veiligheidsteam functioneert.
- Dit vraagt om een (structurele) uitzetting van het budget.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking gaat zowel over casuïstiek als over doorontwikkeling.

N.B.:

Met dit voorstel ontstaan ook mogelijkheden om de expertisefunctie HGKM uit te breiden door deze te verbinden en kennis te bundelen met andere regionale expertisecentra, zoals Zorg En Veiligheidshuis, Centrum Seksueel Geweld, vrouwenopvang, mensenhandel en de jeugdbeschermingstafel. Kennis en expertise wordt dan gebundeld en er ontstaat een duidelijke structuur waar de brede kennis beschikbaar is. Door uitwisseling kan er onderling ook veel van elkaar worden geleerd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + € 1.570.000, -

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van € 1.570.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Veiligheid, voorstel 4, scenario Koers.**

7. Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Het meldpunt Woningvervuiling heeft een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Ook is de verwachting dat de complexiteit gaat toenemen door vergrijzing en toename armoedeproblematiek. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.

Mogelijke effecten zijn:

- Er zijn geen tot nauwelijks wachtlijsten. Spoedmeldingen worden direct opgepakt.
- Dit vraagt om een (structurele) uitzetting van het budget.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + € 95.000, -

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van € 95.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 8 en 11 scenario Ambitie.

8. Crisisdiensten en meldpunten

Binnen SamenTwente zijn verschillende crisisdiensten en meldpunten ingericht die allen op de een of andere manier gaan over casuïstiek in het domein van zorg en veiligheid. Veel van deze diensten vragen een 24/7 bereikbaarheid.

Dit voorstel gaat in ieder geval over alle meldpunten en crisisdiensten binnen SamenTwente, zoals de meldpunten en crisisdiensten die uitgevoerd worden door VTT alsook de OGGZ-meldpunten 'Woningvervuiling' en 'Zorgwekkend Gedrag', de loketten voor huiselijk geweld en kindermishandeling, het spreekuur voor dak- en thuislozen, het meldpunt Jeugdhulp, het meldpunt GGZ en het meldpunt Onbegrepen Gedrag.

Voorstel:

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

Mogelijke effecten zijn:

- Door de diensten samen te voegen kunnen inwoners zich in alle crisissituaties richten tot de centrale meldkamer. Vandaaruit vindt triage plaats en wordt de inwoner doorverwezen naar de juiste plek. Goede doorgeleiding is essentieel om te voorkomen dat de meldkamer een extra schakel wordt die belemmerend werkt.
- Samenwerking tussen diensten wordt geïntensiveerd en schaalvoordelen worden benut.
- Het kan voor medewerkers een interessante functie zijn die uitdaging biedt, waardoor medewerkers behouden blijven voor de sector zorg en veiligheid.
- Het vraagt om meer kennis en expertise van de personen die moeten triageren. Hierop moet geïnvesteerd worden.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.

- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7 en 10, scenario Ambitie.

11. Intensiveren meldpunt Zorgwekkend Gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Intensiveren inzet meldpunt Zorgwekkend gedrag. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

Mogelijke effecten zijn:

- Het meldpunt is goed voorbereid op verwachte stijgingen van het aantal meldingen.
- Samenwerking met lokale zorgpartijen en het sociaal domein kan nog meer worden versterkt, o.a. omdat er meer capaciteit en ruimte om deel te nemen aan afstemmingsoverleggen.
- Er is meer ruimte voor maatwerk, denk aan huisbezoeken.
- Er kan betere monitoring en kwaliteitscontrole plaatsvinden.
- Digitalisering en automatisering kan verder worden ontwikkeld.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 257.000, -

De bekostiging van de extra inzet is tot 1 juli 2025 gedekt uit een ZonMW subsidie. Het voorstel is gericht om meer capaciteit in te zetten dan nu tijdelijk ingezet is geweest. Het structureel maken van deze inzet betekent dat hiervoor een structurele financiering moet plaatsvinden vanuit de gemeentelijke bijdrage. Instemmen met dit voorstel betekent een structurele uitzetting van € 257.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstel 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstel 7 en 8, scenario Ambitie.

Hoofdstuk 4: Kennisontwikkeling en kennisdeling

Algemeen

Binnen SamenTwente is veel data aanwezig die wordt gegenereerd door de taken die zij uitvoert en het gerichte onderzoek dat wordt verricht. De GGD is op basis van de Wet publieke gezondheidszorg verplicht om grootschalige onderzoeken te doen voor de doelgroepen kinderen, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Op basis van deze onderzoeken ontstaat er een goed beeld hoe het gaat met de inwoner van Twente. Het vormt handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners om de ontwikkeling, effectieve uitvoering en evaluatie van lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren.

Daarnaast voert Kennispunt Twente in opdracht van SamenTwente de monitoren van het sociaal domein in Twente uit. Om samen goed beleid te kunnen maken, zijn betrouwbare informatie en verdiepende analyses nodig. Data over Jeugdhulp, WMO en samenloop van Onderwijs-Jeugdhulp wordt verzameld, geanalyseerd en geduid. Deze taak wordt regionaal in opdracht gegeven en uitgevoerd om eenheid in de wijze van uitvraag en registratie te hebben zodat informatie binnen de regio goed kan worden gemonitord en vergeleken. De voorstellen uit dit hoofdstuk richten zich op het werk dat SamenTwente uitvoert. Hiertoe behoren ook de werkzaamheden die Kennispunt Twente uitvoert in opdracht van SamenTwente.

Ontwikkelingen en opgaven

Gemeenten komen in toenemende mate voor keuzes te staan waar zij hun middelen op inzetten. Weten welke ingezette beleidsmaatregelen of activiteiten effectief zijn, wordt daarmee nog belangrijker. Het behouden van een goed regiobeeld zorgt ervoor dat gemeenten onderling van elkaar kunnen leren en het wiel niet opnieuw hoeven uit te vinden. Tijdens de werksessies is aangegeven dat gemeenten veel behoefte hebben om meer datagericht te werken en zij zien SamenTwente daarin als een logische partner.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. In de leidende principes, die onderdeel zijn van de strategische koers, wordt aangegeven dat SamenTwente complementair is aan de lokale situatie. Ze wil aanvullend en versterkend zijn op wat gemeenten en partners lokaal doen.

Datagedreven en kennisgestuurd werken is eveneens benoemd als leidend principe. Het delen van kennis en uitvoeren van verbindende data-analyses biedt mogelijkheden en kansen voor het (nog meer en beter) onderbouwen van de beleids- en besluitvorming van SamenTwente, de gemeenten, maatschappelijke partners en samenwerkingsverbanden in de regio Twente. SamenTwente vervult een regionale schakelfunctie in de verbinding met bovenregionale en/of landelijke kennisnetwerken.

In de visie publieke gezondheid 'Gezonde generaties in Nederland' (2024) is gericht investeren voor gelijke kansen een belangrijk speerpunt. Beeldvorming over waar de vraagstukken spelen is dan randvoorwaarde. Onderzoek en monitoring zijn dan belangrijke instrumenten om hier goede keuzes in te kunnen maken.

Taken Kennisontwikkeling en kennisdeling

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Onderzoeken en monitoren over gezondheidssituaties van kinderen, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. (STAF)	X			
Monitoring en reflectie Twentse monitoren sociaal domein (OZJT i.o.v. Samen14)			X	
Datagedreven werken (STAF)			X	

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners (Staf)	1,03	1,5

Overzicht voorstellen Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Deze voorstellen hebben samenhang met diverse voorstellen uit voorgaande pijlers:

- Voorstellen over Advisering Milieu & Gezondheid
- Voorstellen over Advisering gezondheidsbevordering
- Het voorstel over maatwerkadvisering/voorlichting/preventie bij Veilig Thuis Twente

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.	-/- 25k	<u>Voorstel 4: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties	0	<u>Voorstel 2: Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken</u> Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.	Meer-kosten
				<u>Voorstel 3: Samenwerking met gemeenten</u> GGD intensificeert de samenwerking met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.	+ 100k

Kennis: Scenario Kern

1. Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

De GGD is wettelijk verplicht om grootschalige gezondheidsonderzoeken uit te voeren voor de doelgroepen kind, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Zij duidt de onderzoeksresultaten en presenteert deze aan gemeenten.

Voorstel:

Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.

Mogelijke effecten zijn:

- Gemeenten ontvangen slechts tabellenboeken met data en zijn zelf verantwoordelijk voor de duiding en vertaling naar het lokale niveau. Dit vraagt capaciteit en ook kennis om de data goed te kunnen lezen en vertalen. Waar dit niet aanwezig is zal dit voor gemeenten vragen om een extra investering om hier op in te huren of om het niet meer te doen. Als voor deze laatste wordt gekozen verslechtert de lokale kennis over gezondheid op basis waarvan kan worden gestuurd in keuzes voor beleid of activiteiten.
- De recent vernieuwde website twentsegezondheidsverkenning.nl wordt niet meer onderhouden.
- Het regiobeeld verschaalt en de meerjaren blik verdwijnt. Trends en ontwikkelingen worden op regionaal niveau niet meer gesignaleerd.
- De lijnen tussen de GGD en landelijke data-organisaties zoals het CBS worden langer en verdwijnen op den duur.
- Er ontstaat een versnipperd beeld als elke gemeente het zelf gaat doen.
- Onderzoeken zijn mogelijk niet meer te vergelijken met elkaar.
- Gemeenten die behoefte hebben aan maatwerkonderzoek moeten daarvoor terecht bij de markt, omdat SamenTwente geen capaciteit meer heeft om deze vragen op te pakken.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen die gedaan zijn in andere pijlers over de advies- en expertrol van SamenTwente t.o.v. gemeenten. Met minder beschikbare data kan SamenTwente moeilijker optreden als adviseur en expert.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €25.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van €25.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 14 en 16, scenario Ambitie.

Kennis: Scenario Koers

4. Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

De GGD is wettelijk verplicht om grootschalige gezondheidsonderzoeken uit te voeren voor de doelgroepen kind, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Zij duidt de onderzoeksresultaten en presenteert deze aan gemeenten.

Voorstel:

Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

Mogelijke effecten zijn:

- Gemeenten blijven informatie ontvangen en huidige niveau van dienstverlening wordt gehandhaafd.
- De recent vernieuwde website twentsegezondheidsverkenning.nl wordt actueel gehouden.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 0,-

Met de keuze voor dit voorstel wordt de huidige situatie gecontinueerd, dus geen budgettaire veranderingen ten opzichte van de huidige situatie.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 14 en 15, scenario Ambitie.**

Kennis: Scenario Ambitie

2. Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken

Binnen SamenTwente is veel data en informatie aanwezig. Data wordt gegenereerd uit de taakuitvoering binnen SamenTwente of is afkomstig door onderzoeken die worden uitgevoerd. De uitvoering van de onderzoeken vindt plaats door de GGD of Kennispunt Twente (in opdracht van Samen14). Zo worden gezondheidsonderzoeken uitgevoerd en wordt ook de Twentse monitoring sociaal domein in opdracht van Samen14 uitgevoerd door Kennispunt Twente. De onderzoeken en alle beschikbare data staan nu nog los van elkaar. Door deze meer aan elkaar te verbinden en deze te duiden, ontstaat er een rijk beeld over de inwoners van Twente. Gemeenten kunnen dit gebruiken om beeld te krijgen bij effectiviteit van beleid of het maken van keuzes.

Voorstel:

Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.

Mogelijke effecten zijn:

- SamenTwente sluit aan bij de ontwikkelingen die gaande zijn bij coalitions of the willing, zoals binnen Twentse Koers.
- Resultaten van verschillende onderzoeken worden beter met elkaar verbonden.
- Er kan beter worden gestuurd en er kunnen betere afwegingen worden gemaakt bij besluitvorming.
- Alle data die SamenTwente beschikbaar heeft worden omgezet naar toegankelijke informatie voor gemeenten die dat kunnen gebruiken als input voor beleidskeuzes of evaluatie van maatregelen of beleid.

- SamenTwente kan gebruik maken van de kennis en systemen c.q. kennisbanken waar Kennispunt Twente toegang toe heeft.
- Onderzoeksfuncties worden breder ingezet, er kan beter worden geleerd van elkaar.
- Er kan qua ontwikkeling beter aangesloten worden bij andere GGD-en.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen uit vrijwel alle pijlers die raken aan taken waar op basis van data informatie en duiding gegeven kan worden over hoe het met de inwoner van Twente gaat.

3. Samenwerking met gemeenten

Er lopen in Twente verschillende projecten die zijn gericht op de gezondheid en de vitaliteit van inwoners, mede door het regioplan Twente (IZA/GALA). Doel van deze projecten is meer impact te generen om gezond en vitaal te leven en oud te worden. Gerichte monitoring die aansluit op de wens van inwoners, verdiepend onderzoek (op wijkniveau) en het delen van resultaten helpt om inzicht te krijgen in effectiviteit van projecten en maatregelen en zo kunnen gemeenten onderling van elkaar leren. De GGD kan de rol als adviseur op het vlak van gezondheid en gezondheidsbevordering gerichte adviezen geven.

Voorstel:

SamenTwente intensificeert de samenwerking en zoekt meer aansluiting met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.

Mogelijke effecten zijn:

- De samenwerking kan bijdragen dat gemeenten beter inzicht krijgen in de effectiviteit van projecten en maatregelen.

- Door meer aansluiting en samenwerking kan de gemeente meer en beter gebruik maken van de kennis die SamenTwente heeft op dit vlak. Zij hoeft daar dan niet zelf in te investeren.
- Door dit regionaal te doen, ontstaat er ook een goed regiobeeld. Gemeenten kunnen van elkaar leren en kunnen gebruik maken van best practices.
- Dit voorstel volgt op voorstel 2 uit deze pijler. Het is niet mogelijk om voor dit voorstel te kiezen als ook gekozen wordt voor het voorstel uit het kernscenario.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €100.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele uitzetting op van €100.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14 en 15, scenario Ambitie.**

Hoofdstuk 5: Inkoop, contractmanagement en -beheer

Algemeen

Sinds 2015 voert SamenTwente voor de Twentse gemeenten regionaal contractmanagement en -beheer uit voor jeugdhulp en WMO. Ze is accounthouder voor een klein aantal bovenregionale strategische aanbieders. Dit houdt in dat ze actie moet ondernemen als er risico op discontinuïteit is, bijvoorbeeld door liquidatieproblemen. Ook geeft zo nodig uitvoering aan juridische trajecten als niet wordt voldaan aan de afspraken. Ook verzorgt SamenTwente samen met gemeenten de inkoop van de jeugdhulp. In 2024 heeft een nieuw inkooptraject plaatsgevonden. SamenTwente organiseert het proces en zorgt inhoudelijk voor het formuleren van indicatoren waarmee wordt gestuurd op het realiseren van ambities die in de regiovisie Jeugd zijn benoemd. De regio Twente is voorloper op de inzet van het Kwaliteit en Integriteitsinstrument (KIT) dat ingezet wordt voor de gunning van aanbieders. SamenTwente coördineert de inzet van KIT en voert op onderdelen screeningsactiviteiten uit, bijvoorbeeld op basis van de wet Bibob. In de afgelopen periode is door gemeenten ook een beroep gedaan op SamenTwente voor de uitvoering van contractmanagement en contractbeheer bij huishoudelijke ondersteuning en doelgroepenvervoer.

Ontwikkelingen en opgaven

Er ligt bestuurlijk focus op de inkoop van jeugdhulp, omdat er in Twente een stijgend beroep op jeugdhulp wordt gedaan. Hiermee is er een toenemend belang van samenhang tussen de vraag naar jeugdhulp en sturing op het terugdringen van die vraag, o.a. door inkoopvoorwaarden.

De Hervormingsagenda Jeugd omvat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Een van de acties uit deze hervormingsagenda is dat de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen moet verbeteren. Het voorstel is dat regionale samenwerking tussen gemeenten versterkt moet worden en dat de regionale contractering van de specialistische jeugdzorg moet verbeteren. Hiervoor is Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg voorbereid. Het wetsvoorstel moet nog worden behandeld.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten in 2022 de Regiovisie Jeugd vastgesteld. Hierin is bepaald dat de jeugdige in zijn omgeving centraal staat en dat ondersteuning zo licht als mogelijk en zo nabij als mogelijk wordt ingezet vanuit het principe thuis, tenzij. Daarnaast moet de inzet ook zo zwaar en specialistisch als nodig ingezet kunnen worden. Normaliseren is het uitgangspunt met als doel de instroom naar geïndiceerde zorg af te laten nemen.

Taken Inkoop, contractmanagement en -beheer

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp (OZJT en Samen14)	X			
Regionaal contractmanagement en contractbeheer WMO (OZJT en Samen14)			X	
Inkoop Jeugdhulp			X	
Contractmanagement en contractbeheer huishoudende ondersteuning (Samen14)			X	
Ondersteuning aanbesteding en contractmanagement doelgroepenvervoer (Samen14)			X	

Overzicht voorstellen Inkoop, Contractmanagement en -beheer

Voorstellen over specifieke thema's

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 7 en 12 uit pijler 1 Jeugd

Scenario Koers

Voorstel 2: Contractmanagement Jeugdhulp

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.
- Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.
- Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.

Fin.
Effect
PM

Scenario Ambitie

Voorstel 3: Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Fin.
Effect
PM

Voorstel over specifiek thema: KIT

Scenario Kern

Voorstel 1: Stoppen met de coördinatie op KIT.

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Fin.
Effect
PM

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Kern

1. Stoppen met de coördinatie op KIT

Als onderdeel van de inkoop jeugdhulp wordt het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente (KIT) toegepast. Twente is hiermee voorloper. Doel is om kwaliteit van zorg te borgen en te zorgen voor rechtmatige besteding van zorggelden. SamenTwente voert de coördinatie en de uitvoering van de KIT uit.

Voorstel:

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Mogelijke effecten zijn:

- Zorgaanbieders met andere bedoelingen krijgen weer meer ruimte om toe te treden tot het zorglandschap in Twente.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat deze werkzaamheden onderdeel zijn van een breder takenpakket dat verband houdt met inkoop, contractmanagement en contractbeheer.

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Koers

2. Contractmanagement Jeugdhulp

OZJT en Samen14 organiseren samen met gemeenten het contractmanagement voor de jeugdhulp. In 2024 heeft een inkooptraject plaatsgevonden voor een gunning van 3 jaar. In de voorbereiding op de volgende inkoopronde is het van belang dat beleidsdoelen Jeugd en ambities een goede vertaling krijgen in de inkoopvoorwaarden.

Dit voorstel ziet niet toe op de manier waarop nu de inkoop van ambulante jeugdzorg is geregeld. Bij die inkoop sluit namelijk een gedeelte van de gemeenten niet aan.

Voorstel:

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- **Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.**
- **Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.**
- **Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.**

Mogelijke effecten zijn:

- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.
- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met zorgaanbieders in gesprek te gaan over wat zij nodig hebben om het anders te doen.
- Door minder financieel te sturen en meer op de inhoud te richten is het ook mogelijk om de administratieve last voor zorgaanbieder omlaag te brengen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -Beheer, voorstel 3, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers.**
- **Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie.**

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Ambitie

3. Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT en Samen14 organiseren samen met gemeenten de inkoop voor de jeugdhulp. In 2024 heeft een inkooptraject plaatsgevonden voor een gunning van 3 jaar. In de voorbereiding op de volgende inkoopronde is het van belang dat beleidsdoelen Jeugd en ambities een goede vertaling krijgen in de inkoopvoorwaarden.

Voorstel:

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Mogelijke effecten zijn:

Dit voorstel volgt op het voorstel uit het ambitiescenario van Jeugd waarin OZJT stuurt op het regionale zorglandschap Jeugd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -Beheer, voorstel 2, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers.
- Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie.

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Hoofdstuk 6: Bedrijfsvoering

Overzicht voorstel Bedrijfsvoering

Voorstel over specifiek thema: ICT

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Keuzes in de bedrijfsvoering</u>	-/-
Verlagen van het ICT budget € 100.000	100k

Bedrijfsvoering: scenario Kern

1. Keuzes in de bedrijfsvoering

In de adviesnota bij de Ontwikkelingenbrief 2025 is door SamenTwente aangegeven dat zij mogelijkheden zien om tot structurele besparingen te komen op de bedrijfsvoering door een aantal scherpe keuzes te maken.

Voorstel:

Verlagen van het ICT budget € 100.000

Mogelijke effecten zijn:

- De maatregelen hebben een beperkte impact op de uitvoering van het primair proces.
- Bij toekomstige ICT investeringen moeten scherpe keuzes worden gemaakt.
- De landelijke i-visie is nog in ontwikkeling. Het exacte budget is nog niet in te schatten.
- Als voor dit voorstel gekozen wordt, moet er gekeken worden naar een andere dekking voor autonome ontwikkelingen die in de afgelopen periode hebben plaatsgevonden, zoals herwaardering functies ihkv HR 21, en waarvoor SamenTwente financiële oplossingen moet zoeken binnen de eigen begroting.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 100.000, -

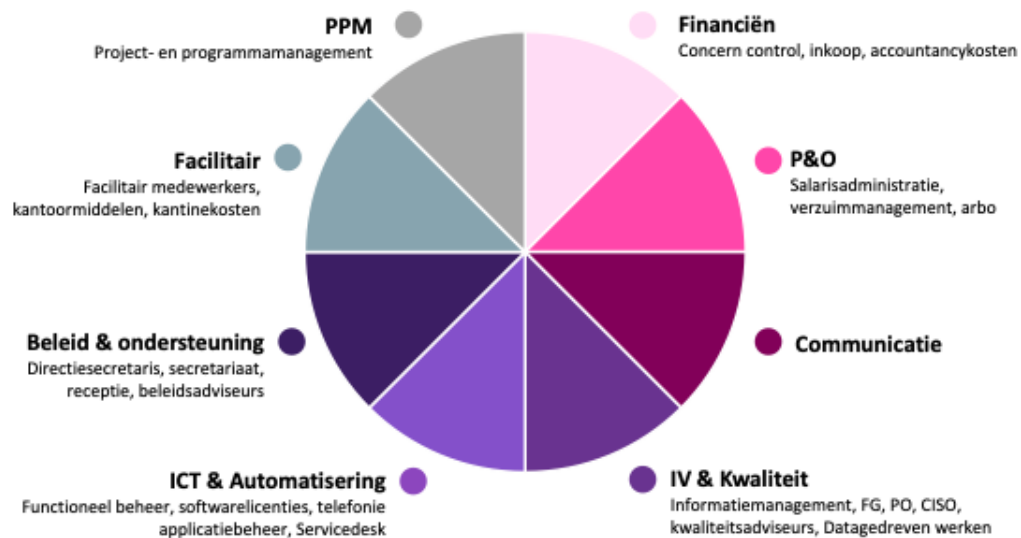
Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van € 100.000, -

Bijlage 1: Benchmark Bedrijfsvoering

Benchmark – overhead (Lysias)

Begrotingen kennen allemaal een eigen opbouw en logica. En voor een benchmark willen we 'appels met appels vergelijken'. Om die reden hanteren we een **generieke indeling** voor het alloceren van kosten. Waar dat nodig is, voeren we correcties door op basis van begrotingsdetails en de formatiebegroting (salariskosten/FTE). De generieke benchmarkindeling staat hiernaast weergegeven, incl. een korte toelichting op wat hierin zit.

NB: huisvestingskosten en kosten management zijn moeilijk vergelijkbaar en zijn daarom **niet meegenomen**.

Benchmark – overhead (Lysias)

	West- Brabant	Hart van Brabant	Brabant Zuid-Oost	Utrecht	Hollands- Midden	Twente
Aantal inwoners	714.430	1.078.901	803.246	1.361.153	814.457	641.000
Aantal FTE	307	633	424	492	499	293
Aantal gemeenten	16	24	21	26	18	14
Begrotingstotaal	€ 38.347.897	€ 77.656.278	€ 47.075.000	€ 59.067.155	€ 48.535.880	€ 62.881.131

- Lysias heeft de overhead van SamenTwente vergeleken met 5 GGD'en waarvoor Lysias over gedetailleerde informatie beschikt. Om de vergelijking te kunnen maken, is gekeken naar het aandeel van de GGD binnen SamenTwente.
- SamenTwente beslaat het kleinste aantal inwoners, bestaat uit de minste FTE en werkt voor het kleinste aantal gemeenten, maar heeft het op één na grootste begrotingstotaal.

Benchmark – overhead (Lysias)

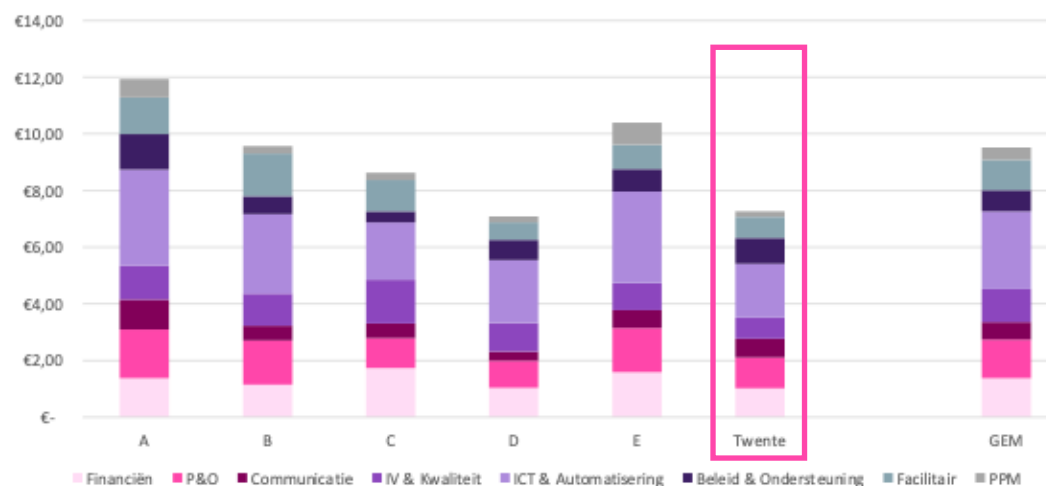
SamenTwente besteedt minder dan het gemiddelde van de overige GGD'en op alle categorieën, m.u.v. communicatie en beleid & ondersteuning. Op ICT zelfs ruim minder.

SamenTwente geeft in de categorieën IV & Kwaliteit, ICT en Financiën het minste uit van alle referentieregio's.

Aan twee categorieën geeft SamenTwente (iets) meer uit dan het gemiddelde: beleid & ondersteuning (€ 0,15 per 100.000 inwoners) en communicatie (€ 0,04 per 100.000 inwoners).

Conclusie: SamenTwente opereert in vergelijking met de referentieregio's lean & mean. Dit bevestigt het beeld uit door SamenTwente eerder uitgevoerde benchmarks.

Kosten overhead per 100.000 inwoners
Gecorrigeerd voor vergelijkingsdoelen

Bijlage 2: Niet uitgewerkte voorstellen

Algemene uitgangspunten om voorstellen in het scenario Kern niet verder uit te werken zijn:

- Vrijwel alle voorstellen waarin SamenTwente de taak niet meer uitvoert, is de gemeente verplicht om de taak elders te beleggen. Het voorstel heeft daarmee een groot waterbedeffect, omdat op een andere plek alsnog capaciteit nodig is om de taak uit te voeren. De uitvoering van de taak op lokaal niveau leidt tot versnippering en vaak ook tot meer kosten, omdat dezelfde taak op 14 plekken moet worden uitgevoerd. Het efficiencyvoordeel dat aanwezig is, omdat de taak regionaal wordt uitgevoerd, gaat verloren.
- Bij veel van de wettelijke taken die verplicht op regionaal niveau uitgevoerd moeten worden, scoort de GGD lager dan de gemiddelde formatie van alle GGD's in Nederland. Op basis hiervan concluderen wij dat de uitvoering al op het wettelijk minimum zit. Het verder uitwerken van het kernscenario is dan niet aan de orde.
- Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 hebben de bestuurders besloten dat parallel aan het traject kerntakendiscussie een bredere opdracht moet worden gegeven die specifiek ingaat op het onderdeel jeugd. Ze wensen inzicht in de projecten die zijn opgestart en zich richten op jeugd en op willen de governance van jeugd opnieuw tegen het licht houden. Het gaat hierbij om de governance binnen de gemeentelijke kolom en ook over de bestuurlijke samenwerking en sturing met zorgpartners op de transformatie van het zorglandschap jeugd. Achterliggende motief is dat het niet goed gaat met de Twentse jongere en 1 op de 6 jeugdigen een beroep doet op jeugdhulp. De ambitie is dat de instroom in de jeugdhulp teruggedrongen moet worden.
- Maatwerktaken waarvoor gemeenten opdracht hebben gegeven aan SamenTwente (geen collectieve opdracht).
- In sommige gevallen zijn voorstellen gedaan die bij nadere bestudering wettelijk niet kunnen.
- Voorstellen die gaan over de samenwerkingsstructuur van SamenTwente.

Waar andere motieven spelen waardoor we het voorstel niet hebben uitgewerkt, zijn deze bij het betreffende voorstel opgenomen.

Uitvoering van rijkstaken

Onder de pijler jeugd vallen drie Rijkstaken, te weten het Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening, de dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen en Jeugdgezondheidszorg aan asielzoekers. Onder de pijler Publieke gezondheid en leefomgeving valt de rijkstaak Publieke Gezondheid Asielzoekers. Deze zijn niet verder uitgewerkt, omdat het uitvoering van rijkstaken betreft.

Niet uitgewerkte voorstellen Jeugd

Scenario Kern

1. Beleggen van JGZ-activiteiten voorlichting en meten/wegen door lokaal wijkteam.
2. Stoppen met pedagogische gezinsondersteuning.
3. Stoppen met de coördinatie op regionale maatregelen uit de hervormingsagenda Jeugd. *(Dit voorstel is niet uitgewerkt, omdat bij het ontbreken van een regionaal aanspreekpunt plaatst het Rijk de regio mogelijk onder verscherpt toezicht en moeten herstelacties worden uitgevoerd.)*
4. Niet meer deelnemen aan projecten en activiteiten die deels vallen onder preventie op basis van de Jeugdwet, binnen de actielijnen van de Samenwerkingsagenda Jeugd (deelname aan schoolaanwezigheidsteams en interprofessioneel werken).

Scenario Koers

5. SamenTwente schuift bij overleggen over de Samenwerkingsagenda uitsluitend aan als de expertise gevraagd wordt en krijgt hiervoor enige financiering.
6. Samen14 nadrukkelijker verbinden met lokale teams en binnen SamenTwente. *(Dit voorstel is niet uitgewerkt omdat onvoldoende duidelijk is wat hier mee wordt beoogd en bedoeld).*

Niet uitgewerkte voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Scenario Kern

1. Uitvoering I&H-inspecties bijstellen naar het wettelijk minimum.
2. Verdiepende gezondheidsonderzoeken bij rampen naar gemeenten.
3. Activiteiten gemeentelijk lijkschouw terugleggen bij gemeenten.

Scenario Ambitie

4. De ongevraagde adviesrol van de DPG versterken bij gezondheidsonderzoek bij rampen en investeren in kennisuitwisseling tussen landelijke traumacentra.

Niet uitgewerkte voorstellen Veiligheid

Scenario Kern

1. Centrum Seksueel Geweld wordt ondergebracht bij de centrumgemeente in plaats van SamenTwente.
2. Gemeenten worden weer verantwoordelijk voor de hoorfunctie.
3. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de crisisdienst.
4. Gemeenten worden verantwoordelijk voor woningontzuiming en het beantwoorden van meldingen over woningvervuiling.
5. Stoppen met jeugdbeschermingstafels of gemeenten hiervoor verantwoordelijk maken.
6. Gemeenten voeren het werk uit dat gepaard gaat met tijdelijke huisverboden.

Scenario Koers

7. Geldstromen van de OGGZ stroomlijnen en gemeenten verantwoordelijk maken voor de hoorfunctie.
8. Drempels verhogen voor casusbehandeling bij de jeugdbeschermingstafels.

Scenario Ambitie

9. Jeugdbeschermingstafels verbreden en de frequentie ophogen. *(Dit voorstel is niet verder uitgewerkt, omdat er geen richting is meegegeven).*

Niet uitgewerkte voorstellen Kennisontwikkeling en kennisdeling

Scenario Kern

1. Stoppen met datagedreven werken binnen SamenTwente. *(Dit voorstel is niet verder uitgewerkt, omdat het geen realistisch scenario is. Tijdens alle werksessies is de waarde van gebruik van data en dit delen benoemd.)*

Niet uitgewerkte voorstellen Inkoop, Contractmanagement en Contractbeheer

Scenario Kern

1. Stoppen met faciliteren gemeenten en op onderdelen uitvoeren van contractmanagement en -beheer doelgroepenvervoer.

Scenario Koers

2. Contractmanagement en -beheertaken meer gestandaardiseerd invullen.
3. Voor de nieuwe inkoop Jeugdhulp binnen bestaande kaders blijven werken en uitgangspunten meer in lijn brengen met de beoogde transformatie.

Scenario Ambitie

4. Nadrukkelijker sturen op verdere samenwerking tussen OZJT en Samen14.
5. De inkoop van Jeugdhulp en Wmo gelijktijdig aanbieden en koppelen aan de samenwerkingsagenda.

Niet uitgewerkte voorstellen Bedrijfsvoering

Tijdens de bestuurlijke gespreksronde is gevraagd om als voorstel te onderzoeken wat het betekent als SamenTwente stopt met het huren van parkeerplekken in de Hermandad-garage. SamenTwente heeft een lopend contract voor de afname van 75 parkeerplekken. Het contract loopt nog tot 2033. Hier is daarom geen financieel voordeel te behalen.

Bijlage 3: De scenario's

Om het gesprek over de kerntaken van SamenTwente te kunnen voeren, werken we vanuit verschillende scenario's. In alle scenario's is het bestaande takenpakket van SamenTwente het vertrekpunt. We beschouwen de scenario's als ideaaltypische benaderingen van het takenpakket. Het gaat om min of meer samenhangende keuzes in het takenpakket op basis van een consequent doorgevoerde uitgangspunten. De scenario's vormen geen eindpunt, maar zijn het beginpunt voor het bestuurlijke gesprek. Waarschijnlijk levert de bespreking van de scenario's op dat - op basis van voorkeuren - mengvormen of alternatieven ontstaan.

De scenario's nader toegelicht:

A. Scenario A: Kern

Dit scenario bestaat uit een onderdelen, te weten de Absolute Kern (A.1) en Kern (A.2):

- **Scenario A.1. (Absolute Kern):**

Hoe ziet SamenTwente eruit als de organisatie alleen nog maar wettelijke taken uitvoert die gemeenten verplicht op regionale schaal moet uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt op het minimum kwaliteitsniveau dat de wet, richtlijnen of algemeen geaccepteerde professionele normen vereisen. De taken die niet wettelijk verplicht regionaal moeten worden uitgevoerd, zijn elders ondergebracht of beëindigd.

- **Scenario A.2. (Kern):**

Dit scenario is aanvullend op scenario A.1, maar richt zich daarnaast ook op de taken die gemeenten wettelijk verplicht moeten uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd. In dit scenario is het de vraag of SamenTwente deze taken blijft uitvoeren waarbij de inhoudelijke ambities naar een minimum zijn bijgesteld. Niet wettelijk verplichte taken kunnen elders ondergebracht zijn of beëindigd.

B. Scenario B (Koers):

In dit scenario wordt er van uitgegaan dat SamenTwente het bestaande takenpakket blijft uitvoeren. Om voorbereid te zijn op de toekomst is in beeld gebracht wat autonome ontwikkelingen betekenen voor SamenTwente om het bestaande takenpakket op het (bestaande) ambitieniveau in te vullen. Denk hierbij aan demografische veranderingen, aanpassing van wettelijke eisen, technologische ontwikkelingen, etc.. Het ambitieniveau waarop SamenTwente de taak moet uitvoeren wordt opnieuw vastgesteld en kan leiden tot bijstellen van ambities.

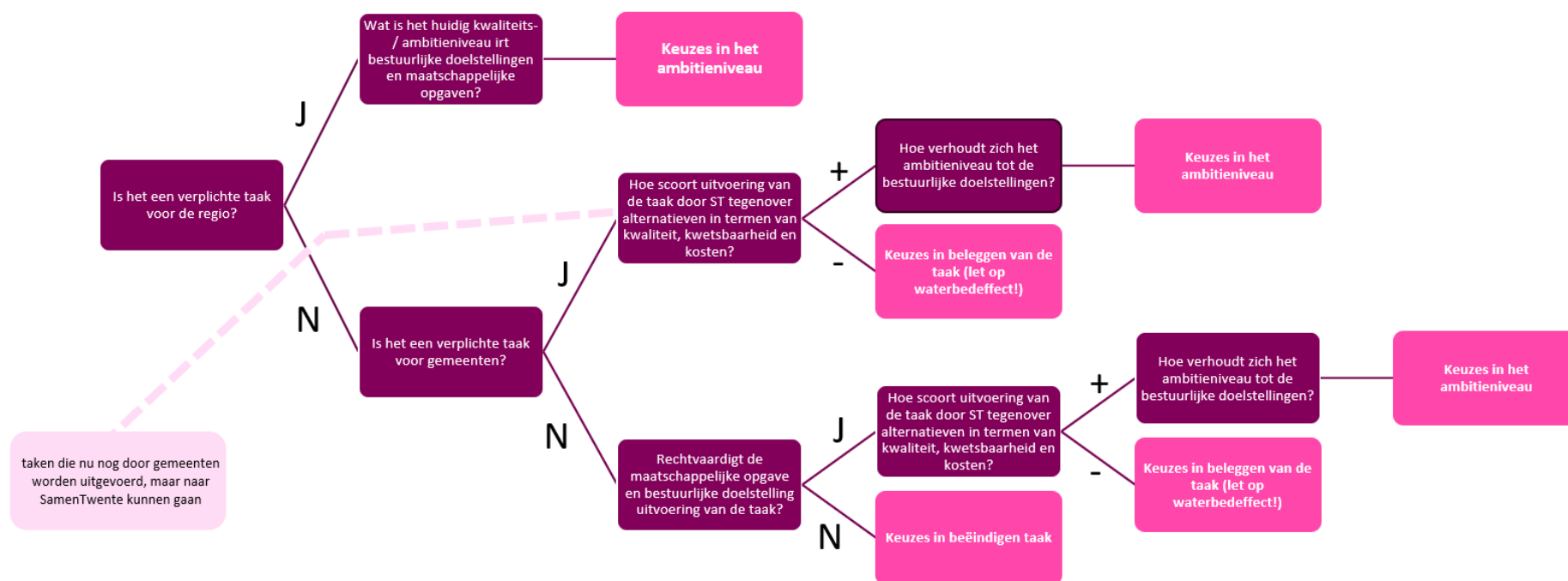
C. Scenario C (Ambitie):

In dit scenario wordt verkend of SamenTwente door andere keuzes in (de uitvoering van) het takenpakket méér of anders kan gaan doen om gemeentelijke ambities te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de totale kosten voor gemeenten (op termijn) dalen. De keuzes sluiten aan bij uitdagingen en/of knelpunten die gemeenten ervaren in het brede beleid rond gezondheid, veiligheid en zorg. Het kan ook gaan om taken die nu lokaal worden uitgevoerd, maar die gemeenten collectief regionaal onderbrengen bij SamenTwente, waardoor kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid en kosten afnemen.

Nul-scenario:

Het nul-scenario wijkt qua opzet af van A, B en C scenario, omdat in dit scenario de financiële opgave voorop staat. De kernvraag in dit scenario is: Welke keuzes kunnen we maken om in 2026 ten opzichte van 2025 een nullijn te hanteren? De nullijn definiëren we als: kostenneutraal voor gemeenten. Er wordt enkel rekening gehouden met de inflatiecorrectie in het gemeentefonds. Om dit nul-scenario samen te stellen, maken we gebruik van de inzichten uit de andere drie scenario's.

Bijlage 4: Afwegingskader

INFORMATIESET VOOR BESTUURDERSDAG

Kerntakendiscussie SamenTwente

25 september 2024

DEEL 1: ALGEMEEN

Samen Twente, scenario's en
afwegingskader

1. Samen Twente

In 2022 is SamenTwente als regionale samenwerking opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente¹. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt en Twentse Koers). Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking versterkt op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente.

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld die inhoudelijk richting geven. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

1. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
2. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
3. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
4. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
5. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
6. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
7. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
8. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

¹ SamenTwente voert bedrijfsvoeringstaken uit voor het Recreatieschap Twente (o.b.v. DVO).

2. De scenario's

Om het gesprek over de kerntaken van SamenTwente te kunnen voeren, werken we vanuit verschillende scenario's. In alle scenario's is het bestaande takenpakket van SamenTwente het vertrekpunt. We beschouwen de scenario's als ideaaltypische benaderingen van het takenpakket. Het gaat om min of meer samenhangende keuzes in het takenpakket op basis van een consequent doorgevoerde uitgangspunten. De scenario's vormen geen eindpunt, maar zijn het beginpunt voor het bestuurlijke gesprek. Waarschijnlijk levert de bespreking van de scenario's op dat - op basis van voorkeuren - mengvormen of alternatieven ontstaan.

De scenario's nader toegelicht:

A. Scenario A: Kern

Dit scenario bestaat uit een onderdelen, te weten de Absolute Kern (A.1) en Kern (A.2):

- **Scenario A.1. (Absolute Kern):**

Hoe ziet SamenTwente eruit als de organisatie alleen nog maar wettelijke taken uitvoert die gemeenten verplicht op regionale schaal moet uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt op het minimum kwaliteitsniveau dat de wet, richtlijnen of algemeen geaccepteerde professionele normen vereisen. De taken die niet wettelijk verplicht regionaal moeten worden uitgevoerd, zijn elders ondergebracht of beëindigd.

- **Scenario A.2. (Kern):**

Dit scenario is aanvullend op scenario A.1, maar richt zich daarnaast ook op de taken die gemeenten wettelijk verplicht moeten uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd. In dit scenario is het de vraag of SamenTwente deze taken blijft uitvoeren waarbij de inhoudelijke ambities naar een minimum zijn bijgesteld. Niet wettelijk verplichte taken kunnen elders ondergebracht zijn of beëindigd.

B. Scenario B (Koers):

In dit scenario wordt er van uitgegaan dat SamenTwente het bestaande takenpakket blijft uitvoeren. Om voorbereid te zijn op de toekomst is in beeld gebracht wat autonome ontwikkelingen betekenen voor SamenTwente om het bestaande takenpakket op het (bestaande) ambitieniveau in te vullen. Denk hierbij aan demografische veranderingen, aanpassing van wettelijke eisen, technologische ontwikkelingen, etc.. Het ambitieniveau waarop SamenTwente de taak moet uitvoeren wordt opnieuw vastgesteld en kan leiden tot bijstellen van ambities.

C. Scenario C (Ambitie):

In dit scenario wordt verkend of SamenTwente door andere keuzes in (de uitvoering van) het takenpakket méér of anders kan gaan doen om gemeentelijke ambities te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de totale kosten voor gemeenten (op termijn) dalen. De keuzes sluiten aan bij uitdagingen en/of knelpunten die gemeenten ervaren in het brede beleid rond gezondheid, veiligheid en zorg. Het kan ook gaan om taken die nu lokaal worden uitgevoerd, maar die gemeenten collectief regionaal onderbrengen bij SamenTwente, waardoor kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid en kosten afnemen.

Nul-scenario:

Het nul-scenario wijkt qua opzet af van A, B en C scenario, omdat in dit scenario de financiële opgave voorop staat. De kernvraag in dit scenario is: Welke keuzes kunnen we maken om in 2026 ten opzichte van 2025 een nullijn te hanteren? De nullijn definiëren we als: kostenneutraal voor gemeenten. Er wordt enkel rekening gehouden met de inflatiecorrectie in het gemeentefonds. Om dit nul-scenario samen te stellen, maken we gebruik van de inzichten uit de andere drie scenario's. Tijdens de werksessies wordt niet verder op dit scenario ingegaan.

Vragen om over na te denken

De vragen (om alvast over na te denken) zijn:

- Wat moet SamenTwente in ieder geval blijven doen – wat is de ondergrens?
- Hoe draagt de uitvoering van de taak bij aan gestelde doelen?
- Is het bijstellen van het ambitieniveau mogelijk en wenselijk?
- Is het logisch en wenselijk dat SamenTwente deze taak voor de regio blijft uitvoeren?

- Kan een andere organisatie deze taak ook uitvoeren en is dit wenselijk en logisch?
- In hoeverre is de taak of de activiteit onderdeel van een keten- c.q. netwerksamenwerking? Welk effect heeft een eventuele aanpassing op SamenTwente en andere organisaties (waterbedeffect)?
- Wat kan SamenTwente anders doen of waar kan zij mee stoppen?
- Zijn er taken die nu nog anderen worden uitgevoerd, maar waarvan het logischer is dat SamenTwente deze voor de regio uitvoert?
- Zijn er betere alternatieven voor de uitvoering van de taken?
- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Wat zijn de (maatschappelijke) effecten van keuzes die worden gemaakt?
- Met welke toekomstige ontwikkelingen moet rekening worden gehouden?
- Welke risico's zijn er? Denk aan risico's voor inwoners, bestuurlijk, organisatorisch, financieel.
- Wat betekent dit voor de inzet van middelen (geld en capaciteit)?

3. Afwegingskader

We gebruiken een afwegingskader om de bouwstenen te rubriceren. Het afwegingskader is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

A. Het is een verplichte taak voor de regio

Het gaat hier om een wettelijk verplichte taak die op regionaal niveau moet worden georganiseerd. Het uitvoeren van de taak op regionaal niveau bij SamenTwente² staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

B. Het is een verplichte taak voor de gemeente

Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. Het uitvoeren van de taak staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

² Theoretisch zou je kunnen besluiten om een organisatieonderdeel uit SamenTwente te halen. Je moet het dan opnieuw in een regionaal samenwerkingsverband beleggen, omdat dit wettelijk is voorgeschreven. Hieraan is op basis van de gespreksronde geen behoefte gebleken en is vanwege transitiekosten en een evident waterbedeffect bij voorbaat kosteninefficiënt

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

C. De taak wordt in opdracht van gemeenten uitgevoerd

Het gaat om een taak waar gemeenten (al dan niet collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

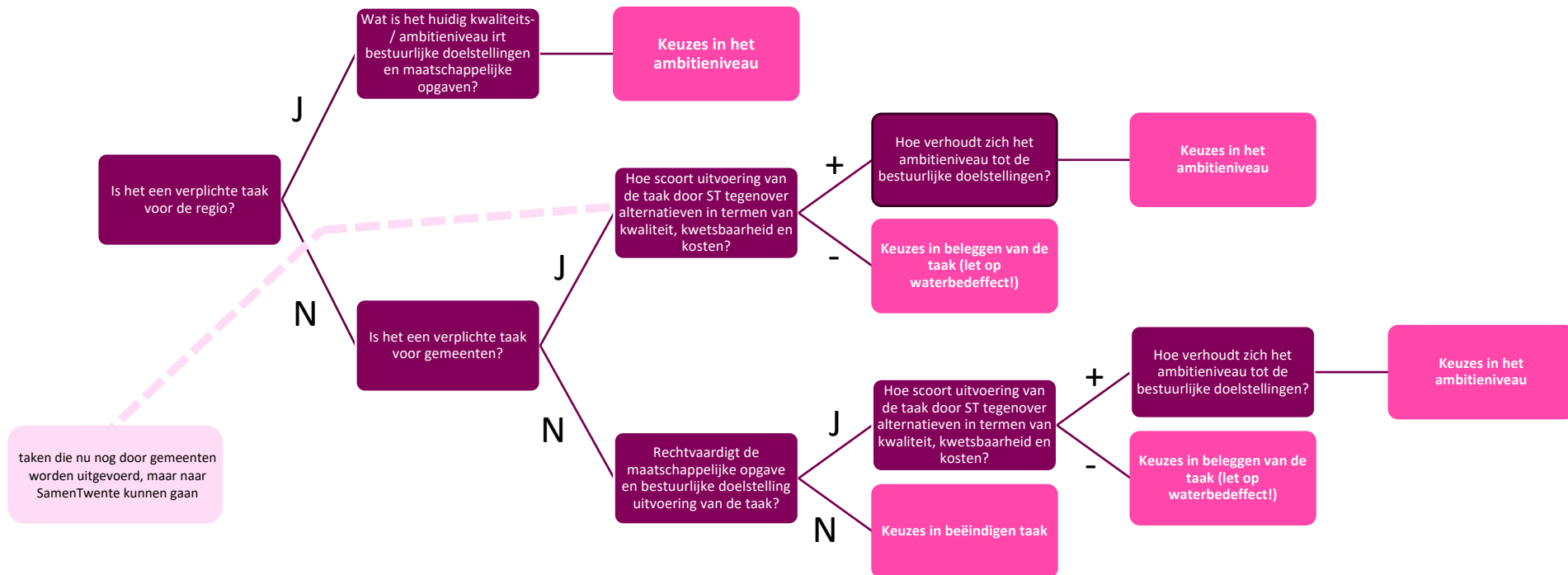
D. De taak wordt uitgevoerd zonder dat hier expliciete opdracht voor is gegeven.

Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel wordt door SamenTwente wordt uitgevoerd. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

Er kunnen ook taken zijn die nu nog lokaal door gemeenten of andere organisaties worden uitgevoerd, maar die in hun aard en uit oogpunt van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid beter regionaal uitgevoerd kunnen worden. Deze kunnen in het afwegingskader worden ingebracht en toegevoegd.

Het afwegingskader schematisch afgebeeld:

DEEL 2: INFORMATIESET PER AFDELING

Inclusief bouwstenen

Inhoud

OZJT	12
1. De wettelijke basis voor OZJT	12
2. De context van OZJT	12
3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	15
4. Financiën OZJT in SamenTwente	32
5. Gebruikte bronnen	33
JGZ	34
1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTwente	34
2. De context van de JGZ	35
3. Benchmark JGZ	37
4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	38
5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	40
6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead).....	43
7. Gebruikte bronnen	44
AGZ	46
1. De wettelijke basis voor AGZ	46
2. De taakgebieden van AGZ.....	46
3. De context van AGZ	47
4. Benchmark AGZ	65
5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	66
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	74
7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente.....	76
8. Gebruikte bronnen	76
Staf	77
1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente	77
2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)	79
5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	83
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	86
7. Financiën Staf in SamenTwente.....	87

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid	88
VTT	89
1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente	89
2. De context van VTT	90
3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	93
4. Financiën VTT in SamenTwente	97
5. Gebruikte bronnen	97
Dienstverlening	98
1. Introductie	98
2. Context van Bestuur & Ondersteuning	98
3. Introductie overhead	103
3.1 Specifieke overhead	103
3.2 Generieke Overhead	104
3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage	104
4. Benchmarking overhead	105
4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering	106
4.2 Handleiding Overheidstarieven	106
4.3 Berenschot IT-benchmark	106
4.4 Conclusie Benchmarking	107
5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën	107
5.1 Taken en activiteiten	107
5.2 Totale financiële omvang	110
6. Scenario's	110
7. Gebruikte bronnen	113
Samenwerking	114
1. Het samen van SamenTwente anders organiseren	114
2. Samen Twente	115
3. Huidige situatie overlegstructuren	116
4. Vragen om over na te denken	119

OZJT

1. De wettelijke basis voor OZJT

Organisatieonderdeel:	OZJT
Programma uit begroting:	Toegang en Eerste Lijnsvoorziening & Overhead
Taakveld:	OZJT
Wettelijke taak:	Ja, deels.
Wettelijke basis:	Wmo/Jeugdwet Wet Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg <i>Gemeenten zijn verplicht om regionaal samen te werken bij de inkoop van specialistische jeugdzorg. De verplichte regionale samenwerking geldt voor de inkoop van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en bepaalde vormen van specialistische jeugdhulp. Het gaat dan om jeugdhulp die moeilijk op lokaal niveau te organiseren is, bijvoorbeeld vanwege de schaarste van de vraag of de complexiteit van de problematiek.</i>
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De OZJT uit te laten voeren door de SamenTwente • OZJT door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De context van OZJT

OZJT bestaat sinds 2015 en is ingericht om de wettelijke regionale jeugdhulptaken uit te voeren. OZJT is zakelijk partner van Samen14 op het gebied van inkoop en contractmanagement van de zorg en jeugdhulp en vandaar voert OZJT ook opdrachten voor Samen14 uit. Dit zijn opdrachten gerelateerd aan jeugdhulp en Wmo die vanuit de regiogemeenten vrijwillig zijn overgedragen.

OZJT gaat voor een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel voor Twente. Een stelsel waarbij de inwoners zo thuis mogelijk zelfstandig en zelfsturend kunnen leven en waarin zij dichtbij huis kunnen beschikken over goede, professionele zorg als ze dat nodig hebben. OZJT zorgt ervoor dat gemeenten dat kunnen realiseren voor hun inwoners door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren voor alle 14 gemeenten. Zo hebben de gemeenten lokaal de handen vrij om te doen wat nodig is voor en met hun inwoners. Uiteindelijk werken OZJT en Samen14 ernaartoe dat de gemeenten een omslag kunnen maken van minder zorgconsumptie naar meer zorgpreventie.

OZJT heeft samen met gemeenten de volgende uitgangspunten voor de zorg opgesteld:

- Resultaatgericht werken
- Regie en keuzevrijheid inwoner centraal
- Integraal werken rond inwoner en het gezin
- Hoge kwaliteit, geen ruimte voor aanbieders die geen kwaliteit willen of kunnen bieden
- Verlagen administratieve lasten
- Duurzaam en betaalbaar stelsel

De voormalige bestuurscommissie OZJT heeft in 2017 de volgende strategische doelen benoemd:

- **Opdrachtgeverschap, zakelijk partnerschap.** Gemeenten zijn goede opdrachtgevers die ervoor zorgen dat werkafspraken goed beschreven zijn en worden nagekomen. OZJT en Samen14 streven naar een professionele sfeer waarbij afspreken en aanspreken normaal is. Tegelijkertijd handhaven OZJT en Samen14 strikt op aanbieders die niet de intentie hebben goede ondersteuning te bieden. Zij gaan langdurige overeenkomsten aan om de transformatieopgave het hoofd te bieden. Die opgave is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor betrokken aanbieders, inwoners en gemeenten.
- **Datagestuurd werken.** OZJT en Samen14 gebruiken informatie om met en van elkaar te leren. Ze wisselen expertise uit. Ze werken aan het doorontwikkelen van toegang en de regisseursrol, het doorontwikkelen van contractmanagement en de relatie met huisartsen, en draaien aan knoppen om het Twentse zorglandschap beheersbaar te houden.
- **Verbinden en verbreden sociaal domein.** OZJT en Samen14 verbinden vraagstukken in het sociaal domein met publieke gezondheid (GGD), Veiligheid (inclusief VTT), (passend) onderwijs/RMC en de participatiewet (economie en arbeidsmarkt).

Enkele cijfers

- In september 2023 waren er 407 aanbieders gecontracteerd.
- De waarde van overeenkomsten is ca 270mln euro per jaar.
- OZJT voert het contractmanagement uit voor 16 van de meest strategische jeugdhulpaanbieders in Twente.
- Gezamenlijk vertegenwoordigen die 16 aanbieders ruim 50% van de omzet in Twente. 85% van de omzet wordt geleverd door 28 aanbieders.
- De begrote kosten voor contractmanagement en contractbeheer zijn minder dan 1% van de omzet

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- In 2017 is landelijk besloten dat voor jeugdhulpaanbieders die in meerdere regio's werkzaam zijn, dan wel , in verband met de schaarste van het zorgtype/-aanbod, een zogenaamde accounthoudende regio “ wordt aangewezen. Deze accounthoudende regio is standaard de grootste regio van een jeugdhulpaanbieder, die naar andere regio's acteert bij risico's van discontinuïteit. Bij dreigende liquiditeitsproblemen bijvoorbeeld, bepalen de betreffende aanbieder en accounthoudende regio welke stappen gezet moeten worden. OZJT draagt namens de 14 gemeenten verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taak voor een viertal grote Jeugdhulpaanbieders.
- In juni 2021 is het convenant “bevorderen continuïteit jeugdhulp’ opgeleverd door Jeugdautoriteit. Uitvoering van dit convenant betekent dat alle jeugdhulp aanbieders met een omzet van meer dan 2 mln. een accounthoudende regio toegewezen krijgen op het moment dat de continuïteit in het geding komt. Twente kan worden aangewezen als accounthoudende regio. Of en hoe vaak dit het geval zal zijn is vooraf niet bekend.

3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
1	Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp en Wmo (ondersteuning en verblijf)	Sinds 2015 is het regionaal contractmanagement een vaste basistaak voor de overgedragen taken. Contractmanagement voor de 16 grootste en strategische aanbieders. Gericht op kwaliteit, transformatie en continuïteit van zorg. Naast zakelijke afspraken worden ook afspraken gemaakt over doorontwikkeling van de zorg. OZJT richt zich primair op overeenkomsten van de meest strategisch jeugdhulpaanbieders in Twente. Het contractmanagement voor andere aanbieders is primair een verantwoordelijkheid van de lokale contractmanagers. Onder contractmanagement en contractbeheer vallen: • Contractbeheer • Strategisch contractmanagement • Leveranciersmanagement • Accounthouderschap strategische aanbieders • Juridische trajecten aanbieders (waaronder ingebrekestellingen en ontbindingen) • Advisering en ondersteuning aan lokale contractmanagers en toezichthouders m.b.t. niet strategische aanbieders • Deelname en input aan het Contractmanagersoverleg	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Vaststellen subsidie JBJR en JZ+ en overeenkomsten met kleinschalige JZ+ en academische functie JGGZ. Accounthouderschap voor 4 aanbieders			
2	Toezicht en kwaliteit Jeugd en Wmo	We willen in Twente een zorglandschap creëren dat overzichtelijk, beheersbaar, voorspelbaar en transparant is. Beheersbaar en overzichtelijk betekent voor gemeenten: kwaliteit, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de aanbieders staan voorop (Regiovisie Jeugd Twente). Daarnaast komt er een gezamenlijke aanpak op zorgfraude. Onder deze taak valt: - Proactief toezicht op kwaliteit bij gecontracteerde aanbieders - Toetsen aan bestek eisen - Uitvoeren van onderzoeken naar aanbieders - Monitoren van verbeterplannen - Adviseren en rapporteren aan contractmanagers - Gemeenten op aanvraag ondersteunen bij onderzoek incidenten/calamiteiten - Leveren van input aan doorontwikkeling samenwerking op toezicht - Het beoordelen van kwaliteit bij mutaties in het contract na gunning - Het doorontwikkelen van het barrièremodel - Vertalen landelijke ontwikkelingen naar de regio	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		- Gevraagd en ongevraagd adviseren op beleidsmatige en uitvoeringsaspecten De toezichthouder kwaliteit toetst bij zowel Wmo- als Jeugdhulpaanbieders de besteisen en zorgt voor opvolging en monitoring. Daarom wordt niet langer onderscheid gemaakt tussen Wmo en Jeugd. Een aantal Twentse gemeenten heeft aangegeven een extra opdracht te willen formuleren voor OZJT op dit thema. Deze werkzaamheden vallen nu nog buiten de opdracht: - Participatie SRT in casustafel en onderzoek/toezicht op rechtmatigheid bij Wmo-aanbieders - Onderzoek na calamiteiten/incidenten - Coördinatie gelijk na een incident/calamiteit - Preventief toezicht op kwaliteit bij aanbieders die maar in één deelnemende gemeente werken, als de gemeente geen 'eigen' toezichthouder kwaliteit heeft - Preventief toezicht op kwaliteit van (lokale) voorliggende voorzieningen, lokale toegang, terreinen binnen de Wmo zoals vervoer en HO, jeugdhulp			
3	Nieuwe inkoop Jeugdhulp 2025	Op basis van de Regiovisie Jeugdhulp Twente is per maart 2022 gestart met de strategische inkoop Jeugdhulp Twente. We staan aan de vooravond van een start van een inkooptraject voor ca 16.300 Twentse kinderen die jeugdhulp	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		ontvangen, daar zijn circa 400 aanbieders mee gemoeid. OZJT en Samen14 organiseren hieromheen een stevige, stabiele organisatie op inhoud en proces. Hieronder valt: • Opstellen visie en kaders • Strategiebepaling en uitwerken strategie, integraal gericht op het zorglandschap jeugd • Het uitwerken van de strategie pre inkoopsegment • Het daadwerkelijk inkopen, selecteren en gunnen van de jeugdhulp • Het afronden van de inkoop en implementeren/inregelen van de bedrijfsvoering bij gemeenten en zorgaanbieders • Informeren en communiceren naar inwoners en partners • Het OZJT ontving een bestuurlijke opdracht om 'indicatoren' op te nemen in de inkoop, om op deze wijze te sturen op ambities. Hiervoor wordt de komende maanden een proces met aanbieders doorlopen. De uitkomst heeft een significant effect op de toekomstige taak van het OZJT en de benodigde formatie.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Uitzondering is inkoop specialistische jeugdzorg. Dat is een taak die gemeenten verplicht regionaal moeten uitvoeren.		
4	Coördineren KIT	Deze opdracht heeft raakvlak met de vorige bouwsteen/taak, over het inkopen van jeugdhulp. Om te zorgen dat kwalitatief goede en rechtmatige zorg wordt verleend aan (kwetsbare) inwoners is het nodig om zorggelden juist te besteden en vooraf goed te toetsen op kwaliteitseisen. In 2022 is opdracht	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten, project zorgfraude, begroting OZJT	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gegeven om een instrument met een brede integrale werkwijze te ontwikkelen dat voor gunning ingezet moet worden. Dit heet het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente ('KIT'). KIT vervangt het huidige barrièremodel. Er is reeds besloten dat KIT uitgevoerd gaat worden in 2024 en daartoe is sturing nodig. Activiteiten die voor deze opdracht uitgevoerd worden zijn: • Het trekken van KIT voor inkoop jeugdhulp en Wmo. • Trekken van het thema inkoop binnen het project Zorgfraude (Veiligheidsregio) • Inrichten verwerkingssysteem • In uitvoer brengen van communicatieplan integrale inkoop en KIT • Communiceren met portefeuillehouders • Lering trekken uit ervaringen van KIT • Coördineren registratie KIT na gunning bij nieuwe contracten (2025) • Indien nodig nieuwe Bibob-screenings uitvoeren • Implementeren KIT, inclusief betrekken van zorgkantoor en zorgverzekeraar • Deelnemen aan integrale projectgroep ter toetsing op project en proces • Evalueren	aan SamenTwente om deze uit te voeren.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
5	Scholing GI's Twents Model	GI's hebben verzocht om scholing, mede door veel wisselingen bij medewerkers. Het gaat om training op het Twents Model, de klantreis van toewijzingen, het afsprakenoverzicht, samenwerking toegang en GI en het zorgportaal. Deze training vergroot de kwaliteit van verwijzingen. Hieronder valt: • Het opzetten van scholing, voorbereiden en inplannen • Het geven van trainingen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14
6	Verlenging en inkoop medicatiecontrole	Vanaf 1 januari 2022 is een raamovereenkomst met een aantal ziekenhuizen voor medicatiecontrole bij medische comorbiditeit. Deze raamovereenkomst loopt af na 31 december 2024. Het projectteam ambulant heeft deze jeugdhulp niet meegenomen in de inkoop jeugdhulp, omdat de overeenkomst een andere looptijd kent dan de andere overeenkomsten voor jeugdhulp. De overeenkomst medicatiecontrole eindigt echter op 1 januari 2025 en biedt opties tot verlenging. De raamovereenkomst kan eenzijdig worden verlengd met een periode van tweemaal één jaar. Hier dienen de opdrachtnemers drie maanden voor het einde van de looptijd van de raamovereenkomst bericht over te krijgen.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	OZJT en Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten die hieronder vallen zijn: • Het besluit van verlenging ophalen bij AO Jeugd • Wenselijke wijzigingen in huidige overeenkomsten inventariseren bij gemeenten en ziekenhuizen, indien nodig besluit ophalen en verwerken • Verlengingsbrieven opstellen en in zorgportaal verwerken			
7	Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking	Het voorbereiden, faciliteren en adviseren van bestuurlijke overleggen en het organiseren van ambtelijke overleggen. Hierbij aandacht hebben voor evaluaties, lobbyen, strategische afstemming en het zoeken naar synergie en meerwaarde in SamenTwente. Hieronder vallen: • DB en AB SamenTwente • BO Samen14 • Ambtelijke Commissie • AO Jeugd • AO Wmo • AO Vervoer • Platform Bedrijfsvoering • Contractmanagersoverleg • Gerelateerde werkgroepen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
8	Regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus	Het plan van aanpak is erop gericht de instroom in Jeugdzorg Plus jaarlijks met minimaal 10% te verminderen vanaf 2023. In 2022 was dit nog 5%. Daarbij hanteren we de volgende subdoelen om dit te realiseren: • Het organiseren van een doorgaande zorglijn 'doen wat nodig is voor de jeugdige'; • Een betere en intensievere samenwerking aan de voorkant om instroom Jeugdzorg Plus te voorkomen; • Het verminderen van het aantal spoedmachtigingen voor gesloten jeugdzorg. In het Plan van Aanpak vastgoedtransitie Jeugdzorg Plus hebben de Gelderse en Overijsselse jeugdhulpregio's en de Jeugdzorg Plus aanbieders met elkaar een ambitie neergelegd: 'we maken de Jeugdzorg Plus in de huidige vorm overbodig in de periode 2021-2031'. Eén van de belangrijkste opdrachten om dit te kunnen bereiken is het verminderen van de instroom van jeugdigen in de Jeugdzorg Plus. Want minder instroom is natuurlijke afbouw van JeugdzorgPlus en draagt daarmee bij aan het overbodig maken van de Jeugdzorg Plus. Om dit te concretiseren hebben de Jeugdhulpregio's zich tot doel gesteld de instroom vanaf het jaar 2023 met 10% per jaar te verminderen. Per regio is hiervoor een plan opgesteld.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Projecten- en werkbudget OZJT, kennispunt/TMSD, begroting OZJT, Gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van het plan, begeleiden evt. vervolg • Analyse op data van de huidige situatie + monitoring • Het annoteren bestuurder voor bovenregionale overleggen			
9	Jeugdbeschermingstafels	Jeugdbeschermingstafels hebben als hoofddoel om de veiligheid van kinderen zo snel mogelijk te borgen. De positionering van de JBT is in 2021 gestart als pilot en datzelfde jaar afgerond. Er waren overwegend positieve geluiden over het functioneren en de uitgangspunten van de JBT en ook zijn ontwikkelpunten meegegeven. In 2022 besloot het AB om JBT te positioneren en financieren binnen het OZJT. In 2023 is JBT bezig geweest met het bestendigen van de huidige werkwijze en het finetunen van doelen. In 2023 is er een start gemaakt met de bedrijfsvoering. Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van de JBT's • Besluitvorming over opbrengsten uit evaluatie aanpassen in document regionale werkwijze JBT • Bedrijfsvoering opzetten • Zichtbaarheid vergroten • Aanhaken bij ontwikkelingen in de jeugdbeschermingsketen • Monitoring bijhouden	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
10	Ontwikkelagenda Jeugdbescherming Jeugdreclassering	In het ‘inkooptraject’ voor 2023 is afgesproken dat naast een tariefsverhoging van de maatregelhulp er een ontwikkelagenda opgesteld wordt met de regio’s IJsselland, Twente en de drie Gecertificeerde Instellingen. In 2023 is gestart met de ontwikkelagenda, deze heeft zijn doorloop in 2024. De agenda ziet toe op een verbeterde samenwerking en beoogt te komen tot een reële normering en tariefstelling en een bedrijfsvoering die hierop is ingericht bij de GI’s. De Overijsselse ontwikkelagenda GI’s staat niet op zichzelf. De GI’s werken in een netwerk samen om de zorg voor de kwetsbaarste kinderen te verbeteren. Er is een nauwe verbinding met, in Twente, de Regiovisie Jeugdhulp en de uitwerking daarvan in de Samenwerkingsagenda en het Toekomstscenario kind – en gezinsbescherming. Met IJsselland liggen de raakvlakken met name t.o.v. de regiovisie jeugd, vernieuwde werkwijze gedwongen kader jeugd en ook het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Eind 2023 er landelijk een caseloadnorm, prestatiebeschrijvingen en een landelijk tarief JBJR opgeleverd in de vorm van een convenant en kostprijsonderzoek van KPMG. We volgen deze landelijke definities en planning bij het bepalen van het Overijsselse tarief voor JB/JR. We maken werkbare afspraken voor de regio’s. Dit is onderdeel van de ontwikkelagenda.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Kosten voor de helft voor IJsselland OZJT, resterende middelen komen uit het transformatiebudget	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		In het kader hiervan wordt de planning van de ontwikkelagenda uitgevoerd. Activiteiten zijn: • Uitvoering plan • Begeleiding, evaluaties en vervolgstappen uitzetten			
11	Hervormingsagenda Jeugd	In 2022 hebben de Raden van de 14 Twentse gemeenten de Regiovisie Jeugdhulp Twente (vastgesteld, die richting geeft aan de doorontwikkeling van de Jeugdhulp in Twente. De leidende principes uit de Regiovisie zijn uitgewerkt in de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugd. In de zomer van 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd definitief vastgesteld. De Hervormingsagenda bevat een groot pakket aan landelijke afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Het doel van dit pakket is om laagdrempelige en passende hulp voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties mogelijk te maken. In de Twentse Samenwerkingsagenda sluit OZJT zo goed mogelijk aan op de landelijke Hervormingsagenda. In 2024 zal hier uitvoering aan moeten worden gegeven in de regio. OZJT zal hierin de coördinatie op zich nemen voor het regionale gedeelte en dit afstemmen met de gemeenten. Daarnaast zal OZJT de landelijke ontwikkelingen volgen en in	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		samenspraak met gemeenten input leveren ten aanzien van de (haalbaarheid van de) landelijke uitwerking.			
12	Monitoring en reflectie, Twentse monitoren sociaal domein	In opdracht van OZJT verzamelt, analyseert en duidt Kennispunt Twente data over Jeugdhulp, Wmo en de samenloop van Onderwijs-Jeugdhulp. De Twentse monitoren binnen het sociaal domein bieden strategische beleidsinformatie en tactische sturingsinformatie. De monitoren zijn erop gericht het regionale leerproces te faciliteren en bij te dragen aan de regionale ambities om doelmatige en effectieve hulp te bieden en de kosten te beheersen. Het biedt de basis voor dialoog en samen doorgroeien in de Twentse transformatieopgave. Datagedreven blijvend leren en verbeteren is daarom één van de leidende principes in de Regiovisie. Voor het vergelijken, monitoren en duiden binnen de regio, moet er een eenheid zijn in de wijze van uitvraag en de manier van bijhouden. Om samen goed beleid te kunnen maken, zijn betrouwbare informatie en verdiepende analyses nodig. Dit helpt effectiviteit en efficiency te vergroten, te innoveren en het draagvlak voor beleid te versterken. Om deze reden is de opdracht voor regionale monitoring en reflectie belegd bij OZJT en wordt deze uitgevoerd door Kennispunt Twente.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, Gemeenten, incidentele projectfinanciering	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Binnen deze taak wordt gewerkt aan de volgende monitoren en projecten: • Twentse Monitor Sociaal Domein • Twentse Onderwijs-Jeugd Monitor • Contractmanagementinformatie Jeugdhulp en Wmo • Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen Incidentele dekking is beschikbaar voor: • Datagedreven verlening, inkoop en contractmanagement • Het eventueel inzetten van een trusted third party bij de uitwisseling van persoonsgegevens • Ontwikkeling Twentse Monitor Aanpak Wachttijden Daarnaast worden vanuit deze taak kwartaal- en halfjaarlijkse rapportages opgeleverd en wordt ondersteuning aangeboden in de organisatie van verdiepende analyses			
13	Contractmanagement en -beheer Huishoudelijke Ondersteuning	OZJT/Samen14 voert volledig contractbeheer uit voor alle overeenkomsten HO, waarbij het zorgportaal wordt gebruikt. OZJT/Samen14 voeren ook contractmanagement uit voor alle overeenkomsten HO (16 aanbieders). En OZJT/Samen14 voert de regiefunctie uit op de gezamenlijke thema's. Voor alle aanbieders geldt dat bij lokaal overstijgende zaken zoals faillissement, beëindigen van overeenkomsten, ingebrekestellingen of verbetertrajecten naar aanleiding van	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die	Begroting Samen14, Gemeenten, begroting OZJT	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		voortgangsgesprekken, OZJT/Samen14 regievoerder is. Voor het contractbeheer en de managementinformatie wordt zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande systemen. De toezichtfunctie maakt geen onderdeel uit van deze opdracht. Specifieke taken: • HO onderbrengen in het CRM • Volgen cao-ontwikkelingen en waar nodig hierop handelen • Organiseren eventuele verlenging • Sturing op managementrapportages//Twentse monitor • Regiefunctie contractmanagement HO op de gezamenlijke thema's. Hierbij de lead nemen in werkgroepen • Jaarlijkse indexering tarieven HO – zoals vastgelegd in artikel 2.2 van het bestek en rekening houdend met de AmvB reële tarieven. • Doorontwikkeling van HO in het Zorgportaal. • Inrichting van de regionale overlegstructuur voor HO in Extranet.	onlangs bestuurlijk is gegeven.		
14	Vervoer	Het doelgroepenvervoer namens de gemeenten (leerlingenvervoer, incidenteel maatwerk vervoer en het vervoer van en naar de dagbesteding en jeugdhulp) is in 2023 opnieuw aanbesteed. Dit is gebeurd namens 10 Twentse gemeenten; Hof van Twente en Almelo hebben een eigen pad	Het gaat hier om een taak waar gemeenten maatwerk opdracht voor hebben gegeven	Begroting OZJT, gemeenten	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gekozen, Rijssen-Holten en Borne waren de afgelopen jaren al niet betrokken. OZJT is verantwoordelijk voor: • Ondersteuning en facilitering van de deelnemende Twentse gemeenten bij de implementatie en opzetten van het contractmanagement rond de nieuwe vervoerscontracten. • Ondersteuning en facilitering van de implementatie van monitoring en contractmanagement software. • Contractmanagement en beheer voor het tijdelijk callcentercontract • Contractmanagement en beheer voor monitoring en contractbeheer software • De organisatie en coördinatie van het ambtelijk overleg doelgroepenvervoer ten behoeve van de afstemming tussen de verschillende percelen en om regionale zaken te bespreken. • Juiste, actuele en goed leesbare informatie t.a.v. het regiotaxivervoer op de website (SamenTwente) en eventuele communicatie hieromtrent. • Het gevraagd en ongevraagd adviseren en fungeren als vraagbaak voor de gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die onlangs bestuurlijk is gegeven tot 2029.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Duidelijk is dat bovengenoemde taken (in ieder geval deels) regionaal opgepakt blijven worden voor de deelnemende gemeenten, maar het is de vraag of dit gepositioneerd wordt onder Samen14 of bij een coördinerende gemeente.			
15	Aanpak wachttijden jeugdhulp Twente	Implementeren van een meerjarige systemische aanpak van de wachttijden jeugdhulp Twente, duurzaam, concreet, met een lerende structuur, iteratief en ondersteund door data. De geformaliseerde ambitie is dat elk kind op tijd de juiste zorg krijgt. Zorgaanbieders en gemeenten zijn samen eigenaar van dit programma en dat moet tot uiting komen in de invulling van de governance. Kernpunt voor de werkwijze bij activiteiten is de iteratieve werkwijze. In samenspraak met de Kerngroep (een delegatie bestaande uit vertegenwoordigers van de zorgaanbieders, gemeentelijke toegang, contractmanagement en ervaringsdeskundigen) worden interventies afgesproken met deelopdrachten, met een selectie van deelnemende partijen en afzonderlijke monitoring van interventies en resultaten. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Activiteiten zijn: • Aanpak complexe echtscheiding • Aanpak transformatiepoli/jeugdhuis	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Programma loopt uiterlijk medio 2025 af.	Budget wachttijden, eigen middelen OZJ (landelijk)	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		• Iteratieve interventies gericht op instroom en samenwerking jeugdhulp – gemeentelijke toegang • Doorontwikkeling dashboard t.b.v. eenduidigheid van definities en wachttijdmeting • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met alle relevante stakeholders			
16	Samenwerkingsagenda Jeugd	De Regiovisie is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. De leidende principes zijn de kaders voor het verbeteren. In de regionale meerjarige Samenwerkingsagenda zijn in de onderscheiden actielijnen de doelstellingen en pilots/interventies gespecificeerd. De doelstelling van de Samenwerkingsagenda is daarmee om de leidende principes te vertalen naar concrete projecten en interventies. Er zijn vier actielijnen met een eigen invulling van de projectstructuur. Per actielijn zijn er bestuurlijk trekkers benoemd. Het regionale beleid t.a.v. het Gedwongen Kader/Toekomstscenario wordt idealiter afgestemd binnen de Samenwerkingsagenda. Ook hier is sprake van een iteratieve aanpak. In samenspraak met de Stuurgroep Samenwerkingsagenda (een delegatie bestaande uit bestuurders van de zorgaanbieders, onderwijspartijen en gemeenten) worden interventies	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Budget samenwerkingsagenda, SPUK-middelen centrumgemeente, projectbudget	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		afgesproken waarmee zal worden gestart. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Er zullen nieuwe speerpunten/iteraties/projecten volgen op geleide van bestuurlijke prioriteiten. De Samenwerkingsagenda is het kader waarbinnen nieuwe speerpunten kunnen worden benoemd die om uitvoering vragen binnen de jeugdhulpregio Twente. Activiteiten zijn: • Versnellingsaanpak afbouw residentiële zorg • Onderwijs-zorg arrangementen op zorgintensieve scholen • Totstandkoming tactisch platform • Totstandkoming brede domeinoverstijgende analyse door gemeentelijke toegangen • Totstandkoming geïntegreerde ambulante zorg • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met relevante stakeholders			

4. Financiën OZJT in SamenTwente

	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
OZJT	3.920.942	0	1.479.826	2.441.116	

5. Gebruikte bronnen

- OZJT/Samen14 Werkplan 2024 versie 1.0.
- Begroting SamenTwente 2024.
- Takenoverzichten gedeeld door Bart ter Horst in juli 2024.
- Verslagen van gesprekken Bart ter Horst met Lysias in juli 2024.

GGD-JGZ

1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTwente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de Wet Publieke gezondheid verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken). Ze dragen zorg voor uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (artikel 5 Wpg), Ouderengezondheidszorg (artikel 5a) en Infectieziektebestrijding (artikel 6 Wpg e.a.). Ook moeten gemeenten zorgen voor uitvoering van het vaccinatieprogramma (art. 6b). Voor nadere en uitgebreide toelichting op het landelijke richtlijn Basistakenpakket jeugd wordt verwezen naar pagina 16.

Organisatieonderdeel:	GGD
Programma uit begroting:	Volksgezondheid
Taakveld:	Jeugdgezondheidszorg
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet publieke gezondheid a. Kerntaken Basispakket JGZ b. Rijksvaccinatieprogramma
Tevens uitvoering geven aan:	Contract COA (diensten derden)
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De JGZ uit te laten voeren door de GGD • (Onderdelen van) De JGZ door een andere organisatie te laten uitvoeren (artikel 14 lid 4), onder de voorwaarde dat de organisatie aan alle kwaliteitseisen voldoet die gesteld worden aan zorgorganisaties

2. De context van de JGZ

De rijksoverheid heeft de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 de gezondste jeugd ter wereld heeft. Preventie vergroot hun kansen om op te groeien tot gezonde volwassenen. De kwaliteit van de ontwikkeling van een kind is namelijk van grote invloed op de gezondheid, economische en sociale resultaten van individuen en de maatschappij in het algemeen.

De JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren (0-18-jarigen) in Twente in zijn/haar omgeving. Door:

- **Het tijdig bieden van de juiste hulp/zorg (incl. vaccineren) en voorkomen van problemen bij jeugdige(n)** door het systematisch volgen van de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- **Het versterken van de eigen kracht jeugdige en gezin.** Door te normaliseren, het geven van voorlichting, advies en ondersteuning of door het voeren van enkele gesprekken om ouders en jongeren te ondersteunen en gerust te stellen,
- **Een gezonde leefomgeving voor de jeugdige(n) te stimuleren.** We adviseren gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens en bewezen interventies.

In Twente heeft de JGZ **ruim 120.000 kinderen in zorg**. Twee weken na de geboorte gaat JGZ op huisbezoek zodat het sociaal medisch dossier wordt opgestart en een beeld wordt gevormd van de thuissituatie waarin het kind gaat opgroeien. Vervolgens ziet JGZ kinderen (en ouders) o.b.v. wettelijke opdracht (BTP JGZ) ongeveer 19 keer gedurende hun jeugd en daarmee heeft de JGZ een **unieke positie binnen het Sociaal domein**.

De JGZ heeft een **spilfunctie in de samenwerking** met professionals uit onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en andere curatieve zorgverleners, buurtteams, gemeenten en andere relevante partijen. Als voorbeeld: samen met school, ouders en leerling heeft de JGZ een belangrijke rol bij het voorkomen van ziekteverzuim, stimuleren van schoolaanwezigheid (transitie).

Daarnaast levert de JGZ op diverse onderdelen **Maatwerk** bijv: Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugdgezondheid is een gespecialiseerde vorm van opvoedingsondersteuning voor gezinnen met enkelvoudige opvoedingsproblematiek. De begeleiding heeft tot doel om vroegtijdig samen met ouders en kind(eren) een oplossing te vinden voor opvoedingsproblemen en zo te voorkomen dat problemen verergeren en zwaarder zorggebruik wordt voorkomen.

En ook belangrijk om te realiseren is dat de JGZ **onderdeel is van een crisisorganisatie** en dat de JGZ professionals ook een bijdrage leveren tijdens eventuele crisis (uitbraak epidemieën, zorg voor de kinderen van de vluchtelingen uit Oekraïne).

Enkele cijfers

- Op jaarbasis circa 5700 nieuwgeboren kinderen
- Instroom nieuwkomers (0-18-jarigen): circa 1900 in 2023
- Aantal consulten 0-4-jarigen: circa 65.000 op jaarbasis
- Aantal consulten 4-18-jarigen: circa 23.000 op jaarbasis
- Circa 110.000 vaccinaties op jaarbasis

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

De JGZ wordt geconfronteerd met diverse ontwikkelingen die effect hebben op de dienstverlening (zie ook de omgevingsanalyse). Naast de genoemde thema's in de omgevingsanalyse zien we in de maatschappelijke actualiteit een toenemend beroep op de JGZ:

- Toename complexiteit problematiek (algemeen)
- Toename Schoolziekteverzuim (65%) ook in relatie tot mentale problematiek jongeren.
- Toename nieuwkomers (60%), naast asielzoekers en Oekraïners is de instroom van “overige kinderen niet geboren in Nederland” toegenomen
- Toenemend beroep op de professionals om, binnen het Sociaal Domein, mee te denken over ontwikkelingen en Intensiever samen te werken met gemeenten en overige partners.
- Achtervang kraamzorg (a.g.v. afschaling zorg)
- Verschuiving werkzaamheden (ter ontlasting) artsen in de 1e en 2de lijn naar de 0de lijn (JGZ).

- Veranderende behoeften ouders t.a.v. de dienstverlening (flexibilisering/digitalisering)

Traject Toekomstbestendige JGZ

Gezien de toenemende druk op het zorgstelsel, is investeren op preventie al lang geen luxe meer, maar pure noodzaak. Om aan te sluiten bij alle ontwikkelingen is door de JGZ het traject Toekomstbestendige JGZ gestart. Het doel is om invulling te geven aan een toekomstbestendige JGZ zodat zij ook in de toekomst met impact van betekenis blijven voor alle kinderen en jongeren in Twente. Dat vraagt goed kijken naar de omgeving, de opgaven die hier uit naar voren komen en de manier van werken hierop laten aansluiten.

Bij JGZ is een ontwerpteam bezig met het uitwerken van de ‘Kindreis’. De Kindreis gaat over de reis die een kind (samen met de ouder) doorloopt in contact met de JGZ. De sleutelprincipes toekomstbestendige JGZ zijn:

- Van focus op het individuele kind naar het versterken van het kind en zijn omgeving
- Van iedereen hetzelfde naar uitgaan van en omgaan met verschil
- Van aanbodgericht op vorm en inhoud naar meer flexibele en digitale dienstverlening
- Van vastgestelde taken per professional naar slim en passend inzetten van (schaarse) menskracht
- Van aansluiten bij naar samenwerken en beïnvloeden in keten en netwerk als preventie expert

3. Benchmark JGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte per 100.000 kinderen	104	116 (11 van 15)
2.	% Extra contactmomenten	21,4%	51,8% (18 van 20)

4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
1	Basispakket Jeugdgezondheid³ In het BTK JGZ en Besluit publieke gezondheid is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden idem de onderwerpen waarover voorgelicht en geadviseerd moet worden. Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	• Preventieve screenings zowel via huisbezoeken, als op consultatiebureaus (0-4 jaar) als op scholen (4-18 jaar) • Begeleiden van ziekteverzuim op scholen (zowel in individueel contact als deelname in SOT/SAT) • Signaleren, bieden en verwijzen van goede en snelle zorg en ondersteuning • Prenataal Huisbezoek • Geven van (laagdrempelig) voorlichting, advies en instructie aan ouders, zowel in de spreekkamer als via LOES en Adviespunt Jeugd (APJ) als via chatfunctie Groeigids.nl • Geven van voorlichting en advies aan jeugdigen, via o.a. JouwGGD • Participeren in regionale en diverse lokale netwerken • Adviseren van gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens, o.a. input diverse monitors (Kindermonitor/Gezondheidsmonitor Jeugd)	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
2	Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	Voorkomen infectieziekten en besmetting en vroege opsporing van ziektes zorgt ervoor dat de behandeling op tijd kan starten: • Uitvoeren RVP (Bof, Mazelen, Rode Hond, Difterie, Tetanus, Kinkhoest, Polio, HPV, Hepatitis B, Hib, Pneumokokken, Meningokokken, Rota, Maternale Kinkhoest en Maternale griep) • Neonatale Gehoorscreening • Hielprikscreening	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.

³ In het BTK JGZ is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
3	Gezonde School Aanpak opdracht opdracht collectief Financiering: Via aanvullende gemeentelijke bijdrage en landelijke stimuleringsmiddelen	Stimuleren gezonde leefstijl. Deelnemende scholen werken met behulp van een stappenplan aan een gezondheidsthema dat de school zelf kiest. Voorbeelden van thema's zijn: Welbevinden, Voeding, Bewegen en Sport, Mediawijsheid of Relaties en Seksualiteit. Met circa 180 scholen wordt hier nu actief op samengewerkt.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
4	Dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen Financiering: Meerkostenregeling Rijksoverheid: Ontheemden Oekraïne	Reguliere zorg aan: Oekraïense kinderen/gezinnen van -9 maanden -18 jaar	Het gaat hier om een taak die de gemeente in opdracht van het Rijk verplicht moet (laten) uitvoeren.
5	Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC Financiering: Regionaal (projectmatig t/m 2026)	Doel: voorkomen vroegtijdig schoolverlaten. Na afloop van dit traject wordt besloten over vervolginzet. Sluit aan bij de ambitie van de gemeenten/Twentse Belofte.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
6	Programma's en activiteiten die deels vallen onder preventie op basis van de Jeugdwet. Actielijnen Samenwerkingsagenda Jeugd⁴. Financiering Geen (vanuit reguliere middelen)	Betreft hier o.a. de participatie van de JGZ in de schoolaanwezigheidsteam, interprofessioneel werken en thuiszitterstafel.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel door SamenTwente wordt uitgevoerd.

⁴ De JGZ speelt een belangrijke rol binnen de Hervormingsagenda, met name als het gaat om het versterken van de sociaal pedagogische basis; het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van jeugdigen. De toegevoegde waarde van de JGZ ligt daarbij o.a. op het vlak van:

- Preventie en vroegsignalering van problemen bij kinderen en jongeren. Dit omvat onder andere gezondheidscontroles, vaccinaties, en het monitoren van de ontwikkeling.
- Voorlichting, educatie en monitoring
- Samenwerking met andere partijen: JGZ werkt samen met scholen, gemeenten, jeugdhulpverleners en andere zorgprofessionals om de zorg voor jeugdigen te optimaliseren. Hierbij wordt gekeken naar bredere aspecten in het leven van gezinnen, zoals schulden, ouders met ggz-problematiek, en vechtscheidingen.
- Verbinding met jeugdhulp en onderwijs: JGZ legt verbindingen tussen jeugdhulp en het onderwijs en kan doorverwijzen indien nodig.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
7	Pedagogische gezinsondersteuning (preventie op basis van de Jeugdwet) Dit wordt per gemeente opgepakt en is maatwerk. PGJ-professionals zijn in dienst bij de GGD Twente. Het wordt regionaal opgepakt sinds circa 2004.	Pedagogische Gezinsbegeleiding bij enkelvoudige opvoedingsvraagstukken. Door de JGZ-professionals deze activiteiten te laten uitvoeren, wordt optimaal gebruik gemaakt van de bekendheid en expertise van de JGZ. Effect: voorkomt verwijzing van ouders, kinderen en jongeren naar andere zorgverleners (geen geïndiceerde jeugdzorg). Dit project kent inmiddels een bestaansrecht van bijna 20 jaar.	Het gaat hier om een taak waar 13 gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
8	Jeugdgezondheidszorg asielzoekers	Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft GGD GHOR Nederland geïnformeerd dat het PGA-contract (Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers) 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers' met twee jaar is verlengd, tot en met 30 september 2026. In 2025 wordt deze taak opnieuw aanbesteed. Financiering via Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). O.b.v. Contract Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers'. Aanbestedingscontract COA en GGD GHOR	Het betreft een opdracht van de Rijksoverheid.

5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	Inloopsprekuren op school	Is maatwerk voor gemeente Losser	Maatwerk	Lokaal
2	POBA	Inzet jeugdarts POBA (passend onderwijs) Noord Oost Twente. (Dit geldt voor de gemeenten	Maatwerk gemeenten: Dinkelland, Oldenzaal en Losser	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
3	Participatie integraal toegangsteam WIJZ	Doel is vooral de toegankelijkheid, laagdrempeligheid en de toeleiding naar zorg of voorliggende voorziening inclusief preventie van burgers (ouders en kinderen) te verbeteren. Inbreng inhoudelijk expertise en advies m.b.t. (multiprobleem) casuïstiek i.r.t. de domeinen: zorg, jeugdwet, onderwijs, collectieve preventie, zorg en veiligheid en voorschoolse voorzieningen.	Maatwerk Losser	Lokaal
4	Ziekteverzuim Expertise Team (ZET)	Het Ziekteverzuim Expertise Team (ZET) is 2017 gestart. Doel daarbij was om enerzijds direct hulp te kunnen bieden aan jongeren met complexe problematiek bij schoolverzuim en daarnaast expertise te ontwikkelen.	Bekostiging per casus	Lokaal
5	Jeugdhulpteams (Zorg intensieve scholen)	Het doel van de pilot is om effectiever en efficiënter integraal onderwijs(ondersteuning) en jeugdhulp te bieden in de context van de school. Uitgangspunt is dat leerlingen van deze scholen bij een zorgvraag geholpen worden door het JHT. Dit om snel en nabij zorg te kunnen bieden en te voorkomen dat er zwaardere jeugdhulp ingezet moet worden.	Maatwerk: gemeenten Hengelo, Hof van Twente en Borne	Lokaal
6	VVE (monitor)	De gemeenten hebben een taak in het monitoren van VVE t.a.v. (non)bereik van VVE. Daar hebben ze de verwijzingen van de JGZ voor nodig en gegevens van de VVE aanbieders. Deze gegevens uitwisseling vindt plaats via een monitor aangeschaft door de gemeente waar de VVE aanbieder en JGZ gegevens dienen in te voeren.	Op factuur basis o.b.v. daadwerkelijke uren per gemeente.	Lokaal
7	Logopedist	Logopedist is bij de GGD Twente in dienst. De GGD factureert jaarlijks de volledige loonkosten aan de gemeente Borne.	Overeenkomst gemeente Borne sinds 2011	Lokaal
8	Participatie in werkgroepen als onderdeel stuurgroep Zorg en Veiligheid	Participatie Jeugdarts M+G in de werkgroepen Signaleren en Preventie en Integrale Samenwerking.	Vanuit reguliere middelen JGZ. Geen aanvullende financiering	Regionaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
9	Participatie familiehuis	Het Familiehuis is een plek waar ouders terecht kunnen voor alles rondom het gezinsleven. Het is een plek voor alle hulp rondom gezinnen, van de zwangerschap tot aan de opvoeding.	Deels maatwerk gemeente Enschede	Lokaal
10	Maatwerkafspraken LOES	Het onderstaande wordt jaarlijks ingekocht: 1. <i>Online advies</i> Het beantwoorden van vragen die binnenkomen via het contactformulier op de LOES website. Deze vragen worden beantwoord door de pedagogen van PGJ. 2. <i>Regionale LOES nieuwsbrief</i> Gemeenten kopen extra lokale LOES nieuwsbrief in. 3. <i>PCA inzet</i> Extra PCA inzet in onder de noemer 'PCA inzet LOES'. 4. <i>LOES coördinatoren</i> Gemeenten hebben geen eigen LOES coördinatoren maar kopen dit in als JGZ maatwerk.	Maatwerk: 1) Hof van Twente, Rijssen-Holten, Wierden, Dinkelland, Tubbergen, Twenterand 2) Almelo, Hengelo, Twenterand 3) Almelo 4) Oldenzaal, Haaksbergen	Lokaal
11	Integrale Vroeghulp (IVH)	IVH is tijdige hulp aan kinderen van 0 tot 7 jaar en te vroeg geboren kinderen. De hulp wordt ingezet bij vragen over ontwikkeling of gedrag en wordt gegeven aan kind en ouder/verzorger. Integrale Vroeghulp bundelt kennis en ervaring van alle professionals binnen de keten van zorg en onderwijs. Integrale Vroeghulp biedt multidisciplinair overleg, advies en trajectbegeleiding vanuit het kernteam in Almelo voor de regio Twente Noord. Vanuit de JGZ participeert de orthopedagoog.	Uit JGZ reguliere middelen. Geen aanvullende financiering	Twenterand, Wierden, Almelo, Rijssen-Holten. Hellendoorn
12	Participatie Commissie van Arrangementen	De Commissie van Arrangementen (CVA) van de samenwerkingsverbanden bepaalt of een kind in aanmerking komt voor plaatsing binnen een speciale onderwijsvoorziening. Op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind wordt wel of geen TLV afgegeven. Een arts M+G van de JGZ participeert in deze commissie.	Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
13	Participatie sociaal netwerk	Deelname van JVK/JA/VS in netwerken sociaal domein op thema's Kansrijke start, Armoede en KNKG	Maatwerk gemeente Oldenzaal/Hengelo	Lokaal
14	Participatie IKC	Deelname JVK in IKC-verband (integraal kind centrum)	Maatwerk gemeente Almelo	Lokaal
15	Twentse Koers	Betrokkenheid op de themalijnen: • Preventie en gezondheid (Kansrijke start en KNKG) • Mentaal Welbevinden • Bestaanszekerheid (Kinderarmoede) Op een aantal thema's zien we mogelijkheden om in samenwerking met gemeenten en ketenpartners meer impact te genereren door te investeren in specifieke interventies kansrijke start en KNKG. Indien dit positief wordt ontvangen betekent dit aanvullende financiering door gemeenten.	Deels financiering Twentse Koers	Regionaal

6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead)

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente	
Totalen financieel	17.392.000		1.053.000		16.339.000	
% totaal SamenTwente	28%		18%		39%	
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:	
Jeugdgezondheidszorg	15.048.227	148.624	0	14.899.603	RIVM (hielprik)	
JGZ huisvesting (DB-locaties)	1.465.366	26.074	0	1.439.292	verhuur	
Aanvullende opdrachten	703.115	0	703.115	0	Aanvullende afspraken gemeente	

Contracten derden	175.591	175.591	0		Centraal Orgaan Asielzoekers

7. Gebruikte bronnen

- Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/onderwerp/basispakket-jgz/>
- Landelijk Professioneel Kader: Uitvoering Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/wp-content/uploads/media-import/docs/9c8aba38-2e8d-4fef-a346-ab7dab7f8bc3.pdf>
- RIVM: Rijksvaccinatieprogramma: <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/over-het-programma>
- Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente: <https://www.samen14.nl/regiovisie/samenwerkingsagenda-jeugdhulp-twente/default.aspx>
- Hervormingsagenda Jeugd: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/20/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028>
- Omgevingsanalyse Toekomstbestendig Werken JGZ GGD Twente
- GGD GHOR: notitie relatie Hervormingsagenda en Jeugdgezondheid

Nadere toelichting wettelijk kader:

In het Basistakenpakket Jeugd is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden. De aard van de activiteiten en de manier van uitvoeren verschilt per leeftijd. Niet op alle leeftijden zullen alle genoemde activiteiten evenveel aandacht krijgen. Het uitgangspunt is dat bij iedere activiteit gekeken moet worden naar de specifieke omstandigheden van de jeugdige en zijn gezin/omgeving (Landelijke Professionele Kader). Bij alle activiteiten is het van belang om te beoordelen in welke vorm ze moeten worden aangeboden. Dat is geen afweging die de gemeente kan maken, maar dat is een professionele afweging die door de JGZ-professionals gemaakt wordt in overleg met de jongere en/of zijn ouders. In het Landelijk professionele Kader⁵ is aangegeven het

⁵ In eerst levensjaar (0-12 maanden) moeten 10 contactmomenten worden aangeboden. In de peuterfase (1-4 jaar) worden 5 contactmomenten aangeboden + deelname JGZ aan ondersteuningsnetwerk op school. In de periode 4-12 jaar worden gemiddeld 3 contacten + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school aangeboden. In de periode 12-18 jaar worden gemiddeld 2 contacten aangeboden + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school. In het Speciaal Onderwijs zijn de contacten afhankelijk van de levensfase en pro-actief en in overleg met de jeugdige/de ouders + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk SO.

aantal JGZ-contacten gekoppeld aan de verschillende ontwikkelingsfasen van een jeugdige. Sommige contacten zijn gekoppeld aan adviesleeftijden of -momenten; dit is omschreven in professionele richtlijnen en landelijke werkdocumenten, waaronder het Rijksvaccinatieprogramma. Alle contacten zijn op organisatieniveau voor elke jeugdige beschikbaar. De JGZ-professional komt in samenspraak met jeugdige en ouders tot het meest passende aanbod. Hiervoor hanteert de Jeugdgezondheid van GGD Twente de GIZ-methodiek (Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften). Deze evidence based methodiek draagt bij aan impactvolle preventie. De methodiek helpt gezinnen te bekrachtigen en hen actief te betrekken bij het identificeren van krachten en zorgbehoeften en bij het samen beslissen over passende hulp (persoonsgerichte zorg op maat). Problemen worden vroegtijdig herkend om grotere problemen te voorkomen.

AGZ

1. De wettelijke basis voor AGZ

Organisatieonderdeel:	GGD-AGZ
Programma uit begroting:	Volksgezondheid Begraafplaatsen en crematoria Samenkracht en burgerparticipatie
Taakgebieden:	Zie onderdeel 2.
Wettelijke taak:	Ja, deels. Bij context wordt per taakgebied de wettelijke basis benoemd.
Wel/niet verplicht GR	Een groot deel van de taken moet verplicht regionaal worden uitgevoerd. Voor een klein deel van de taken kan de gemeente ervoor kiezen: • De taken uit te laten voeren door de SamenTwente • De taken door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De taakgebieden van AGZ

AGZ is een afdeling waar veel van de wettelijke taken van de GGD zijn ondergebracht. AGZ bestaat uit de volgende taakgebieden:

1. Infectieziektebestrijding (IZB) en VIP, LFI en Corona	5. Centrum seksueel geweld (CSG)
2. Inspectie & Hygiëne (I&H)	6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
3. Tuberculosebestrijding (TBC)	7. Milieu & Gezondheid (M&G)
4. Seksuele Gezondheid (SG)	8. Forensische Geneeskunde (FG)
	9. Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)

De afdeling heeft op verschillende onderdelen met maatwerktaken te maken waar jaarlijks of zoals in de overeenkomst opgenomen afspraken over worden gemaakt. Binnen de AGZ zien we bij verschillende teams behoefte aan flexibiliteit en capaciteit doordat de vraag aan de voorkant niet altijd helder is. Echter,

de krapte op de arbeidsmarkt neemt maatschappelijke en/of financiële risico's met zich mee. Voor een aantal teams is er geen structureel budget. Op dit moment lost de afdeling met incidentele gelden structurele tekorten op.

3. De context van AGZ

Hierna volgt een overzicht en beschrijving van elk van de 9 bovengenoemde taken die onder de AGZ vallen. Bij elke taak is ook de taaksoort en financiering gespecificeerd. We maken onderscheid in de volgende taaksoorten en financiering:

Taaksoort	Financiering
Basis	Gemeenten
Maatwerk	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders
Plus	Gemeenten
Aanvullend	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders (bijv. Politie of COA via GGD GHOR)

1. Infectieziektebestrijding (IZB)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage), overig zoals Corona, VIP en LFI (Rijksfinanciering)

Algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) belegt de zorg voor de uitvoering van infectieziektebestrijding bij de gemeente, die het op haar beurt overdraagt aan de GGD. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval:

- het nemen van algemene preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekten;
- bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen; en
- bron- en contactonderzoek bij meldingen.

Het is gebruikelijk om bij de infectieziektebestrijding, uitgevoerd door de GGD, onderscheid te maken tussen de vakgebieden: algemene infectieziektebestrijding (IZB), reizigersadvisering en -vaccinatie, hygiëne en infectiepreventie (I&H), tuberculosebestrijding (TBC) en seksuele gezondheid (SG). Terwijl al deze vakgebieden zich richten op de bestrijding van infectieziekten is het onderscheid ook bij de GGD Twente te zien. Alleen al doordat het verschillende teams zijn. Samenwerking is er uiteraard volop, ook op regionaal en landelijk niveau.

Het hoofddoel van de *algemene infectieziektebestrijding* is: Het voorkomen van besmettingen door infectieziekteverwekkers, inclusief bijzonder resistente micro-organismen (BRMO), en de verspreiding ervan ter bescherming van de volksgezondheid.

Om dit hoofddoel te bereiken, zijn zeven kerntaken geformuleerd:

1. Bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding
2. Surveillance
3. Beleidsadvisering
4. Preventieactiviteiten
5. Netwerk en regie
6. Voorbereiding op grootschalige infectieziekte-uitbraken
7. Kennis en onderzoek

Versterking infectieziektebestrijding (rijkstaak)

Naar aanleiding van de coronapandemie (A-ziekte Covid-19) is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid GGD (VIP)* gelanceerd. Dit loopt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024. Dit vooruitlopend op een structurele investering vanuit VWS vanaf 2024 of 2025.

Het VIP-programma heeft als hoofddoel de basis ten aanzien van de infectieziektebestrijding op orde te brengen en urgente kwetsbaarheden op te lossen.

Het programma richt zich op vijf pijlers, namelijk:

- kwetsbaarheden wegnemen voor pandemische paraatheid;
- versterken van (boven)regionale monitoring en surveillance;
- versterken van de wetenschappelijke kennisinfrastructuur;
- samenwerken op bovenregionaal niveau;
- slim en versneld opleiden.

Ook is naar aanleiding van de coronapandemie het *Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI)* opgericht. De LFI speelt een cruciale rol in het landelijk sturen van een snelle opschaling van medisch-operationele processen en gecoördineerde operaties bij de uitbraak van Groep A-infectieziekten. Het LFI staat onder directe aansturing van de minister en is gepositioneerd bij het RIVM. De 25 regionale GGD'en in Nederland moeten in de komende jaren hun werkwijzen synchroniseren met de werkwijzen van het LFI.

Dit geldt ook voor de bouw van een nieuwe landelijke *informatievoorziening (IV)*. GGD'en zijn gevraagd hierin te participeren en in de komende jaren hun werkwijzen te synchroniseren met de werkwijzen van dit nieuwe landelijke systeem. Het huidige elektronische patiënten systeem (HP-zone) wordt vervangen voor een nieuwe voorziening.

Er wordt een *basisstructuur* ingericht voor *coronavaccinaties*; voor GGD Twente 38 prikken per week. Er wordt gewerkt vanuit een beperkt aantal pop-up locaties verspreid over Twente, om zo dicht mogelijk bij de mensen te vaccineren. Doelgroep zijn mensen met een hoog medisch risico en zwangere vrouwen. Ook vaccinaties van NMTW en bij instellingen zonder medische dienst zijn mogelijk. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen voor de verwachte Najaarscampagne 2024 in Q4: locatiestrategie, organisatie, etc. Tot 1 juni 2024 verzorgt AGZ tevens de HPV 18+ vaccinaties op dezelfde locaties als de corona vaccinaties.

Samenwerking

Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.

Enkele cijfers

IZB is heel erg afhankelijk van wat er in de samenleving gebeurt. Zo waren er in Q2 van 2024 567 meldingen van melding plichtige ziekten. Van deze 567 meldingen betrof het 503 keer kinkhoest.

2. Inspectie & Hygiëne (I&H)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie en 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis, plus en maatwerk

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: tarieftaak

Doel

Een belangrijke taak is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast richt I&H zich op de technische hygiënezorg (THZ). Daarvoor worden inspecties uitgevoerd bij instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats.

Ontwikkeling

Het toezicht op de gastouderopvang is inmiddels geïntensiveerd waarbij de wettelijke verplichting op een jaarlijkse steekproef is verhoogd van 5% naar 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang. Bovendien moet iedere gastouder minstens één in de drie jaar geïnspecteerd worden.

De ambitie van het Landelijk Centrum Toezicht Kinderopvang (LCTK) was dat toezichthouders met ingang van 2024 het *“gedigitaliseerde veldinstrument pedagogische praktijk”* gaan gebruiken. Dit moet echter nog verder ontwikkeld worden. Het digitaliseren van het veldinstrument (gebruiksvriendelijker, overzichtelijker, handzamer) is een middel om het doel (een meer uniforme en kwalitatieve inspectie) te bereiken.

De afgelopen anderhalf jaar heeft LCTK met verschillende toezichthouders gewerkt aan de doorontwikkeling van het model risicoprofiel. Met dit *“doorontwikkeld Model Risicoprofiel”* kunnen toezichthouders, beter dan voorheen, uitdrukken in welke mate zij zorgen hebben ten aanzien van de naleving van kwaliteitseisen en waar die zorgen zitten. Het doel van het aangepaste model is beter (onderbouwd) advies te geven aan de gemeente waarbij tevens aandacht is voor elementen die kunnen/zullen leiden tot een meer uniforme toepassing.

3. Tuberculosebestrijding (TBC)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Landelijk sturen VWS, RIVM en KNCV steeds meer op samenwerking tussen de afdelingen TBC van meerdere GGD 'en. In Nederland zijn er 4 Regionale Expertise Centra (REC). Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.

Doel

De doelstelling van de tuberculosebestrijding is tweeledig:

1. Preventief: de bevolking beschermen tegen een besmetting met de tuberculosebacterie;
2. Curatief: behandelen en begeleiden van patiënten met tuberculose.

Taken van Tuberculosebestrijding:

- Vroegtijdige opsporing en behandeling van patiënten en geïnfecteerden;

- Patiënten begeleiding (ter ondersteuning van therapietrouw en het voorkomen van recidieven)
- Bron en contactonderzoek;
- Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepenbeleid);
- Het geven van voorlichting;
- Melding en rapportage aan de Inspectie, RIVM en de KNCV.

Ontwikkelingen

De komende jaren gaat tuberculosebestrijding zich waar mogelijk steeds meer richten op de preventieve kant van het werk. De wens is om minimaal de huidige kwaliteitsstandaard qua zorg te behouden.

Het Nationaal plan tuberculosebestrijding (NPT) is geüpdatet en bestrijkt de periode 2022-2025. Dit betreft een update, omdat:

- De wereldstrategie om de tbc-epidemie te beëindigen (WHO's End TB Strategy) niet is veranderd.
- Er zijn geen grote veranderingen op het gebied van preventie, diagnostiek en behandeling van tuberculose, waardoor een nieuwe opzet van het NPT niet nodig geacht wordt.
- Een aantal aanbevelingen nog steeds actueel is. Zo is de belangrijkste aanbeveling van het NPT, om migranten op latente tbc-infectie te onderzoeken.

Enkele cijfers

- Aantal verrichtingen TBC (tuberculoseziekte): 1.602 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 3.079 over heel 2023.
- Aantal patiënten TBC (tuberculoseziekte): 19 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 20 over heel 2023.
- Aantal TBI (tuberculoseinfectie) geïnfecteerden: 46 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 36 over heel 2023.

4. Seksuele Gezondheid

Taakveld: 7.1 volksgezondheid

Taaksoort: plustaak, basis, maatwerk

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijk, rijks

Doel

Seksuele gezondheid van GGD Twente zet in op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Preventief wordt ingezet op risicogroepen zoals (kwetsbare) jongeren, sekswerkers en mannen die seks hebben met mannen. Om te zorgen dat jongeren seksueel gezond zijn en blijven, worden in het kader van SG professionals die met jongeren werken geadviseerd en getraind. Risicogroepen voor seksueel overdraagbare aandoeningen worden getest en behandeld waar nodig. Verdere verspreiding van SOA's wordt tegengegaan door het stimuleren van partnerwaarschuwing. Cliënten worden tijdens spreekuren gemotiveerd tot gezond seksueel gedrag. Op deze manier wordt ingezet op de seksuele gezondheid van inwoners van Twente.

Kerntaken seksuele gezondheid

- Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen.
- Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar.
- Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen.
- Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid.
- Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen.
- Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies.
- Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk.
- Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid.
- Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.

Rollen binnen seksuele gezondheid

Verpleegkundigen, consulent seksuele gezondheid en doktersassistenten binnen het team seksuele gezondheid, besteden het merendeel van de contracturen aan het uitvoeren van curatie en individuele preventie op de poli seksuele gezondheid. Daarnaast heeft iedere verpleegkundige en doktersassistente extra taken op preventie en bedrijfsvoering.

Sinds maart '23 is er een consulent seksuele gezondheid in dienst. Het doel van een consulent seksuele gezondheid binnen de poli seksuele gezondheid is: bieden van seksuologische counseling aan cliënten met vragen en problemen op gebied van seksuele gezondheid in verschillende levensfasen/ seksuele problemen, vragen en wensen voor jongeren <25 jaar/ intern en extern voorlichting en preventie uitvoeren en vormgeven/ de consulent kan collega's ondersteunen bij vraagstukken op het gebied van seksuele gezondheid.

Voor het project Nu Niet Zwanger werken de regionaal projectleider en inhoudelijk coördinator NNZ. “Nu Niet Zwanger” ondersteunt kwetsbare mensen (m/v) een bewuste keuze te maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. De regionaal projectleider is vooral gericht op de projectmatige aanpak en uitbreiding van het project in meerdere gemeenten en zorginstellingen. De inhoudelijk coördinator is meer gericht op het oppakken of begeleiden van complexe casuïstiek, het netwerken en het geven van voorlichting.

Daarnaast is binnen het team seksuele gezondheid een preventieteam gevormd, bestaande uit twee verpleegkundigen, de preventiecoördinator, de adviseur gezonde school en de adviseur gezondheidsbevordering. Deze keuze is gemaakt om preventie steviger te borgen binnen het werkveld van seksuele gezondheid. Hieronder wordt een beknopte samenvatting gegeven van de verschillende rollen binnen het preventieteam.

De adviseur gezonde school ondersteunt scholen in Twente die aan de slag willen met het thema relaties en seksualiteit volgens de “Gezonde School Aanpak”. Scholen die deelnemen aan de stimuleringsregeling relaties en seksualiteit worden in dit proces begeleid door de adviseur gezonde school. De adviseur heeft ook als taak om scholen die nog geen aandacht besteden aan het thema en/of nog geen gebruik maken van een regeling, te enthousiasmeren en waar nodig te adviseren en begeleiden. De adviseur gezonde school is trainer in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden.

De preventiecoördinator ondersteunt proactief op het vlak van individuele preventie en collectieve preventie van risicogroepen en zorgt voor borging van activiteiten in plannen. De preventie coördinator heeft goed zicht op en contact met de sectoren jongerenwerk, jeugdzorg en welzijnswerk. Zij motiveert, inspireert en begeleidt deze organisaties bij het borgen van het thema relaties en seksualiteit in beleid. Waar nodig adviseert zij over training/bijtscholing en voert deze uit. Ook draagt de preventiecoördinator zorg voor structurele monitoring (evaluaties en volgsysteem). Tenslotte heeft de preventiecoördinator tot taak om de doelgroep jongeren te bereiken via collectieve preventie (online en offline).

De twee verpleegkundigen in het preventieteam zijn trainers in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden. Zij geven voornamelijk trainingen aan intermediairs (onderwijs, jeugdzorg, jongerenwerk). Hierin trekken zij samen op met de andere personen binnen het preventieteam. Daar waar mogelijk pakken de twee verpleegkundigen ook andere preventietaken op.

De adviseur gezondheidsbevordering (adviseur GB) signaleert wat zich in de maatschappij afspeelt, duidt data uit onderzoeken en vertaalt deze signalen en data naar beleid (en actieplannen). Hierbij is afstemming en samenwerking met andere disciplines binnen de GGD, zoals epidemiologie en beleid essentieel. De adviseur gezondheidsbevordering neemt het voortouw in het vormen van visieplannen, rekening houdend met alle beleidskaders. Daarnaast is de adviseur gezondheidsbevordering een verbinder (intern, lokaal, regionaal en landelijk), agendasetter en heeft zij taken in regionale en landelijke werkgroepen. De discipline gezondheidsbevordering helpt het team seksuele gezondheid om in te spelen op actualiteiten en om effectieve interventies te ontwikkelen voor nieuwe en bestaande vraagstukken.

Ontwikkelingen

De dienstverlening van de GGD Twente is afgestemd op de hoogte van de Aanvullende Seksuele Gezondheid, (ASG-gelden, uitkering via het ministerie). Er vindt al jaren een discussie plaats over de herverdeling van ASG-gelden (gelden) en PrEP-gelden. Welke consequenties dit gaat hebben en op welke termijn is nog niet bekend.

Vanaf 1 januari 2025 wordt een vervolgtest voor chlamydia niet meer uitgevoerd vanuit de GGD. Er wordt niet verwacht dat het aantal consulten vermindert, maar wel dat de lab-kosten minder zijn.

Enkele cijfers

- Op jaarbasis dient GGD Twente 3600 consulten te realiseren.
- Met de peildatum 1 juli heeft GGD Twente er 2.578 gerealiseerd. De prognose is dat GGD Twente op 140% productie uitkomt in 2024.

5. Centrum seksueel geweld

Taaksoort: plus

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg) en Wmo

Financiering: door centrumgemeente

Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk in Nederland. Sinds begin 2018 zijn er 16 locaties van het Centrum Seksueel Geweld in Nederland. Elke burger kan binnen een uur reizen een CSG bereiken. Het CSG Twente-Achterhoek sluit aan bij landelijk beleid. De landelijke kwaliteitscriteria zijn leidend bij de opzet en werkwijze van het CSG Twente-Achterhoek. In 2015 is in Twente gestart met het CSG en in 2016 is het werkgebied van het CSG Twente uitgebreid naar de Achterhoek. In september 2019 is een nieuw samenwerkingsconvenant van het Centrum Seksueel Geweld ondertekend waarbij zich 10 organisaties hebben aangesloten.

Doel

Vanuit het CSG wordt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aangeboden aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeen brengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Daarnaast worden consultatievragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld beantwoord. Landelijk wordt een website beheerd en wordt ook een chatfunctie aangeboden.

Ontwikkelingen

Landelijk is sinds 2021 een groei van 33% zichtbaar. Deze toename geeft opnieuw aan dat, steeds meer mensen de weg naar het CSG weten te vinden. De verdeling acute versus niet-acute slachtoffers is veranderd vergeleken met voorgaande jaren. Bij niet acute casuïstiek (langer dan 7 dagen geleden) heeft de

hulpvraag meestal betrekking op psychische klachten. Echter, het komt ook voor, m.n. bij slachtoffers die zich in de eerste maanden na het seksueel geweld melden, dat er alsnog behoefte is aan contact met politie en/of dat er vragen zijn op medisch vlak.

Ook binnen het CSG Twente-Achterhoek zien we een sterke stijging van de aantallen. Niet alleen dat, we zien ook dat de vragen complexer worden en meer tijd vragen.

Voor 2023 is daarom nog ruimer dan vorig jaar begroot. We gaan hierbij uit dat zich 100 slachtoffers van acuut geweld, 90 van niet acuut geweld en 180 adviesvragen zullen melden bij het CSG. Om dit te kunnen bereiken blijft het belangrijk dat zowel burgers als professionals het CSG goed weten te vinden. In overleg met de afdeling communicatie Regio Twente en de landelijke coördinator communicatie CSG wordt bekeken waar we gaan aansluiten bij de landelijke naamsbekendheid campagne(s) en welke activiteiten we in het communicatieplan gaan wegzetten.

Landelijke wil het CSG Twente-Achterhoek zich het komende jaar, ook door de sterke toename van adviesvragen, blijven richten op de doorontwikkelen van de consultfunctie en in het algemeen het versterken van de positie van het CSG. Er is landelijk hard gewerkt aan een basisformat voor de begroting, zodat elke CSG dezelfde uitgangspunten hanteert bij de subsidieaanvraag. De begroting van onze CSG sluit hier al maximaal bij aan.

Vanaf 1 januari 2022 loopt er tot 1 januari 2024 een pilot 'online seksueel geweld', waarbij ook slachtoffers van online seksueel geweld geholpen worden door het CSG. In 2022 zijn er binnen het CSG Twente-Achterhoek in totaal 4 meldingen van online-misbruik geweest. Zoveel mogelijk wordt aangesloten bij activiteiten die dit onderwerp regionaal onder de aandacht brengt (bv. met politie teamblauw aanwezig in de 'sextortion bus'). Nauwe samenwerkingen met organisaties zoals 'Help Wanted' blijven daarnaast van belang.

Enkele cijfers

- Aantal aanmeldingen Centrum Seksueel Geweld: 63 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 89 over heel 2023.

6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie.

Taaksoort: basis, plus en maatwerk (basistaak: meldpunt zorgwekkend gedrag, meldpunt woningvervuiling. maatwerk taken: gezondheidssprekuren, wijk GGD, hoorfunctie. plus: schoonmaakbudget)

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wmo, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg WVGZ, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: gemeentelijk bijdrage, bijdrage centrum gemeente, landelijke subsidie.

Doel

Het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar t.a.v. brandveiligheid door volgepakte woningen. Plus het beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/ of voorzien van basale medische zorg.

GGD Twente voert voor alle 14 gemeenten twee taken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Meldpunt woningvervuiling voor de gehele regio Twente. GGD Twente beheert het Meldpunt woningvervuiling, waarbij mensen vanuit een (vervuiling) overlast of zorgsignaal bij de GGD worden gemeld. Het doel van hulp bieden bij vervuiling problematiek is beoordelen of er een risico bestaat voor de volksgezondheid. Indien dit het geval is dan wordt er een plan van aanpak opgesteld om de woning op te schonen. Het betreft over het algemeen mensen zonder directe hulpvraag, de hulpvraag komt dan ook vanuit de omgeving. OGGZ komt alleen in actie als er reeds een andere zorgpartij betrokken is bij de cliënt. Reden is dat vervuiling vaak een symptoom is van achterliggende problematiek die begeleid moet worden. Indien er nog geen andere hulpverlening bij de casus betrokken is, geleidt de GGD de melding door naar de verantwoordelijke zorgprofessional van de betreffende gemeente met als doel hulpverlening in gang te zetten.
2. Meldpunt zorgwekkend gedrag Twente: ontvangen van meldingen en uitvoeren van verkennend onderzoek wet verplichte GGZ voor alle 14 gemeenten. Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. Tot voor kort was een verplichte opname in een instelling de enige manier om deze mensen te helpen en het gevaar weg te nemen. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGZ, ingangsdatum 1 januari 2020) maakt het mogelijk om verplichte zorg zoals het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht op

betrokkene, poliklinisch of bij iemand thuis te geven. Om de beoordeling of verplichte zorg nodig is voert het meldpunt zorgwekkend gedrag onderzoek uit. Advies hierover wordt doorgeleid naar de officier van Justitie die hierin besluitvormend is.

Daarnaast worden meldingen aangenomen die zijn binnengekomen bij het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag. Dit gaat om niet acute meldingen en per melding wordt gezocht naar een goede verwijzing voor hulpverlening en of medische zorg.

Het meldpunt ontvangt sinds mei 2023 volgens landelijke afspraken, politiezorgmeldingen middels het i28 formulier. Ook hier betreft het niet acute meldingen waarbij gekeken wordt naar goede opvolging. In 2024 is er subsidie beschikbaar vanuit de subsidieaanvraag 'Domein overstijgend samenwerken onbegrepen gedrag Twente', waarbij de opvolging van politiemeldingen in projectvorm is opgenomen. Middels de financiële bijdrage vanuit deze subsidie is de inzet van een extra verpleegkundige voor de opvolging van de politiemeldingen voor 1,5 jaar gedekt en wordt er onderzocht hoe structurele werkproces met daarbij financiering na 2024 wordt ingevuld.

GGD Twente voert voor een aantal gemeenten maatwerktaken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoorfunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.
2. Gezondheidssprekuren dak- en thuislozen wordt in opdracht van de centrum gemeente Enschede door GGD Twente georganiseerd. Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is het laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg aan dak- en thuislozen. Hiervoor voert de GGD twee keer per week een spreekuur binnen de maatschappelijke opvang Humanitas onder Dak. Er vindt triage en doorgeleiding naar huisarts, tandarts, apotheek, een andere instantie, SOA of TBC afdeling plaats. Daarnaast worden er eenvoudige behandelingen/ adviezen gegeven en contacten onderhouden met netwerkpartners. Naast het reguliere spreekuur voeren we een avondsprekuren met daarbij een medische intake bij bezoekers van de WinterNachtOpvang bij Humanitas Onder Dak. Deze intake is gericht op het verlenen van preventieve zorg en waar nodig verwijzen naar het reguliere spreekuur. De WinterNachtOpvang vindt plaats tussen Oktober tot en met April.

3. Wijk GGD voor de gemeenten Almelo, Borne, Haaksbergen, Tubbergen en Dinkelland. Doel is om een snelle(re) signalering op het juiste moment te voorzien van (passende opvolging van de) zorgbehoefte voor mensen die niet snel geneigd zijn zelf een hulpvraag te stellen. De verwachting is dat daarmee voorkomen wordt dat mensen verder wegzakken, in de problemen komen, de situatie escaleert of maatschappelijke onrust ontstaat. Daarnaast heeft de wijk GGD tot doel de doelgroep personen met zorgwekkend gedrag in beeld te brengen en heldere samenwerkingsafspraken met betrokken partijen te maken.

Verwachte ontwikkelingen

- OGGZ gaat over op het cliëntendossier PGAX. Alle werkprocessen krijgen een eigen vangnet in dit dossier. De GGD moet investeren in het volgen van scholing, deelname aan werkgroepen rondom inrichting van PGAX en verzoeken tot aanpassingen waar het nog niet helemaal naar wens verloopt. Gemeenten betalen voor GGD Twente het gebruik van PGAX.
- GGD Twente gaat deelnemen aan de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag en zal de overeenkomst hiertoe ondertekenen. Doel van deze kenniswerkplaats is op inhoud de verbinding zoeken met partners en meer samen te werken waar dat nodig is.

Enkele cijfers

- OGGZ: Aantal meldingen zorgwekkend gedrag: 578 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 853 over heel 2023.
- OGGZ: Gemiddeld aantal politiemeldingen per maand: 71 in 2024 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 30 over heel 2023.

7. Milieu en Gezondheid

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

GGD Twente en GGD IJsselland werken samen aan deze taak zodat er specialistisch gewerkt kan (blijven) worden.

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Doel

Medisch milieukundige kennis - relatie tussen milieufactoren en gezondheid - bij inwoners en gemeenten in Twente te bevorderen door voorlichting, educatie en advies over de invloed van milieufactoren (binnenshuis en buitenshuis) op de gezondheid. Om zo gezondheidsschade te voorkomen en/of te beperken en maatschappelijke onrust de dempen. Dit zal zich uiten door minder gezondheidsschade als gevolg van milieufactoren en door minder meldingen en vragen (adviesvragen aan de GGD) door inwoners en gemeenten bij (vermoedens van) aanwezigheid van milieufactoren.

M&G houdt zich primair bezig met:

- Gezondheidsbescherming: milieuthema's waar gezondheidsrisico's, of ongerustheid, hinder en/of overlast, te verwachten zijn. Zoals: luchtkwaliteit, klimaatverandering (hitte), geluidsoverlast, binnenmilieu en meer.
- Gezondheidsbevordering: thema's in de leefomgeving die de gezondheid positief kunnen beïnvloeden, zoals een beweegvriendelijke omgeving en adviseren over wat te doen op warme dagen.

Basistaken vanuit de wet publieke gezondheid

- a. Signaleren van de ongewenste situaties
- b. Adviseren van de bevolking over risico's, incl. gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen.
- c. Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting.
- d. Het verrichten van onderzoek.

De werkzaamheden van M&G richten zich voornamelijk op het beperken van de impact van factoren uit de leefomgeving, op de gezondheid van de mensen.

Landelijk zijn er afspraken gemaakt rondom de kennisinfrastructuur van M&G.

- De GGD'en werken binnen milieu en gezondheid met de 1-5-25 structuur;
- Hierbij is de 1 het RIVM, het land is opgedeeld in 5 bovenregio's, waardoor de kennis en standpunten snel bij de 25 GGD'en terecht komt;

- Per bovenregio is er een regio-adviseur vanuit het RIVM voor inhoudelijke ondersteuning. Het is van belang dat er in elke landelijke werkgroep iemand vanuit één van de 5 bovenregio's deelneemt. Daarmee komt de inbreng vanuit alle 25 GGD regio's in de landelijke werkgroepen, omdat de 5 bovenregio's afstemmen met de GGD'en in hun regio;
- Er zijn landelijke werkgroepen op diverse thema's: binnenmilieu, elektromagnetische velden; lucht, geluid, klimaat, energietransitie, luchtvaart, ruimtelijke ordening, et cetera. In al deze werkgroepen neemt ook iemand van het RIVM deel;
- Er is een verbinding naar het Programmacollege Milieu en Gezondheid en Bestuurscommissie preventie en gezonde leefomgeving.

Inhoudelijke ontwikkelingen

- Verwachting dat er meer PFAS-bodemverontreinigingen worden aangetroffen.
- Toename aan vragen over schimmel en ventilatie.
- Bepaling gebieden grote clusters windturbines.
- Uitvoering GALA gezonde leefomgeving.
- Industrie en gezondheid (bijv. asfaltcentrale)

Maatschappelijke ontwikkelingen

- De omgevingswet, ingevoerd per 1 januari 2024, leidt tot een uitbreiding van de werkzaamheden van het team Milieu en Gezondheid.
- Maatschappelijke opgaven die het werk van M&G raken: klimaat, energietransitie, woningbouwopgave, stikstofreductie.

8. Forensische Geneeskunde

Taakveld: 7.5 | Begraafplaatsen en crematoria

Taaksoort: basis en aanvullend

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage en politie

Doel

De forensische geneeskunde zorgt voor een objectief medisch oordeel over doodsoorzaken, letsels van slachtoffers en de gezondheidstoestand van verdachten en daders. Deze unieke medische discipline staat ten dienste van gemeenten, politie en justitie. De forensische geneeskunde (FG) is van groot maatschappelijk belang: het levert een bijdrage aan het (straf)recht, de openbare orde en is een belangrijke pijler van de publieke gezondheid.

Bij de GGD'en werken artsen en verpleegkundigen die gespecialiseerd zijn in de forensische geneeskunde. Deze forensisch artsen houden zich bezig met de acute medische basiszorg voor arrestanten, het uitvoeren letsel -en zedenonderzoek bij slachtoffers van misdrijven en huiselijk geweld, sporenonderzoek bij verdachten, overlijdensonderzoek en de lijkschouw bij overledenen (bij vermoedens) van niet-natuurlijk overlijden.

In grote lijnen bestaat de Forensische Geneeskunde uit:

- Forensisch Medische Expertise (FME)
- Lijkschouw
- Medische Arrestantenzorg

Het aantal verrichtingen neemt toe, terwijl er landelijk een tekort is aan forensische artsen. Het is door dit tekort keer op keer een uitdaging om capaciteitsproblemen te voorkomen. De reden van de tekorten bij forensisch artsen zit hem in de duur van de opleiding (3 jaar) en de specifieke inhoud van het vak.

Ontwikkelingen

- Samenwerking met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland (KON) bestaande uit GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente.
- Ondanks dat de KON bestaat uit 5 GGD, werken we vanuit 4 werkgebieden, dit vraagt een vermindering van inzet en hiermee zetten we de beperkte capaciteit efficiënt in.
- De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD.
- Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.

- De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op alle drie de taken (FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw) die 24-7 beschikbaarheid betreft neemt forse kosten met zich mee. Dus het samenvoegen van de bovenstaande diensten, maakt de uitvoering van FG kostendekkend.
- Kring Oost Nederland werkt met taakdifferentiatie, dat wil zeggen dat Kring Oost Nederland verpleegkundigen en basisartsen inzet, die niet-complexe en eenvoudige taken kunnen en mogen oppakken.

Enkele cijfers

- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen: 218 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 450 over heel 2023.
- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen na euthanasie: 181 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 284 over heel 2023.

9. Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Taaksoort: aanvullende dienst

Wetgeving: Wpg

Financiering: door COA/GGD GHOR Nederland

Asielzoekers en statushouders in het AZC hebben recht op medische zorg. Het COA financiert deze zorg. De GGD heeft voor deze doelgroep de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheidszorg. Voor asielzoekers richt deze zorg zich op het voorkomen van ziekten, voorlichting en controles. De GGD zorgt voor vaccinaties bij kinderen en controleert de hygiëne in de opvangcentra.

Ontwikkelingen

- Naast asielzoekers en statushouders wordt de aandacht ook gericht op het geven van voorlichtingen aan Oekraïners. De financiering hiervan via een SPUK-regeling is nog niet rond en loopt via de gemeente Wierden voor alle gemeenten in de regio Twente.
- Voor het geven van voorlichtingen aan statushouders is de financiering niet structureel geregeld.

- Er komen steeds meer en ook kleinere AZC's (totaal zijn het er nu 8) en dit vraagt extra en ook flexibele inzet. Een deel van de voorlichtingen wordt 's avonds gegeven. Het samenstellen van homogene taalgroepen is soms lastig.
- De instroom van asielzoekers duurt voort waardoor er steeds meer AZC's komen en er ook steeds meer behoefte is aan voorlichtingen. Voorlichtingen aan statushouders worden gedaan voor zover er mogelijkheden zijn binnen de beschikbare capaciteit.

Enkele cijfers

- Aantal AZC's (waar voorlichting wordt gegeven): 6 (Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Delden, Almelo, Wierden); aantal neemt nog steeds toe.
- Aantal voorlichtingen asielzoekers: 125 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 106 voorlichtingen) - doel 2024 aantal voorlichtingen: minimaal 156; Aantal deelnemers: 1.174 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 1.000).
- Aantal voorlichtingen statushouders: 20 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 33); Aantal deelnemers: 290 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 374)

4. Benchmark AGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (exclusief formatie kinderopvang)	0,1 fte	0,3 fte
2.	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28 fte	0,42 fte
3.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (exclusief euthanasie)	63,9	59,5
4.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (na euthanasie)	42,6	40,1
5.	Formatie infectieziekten, volgens nieuwe norm	9,22 fte	16,4 fte

5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
1	Infectieziektebestrijding IZB (exclusief TBC en SOA)	Algemene taken infectieziektebestrijding: • Kerntaak 1; bestrijden van Infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding. Acteren op de meldingen van individuele casuïstiek, meldingen van uitbraken volgens artikel 26 en signalen en tijdig en adequaat inzetten van benodigde bestrijdingsmaatregelen. • Kerntaak 2; surveillance. Het consequent verzamelen, analyseren en interpreteren van data over infectieziekten met als doel om gericht acties uit te voeren voor het tegengaan van verspreiding van infectieziekten. • Kerntaak 3; beleidsadvisering. Integrale samenwerking met andere GGD-professionals en adviseren, gevraagd en ongevraagd, en ondersteunen van stakeholders en ketenpartners over de publieke gezondheid en het regionale en lokale volksgezondheidsbeleid. • Kerntaak 4; preventieactiviteiten. Het zo goed als mogelijk voorkomen dat mensen een infectieziekte krijgen door te voorkomen dat ze besmet raken en te voorkomen dat besmetting tot ziekte leidt. Ook, maar in mindere mate, bezig met vroege opsporing van een infectieziekte (secundaire preventie) en het beperken van gezondheidsschade door een infectieziekte (tertiaire preventie). • Kerntaak 5; netwerk en regie. Samenwerken met en verbinden van (zorg)professionals en andere ketenpartners om (bedreigingen van) infectieziekten effectief te kunnen voorkomen of indammen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn een Rijksopdracht.	De algemene taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd door een gemeentelijke bijdrage en rijksbijdragen (nog te verwerken in begroting 2025). De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd via SPUK's.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		• Kerntaak 6; voorbereiding op grootschalige infectieziekten uitbraken. Voorbereidingen treffen voor regionale uitvoering van infectieziektebestrijding bij een grootschalige infectieziekte-uitbraak heeft als doel om tijdig en adequaat te kunnen handelen bij een uitbraak. • Kerntaak 7; kennis en onderzoek. Richtlijnontwikkeling en opleiden van voldoende IZB-professionals alsook professionalisering en academisering van het vakgebied. Versterkende taken infectieziektebestrijding: • Versterking infectieziekte (VIP) 2023/2024 • Aansluiting LFI (PP: Pandemische Paraatheid) 2024/2025/2026 • Coronabestrijding 2024 • IV (nieuwe landelijke informatievoorziening) De uitvoering van infectieziektebestrijding is conform richtlijnen RIVM. GGD'en werken in de bestrijding van infectieziekten samen met het RIVM, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en regionale ketenpartners zoals laboratoria, huisartsen, ziekenhuizen en veterinaire artsen. Er is specifieke aandacht voor instellingen waar mensen verblijven of samenkomen die kwetsbaar zijn voor infectieziekten, zoals de VVT-sector (verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg), ziekenhuizen, gehandicaptenzorg, kindercentra, basisscholen en asielzoekerscentra.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.		
2	Inspectie en Hygiëne (I&H)	De belangrijkste taak van is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeenten in Twente die hierin de handhavende rol hebben. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Vragen en signalen of klachten van de burger, gemeenten en beroepsbeoefenaren; • Toezicht in het kader van de Wko bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang; • Toezicht houden op gastouderbureaus en voorzieningen voor gastouderopvang; • Uitvoering van inspecties bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen; • Evenementenadvisering; • Inspectie van privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast is er de technische hygiënezorg die bestaat uit inspecties bij instellingen en voorzieningen waar	Een deel van de taken is een verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. Wettelijke taak voor gemeenten, niet verplicht onderbrengen bij GGD voor: inspectie seksbedrijven en advisering evenementen	Gemeentelijke bijdrage (tarieftaak o.b.v. factuur) Overige bijdrage anders: COA en Veiligheidsregio (evenementenadvisering)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Inspecteren van instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet. Deze inspecties worden verricht in het kader van het Warenwetbesluit tatoeëren en piercen. De GGD is hierin gemandateerd als vergunningverlener; • Inspectie van seksbedrijven; • Afhankelijk van het feit of de GGD wel of niet aangewezen is als toezichthouder van een instelling heeft een THZ inspectie een toetsend karakter (in het geval dat de GGD toezichthouder is) en/of een adviserend karakter (als de GGD geen toezichthouder is).		
3	Tuberculose (TBC)	De doelstelling van de tuberculosebestrijding is preventief (beschermen bevolking tbc besmetting) en curatief (behandelen en begeleiden patiënten met tbc). Taken: • Vroegtijdig opsporen en behandeling patiënten en geïnfecteerden; • Patiëntenbegeleiding (ondersteuning therapietrouw en voorkomen recidieven); • Bron en contactonderzoek; • Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepen); • Het geven van voorlichting; • Melding en rapportage Inspectie, RIVM en de KNCV.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en opbrengsten van de verzekerde zorg, COA en particulieren

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.		
4	Seksuele Gezondheid (SG)	Inzet is gericht op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Er wordt invulling gegeven aan de kerntaken: • Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. • Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar. • Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen • Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid. • Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen. • Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies. • Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk. • Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid. • Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.	Verplichte taak voor gemeenten en verplicht regionaal beleggen. Aanvullende taken zijn in opdracht van het rijk	Gemeentelijke bijdrage Aanvullende taak: Rijkssubsidie (voor aanvullende seksuele gezondheid) Ontwikkeling: gesprek over hoofdlijnenakkoord plaatsgevonden, 10% korting op ASG-regeling

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Aanvullende taken zijn: • Aanvullende seksuele gezondheid (ASG): betreft SOA-zorg voor hoog risicogroepen, en PrEP (veilig en preventief medicijn om te voorkomen dat iemand HIV oploopt) en een vorm keuzehulp voor houden/niet houden zwangerschappen (keuzehulpgesprekken (vroegere FIOM). • Collectieve preventie • Advies gezonde school: voorlichting op (middelbare) scholen		
5	Centrum Seksueel Geweld (CSG)	Het CSG biedt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeenbrengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk. Centrumgemeente Enschede is opdrachtgever. Het CSG verleent ook medische zorg, zoals het geven van vaccinaties, morning-afterpil en zwangerschapstest verleend. Na het bezoek wordt nazorg verleend en psycho-educatie gegeven. Samen met een arts/psycholoog wordt er een inschatting gemaakt of verdere medische en psychosociale hulpverlening noodzakelijk is. De getroffene wordt door het CSG gedurende de eerste 4-6 weken begeleid. Het CSG beantwoordt consultatie vragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld.	Verplichte taak voor gemeenten (Wmo). Landelijk centrum seksueel geweld heeft bepaald dat er 16 locaties zijn verspreid over Nederland.	Financiering via centrumgemeente (Enschede) <u>Ontwikkeling:</u> Op basis van aangepaste uitgangspunten subsidie nog aanpassen (omhoog)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Landelijk wordt er een website beheerd en wordt er ook een chatfunctie aangeboden.		
6	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	Doel van deze dienstverlening is het beschermen van de: • volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar als gevolg van bijvoorbeeld brandveiligheid door volgepakte woningen; • beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/of voorzien van basale medische zorg. Hiertoe zijn de meldpunten woningvervuiling en zorgwekkend gedrag (inclusief politiemeldingen) ingericht.	Verplichte taak voor gemeenten. Mag regionaal worden belegd. Gemeenten zijn verplicht om meldingen aan te kunnen nemen.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage voor woningvervuiling. Overige bijdrage gemeenten betreffen aanvullende taken van gemeenten (zie hoofdstuk 6) Voor politiemeldingen is er (i.s.m. gemeenten) via een ZonMw-subsidie extra incidentele financiering voor 2024 t/m juli 2025.
7	Milieu en Gezondheid (M&G)	M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Centraal staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid. Een divers werkveld variërend van gezondheidkundige risicobeoordelingen van verontreinigingen in de bodem of lucht, verstoring door geluid, geur, licht, straling maar ook nazorg bij rampen en incidenten. Basistaken zijn: • Signaleren van de ongewenste situaties • Adviseren van de bevolking over risico's. Dit is inclusief gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen. Of bijvoorbeeld adviseren over gezondheidsrisico's bij schimmel in woningen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		- Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting. - Het verrichten van onderzoek.		
8	Forensische Geneeskunde (FG)	Belangrijkste werkzaamheden zijn lijkschouw, forensisch medisch onderzoek (en letselschade interpretaties), euthanasie, medische arrestantenzorg en bloedproeven. Er wordt samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland om tekort aan forensische artsen op te vangen. De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op de taken FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw die 24-7 beschikbaarheid betreft, brengen forse kosten met zich mee. Het samenvoegen van de bovenstaande diensten maakt de uitvoering van FG kostendekkend. De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD. Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.	Verplichte taak voor gemeenten, Mag regionaal worden belegd Uitvoering FME en MAZ is een aanvullende dienst. De aanbesteding MAZ loopt.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 is een extra incidentele bijdrage (overige bijdrage gemeente). Overige bijdrage anders: MAZ en FME Politie
9	Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	Betreft activiteiten gezondheidsbevordering asielzoekers en statushouders die verblijven in AZC's, met als doel kennis over gezondheidsthema's te vergroten. Er worden op locaties voorlichtingen gegeven over thema's: Gezond in Nederland, Gezondheidszorg in Nederland, Omgaan met stress, Opvoeden in twee culturen, Roken, Voeding, Seksuele gezondheid en Veilig zwemmen De vraag ontstaat om ook voorlichting aan Oekraïners te geven.	Dit betreft een rijksopdracht met middelen van gemeenten.	De COA financiert via GGD GHOR de voorlichting aan asielzoekers. Nog geen financiering voor voorlichting Oekraïners.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	I&H Inspectie gastouders 100%	Dit is een uitbreiding op de wettelijke taak. 3 gemeenten kiezen voor 100% inspectie op de gastouders.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede	Lokaal
2	Nu niet zwanger (valt onder SG)	Zet zich in op het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Het is een onderdeel van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start dat zich richt op de eerste duidend dagen van een kind. AGZ levert projectleiding en inhoudelijk coördinator. Trainingen in het werkveld die met kwetsbare doelgroepen te maken hebben. Ook contact met de mensen zelf. Vanaf 1 oktober 2024 zijn alle 14 gemeenten aangehaakt. Het project loopt formeel tot 1 mei 2025. Op verzoek van gemeenten wordt een voorstel voor het AO voorbereid om dit project te continueren. Project heeft effect.	Gemeentelijke bijdrage van alle 14 gemeenten	Lokaal
3	Gezondheidssprekuren dak en thuislozen (valt onder OGGZ)	Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg. Naast de reguliere opvang wordt ook een avondsprekuren gehouden in de locatie waar winternacht opvang is georganiseerd.	Maatwerk via de centrumgemeente Enschede	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
4	Wijk GGD (valt onder OGGZ)	Het doel van dit project is om een snelle(re) signalering van personen met verward- en zorgwekkend gedrag te herkennen en zo op het juiste moment te kunnen voorzien in de zorgbehoefte van deze persoon. Relevante subdoelen zijn het in kaart brengen van verwarde personen, het inzetten op een daling van het aantal meldingen van overlast door verwarde personen bij de politie en het bereiken van een beter samenwerkingsverband tussen politie, sociale wijkteams, bemoeizorg, crisisdiensten en binnen de zorgstructuur van de betreffende gemeente. Mogelijk starten binnenkort nog 2 gemeenten (Hof van Twente en Oldenzaal).	Maatwerk financiering voor de gemeenten Borne, Haaksbergen, Tubbergen, Dinkelland en Almelo	Lokaal
5	Schoonmaakbudget OGGZ	Uitvoeren van schoonmaakacties en situaties waarin inwoners vanwege een stoornis of gedragsproblematiek hun huis vervuilen en geen draagkracht hebben om de rekening (volledig) zelf te betalen.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede.	Lokaal
6	Hoofdfunctie meldpunt zorgwekkend gedrag OGGZ	Voordat een burgemeester een crisismaatregel kan nemen, moet de betrokkene worden gehoord. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoofdfunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.	Maatwerk financiering door de deelnemende gemeenten. Eén gemeente maakt geen gebruik van deze dienst.	
7	Reizigerszorg	GGD Twente heeft reizigersadvies en reizigersinenting (vaccinaties) aan Travel Health Clinic (THC) overgedragen. Health Clinic verzorgt de spreekuren. De artsen van de GGD zijn medisch eindverantwoordelijk en ook op de website van de GGD wordt voor reizigersadvies verwezen naar THC.	Geeft financieel voordeel voor gemeenten	

7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente⁶

Team	Lasten	Overige bijdrage gemeente	Overige bijdrage anders	Gemeentelijke bijdrage	Fte
Infectieziektebestrijding (IZB)	€ 1.012.140	€ 0	€ 126.486	€ 885.654	9,22
Inspectie & Hygiëne (I&H)	€ 1.076.107	€ 1.308.215	€ 37.456	-€ 269.565	12,64
Tuberculose (TBC)	€ 742.121	€ 0	€ 128.400	€ 613.720	6,56
Seksuele Gezondheid (SG)	€ 1.598.043	€ 0	€ 1.177.230	€ 420.814	12,33
Centrum Seksueel Geweld (CSG)	€ 207.376	€ 207.376	€ 0	€ 0	0,50
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	€ 958.693	€ 310.468	€ 0	€ 648.225	6,78
Milieu & Gezondheid (M&G)	€ 489.973	€ 0	€ 0	€ 489.973	2,83
Forensische geneeskunde (FG)	€ 1.457.459	€ 514.634	€ 525.857	€ 416.968	3,86
Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00
Reizigerszorg (RAV)	€ 33.441	€ 0	€ 86.170	-€ 52.729	0,00
Totaal	€ 7.575.353	€ 2.340.693	€ 2.081.599	€ 3.153.060	54,72

8. Gebruikte bronnen

- Afdelingsplan en werkplannen GGD-AGZ 2024
- Begroting SamenTwente 2024
- Benchmark GGD-GHOR Nederland 2021
- Adviesrapport 'De kerntaken van de infectieziektebestrijding' (september 2022)
- Gesprekken en documenten van medewerkers team AGZ

⁶ 'Projecten', waaronder COVID-19-vaccinatiecampagne en Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid (VIP), zijn uit het financieel overzicht gelaten. De financiering ervan loopt via het Rijk. Op diverse onderdelen moeten nog actualisaties zowel in euro's als in fte's plaatsvinden, bijvoorbeeld in verband met subsidies, etc. Dit heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage.

GGD-Staf

1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de **Wet Publieke gezondheid (Wpg)** verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken)⁷.

- Artikel 2, lid 2a: het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking;
- Artikel 2, lid 2b: het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie;
- Artikel 2, lid 2c: het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- Artikel 2, lid 2d: het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering;
- Artikel 15: Het college van burgemeester en wethouders draagt er zorg voor dat de gemeentelijke gezondheidsdienst beschikt over deskundigen op de volgende terreinen:
 - a. sociale geneeskunde,
 - b. epidemiologie,**
 - c. sociale verpleegkunde,
 - d. gezondheidsbevordering, en**
 - e. gedragswetenschappen**
- Artikel 16: Voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg vraagt het college van burgemeester en wethouders advies aan de gemeentelijke gezondheidsdienst.

⁷ Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>

B. De wettelijke basis voor crisisbeheersing van de GGD SamenTwente

Wet Veiligheidsregio's, Art. 33 (lid 1 t/m 3)⁸: GGD Twente is bij rampen en crises verantwoordelijk voor 4 processen. Dit zijn medische milieukunde (MMK), infectieziektebestrijding (IZB), psychosociale hulpverlening (PSH) en gezondheidsonderzoek na ongevallen en rampen (GOR). Het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) beschrijft de taakverdeling en samenwerking bij deze 4 processen tijdens een ramp:

1. Infectieziektebestrijding: bij infectieziekte-uitbraken, zoals corona.
2. Medische milieukunde: zoals bij een ontploffing of bij een brand waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen.
3. Psychosociale hulpverlening: coördinatie van de psychosociale hulpverlening, bijvoorbeeld bij opvang van slachtoffers na een ramp, bij gezinsdrama's, of zedenzaken.
4. Gezondheidsonderzoek bij rampen: bij een crisis waarbij behoefte is aan advies over of inzet van een gezondheidsonderzoek.

GGD Twente heeft een aantal crisiscoördinatoren. Tijdens een ramp of crisis zitten zij het crisisteam voor en pakken de coördinatie op. Deze crisiscoördinatoren hebben om de beurt dienst (24/7 piket). Er is altijd 1 crisiscoördinator beschikbaar. Het crisisteam komt in actie in afstemming met de directeur Publieke Gezondheid.

Organisatieonderdeel:	GGD - Staf
Programma uit begroting:	Volksgezondheid
Taakveld:	Volksgezondheid (7.1) Crisisbeheersing en brandweer (1.1)
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	a. Wet publieke gezondheid b. Wet veiligheidsregio's
Wel/niet verplicht GR	Ja

⁸ Wet veiligheidsregio's, artikel 33: [Wet veiligheidsregio's - BWBR0027466 \(overheid.nl\)](https://wetten.overheid.nl/BWBR0027466)

2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)

Organisatie

De stafafdeling voert als onderdeel van de GGD publieke gezondheidstaken uit voor de veertien gemeenten. Vanuit team EGB werken epidemiologen/onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid nauw met elkaar samen, om zo bij te dragen aan beleid dat leidt tot een gezond(er) Twente. Hoewel de stafafdeling organisatorisch als plek van expertise, onderzoek en (beleids)advies separaat is georganiseerd binnen de GGD, is het evident dat de Staf ten dienste staat aan de hele GGD.

- EGB geeft gemeenten inzicht in de gezondheid van de Twentse bevolking. Daarmee kunnen zij de juiste prioriteiten voor hun beleid te stellen.
- EGB ondersteunt gemeenten bij het maken van samenhangend beleid dat op effectieve manier zorgt dat inwoners van Twente gezond worden, zijn en blijven.
- EGB levert kennis over hoe je groepen mensen beweegt tot gezond gedrag. Op basis van GGD onderzoeksdata (trends), maatschappelijke signalen en analyse van laatste wetenschappelijke inzichten brengen we risicofactoren en kansen in beeld en maken we de vertaalslag naar handelingsperspectieven die gemeenten gebruiken voor de lokale uitvoering.

Naast epidemiologie, gezondheidsbevordering en advies publieke gezondheid, wordt binnen de afdeling ook uitvoering gegeven aan de GGD-taken ten aanzien van crisisbeheersing.

Om nog beter te kunnen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen en vragen vanuit de gemeenten, is in 2024 de ontwikkeling in gang gezet om proactief kennis en expertise te ontsluiten voor zowel de GGD als voor de gemeenten.

Formatie

Epidemiologie: 5,67 fte

Beleid: 3 fte

Gezondheidsbevordering: 2,8 fte

Gezonde Generaties in Twente

Gezondheid is ons grootste goed, als mens en als (Twentse) samenleving. Ondertussen zijn de uitdagingen voor onze publieke gezondheid stevig. Vanwege vergrijzing en toenemende druk op de zorg, bestaat steeds meer het besef dat er veel winst valt te behalen in de beweging naar de voorkant, waarin een gezonde samenleving centraal staat. En dat is nodig, want de urgentie is hoog⁹. Het is onacceptabel dat er grote gezondheidsverschillen zijn in Twente en dat daarin zelfs een kloof is tussen Twente en de rest van Nederland. Daarom hebben we met elkaar afgesproken om te sturen op het verkleinen van deze kloof. Deze ambitie is uitgewerkt in de langjarige regionale visie op Publieke Gezondheid¹⁰, die is vastgesteld door alle veertien gemeenten en GGD Twente. De visie beschrijft drie uitgangspunten voor het werken aan gezondheidsvraagstukken (brede kijk op gezondheid, samenhang in beleid, gericht investeren voor gelijke kansen) en geeft focus door een keuze in gezondheidsthema's: mentale gezondheid, leefstijl, beschermen & vaccineren en leefomgeving. Deze thema's passen bij de geschetste landelijke ontwikkelingen, de gezondheidsmonitors, en sluiten naadloos aan op de drie ontwikkelrichtingen van SamenTwente: versterken veerkracht, normaliseren en versterken preventie.

In de actualiteit: relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- De afgelopen periode zijn op landelijk niveau diverse akkoorden gesloten tussen gemeenten, zorgkantoren en zorgpartijen. Om met een integrale aanpak te zorgen voor een gezonde generatie in 2040. Een generatie met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis¹¹. Deze akkoorden passen bij bovenstaande ingezette koers in Twente.
- In november 2024 publiceert het RIVM de nieuwe Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). Deze beschrijft drie grote opgaven:
 1. Toenemende ongezondheid van Nederlanders, onder andere op leefstijl (overgewicht en middelengebruik), leefstijl gerelateerde aandoeningen (hart- en vaatziekten en diabetes) en mentale gezondheid. In Twente liggen de percentages overgewicht, obesitas en overmatig alcoholgebruik ruim boven het landelijk gemiddelde. Ook ligt het percentage rokende en vappende jongeren in Twente hoger dan landelijk. Twente volgt de landelijke ontwikkeling dat we onder alle doelgroepen steeds meer mentale problematiek zien.

⁹ Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA): [pdf \(overheid.nl\)](https://overheid.nl)

¹⁰ Gezonde generaties in Twente. Een visie op de publieke gezondheid in Twente. 2023

¹¹ [Onder meer Nationaal Preventieakkoord \(NPA\)](#), [Landelijke Nota Gezondheidsbeleid \(2020-2024\)](#), [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#) en het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#).

2. Stijging van de zorgvraag door vergrijzende bevolking. Twente is een sterk vergrijzende regio. De verwachting is dat het percentage ouderen in Twente tussen 2020 en 2040 verdubbelt. Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder ligt in de regio Twente hoger dan het gemiddelde in Nederland. Aan deze stijgende zorgvraag kan moeilijker worden voldaan vanwege krapte op de arbeidsmarkt van zorgpersoneel. En met minder volwassenen (18-65-jarigen) per oudere (65+), zal de druk op mantelzorg ook groter worden. Het gemiddelde mantelzorgpotentieel ligt in Twente lager dan het landelijk gemiddelde en daalt in de periode 2023 tot 2040 van 8,5% naar 3,6%.
 3. De invloed van leefomgeving op gezondheid. We gaan een toekomst tegemoet waarin we steeds vaker geconfronteerd zullen worden met chronische aandoeningen en infectieziekten. Daar zullen we onze leefomgeving en leefgewoonten op aan moeten passen. Klimaatverandering zorgt voor andere infectieziekten in onze leefomgeving. Ook de energietransitie heeft invloed op het landschap en de leefomgeving. Het is belangrijk om gezondheid mee te nemen in de planvorming voor het inrichten van de leefomgeving.
- Zowel in onze eigen werkzaamheden als in het contact met gemeenten, merken we dat er een toenemend besef is dat inzetten op gezondheid complex is, en wat anders vraagt dan het voorkomen van ziekte. Werken vanuit ‘Positieve Gezondheid’ staat veelal beschreven in beleidsstukken, maar het daadwerkelijk denken en handelen vanuit een brede kijk op gezondheid is in de praktijk een uitdaging.
 - De eigenaren van het langjarige visiestuk op Publieke Gezondheid, zijn ook deelnemers in/eigenaar van Twentse Koers. Inzet is deze preventie-infrastructuur goed en duurzaam te verbinden met de GGD, om zo voor de toekomst een versterkte basisstructuur publieke gezondheid te realiseren (zie bijlage voor de rolverdeling GGD – Twentse Koers).
 - Steeds meer gemeenten gebruiken data in toenemende mate als belangrijke input voor gezondheidsbeleid. Een mooie ontwikkeling, die resulteert in een stijgende vraag naar doorlopende (lokale), actuele cijfers en aanvullend kwalitatief onderzoek. Hierover is zorgvuldige afstemming met Kennispunt Twente.

3. Enkele cijfers

Met de Gezondheidsmonitors geeft GGD Twente een overzicht van de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van de Twentse bevolking. De gegevens worden gebruikt om (gezondheids-)beleid te maken op lokaal, regionaal en landelijk niveau. De Gezondheidsmonitors zijn grootschalige vragenlijstonderzoeken. Per doelgroep (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) verzamelt GGD Twente op een gelijke wijze lokale en regionale cijfers.

	Aantal respondenten vragenlijst onderzoeken				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kind (ouders van 0-12-jarigen)		11.587			

Jeugd (klas 2 en 4 van de middelbare school)			5.379	9.273	
Jongvolwassenen (16 t/m 25-jarigen)			3.584		6.300
Volwassenen en ouderen (18 t/m 64-jarigen en 65-plussers)	24.242		14.146		
Verdiepende onderzoeken (panelonderzoeken)			Hoge energie-prijzen = 1.800	Sociale bezig-heden = 2.043 Koel blijven bij hitte = 1305 Alcohol drinken is normaal, of toch niet = 1.688	Vallen en voorkomen vallen = 1.936

4. Benchmark

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021¹²

		Twente	Gemiddeld landelijk
1	Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
2	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners ¹³	1,03	1,5
3	GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%

¹² [GGD-Benchmark-2021-definitief.pdf \(ggdghor.nl\)](#)

¹³ Totaal aantal fte binnen gehele GGD. Dus ook gezondheidsbevordering van organisatieonderdelen AGZ en JGZ.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding/wat doen we daarvoor	Afwegingskader
1	Gevraagd en ongevraagd inhoudelijke en procesmatige advisering Publieke Gezondheid aan Twentse gemeenten, GGD intern en/of maatschappelijke partners.	1.1 Vertalen landelijk beleid, trends en agendasetting van relevante gezondheidsonderwerpen, naar zowel intern (voor AGZ, JGZ, MT, CMT) als regionaal en lokaal. Voorbeeld: Positieve Gezondheid, invoering Omgevingswet en wijziging wet integrale suïcidepreventie. 1.2 Intermediair tussen landelijk en regionaal/lokaal (o.a. GGD/GHOR, VWS, RIVM, Trimbos) ten behoeve van lokale advisering. 1.3 Contact met regionale kennispartners (o.a. UT en Saxion) 1.4 Inhoudelijke- en procesondersteuning bij vraagstukken op het gebied van en/of het mede formuleren van lokaal gezondheidsbeleid. Onder meer op basis van data uit de Twentse gezondheidsverkenning. Voorbeeld: ontwikkeling regionale visie, input voor lokale gezondheidsnota's – inclusief GALA. 1.5 Inhoudelijke- en procesondersteuning van ambtelijke werkgroepen in het kader van regionale samenwerking. 1.6 Inhoudelijke- en procesondersteuning regionale preventie infrastructuur Twentse Koers (verbinding met de hele GGD). 1.7 Attenderen op of penvoerderschap relevante subsidieaanvragen. Voorbeeld: ZonMw calls gezonde leefomgeving (gemeente Losser/Wierden) en mentale gezondheid. 1.8 Relatiebeheer 14 gemeenten. Bijvoorbeeld beantwoording raadvragen. 1.9 Interne beleidsondersteuning- en advisering. Denk aan: in kaart brengen JGZ instroom jeugdigen, stand van zaken in kaart brengen prenataal huisbezoek alle 14 gemeenten, advisering rondom invoeren nieuwe Wet integrale suïcidepreventie.	Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 2 b en c (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), maar niet verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen. Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 16 (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), en verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen.

2	Gezondheidsbevordering: adviezen gezonde leefstijl	2.1 Advisering op alcoholontmoediging, denk aan ontwikkeling Toolkit alcoholontmoediging - GGD Twente, en regionale werkgroepen met diverse samenwerkingspartners, landelijke campagnes agenderen. 2.2 Advisering op rookvrij. Waaronder concretisering landelijke beweging Rookvrije Generatie en lokale ondersteuning. 2.3 Advisering terugdringen drugsgebruik, waaronder lokale plan van aanpak middelengebruik. 2.4 Advisering gezonde leefomgeving, waaronder deelname regionale omgevings Tafel, programmamanagers overleg Omgevingswet. 2.5 Mentale gezondheid, naast onderzoek afstemming met JGZ en Twentse over een integrale aanpak.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd voor gezondheidsbevordering en die worden gefinancierd door inwonerbijdragen. De gemeenten hebben deze taken aan de GGD toegewezen. Het gaat om een verplichting gerelateerd aan artikel 2 lid d, het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering. Punten 2.1 t/m 2.3 (2.5 in verkenning tot planvorming) betreffen taken waarvoor de gemeenten (collectief) opdracht hebben gegeven vanuit Lokale preventieakkoorden, met daarin opgenomen uitgangspunten vanuit de Bestuursagenda 2020-2023. Nu zijn deze vastgelegd in het Regioplan Twente (vanuit IZA/GALA) waar aanpak middelengebruik is opgenomen en wordt uitgevoerd met (project)leiding vanuit GGD¹⁴.
3	Onderzoeken en monitoren: inzicht geven in de gezondheidssituatie van kinderen, jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen. Ter ondersteuning van gemeenten, GGD, maatschappelijke partners, Twentse inwoners.	3.1 Ontwikkelen, uitzetten, analyseren en rapporteren¹⁵ van grootschalige vragenlijstonderzoeken voor vier doelgroepen (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) op regionaal, gemeente- en wijkniveau. 3.2 Onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid duiden en presenteren gezamenlijk onderzoeksresultaten. Zij vormen handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners. Om zo de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van doelgericht lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en verplicht regionaal aan de GGD zijn toegewezen, gefinancierd door inwonerbijdrage. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. *Noot: Kindmonitor en Monitor Jongvolwassenen worden nog niet regulier in landelijk verband uitgevoerd.
4	Datagedreven werken, om zo data (nog beter) te laten werken voor gemeenten.	4.1 Beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten en andere gezondheidsgerelateerde informatie via onze digitale database www.twentsegezondheidsverkenning.nl voor gemeenten en inwoners. 4.2 Beantwoorden actuele maatschappelijke vraagstukken door het uitvoeren van panelonderzoeken. 4.3 Verdiepend (kwantitatief of kwalitatief) onderzoek op gezondheidsmonitors. Dit brengt risicogroepen in kaart en biedt mogelijkheden om belangrijke gezondheidsthema's nader te duiden.	Dit is geen wettelijk verplichte taak van gemeenten, maar opgenomen in strategische koers 2022: Leidende principes SamenTwente: 'Wij werken datagedreven en kennis gestuurd en zijn een lerende organisatie'. Alle acties worden gefinancierd door inwonersbijdragen.

¹⁴ [Regioplan Twente | Twentse Koers](#)

¹⁵ Rapportage van regionale (Twente) en lokale (gemeente en/of wijken) onderzoeksresultaten d.m.v. tabellenboeken en online rapportages op onze www.twentsegezondheidsverkenning.nl.

		4.4 Afstemming en samenwerking zoeken met interne en externe organisaties, zoals Kennispunt Twente, Twentse Koers. Denk aan totstandkoming Regiobeeld Twente 2023¹⁴. 4.5 Datagedreven werken binnen de GGD aanjagen om goed onderbouwd keuzes te kunnen maken (voor betere zorg en/of optimaliseren werkprocessen); voor nadere duiding van trends en te bepalen beleid en interventies. 4.6 Doorontwikkeling datagedreven werken om de beleids- en besluitvorming van SamenTwente, de gemeenten, maatschappelijke partners en samenwerkingsverbanden in onze regio (nog meer en beter) te onderbouwen.	
5	Gezondheidsonderzoek bij rampen	In geval van een incident, crisis, groot ongeval of ramp wordt op verzoek van het bevoegd gezag onderzoek gedaan naar de psychische en/of fysieke gezondheidseffecten op de getroffen inwoners (bijv. Monstertruckdrama Haaksbergen). Dit levert gegevens op voor de hulpverlening en geeft het signaal af dat getroffen serieus worden genomen.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en aan de GGD zijn toegewezen. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
6	Crisisbeheersing. GGD Twente is voorbereid op de uitvoering van haar taken ten tijde van crisis	Omdat de GGD ook een crisisorganisatie is, is hier een onderdeel voor ingericht. Het onderdeel crisisbeheersing gaat over het actueel houden van de planvorming in voorbereiding op crisis en het trainen en geoefend houden van de medewerkers die een rol hebben tijdens crisis. Daarvoor vindt ook afstemming plaats met de GHOR. De GGD dient te allen tijde klaar te staan om bovenstaande processen uit te voeren: • Onderhouden van planvorming • Trainen en geoefend houden crisisfunctionarissen (OTO) • Afstemming met de VRT /GHOR • Afstemming met ketenpartners in de regio • 24/7 bereikbaar zijn voor crisiscoördinator en PSH-procesleider De crisiscoördinator coördineert het proces publieke gezondheidszorg en adviseert de algemeen commandant geneeskundige zorg (ACGZ) daarover. Dit is een 24/7 piketfunctie.	Dit zijn taken die in de Wet Veiligheidsregio's zijn vastgelegd en verplicht aan de GGD zijn toegewezen.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Financiering	Regionaal/lokaal
1.	Ondersteuning Senioren Op Eigen Kracht (SOEK) voor 10 gemeenten; o.a. een kwaliteitsimpuls geven aan SOEK (gesprekskaarten op basis van positieve gezondheid) en agendasetting gezondheid senioren.	Het gaat hier om een taak waar 10 gemeenten gebruikmaken van de dienstverlening van de GGD.	
2.	Regionale coördinatie JOGG voor 11 gemeenten; ondersteuning bij implementatie van JOGG-aanpak. Inzet op samenwerking en verbinding in de regionale aanpak en onderlinge uitwisseling tussen gemeenten. Regie op het regionale plan van aanpak en de ontwikkelingen en onderdelen die op Twents niveau opgepakt kunnen worden. Aanspreekpunt voor het landelijke JOGG-bureau.	Het gaat om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven, maar 11 gemeenten deelnemen.	
3.	Mentale gezondheid: maatwerk kwalitatief onderzoek Haaksbergen, verkenning in afstemming met themalijn Twentse Koers)	Financiering door gem. Haaksbergen en deel GGD vanuit GALA (versterking expertisefunctie GGD)	Lokale uitvoering, regionale kennisversterking
4.	Gezonde leefomgeving: kwalitatief actie onderzoek deelname traject met Losser en Wierden.	Maatwerk: Subsidie ZONMW	Lokaal
5.	In opdracht van gemeenten onderzoek uitvoeren naar specifiek onderwerpen. Denk aan wijkprofielen, middelengebruik, sport en bewegen.	Financiering door desbetreffende gemeente.	Lokaal

7. Financiën Staf in SamenTwente

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente
Totalen financieel	1.079.400		1.079.400		1.079.400
% totaal SamenTwente	1,7%		1,7%		2,6%
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
Adv. Lokaal gezondheidsbeleid	346.300			346.300	
Inzicht in gezh. Situatie /TGV	271.100			271.100	
Epidemiologisch onderzoek	230.700			230.700	
Gezondheidsbevordering	321.300			321.300	

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid

● Preventie en gezondheid

Twentse Koers en GGD
Samenwerken en versterken

 	
GGD: • Kennispartner • Uitvoering • Langdurige (bredere) opdracht • Eigenaar van Twentse Koers	Twentse Koers: • Aanjagen en versterken • Domeinoverstijgend verbinden • Projectmatig: afgebakend

Twentse Koers

VTT

1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente

In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 zijn de taken en bevoegdheden van Veilig Thuis geregeld.

Volgens de wet heeft Veilig Thuis de volgende taken:

- Advies geven over geweld in afhankelijkheidsrelaties;
- Meldingen in ontvangst nemen;
- Veiligheidsbeoordeling: Onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- De nodige vervolgstappen in gang zetten in de vorm van overdragen naar vrijwillige hulp, de Raad voor de Kinderbescherming informeren en/of melding doen bij de politie;
- Terugkoppeling aan de melder en betrokkenen;
- Monitoren of de veiligheidsvoorwaarden worden nageleefd.

Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis heeft deze wettelijke taken uitgewerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019.

Organisatieonderdeel:	Veilig Thuis Twente
Programma uit begroting:	Toegang en eerste lijnsvoorziening
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)
Tevens uitvoering geven aan:	Maatwerktaken voor Twentse gemeenten, zoals inzet van juridische, gedragswetenschappelijk expertise, het uitvoeren van de crisisdienst, het uitvoeren van het tijdelijk huisverbod en het geven van voorlichting.
Wel/niet verplicht GR	Het is niet verplicht om Veilig Thuis in een GR onder te brengen. Het moet wel een juridische entiteit zijn. De gemeente kan kiezen voor:

	• VTT uit te laten voeren door een gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijke vorm) • VTT uit te laten voeren door een private organisatie, bijvoorbeeld een stichting. Er zal landelijk een keuze worden gemaakt voor een variant. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat er nog keuzevrijheid is. Welke kant het op gaat is nog niet duidelijk, maar op basis van het AEF-rapport over de varianten van de Regionale Veiligheidsteams binnen het toekomstscenario lijkt een publiekrechtelijke variant meer waarschijnlijk.

2. De context van VTT

Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Elke regio heeft een eigen Veilig Thuisorganisatie. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning. Zowel aan slachtoffers, plegers en omstanders als professionals.

In de afgelopen jaren is het aantal meldingen dat VTT ontving sterk gestegen. Datzelfde geldt voor het aantal adviezen dat VTT heeft gegeven. Deze groei heeft ertoe geleid dat er wachtlijsten zijn ontstaan en dat het niet meer lukt om te voldoen aan de wettelijke doorlooptijden. Ook is de focus vrijwel volledig op het primaire proces komen te liggen, ten koste van maatwerktaken als het geven van voorlichtingen, het aansluiten bij MDO's en het aansluiten bij regionale werkgroepen en ontwikkelingen.

Enkele cijfers (op jaarbasis over 2023)

- 4214 meldingen van geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 3470 adviezen over geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 437 keer een vervolg binnen VTT (onderzoek of voorwaarden en vervolg)
- 579 monitormomenten
- 1900 meldingen zijn opgepakt door het crisisteam
- Er is 85 keer een tijdelijk huisverbod opgelegd

Onderstaand kader geeft een beeld van het type meldingen dat VTT ontvangt:

- Een 11-jarig meisje moest toezien hoe haar vader haar moeder met een mes levensbedreigend verwondde.
- Twee kinderen van 2 en 5 jaar zijn door de spoedeisende psychiatrie aangetroffen bij een psychotische moeder.
- Een meisje van 14 jaar vertelt op school dat ze niet meer naar huis wil, omdat haar stiefmoeder haar achterstelt ten opzichte van haar halfzusjes.
- Een 16-jarig meisje loopt vlak voor de zomervakantie weg omdat ze bang is uitgehuwelijkt te worden.
- Een verslaafde vrouw meldt zich na acht maanden zwangerschap bij het ziekenhuis voor de eerste zwangerschapscontrole.
- Een 4-jarige jongen is alleen thuis en staat te huilen in een open raam op de derde verdieping.
- Een dementerende vrouw wordt door haar dochter vastgebonden, zodat ze zelf even rustig weg kan om boodschappen te doen
- Een volwassen zoon woont bij zijn hulpbehoevende vader en heeft beschikking over de bankpas. Geld van vader gaat op aan drugs
- Een baby van enkele dagen wordt door de kinderarts gemeld vanwege ernstig, levensbedreigend en onverklaarbaar letsel

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

Het is deels gissen wat de oorzaak is van de toename van het beroep dat op Veilig Thuis wordt gedaan, maar de feitelijkheid is dat dit gebeurt. Wat de professionals zien is dat er bijvoorbeeld vaker dan voorheen sprake is van jong volwassenen langer thuis moeten blijven wonen omdat zij geen woning kunnen vinden, of ouders die tijdens en na een scheiding in hetzelfde huis wonen. Ook is een toename zichtbaar in mentale problemen. Verder is vanuit de Twentse visie Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling regelmatig aandacht voor dit thema gevraagd bij professionals, wat mogelijk ook bijgedragen heeft aan de toename van meldingen. Een andere verklaring is dat Huiselijk Geweld en kindermishandeling daadwerkelijk is toegenomen in de afgelopen jaren.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

In juli 2023 is het Programmaplan ‘Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming’ gepubliceerd. In dit programmaplan is op hoofdlijnen geschetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo’n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Het Toekomstscenario gaat uit van de volgende organisatie en werkwijze¹:

- Om kinderen en volwassenen (0 – 100), gezinnen en huishoudens heen staat het lokaal (wijk)team dat hulp verleent.
- Er is voor een gezin of huishouden één vast gezicht binnen het lokaal (wijk)team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit een op te richten regionale veiligheidsorganisatie met als werknaam regionaal veiligheidsteam.

- Het regionaal veiligheidsteam heeft (ten opzichte van het lokaal team) aanvullende expertise en bevoegdheden op gebied van veiligheidsvraagstukken in gezinnen en huishoudens. In deze organisatie zouden functies van de GI's, Veilig Thuis en de RvdK samengebracht worden, waarbij nog wordt gekeken of de nu beoogde functies passend zijn of juist anders moeten worden ingevuld dan wel aanvulling behoeven. Intussen is helder dat de toetsende functie van de RvdK niet past binnen het regionaal veiligheidsteam.
- Professionals van lokale teams, regionale veiligheidsteams en specialistische aanbieders werken gezins-/ systeemgericht en in gezamenlijkheid (integraal) aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld.

In Twente heeft een werkgroep bestaande uit Gemeenten, Jeugdbescherming Overijssel, Raad van de Kinderscherming en VTT in 2023 reeds gezamenlijk nagedacht over verdergaande samenwerking in pilot-vorm, in voorbereiding op de komst van het toekomstscenario. Deze pilots zijn niet gestart, onder meer wegens het niet tijdig kunnen leveren van de personele bezetting door deelnemers in het toekomstige regionale veiligheidsteam en door het vertrek van de projectleider. Centrumgemeente Enschede heeft intussen HHM opdracht gegeven om dit voor Twente weer vlot te trekken.

De ministeries van VWS en V&J zijn voornemens in september een voorkeursvariant te kiezen voor de vormgeving van de RVT's. Op dit moment is niet duidelijk of dit gehaald gaat worden.

3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
1	Wettelijke taken Veilig Thuis Veilig Thuis Twente voert de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling uit	• Verstrekt advies en biedt zo nodig ondersteuning aan degene die een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling, over de stappen die hij of zij kan ondernemen. • Fungeert als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. • Onderzoekt of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling (dienst Onderzoek). • Beoordeelt of er na een melding stappen gezet moeten worden en zo ja welke veiligheidsvoorschriften te stellen (w.o. dienst Voorwaarden en Vervolg). • Schakelt zo nodig passende hulpverlening in. Hier ligt het primaat lokaal, maar Veilig Thuis Twente kan hierin vanuit haar wettelijke taken en bevoegdheden een rol spelen. Dit speelt in de praktijk vooral bij crisissituaties. • Stelt zo nodig de politie of de Raad voor de Kinderbescherming in kennis van een melding. Als VTT een verzoek tot onderzoek indient bij de Raad voor de Kinderbescherming, stelt VTT de gemeente daarvan meteen of uiterlijk de eerst volgende werkdag in kennis • Rapporteert terug aan de melder over wat VTT met de melding heeft gedaan • Monitoren gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
2	Crisisdienst uitvoeren voor de 14 Twentse gemeenten. Functioneert als crisisdienst voor huiselijk geweld en vermoedens van kindermishandeling. Daarnaast neemt de crisisdienst van VTT andere spoedeisende situaties in behandeling.	- de crisisdienst, die (telefonisch en zo nodig eerste bezoek), 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar en inzetbaar is, bij meldingen van huiselijk geweld, vermoedens van kindermishandeling en andere spoedeisende situaties. Aansluitend kan de crisisdienst van VTT zo nodig direct verwijzen naar en voorzien in warme overdracht naar crisishulpverlening of gemeente. - de bereikbaarheid buiten kantooruren voor gerelateerde organisaties. Dit betreft de volledige bereikbaarheid buiten kantooruren van de Maatschappelijk Werk instellingen (Madi's) binnen de regio Twente. - de eerste acties rondom de Wet Tijdelijk Huisverbod buiten kantooruren.	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
3	Regionaal maatwerk: adviseren gemeenten	- Leverd deskundigheid in de omgang met huiselijk geweld en kindermishandeling, in het bijzonder bij huisverbod en ernstige huiselijk geweld zaken met een acute gevaar dreiging - Juridische zaken, gericht op jeugdzorg, bijvoorbeeld omtrent gezag status, grensproblematiek, uitleg met betrekking tot de Jeugdwet, et cetera - Gedragswetenschap, bedoeld om binnen de toegang tot de jeugdzorg een afweging te maken over opvoedingsproblematiek en het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek voor het gezinssysteem. VTT vult deze functie niet in per individuele gemeente, maar vanuit een gezamenlijke pool beschikbaar gesteld aan gemeenten	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
4	Regionaal maatwerk: voorlichting en preventie	- Organiseert preventie- en deskundigheidsbevorderingsactiviteiten - Preventie, gericht op het afstemmen vanuit Veilig Thuis met het veld, denk hierbij aan huisartsen, kinderartsen, GGD, onderwijs, kinderopvang en GGZ. Deze expertise wordt ook ingezet voor advies bij de implementatie van de meldcode bij verschillende doelgroepen, waaronder onderwijs	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
5	Regionaal maatwerk: tijdelijk huisverbod De politie-eenheid Oost streeft in de gehele eenheid waar zij verantwoordelijk voor is (Gelderland en Overijssel) een zelfde werkwijze tijdelijke huisverboden (THV) na. Twente heeft zich hieraan gecommitteerd.	Voor de werkwijze in Twente betekent dit dat er met name in de voorfase van het THV eerder gezamenlijk opgetrokken wordt door de Hulpofficier van Justitie (HOvJ) en hulpverlening, lees Veilig Thuis. De HOvJ informeert niet alleen de hulpverlening maar HOvJ en VTT trekken gezamenlijk op bij het afnemen van het RIHG.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
6	Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties	- Stelt haar deskundigen beschikbaar en inzetbaar voor VTT intern, bij het uitvoeren van de wettelijke en regionaal maatwerk-taken - Consultatie in het lokale veld van de maatschappelijke zorg, in het bijzonder de jeugdhulp. Consultatie van experts is niet hetzelfde als het gebruikmaken van VTT in de wettelijke rol van advies en melding	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		- Gedragswetenschappers inzetten voor maximaal 15 uren per gemeente per jaar voor tests en onderzoeken, als onderdeel van de uren gemeenten hebben voor de inzet van gedragswetenschappers - Preventie- en deskundigheid bevorderende activiteiten (aan professionals in het lokale sociale domein). - Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
7	Chatfunctie Via de chatfunctie kunnen inwoners op een laagdrempelige manier anoniem advies te vragen bij Veilig Thuis.	VTT heeft samen met vier andere VT-organisaties een contactmogelijkheid via de chat georganiseerd. VTT bemenst deze chat één dag per week, de andere dagen worden door de 4 andere VT-organisaties bemenst.	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
8	Inzet Meerjarenagenda Landelijk Netwerk Veilig Thuis Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVt) heeft eind juni 2021 een Meerjarenagenda 2022-2025 (MJA)	De meerjarenagenda beoogt een kwaliteitsverbetering op zowel landelijk als regionaal niveau en biedt meerwaarde voor de werkwijze richting medewerkers en gezinnen. De MJA bevat 4 actielijnen: Actielijn 1: 'advies, melding en crisis HG/KM 0-100 Actielijn 2: één integraal beschermings- en veiligheidsonderzoek 0-100 Actielijn 3: Landelijk/bovenregionaal kennis- en expertisecentrum HG/KM Actielijn 4: Netwerksamenwerking HG/KM	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

4. Financiën VTT in SamenTwente

2025	Totale lasten	Gemeentelijke bijdrage	Overige bijdrage gemeente*
Totalen financieel	€ 6.061.095	€ 2.783.283	€ 3.277.812

*Subsidie vanuit DUVO-gelden centrumgemeente Enschede

5. Gebruikte bronnen

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-79dad0a9-c043-4a8b-8d15-f65d288242d2/pdf>
- Onderzoeksrapport Inrichting Regionale Veiligheidsteams: <https://www.voordejeugdenhetgezin.nl/actueel/weblog/2024/07/onderzoeksrapport-inrichting-regionale-veiligheidsteams>
- Gesprekken met medewerker en manager VTT

Dienstverlening

1. Introductie

Ter voorbereiding op de bestuurdersdag op 25 september worden vanuit de primaire processen een aantal scenario's uitgewerkt als onderlegger voor het bestuurlijke gesprek. In de periode juli – augustus worden daaromtrent tevens werksessies gepland om op inhoud de diepte in te gaan met alle betrokkenen.

In de situatie van de Bedrijfsvoering bij SamenTwente ligt de situatie alleen iets anders. Onder het Programma Bestuur & Ondersteuning valt namelijk deze Bedrijfsvoering voor SamenTwente en deze bevat geen eigenstandige kerntaken. De activiteiten van deze afdeling zijn ter ondersteuning aan de primaire processen. Dat betekent dat keuzes in scenario's bij het primaire proces daarna 1-op-1 de Bedrijfsvoering raken en vice versa. Daarom is een werksessie betreffende dit bedrijfssonderdeel nu niet zinvol.

Wel zijn er veel logische vragen. Denk aan een nadere duiding van het programma Bestuur & Ondersteuning (wat zit daarin?), wat is nu overhead (wij onderscheiden generiek versus specifiek), hoe verhouden de kosten bij SamenTwente zich ten opzichte van andere organisaties (benchmarking) en wat zijn mogelijke scenario's bij Bedrijfsvoering.

Dit informatiepakket dient om de lezer meer achtergrondinformatie te geven over deze onderwerpen. En daarmee een beter totaalbeeld over dit deel van de begroting van SamenTwente. In overleg met Lysias zal mogelijk op een later moment alsnog een werksessie worden gepland ter voorbereiding op de bestuurdersdag van 25 september.

2. Context van Bestuur & Ondersteuning

Het programma Bestuur & Ondersteuning bevat zoals het al aangeeft twee onderdelen:

1. Bestuur en Concern; hier vallen bestuur gerelateerde kosten onder, concern brede kosten en bijvoorbeeld treasury. Verderop in dit stuk gaan we op de details hiervan in.
2. Ondersteuning; dit is de afdeling Bedrijfsvoering. Deze afdeling is volledig ten dienste van de primaire processen en bevat alle kosten voor onder andere formatie en overige kosten. Onder de primaire processen vallen GGD, VTT en OZJT voor SamenTwente. Via een DVO levert Bedrijfsvoering dienstverlening aan de gastorganisaties Kennispunt Twente en Twentse Koers maar ook aan de GR Recreatieschap via een eigen DVO. Ook hier gaan we verderop op meer details in.

De ondersteuning (verder Bedrijfsvoering) is veruit het grootste deel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. De missie van Bedrijfsvoering luidt als volgt:

“Als gelijkwaardige partner werken wij op strategisch, tactisch en operationeel niveau aan een optimale dienstverlening met als doel bij te dragen aan het succes van de organisatie. Wij beheersen en voeren uit en geven gevraagd en ongevraagd advies over alle bedrijfsvoeringstaken”.

Strategie Bedrijfsvoering

Om die missie na te streven wordt binnen de afdeling Bedrijfsvoering gewerkt met een zogenaamde A3 strategie. Deze bevat 4 hoofddoelstellingen. Bij Bedrijfsvoering;

1. Werken wij professioneel en deskundig;
2. Zijn wij in control;
3. Maken wij onze impact zichtbaar;
4. Werken wij proactief en innovatief.

Aan deze hoofddoelstellingen zijn strategieën gekoppeld, de meetfactoren om succes te kunnen meten en concrete acties. Dit A3 is vervolgens ook op teamniveau uitgewerkt.

Periodiek is er op managementniveau overleg met het primaire proces over de dienstverlening, zowel in het Centraal Managementteam als 1-op-1 met de managers. Daarnaast vindt er een jaarlijkse evaluatie plaats inclusief het afstemmen van de verwachtingen voor het komende jaar, dit geldt ook voor de dienstverlening die op basis van een DVO plaatsvindt.

Financiering Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is onderdeel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. Hieronder betreft dit programma de eerste 3 regels van de totale begroting.

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%

Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ¹⁶	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ¹⁷	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ¹⁸	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ¹⁹	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

Wanneer er extra ondersteuning gevraagd wordt vanuit het primaire proces, wordt altijd samen gekeken hoe die vraag tot stand is gekomen. Heeft een onderdeel van SamenTwente bijvoorbeeld een extra taak gekregen? En zo ja, is bij de financiering van die taak voldoende rekening gehouden met de benodigde ondersteuning en de financiering daarvan?

Want de afdeling Bedrijfsvoering heeft geen eigen bewegingsruimte in de begroting, er zijn geen eigenstandige kerntaken. De totale begroting is vanuit een historisch perspectief opgebouwd vanuit alle taken die ooit bij het primaire proces zijn belegd met de bijbehorende ondersteuning die daarbij is gevraagd. De begroting wijzigt alleen door indexatie en door extra ontvangen overheaddekking voor nieuwe taken bij het primaire proces.

Uitzondering in 2025 is wel de begrotingsuitzetting op Informatiemanagement en Techniek (waaronder Privacy), maar dat is feitelijk een inhaalslag van de afgelopen jaren en wordt mede gedreven door de wettelijke en technologische ontwikkelingen van de laatste jaren. In de begroting is daarvoor een structureel bedrag opgenomen voor 1.231.000 euro vanaf 2025.

Het grootste deel van de begroting Bestuur & Ondersteuning (circa 90%) wordt dan ook gedekt door de gemeentelijke bijdrage. Daarbij worden er geen langlopende verplichtingen aangegaan als er geen structurele middelen zijn ontvangen. In dat geval wordt gekozen voor inhuur wat wel duurder is. Maar zo wordt er control gehouden over de kosten binnen Bedrijfsvoering.

Formatie en bezetting

De begrote formatie bij Bedrijfsvoering is in totaal 65 fte in 2024. Het management van Bedrijfsvoering bestaat uit 1 manager en 5 teamleiders.

¹⁶ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁷ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁸ Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

¹⁹ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Ten tijde van de veranderopdracht van Regio Twente naar SamenTwente was er voor Bedrijfsvoering 62 fte aan formatie in de begroting opgenomen. De minimale groei komt vooral door de groei van Twentse Koers en de extra taken die er bij de primaire processen bij zijn gekomen. Voor 2025 zien we dat groeien naar 72 fte, dat komt vooral door de uitbreiding op Informatiemanagement & Technologie.

Naast de vaste formatie die in de begroting is opgenomen zien we in de werkelijkheid een grotere bezetting in fte bij Bedrijfsvoering. Dat komt bijvoorbeeld door ondersteuning op de bestrijding van Covid (vaccinatiecampagnes), incidentele investeringen zoals op informatieveiligheid, grote projecten of tijdelijke financiering bij het primaire proces. Zo zien we dat er medio 2024 circa 86 fte werkzaam is bij Bedrijfsvoering. De extra fte betreffen dan tijdelijke contracten die afgedekt zijn met incidentele opbrengsten.

Actualiteiten & Toekomstige ontwikkelingen

Bij Bedrijfsvoering zijn alle ondersteunende diensten belegd. Gezien de verscheidenheid van primaire processen die worden ondersteund heeft de afdeling ook continu te maken met veranderingen in de context. Denk daarbij bijvoorbeeld aan continue wettelijke wijzigingen. Voor de komende jaren ziet de afdeling wat dat betreft nog veel veranderingen aan komen.

Soms gaat dat over meer Bedrijfsvoering gerelateerde ontwikkelingen (die ook het primaire proces raken) zoals de Wet open overheid of de NIS2 (Network and Information Security richtlijn) of certificering in de sector. Hiervoor worden doorgaans door gemeenschappelijke regelingen geen extra externe middelen ontvangen vanuit het Rijk bijvoorbeeld, soms krijgen gemeenten wel compensatie voor dergelijke ontwikkelingen.

Maar ook wordt de Bedrijfsvoering geconfronteerd met andere behoeften vanuit de primaire processen. Denk daarbij maar aan de ontwikkelingen bij GGD GHOR waar de 25 GGD'en zich in verenigd hebben. Na de Covid pandemie volgen de ontwikkelingen zich daar snel op. In een tempo welke door Bedrijfsvoering niet te volgen is zonder extra capaciteit. Ook spelen veranderde eisen in de primaire processen (registraties, subsidievoorwaarden, factuurrichtlijnen) een rol.

Ook zien we een groei bij onze gastorganisaties. Zowel in aantal medewerkers en de daarbij komende ondersteuning die vereist is als ook soorten dienstverlening die niet altijd hetzelfde is als bij de kern van SamenTwente.

Gevolgen veranderopdracht Regio Twente

De veranderopdracht Regio Twente heeft grote impact gehad op de Bedrijfsvoering. Door de ontvlechting van diverse organisatieonderdelen ontstond er vanaf de begroting 2021 een structurele taakstelling voor Bedrijfsvoering van € 1,6 miljoen. Deze taakstelling is voor een bedrag van € 0,83 miljoen ingevuld in de bedrijfsvoering door diverse maatregelen te treffen zoals het verlagen van verschillende budgetten via de kaasschaafmethode.

Op 27 januari 2021 heeft het algemeen bestuur de belangrijkste maatregel getroffen voor structurele invulling van de taakstelling. Na overweging van diverse scenario's heeft het algemeen bestuur besloten om de Bedrijfsvoering voor de nieuwe GR Recreatieschap Twente te beleggen bij SamenTwente. Hierdoor ontstaan voor de Twentse gemeenten geen frictiekosten, wordt de continuïteit van dienstverlening geborgd, evenals de huidige kwaliteit en wordt eventuele kwetsbaarheid verminderd. In de uitvoering is door SamenTwente een DVO afgesloten. Door de bedrijfsvoeringsdiensten niet te ontvlechten is de taakstelling van € 1,6 miljoen voor een bedrag van € 0,57 miljoen structureel ingevuld. Met deze structurele invulling en de invulling via de kaasschaafmethode van € 0,83 miljoen, resteerde er nog een structureel in te vullen bedrag van € 0,2 miljoen. Deze taakstelling kon niet meer gevonden worden in bedrijfsvoering omdat de overhead door de vele taakstellingen maximaal uitgeput was. Deze opgave is door de transitie van Regio Twente achtergebleven bij SamenTwente. In de begroting van 2024 is de taakstelling van € 0,2 miljoen structureel ingevuld door te bezuinigen in het primair proces van SamenTwente.

Het volledig ontvlechten van de bedrijfsvoering door het niet (blijven) leveren van de bedrijfsvoeringsdiensten aan het Recreatieschap zou tot een forse taakstelling bij SamenTwente leiden en daarbij zouden vele efficiency voordelen voor de beide GR'en (en dus voor de 14 Twentse gemeenten) komen te vervallen. De huidige DVO richt zich vooralsnog op het kwaliteitsniveau van de dienstverlening. Ontvlechting zal hoe dan ook tot een forse niet in te vullen te taakstelling leiden bij SamenTwente, omdat er sprake is van veel 'rest fte'. SamenTwente zal niet in fte kunnen afschalen, omdat een medewerker met bijvoorbeeld een full time dienstverband, 4u per week voor deze GR werkzaam is.

Als gevolg van de veranderopdracht is er bij Bedrijfsvoering ook een taakstelling ontstaan op het onderdeel Huisvesting (onderdeel van het initieel) ingevulde bedrag van € 833.000. Onder andere Twenteboard en de Provincie Overijssel hebben destijds de keuze gemaakt zich elders te huisvesten. Als gevolg daarvan werden de inkomsten voor algemene kosten zoals de receptie fors lager. Hiervoor dient Bedrijfsvoering nog een structurele taakstelling van € 86.000 in te vullen. Tot op heden is deze incidenteel ingevuld.

Overigens is het huurcontract van het Twentehuis verlengd tot en met 28 februari 2033 met een optie om 5 jaar te verlengen. Dit is inclusief de onderhuur van de Veiligheidsregio. Zij hebben inmiddels het huurdeel opgezegd per 28 februari 2028. Op dat moment zal SamenTwente een verdieping moeten afstoten (contractueel ook zo ingebouwd in het hoofdcontract) om een taakstelling te voorkomen.

Conclusie

Na de ontvlechting van Regio Twente is een bezuiniging van € 1,6 miljoen gerealiseerd en na de uitbreiding van de taken (Twentse Koers e.a.) is de bedrijfsvoering beperkt gegroeid.

3. Introductie overhead

Inleiding

Naast onze primaire processen en taken kent SamenTwente net zoals de gemeenten ook functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten ter ondersteuning van deze primaire taken. Dit wordt geduid als de ondersteunende functies, oftewel als overhead. Overhead is echter onlosmakelijk verbonden met het primair proces, omdat er zonder overhead geen sprake is van sturing of van ondersteuning van medewerkers die de primaire processen uitvoeren. In dit hoofdstuk leggen we uit hoe SamenTwente omgaat met overhead, welke definitie we hanteren en hoe we de overhead verdelen.

Definitie overhead

Om te voorkomen dat er verschillen gaan optreden in de wijze van toerekening van de overhead is een algemene definitie van overhead voorgeschreven in artikel 1 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording). Deze definitie hanteert SamenTwente. Onder overhead verstaat het BBV: “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”. Het uitgangspunt van het BBV is ook om (uitvoeringslasten) zoveel als mogelijk direct toe te rekenen aan het primaire proces. Alle functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten en die rechtstreeks aan een specifieke taak binnen een direct taakveld (zoals volksgezondheid) zijn toe te wijzen, maken dan ook onderdeel uit van de overige (primaire) taakvelden en niet van het taakveld 0.4 overhead.

Soorten overhead bij SamenTwente

Om goed inzicht te hebben in de overhead onderscheiden wij in de begroting twee soorten overhead:

1. Specifieke overhead: dit is de directe overhead. Met andere woorden, dit is de programmaoverhead (zowel in de basistaken als in de coalitions of the willing) en betreft alle kosten van leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's/directe taakvelden zijn georganiseerd.
2. Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFIJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

3.1 Specifieke overhead

De directe overhead oftewel programmaoverhead is bij SamenTwente decentraal georganiseerd binnen de afdelingen van het primaire proces. Denk hierbij aan managementfuncties, teamleiders, secretariële-functies en beleid. Deze overhead is in de begroting separaat inzichtelijk op het taakveld overhead maar wel gekoppeld aan het primaire proces. Deze overhead en de sturing hierop valt onder de verantwoordelijkheid van het management van het primaire proces. De omvang van de specifieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Specifieke overhead (Programma-overhead)	5.283	62.881	8,4%
Totaal	5.283	62.881	8.4%

3.2 Generieke Overhead

De generieke overhead oftewel PIOFJACH-overhead is bij SamenTwente centraal georganiseerd in het programma Bestuur & Ondersteuning. Centrale organisatie geeft voordelen op het gebied van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid. De uitwisselbaarheid c.q. vervangbaarheid van generieke functies is bijvoorbeeld beter geborgd. Daarnaast geeft een centrale organisatie voordelen op het gebied van sturing, visie- en kadervorming. De generieke overhead valt onder de verantwoordelijkheid van het management van Bedrijfsvoering. De omvang van de generieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	11.005	62.881	17,5%
Totaal	11.005	62.881	17,5%

3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage

De gehele begroting van SamenTwente is voor ongeveer 80% qua baten afhankelijk van de Twentse gemeenten. De overige 20% betreft baten van de coalitions of the willing (veelal gemeenten en Rijksoverheid) en/of (specifieke) subsidies van het Rijk.

De grootste baat voor SamenTwente is de gemeentelijke bijdrage (67%) als algemeen dekkingsmiddel. Dit betreft een dekkingsmiddel voor zowel de directe kosten als voor de overhead ten behoeve van de uitvoering van de taken afgesproken in de Gemeenschappelijke Regeling SamenTwente.

In de notitie Verbonden Partijen van de commissie BBV zijn regels afgesproken over de wijze waarop zowel gemeenten als SamenTwente de gemeentelijke bijdrage dienen te verantwoorden. Om de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te bevorderen is het van belang dat het uitbesteden van taken aan derden of het onderbrengen van taken bij gemeenschappelijke regelingen op een éénduidige wijze plaatsvindt. Dit betekent dat gemeenschappelijke regelingen de directe lasten (niet-overhead) verantwoorden op de taakvelden van het primaire proces en de overhead verantwoorden op het taakveld overhead. De bijdrage (baten) van de deelnemers (gemeentelijke bijdrage) wordt door gemeenschappelijke regelingen vervolgens verantwoord op de directe taakvelden (taakvelden primair proces).

Dit betekent dat de overhead op basis van intern vastgestelde criteria wordt verdeeld over de directe taakvelden. In de begroting heeft SamenTwente uiteengezet op basis van welke criteria de overhead wordt verdeeld:

- de specifieke overhead heeft een directe koppeling met het primaire proces en wordt daarom direct (geen verdeling) toegerekend aan het betreffende taakveld van het primair proces.
- de generieke overhead heeft een indirecte koppeling met het primaire proces en wordt daarom extracomptabel verdeeld op basis van omvang van de lasten van de primaire taakvelden.

4. Benchmarking overhead

Inleiding

In het vorige hoofdstuk heeft u een introductie gehad over wat overhead nou inhoudt bij SamenTwente.. In dit hoofdstuk gaan we nader in op benchmarken (spiegelen) van de overhead. Benchmarking past binnen de strategische bedrijfsvoering om te weten waar je nu eigenlijk staat. Want pas als je weet waar je staat, kun je bepalen waar je naar toe wilt. Via benchmarking van de overhead houden we ons daarom een periodieke spiegel voor om het gesprek te voeren of we nog wel het juiste doen. Moeten we bijvoorbeeld ergens in investeren of juist afschalen? Daarom is het belangrijk om een aantal overhead indicatoren goed in beeld te hebben.

Kanttekening bij benchmarking

Bij het beoordelen van benchmark-indicatoren is het belangrijk om te realiseren dat het verhaal achter een indicator minstens zo belangrijk is. Cruciaal is een goed begrip van de uitkomsten van een benchmark voordat we conclusies en waardeoordelen trekken. Want iedere indicator heeft een eigen verhaal. En doordat organisaties verschillend zijn is vergelijken vaak lastig.

Meervoudig kijken

Belangrijk bij benchmarking is om het meervoudig te doen. Dit wil zeggen vanuit verschillende invalshoeken. Het vertrouwen in de resultaten neemt toe als meerdere bronnen en invalshoeken in samenhang worden bekeken. Daarom gebruikt SamenTwente meerdere vormen van benchmarking. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering

Vensters voor Bedrijfsvoering is een instrument waarmee gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen zicht kunnen krijgen op het presteren en functioneren van hun bedrijfsvoering en dit kunnen spiegelen aan andere publieke organisaties. SamenTwente doet periodiek mee aan dit vergelijkingsinstrument. Vorig jaar (2023) heeft SamenTwente voor het laatst meegedaan aan de Vensters voor Bedrijfsvoering. Hierbij is data gebruikt van 2022. Omdat de Vensters initieel bedoeld is voor gemeenten, kan SamenTwente als uitvoeringsorganisatie maar beperkt meedoen met de benchmark.

Uitkomsten benchmark

In de Vensters is onze totale overhead formatie (generieke en specifieke overhead) afgezet ten opzichte van de totale personele formatie van SamenTwente. Hieruit blijkt dat de overheadformatie bij SamenTwente 23% bedraagt en daarmee lager is dan het gemiddelde van de benchmark van 26,6%. Uit de benchmark blijkt ook dat het percentage bedrijfsvoering-overhead (generieke overhead) bij SamenTwente 14,9% bedraagt. Het gemiddelde percentage is 19,9%. Binnen de bedrijfsvoering -overhead valt uit de benchmark vooral op dat SamenTwente op het gebied van ICT krap georganiseerd is. De ICT bedraagt bij SamenTwente 2,5% van de overhead, terwijl het gemiddelde van de benchmark voor ICT 4,4% bedraagt.

4.2 Handleiding Overheadstarieven

Het tweede vergelijkingsinstrument wat SamenTwente gebruikt is de Handleiding Overheadstarieven. Deze Handleiding wordt door het Rijk gebruikt voor het in rekening brengen van kosten, werkzaamheden en diensten op basis van gemiddelden binnen de overheid. Volgens het Rijk kan de Handleiding ook gebruikt worden voor benchmarking. De Handleiding van het jaar 2024 is door SamenTwente afgezet ten opzichte van de gewijzigde programmabegroting 2024.

Uitkomsten benchmark

In de Handleiding Overheadstarieven is de generieke overhead (excl. communicatie en financiën) bepaald op € 26.000 *per fte*. Als we op dezelfde wijze de generieke overhead exclusief communicatie en financiën berekenen, komen we voor SamenTwente uit op een bedrag van € 21.700 *per fte*. Dit is bijna 20% lager dan het gemiddelde uit de Handleiding.

4.3 Berenschot IT-benchmark

Om de noodzakelijke randvoorwaarden voor SamenTwente op het gebied van informatiemanagement, beveiliging en privacy beter inzichtelijk te krijgen, is in 2023 een IT benchmarkonderzoek uitgevoerd door adviesbureau Berenschot.

Uitkomsten benchmark

Uit de benchmark is onder meer gebleken dat gezien de aard van de organisatie SamenTwente en de autonome ontwikkelingen, de formatie op informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacy onderbezet is. Vergeleken met soortgelijke organisaties (grootte en mate van informatiegevoeligheid) zou er sprake moeten zijn van een minimale formatie van 15,5 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de aanwezigheid van gasten als Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers. Ter vergelijking, vóór de uitbreiding van de begroting 2024 op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy, bedroeg de formatie 5 fte. Vanaf 2025 kan deze formatie met circa 6 fte worden uitgebreid (en dus totaal 11 fte wat onder de minimale omvang ligt die door Berenschot is geadviseerd).

4.4 Conclusie Benchmarking

Door meervoudig te kijken naar diverse benchmarks kunnen we stellen dat SamenTwente scherp georganiseerd is op het vlak van overhead. Op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy zelfs iets te scherp. Daarom is in 2024 wordt vanaf 2025 24 naar aanleiding van onder meer de Berenschot benchmark, door het algemeen bestuur besloten om per 2024 stapsgewijs te investeren om de risico's op dit vlak beter te beheersen en weerbaarder te worden. Bij deze investering is gekozen voor het middelste scenario van investeren en niet voor het scenario uit de Berenschot benchmark. Met deze uitbreiding is er gezien de snelle ontwikkelingen op dit vlak geen zekerheid of er in de toekomst geen aanvullend budget nodig is.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën

5.1 Taken en activiteiten

Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Wijze van financiering
Bedrijfsvoering			
1.	HR	• Personeels- en salarisadministratie • Advies op HR- en organisatievraagstukken • Recruitement • Arbeidsmarktmarketing	Gemeentelijke bijdrage

2.	Informatiemanagement en Technologie	• Servicedesk ICT • ICT-infrastructuur • Informatiebeveiliging & privacy • Functioneel beheer • Digitale archivering	Gemeentelijke bijdrage
3.	Financiën & Inkoop	• Financiële administratie • Advies op financiële vraagstukken • Uitvoering van de P&C-cyclus en interne controle. • Aanbesteding diensten en producten • Contractbeheer	Gemeentelijke bijdrage
4.	Juridische Zaken	• Advies op juridische vraagstukken • Wet- en regelgeving op verschillende rechtsgebieden, zoals arbeidsrecht en gezondheidsrecht • Klachtenprocedure	Gemeentelijke bijdrage
5.	Communicatie	• Ondersteuning bij het plaatsen van content • Advies op communicatie vraagstukken • Digitale toegankelijkheid • Arbeidsmarktcommunicatie	Gemeentelijke bijdrage
6.	Facilitaire Zaken	• Secretariaat Bedrijfsvoering • Receptie en Servicepunt • Catering, schoonmaak en beveiliging • Advies op facilitaire vraagstukken • Beheer Twentehuis	Gemeentelijke bijdrage Huuropbrengsten VRT en Travel Health Clinic
7.	Kwaliteit & Arbo	• Standaardiseren en optimaliseren van processen in centraal kwaliteitssysteem • Incident- en risicomanagement • Signaleren risico's of afwijkingen • Begeleiding van interne en externe audits incl. certificeringen • Uitvoeren Arbobeleid	Gemeentelijke bijdrage
8.	Directie en Algemeen	• Bestuurlijke ondersteuning • Concern control • Functionaris Gegevensbescherming	Gemeentelijke bijdrage

Bestuur & Directie			
9.	Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur	• DB/AB overleggen • Advies ter ondersteuning van DB/AB	Gemeentelijke bijdrage
10.	Euregio	• Salarissen twee medewerkers Euregio vanuit overgang van Regio Twente (eindigende constructie)	Doorbelasting Euregio
Concern			
11.	Ondernemingsraad	• OR overleggen • Advies ter ondersteuning van OR • Scholing OR-leden	Gemeentelijke bijdrage
12.	Concernkosten	• Centraal gepositioneerde budgetten voor geheel SamenTwente • Verzekeringen • Accountantskosten	Gemeentelijke bijdrage
13.	Treasury	• Schatkistbankieren • Langlopende geldlening BNG	Renteopbrengsten Gemeentelijke bijdrage
Dienstverlening aan Coalitions en Recreatieschap Twente			
14.	Kennispunt Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Kennispunt Twente.	DVO Kennispunt en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
15.	Twentse Koers	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Twentse Koers.	DVO Twentse Koers en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
16.	Recreatieschap Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van aparte GR Recreatieschap Twente.	DVO Recreatieschap Twente en SamenTwente Doorbelasting vindt plaats via een uitgaande factuur naar GR Recreatieschap Twente.
17	Samen14	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente aan de diverse projecten.	Interne doorberekeningen

5.2 Totale financiële omvang

Totaaltabel met financiële omvang in baten, lasten en gemeentelijke bijdrage, wellicht op taakveld niveau of op niveau Bedrijfsvoering, Bestuur & Directie, Concern en dienstverlening derden maar bij voorkeur niet op activiteitsniveau, in % ten opzichte van totale begroting. Cijfers begroting 2025:

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%
Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ²⁰	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ²¹	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ²²	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ²³	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

6. Scenario's

Kerntaken

Zoals eerder gezegd bevat het Programma Bestuur & Ondersteuning geen eigen kerntaken. Alle uitgevoerde taken in dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning aan het bestuur of de primaire processen van SamenTwente.

In tegenstelling tot de discussie bij de primaire processen kan er ten aanzien van dit Programma dan ook geen inhoudelijke kerntakendiscussie volgen op het Programma. Al snel worden hier dan keuzes op kosten gemaakt, wat niet de primaire insteek van de kerntakendiscussie is.

²⁰ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²¹ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²² Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

²³ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Kostenverlaging

Bij Bedrijfsvoering zijn er geen inhoudelijke kerntaken maar alleen ondersteunende taken voor het primaire proces. Hierdoor kun je alleen 'snijden' in de kosten, maar raakt dat direct het primaire proces. Dus activiteiten niet langer uitvoeren zodat kosten zich niet meer voor doen.

Het schrappen van activiteiten heeft dus direct een effect op de ondersteuning van de primaire processen. Er is bijvoorbeeld minder juridische ondersteuning aanwezig, of bij financiën, of bij communicatie etc. Doordat er de voorgaande jaren al fors is bezuinigd op de overhead is de huidige ondersteuning op de primaire processen al (te) krap. Schrappen van activiteiten zal dus tot problemen leiden. Daarbij betreffen het vooral personele kosten die moeten worden afgebouwd in een aantal jaren.

Schaalvoordelen

In de meeste gevallen worden de ondersteunende activiteiten uitgevoerd voor niet 1 specifiek primair proces binnen SamenTwente. Een uitzondering daarop is in sommige gevallen de GGD vanwege de grootte van dit onderdeel.

Voor de beeldvorming worden hier een aantal voorbeelden genoemd waarop het schaalvoordeel binnen SamenTwente is georganiseerd:

- Een arbeidsjurist die werkt voor de GGD, VTT, OZJT, Twentse Koers, Kennispunt Twente en de GR Recreatieschap.
- Een business controller die voor de GGD en Twentse Koers werkt.
- Een HR-adviseur die voor Bedrijfsvoering en OZJT werkt.
- Communicatieadviseurs die werkzaam zijn op aandachtsgebieden voor alle primaire processen.
- Een informatie adviseur die werkzaam is voor alle primaire processen.

Zouden we deze dienstverlening opknippen of kleiner maken dan zou het in kleinere (en vaak duurdere) delen moeten worden georganiseerd of zou het niet kunnen worden georganiseerd omdat er bijvoorbeeld 6 uren arbeid moet worden georganiseerd. Dan blijft er alleen een duurder alternatief van inhuur over. Door de schaalvoordelen zijn een aantal functies ook minder kwetsbaar (1mansfuncties).

Stoppen met dienstverlening gemeenschappelijke regeling Recreatieschap

De dienstverlening vanuit de afdeling Bedrijfsvoering aan de GR Recreatieschap is in stand gehouden bij de veranderopdracht in 2022. Een belangrijke reden was dat het opknippen van deze dienstverlening zou leiden tot verlies van schaalvoordelen en daarmee tot extra kosten bij beide Gemeenschappelijke Regelingen. Maar de dienstverlening is minimaal op hetzelfde niveau gehouden als ten tijde van Regio Twente.

Stoppen met de dienstverlening aan de GR Recreatieschap vanuit de afdeling Bedrijfsvoering zou leiden tot een meer zuivere vorm van dienstverlening bij SamenTwente. Immers, er is meer focus op de onderdelen van de GR SamenTwente.

Hieruit vloeit dan wel 1 op 1 een taakstelling uit voort. Want de ondersteuning bevat veelal een beperkt aantal uren ondersteuning, bijvoorbeeld 6 uren per week voor een PIOFJACH-adviseur. Bij het stoppen van de DVO zal dekking van die kosten stoppen, maar contractvermindering zal nagenoeg onmogelijk zijn. Tevens moet de GR Recreatieschap zelf deze kosten moeten gaan maken om de dienstverlening elders te kunnen organiseren.

Daarnaast worden een deel van de meer algemene overhead kosten ook door deze GR gedragen, denk aan bijdragen in de kosten voor licenties en netwerkkosten. De totale bijdrage van de GR Recreatieschap in de overheadkosten van SamenTwente is 677.940 euro in 2025. Bij het stop zetten van deze DVO zal de taakstelling voor SamenTwente ongeveer deze hoogte hebben, maar is in de praktijk niet volledig te realiseren.

Het recreatieschap (ook GR gemeenten) moet de overhead/bedrijfsvoering anders gaan organiseren. Hierdoor treedt het waterbedeffect op voor gemeenten. De kosten verdwijnen niet voor gemeenten en het is het de verwachting dat een zelfstandige bedrijfsvoering door het recreatieschap duurder zal worden omdat voor een aantal functies een minimale capaciteit nodig is.

Stoppen met dienstverlening aan Kennispunt Twente en Twentse Koers

Gemeenten kunnen er overigens ook voor kiezen om deze twee gasten niet langer onder te brengen bij SamenTwente. Een groot deel van de kosten in de beide DVO's is 1 op 1 gelinkt aan de concrete ondersteuning. Hier is meer flexibiliteit dan bij de GR Recreatieschap.

Stoppen met deze dienstverlening zal echter niet tot minder kosten leiden, maar tot het verplaatsen van deze kosten (niet langer binnen SamenTwente). Financiering vindt hier ook niet plaats via de gemeentelijke bijdrage van SamenTwente.

Belangrijk; stoppen met deze dienstverlening zal deels wel leiden tot minder schaalvoordelen en dus indirect tot hogere kosten (bijvoorbeeld een medewerker is werkzaam voor Twentse Koers en de GGD) en ook hier zal dan het waterbed effect optreden.

Samenwerkingskansen op gebied van Bedrijfsvoering

Door het construct van de GR SamenTwente zijn deze er in beperkte mate. Als er bijvoorbeeld op landelijk niveau bij GGD GHOR wordt samengewerkt dan vraagt het bij SamenTwente vaak al een bredere investering zodat VTT en OZJT ook kunnen aanhaken.

Tegelijk biedt het soms ook schaalvoordelen, zodat de hele GR kan meeliften op een ontwikkeling.

Regionale samenwerking ligt vaak meer voor de hand. Bijvoorbeeld door samen aanbestedingen uit te voeren of mogelijk zelfs taken centraal te beleggen.

SamenTwente is een actieve deelnemer in het Platform Bedrijfsvoering voor de gemeenten en GR'en. SamenTwente is daarin regelmatig initiatiefnemer en aanjager om activiteiten gezamenlijk op te pakken. De ervaring is alleen wel dat een groot aantal gemeenten en GR'en te klein zijn om dan ook proactief aan te haken, ondanks dat de wil er is.

SamenTwente is qua grootte in fte na de 3 grote gemeenten de eerstvolgende organisatie qua omvang. De situatie kan zich er wel toe lenen om juist regionale taken centraal bij een GR te beleggen, SamenTwente ligt dan voor de hand. Dit ligt alleen niet in lijn met de uitgangspunten van de GR SamenTwente met focus op gezondheid, veiligheid en vitaliteit. En tijdens de veranderopdracht is ook juist andersom besloten. Dus meer samenwerking op bedrijfsvoering via de GR SamenTwente zal eerst een verdieping vereisen in het licht van de GR.

Scenario scherpe keuzes Bedrijfsvoering

Als we kijken naar mogelijkheden om te besparen op de kosten bij het Programma Bestuur & Ondersteuning dan richten we ons op te maken scherpe keuzes. Belangrijk om te realiseren is dat voor dat er bezuinigd kan worden op de personele kosten, vraagt het om een verdere verdieping en moeten de effecten op de primaire processen eerst onderzocht worden.

De consequenties van de scherpe keuzes en de financiële omvang zijn hieronder uiteengezet:

Geen parkeergarage Twentehuis (kan geëffectueerd worden per 1 maart 2033) :

- Mogelijke besparing van ongeveer € 62.000 per jaar (€ 350 per parkeerplaats per jaar; SamenTwente huurt 178 parkeerplaatsen voor ongeveer 700 medewerkers).
- Onwenselijk effect in relatie tot de arbeidsmarkt en bereikbaarheid.
- Deze besparing leidt waarschijnlijk tot meer reiskosten waardoor per saldo weinig bespaard kan worden.
- Verlagen ICT-afschrijvingsbudget:
 - Besparing van circa € 100.000 per jaar.
 - Gezien de ontwikkeling op het gebied van digitalisering en informatiemanagement is het de vraag hoe wenselijk dit is. Zal mogelijk over enkele jaren tot problemen leiden, want hier zien wij juist een toename in gewenste investeringen in het primaire proces.

De effecten van het bezuinigen op deze kosten raken niet alleen het Programma Bestuur & Ondersteuning. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor al het personeel van SamenTwente maar ook voor bezoekers, bestuurders en ketenpartners en raakt in die zin vooral een grotere groep buiten het Programma Bestuur & Ondersteuning.

7. Gebruikte bronnen

- Programmabegroting 2025 SamenTwente
- BBV en notities commissie BBV Verbonden Partijen en Overhead
- Benchmark gegevens van Vensters voor bedrijfsvoering, Berenschot IT, Overheidstarieven.

Samenwerking

1. Het samen van SamenTwente anders organiseren

De effectiviteit van SamenTwente wordt mede bepaald door de samenwerking tussen gemeenten en SamenTwente. Het AB heeft mede daarom aanvullend op de kerntakendiscussie opdracht gegeven om te onderzoeken of de samenwerking anders kan worden georganiseerd. Om deze opdracht in te vullen is een ambtelijke challenge georganiseerd met als hoofdvraag:

Wat is het ambtelijke ‘aanbod’ voor verbeteringen in de samenwerking?

De challenge richt zich op:

- Onderzoek of er efficiencywinst is te behalen door de samenwerking anders te organiseren. Het gaat daarbij om het proces waarmee je voorstellen voorlegt. Hierbij wordt gekeken naar alle niveaus; bestuurlijk en ook ambtelijk. Invalshoeken zijn processtappen, rolverdeling en -invulling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er wordt gekeken naar dubbelingen en overlap in besprekingen, wie waar ‘iets’ van moet vinden en borgen van de integraliteit.
- Onderzoek hoe de effectiviteit van de gezamenlijke inzet kan worden versterkt. Voor versterking gezondheid en transformatie (jeugd)zorg is lokale en regionale inzet nodig. Het vraagt om congruente sturing op vier niveaus van Bestuur – management – beleid – uitvoering. En ook over de vraag hoe wordt omgegaan met onderlinge afhankelijkheden (bv. beschikbaarheid voorliggende voorzieningen, toegang).

2. Samen Twente

In 2021 is SamenTwente als regionale samenwerking -vanuit de voormalige regio Twente- opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel in SamenTwente heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente versterkt. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt Twente en Twentse Koers).

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

9. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
10. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
11. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
12. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
13. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
14. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
15. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
16. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

3. Huidige situatie overlegstructuren

Het proces van de ambtelijke advisering volgt de indeling van de 3 organisatieonderdelen GGD, VTT en OZJT. Hiervoor zijn 3 ambtelijke overleggen (AO's): AO publieke gezondheid (PG), het AO Jeugd en het AO huiselijk geweld en kindermishandeling (HG/KM). Als een ambtelijk voorstel naar het bestuur van SamenTwente moet worden gebracht, gaat dat altijd via één van deze AO's. Doel is om regie te hebben en alle gemeenten de kans hebben om betrokken te zijn.

In het AO worden vraagstukken vanuit de gemeenten en vanuit SamenTwente ingebracht. De opbrengst gaat via het Centraal Management Team (CMT) van SamenTwente naar het Dagelijks Bestuur (DB) en evt. Algemeen Bestuur (AB) van SamenTwente. Er loopt ook een lijn vanuit AO naar de wethouder gemeente en de colleges van B&W. Daar vindt bespreking of standpuntbepaling plaats die weer wordt meegenomen naar een bestuurlijk overleg of het AB. Waar het AB niet bevoegd is om te besluiten loopt de besluitvorming vaak via de 14 colleges van de Twentse gemeenten.

Alle AO's hebben ook een afstemmingsfunctie voor gemeenten onderling, al dan niet met het betrokken onderdeel van SamenTwente. Het AO huiselijk geweld en kindermishandeling heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede. Dit overleg gebruikt de centrumgemeente Enschede om haar taken en verantwoordelijkheden op het gebied van vrouwenopvang met de andere Twentse gemeenten en VTT af te stemmen. Het AO Jeugd heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede of in de hoedanigheid als coördinerende gemeente Enschede (SPUK's).

Voor Jeugd is ook een ambtelijke commissie (AC) in het leven geroepen. Deze gaat over de inzet van ambtelijke capaciteit of het beschikbaar stellen van budget. De AC Jeugd heeft een relatie met OZJT en Samen14.

SamenTwente is gastheer voor de coalities: Samen14, Kennispunt Twente (KP) en Twentse Koers (TK). Elke coalitie heeft een eigen bestuurlijk gremium en AO('s). De deelnemers verschillen per coalitie. De input komt vanuit de deelnemers van de coalitie, veelal gemeenten. Bij TK en KP kan SamenTwente -als onderdeel van de coalitie- ook input leveren en heeft dus meerdere rollen in die samenwerkingen.

Naast deze overleggen zijn er meer ambtelijke overleggen, werkgroepen, afstemmingsgroepen, projectgroepen, etc.. Het voert te ver om deze hier ook allemaal te beschrijven. Dit laat onverlet om deze overleggen wel in het vizier te hebben als nagedacht wordt over hoe de samenwerking efficiënter en effectiever kan worden vormgegeven.

Complex als er samenloop is

Er wordt complexiteit ervaren als vraagstukken beleidsterreinen overlappen. Als onderwerpen op inhoud in samenhang moeten worden voorbereid, maar uiteindelijk op verschillende bestuurlijke tafels moeten komen, omdat de bevoegdheden over die tafels verdeeld zijn. Er ontstaan dan meerdere sporen. Hoewel dit bij alle AO's kan voorkomen, wordt vaak genoemd dat dit plaatsvindt bij OZJT en Samen14 en ook tussen Twentse Koers en GGD Twente.

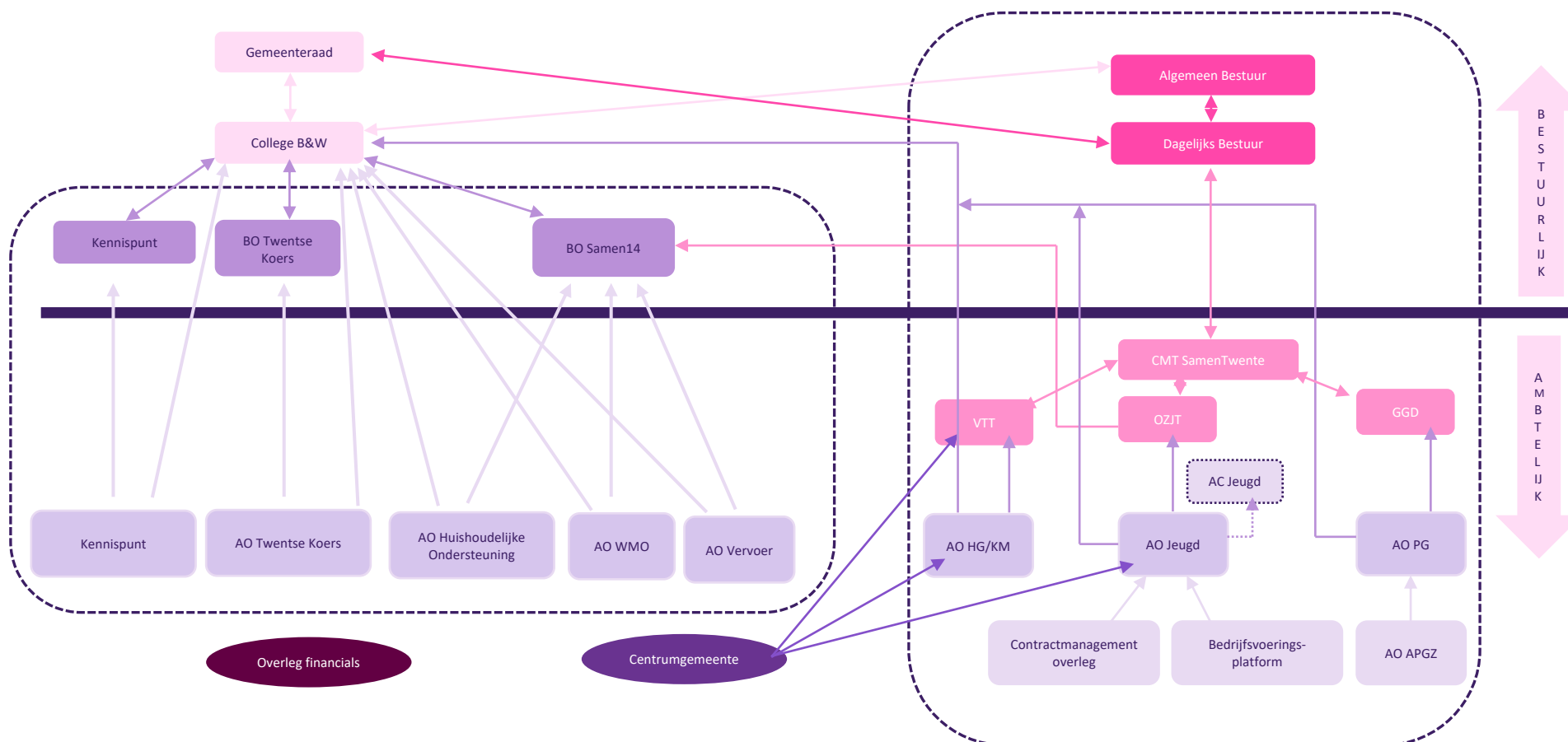
Doorlooptijden zijn lang

Een ander veelgehoord geluid is dat de doorlooptijden om tot besluitvorming lang duren. De ambtelijke processen die in de gemeenten worden doorlopen verschillen. En als een onderwerp in meerdere AO's (ook van de coalities) moet worden besproken, vraagt dit veel tijd. Dit vraagt veel tijd in de voorbereiding en de afstemming en zorgt ook dat besluitvormingsprocessen lang duren.

Rolduidelijkheid en verantwoordelijkheid

Het is niet altijd duidelijk wie waar over gaat en op welke tafel(s) over het onderwerp moet worden gesproken. Dit vraagt om afstemming aan de voorkant en kan bij bestuurders (en vast ook ambtelijk) voor ruis en onduidelijkheid zorgen. Dit komt bespreking van de inhoud nooit ten goede. Duidelijkheid over rollen en bevoegdheden helpt hierbij. Daarnaast speelt hier ook dat er een dubbele verantwoordelijkheid en loyaliteit is; lokaal ('pet wethouder') en regionaal ('pet AB-bestuurder'). Dit geldt zowel ambtelijk als bestuurlijk. DB leden hebben daarnaast ook nog de bestuurlijke pet voor de organisatie van SamenTwente.

Huidige structuur in kaart gebracht (voor zover mogelijk en bekend)

4. Vragen om over na te denken

- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Waar liggen mogelijkheden om efficiënter met elkaar samen te werken?
- Waar is 'laaghangend fruit' mogelijk?
- Welke rollen en verantwoordelijkheden zijn er te verdelen?
- Wie moet waar iets van vinden?
- Waar kan de samenwerking worden verbeterd? Denk hierbij aan de harde kant (proces, structuur etc.) en aan de zachte kant van samenwerken (hoe gaan jullie met elkaar om, aanspreken, etc.)?

Bronnen

- Introductie en informatie ambtelijke advisering SamenTwente (herijking is work in progress, juli 2024)
- Opbrengst bespreking in AO Publieke gezondheid (25 juni 2024)
- Overzicht samenwerkingsstructuren SamenTwente (ppt-sheet, 2024)

Informatiepakket Twentse Koers

Voor:	Algemeen Bestuur SamenTwente Afschrift aan: Bestuurlijk Overleg Twentse Koers
Datum:	31 oktober 2024

Vooraf

In het kader van de kerntakendiscussie van SamenTwente, en in het bijzonder voor de bestuurdersdag (algemeen bestuur SamenTwente) van 25 september 2024, zijn voor de organisatieonderdelen van SamenTwente, zgn. informatiepakketten samengesteld. Twentse Koers maakt geen onderdeel uit van SamenTwente en vormt geen onderdeel van de kerntakendiscussie. Er zijn nl. 3 wezenlijke verschillen met de organisatieonderdelen van SamenTwente (GGD Twente, OZJT en VTT):

1. Twentse Koers wordt volledig gefinancierd uit externe middelen en niet gefinancierd door de gemeenten. De baten bestaan uit landelijke en provinciale (subsidie)middelen;
2. Twentse Koers heeft 17 eigenaren; naast de 14 Twentse gemeenten zijn dit zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, SamenTwente en Provincie Overijssel.
3. Twentse Koers richt zich op domeinoverstijgende regionale samenwerking, de samenwerking tussen sociaal domein EN zorg. Er wordt programmatisch gewerkt in projecten. De inzet van Twentse Koers is strategisch van aard en bedoeld voor het aanjagen, verbinden en concretiseren van het maken van domeinoverstijgende afspraken. Activiteiten van Twentse Koers kennen altijd “een kop en een staart” en zijn nooit operationeel en structureel. De implementatie vindt lokaal naar eigen wens en behoefte plaats, dus lokaal wordt de impact gemaakt. De inwoner kent de Twentse Koers niet. De inwoners kennen de deelnemende partijen zoals gemeenten, huisartsen en zorg- en welzijnsaanbieders. Deze partijen worden “achter de schermen” ondersteund en verbonden door de Twentse Koers.

Om bestuurders meer inzicht te geven in wat Twentse Koers is en doet, is door SamenTwente en de begeleidingscommissie van de kerntakendiscussie gevraagd om een soortgelijk informatiepakket voor Twentse Koers samen te stellen. Met dit document wordt tegemoet gekomen aan deze vraag. Dit informatiepakket is informerend voor het Algemeen Bestuur (AB) van SamenTwente. Buiten het gastheerschap kent het AB van SamenTwente geen betrokkenheid en verantwoordelijkheid met betrekking tot Twentse Koers. Twentse Koers kent een eigen bestuurlijk en besluitvormend gremium, namelijk het Bestuurlijk Overleg Twentse Koers ondersteund door het Ambtelijk Overleg Twentse Koers.

Strategisch en domeinoverstijgend

Twentse Koers is een strategische samenwerking tussen de Twentse gemeenten, Menzis, SamenTwente en de provincie. Samen koersen ze op gezondheid, passende zorg en ondersteuning in Twente, zodat de zorg en ondersteuning kwalitatief goed, beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar blijft. Dit doet Twentse Koers samen met meer dan 300 partners in het werkveld. Denk hierbij aan zorgaanbieders, welzijnsstichtingen, huisartsen, onderwijsinstellingen en inwonersinitiatieven. Twentse Koers bevordert de samenwerking op het snijvlak van

zorg, welzijn en wonen. Door initiatieven, krachten en inzet slim te verbinden in de regio, versterken we slagvaardigheid in het realiseren van de juiste zorg op de juiste plek voor de inwoners van Twente.

Twentse Koers versterkt de samenwerking tussen het publieke, medische en sociale domein. Er wordt strategisch en regionaal samengewerkt om impact te maken en ondersteunend en dienstbaar te zijn aan de lokale uitvoering. Eigenaren en partners kunnen afspraken en beleid passend maken voor hun eigen organisatie en doelgroepen. De uitvoering is dus altijd lokaal, waardoor het aansluit bij (de behoefte van) de inwoners en op maat uitgerold wordt wat het beste past.

Twentse Koers is een programmaorganisatie en werkt vanuit 5 themalijnen met momenteel 26 regionale projecten. Deze worden regionaal, domeinoverstijgend en onafhankelijk gecoördineerd en begeleid door projectleiders en -medewerkers. Als zogenaamde 'coalition of the willing' kunnen gemeenten zelf bepalen of en aan welke projecten zij lokaal deelnemen en verder implementeren. Eventueel kunnen gemeenten hierbij ondersteuning inzetten van allround/lokaal projectleiders van Twentse Koers. Hoe dit is georganiseerd en wordt uitgevoerd, staat verderop in dit document nader beschreven.

In dit document beschrijven we de volgende onderwerpen:

1. De basis voor Twentse Koers
 - a. Samenwerking tussen 17 eigenaren (Samenwerkingsovereenkomst)
 - b. Gastheerorganisatie Twentse Koers (Dienstverleningsovereenkomst)
2. De context van Twentse Koers; Visie en uitgangspunten
3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten
4. Financiën Twentse Koers
5. Gebruikte bronnen

1. De basis voor Twentse Koers

Ontstaansgeschiedenis

Integrale samenwerkingsagenda Twente

Na de decentralisaties in de zorg en het sociaal domein ontstond de behoefte tussen gemeenten en zorgverzekeraar/zorgkantoor om samen te werken. Inwoners hebben echter vaak gelijktijdig dan wel doorstromend met zorg en ondersteuning vanuit de verschillende wetten en domeinen van doen. In 2017 startte het idee voor een brede Twentse samenwerking rondom zorg en het sociaal domein met een project rondom schulden. Vanuit de inhoudelijke successen en enthousiasme ontstonden in de jaren daarna steeds meer projecten en regionale verbindingen. Vanaf 2019 gebeurde dit vanuit een breed programma onder de naam 'Integrale Samenwerkingsagenda Twente'. Na een onafhankelijke evaluatie werd eind 2021 unaniem ingestemd met een vijfjarige verlenging van de samenwerking. Tegelijkertijd werd een vernieuwde werkagenda vastgesteld en de naam gewijzigd in 'Twentse Koers'. Inhoudelijk stond de samenwerking stevig. Maar mede door de groei, de landelijke vraagstukken en het meerjarenperspectief, ontstond de noodzaak voor betere borging en organisatie van de governance van het programma.

In 2022 en 2023 zijn diverse landelijke akkoorden opgesteld op het gebied van gezondheid, zorg en ondersteuning, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO). Deze akkoorden benadrukken het belang van samenwerking tussen organisaties vanuit verschillende domeinen en het inrichten van een governance. Voor Twente was dit een bevestiging om het programma Twentse Koers te verstevigen en vooral door te gaan.

In april 2023 is de samenwerkingsovereenkomst getekend door alle 17 eigenaren van de Twentse Koers. Dit betekent dat de governance, waaronder de (financiële) afspraken en overleg- en besluitvormingsstructuren, formeel zijn geborgd en dat de samenwerking toekomstbestendig is. Verderop in dit hoofdstuk wordt de samenwerkingsovereenkomst en wat dit betekent nader toegelicht.

Vanuit IZA was elke regio verplicht een regiobeeld en regioplan op te stellen. In mei 2023 is het [Regiobeeld Twente 2023](#) opgeleverd. Het Regiobeeld brengt de uitdagingen voor Twente in beeld met een overzicht en prognose van de belangrijkste data over o.a. zorgvraag, -aanbod, gezondheid, en bevolkingsontwikkeling. Het Regiobeeld geeft inzicht in de zorgbehoefte van de Twentse inwoners. Daarnaast geeft het inzicht in de capaciteit en prestaties van de zorg, het sociaal domein en de ondersteuning in de regio.

Het Regiobeeld vormt de basis voor het Regioplan Twente. Het [Regioplan Twente](#) is van en voor heel Twente. Voor de uitwerking van het regioplan is daarom een intensief proces gevolgd, waarbij input is opgehaald bij betrokken gemeenten, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, inwoners, etc. Ook hebben de regionale partijen in het regioplan opgenomen wat de belangrijkste prioritaire opgaven voor de toekomst zijn en hoe deze gezamenlijk worden aangepakt. Met al deze input is een breed gedragen regioplan tot stand gekomen in samenwerking met het netwerk Twente Beter, een Twentse samenwerking tussen (medische) zorgaanbieders. In december 2023 is het Regioplan Twente, en daarmee ook de werkagenda van Twentse Koers, vastgesteld door de eigenaren van Twentse Koers. Dat betekent dat de themalijnen en de projecten altijd een bijdrage moeten leveren aan de doelen zoals die in het regioplan beschreven zijn.

Governance en afspraken

De governance en afspraken zijn formeel geborgd in de door alle 17 eigenaren getekende [Samenwerkingsovereenkomst Twentse Koers](#). Deze samenwerkingsovereenkomst kent een privaatrechtelijke grondslag, omdat dit past in het karakter van de samenwerking: een netwerksamenwerking. In de samenwerkingsovereenkomst zijn verschillende rollen vastgelegd, die hieronder nader omschreven worden.

Bestuurlijk Overleg (BO)

Een afvaardiging van bestuurders van alle 17 eigenaren (14 gemeenten, Menzis, SamenTwente en Provincie Overijssel) vormen samen het BO. Technisch betekent dit: Eigenaren wijzen elk één deelnemer en een plaatsvervanger aan. Het BO wijst uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan.

In de samenwerkingsovereenkomst is uitgewerkt onder welke voorwaarden besluitvorming plaatsvindt.

Het BO is, als gremium, opdrachtgever voor Twentse Koers. Doel van het BO is:

- Visie- en strategievorming op proces en majeure ontwikkelingen en thema's die de domein overstijgende samenwerking tussen alle eigenaren betreffen. De werkagenda van Twentse Koers is leidend;
- Regievoering op en bestuurlijke monitoring van de voortgang van de werkagenda van Twentse Koers.

Thema's die in het BO aan de orde komen hebben altijd een strategisch en/of tactisch karakter. Voorbeelden zijn: landelijke wetgeving en beleidskaders, strategische ontwikkeling van de netwerksamenwerking, grote subsidieaanvragen (> 150.000 euro) en het vaststellen dan wel bijstellen van de werkagenda en bestaande financiering. Het BO kan een besluitvormend (agenda, subsidieaanvragen, jaarrekeningen), opiniërend/beeldvormend, oordeelsvormend en/of adviserend karakter hebben. Afhankelijk van de status van agendapunten in het BO, maakt het BO procesafspraken. Verder is het BO de opdrachtgever van Twentse Koers en stuurt het BO de manager inhoudelijk aan. Het BO komt minimaal drie keer per jaar bijeen.

Vanuit de gemeenten geldt een bestuurlijke taakverdeling per themalijn. De zgn. bestuurlijk trekkers zijn voor de desbetreffende themalijn het bestuurlijk aanspreekpunt voor partners en medewerkers van de programmaorganisatie. Bestuurlijk trekkers zien toe op de inhoudelijke voortgang van de projecten binnen de desbetreffende themalijn. Ook zijn deze bestuurlijk trekkers verantwoordelijk voor het meenemen van alle BO-leden met betrekking tot het thema. De bestuurlijk trekkers zijn per themalijn aangevuld met één bestuurlijk trekker vanuit zorg (bij de themalijn Bestaanszekerheid betreft dit Stadsbank Oost Nederland) en één bestuurlijk trekker vanuit welzijn.

Programmateam

Het programmateam bestaat uit een afvaardiging van elk type eigenaar: één persoon vanuit de zorgverzekeraar-zorgkantoor, één persoon vanuit SamenTwente, één persoon vanuit provincie Overijssel en twee personen vanuit de 14 Twentse gemeenten, dit zijn de voorzitter en vicevoorzitter van het Ambtelijk Overleg (AO). De manager van Twentse Koers is voorzitter van het programmateam. Het programmateam heeft als doel om te komen tot integraliteit in de aanpak, organisatie en processen. Vergaderingen van het AO en BO Twentse Koers worden hier voorbereid.

Ambtelijk Overleg (AO)

Het AO bestaat uit de leden van het programmateam, aangevuld met één medewerker per gemeente die niet deelneemt in het programmateam. Hierdoor zijn alle 17 Partijen ambtelijk vertegenwoordigd in het AO. De AO leden zijn ambtelijk aanspreekpunt voor hun organisatie en daarmee contactpersoon voor hun deelnemer in het BO evenals voor de programmaorganisatie. Het AO dient als klankbord en adviesplatform voor de manager, het programmateam en het BO. In het AO vindt de voorbereiding van het BO plaats. De agendastukken van het BO worden doorgenomen, eventuele hoogtepunten en knelpunten worden afgestemd, nieuwe initiatieven worden besproken en er wordt stilgestaan bij voortgang en monitoring van de werkagenda van Twentse Koers. Zie voor meer informatie de werkafspraken die in het voorjaar van 2024 zijn opgesteld met het AO Twentse Koers. Hierin is o.a. afgesproken dat de inhoud van het programma Twentse Koers en dus de themalijnen en projecten worden besproken en behandeld in de bestaande AO's. Bijvoorbeeld het AO publieke gezondheid en het AO Wmo.

Programmaoverleg

Bij het programmaoverleg zijn alle medewerkers van Twentse Koers aanwezig. Onderwerpen die in dit overleg aan de orde komen zijn programma-inhoudelijk of organisatorisch van aard. Het programmaoverleg heeft tot

doel om te komen tot integraliteit in de aanpak en uitvoering van de diverse projecten en processen. Tijdens dit overleg worden medewerkers ook geïnformeerd over organisatievraagstukken en -ontwikkelingen. Met het overleg wordt verbinding gestimuleerd en betrokkenheid gehouden tussen en met de medewerkers van de programmaorganisatie.

Personele organisatie

Twentse Koers kent de volgende personele indeling, in aantal fte's (Peildatum 1 november 2024):

- 1,0 Manager: Algehele leiding van de programma organisatie
- 3,31 Themaleiders: Inhoudelijke aansturing van de themalijnen. Hieronder vallen regionale projectleiders en allround (lokale) projectleiders.
- 0,88 Teamcoördinator: Personele aansturing van de projectleiders
- 0,77 Programmasecretaris: Coördinatie van de interne organisatie en processen (waaronder de P&C cyclus)
- 1,0 Kwartiermaker datagedreven werken
- 1,55 Managementassistenten: Secretariële ondersteuning
- 8,95 Regionale projectleiders: zijn verantwoordelijk voor de regionale projectplannen
- 14,09 Allround (lokale) projectleiders: lokale implementatie
- 1,66 Projectmedewerkers.

In totaal (peildatum 1 november 2024) bestaat de organisatie uit 42 medewerkers (excl. Bedrijfsvoering via SamenTwente) en is de personele omvang van de organisatie 33,21 fte.

Twentse Koers en SamenTwente

SamenTwente is gastheerorganisatie voor de Twentse Koers. In de rol van gastheer verleent SamenTwente aan de Twentse Koers:

1. werkgeverschap ten behoeve van de medewerkers van de Programmaorganisatie;
2. huisvesting en andere (organisatorische) voorzieningen;
3. ondersteuning op het gebied van bedrijfsvoering, waaronder financiële en juridische ondersteuning, met inachtneming van de daarvoor binnen de gastheerorganisatie gehanteerde kostenstructuur.

De dienstverlening van SamenTwente aan Twentse Koers is nader omschreven en vastgelegd in een tussen SamenTwente en de manager Twentse Koers namens de 17 eigenaren gesloten dienstverleningsovereenkomst (DVO), waarvan de looptijd gelijk is aan de duur van de Samenwerkingsovereenkomst. Jaarlijks wordt deze geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Deze wordt ter informatie gedeeld met het AO en het BO. In deze DVO is opgenomen dat Twentse Koers en SamenTwente samenwerken op basis van vertrouwen. Dit betekent dat beide partijen afspraken nakomen, ze open en transparant zijn in wat ze doen, ook als zaken niet goed gaan, en elkaar hier actief van op de hoogte houden. In de onderlinge relatie wordt gestreefd naar partnerschap.

2. De context van Twentse Koers

Visie Twentse Koers

De inwoner van Twente staat altijd centraal. Het overkoepelende doel hierbij is meer gezonde levensjaren voor inwoners van Twente te realiseren. Het functioneren van onze inwoners, en daarmee het verhogen van de kwaliteit van leven en zelfredzaamheid, is het vertrekpunt. We leggen de focus op positieve gezondheid, preventie en vroegsignalering. Samen zetten we ons in voor het normaliseren en demedicaliseren, een goede ketensamenwerking en ontwikkelen we preventieve en laagdrempelige aanpakken. Zo houden we de zorg kwalitatief goed, beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar.

Binnen Twentse Koers werken we strategisch, regionaal en domeinoverstijgend samen. Samen kunnen we impact maken en lokale uitvoering ondersteunen en dienen. De uitvoering is altijd lokaal. Eigenaren en partners kunnen afspraken en beleid passend maken voor hun eigen organisatie en bij de lokale behoefte. D.w.z. eigenaren kunnen datgene doen wat voor hun inwoners of doelgroep nodig is. Samen versterken we de samenwerking tussen het publieke-, medische- en sociale domein.

Algemene uitgangspunten

Twentse Koers is en blijft een dynamisch programma, waarin we thematisch werken. Dit betekent dat Twentse Koers altijd werkt op basis van actualiteiten en gezamenlijke urgentie. Hier kan de werkagenda op worden aangepast. Het programma kent een aantal uitgangspunten om de samenwerking optimaal in te zetten:

- **Samen versterken we de samenwerking tussen het publieke-, medische- en sociale domein.**
Domein overstijgende samenwerking is noodzakelijk. Om tot passende oplossingen te komen voor de uitdagingen van de toekomst, leggen we verbinding tussen de zorg en het sociaal domein, met de focus op gezondheid. Daarom moet er commitment zijn vanuit de verschillende sectoren en organisaties. Hierbij moeten de partijen zich allemaal echt durven in te zetten voor de gezamenlijke opgaves en accepteren dat de kosten en baten verschillend kunnen vallen. De overkoepelende maatschappelijke opbrengst staat centraal.
- **Urgentie en prioriteiten stellen.**
Prioritering van thema's en projecten gebeurt aan de hand van gezamenlijke urgentie.

Inhoudelijke uitgangspunten

Om te komen tot een duurzame verandering in ons zorgstelsel, is het belangrijk in te blijven zetten op een aantal inhoudelijke uitgangspunten:

- Inwonersparticipatie;
- Positieve gezondheid;
- Terugdringen sociaal economische gezondheidsverschillen;
- Inclusie;
- Toekomstbestendige arbeidsmarkt;
- Technologie en digitalisering;
- Datagedreven werken;
- Inkoop, toezicht en kwaliteit.

Binnen alle themalijnen is aandacht voor deze overkoepelende onderwerpen. Een kans van slagen zit namelijk niet alleen in de start of uitvoering van een project, maar ook in een omslag en intrinsieke motivatie van de betrokken partijen en/of samenleving. De uitgangspunten dienen als basis en worden meegenomen in de projecten van Twentse Koers. De inhoudelijke uitgangspunten komen dan ook, in meer of mindere mate, terug in alle projecten.

3. Bouwstenen: Taken en activiteiten

Binnen Twentse Koers werken we met 5 themalijnen. Hieronder bieden we een overzicht van de verschillende themalijnen en de regionale projecten die vanuit de themalijn worden aangestuurd. Zoals eerder vermeld, maar goed om bij het lezen van het onderstaande overzicht nog even bij stil te staan; Twentse Koers is verantwoordelijk voor de regionale projecten die een bijdrage moeten leveren aan de maatschappelijke regionale doelstellingen. Elke eigenaar beslist zelf welke projecten hij lokaal wil implementeren. Dit voorziet in lokale behoefte tot maatwerk.

De vijf themalijnen binnen Twentse Koers zijn:

1. Bestaanszekerheid
2. Preventie en gezondheid
3. Mentale gezondheid
4. Ouderen
5. Jeugd

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
1	Themalijn bestaanszekerheid	Binnen de themalijn bestaanszekerheid richten we ons op het vergroten van bestaanszekerheid in Twente. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor het welzijn van alle inwoners en voorkomt problemen op diverse leefgebieden. Veel Twentse inwoners hebben moeite om financieel rond te komen. Ze kampen met (ernstige) geldzorgen, problematische schulden of leven rondom de armoedegrens. Dit heeft enorme consequenties, ook op andere leefgebieden. Geldzorgen leiden vaak tot problemen op het gebied van huisvesting, gezondheid en welzijn, en belemmeren de toegang en deelname aan bijvoorbeeld onderwijs, sport en vrijetijdsactiviteiten. De stress, eenzaamheid en uitsluiting die gepaard gaan met financiële zorgen, maken het moeilijk voor mensen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Achter deze situaties schuilt veel schaamte, verdriet en leed.	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en SPUK GALA programma 15

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
		Projecten onder deze themalijn zijn: - Welzijn op recept - Jongeren en schulden - Kinderarmoede - Bereik vergroten aanpak geldzorgen - Collectieve zorgverzekering-gemeentepolis - Maatwerk multiproblematiek - Artificial Intelligence	
2	Themalijn preventie en gezondheid	Vanuit de themalijn preventie en gezondheid streven we naar een gezondere Twentse bevolking. Want voorkomen is beter dan genezen. We bevorderen een gezonde leefstijl vanuit een integrale benadering. Dit vraagt om een brede preventieve infrastructuur. Vanuit de brede visie van positieve gezondheid, ondersteunen en stimuleren we inwoners om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. De gezondheidssituatie in Twente is zorgwekkend. In Twente zijn relatief meer inwoners met een lagere sociaaleconomische status dan het landelijk gemiddelde. Ook is in Twente meer overgewicht dan vergeleken met het landelijke gemiddelde. 56% van de Twentse volwassenen heeft overgewicht en we zien een daling in het aantal mensen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Ook is alcoholgebruik in Twente een groot probleem. Zo valt 12% van de volwassenen in Twente onder zware drinkers terwijl het landelijke gemiddelde 10% is. Projecten onder deze themalijn zijn: - Kansrijke start en kansrijk opgroeien - Gezonde koers voor kinderen - Volwassenen naar gezond(er) gewicht - Valpreventie - Aanpak middelengebruik - In beweging met - Versterken zelfstandigheid bij licht verstandelijke beperking - Positieve gezondheid.	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA, SPUK GALA programma 15 en subsidie Provincie Overijssel.

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
3	Themalijn Mentale gezondheid	Binnen de themalijn mentale gezondheid streven we naar het vergroten van het mentaal welbevinden en zingeving van en voor alle inwoners van Twente. Daarnaast willen we dat goede geestelijke gezondheidszorg en -ondersteuning beschikbaar blijft voor mensen die dat nodig hebben. Want een goede mentale gezondheid heeft direct effect op de algehele gezondheid van inwoners. De meeste inwoners van Twente ervaren hun eigen gezondheid als (zeer) goed. Toch liggen de wachttijden voor behandeling in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in Twente hoger dan het landelijk gemiddelde. Met name de mentale gezondheid van jongeren (16-25 jaar) staat onder druk. Dit alles vraagt om een andere integrale en preventieve aanpak. De gewenste transformatie vereist een brede betrokkenheid van het sociaal domein, welzijn en zorg. Binnen de themalijn mentale gezondheid wordt op projectniveau domeinoverstijgend samengewerkt met het samenwerkingsverband Twente Beter. Projecten onder deze themalijn zijn: - Aanpak wachttijden - Participatie naar vermogen - Mentale gezondheids- en herstelcentra - Onafhankelijke cliëntondersteuning - Terugdringen instroom Wlz GGZ - Mentale gezondheid jongeren	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en SPUK cliëntondersteuning
4	Themalijn Ouderen	Binnen de themalijn ouderen focussen we ons op het aantoonbaar verbeteren van de gezondheid en kwaliteit van het leven van de ouder wordende Twentse inwoner. Hierdoor kunnen inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven wonen en actief deelnemen aan de samenleving, met behoud van zelfregie en verantwoordelijkheid. Twente is een sterk vergrijzende regio. De verwachting is dat het percentage ouderen in Twente tussen 2020 en 2040	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en Regiodeal Twente

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
		verdubbelt. De groep ouderen wordt groter en de gemiddelde leeftijd wordt steeds hoger. Naast de toename van het aantal oudere inwoners, is er sprake van arbeidsmarktkrapte binnen de zorg en het welzijn. Ook zal de druk op mantelzorgers fors toenemen. Dit vraagt om een andere integrale en preventieve aanpak. De gewenste transformatie vereist een brede betrokkenheid van het sociaal domein, welzijn en zorg en om deze reden werken we actief samen. Onder deze themalijn vallen de volgende projecten: - Doorstroom Wlz - Gezond en zelfredzaam ouder worden - Subproject: Deskundigheidsbevordering Huishoudelijke ondersteuning - Bennie Oud - Respijtzorg-Logeerszorg - Subproject Samenwerkingskracht Mantelzorg (ontwerpend onderzoek) - Samenwerken in de wijk - Subproject: Samen indiceren - Wonen en zorg	
5	Themalijn jeugd	Voor deze themalijn is de verbinding gelegd met de Samenwerkingsagenda jeugd en hervormingsagenda jeugd. In opdracht van en op verzoek van bestuurders is een projectleider Jeugd ondergebracht bij Twentse Koers. Dit houdt in dat deze medewerker personeel technisch gezien valt onder Twentse Koers, maar inhoudelijk werkt ten behoeve van de Samenwerkingsagenda Jeugd (actielijn 3: sociale basis jeugd).	

4. Financiën Twentse Koers

In tegenstelling tot de organisatieonderdelen van SamenTwente, wordt Twentse Koers niet gefinancierd door de gemeenten. De baten bestaan uit rijkssubsidiemiddelen, zoals SPUK IZA en SPUK GALA, en ook uit provinciale subsidie. Het huidige programma met financiering is ingeregeld tot 31 december 2026. Momenteel wordt er al gewerkt aan verschillende financieringsvormen voor bepaalde projecten, voor een langere periode dan 31 december 2026. Denk hierbij aan verschillende IZA transformatiefondsaanvragen, Regiodeal aanvragen en ZonMw subsidies.

Een overzicht van de baten en lasten over 2024 ziet er als volgt uit. (Op basis van de begroting, inclusief de begrotingswijziging van juli '24.)

Baten	Begroting (incl. wijziging)	Lasten	Begroting (incl. wijziging)
SPUK IZA	€ 5.326.438	Programmaorganisatie algemeen	€ 1.846.422
SPUK GALA – Programma 15	€ 211.356	Themalijn Bestaanszekerheid	€ 592.428
SPUK GALA 2023	€ 169.711	Themalijn Mentale Gezondheid	€ 493.013
SPUK cliënt-ondersteuning	€ 75.601	Themalijn Preventie en Gezondheid	€ 677.381
Provincie Overijssel	€ 492.832	Themalijn Ouderen	€ 337.380
		Overig budget projecten	€ 160.000
		Lokale inzet en bekostiging*	€ 1.085.570
		Bijdragen aan gemeenten	€ 700.000
		Positief resultaat	€ 383.744
Totaal	€ 6.275.938	Totaal	€ 6.275.938
Risicoreserve	€ 496.165	Risicoreserve	€ 496.165
Totaal incl. reserve	€ 6.772.103	Totaal incl. reserve	€ 6.772.103

)* Het bedrag voor de lokale inzet en bekostiging betreft voor 2024 geen volledig jaar, omdat deze projectleiders hoofdzakelijk pas medio 2024 zijn gestart. Nu deze projectleiders en -medewerkers volop aan de slag zijn, zal de lokale inzet en bekostiging vanaf 2025 aanzienlijk hoger zijn. Deze medewerkers zijn beschikbaar voor lokale

ondersteuning (tussen 1 en 1,66 FTE per gemeente) passend bij de lokale behoeftes en worden dus door de gemeenten inhoudelijk aangestuurd.

5. Gebruikte bronnen

De bronnen die zijn gebruikt voor het samenstellen van dit informatiepakket zijn de volgende documenten van Twentse Koers:

- Samenwerkingsovereenkomst;
- Dienstverleningsovereenkomst;
- Regiobeeld Twente;
- Regioplan Twente;
- Tussentijdse rapportage Twentse Koers 2024;
- Website Twentse Koers;
- Praatplaten Twentse Koers.

Samen goed(e) keuzes maken voor Twente

Kerntakendiscussie SamenTwente

Rapport besluitvormende bespreking algemeen bestuur

Betreft: Voorstel voor de besluitvormende bespreking Algemeen Bestuur op 26 maart 2025
Opgesteld door: Jolanda Waaijer, Marcel Benard, Lobke van Meijel, Jacco van Gastel
Datum: 13 maart 2025

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Aanvullende opdrachten	1
1.2 Proces en aanpak	2
1.3 Leeswijzer	3
2. Reflecties en bevindingen	4
3. Kerntaken SamenTwente	6
3.1 Kerntaken SamenTwente – na bespreking over ambitieniveau	6
3.2 Kerntaken SamenTwente	16
4. Impact keuzes kerntakendiscussie	24
4.1 Organisatorische consequenties van de keuze voor Kern	24
4.2 Financiële consequenties	24
5. Het samen van SamenTwente anders organiseren	28
5.1 Beschrijving van de context	28
5.2 Wensen en behoeften in de samenwerking	29
5.3 Actiepunten en deelvragen	30
5.4 Randvoorwaarden en succesvoorwaarden	31
5.5 Voorstel	31
6. Samenhang SamenTwente en coalitions of the willing'	32
6.1 Kennispunt Twente	32
6.2 Samen14	32
6.3 Twentse Koers	32
Bijlagen	33
1. Proces en aanpak kerntakendiscussie	34
2. Benchmarks GGD, VTT en Bedrijfsvoering	37
3. Voorstellen mee te nemen bij brede opdracht Prioritaire opgave jeugd	42
4. Overzicht maatwerktaken	45
5. Voorstellen die ter voorbereiding op de beeldvormende bespreking zijn verzonden	47
6. Informatieset taken organisatieonderdelen SamenTwente	47
7. Informatieset coalitiepartner Twentse Koers	47

1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur van SamenTwente heeft besloten om een kerntakendiscussie te voeren. De aanleiding voor dit besluit lag in een voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen voor een aantal majeure inhoudelijke opgaven en financiële knelpunten. Het Algemeen Bestuur wil inzicht in de taakuitvoering, het ambitieniveau en de daarbij horende middelen en zal vervolgens de taken van SamenTwente tegen het licht houden. Ze wil een fundamentele inhoudelijke discussie voeren die gericht is op de toekomst. Het bestuur maakt keuzes om het juiste te blijven doen en te blijven zorgen voor kwalitatieve dienstverlening voor de inwoners van Twente tegen aanvaardbare middelen. Het is belangrijk dat de keuzes met draagvlak worden genomen. Daarom is naast inhoud ook het proces belangrijk.

Het bestuurlijke besluitvormingsproces moet leiden tot een resultaat waarin een helder beeld ontstaat welke voorstellen door het bestuur worden omarmd en welke niet. Er wordt gestreefd naar een zo breed mogelijke consensus over het resultaat. In het Algemeen Bestuur van 11 december 2024 is afgesproken om dit bestuurlijke besluitvormingsproces vorm te geven aan de hand van 3 stappen:

1. Beeldvormen: bestuurlijke gesprek over voorstellen – verkennen van de beweging (16 januari 2025)
2. Oordeelsvormend: richtinggevend bestuurlijk gesprek – keuzes worden helder (5 maart 2025)
3. Besluiten: besluiten op basis van een voorstel met een advies (26 maart 2025)

Tijdens de beeldvormende en oordeelsvormende bespreking is door een aantal gemeenten ingebracht dat zij voor stevige financiële uitdagingen staan en dat dit het dilemma oplevert of de kerntakendiscussie nog wel langs de lijn van de inhoud gevoerd moet worden. Afgesproken is dat desondanks vastgehouden wordt aan het oorspronkelijke besluit, namelijk dat de kerntakendiscussie langs de lijn van de inhoud wordt gevoerd. Mocht een financiële discussie gevoerd moeten worden, dan kan deze op een ander moment in het algemeen bestuur worden gevoerd.

Met het opleveren van dit rapport wordt de kerntakendiscussie afgerond. Dit rapport wordt via het voorstel van Het Dagelijks Bestuur SamenTwente legt een voorstel ter besluitvorming voor, waarna het Algemeen Bestuur SamenTwente op 26 maart 2025 wordt gevraagd hierover te besluiten.

1.1 Aanvullende opdrachten

‘Het samen van SamenTwente anders organiseren’

Naast de inhoudelijke kerntakendiscussie heeft het Algemeen Bestuur gevraagd om met een voorstel te komen om het samen van SamenTwente anders te organiseren. Tijdens de werksessie is geconcludeerd dat er kansen liggen, maar dat het thema te groot is om gelijktijdig met de kerntakendiscussie op te pakken, hier voorstellen op ontwikkelen en het ook goed af te hechten. Tijdens de AB-vergadering van 25 september 2024 is afgesproken om tot een gedragen opdrachtformulering te komen waarover het AB gelijktijdig met kerntakendiscussie over kan besluiten. De opdrachtformulering is opgenomen in hoofdstuk 5.

Samenhang SamenTwente met de ‘coalitions of the willing’

Het algemeen bestuur heeft gevraagd om te kijken naar samenhang en mogelijke overlap in taakuitvoering tussen SamenTwente en de coalities Samen14, Kennispunt Twente en de Twentse Koers. Ook is gevraagd om bij de uitvoering van kerntakendiscussie ook gekeken naar mogelijk ‘communicerende vaten’ die er zijn in de samenwerking tussen SamenTwente en het voorliggend veld in gemeenten. Dit is opgenomen in hoofdstuk 6.

Brede opdracht Prioritaire opgave jeugd

Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is door het bestuur een duidelijke prioritering gegeven aan verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Er wordt separaat een bestuursopdracht uitgezet. Deze wordt door de gemeente Enschede bestuurlijk verder gebracht en valt daarmee buiten de scope van de kerntakendiscussie. Het is belangrijk om in beeld te hebben dat de opdrachtverstrekking Samenwerkingen het deel governance in de brede opdracht Jeugd elkaar raken c.q. overlappen. Dit vraagt om afstemming in de uitvoering. Tijdens de kerntakendiscussie zijn voorstellen gemaakt die een relatie hebben met deze bredere opdracht, is dit aangegeven. Deze zijn inhoudelijk niet behandeld, omdat ze meegenomen worden in de brede opdracht. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de voorstellen.

1.2 Proces en aanpak

De kerntakendiscussie is gestart met het in beeld brengen van de taken/bouwstenen van SamenTwente (bijlage 6), het afwegingskader per taak en de geldstromen. Hierbij is aansluiting gezocht bij de begroting 2024 van SamenTwente. Vervolgens zijn voorstellen ontwikkeld in ambtelijke werksessies waar SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers bij zijn betrokken. Hierbij is iedere taak/bouwsteen tegen het licht gehouden en gevraagd welke voorstellen denkbaar zijn kijkend vanuit drie scenario's Kern, Koers en Ambitie.

De voorstellen zijn op inhoud gerubriceerd in vijf inhoudelijke pijlers:

1. Jeugd
2. Publieke gezondheid en leefomgeving
3. Veiligheid
4. Kennisontwikkeling en kennisdeling
5. Contractmanagement, -beheer en inkoop

Ieder voorstel is geanalyseerd en uitgewerkt met daarbij benoemd de effecten. Waar samenhang is tussen voorstellen is dit vermeld. Per pijler zijn ontwikkelingen beschreven en is benoemd welke ambities uit vastgestelde beleidsdocumenten van toepassing zijn. Daarop heeft ambtelijke toetsing plaatsgevonden (SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers) aan de hand van de vragen: Is voorstel helder en zijn effecten voldoende in beeld? De AO's Jeugd, Publieke Gezondheid en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben een advies uitgebracht. Het AO-advies en de toetsingsmomenten hebben op onderdelen geleid tot aanpassing c.q. aanvulling. Daarnaast is gebruikt gemaakt van benchmarkgegevens voor GGD en Veilig Thuis en is voor de bedrijfsvoering een aparte benchmark uitgevoerd door Lysias waarin GGD/SamenTwente is vergeleken met andere GGD-regio's in Nederland.

Op 16 januari 2025 hebben de leden van het Algemeen Bestuur SamenTwente beeldvormend gesproken over de voorstellen. Op basis deze bespreking zijn de voorstellen verwerkt in een rapportage waarover het AB op 5 maart oordeelsvormend heeft gesproken. Met inachtneming van de oordeelsvormende bespreking is het eindrapport opgesteld. Daarin in onderscheid gemaakt tussen de taken waarover eensluidend wordt gedacht en taken waar nog verschillend over wordt gedacht. Dit rapport is op 13 maart 2025 aangeboden voor besluitvormende bespreking op 26 maart 2025.

In bijlage 1 treft u een uitgebreide beschrijving aan van het proces en de aanpak van de kerntakendiscussie.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 worden op hoofdlijnen de reflecties en bevindingen gepresenteerd.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de kerntaken voor SamenTwente. In paragraaf 3.1 beschrijven de taken benoemd waarover nog geen bestuurlijke overeenstemming is. In paragraaf 3.2 zijn de kerntaken van SamenTwente beschreven en waarover bestuurlijke overeenstemming is.
- Hoofdstuk 4 richt zich op de impact van bestuurlijke keuzes. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in organisatorische consequenties van het kiezen voor minimale ambitieniveaus (paragraaf 4.1) en financiële consequenties van keuzes (paragraaf 4.2).
- Hoofdstuk 5 richt zich op de aanvullende opdracht Samenwerking.
- Hoofdstuk 6 gaat in op de samenhang tussen SamenTwente en coalitiepartners, te weten: Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers.

Naast deze hoofdstukken zijn er nog diverse bijlagen:

- De eerste bijlage geeft een compleet overzicht van het doorlopen proces.
- De tweede bijlage gaat in op benchmarks: benchmarkgegevens over taakgebieden van de GGD (o.b.v. de landelijke GGD-benchmark,) benchmarkgegevens van Veilig Thuis Twente (o.b.v. CBS-cijfers en een benchmark voor vijf VT-regio's) en benchmarkgegevens van Lysias waarin de overhead van SamenTwente is vergeleken met vijf GGD'en waarvan Lysias over gedetailleerde informatie beschikt.
- In de derde bijlage is een overzicht opgenomen van de voorstellen die meegenomen dienen te worden bij de prioritaire opdracht jeugd.
- Als vierde bijlage is een overzicht opgenomen van maatwerktaken die SamenTwente voor een deel van de Twentse gemeenten uitvoert.
- Als vijfde bijlage betreft het volledige overzicht met voorstellen zoals die verstuurd zijn ter voorbereiding op de beeldvormende bespreking van 16 januari, inclusief voorstellen die niet verder zijn uitgewerkt vanwege het grote waterbedeffect of andere zeer onwenselijke effecten. Vanwege de grootte van deze bijlage wordt deze separaat meegezonden.
- Ten slotte zijn er nog twee bijlagen waarin informatiesets zijn opgenomen die in de zomer en het najaar van 2024 zijn ontwikkeld, zowel voor SamenTwente als voor coalitiepartner Twentse Koers. Vanwege de omvang van deze bijlagen worden ze apart meegezonden.

2. Reflecties en bevindingen

In dit hoofdstuk geven we een opsomming van onze reflecties en bevindingen.

- Er is een intensief proces gelopen dat veel inzicht heeft gegeven in de taken van SamenTwente. Er is hard en goed gewerkt door medewerkers van SamenTwente en gemeenten om tot voorstellen te komen bekeken vanuit drie verschillende scenario's (Kern, Koers en Ambitie). Daarbij is breed en open geacht, ook als het vanuit professioneel oogpunt voorstellen waren die niet wenselijk waren.
- Er zijn voorstellen gedaan om taken die niet verplicht regionaal uitgevoerd moeten worden, over te hevelen naar lokaal. Op basis van onze analyse komen we tot de conclusies dat de mogelijkheden die er zijn om regionale taken over te hevelen naar lokaal, gepaard gaan met een groot waterbedeffect waarbij er sprake is van een verschuiving van kosten c.q. capaciteit. In een aantal gevallen is het ook de vraag of het realistisch is, omdat het lokaal organiseren van bijvoorbeeld meldpunten, niet in iedere gemeente mogelijk zal zijn.
- De voorstellen die zijn uitgewerkt bieden mogelijkheden en hebben ook besparingspotentieel in zich.
- Besparingen kunnen enkel worden gerealiseerd door afbouw van formatie. Dit heeft consequenties voor de mate waarin de organisatie van SamenTwente kan opereren. In scenario Kern neemt de flexibiliteit van de organisatie af en zal het nauwelijks mogelijk zijn om in te spelen op ontwikkelingen of maatwerkvragen. Ook zal de expertise die nu op regionaal niveau aanwezig is, op onderdelen afnemen. Dit zal vooral ambtelijk en bestuurlijk merkbaar zijn in de interactie tussen gemeenten en SamenTwente.
- Het terugbrengen van de personele kosten door afbouw van formatie vraagt om een separaat uitvoeringstraject waarin ook de medezeggenschap een rol heeft. Dit betekent dat effectivering van deze besluiten tijd vraagt en vrijwel altijd gepaard gaat met frictiekosten.
- Gedurende het proces werd voor gemeenten de financiële impact van het 'ravijnjaar' steeds duidelijker. Hoewel de opdracht zich richtte om de kerntakendiscussie langs de lijn van de inhoud te voeren, schuurde dit op meerdere momenten met de financiële ontwikkelingen in de gemeenten. Hierdoor zijn c.q. worden wellicht keuzes gemaakt die op inhoud minder wenselijk zijn, maar die omwille van de financiële situatie in gemeenten noodzakelijk worden geacht.
- Voor een aantal thema's speelt de mate waarin gemeenten solidair zijn aan elkaar een grote rol. Waar thematiek speelt in de stedelijke gemeenten is er behoefte vast te houden aan het Koers scenario, terwijl meer landelijke gemeenten terug willen naar Kern. Op andere thema's waar het gaat om inzet van specialistische kennis zie je het omgekeerde beeld. De grotere gemeenten kiezen hiervoor Kern, omdat de verwachting is dat ze het in hun eigen organisatie kunnen oppakken, terwijl kleinere gemeenten dit niet of moeilijk kunnen organiseren en daarom willen vasthouden aan Koers.
- Vanuit de inhoud is het gewenst om bij jeugd aan de voorkant meer te investeren, aangezien hier de grootste opgave ligt en hier ook de grootste potentie om te besparen wordt gezien. Hier kan mogelijk een businesscase op worden gemaakt. Dit wordt meegenomen in de brede opdracht Prioritaire opgave jeugd en valt daarmee buiten de scope van deze kerntakendiscussie.

- SamenTwente wordt op een aantal onderdelen geconfronteerd met autonome ontwikkelingen. Deze leiden voor een aantal taken tot een structurele financiële uitzetting. Daarnaast zijn voorstellen ontwikkeld die een besparingspotentieel hebben. De opstelsom van het financieel effect van de voorstellen met besparingspotentieel is echter kleiner dan de kostenstijging naar aanleiding van autonome ontwikkelingen.
- Onderdeel van de vraagstelling in de kerntakendiscussie was of SamenTwente binnen het kader van de wet het ambitieniveau voor de uitvoering van taken kan aanpassen. Er is een analyse uitgevoerd op basis van beschikbare benchmarkgegevens voor GGD en Veilig Thuis en een eigen uitgevoerde benchmark over de bedrijfsvoering GGD (opgenomen in bijlage 2). Op basis van deze analyse komen we tot de conclusie dat het takenpakket van SamenTwente efficiënt wordt ingevuld en dat zij in vergelijking met andere regio's vrijwel overal de taak uitvoeren met minimale inzet van middelen.
- Op basis van de gemaakte stappen, analyses en afwegingen komen wij tot de conclusie dat het hanteren van een nul scenario niet realistisch is.
- De beeldvormende bespreking levert het beeld op dat de keuze van voorstellen langs de lijn van de inhoud, als effect heeft dat de kerntakendiscussie leidt tot een uitzetting van de begroting van SamenTwente. Dit strookt met ons beeld dat het handhaven van een nul scenario niet realistisch en haalbaar is vanuit het inhoudelijk vertrekpunt van de kerntakendiscussie, op basis van voorliggende inhoudelijke voorstellen.
- In feite ontstaat dan een financieringsvraagstuk of financieringsprobleem. Het staat het bestuur vrij om alsnog een financiële taakstelling op te leggen. Er is behoefte om hier het bestuurlijke gesprek met elkaar over te voeren, bijvoorbeeld bij het vaststellen van de begroting SamenTwente.

3. Kerntaken SamenTwente

De opdracht die het Algemeen Bestuur SamenTwente heeft gegeven moet leiden tot het opnieuw vaststellen van de kerntaken van SamenTwente. In de zomer 2024 zijn overzichten van organisatieonderdelen van SamenTwente opgeleverd waarin de taken zijn beschreven. Deze zijn het vertrekpunt geweest om langs de lijn van de inhoud de afweging te maken of de taak een kerntaak is en zo ja op welk ambitieniveau de taak moet worden uitgevoerd.

Voor het maken van de keuzes over de kerntaken is een afwegingskader opgesteld waarin de keuzemogelijkheden zijn aangegeven. Waar sprake is van:

- een wettelijke verplichting waarbij de taak regionaal uitgevoerd moet worden, is er ruimte om een keuze te maken in het ambitieniveau waarop de uitvoering plaatsvindt. Dat de taak regionaal uitgevoerd moet worden, staat niet ter discussie.
- een wettelijke verplichting maar waar geen verplichting is om de taak regionaal uit te voeren, is naast het ambitieniveau ook ruimte om te kiezen of de taak elders belegd kan worden, bijvoorbeeld bij gemeenten zelf.
- een taak waarvoor collectief opdracht is gegeven kan naast het bijstellen van het ambitieniveau en de uitvoering elders beleggen, ook nog gekozen worden om de taak te beëindigen.

Tijdens de werksessies in de zomer voorstellen gemaakt op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden. Deze zijn uitgewerkt en zijn op 16 januari 2025 tijdens de bestuurdersdag beeldvormend en op 5 maart 2025 oordeelsvormend besproken in het algemeen bestuur.

Op basis van de bestuurlijke besprekingen is een verdeling gemaakt in taken. De eerste categorie zijn taken die eenduidig worden gezien als kerntaak, maar waarover verschil van mening is over het ambitieniveau waarop de taak moet worden uitgevoerd. De tweede categorie zijn taken die eenduidig als kerntaak van SamenTwente worden gezien en wordt ook eenduidig wordt gedacht over het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

We hebben dit hoofdstuk opgebouwd aan de hand van deze twee categorieën waarin de kerntaken zijn gerubriceerd volgens de pijlers die tijdens deze kerntakendiscussie zijn gehanteerd, te weten: Jeugd (1), Publieke gezondheid en leefomgeving (2), Veiligheid (3), Kennisontwikkeling en -deling (4) en Contractmanagement, -beheer en inkoop (5).

Daarnaast voert SamenTwente (maatwerk)taken uit voor een deel van de Twentse gemeenten. Deze zijn uitgewerkt in een overzicht dat als bijlage 4 is opgenomen bij dit voorstel.

3.1 Kerntaken SamenTwente – na bespreking over ambitieniveau

In deze paragraaf zijn de taken beschreven waar in de beeldvormende en oordeelsvormende besprekingen over is gesproken en waar een verschil van mening is over het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd. Er is gekozen om voor deze taken de voorstellen uit de scenario's Kern- en Koersniveau op te nemen in dit rapport. Het Algemeen Bestuur besluit op 26 maart 2025 welke keuzes worden gemaakt.

Pijler 1: Jeugd

Voorstel 1: Gezonde School Aanpak (GSA)

Keuzemogelijkheden zijn:

1. Beëindigen van de inzet op de Gezonde School Aanpak (Scenario Kern)
2. Handhaven van de huidige inzet op de Gezonde School Aanpak (Scenario Koers)

Het voorstel om de Gezonde School Aanpak te versoberen is ingetrokken, omdat de uitvoerbaarheid van dit voorstel niet realistisch is.

1. Beëindigen van de inzet op de Gezonde School Aanpak

-€ 185.000

Mogelijke effecten zijn:

- Het stoppen met GSA heeft effect op de gezondheid van de Twentse jeugd en genereert waarschijnlijk op de langere termijn elders kosten.
- Er is een waterbedeffect bij scholen en jeugdartsen. Scholen zijn gewend om zich met vragen te richten tot de JGZ. Als de GSA medewerker er niet meer is, zullen ze hun vragen naar verwachting bij de jeugdartsen neerleggen, omdat die aanwezig is op de scholen. Los van het gegeven dat jeugdartsen niet een logisch eerste aanspreekpunt zijn, zorgt dit ook voor toename taken en voert een arts een taak uit die logischerwijs past bij een ander type functionaris, niet zijnde een arts.
- Scholen bepalen zelf hoe zij een gezonde leefstijl stimuleren. Dit zal op verschillende wijzen worden ingevuld, de hoeveelheid aandacht en soort interventies zal verschillen. Vraag is voldoende zicht is op inzet van bewezen interventies.
- Inzet versnipperd en kennis en kwaliteit gaat waarschijnlijk verloren. De versnippering zit hem erin dat scholen op individuele wijzen invulling geven aan gezonde leefstijl, zonder dat één regionale partij kennis over dit onderwerp bundelt en uitdraagt.
- Scholen gaan meer inzetten op acute problemen i.p.v. preventie doorgaande leerlijnen
- De taak komt mogelijk te liggen bij combinatiefunctionarissen van gemeenten, waardoor er één aanspreekpunt per gemeente ontstaat. Dit heeft als keerzijde dat het mogelijk is dat de GSA smaller wordt ingericht.
- Het is waarschijnlijk dat lokale uitvoering vraagt om een investering in capaciteit bij gemeenten (waterbedeffect).
- JGZ stopt met de uitvoering van de ondersteuning van scholen die vanuit landelijke programma gezonde school subsidie krijgen. De JGZ organiseert dan niet langer de begeleiding van de scholen binnen deze landelijke subsidieregeling en stopt met de coördinatie van het (landelijke) programma Gezonde School en voert de begeleiding op de thema's Welbevinden en Relaties & Seksualiteit (zie ook AGZ) niet langer uit.
- Bij het beëindigen van de GSA gaat een substantieel aandeel verloren in hoe via collectieve preventie werd ingezet op de gezondheid en het welbevinden van de jeugdige in Twente.

2. Handhaven van de huidige inzet op de Gezonde School Aanpak

€ 0

Waar mogelijk met bestaande middelen de huidige inzet optimaliseren en meer aansluiting zoeken bij de gemeentelijke preventieakkoorden.

Mogelijke effecten zijn:

- De huidige GSA aanpak wordt gecontinueerd.
- Scholen weten waar ze aan toe zijn.
- Gemeenten weten waar ze financieel aan toe zijn.

Pijler 2: Publieke gezondheid & leefomgeving

Autonome ontwikkeling: Forensische geneeskunde

Er is een groot tekort aan forensisch artsen voor de gemeentelijke lijkschouw na overlijden door euthanasie en vermoedens van niet natuurlijk overlijden. Om deze zorg 24/7 beschikbaar te hebben, wordt al samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland. Diverse financieringsstromen zijn van toepassing bij deze taak: financiering uit de gemeentelijke bijdrage, van de politie en van Justitie en Veiligheid. Om de inzet van forensisch artsen in de regio te kunnen behouden is sprake van een kostenstijging die structureel is, o.a. door een stijging van beschikbaarheid vergoedingen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Zonder deze incidentele extra middelen opereert Twente onder het kernscenario en is SamenTwente niet in staat de wettelijke taak uit te voeren.

Het voorstel is te kiezen voor scenario Kern. Dit betekent dat de budgetten voor de forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel worden verhoogd met € 450.000. Vooralsnog wordt geen rekening gehouden met mogelijke tegenvallende kosten.

Voorstel 2: Seksuele gezondheid

Keuzemogelijkheden zijn:

1. Inzet op seksuele gezondheid versoberen door doelgroepen uit te sluiten en te stoppen met preventie en voorlichting (Scenario Kern)
2. Inzet op seksuele gezondheid handhaven, alternatieve financieringsopties verkennen (Scenario Koers)

1. Inzet op Seksuele gezondheid versoberen door doelgroepen uit te sluiten en te stoppen met preventie en voorlichting.	-€ 80.000

SamenTwente heeft als wettelijke taak om consulten aan te bieden. Zij kan dit aantal niet maximeren. Wel kan zij het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten. SamenTwente heeft een vangnetfunctie. Deze is gekoppeld aan infectieziekten. De vangnetfunctie is bedoeld om mensen op te vangen die bijvoorbeeld niet bij de huisarts terecht kunnen of willen (bijvoorbeeld vanwege capaciteitsproblemen of een wens voor een anoniem consult) of die geen huisarts hebben. Dit is een wettelijke taak die zij moet uitvoeren. Concreet betekent dit:

- Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten.
- Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente.
- Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.

Mogelijke effecten zijn:

- Inwoners kunnen op een gegeven moment niet meer naar de GGD. Zij moeten naar hun huisarts. Hier neemt de belasting verder toe.
- Bepaalde doelgroepen worden minder gezien en getest. Dit geldt tenminste voor mensen die zich vanwege de anonimiteit laten testen bij de GGD. Dit leidt tot een toename in gezondheidsrisico's.
- De belasting op beleidsniveau neemt bij gemeenten toe.
- Het is mogelijk dat niet alle gemeenten de rol van de preventiecoördinator goed invullen. Verminderde inzet op preventie leidt dan tot minder bewustzijn onder jongeren, wat kan leiden tot stijging van het aantal infecties (relatie met IZB).

- Stoppen met voorlichting en regionale coördinatie leidt tot versnippering aanbod van seksualiteitshulpverlening.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over de Gezonde School Aanpak (pijler 1). Het is niet mogelijk om dit voorstel te kiezen en parallel op ambitieniveau de Gezonde School Aanpak te intensiveren.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4). Het kiezen van dit voorstel bemoeilijkt een keuze om op ambitieniveau informatie- en datagedreven werken te willen doorontwikkelen.
- De politieke kleur in een gemeenten kan impact hebben op het aanbod van maatregelen waartoe inwoners toegang hebben.
- Stigma's en angsten over SOA's nemen toe.
- Dit voorstel verhoogt de al bestaande druk op preventieve maatregelen rond seksuele gezondheid door o.a. bezuinigingen bij grote landelijke organisaties zoals het Aidsfonds en SOA AIDS Nederland.

2. Inzet op seksuele gezondheid handhaven, alternatieve financieringsopties verkennen.

€ 0

Tijdens de beeldvormende bespreking van 16 januari 2025 sprak een deel van het AB de voorkeur uit om de dienstverlening op seksuele gezondheid te handhaven. Dit deel van het AB wil verkennen of de huidige inzet te realiseren is met minder middelen, bijvoorbeeld door de samenwerking met huisartsen te intensiveren.

NB: Volgens de GGD is het verder intensiveren van bestaande samenwerkingen met huisartsen zeker mogelijk, maar leidt een dergelijke investering niet per definitie tot een verlaging van de kosten. De GGD zal namelijk juist meer patiënten (en spreekuren) krijgen. De winst van een dergelijke intensivering zit in de hogere kwaliteit van seksuele gezondheidszorg. Om de samenwerking met huisartsen uit te breiden is nader onderzoek nodig. Voor dit onderzoek moet incidenteel capaciteit beschikbaar worden gesteld.

Voorstel 3: Advisering Milieu en gezondheid

Milieu en gezondheid draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen.

Vanuit de Wet publieke gezondheid is het verplicht om medische milieukundige kennis te bevorderen bij gemeenten, om gezondheidsschade te voorkomen en te beperken. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Keuzemogelijkheden zijn:

1. De GGD vervult geen adviesrol meer voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet. (Scenario Kern)
2. De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet. (Scenario Koers)

1. De GGD vervult geen adviesrol meer voor gemeenten op het gebied van gezondheid, -€ 134.000 (I) in het kader van de Omgevingswet.

Volgens de Omgevingswet en de Wet publieke gezondheid zijn gemeenten wettelijk verplicht om onderzoek te doen naar effecten voor de (publieke) gezondheid en is het verplicht om de GGD in te schakelen als het advies over de publieke gezondheid treft. Hoe gemeenten deze rol zo minimaal mogelijk kunnen invullen is volgens SamenTwente niet zo gemakkelijk te schetsen. De omgevingswet en Wet publieke gezondheid geven wettelijke kaders, waarbinnen de gemeente hun verantwoordelijkheid hebben. Deze verantwoordelijkheid geldt voor alle gemeenten omdat deze vraagstukken niet afhankelijk zijn van bepaalde problematiek of kenmerken. Milieuvraagstukken spelen overal en nemen toe.

Mogelijke effecten zijn:

- Om de wettelijke taak op Twents niveau uit te kunnen voeren wordt samengewerkt met IJsselland vanwege de schaarste van de noodzakelijke expertise. Minder taken uitvoeren waardoor formatie verder afneemt, maakt het geheel kwetsbaarder. De uitvoering van de wettelijke taken kan hiermee onder druk komen te staan.
- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op de samenwerking met de regio IJsselland.
- Kennis raakt versnipperd en het risico is dat de huidige expertise in de regio niet op niveau blijft, terwijl maatschappelijke vraagstukken de laatste jaren steeds groter zijn geworden. Dit kan effect hebben op de kwaliteit en uitvoering van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten.
- De advisering en voorlichting van de GGD is onafhankelijk. Op het moment dat dit bij gemeenten wordt georganiseerd, kunnen politieke motieven het karakter van het advies of de voorlichting beïnvloeden.

Een keuze voor dit scenario heeft als effect dat er geen formatie meer in het team is om te voldoen aan maatwerkvragen. Het team M&G bestaat momenteel uit 5,3 fte (voor Twente en IJsselland samen). Als voor dit voorstel wordt gekozen, blijft voor Twente zo'n 2,5 fte beschikbaar. Deze formatie is aangesteld om de 'reguliere' taken (los van de omgevingswet) uit te voeren: gezondheidsadvies aan burgers (na rampen en incidenten), voorlichting geven, ongewenste situaties signaleren, adviseren over onder andere gevaarlijke stoffen, onderzoek doen.

Dit voorstel heeft geen financiële effecten op de begroting van SamenTwente, omdat de extra capaciteit is gefinancierd met incidentele middelen tot en met 2025.

2. De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet. -€ 0

Mogelijke effecten zijn:

- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op IJsselland, samenwerkingspartner van de GGD.
- De kennis op gezondheid die aanwezig is bij de GGD kan door gemeenten worden benut.
- Er ontstaat ruimte om kansen te pakken op gemeentelijk niveau gezondheid en milieu meer te verbinden.
- Kennis en expertise blijft in de regio op niveau; ook de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten blijft op niveau.

Als voor dit voorstel wordt gekozen, dan betekent dit voor de begroting van SamenTwente dat de huidige incidentele bijdrage van gemeenten ad. € 134.000 vanaf 2026 structureel wordt. De omvang van de begroting SamenTwente wijzigt hierdoor niet. Voor gemeenten betekent dit dat de incidentele bijdrage die zij voor deze taak aan SamenTwente hebben gegeven, in de gemeentelijke begroting een structureel karakter krijgt.

Voorstel 4: Advisering Gezondheidsbevordering

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA).

Keuzemogelijkheden zijn:

1. Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum. (Scenario Kern)
2. Handhaven van de huidige adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten. (Scenario Koers)

1. Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxes.	-€ 25.000

Mogelijke effecten zijn:

- Vanwege de samenwerking binnen de GGD/SamenTwente raakt dit voorstel aan de taakuitvoering van de GGD staffuncties: gezondheidsbevorderaars, epidemiologen en beleidsadviseurs. Ook raakt dit voorstel aan de uitvoering van algemene gezondheidszorg en de jeugdgezondheidszorg.
- Gemeenten ontvangen enkel tabellenboeken en moeten zelf landelijk beleid en adviezen vertalen naar de lokale situatie. Dit vraagt in gemeentelijke organisaties om capaciteit en deskundigheid.
- Door lokale keuzes kan in gemeenten een andere focus komen, waardoor de afspraken die regionaal zijn gemaakt, onder druk komen te staan.
- De GGD verzamelt niet actief data, waardoor het regionale beeld verdwijnt. Dit gaat ten koste van de adviserende rol die de GGD nu vervult.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4).

2. Handhaven van de huidige adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten.	+€ 100.000

Tijdens de bestuurdersdag op 16 januari 2025 is gevraagd of deze middelen gedekt kunnen worden uit gelden IZA/GALA. In het kader van GALA programma 14 (Versterking kennis- en adviesfunctie GGD) zijn gelden beschikbaar gesteld door de gemeenten voor de jaren 2023/2024/2025. Hiervoor zijn met het Ambtelijk Overleg PG afspraken gemaakt over welke activiteiten GGD Twente hiervoor uitvoert. Het doel van de regionale kennisinfrastructuur is het optimaal (effectief en efficiënt) inzetten van kennis en delen van ervaring om de gezondheid van inwoners te beschermen en te bevorderen.

GGD Twente zet de GALA-middelen in voor:

- Meer kennis over handelingsperspectieven en capaciteit om adviezen te formuleren die normaliseren en mogelijk demedicaliseren.
- Meer tijd om proactief lokaal te functioneren als sparringpartner en deze ervaringen naar regionaal niveau te brengen om van elkaar te leren.
- Meer kennis over kwalitatief onderzoek en de mogelijkheid hierover te adviseren aan gemeenten, zodat zij hun projecten/programma's op een andere manier kunnen evalueren dan kwantitatief.

Mogelijke effecten zijn:

- Meer informatie voor gemeenten die zij kunnen gebruiken voor het effectief maken van lokaal gezondheidsbeleid.
- GGD-brede data beter gebruiken voor meer gezondheidswinst, met focus op veranderen, leren en kennisontwikkeling. Voorbeeld: kwalitatief onderzoek en verdiepende analyses, zoals de mentale gezondheid jeugd Haaksbergen.
- Op de hoogte blijven van (nieuwe) landelijke kennis. Voorbeeld: Onderdeel van landelijk kennisnetwerk rondom Kansrijke Start; organiseren van werkbijeenkomsten met landelijke en regionale kennisinstellingen en gemeenten om tot een kennisinfrastructuur te komen, zoals met 113 een thema AO georganiseerd om gemeenten goed voor te bereiden op de komst van nieuwe wet suïcidepreventie.
- Proactief lokaal functioneren als sparringpartner en deze ervaringen naar regionaal niveau te brengen om van elkaar te leren. Voorbeeld: Vraaggericht lokale duiding geven aan monitordata en adviseren hoe gemeenten deze data kunnen vertalen in interventies.
- Dit voorstel sluit aan bij de bestaande ambities van SamenTwente.

Pijler 3: Veiligheid

Autonome ontwikkelingen: wettelijke taken Veilig Thuis Twente uitvoeren op een minimum niveau

Veilig Thuis voert op basis van de WMO de wettelijke taak uit van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit houdt in: het verstrekken van advies en ondersteuning aan personen die vermoedens hebben over huiselijk geweld of kindermishandeling; het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling; het onderzoeken of sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling; het beoordelen van eventueel te zetten stappen na een melding; het inschakelen van passende hulpverlening; het op de hoogte brengen van de politie of de Raad van de Kinderbescherming waar nodig; het rapporteren aan de melder en het monitoren na een melding.

Het aantal meldingen over huiselijk geweld en kindermishandeling in Twente is al een aantal jaren aan het stijgen. In 2024 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld om wachtlijsten weg te werken. Bij het gelijk blijven van het aantal meldingen is deze capaciteit structureel nodig om te blijven voldoen aan de wettelijke taak.

Het voorstel is om te kiezen voor scenario Kern. Dit betekent dat de focus in de uitvoering komt te liggen op het afhandelen van meldingen en het geven van adviezen en dat SamenTwente nog twee monitoringsmomenten heeft na overdracht van een melding. Mogelijke effecten zijn:

- De toegankelijkheid voor ketenpartners om te sparren over alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties neemt af. Het gaat dan om: hoe signalen te duiden, welke stappen zetten om geweld te doorbreken, expertise in het voeren van gesprekken in dit soort complexe situaties.
- De rol van lokale teams bij het voeren van regie op veiligheid wordt groter. Zij moeten vragen om advies aan de voorkant zelf oppakken. Hiervoor is nodig dat er lokaal voldoende capaciteit, expertise en kennis aanwezig is. Uit de onderzoeken die onlangs zijn afgerond blijkt dat dit op veel plekken nog onvoldoende aanwezig is. Er zal nog steviger moeten worden geïnvesteerd in lokale teams, zowel op het vlak van kennis als op capaciteit.
- Advisering vindt enkel plaats op basis van casuïstiek die op dat moment actueel is.
- De taak van VTT blijft op het huidige minimale niveau. Hierdoor verliest zij aan kennis en specifieke kennis op dit vlak. Synergievoordelen van een regionale aanpak gaan verloren. Het afsluiten van cases na twee monitoringsmomenten leidt ertoe dat sommige onveilige cases worden afgesloten. De ene gemeente kan deze cases goed overnemen en de andere gemeente minder goed. Positief effect is een vermindering van het aantal

cases dat te lang in vrijwillig kader blijft en dat wellicht passender wordt opgeschaald. Vaker opschalen leidt wel tot een grotere capaciteitsvraag bij bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming en gemeenten.

- Gemeente worden zelf verantwoordelijk voor het beleggen van deze specifieke taken. Dit vraagt om kennis en capaciteit lokaal.
- Er vindt versnippering en daarmee verlies aan kennis en expertise plaats.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking beperkt zich tot het bespreken van casuïstiek. SamenTwente participeert niet in overleggen over doorontwikkeling.
- Door minder te monitoren wordt de kans op toename van recidive groter en kan ook tot gevolg hebben dat vaker wordt opgeschaald naar bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming.
- Er ontstaan eerder wachtlijsten en die wachtlijsten zullen sneller oplopen. Door de capaciteit af te stemmen op een minimum niveau is er geen ruimte om een toename van meldingen op te vangen. De kwaliteit komt hiermee onder druk te staan. Situaties van onveiligheid bij inwoners blijven langer bestaan waardoor de problematiek verergert met het risico op calamiteiten.
- Uit onderzoeken lopend traject toekomstscenario (BMC en HHM) blijkt dat er bij ketenpartners veel behoefte is aan kennis en expertise over HGKM. Ook is het wenselijk dat meer wordt geïnvesteerd in samenwerking in de keten (zelfde taal, processen en verwachtingen helder). VTT heeft geen capaciteit om hier aan mee te doen, waardoor het vraagstuk dat in deze onderzoeken is blootgelegd, zal blijven bestaan.

Door SamenTwente wordt aangegeven dat voor het uitvoeren van deze taak op het wettelijk minimumniveau is een structurele uitzetting van €983.000 nodig. Dit bedrag wijkt af van het (lagere) bedrag dat het algemeen bestuur eerder incidenteel beschikbaar heeft gesteld. Het algemeen bestuur heeft gevraagd om een nadere onderbouwing van dit bedrag. Voor de besluitvorming is het voorstel om te kiezen voor Kern, waarbij de financiële vertaling van dit voorstel parallel, dan wel op een later moment plaatsvindt.

De landelijke ontwikkeling 'Toekomstscenario kind en gezinsbescherming' heeft gevolgen voor VTT. Wat en hoeveel capaciteit dit van VTT gaat vragen en wat daar voor nodig is, is nu nog niet helder. De verwachting is dat dit medio 2025 helderder wordt. Hier zijn separate middelen voor beschikbaar.

Voorstel 5: Meldpunt Woningvervuiling

Keuzemogelijkheden zijn:

1. Stoppen met de inzet van extra capaciteit bij het meldpunt Woningvervuiling en accepteren van een wachtlijst. (Scenario Kern)
2. Handhaven van de inzet bij het meldpunt Woningvervuiling door de inzet vanaf 2026 structureel te maken. (Scenario Koers)

1. Stoppen met de inzet van extra capaciteit bij het meldpunt Woningvervuiling en accepteren van een wachtlijst.	-€ 95.000 (I)

Mogelijke effecten zijn:

- Er gaan weer wachtlijsten ontstaan, waarbij gestreefd wordt de meldingen met meer risico op calamiteiten direct worden opgepakt. Hierdoor nemen onveilige situaties en overlastsituaties voor inwoners en de omgeving toe.
- Mentale problematiek zal verergeren voordat een melding een spoedzaak wordt en wordt opgepakt.
- Door de spoedzaken wel op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Dit voorstel heeft geen structurele financiële effecten op de begroting van SamenTwente, omdat de extra capaciteit is gefinancierd met incidentele middelen tot en met 2025.

2. Handhaven van de inzet bij het meldpunt Woningvervuiling door de inzet vanaf 2026 structureel te maken.

€ 0

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er wachtlijstvrij worden gewerkt met de inzet waarvoor tijdelijke middelen beschikbaar zijn gesteld. Dit wordt gecontinueerd bij gelijk blijven van het aantal meldingen.
- Door de meldingen op tijd op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Als voor dit voorstel wordt gekozen, dan betekent dit voor de begroting van SamenTwente dat de huidige incidentele bijdrage van gemeenten ad. € 95.000 vanaf 2026 structureel wordt. De omvang van de begroting SamenTwente wijzigt hierdoor niet. Voor gemeenten betekent dit dat de incidentele bijdrage die zij voor deze taak aan SamenTwente hebben gegeven, in de gemeentelijke begroting een structureel karakter krijgt.

Voorstel 6: Meldpunt Zorgwekkend gedrag

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft.

Keuzemogelijkheden zijn:

1. Beëindigen van de extra inzet (om politiemeldingen op te pakken) bij het meldpunt Zorgwekkend Gedrag (Scenario Kern)
2. Handhaven van de extra inzet meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze inzet structureel maken. (Scenario Koers)

1. Beëindigen van de extra inzet (om politiemeldingen op te pakken) bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag.

€ 0

Mogelijke effecten zijn:

- Er ontstaan wachtlijsten waardoor meldingen niet meer op de korte termijn opgepakt kunnen worden en het risico op onveilige situaties voor inwoners en de omgeving neemt toe.
- Ongewenste situaties blijven hierdoor ontstaan, met als risico dat situaties escaleren en calamiteiten plaatsvinden.
- Als melders zien dat er op de korte termijn niets met hun melding wordt gedaan, neemt de bereidheid om te melden af.
- Als meldingen niet meer door de GGD opgepakt kunnen worden, moet de GGD deze doorsturen naar de gemeenten.
- Escalaties en calamiteiten als gevolg van situaties met onbegrepen gedrag krijgen veel aandacht in de media, gemeenten en de GGD worden op deze incidenten en calamiteiten aangekeken.

- De GGD is expert als het gaat om het in kaart brengen van alle betrokkenen en de juiste hulpverlener inschakelen. Ook leert de ervaring dat de GGD meer benaderbaar is dan de gemeente. Als de gemeente deze rol invult dan is dat minder onafhankelijk en neemt de benaderbaarheid af.

De bekostiging van de extra inzet is gedekt door een ZonMW subsidie. Deze loopt af op 1 juli 2025. Uitvoering van dit voorstel heeft daarom geen budgettaire consequenties.

2. Handhaven van de inzet bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag en deze inzet structureel maken.	+€ 117.000

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er zo goed als wachtlijstvrij gewerkt worden. Dit wordt gecontinueerd als het aantal politiemeldingen gelijk blijft.
- Samenwerking met lokale zorgpartijen en het sociaal domein wordt versterkt.

De bekostiging van de extra inzet is tot 1 juli 2025 gedekt uit een ZonMW subsidie. Continueren van de inzet vraagt om een structurele financiering van € 117.000, - via de gemeentelijke bijdrage. Als voor dit voorstel wordt gekozen dan neemt de omvang van de begroting van SamenTwente toe.

Pijler 4: Kennisontwikkeling & kennisdeling

Er zijn geen voorstellen die in dit hoofdstuk aan de orde moeten komen.

Pijler 5: Contractmanagement, -beheer en inkoop

Tijdens de beeldvormende bespreking aangegeven dat voorstellen over taken die raken aan contractmanagement, -beheer en inkoop meegenomen moeten worden in de brede opdracht Prioritaire opgave jeugd. In bijlage 3 geven we een opsomming van deze voorstellen. Besluitvorming hierover vindt op een later moment plaats. Het effect hiervan is dat de taken hiermee verband houden en door SamenTwente worden uitgevoerd, tot nadere besluitvorming op hetzelfde ambitieniveau door SamenTwente uitgevoerd blijven worden.

3.2 Kerntaken SamenTwente

In deze paragraaf zijn de kerntaken SamenTwente beschreven. Voor de meeste taken geldt dat hiervan is vastgesteld dat er eenduidigheid is over dat dit een kerntaak is van SamenTwente en dat deze taak op het huidige ambitieniveau moet worden uitgevoerd. De taken waardoor dit nog niet geldt -deze zijn benoemd in paragraaf 3.1.- is bij de betreffende taak aangegeven dat het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze de uitvoering van de taak willen continueren of de uitvoering van het ambitieniveau willen aanpassen. Bij deze taken is hierover een opmerking gemaakt. Een klein aantal taken betreft opdrachten van de Rijksoverheid; deze taken zijn als zodanig aangeduid.

Pijler 1: Jeugd

1. Basispakket jeugdgezondheid

SamenTwente is binnen het basispakket jeugdgezondheid verantwoordelijk voor de volgende activiteiten: preventieve screenings via huisbezoeken, in consultatiebureaus en op scholen; het begeleiden van ziekteverzuim op scholen; het signaleren, bieden en verwijzen van goede en snelle zorg en ondersteuning; het prenataal huisbezoek; het geven van voorlichting, advies en instructie aan ouders; het geven van voorlichting en advies aan jeugdigen; het participeren in regionale en lokale netwerken; en het adviseren van gemeenten en scholen over maatregelen en activiteiten o.b.v. data-analyses en het uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma en de neonatale screening. Er wordt ingezet om zonder uitbreiding van bestaande middelen meer maatschappelijke impact te genereren. Deze ontwikkeling is met het traject Toekomstbestendig Werken al in gang gezet.

2. Regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus

SamenTwente voert het regionale plan uit om de instroom te verminderen van jeugdigen in de Jeugdzorg Plus. Binnen deze taak is SamenTwente ook verantwoordelijk voor het begeleiden van een eventueel vervolgplan, de analyse en monitoring van relevante data over ontwikkelingen en voor de annotaties van de bestuurder bij bovenregionale overleggen.

3. Hervormingsagenda Jeugd

SamenTwente is verantwoordelijk voor de coördinatie van het regionale gedeelte van de Twentse Samenwerkingsagenda. Om die zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd volgt SamenTwente de landelijke ontwikkelingen en levert de organisatie in samenspraak met de gemeenten input t.a.v. de (haalbaarheid van) landelijke uitwerking.

4. Aanpak wachttijden jeugdhulp Twente (loopt af medio 2025)

SamenTwente implementeert een meerjarige systemische aanpak van wachttijden voor jeugdhulp in Twente met een lerende structuur, iteratief en ondersteund door data. Zorgaanbieders en gemeenten zijn samen eigenaar van dit programma. SamenTwente werkt aan: de aanpak complexe echtscheiding; de aanpak transformatiepoli/jeugdhuis; iteratieve interventies gericht op instroom en samenwerking tussen de jeugdhulp en gemeentelijke toegang; het doorontwikkelen van het dashboard t.b.v. eenduidige definities en wachttijdmetingen; een communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak te blijven delen met relevante stakeholders in de regio.

5. Samenwerkingsagenda Jeugd

SamenTwente is betrokken bij het uitvoeren van concrete projecten en interventies in actielijnen van de Samenwerkingsagenda. Ze werkt aan de versnellingsaanpak afbouw residentiële zorg; onderwijs-zorgarrangementen bij zorg intensieve scholen; de totstandkoming van een tactisch platform; de totstandkoming van brede domein overstijgende analyses voor gemeentelijke toegangen; de totstandkoming van geïntegreerde ambulante zorg en de communicatieaanpak om resultaten te blijven delen met relevante stakeholders in de regio.

Deze taak wordt meegenomen bij de brede opdracht Prioritaire opgave jeugd. Tijdens die opdracht kan besloten worden over het ambitieniveau voor uitvoering van deze taak. In afwachting van de uitkomsten van de brede opdracht blijft deze taak uitgevoerd worden op het huidige ambitieniveau.

6. Activiteiten JGZ in het kader van de Jeugdwet

SamenTwente werkt aan diverse activiteiten die vallen onder preventie o.b.v. de jeugdwet. Inzet is onder andere deelname in schoolaanwezigheidsteams, interprofessioneel werken en de thuiszitterstafel.

7. Gezonde School Aanpak

Doel van de Gezonde School Aanpak is om een gezonde leefstijl te stimuleren bij leerlingen en studenten. De Gezonde School Aanpak is er voor alle scholen in Twente. Daarnaast worden circa 180 scholen actief ondersteund op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze de uitvoering van de taak wil continueren.

8. Verzuimbegeleiding 18+ MBO

SamenTwente werkt aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met het doel om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen.

In 2026 vindt een evaluatie plaats op basis waarvan wordt besloten of deze taak wordt gecontinueerd en zo ja in welke vorm. Daarmee valt deze taak buiten de scope van deze kerntakendiscussie.

9. Scholing van gecertificeerde instellingen over het Twents Model

Het Twents model is vanaf 2025 niet meer van kracht. Deze taak is daarmee vanaf 2025 komen te vervallen.

Taken uitgevoerd in opdracht van het rijk:

10. Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening

SamenTwente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van RVP, de neonatale gehoorscreening en de hieprikscreening.

11. Dienstverlening Oekraïense vluchtelingen

SamenTwente verleent reguliere zorg en voorlichting aan Oekraïense kinderen en gezinnen.

12. Jeugdgezondheidszorg asielzoekers

SamenTwente verleent jeugdgezondheidszorg aan asielzoekers. Het PGA-contract geldt in elk geval t/m 30 september 2026 en een nieuwe aanbesteding vindt dit jaar plaats.

Pijler 2: Publieke gezondheid & leefomgeving

13. Crisisbeheersing

De GGD is als crisisorganisatie ingericht voor crisisbeheersing. De GGD werkt aan het actueel houden van planvorming in voorbereiding op crises en het trainen en geïmplementeren van medewerkers die een rol hebben tijdens crises. Om deze taak uit te voeren is SamenTwente verantwoordelijk voor de uitvoering van een 24/7-piketfunctie van de crisiscoördinator.

14. Infectieziektebestrijding exclusief TBC en SOA, inclusief versterkende taken in opdracht van het Rijk

SamenTwente werkt samen met vijf andere GGD'en aan infectieziektebestrijding. SamenTwente doet dit via zeven kerntaken: het bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding (1), surveillance (2), beleidsadvisering (3), preventieactiviteiten (4), netwerk en regie (5), voorbereiding op grootschalige infectieziekte-uitbraken (6) en kennis en onderzoek (7). Na de coronapandemie (A-ziekte Covid-19) is op 1 januari 2023 landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid GGD (VIP)* gelanceerd waarvoor de GGD vijf versterkende taken heeft opgepakt. Dit programma liep tot en met 31 december 2024. Voor 2025 is de SPUK verlengd en vanaf 2026 volgt er een structurele SPUK voor de versterking. Ook verzorgt SamenTwente de jaarlijkse coronavaccinatie-campagne. SamenTwente ontvangt hiervoor een rijksbijdrage.

15. Inspectie en Hygiëne

SamenTwente houdt op grond van de Wet kinderopvang toezicht bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en voorzieningen voor gastouderopvang. Ze voert inspecties uit bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen, organiseert evenementenadvisering, inspecteert privaat gefinancierde jeugdverblijven. Met uitzondering van de Wet Kinderopvang is dit team een contactpunt voor vragen, advisering en signalering voor inwoners, gemeenten en beroepsbeoefenaren. Daarnaast voert SamenTwente inspecties uit bij tattooshops en seksbedrijven (technische hygiënezorg).

16. Seksuele gezondheid

SamenTwente werkt aan het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Ze biedt diverse vormen hulp aan op het gebied seksualiteitshulpverlening voor jongeren, keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen en biedt laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid. Ze ondersteunt professionals voor verbetering seksuele gezondheid van risicogroepen en adviseert gemeenten en andere instellingen. Ze ontwikkelt, voert uit en stemt interventies af, surveilleert en brengt determinanten van seksuele gezondheidsproblemen in kaart als aanknopingspunten voor interventies. Ze draagt bij aan SOA-zorg en preventie voor hoog-risicogroepen, biedt PrEP aan en collectieve preventie.

Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze de uitvoering van onderdelen van deze taak willen continueren of het ambitieniveau van de uitvoering willen aanpassen.

17. Tuberculosebestrijding

SamenTwente werkt samen met het regionaal expertise centrum Noord Oost Nederland aan tuberculosebestrijding door: het vroegtijdig opsporen en behandelen van patiënten en geïnfecteerden; het begeleiden van patiënten; bron- en contactonderzoek; periodiek screenen en/of vaccineren; geeft voorlichting; meldt en rapporteert aan inspectie, RIVM en KNCV.

18. Advisering Milieu & Gezondheid

De GGD signaleert ongewenste situaties, adviseert de bevolking over risico's en geeft gezondheidskundig advies over gevaarlijke stoffen, beantwoordt vragen van de bevolking, geeft voorlichting en verricht onderzoek t.a.v. milieufactoren en gezondheid. Deze taak wordt i.s.m. GGD IJsselland uitgevoerd.

Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of de GGD een (beperkte) adviesrol moet vervullen voor gemeenten i.h.k.v. de Omgevingswet.

19. Gevraagd en ongevraagd inhoudelijke en procesmatige advisering Publieke Gezondheid

SamenTwente vertaalt landelijke beleidsontwikkelingen en trends voor gemeenten; treedt op als intermediair ten behoeve van lokale advisering; onderhoudt contact met regionale kennispartners; biedt inhoudelijke- en procesondersteuning bij vraagstukken op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid; biedt ondersteuning aan ambtelijke werkgroepen; biedt ondersteuning aan de regionale preventie infrastructuur van Twentse Koers (verbinding met de hele GGD); attendeert op subsidieaanvragen en treedt soms op als penvoerder bij deze aanvragen; is verantwoordelijk voor het relatiebeheer en voert interne beleidsondersteuning en -advisering uit.

20. Advisering gezondheidsbevordering

SamenTwente adviseert gemeenten op diverse thema's in het domein van de publieke gezondheid. In Twente is een toenemende ongezondheid op leefstijl die zich uit door obesitas, toename alcoholgebruik, roken en/of vaperen. Twente scoort hier boven het landelijk gemiddelde. De mentale gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen daalt. SamenTwente draagt bij aan diverse thema's alcoholontmoediging, het ontmoedigen van roken, het terugdringen van drugsgebruik, het bijdragen aan een gezonde leefomgeving en aan mentale gezondheid. Ze neemt deel aan regionale werkgroepen, stemt af over aanpakken en draagt bij aan tools voor de organisatie breed.

Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze de uitvoering van de taak op het huidige ambitieniveau willen continueren of het ambitieniveau willen aanpassen.

21. Gezondheidsonderzoek bij rampen

In geval van een incident, crisis, groot ongeval of ramp wordt op verzoek van het bevoegd gezag onderzoek gedaan naar de psychische en/of fysieke gezondheidseffecten op de getroffen inwoners (bijv. Monstertruckdrama Haaksbergen).

22. Forensische geneeskunde

SamenTwente is regionaal verantwoordelijk voor de 24/7-beschikbaarheid voor de forensische geneeskunde bestaande uit medische arrestantenzorg, gemeentelijke lijkschouw en forensisch medische expertise. De uitvoering van deze drie zaken is gebundeld in één dienst. Er is 24/7 beschikbaarheid van vier artsen binnen de Kring Oost Nederland, het samenwerkingsverband van vijf GGD'en waar SamenTwente onderdeel van uitmaakt.

Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze extra middelen beschikbaar willen stellen om de autonome ontwikkeling op te vangen.

Taken uitgevoerd in opdracht van het rijk:

23. Publieke Gezondheid Asielzoekers

SamenTwente werkt aan voorlichtingsactiviteiten om de gezondheid te bevorderen van Oekraïners, asielzoekers en statushouders die verblijven in AZC's.

Versterkende taken Infectieziektebestrijding (genoemd bij punt 14)

Pijler 3: Veiligheid

24. Uitvoeren van de wettelijke taken van Veilig Thuis Twente

SamenTwente voert de wettelijke taak uit van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit houdt in: het verstrekken van advies en ondersteuning aan personen die vermoedens hebben over huiselijk geweld of kindermishandeling; het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling; het onderzoeken of sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling; het beoordelen van eventueel te zetten stappen na een melding; het inschakelen van passende hulpverlening; het op de hoogte brengen van de politie of de Raad van de Kinderbescherming waar nodig; het rapporteren aan de melder en het monitoren na een melding. *Dit is een taak waarover het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze extra middelen beschikbaar willen stellen om de autonome ontwikkeling op te vangen.*

25. Centrum Seksueel Geweld

SamenTwente beheert het centrum voor Seksueel Geweld voor Twente en de Achterhoek, een van de 16 nationale centra. Het CSG biedt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aan slachtoffers van seksueel geweld en is 24/7 bereikbaar. Het CSG verleent ook medische zorg en beantwoordt consultatievragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet-acuut seksueel geweld.

26. Crisisdienst voor de gemeenten

SamenTwente fungeert als crisisdienst voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De dienst is 24/7 beschikbaar en kan verwijzen naar en voorzien in warme overdracht naar crisishulpverlening of de gemeente. Binnen deze taak is het voor SamenTwente ook mogelijk om buiten kantooruren eerste acties uit te voeren op grond van de wet Tijdelijk Huisverbod.

27. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

SamenTwente biedt dienstverlening aan in het kader van de OGGZ. Hiervoor zijn twee meldpunten ingericht: meldpunt Woningvervuiling en meldpunt Zorgwekkend Gedrag (inclusief politiemeldingen). *Het Algemeen Bestuur nog moet besluiten of ze de huidige extra inzet op de uitvoering van de meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend Gedrag willen continueren of die extra inzet willen beëindigen.*

28. Jeugdbeschermingstafels

Sinds 2022 voert SamenTwente de jeugdbeschermingstafels uit. Het hoofddoel van de jeugdbeschermingstafels is dat de veiligheid van kinderen zo snel mogelijk wordt geborgd. Het is een samenkomst van professionals, ouders en soms ook het kind om te bespreken wat er nodig is om de situatie van een kind te veranderen of te verbeteren.

29. Ontwikkelagenda jeugdbescherming Jeugdreclassering

Vanaf 1 januari 2025 is dit project komen te vervallen.

30. Regionaal maatwerk: adviseren gemeenten

SamenTwente (VTT) levert deskundigheid in de omgang met huiselijk geweld en kindermishandeling; adviseert over juridische zaken gericht op jeugdzorg; stelt gedragswetenschappers beschikbaar aan gemeenten om afwegingen te maken over opvoedingsproblematieken om psychodiagnostisch onderzoek uit te voeren; en levert expertise over bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

31.Regionaal maatwerk: voorlichting en preventie

SamenTwente (VTT) organiseert activiteiten om preventie en deskundigheid te bevorderen. Expertise van SamenTwente wordt ingezet voor advies bij de implementatie van de meldcode bij verschillende doelgroepen, waaronder onderwijs.

32.Regionaal maatwerk: tijdelijk huisverbod

SamenTwente (VTT) trekt samen met de politie-eenheid Oost op in de voorfase van het tijdelijk huisverbod.

33.Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties

SamenTwente stelt deskundigen beschikbaar en inzetbaar bij het uitvoeren van wettelijke en regionale maatwerktaken; consulteert in het lokale veld van de maatschappelijke zorg, in het bijzonder de jeugdhulp; zet gedragswetenschappers in bij gemeenten voor tests en onderzoeken; bevordert preventie en deskundigheid van professionals in het lokale sociale domein en biedt expertise op bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

34.Chatfunctie

Samen met vier andere Veilig Thuis-organisaties biedt SamenTwente een chatfunctie aan voor inwoners om op een laagdrempelige manier anoniem advies te vragen bij Veilig Thuis.

De subsidie van de centrumgemeente voor deze taak is niet verlengd.

35.Inzet meerjarenagenda Landelijk Netwerk Veilig Thuis

SamenTwente werkt aan het uitvoeren van de vier actielijnen van de Meerjarenagenda 2022-2025.

Pijler 4: Kennisontwikkeling & kennisdeling

36.Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

De GGD is op basis van de Wet publieke gezondheidszorg verplicht om grootschalige onderzoeken te doen voor de doelgroepen kinderen, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Op basis van deze onderzoeken ontstaat er een goed beeld hoe het gaat met de inwoner van Twente. Het vormt handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners om de ontwikkeling, effectieve uitvoering en evaluatie van lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren. SamenTwente draagt bij aan inzicht in de gezondheidssituaties van kinderen, jeugd, jongvolwassenen en ouderen, ter ondersteuning van gemeenten, GGD, maatschappelijke partners en Twentse inwoners. Dat doet SamenTwente door grootschalige vragenlijstonderzoeken te ontwikkelen, uit te zetten, bevindingen te analyseren en daarover te rapporteren.

37.Twentse monitoring sociaal domein

De opdracht voor het verzamelen, analyseren en duiden van data over de jeugdhulp, Wmo en de samenloop van Onderwijs en Jeugdhulp is belegd bij SamenTwente. Kennispunt Twente voert deze opdracht uit voor SamenTwente, om te borgen dat er éénheid is bij de wijzen van data-uitvraag en dataverzameling. Binnen deze taak wordt gewerkt aan de volgende monitoren en projecten: Twentse Monitor Sociaal Domein (1), Twentse Onderwijs-Jeugd Monitor (2), Contractmanagementinformatie Jeugdhulp en Wmo (3), Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen (4). Incidentele dekking wordt gebruikt voor de datagedreven verlening, inkoop en contractmanagement, het eventueel uitzetten van een trusted third party bij de uitwisseling van persoonsgegevens en het ontwikkelen van de Twentse Monitor Aanpak Wachtlijden.

38. Datagedreven werken

SamenTwente geeft uitvoering aan een van de 8 leidende principes uit de Strategische Koers 2022 door: onderzoeksresultaten en andere gezondheidsgerelateerde info beschikbaar te stellen voor gemeenten en inwoners; panelonderzoeken uit te voeren; verdiepend onderzoek te doen op gezondheidsmonitors; af te stemmen met interne en externe organisaties zoals Kennispunt en Twentse Koers; datagedreven werken binnen de eigen organisatie aan te jagen en datagedreven werken door te ontwikkelen.

Pijler 5: Contractmanagement, -beheer en inkoop

39. Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp en Wmo (begeleiding en dagbesteding).

SamenTwente voert contractmanagement en contractbeheer uit voor de 16 grootste en strategische jeugdhulpaanbieders. Naast contract- en prestatieafspraken worden met deze aanbieders ook afspraken gemaakt en resultaten gemonitord als het gaat om de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan doorontwikkeling en verdere ambulantisering van de jeugdhulp in Twente. SamenTwente is ook de accounthoudende regio voor vier jeugdhulpaanbieders. SamenTwente is het eerste aanspreekpunt voor deze aanbieders en de andere betrokken regio's in het geval van (dreigende) discontinuïteit van zorg. *Deze taak wordt meegenomen bij de brede opdracht Prioritaire opgave jeugd. Tijdens die opdracht kan besloten worden over het ambitieniveau voor uitvoering van deze taak. In afwachting van de uitkomsten van de brede opdracht blijft deze taak uitgevoerd worden op het huidige ambitieniveau.*

40. Inkoop jeugdhulp

SamenTwente is verantwoordelijk voor het inrichten en in stand houden van een inkooporganisatie voor jeugdhulp, jeugdreclassering en jeugdbeschermingsmaatregelen voor de deelnemende Twentse gemeenten. De in te kopen zorg omvat de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugdzorgplus, residentiële/specialistische jeugdzorg, pleegzorg, crisiszorg en advies & expertise.

41. Contractmanagement en -beheer Huishoudelijke Ondersteuning

SamenTwente voert onder de vlag van Samen14 contractmanagement en beheer uit voor alle overeenkomsten Huishoudelijke Ondersteuning (16 aanbieders) en voert de regiefunctie uit op de gezamenlijke thema's.

42. Coördineren KIT

Om bij de inkoop kwalitatief goede en rechtmatige zorg te bevorderen wordt er gebruik gemaakt van het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente (KIT). KIT is een beoordeling van de contracten die worden afgesloten, waarbij de integriteit van aanbieders voorafgaand wordt getoetst aan de kwaliteitsvereisten en of er een juiste besteding is van zorggelden. SamenTwente voert hier de coördinatie op. *Deze taak wordt meegenomen bij de brede opdracht Prioritaire opgave jeugd. Tijdens die opdracht kan besloten worden over het ambitieniveau voor uitvoering van deze taak. In afwachting van de uitkomsten van de brede opdracht blijft deze taak uitgevoerd worden op het huidige ambitieniveau.*

43. Toezicht en kwaliteit Jeugd en Wmo

SamenTwente houdt proactief toezicht op kwaliteit bij gecontracteerde aanbieders; toetst aan besteisen; voert onderzoek naar aanbieders uit; monitort verbeterplannen; adviseert en rapporteert aan contractmanagers; ondersteunt gemeenten op aanvraag bij onderzoeken naar incidenten en calamiteiten; levert input aan de doorontwikkeling van samenwerking op toezicht; beoordeelt kwaliteit bij mutaties in contracten na gunning; vertaalt landelijke ontwikkelingen naar de regio; adviseert gevraagd en ongevraagd op beleidsmatige aspecten en uitvoeringsaspecten. Deze toezichthoudende taken gelden voor zowel Wmo- als Jeugdhulpaanbieders. Onder de aanstaande wet Verbetering Bescherming Jeugdzorg wordt het verplicht om regionaal specialistische jeugdhulp in te kopen. Ook contractmanagement en -beheer maken hier deel van uit.

4. Impact keuzes kerntakendiscussie

In dit hoofdstuk geven we een overzicht waarbij we de voorstellen hebben gerubriceerd. In de eerste paragraaf wordt overzicht gegeven van de voorstellen die vrijwel allemaal uit het scenario Kern komen.

4.1 Organisatorische consequenties van de keuze voor Kern

De overzichten zijn financieel ingestoken. Het is daarom van belang om in de inleiding op de overzichten aan te geven dat de impact van keuzes voor het scenario Kern groter zijn dan enkel financieel. Los van de effecten die ook al zijn genoemd in hoofdstuk 3 heeft de keuze voor de voorstellen in scenario Kern ook effect op de organisatie van SamenTwente.

De besparingen in scenario Kern kunnen enkel worden gerealiseerd door afbouw van formatie. Dit heeft consequenties voor de mate waarin de organisatie van SamenTwente kan opereren. In scenario Kern neemt de flexibiliteit van de organisatie af en zal het nauwelijks mogelijk zijn om in te spelen op ontwikkelingen of maatwerkvragen. Ook zal de expertise die nu op regionaal niveau aanwezig is, op onderdelen afnemen. Dit zal vooral ambtelijk en bestuurlijk merkbaar zijn in de interactie tussen gemeenten en SamenTwente.

Een andere consequentie van de besparingen in scenario Kern betreft eenmalige frictiekosten. Bij een besluit tot besparingen zal voor de betreffende medewerkers een sociaal plan in werking treden met een begeleidingstraject en transitievergoeding. De hoogte van deze vergoedingen is mede afhankelijk van de herplaatsbaarheid van medewerkers en de snelheid waarmee medewerkers een nieuwe functie vinden. In de huidige arbeidsmarkt valt te verwachten dat dit snel kan gaan. Maar voor de afwikkeling van besparingen is naar schatting een kwart tot de helft van het besparingspotentieel van het eerste jaar benodigd.

4.2 Financiële consequenties

De financiële impact van de kerntakendiscussie kan nog niet worden vastgesteld, omdat op drie voorstellen nog niet helder is welke keuzes moeten worden gemaakt. Ook is er nog gevraagd naar een nadere onderbouwing van de middelen die nodig zijn om de autonome ontwikkeling binnen VTT op te vangen. Desondanks geven we in dit hoofdstuk een overzicht van het financiële effect.

Autonome ontwikkelingen:

Pijler, #	Omschrijving voorstel	Financieel effect begroting SamenTwente
Autonome ontwikkelingen, uitgevoerd op ambitieniveau Scenario Kern		
PB&L, 7	Forensische geneeskunde op niveau brengen zonder rekening te houden met tegenvallende kosten	+€ 450.000
Veiligheid, 1	Wettelijke taken VTT uitvoeren op een minimumniveau	+€ 983.000*
Sub-totaal financieel effect op de begroting SamenTwente		+€1.433.000

* Het bedrag wordt nog onderbouwd.

Taken waarover nog geen eenduidigheid bestaat:

Pijler, voorstel		Omschrijving voorstel	Financieel effect begroting SamenTwente	
			Scenario Kern	Scenario Koers
Voorstel 1: Gezonde School Aanpak				
Jeugd, 2	Beëindigen Gezonde School Aanpak		-€ 185.000	
Jeugd, 5	Continueren Gezonde School Aanpak			0
Voorstel 2: Seksuele gezondheid				
PB&L, 1 en 2	Inzet op seksuele gezondheid versoberen door doelgroepen uit te sluiten en te stoppen met preventie en voorlichting		-€ 80.000	
PB&L	Inzet op Seksuele gezondheid handhaven (en evt. alternatieve financieringsopties verkennen)			0 (evt. PM)
Voorstel 3: Gezonde Milieu en Gezondheid				
PB&L, 5	Stoppen met de adviesrol i.h.k.v. de Omgevingswet		-€ 134.000 (I)	
PB&L, 8	Beperkt een adviesrol vervullen i.h.k.v. de Omgevingswet			0 Incidenteel wordt structureel*
Voorstel 4: Advisering gezondheidsbevordering				
PB&L, 6	Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxen.		-€ 25.000	
PB&L, 16	Handhaven van de adviesrol publieke gezondheid en gezondheidsbevordering voor gemeenten			+€ 100.000
Voorstel 5: Meldpunt Woningvervuiling				
Veiligheid, 9	Stoppen met de inzet van extra capaciteit bij het meldpunt Woningvervuiling (incidentele bijdrage € 95.000 stopt per 2026)		-€ 95.000 (I)	
Veiligheid, 5	Handhaven van de inzet bij het meldpunt Woningvervuiling (incidentele bijdrage € 95.000 wordt structureel per 2026)			0 Incidenteel wordt structureel*
Voorstel 6: Meldpunt Zorgwekkend gedrag				
Veiligheid, 3	Beëindigen van de extra inzet bij het Meldpunt Zorgwekkend gedrag		0	
Veiligheid, 10	Handhaven van de inzet bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag			+€ 117.000
	Sub-totaal financieel effect op de begroting SamenTwente		-€ 519.000 € 229.000 (I) € 290.000 (S)	+ € 217.000

* Het kiezen voor Koers bij de adviesrol t.o.v. de Omgevingswet en bij het Meldpunt Woningvervuiling leidt in de begroting van SamenTwente niet tot een uitzetting, omdat gemeenten hier nu incidentele bedragen voor beschikbaar hebben gesteld. Voor de gemeenten betekent dit dat de incidentele bijdrage die zij voor deze taak aan SamenTwente hebben gegeven, in de gemeentelijke begroting een structureel karakter krijgt.

Als gekozen wordt voor scenario Kern:

Pijler, #	Omschrijving voorstel	Financieel effect begroting SamenTente
Autonome ontwikkelingen, uitgevoerd op ambitieniveau Scenario Kern		
PB&L, 7	Forensische geneeskunde op niveau brengen zonder rekening te houden met tegenvallende kosten	+€ 450.000
PB&L, 4 en 9	Reguliere inzet op infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid behouden, geen inzet op versterkende taken zonder dat het Rijk hiervoor middelen ter beschikking stelt	0
Veiligheid, 1	Wettelijke taken VTT uitvoeren op een minimumniveau	+€ 983.000*
Voorstellen meningen verschillen, uitvoering op het ambitieniveau Kern		
Jeugd, 2	Beëindigen Gezonde School Aanpak	-€ 185.000
PB&L, 1 en 2	Inzet op Seksuele gezondheid versoberen door doelgroepen uit te sluiten en te stoppen met preventie en voorlichting	-€ 80.000
PB&L, 5	Stoppen met de adviesrol i.h.k.v. de Omgevingswet	-€ 134.000
PB&L, 6	Informatie over gezondheidsbevordering delen met gemeenten zonder toegepast advies	-€ 25.000
Veiligheid, 9	Stoppen met de inzet van extra capaciteit bij het meldpunt Woningvervuiling	-€ 95.000
Veiligheid, 3	Beëindigen van de extra inzet bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag	0
Voorstel overeenstemming uitvoering op ambitieniveau Koers, andere invulling		
Jeugd, 4	Binnen het basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren (scenario Koers)	0
Financieel totaaleffect van voorstellenpakket Kern op de begroting van SamenTente		+€ 914.000

* Het bedrag wordt nog onderbouwd.

Als gekozen wordt voor scenario Koers:

Pijler, #	Omschrijving voorstel	Financieel effect op begroting SamenTente
Autonome ontwikkelingen, uitgevoerd op ambitieniveau Scenario Kern		
PB&L, 7	Forensische geneeskunde op niveau brengen zonder rekening te houden met tegenvallende kosten	+€ 450.000
PB&L, 4 en 9	Reguliere inzet op infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid behouden, geen inzet op versterkende taken zonder dat het Rijk hiervoor middelen ter beschikking stelt	0
Veiligheid, 1	Wettelijke taken VTT uitvoeren op een minimumniveau	+€ 983.000*
Voorstellen meningen verschillen, uitvoering op het ambitieniveau Koers		
Jeugd, 5	Continueren Gezonde School Aanpak	0
PB&L	Inzet op Seksuele gezondheid handhaven (en evt. alternatieve financieringsopties verkennen)	0 (evt. PM)*
PB&L, 8	Beperkt een adviesrol vervullen i.h.k.v. de Omgevingswet	0**

		<i>Incidenteel wordt structureel</i>
PB&L, 16	Handhaven van de adviesrol publieke gezondheid en gezondheidsbevordering voor gemeenten	+€ 100.000
Veiligheid, 5	Handhaven van de inzet bij het meldpunt Woningvervuiling	0** <i>Incidenteel wordt structureel</i>
Veiligheid, 10	Handhaven van de inzet bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag	+€ 117.000
Voorstel overeenstemming uitvoering op ambitieniveau Koers, andere invulling		
Jeugd, 4	Binnen het basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren	0
Financieel totaaleffect van voorstellenpakket Koers- op de begroting van SamenTwente		+€ 1.650.000

* Het bedrag wordt nog onderbouwd.

** Het kiezen voor Koers bij de adviesrol t.o.v. de Omgevingswet en bij het Meldpunt Woningvervuiling leidt in de begroting van SamenTwente niet tot een uitzetting, omdat gemeenten hier nu incidentele bedragen voor beschikbaar hebben gesteld. Voor de gemeenten betekent dit dat de incidentele bijdrage die zij voor deze taak aan SamenTwente hebben gegeven, in de gemeentelijke begroting een structureel karakter krijgt.

5. Het samen van SamenTwente anders organiseren

Bij de start van de kerntakendiscussie is gesproken met alle leden van het Algemeen Bestuur. Daar is de wens naar voren gekomen om te onderzoeken of de samenwerking in SamenTwente effectief en efficiënt is. In de zomerperiode is een ambtelijke werksessie georganiseerd waarin is stilgestaan bij de (on)mogelijkheden om het samen van SamenTwente anders te organiseren. Tijdens de werksessie is geconcludeerd dat er kansen liggen, maar dat het thema te groot is om gelijktijdig met de kerntakendiscussie op te pakken, hier voorstellen op ontwikkelen en het ook goed af te hechten. Afgesproken is tot een gedragen opdrachtformulering te komen waarover gelijktijdig met de voorstellen kerntakendiscussie besluitvorming door het Algemeen Bestuur kan plaatsvinden. Deze is in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Op voorhand is het goed om aan te geven dat het vraagstuk dat zich richt op het optimaliseren van de samenwerking het karakter heeft van een veranderopgave. Het oppakken van een dergelijk vraagstuk vraagt om een blik die gaat over structuur, systemen en cultuur. Belangrijk is om een gezamenlijk vertrekpunt te creëren en daarna vooral met elkaar aan de slag te gaan onder het adagium ‘changing by doing’. Daar hoort bij dat op verschillende momenten wordt gereflecteerd op hoe het gaat en hoe zich dit verhoudt tot hetgeen is afgesproken of beoogd.

5.1 Beschrijving van de context

In de transitie van Regio Twente naar SamenTwente waren belangrijke uitgangspunten het verminderen van bestuurlijke drukte en meer focus op inhoudelijke thema's. Er is onder meer besloten tot het omvormen van de bestaande Regeling Regio Twente naar de gemeenschappelijke regeling SamenTwente voor GGD, OZJT en VTT. In deze regeling is de samenwerking op het terrein van de gezondheid en veiligheid, inclusief de coalitions of the willing Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente, centraal gesteld.

De governance voor SamenTwente bestaat bestuurlijk uit een algemeen bestuur dat uit zijn midden een dagelijks bestuur heeft gevormd. Op ambtelijk niveau is een aantal ambtelijke overleggen georganiseerd afgestemd op de organisatieonderdelen van SamenTwente. Daarnaast zijn er bestuurlijke – en ambtelijke overlegstructuren georganiseerd rondom de coalities waarvoor SamenTwente gastheer is. Ook participeert SamenTwente als partner in andere netwerken waar ook gemeenten of zorgpartijen in participeren. Denk hierbij aan Twente Beter en de stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf.

Nu SamenTwente een aantal jaren functioneert in de nieuwe structuur is het beeld ontstaan dat de wijze waarop de samenwerking is ingericht en wordt ingevuld, niet altijd helpt om met elkaar de goede dingen te doen op een efficiënte manier. Uit de gevoerde gesprekken en de ambtelijke werksessie blijkt dat er zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau verschillende beelden zijn over de inrichting van de governance. Dit gaat vooral over de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende gremia op bestuurlijk- en ambtelijk niveau. Hier horen ook de verschillende rollen bij die de gemeenten hebben, denk aan opdrachtgever aan de GR, bestuurder in de eigen gemeente en op onderdelen mede-uitvoerder in het netwerk. Het is de vraag of de verschillende rollen voor iedereen duidelijk zijn en of er rolbewustzijn is. Ook is er behoefte aan overzicht op het geheel van overlegstructuren (breder dan SamenTwente). Hier wordt bestuurlijk een relatie gelegd met zicht op het geheel van taken waar aan wordt gewerkt door SamenTwente, Samen14, de Twentse Koers en de Samenwerkingsagenda Jeugd.

In de cultuur van samenwerking wordt in toenemende mate een 'wij-zij'-gevoel ervaren. De spanning die er in veel regio's zit op het lokale belang versus het regionale belang is ook in deze regio voelbaar. Er is een kritische houding naar elkaar die eerder als toetsend wordt ervaren dan als 'samen voor de klus staan'. In de aanloop naar de besluitvorming in het algemeen bestuur zit op de advisering die door SamenTwente is voorbereid vaak lokaal een check op of de aangeleverde informatie klopt. Dit vraagt niet alleen heel tijd en inzet, maar levert ook onderlinge frustratie op. Ook is op bestuurlijken ambtelijk niveau niet altijd sprake van eenduidig geluid, wat zorgt voor ruis, onduidelijkheid, irritatie over en weer, wat niet bijdraagt aan een constructieve samenwerking.

Daarnaast zijn de vraagstukken zijn complexer geworden en vragen zij op onderdelen om meer regionale sturing en afstemming. Er is schaarste aan middelen (geld en capaciteit). De vragen hoe de effectiviteit van de gezamenlijke inzet kan worden versterkt en beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk kan worden ingezet, zijn hiermee relevanter dan ooit.

De verleiding om van het samenwerkingsvraagstuk een structuurdiscussie te maken, ligt op de loer. Er is een patroon zichtbaar dat het gesprek snel over structuur en proces gaat als het op de inhoud lastiger wordt. Het optimaliseren van de samenwerking is namelijk in grote mate ook een vraagstuk dat gaat over houdingen en gedrag in de structuur. Duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden hoort daarbij. De uitdaging is om binnen de bestaande structuur te starten en anders te gaan doen. Waar dit nodig en noodzakelijk is kan de structuur altijd aangepast worden, zodat deze faciliterend en ondersteunend is aan de samenwerking die wordt beoogd.

5.2 Wensen en behoeften in de samenwerking

- Er is meer overzicht en inzicht op de verschillende gremia die er op bestuurlijken ambtelijke niveau zijn voor SamenTwente. Daarbij is het wenselijk om ook het netwerk buiten SamenTwente in beeld te brengen waar het gaat om gremia waar SamenTwente onderdeel van is dan wel waar op inhoud raakvlakken liggen, maar de beslissingsbevoegdheid niet bij het algemeen bestuur SamenTwente ligt, zoals bijvoorbeeld Samen14 en Twentse Koers.
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende gremia zijn helder. Bestuurlijk en ambtelijk is er een gedeeld beeld over hoe de samenwerking zou moeten werken.
- Bestuurlijk vaker met elkaar het inhoudelijke gesprek voeren om sturing en regie te houden op de inhoudelijke opgaven. Bespreken hoe wordt omgegaan met onderlinge afhankelijkheden (bv. beschikbaarheid voorliggende voorzieningen, toegang, ontwikkeling lokale teams) en of gemaakte afspraken worden nagekomen. Het vraagt om een strategische blik op de vraagstukken die boven de organisatieonderdelen van SamenTwente uitstijgt en op onderdelen ook breder is dan SamenTwente. De bestuurlijke bereidheid is er om het gesprek te voeren of het omwille van efficiency en effectiviteit noodzakelijk om processen op regionale schaal te uniformeren of hoe gemeenten kunnen leren van elkaars goede voorbeelden.
- Er is congruente sturing op vier niveaus van Bestuur – management – beleid – uitvoering. De bestuurlijke en de ambtelijke lijnen liggen in elkaars verlengde. Er is verbinding tussen bestuur en ambtelijk organisaties zodat eigenaarschap is belegd voor strategische agendering en advisering van het regionaal bestuur op inhoud, er sturing is op prioriteiten en realisme is voor wat betreft de inzet capaciteit.

5.3 Actiepunten en deelvragen

Het vraagstuk dat zich richt op het optimaliseren van de samenwerking het karakter heeft van een veranderopgave. Kijkend naar de context en de wensen, dan hebben we de onderdelen die aandacht vragen in de samenwerking op een rij gezet. Dat is gedaan vanuit het perspectief waarin aandacht is voor structuur, systemen en cultuur. Belangrijk is om een gezamenlijk vertrekpunt te creëren (inzicht, bedoeling en waarden) en daarna vooral met elkaar aan de slag te gaan onder het adagium 'changing by doing'. Daar hoort bij dat op verschillende momenten wordt gereflecteerd op hoe het gaat en hoe zich dit verhoudt tot hetgeen is afgesproken of beoogd.

Inzicht:

1. Breng in beeld hoe de huidige governance SamenTwente op bestuurlijk en op ambtelijk niveau is georganiseerd.
2. Maak inzichtelijk in welke samenwerkingsstructuren SamenTwente participeert als eigenaar, netwerkpartner of als mede-uitvoerder. Breng ook hier het bestuurlijke als het ambtelijke-/uitvoeringsniveau in beeld. Denk hierbij in ieder geval aan Twentse Koers, Twente Beter, Twentse Belofte, Samenwerkingsagenda Jeugd en Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf.
3. Breng in beeld welke verschillende rollen gemeenten en bestuurders hebben in deze samenwerkingsstructuur. Denk aan rol als opdrachtgever GR, rol als AB-lid, rol als wethouder, rol als netwerkpartner, rol als mede-uitvoerder in het netwerk.

Effectiviteit en efficiency

4. Hoe kan de effectiviteit van de gezamenlijke inzet worden versterkt? Voor versterking gezondheid en transformatie (jeugd)zorg is bijvoorbeeld lokale en regionale inzet nodig. Het vraagt om congruente sturing op vier niveaus van Bestuur – management – beleid – uitvoering. En ook over de vraag hoe wordt omgegaan met onderlinge afhankelijkheden (bv. beschikbaarheid voorliggende voorzieningen, toegang)?
5. Onderzoek of er efficiency winst te behalen is door de samenwerking anders te organiseren. Het gaat daarbij ook om het proces waarmee je voorstellen voorlegt. Hierbij wordt gekeken naar alle niveaus; bestuurlijken ook ambtelijk. Aandachtspunten zijn rolverdeling en -invulling in relatie tot verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er wordt daarbij gekeken naar dubbelingen en overlap in besprekingen en wie waar 'iets' van moet vinden.
6. Hoe kun je dat wat je wilt bereiken binnen de huidige structuur beetpakken en waar zijn écht veranderingen in de structuur nodig?

Samenwerkingscultuur (houding en gedrag)

7. Formuleer de waarden die onderliggend zijn aan de samenwerking en benoem op welke onderdelen een verandering in houding en gedrag wenselijk en noodzakelijk is?
8. Wat is nodig om de gewenste veranderingen in houding en gedrag merkbaar en zichtbaar te laten worden? Hoe kan dit worden georganiseerd en houd je dit levend?

Waarborgen continuïteit en levend houden

9. Hoe zorg je voor het internaliseren en levend houden van deze waarden, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau? Wat is er nodig om het echt op deze manier te gaan doen en elkaar daar scherp op houden?
10. Hoe borg je continuïteit bij wisselingen op bestuurlijk en ambtelijk niveau?

5.4 Randvoorwaarden en succesvoorwaarden

Als met elkaar wordt besloten om het anderste willen doen, dan lukt dit alleen als iedereen die participeert in de samenwerking bereid is om los te komen van hoe het nu gaat. Veranderen lukt alleen als er ontvankelijkheid is om te bewegen, ook als het nog niet helemaal helder is hoe het er precies uit gaat zien.

Het opdrachtgeverschap moet goed zijn belegd. Dit houdt in dat het gremium dat er over gaat, hier het besluit over moet nemen. Als de opdracht zich richt op de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling SamenTwente, kan het algemeen bestuur de opdrachtgever zijn. Als de opdracht breder strekt dan SamenTwente, dan moet afhankelijk van de andere betrokken gremia worden bepaald wie opdrachtgever is. Hier kan ook aansluiting worden gezocht met de brede opdracht Prioritaire jeugd.

Het begeleiden van deze opdracht vraagt om een stevige verankering met het bestuur en de ambtelijke organisaties. Het is daarom noodzakelijk dat een bestuurlijke stuur- e/o begeleidingsgroep wordt samengesteld met een brede bestuurlijke afvaardiging en een afvaardiging van minimaal twee gemeentesecretarissen. Het ambtelijk eigenaarschap moet hierbij goed zijn belegd. Daarnaast is een stevige procesbegeleider nodig die buiten het systeem staat en zodoende beschikt over een frisse blik. Om goede verbinding te houden met de organisaties kan er (net als bij de kerntakendiscussie) worden samengewerkt met een groep liaisons. Ook vraagt het om een goede afstemming met en betrokkenheid van de ambtelijke overleggen.

Daarnaast vraagt de opdracht om een realistische doorlooptijd, moet er geld beschikbaar worden gesteld en vraagt het tijd van bestuurders en ambtenaren. Hoeveel tijd en geld nodig is, kan worden uitgewerkt zodra de scope en de omvang van de opdracht helder is.

5.5 Voorstel

Het voorstel is om het Dagelijks Bestuur SamenTwente de opdracht verder te laten brengen. Dit kan deels door de directeur van SamenTwente te vragen de onderdelen op te pakken die zich binnen de governance van SamenTwente afspelen.

Waar het de samenwerking betreft die breder gaat dan SamenTwente kan het Dagelijks Bestuur agenderend zijn en de wens om ook naar deze samenwerking te kijken, verder te brengen. Het is evident dat hiervoor contact moet worden gelegd met de bestuurlijke gremia die er over gaan.

6. Samenhang SamenTwente en coalitions of the willing'

De kerntakendiscussie richt zicht op SamenTwente. Het algemeen bestuur heeft desondanks gevraagd om in de uitvoering van de kerntakendiscussie breder te kijken. We hebben dit gedaan door een aantal gesprekken te voeren met het management van SamenTwente, Kennispunt Twente en de Twentse Koers. Op basis van deze gesprekken hebben we onderstaande conclusies gevormd op de vraag of er samenhang en mogelijke overlap in taakuitvoering tussen SamenTwente en de coalities Samen14, Kennispunt Twente en de Twentse Koers. Daarnaast is bij de uitvoering van kerntakendiscussie ook gekeken naar mogelijk 'communicerende vaten' die er zijn in de samenwerking tussen SamenTwente en het voorliggend veld in gemeenten.

Twee belangrijkste aspecten van gastheerschap zijn; het leveren van bedrijfsvoeringsdiensten en het bieden van rechtspersoonlijkheid aan de gast-organisatie. Dit houdt onder meer in dat alle medewerkers van de gast in dienst zijn bij de gastheer (SamenTwente).

6.1 Kennispunt Twente

Kennispunt Twente fungeert als partner van SamenTwente. We hebben zowel bij SamenTwente als bij Kennispunt Twente een constructieve houding ontmoet waar het gaat om de onderlinge samenwerking. Er wordt dan ook in toenemende mate gebruik gemaakt van elkaars kennis en expertise op het gebied van onderzoek en data-analyse. Los daarvan fungeert Kennispunt Twente als een autonome organisatie die onderzoek verricht in opdracht van SamenTwente, gemeenten en andere partijen.

6.2 Samen14

De relatie en samenhang op inhoud tussen SamenTwente en Samen14 is het meest aan de orde binnen het organisatieonderdeel OZJT. Op onderdelen is de scheiding tussen beiden helder, maar op bepaalde onderdelen is deze voor ons diffuus gebleken. Dit komt onder andere tot uitdrukking in taken waar in de informatieset van het organisatieonderdeel is aangegeven dat het een taak betreft van zowel OZJT als Samen14. Dit roept voor ons een beeld op dat de afbakening tussen SamenTwente en Samen14 op deze onderdelen niet helder is. In de brede opdracht Prioritaire opgaven jeugd meegenomen kunnen worden vanuit de optiek is dit op de meest efficiënte en effectieve wijze georganiseerd en of rollen, taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Daarbij kan ook worden gekeken naar de 'communicerende vaten' die er mogelijk zijn in de samenwerking tussen SamenTwente en gemeenten. Denk hierbij aan de versterking van lokale teams in het licht van de hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming waar het de regie op veiligheid betreft.

6.3 Twentse Koers

Er is samenhang in taakuitoefening tussen SamenTwente en Twentse Koers. Deze is het meest zichtbaar op het vlak van preventie en gezondheid. Hoewel aan zelfde doelen wordt gewerkt, hebben wij niet het beeld gekregen dat er op twee plekken hetzelfde wordt gedaan. Twentse Koers richt zich vooral op domein overstijgende samenwerking op het snijvlak tussen zorg en het sociaal domein en werkt daarbij in projecten met een kop en een staart. SamenTwente (in dit geval vooral de GGD) zit veel meer aan de kant van de uitvoering van (veelal wettelijke) taken en vervult in projecten van Twentse Koers de rol van expert.

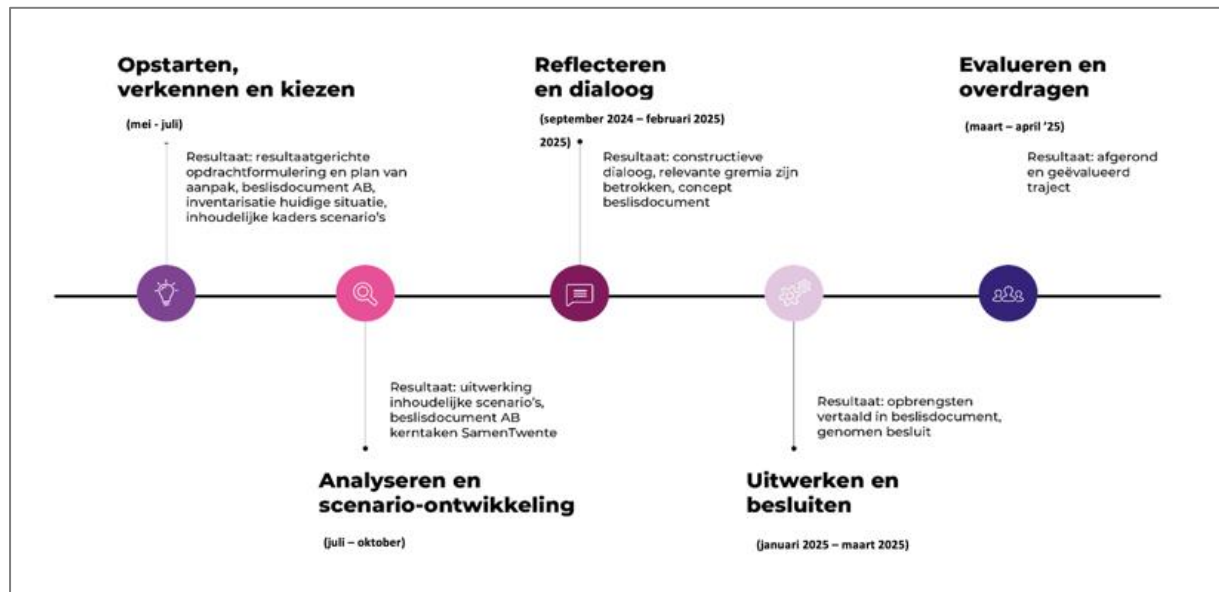
In de gesprekken is aangegeven dat de samenwerking in de afgelopen periode is gegroeid en verbeterd. Er is goed overleg en waar dit mogelijk is, wordt 'slim' gebruik gemaakt van elkaars inzet van mensen en middelen. Een aanbeveling kan zijn om de samenwerking onderdeel te laten zijn van de evaluatie Twentse Koers die in 2025 wordt uitgevoerd.

Bijlagen

1. Proces en aanpak kerntakendiscussie
2. Benchmarks: GGD, Veilig Thuis Twente, Bedrijfsvoering
3. Voorstellen mee te nemen bij brede opdracht Prioritaire opgave jeugd
4. Overzicht Maatwerktaken
5. Voorstellen die ter voorbereiding op de beeldvormende bespreking van 16 januari 2025 zijn verzonden
6. Informatieset taken organisatieonderdelen SamenTwente (separaat verzonden)
7. Informatieset Twentse Koers (separaat verzonden)

1. Proces en aanpak kerntakendiscussie

De fasen waarlangs de kerntakendiscussie is vormgegeven zijn in de afbeelding hieronder afgebeeld.

Opdrachtgeverschap

Het algemeen bestuur is formeel opdrachtgever voor deze kerntakendiscussie. Om het werkbaar te maken is een Bestuurlijke Begeleidingscommissie ingesteld die het AB vertegenwoordigt en waarin ook het DB vertegenwoordigd is. Met hen is de voortgang besproken en zijn bijeenkomsten voorbereid. Zij bepalen of voorstellen rijp zijn voor bespreking en besluitvorming in het AB. De rol van het Dagelijks Bestuur is in de voorbereiding op het AB doorgeleidend namens de bestuurlijke begeleidingscommissie. Het DB kan relevante overwegingen vanuit de DB-verantwoordelijkheid inbrengen in het AB.

Proces van co-creatie

In de totstandkoming van de inhoudelijke scenario's en de voorstellen over de wijze van samenwerking is gebruik gemaakt van de kennis en de denkkraft van medewerkers SamenTwente, de coalitions of the willing' en gemeenten. Het gaat dan om het in beeld brengen van relevante ontwikkelingen, toetsen van de feiten analyse en meedenken in de scenario ontwikkelingen en voorstel(len) samenwerking. Hiervoor zijn meerdere werksessies en toetsingsbijeenkomsten georganiseerd onder regie van Lysias. De ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben over de voorstellen een advies uitgebracht. Het primaat over de inhoud van de uiteindelijke voorstellen ligt bij Lysias vanuit de onafhankelijke rol die wordt gewenst.

Overzicht uitgevoerde activiteiten

Juli-augustus 2024

- De eerste stap in de analyse was het in beeld brengen van de grondslag van taken van SamenTwente en de financiële vertaling hiervan in de begroting 2025.
- Gedurende de zomerperiode is met de organisatie van SamenTwente gewerkt aan informatiesets per organisatieonderdeel van SamenTwente. Ieder organisatieonderdeel heeft op basis van bouwstenen inzicht

gegeven in de taken die worden uitgevoerd. De grondslagen op basis waarvan de taken worden uitgevoerd, zijn verder aangevuld en in beeld gebracht.

- Gedurende de zomerperiode hebben wij werksessies georganiseerd met medewerkers van gemeenten en SamenTwente. De bouwstenen uit de informatiesets van de organisatie onderdelen van SamenTwente zijn de basis geweest om voorstellen te maken passend binnen de Kern, Koers en Ambitie. Er is geïnventariseerd welke keuzes gemaakt kunnen worden waarbij rekening is gehouden met vrijheidsgraden in het uitvoeren van taken. De werksessies kenden een zodanig rijke oogst dat verwerking hiervan niet voor de bestuurdersdag kon worden afgerond.
- Wij hebben de bouwstenen langs de lijn van de inhoud toebedeeld aan een pijler. In totaal zijn vijf pijlers ontstaan die laten zien waar SamenTwente op is betrokken en wat zij doet. De pijlers zijn: Jeugd, Publieke gezondheid en leefomgeving, Veiligheid, Kennisontwikkeling en kennisdeling en Inkoop en contractbeheer.

September 2024

- De informatiesets inclusief de analyse zijn aangeboden aan de leden van het AB voor de bestuurdersdag op 25 september 2024.
- Tijdens en na afloop van de bestuurdersdag in september hebben wij geïnventariseerd op welke punten bestuurlijk behoefte bestaat aan nadere uitwerking. Dit heeft geleid tot een duidelijke prioritering van verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom is/wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Verder werd duidelijk dat de bestuurlijke wens is om alle taken van SamenTwente tegen het licht te houden en daarvan niet op voorhand onderwerpen of scenario's uit te zonderen. Dat heeft onder meer als consequentie gehad dat uitwerking meer tijd en inzet kost dan eerder voor het traject van de kerntakendiscussie was gereserveerd.

Oktober 2024

- In oktober heeft Lysias de eerdere analyse verrijkt met uitkomsten van benchmarks en relevante onderzoeken (waaronder de twee trajecten die in opdracht van centrumgemeente Enschede zijn uitgevoerd en Veilig Thuis is betrokken). Voor de benchmarks is gebruik gemaakt van de generieke landelijke benchmark voor GGD'en (bron), specifieke benchmarks op taken (infectieziekten bestrijding, forensische geneeskunde, ICT...). Ook hebben we de kosten voor overhead in SamenTwente vergeleken met gedetailleerde benchmarkgegevens van 5 GGD'en waarover Lysias beschikt.
- We hebben de analyse geconfronteerd met de uitkomsten van de werksessies om tot uitwerking van voorstellen en daarmee tot invulling van scenario's voor bestuurlijke keuzes te komen. Daarbij hebben we een weging gemaakt van alle maatregelen. Maatregelen met een heel groot waterbedeffect of andere redelijkerwijs zeer onwenselijke gevolgen hebben we niet uitgewerkt (de lijst en de afwegingen zijn opgenomen in de bijlage). Er blijft een behapbaar pakket mogelijke maatregelen over.
- De Twentse Koers heeft een informatieset gemaakt waarmee inzicht wordt gegeven in de opdrachten. Dit wordt gebruikt als onderlegger voor de analyse voor samenhang, verbinding en mogelijke overlap.
- Lysias heeft een informatiebijeenkomst georganiseerd voor raadsleden van de veertien Twentse gemeenten. Tijdens de informatiebijeenkomst zijn raadsleden bijgepraat over proces en bevindingen van de kerntakendiscussie.

November 2024

- In november heeft Lysias drie toetsingsbijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van gemeenten, SamenTwente en de Twentse Koers. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de voorstellen besproken en is besproken of de voorstellen helder zijn en waar nodig zijn voorstellen aangevuld met effecten.
- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen voorzien van financiële consequenties.
- De voorstellen zijn aangevuld met de input uit de toetsingsbijeenkomsten en de financiële effecten zijn toegevoegd. Daarna zijn de voorstellen ambtelijk weer gedeeld.
- Aan de ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is gevraagd of zij de voorstellen willen voorzien van een advies waarbij is gevraagd aan te geven of de voorstellen kansrijk dan wel niet kansrijk worden geacht. Hiervoor is een afwegingskader meegegeven.

December 2024

- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen nogmaals gecheckt op financiële consequenties.
- Er zijn voorstellen gedaan voor de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Waar dit aan de orde is worden de voorstellen thematisch gepresenteerd.
- Lysias heeft in het algemeen bestuur van 11 december 2024 de algemene bevindingen gedeeld en procesafspraken gemaakt over de inrichting van het bestuurlijke proces in het eerste kwartaal 2025.
- Op basis van de verstrekte documenten van SamenTwente en de Twentse Koers heeft Lysias een eerste analyse gedaan op de verbindingen en mogelijke overlap in taken. Dit wordt in januari 2025 met betrokkenen besproken.

Januari en februari 2025

- Het Algemeen Bestuur heeft beeldvormend gesproken over de kerntakendiscussie. Op basis van de bespreking heeft Lysias voorstellen aangescherpt.
- Een werkgroep van vertegenwoordigers van de ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en medewerkers van SamenTwente heeft gewerkt aan een opzet voor een opdrachtformulering voor Samenwerking. Lysias heeft deze opdrachtformulering verder gebracht tot het voorstel dat is opgenomen in hoofdstuk 5 van dit document.

Maart 2025

- Het Algemeen Bestuur heeft oordeelsvormend gesproken over de kerntakendiscussie.
- Lysias heeft op basis van de bespreking in het Algemeen Bestuur het eindvoorstel geschreven.
- Lysias heeft een informatiebijeenkomst georganiseerd voor raadsleden van de veertien Twentse gemeenten. Tijdens de informatiebijeenkomst zijn raadsleden bijgepraat over proces en bevindingen van de kerntakendiscussie.

Tijdens het proces zijn meerdere ambtelijke bijeenkomsten georganiseerd voor contactpersonen. Er is wekelijks overleg geweest met de liaisons. Er is op meerdere momenten overleg geweest met het CMT SamenTwente. Voor de opdracht samenhang met de coalitions of the willing is meerdere keren gesproken met de managers Kennispunt Twente en Twentse Koers.

2. Benchmarks GGD, VTT en Bedrijfsvoering

Uit onderstaande benchmarks rijst het beeld dat SamenTwente 'lean & mean' is georganiseerd. SamenTwente zet per inwoner minder formatie in voor de vergeleken taken in het primair proces (GGD en Veilig Thuis) en besteedt aan overheadkosten minder dan het gemiddelde van de referentieregio's in de benchmark. Dat geldt bij de overhead ook voor het grootste deel van de afzonderlijke kostencategorieën. Voor de twee kostencategorieën waar SamenTwente iets boven het gemiddelde scoort, wordt dit verklaard door het specifieke karakter van het takenpakket van SamenTwente.

Benchmark GGD

GGD GHOR Nederland voert elke twee jaar een benchmark uit naar de door GGD'en ingezette formatie voor GGD-taken. In onderstaande tabellen en grafieken zijn de inzichten opgenomen uit de laatste rapportage (2023). Er wordt per 100.000 inwoners aangegeven hoeveel formatie de regio Twente voor de genoemde taken inzet t.o.v. het landelijk gemiddelde.

Jeugdgezondheidszorg

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte per 100.000 kinderen (JGZ)	104	116 (11 van 15)
2.	Percentage extra contactmomenten (JGZ)	21,4%	51,8% (18 van 20)

Algemene gezondheidszorg

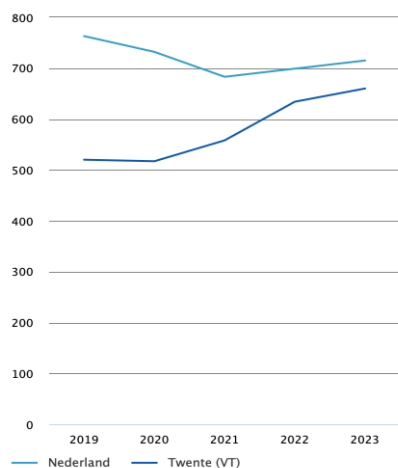
		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (exclusief formatie kinderopvang)	0,1 fte	0,3 fte
2.	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28 fte	0,42 fte
3.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (exclusief euthanasie)	63,9	59,5
4.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (na euthanasie)	42,6	40,1
5.	Formatie infectieziekten, volgens nieuwe norm	9,22 fte	16,44 fte

Staf

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
2.	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners	1,03	1,5
3.	GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%

Benchmarkanalyse Veilig Thuis Twente

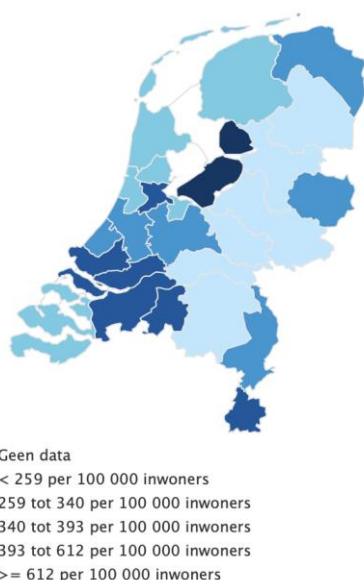
Voor de benchmark analyse van Veilig Thuis Twente hebben we in eerste instantie gekeken hoe het aantal meldingen in Twente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

In deze tabel is het **totaal aantal meldingen per 100.000 inwoners** aangegeven over de jaren 2019 tot en met 2023. Uit deze tabel valt af te leiden dat het aantal meldingen in Twente lager ligt dan het landelijk gemiddeld.

Wel zijn het aantal meldingen in Twente in de afgelopen jaren toegenomen, waar landelijk een dalende trend van het aantal meldingen waarneembaar was.

Bron: CBS Dashboard Veilig Thuis (dashboards.cbs.nl)

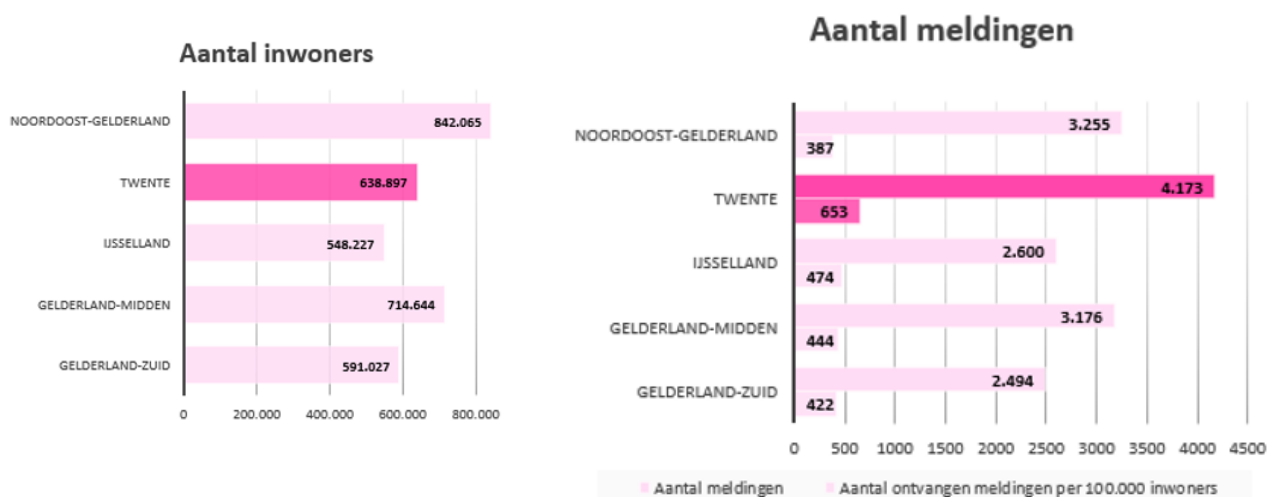
In deze tabel is het **totaal aantal meldingen per 100.000 inwoners** aangegeven over het eerste half jaar van 2024. Hier is uit af te leiden dat Veilig Thuis Twente landelijk gezien in de middenmoot scoort. Als ingezoomd wordt op de omliggende Veilig Thuis regio's dan is zichtbaar dat het aantal meldingen in Twente hoger ligt.

Bron: CBS Dashboard Veilig Thuis (dashboards.cbs.nl)

Op basis van de landelijke gegevens kan worden geconcludeerd dat Veilig Thuis Twente in de afgelopen jaren te maken heeft gehad met een stijging van het aantal meldingen. Hoewel dit aantal lager is dan het landelijk gemiddelde is er in Twente sprake geweest van een stijging waar het landelijk gemiddelde daalde. Op de kaart van Nederland is daarnaast zichtbaar dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis Twente in het eerste half jaar hoger ligt dan het aantal meldingen in omliggende regio's.

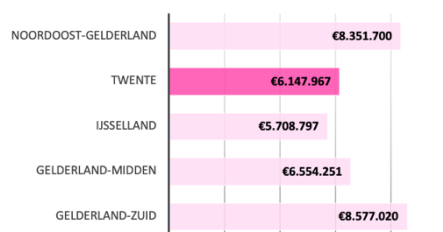
Om een uitspraak te kunnen doen over hoe de geleverde diensten van Veilig Thuis Twente zich verhouden tot de jaarlijks verstrekte subsidie, is gebruik gemaakt van een benchmark die is opgesteld door Veilig Thuis Noord Oost Gelderland. Zij hebben hierin vijf VT regio's met elkaar vergeleken, te weten: IJsselland, Twente, Gelderland

Midden, Gelderland Zuid en Noord Oost Gelderland. De gegevens zijn gebaseerd op de begrotingscijfers 2024. Waar geen gegevens over de begroting bekend waren, is de realisatie van 2023 opgenomen.

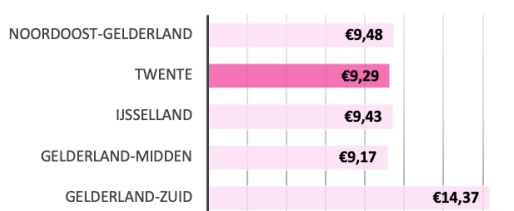

Van de vijf regio's ligt de regio Twente qua inwoneraantal op het gemiddelde van deze vijf regio's. Kijkend naar het aantal meldingen dan valt op dat Twente hier het hoogst scoort op het totaal aantal meldingen met 4.173 meldingen en ook op het aantal meldingen per 100.000 inwoners.

Totaal subsidiebedrag

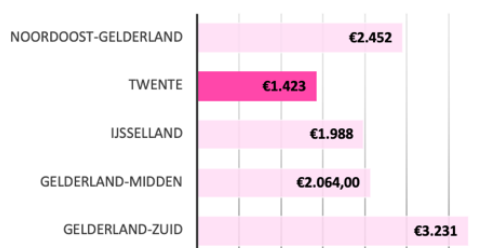

Gemiddeld subsidiebedrag per inwoner

Kijkend naar het totale subsidiebedrag dat Veilig Thuis Twente ontvangt, dan is dit redelijk in lijn met de andere omliggende regio's. Dit beeld is ook zichtbaar waar het subsidiebedrag is omgeslagen naar het aantal inwoners.

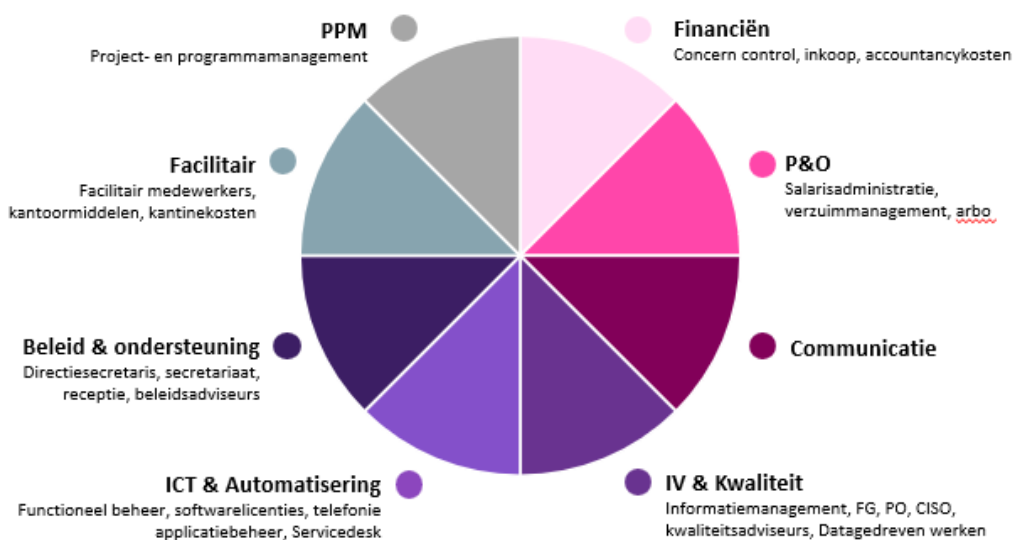
Gemiddeld subsidiebedrag per melding

Het beeld wordt anders als het subsidiebedrag wordt omgeslagen op het aantal meldingen. Hier is zichtbaar dat Veilig Thuis Twente dezelfde taak voor een veel lager bedrag uitvoert dan de omliggende regio's. Dit is verklaarbaar doordat het aantal meldingen in Twente hoger is dan in de andere regio's.

Benchmarkanalyse Bedrijfsvoering

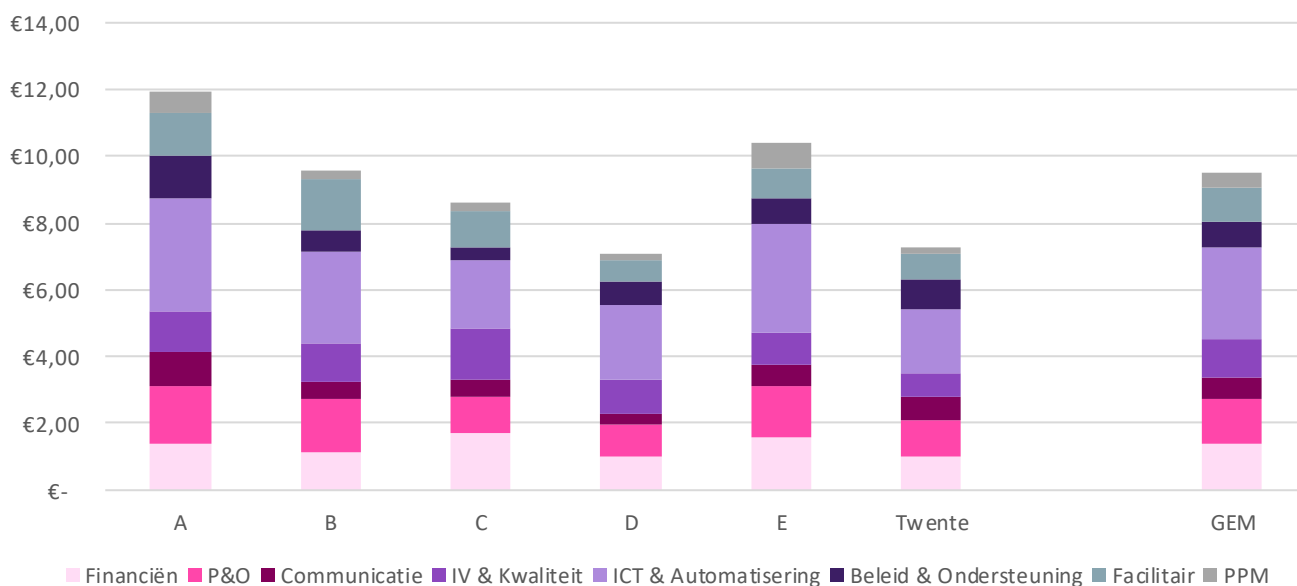
In het kader van de kerntakendiscussie is bestuurlijk de vraag aan de orde gesteld of het kostenniveau van de overhead van SamenTwente in lijn is met wat dit type organisaties verwacht mag worden. Een vergelijking van overheadkosten met vergelijkbare organisaties als SamenTwente is niet eenvoudig, omdat er geen andere organisaties zijn met deze specifieke samenbundeling van taken. Om toch een benadering te kunnen maken, heeft Lysias de overhead van SamenTwente vergeleken met 5 GGD'en waarvoor Lysias over gedetailleerde informatie beschikt. Dit zijn: West-Brabant, Hart van Brabant, Brabant Zuid-Oost, Utrecht en Hollands-Midden. Om een goede vergelijking te kunnen maken, zijn de kosten naar rato van de omzet over de taken van SamenTwente verdeeld; in de vergelijking is gekeken naar het aandeel van de GGD.

Begrotingen kennen allemaal een eigen opbouw en logica. En voor een benchmark willen we 'appels met appels vergelijken'. Om die reden hebben we een generieke indeling gemaakt voor het alloceren van kosten. Waar dat nodig is, hebben we correcties doorgevoerd op basis van begrotingsdetails en de formatiebegroting. De generieke benchmarkindeling staat hierboven weergegeven, incl. een korte toelichting op wat hierin zit. Huisvestingskosten en kosten management zijn moeilijk vergelijkbaar en zijn daarom buiten beschouwing gebleven.

Om de kosten van de overhead vergelijkbaar te maken, zijn deze uitgedrukt in kosten per inwoner. In de grafiek op de volgende pagina zijn de resultaten opgenomen.

Kosten overhead per inwoner Gecorrigeerd voor vergelijkingsdoelen

Uit de vergelijking blijkt dat SamenTwente per inwoner minder besteedt aan de vergeleken overheadkosten dan het gemiddelde van de overige GGD'en. Dit beeld stemt overeen met het beeld uit eerder door SamenTwente uitgevoerde benchmarks. Op de categorieën Financiën, P&O, Informatievoorziening & Kwaliteit, ICT & automatisering, Facilitair en Project- en programmamanagement liggen de kosten onder het gemiddelde. Op ICT zelfs ruim minder en in de categorieën Informatievoorziening & Kwaliteit, ICT en Financiën geeft SamenTwente het minste uit van alle referentieregio's.

In eerste instantie leken twee categorieën iets boven het gemiddelde te liggen: Beleid & ondersteuning en Communicatie. We hebben deze kosten nader geanalyseerd. De verklaring voor deze hogere kosten ligt in een aantal overheadkosten die bij SamenTwente hoger zijn vanwege het specifieke takenpakket:

- Bij beleid en ondersteuning:
 - o Er is sprake van een hogere inzet voor juridische expertise dan bij de vergelijkingsregio's. Dit is te verklaren uit een relatief grote behoefte aan juridisch advies bij de zorginkooporganisatie van SamenTwente – omdat we in onze benadering zijn uitgegaan van een verdeling van de overheadkosten naar rato van de omzet per taak, zien we deze specifieke kostenpost terug bij de overheadkosten voor de GGD.
 - o In de formatie voor beleid & ondersteuning is een teamleider opgenomen die voor meerdere bedrijfsvoeringsteams werkt. De kosten zijn toegedeeld aan beleid & ondersteuning, maar drukken dus eigenlijk op meerdere kostensoorten. Dit heeft geen materieel effect, alleen een verdelingseffect.
- Bij communicatie ligt de inzet iets hoger dan gemiddeld bij GGD'en. Ook hier is een verdeel-effect tussen taken aan de orde. Specifiek voor een aantal taken van SamenTwente wordt meer communicatie-inzet gepleegd dan gemiddeld genomen bij GGD'en. Hieruit valt deze – zeer geringe – afwijking van het gemiddelde te verklaren.

3. Voorstellen mee te nemen bij brede opdracht Prioritaire opgave jeugd

Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is door het bestuur een duidelijke prioritering gegeven aan verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Deze wordt door de gemeente Enschede bestuurlijk verder gebracht en valt daarmee buiten de scope van de kerntakendiscussie.

Tijdens de beeldvormende bespreking van 16 januari 2025 gaf de bestuurder van Enschede een update gegeven over deze prioritaire opgave jeugd: als het proces volgens planning verloopt dan bespreekt het Algemeen Bestuur een eerste concept van de bestuursopdracht in maart 2025.

Tijdens de kerntakendiscussie zijn diverse voorstellen gedaan die raken aan taken over jeugd. De volgende voorstellen moeten in ieder geval meegenomen worden bij deze bestuursopdracht:

Samenwerkingsagenda Jeugd

1. OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 7 binnen de pijler Jeugd)*

Concreet betekent dit:

- OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda Jeugd;
- OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda;
- OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen. In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% per jaar te verminderen vanaf 2023;

Mogelijke effecten zijn:

- De kans dat de doelstelling voor verminderen van de kosten voor jeugdzorg wordt gerealiseerd neemt toe.
- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.

Het was nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder coördinatie op de Samenwerkingsagenda en sturing op het zorglandschap, evenals de benodigde randvoorwaarden om de om- en afbouw van residentiële zorg.

2. OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 12 binnen de pijler Jeugd)*

Concreet betekent dit:

- OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf;

- OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten);
- Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie.
- OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met onze partners deze opgaven op te pakken. Partners zijn aanbieders, onderwijs en andere relevante partijen;
- Er ontstaat een kwalitatief beter en duurzamer zorglandschap. Hierdoor wordt invulling gegeven aan een robuuste jeugdregio zoals benoemd in de Hervormingsagenda Jeugd;
- Hiervoor is (kwalitatief goede) strategische beleids capaciteit en contractmanagement voorwaardelijk.

Het was nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen, omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder strategisch sturen op het zorglandschap en welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hier bij horen. De verwachting is wel dat de uitvoering meerkosten met zich meebrengt.

Pedagogische gezinsondersteuning

3. Pedagogische gezinsondersteuning wordt een collectieve taak. SamenTwente voert in dat geval dienstverlening uit in opdracht van alle 14 gemeenten. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 9 binnen de pijler Jeugd)*

Mogelijke effecten zijn:

- De Twentse gemeenten trekken op dit vlak collectief met elkaar op.
- Er is voor gemeenten geen mogelijkheid om niet mee te doen.
- Er is duidelijkheid voor SamenTwente over het voortbestaan van deze taak.

Op dit moment nemen 13 van de 14 gemeenten deze taak af van SamenTwente. Als de taak een basistaak wordt, dan betekent dit dat de gemeente die deze taak nu nog niet afneemt, daarvoor een bijdrage moet betalen aan SamenTwente. Het is de vraag of het Algemeen Bestuur hier over kan beslissen, aangezien het nu een maatwerктаak van gemeenten is.

Verbeteropties voor contractmanagement, -beheer en inkoop

4. OZJT geeft een andere invulling aan contractmanagement en -beheer voor de jeugdhulp. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 2 binnen de pijler Contractmanagement, -beheer en inkoop)*

Concreet betekent dit:

- Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.
- Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.
- Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.

Mogelijke effecten zijn:

- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.
- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met zorgaanbieders in gesprek te gaan over wat zij nodig hebben om het anders te doen.
- Door minder financieel te sturen en meer op de inhoud te richten is het ook mogelijk om de administratieve last voor zorgaanbieder omlaag te brengen.

Het was nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen.

5. OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en het contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 3 binnen de pijler Contractmanagement, -beheer en inkoop)*

Dit voorstel volgt op het voorstel uit het ambitiescenario van Jeugd waarin OZJT stuurt op het regionale zorglandschap Jeugd. Het was nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Coördineren KIT

6. SamenTwente stopt met de coördinatie op KIT. *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 1 binnen de pijler Contractmanagement, -beheer en inkoop)*

Mogelijke effecten zijn:

- Zorgaanbieders met andere bedoelingen krijgen meer ruimte om toe te treden tot het zorglandschap in Twente.
- Er is een waterbedeffer voor gemeenten, die verantwoordelijk worden voor het actief toetsen van aanbieders op kwaliteitsvereisten.

Het was nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat deze werkzaamheden onderdeel zijn van een breder takenpakket dat verband houdt met inkoop, contractmanagement en contractbeheer.

7. **Traject Toekomstbesteding Werken JGZ: Verbreden inhoud en aanbod JGZ.** *(tijdens de kerntakendiscussie bekend als voorstel 8 binnen de pijler Jeugd)*

De JGZ speelt een belangrijke rol binnen de Hervormingsagenda, met name als het gaat om het versterken van de sociaal pedagogische basis; het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van jeugdigen. Doel van het traject Toekomstbestendig Werken is o.a. vanuit de JGZ meer impact te genereren en daarnaast de kennis en expertise binnen de JGZ beter te benutten bij de toegang tot jeugdhulp.

4. Overzicht maatwerktaken

#	Taak	In opdracht van
1	Pedagogische gezinsondersteuning	13 gemeenten
2	Inloopsprekuren op school.	Losser
3	Inzet jeugdarts Passend Onderwijs.	Dinkelland, Losser, Oldenzaal
4	Participatie aan het integraal toegangsteam WIJZ om de toegankelijkheid, laagdrempeligheid en toeleiding naar zorg of voorliggende voorzieningen te verbeteren.	Losser
5	Inzet van het Ziekteverzuim Expertise Team (ZET) om direct hulp te bieden aan jongeren met complexe problematiek bij schoolverzuim en om expertise te ontwikkelen.	Bekostiging per casus
6	Pilot Jeugdhulpteams (Zorg intensieve scholen) om effectiever en efficiënter integraal onderwijs(ondersteuning) en jeugdhulp te bieden in de context van de school.	Bone, Hengelo, Hof van Twente
7	VVE (monitor). Gemeenten hebben een taak in het monitoren van VVE t.a.v. (non)bereik van VVE. Hiervoor geeft SamenTwente verwijzingen.	Op factuurbasis
8	Inzet van een logopedist.	Borne
9	Participatie van een jeugdarts Milieu en Gezondheid in werkgroepen als onderdeel stuurgroep Zorg en Veiligheid.	Dit wordt regionaal opgepakt
10	Participatie in het familiehuis, een plek waar ouders terecht kunnen voor hulp rondom het gezinsleven.	Enschede
11	Maatwerkafspraken LOES. Het gaat om het geven van online adviezen, het ontwikkelen van lokale LOES-nieuwsbrieven, de inzet van extra PCA, en het coördineren van LOES.	Almelo, Dinkelland, Hengelo, Haaksbergen, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden Twenterand, Rijssen-Holten
12	Het aanbieden van Integrale Vroeghulp (IVH) bij kinderen van 0 tot 7 jaar en te vroeg geboren kinderen. De hulp is bedoeld om vragen over ontwikkeling en gedrag te beantwoorden.	Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Twenterand, Wierden
13	Participatie van een arts Milieu en Gezondheid bij de Commissie van Arrangementen, die bepaalt of een kind in aanmerking komt voor plaatsing binnen een speciale onderwijsvoorziening.	
14	Participatie van JVK/JA/VS in netwerken sociaal netwerk bij de thema's Kansrijke Start, Armoede en KNGG.	Hengelo, Oldenzaal
15	Participatie van JVK aan het Integraal Kind Centrum.	Almelo
16	Betrokkenheid bij diverse themalijnen van Twentse Koers om in samenwerking met gemeenten en ketenpartners meer impact te genereren. Het gaat om samenwerking op de themalijnen preventie en gezondheid, mentaal welbevinden en bestaanszekerheid	Dit wordt regionaal opgepakt
17	I&H Inspectie gastouders 100% - dit is een uitbreiding van een wettelijke taak.	Almelo, Enschede, Hengelo

18	Het project Nu Niet Zwanger leiden en coördineren. Dit project maakt onderdeel uit van de dienstverlening die SamenTwente aanbiedt op het thema seksuele gezondheid. Het project loopt formeel tot 1 mei 2025 en Het AO heeft besloten dit project door te laten lopen tot 1 januari 2026.	Dit wordt regionaal opgepakt, alle gemeenten doen mee.
19	Gezondheidssprekuren dak en thuislozen (valt onder OGGZ) om laagdrempelige eerstelijnszorg aan te bieden op een locatie in Enschede.	Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal.
20	Wijk GGD (valt onder OGGZ). Dit project is bedoeld om een snelle(re) signalering van personen met verward en zorgwekkend gedrag te herkennen en zo te kunnen voorzien in hun zorgbehoefte.	Almelo, Borne, Dinkelland, Haaksbergen, Oldenzaal en Tubbergen
21	Schoonmaakbudget OGGZ. SamenTwente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van schoonmaakacties en situaties waarin inwoners vanwege een stoornis of gedragsproblematiek hun huis vervuilen en geen draagkracht hebben om de rekening (volledig) zelf te betalen.	Almelo, Enschede, Hengelo
22	Hoofdfunctie meldpunt zorgwekkend gedrag OGGZ. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantooruren een piket voor de hoofdfunctie.	Deze taak wordt uitgevoerd voor 13 van de 14 Twentse gemeenten.
23	Reizigerszorg: artsen van de GGD zijn medisch eindverantwoordelijk voor reizigersadvies en vaccinaties.	Een arts in dienst van de GGD is eindverantwoordelijk.
24	Ondersteuning Senioren Op Eigen Kracht (SOEK) voor 10 gemeenten; o.a. een kwaliteitsimpuls geven aan SOEK (gesprekskaarten op basis van positieve gezondheid) en agendasetting gezondheid senioren.	Deze taak wordt uitgevoerd voor 10 van de 14 Twentse gemeenten.
25	Regionale coördinatie JOGG voor 11 gemeenten; ondersteuning bij implementatie van JOGG-aanpak. Inzet op samenwerking en verbinding in de regionale aanpak en onderlinge uitwisseling tussen gemeenten. Regie op het regionale plan van aanpak en de ontwikkelingen en onderdelen die op Twents niveau opgepakt kunnen worden. Aanspreekpunt voor het landelijke JOGG-bureau.	Deze taak wordt uitgevoerd voor 11 van de 14 Twentse gemeenten.
26	Mentale gezondheid: maatwerk kwalitatief onderzoek, verkenning in afstemming met themalijn Twentse Koers	Haaksbergen
27	Gezonde leefomgeving: kwalitatief actie onderzoek deelname traject.	Losser, Wierden
28	In opdracht van gemeenten onderzoek uitvoeren naar specifiek onderwerpen. Denk aan wijkprofielen, middelengebruik, sport en bewegen.	Op factuurbasis
29	Vervoer: contractmanagement en beheer doelgroepenvervoer	10 gemeenten
30	Scheidingstafels: het leveren van een voorzitter voor de scheidingstafels van de gemeenten Tubbergen en Dinkelland.	Dinkelland, Tubbergen

5. Voorstellen die ter voorbereiding op de beeldvormende bespreking zijn verzonden

Deze bijlage wordt separaat meegezonden.

6. Informatieset taken organisatieonderdelen SamenTwente

Deze bijlage wordt separaat meegezonden.

7. Informatieset coalitiepartner Twentse Koers

Deze bijlage wordt separaat meegezonden.

Samen goed(e) keuzes maken voor Twente

Voorstellen ter voorbereiding op de
Bestuurdersdag 16 januari 2024

December 2024

Opdrachtgever: Algemeen Bestuur SamenTwente
Ons kenmerk: A24STW-042
Samenstellers: Jolanda Waaijer
Lobke van Meijel
Marcel Benard
Jacco van Gastel
Datum: 18 december 2024

CONCEPT

Inhoudsopgave

Inleiding	5	Hoofdstuk 3: Veiligheid.....	58
Vorbereiding op bestuurdersdag 16 januari 2025.....	7	Algemeen.....	58
Proces en aanpak.....	8	Ontwikkelingen en opgaven	58
Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie	12	Koers en beleid	59
Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie	13	Taken Veiligheid.....	59
Voorstellen uitgewerkt per inhoudelijke pijler	26	Veiligheid: Scenario Kern	62
Hoofdstuk 1: Jeugd	26	Veiligheid: Scenario Koers	64
Algemeen.....	26	Veiligheid: Scenario Ambitie.....	66
Ontwikkelingen en opgaven	26	Hoofdstuk 4: Kennisontwikkeling en kennisdeling	69
Koers en beleid	27	Algemeen.....	69
Taken Jeugd	28	Ontwikkelingen en opgaven	69
Benchmark (GGD 2021)	28	Koers en beleid	69
Jeugd: Scenario Kern	33	Taken Kennisontwikkeling en kennisdeling	70
Jeugd: Scenario Koers	35	Benchmark (GGD 2021)	70
Jeugd: Scenario Ambitie	37	Kennis: Scenario Kern	72
Hoofdstuk 2: Publieke gezondheid en leefomgeving	41	Kennis: Scenario Koers.....	72
Algemeen.....	41	Kennis: Scenario Ambitie	73
Ontwikkelingen en opgaven	41	Hoofdstuk 5: Inkoop, contractmanagement en -beheer	75
Koers en beleid	42	Algemeen.....	75
Taken Publieke gezondheid en leefomgeving	42	Ontwikkelingen en opgaven	75
Benchmark (GGD 2021)	43	Koers en beleid	75
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Kern.....	48	Taken Inkoop, contractmanagement en -beheer	76
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Koers	52	Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Kern	78
Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Ambitie	55	Hoofdstuk 6: Bedrijfsvoering	80
		Bedrijfsvoering: scenario Kern	80
		Bijlage 1: Benchmark Bedrijfsvoering	81

Bijlage 2: Niet uitgewerkte voorstellen	84
Niet uitgewerkte voorstellen Jeugd.....	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Koers	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Ambitie.....	85
Niet uitgewerkte voorstellen Veiligheid	85
Scenario Kern.....	85
Scenario Koers	86
Scenario Ambitie.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Kennisontwikkeling en kennisdeling.....	86
Scenario Kern.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Inkoop, Contractmanagement en Contractbeheer.....	86
Scenario Kern.....	86
Scenario Koers	86
Scenario Ambitie.....	86
Niet uitgewerkte voorstellen Bedrijfsvoering.....	86
Bijlage 3: De scenario's	87
Bijlage 4: Afwegingskader	89

Inleiding

Het algemeen bestuur van SamenTwente heeft besloten om een kerntakendiscussie te voeren. De aanleiding voor dit besluit lag in een voorstel om extra middelen beschikbaar te stellen voor een aantal majeure inhoudelijke opgaven en financiële knelpunten. Het algemeen bestuur wil inzicht in de taakuitvoering, het ambitieniveau en de daarbij horende middelen en zal vervolgens de taken van SamenTwente tegen het licht houden. Ze wil een fundamentele inhoudelijke discussie voeren die gericht is op de toekomst. Het bestuur maakt keuzes om het juiste te blijven doen en te blijven zorgen voor kwalitatieve dienstverlening voor de inwoners van Twente tegen aanvaardbare middelen. Het is belangrijk dat de keuzes met draagvlak worden genomen. Daarom is naast inhoud ook het proces belangrijk.

In deze rapportage presenteren wij voorstellen die tot stand zijn gekomen in samenwerking met medewerkers van SamenTwente en gemeenten. Met het neerleggen van deze voorstellen wordt de ambtelijke voorbereidende fase afgerond. Het is de opmaat voor de start van het bestuurlijke besluitvormingsproces. Het bestuurlijke besluitvormingsproces moet leiden tot een resultaat waarin een helder beeld ontstaat welke voorstellen door het bestuur worden omarmd en welke niet. Er wordt gestreefd naar een zo breed mogelijke consensus over het resultaat. In het algemeen bestuur van 11 december 2024 is afgesproken om dit bestuurlijke besluitvormingsproces vorm te geven aan de hand van 3 stappen:

1. Beeldvormen: bestuurlijke gesprek over voorstellen – verkennen van de beweging (16 januari 2025)
2. Oriënteren: richtinggevend bestuurlijk gesprek – keuzes worden helder (5 maart 2025)
3. Besluiten: besluiten op basis van een voorstel met een advies (26 maart 2025)

In het besluitvormingsproces wordt in de planning rekening gehouden met een collegevoorbereiding voor de oriënterende bespreking en de besluitvorming.

Eerste reflectie en bevindingen

- Op basis van de voorstellen en onze analyse komen we tot de conclusies dat de mogelijkheden die er zijn om regionale taken over te hevelen naar lokaal, gepaard gaan met een groot waterbedeffect waarbij er sprake is van een verschuiving van kosten c.q. capaciteit. In een aantal gevallen is het ook de vraag of het realistisch is omdat het lokaal organiseren van bijvoorbeeld meldpunten, niet in iedere gemeente mogelijk zal zijn.
- SamenTwente wordt op een aantal onderdelen geconfronteerd met autonome ontwikkelingen. Deze leiden voor een aantal taken tot een financiële uitzetting. Daarnaast zijn voorstellen ontwikkeld die een besparingspotentieel hebben. De opstelsom van het financieel effect van de voorstellen met besparingspotentieel is echter kleiner dan kostenstijging naar aanleiding van autonome ontwikkelingen.
- Deze uitkomst strookt met het beeld dat we uit benchmarks hebben gehaald, namelijk dat het takenpakket van SamenTwente 'lean and mean' wordt ingevuld.

Nog een aantal algemene opmerkingen vooraf:

- De kerntakendiscussie is vorm gegeven door te starten met het in beeld brengen van de taken/bouwstenen van SamenTwente, het afwegingskader per taak en de geldstromen. Hierbij is aansluiting gezocht bij de begroting van SamenTwente. Vervolgens zijn voorstellen ontwikkeld in ambtelijke werksessies waar SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers bij zijn betrokken. Hierbij is iedere taak/bouwsteen tegen het licht gehouden en gevraagd welke voorstellen denkbaar zijn kijkend vanuit het scenario Kern, Koers en Ambitie. Deze voorstellen zijn op inhoud gerubriceerd in vijf inhoudelijke pijlers, geanalyseerd en uitgewerkt met daarbij benoemd de effecten. Waar samenhang is tussen voorstellen is dit vermeld. Per pijler zijn ontwikkelingen beschreven en is benoemd welke ambities uit vastgestelde beleidsdocumenten van toepassing zijn. Daarop heeft ambtelijke toetsing plaatsgevonden (SamenTwente, gemeenten en Twentse Koers) aan de hand van de vragen: Is voorstel helder en zijn effecten voldoende in beeld. De AO's Jeugd, Publieke Gezondheid en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben een advies uitgebracht. Het AO-advies en de toetsingsmomenten hebben op onderdelen geleid tot aanpassing c.q. aanvulling. Het resultaat van dit proces is weergegeven in dit rapport.
- De voorstellen en dit rapport hebben de status van concept. Dit betekent dat er op onderdelen nog verfijning van de voorstellen kan plaatsvinden en waar nodig aanvullende informatie kan worden toegevoegd.
- Bij de voorstellen in de scenario's Kern en Koers zijn bij vrijwel alle voorstellen de financiële effecten voor de begroting van SamenTwente uitgewerkt. Uitzondering hierop zijn de voorstellen die gaan over de rol OZJT in de transformatie zorglandschap en voorstellen n.a.v. autonome ontwikkelingen forensische geneeskunde en infectieziektebestrijding.
- Voor een aantal voorstellen in scenario Ambitie zijn de financiële effecten op PM gezet danwel is benoemd dat ze tot meerkosten leiden. We snappen dat dit op dit moment nog niet de totale gewenste helderheid geeft. De keuze om dit nu nog niet op geld te zetten is tweeledig. Allereerst zijn voorstellen die misschien wel gewenst zijn, maar waarbij het de vraag is of ze in deze tijd realistisch zijn. Daarnaast moet om de effecten goed in beeld te brengen, het voorstel verder uitgewerkt en concreter worden gemaakt. Dat is op dit moment niet legitiem gelet op de capaciteit en de inzet die dit vraagt. Hiervoor wordt de bespreking in januari 2025 afgewacht. Ditzelfde geldt ook voor het kwantificeren van frictiekosten.
- Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is besloten om tot een prioritaire opdracht Jeugd te komen. De bestuurlijke begeleidingscommissie ziet de uitvoering van deze bredere opdracht Jeugd niet als onderdeel van de kerntakendiscussie. Dit laat onverlet dat in de set voorstellen een aantal voorstellen zit die ook een relatie hebben met deze bredere opdracht. Waar dit aan de orde is, hebben we dit bij de voorstellen aangegeven. Ook is het opgenomen in het onderdeel proces en aanpak van de set voorstellen.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is de bedoeling van de bestuurdersdag op 16 januari 2025 uitgewerkt en worden vragen meegegeven om de bestuurdersdag goed voor te bereiden. Daarna is het proces en de aanpak beschreven. Vervolgens volgt het hoofdstuk waarin de voorstellen voor de kerntakendiscussie zijn opgenomen. Hierbij treft u eerst een leeswijzer aan die beschrijft hoe de opbouw van dit hoofdstuk eruit ziet. Vervolgens is nog een aantal bijlagen opgenomen met de benchmark bedrijfsvoering, een overzicht van voorstellen die niet verder zijn uitgewerkt en informatie en uitleg over de scenario's en het afwegingskader.

Vorbereiding op bestuurdersdag 16 januari 2025

De bestuurdersdag op 16 januari 2025 staat in het teken van beeldvorming. Doel is een gezamenlijk vertrekpunt creëren in de voorbereiding op de oriënterende en oordeelsvormende bespreking op 5 maart. Het gaat daarbij allereerst om het met elkaar doorleven van de bevindingen en het bespreken van de mogelijke dilemma's die hier uit voortkomen. Daarna gaat het om het bespreken van de voorstellen en de impact die mogelijke keuzes gaan hebben. Dit wordt gespiegeld aan de maatschappelijke opgaven, de geformuleerde ambities uit de strategische koers van SamenTwente en de inhoudelijke visies die vastgesteld zijn. Denk bij deze laatste categorie aan de visie 'Gezonde generaties in Twente', Regiovisie Jeugd (inclusief Samenwerkingsagenda Jeugd) en de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Het is daarbij belangrijk om in de bespreking de hoofdlijn vast te houden en het bestuurlijke gesprek te voeren.

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Presentatie bevindingen, benchmarks en opbrengsten kerntakendiscussie
2. Delen van beelden en dilemma's die hierdoor mogelijk ontstaan
3. Beelden vormen over de voorstellen die voorliggen, aftasten (on)mogelijkheden en risico's en spiegelen aan vastgestelde beleidskaders.

Zoals in de eerste bevindingen is gedeeld, is de opstelsom van het financieel effect van de voorstellen met besparingspotentieel kleiner dan de kostenstijging naar aanleiding van autonome ontwikkelingen. Het is daarom voorstelbaar dat gezien de financiële opgave die veel gemeenten hebben, de focus in de voorbereiding komt te liggen op de voorstellen in de scenario's Kern en Koers.

Daarnaast is het van belang om in de voorbereiding na te denken over de volgende vragen:

- Kijkend naar de lokale en regionale opgaven, welke voorstellen wil je dan omarmen?
- Welke minimum niveau is acceptabel?
- Welke risico's kun en wil je als bestuurders nemen?
- Hoe verhoudt zich dit tot de ambities die regionaal zijn afgesproken?

Proces en aanpak

Met het opleveren van dit rapport wordt de ambtelijke fase afgerond en gaan we de bestuurlijke besluitvormingsfase in. De fasen waarlangs de kerntakendiscussie is vormgegeven zijn in de afbeelding die hiernaast is weergegeven, afgebeeld. We bevinden ons in de overlap tussen de fase reflecteren en dialoog en fase uitwerken en besluiten. Daarmee lopen we op schema zoals afgesproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024.

Opdrachtgeverschap

Het algemeen bestuur is formeel opdrachtgever voor deze kerntakendiscussie. Om het werkbaar te maken is een Bestuurlijke Begeleidingscommissie ingesteld die het AB vertegenwoordigt en waarin ook het DB vertegenwoordigd is. Met hen is de voortgang besproken en zijn bijeenkomsten voorbereid. Zij bepalen of voorstellen rijp zijn voor bespreking en besluitvorming in het AB. De rol van het Dagelijks Bestuur is in de voorbereiding op het AB doorgeleidend namens de bestuurlijke begeleidingscommissie. Het DB kan relevante overwegingen vanuit de DB-verantwoordelijkheid inbrengen in het AB.

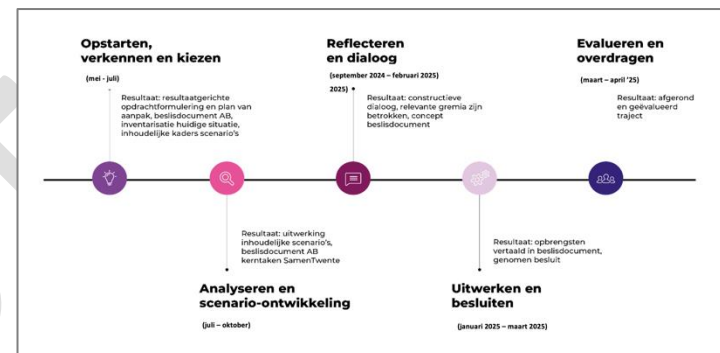
Proces van co-creatie

In de totstandkoming van de inhoudelijke scenario's en de voorstellen over de wijze van samenwerking is gebruik gemaakt van de kennis en de denkracht van medewerkers SamenTwente, de coalitions of the willing' en gemeenten. Het gaat dan om het in beeld brengen van relevante ontwikkelingen, toetsen van de feiten analyse en meedenken in de scenario ontwikkelingen en voorstel(len) samenwerking. Hiervoor zijn meerdere werksessies en toetsingsbijeenkomsten georganiseerd onder regie van Lysias. De ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben over de voorstellen een advies uitgebracht. Het primaat over de inhoud van de uiteindelijke voorstellen ligt bij Lysias vanuit de onafhankelijke rol die wordt gewenst.

Overzicht uitgevoerde activiteiten

Juli-augustus 2024

- De eerste stap in de analyse was het in beeld brengen van de grondslag van taken van SamenTwente en de financiële vertaling hiervan in de begroting 2025.
- Gedurende de zomerperiode is met de organisatie van SamenTwente gewerkt aan informatiesets per organisatieonderdeel van SamenTwente. Ieder organisatieonderdeel heeft op basis van bouwstenen inzicht gegeven in de taken die worden uitgevoerd. De grondslagen op basis waarvan de taken worden uitgevoerd, zijn verder aangevuld en in beeld gebracht.

- Gedurende de zomerperiode hebben wij werksessies georganiseerd met medewerkers van gemeenten en SamenTwente. De bouwstenen uit de informatiesets van de organisatieonderdelen van SamenTwente zijn de basis geweest om voorstellen te maken passend binnen de Kern, Koers en Ambitie. Er is geïnventariseerd welke keuzes gemaakt kunnen worden waarbij rekening is gehouden met vrijheidsgraden in het uitvoeren van taken. De werksessies kenden een zodanig rijke oogst dat verwerking hiervan niet voor de bestuurdersdag kon worden afgerond.
- Wij hebben de bouwstenen langs de lijn van de inhoud toebedeeld aan een pijler. In totaal zijn vijf pijlers ontstaan die laten zien waar SamenTwente op is betrokken en wat zij doet. De pijlers zijn: Jeugd, Publieke gezondheid en leefomgeving, Veiligheid, Kennisontwikkeling en kennisdeling en Inkoop en contractbeheer.

September 2024

- De informatiesets inclusief de analyse zijn aangeboden aan de leden van het AB voor de bestuurdersdag op 25 september 2024.
- Tijdens en na afloop van de bestuurdersdag in september hebben wij geïnventariseerd op welke punten bestuurlijk behoefte bestaat aan nadere uitwerking. Dit heeft geleid tot een duidelijke prioritering van verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom is/wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Verder werd duidelijk dat de bestuurlijke wens is om alle taken van SamenTwente tegen het licht te houden en daarvan niet op voorhand onderwerpen of scenario's uit te zonderen. Dat heeft onder meer als consequentie gehad dat uitwerking meer tijd en inzet kost dan eerder voor het traject van de kerntakendiscussie was gereserveerd.

Oktober 2024

- In oktober heeft Lysias de eerdere analyse verrijkt met uitkomsten van benchmarks en relevante onderzoeken (waaronder de twee trajecten die in opdracht van centrumgemeente Enschede zijn uitgevoerd en Veilig Thuis is betrokken). Voor de benchmarks is gebruik gemaakt van de generieke landelijke benchmark voor GGD'en (bron), specifieke benchmarks op taken (infectieziekten bestrijding, forensische geneeskunde, ICT...). Ook hebben we de kosten voor overhead in SamenTwente vergeleken met gedetailleerde benchmarkgegevens van 5 GGD'en waarover Lysias beschikt.
- We hebben de analyse geconfronteerd met de uitkomsten van de werksessies om tot uitwerking van voorstellen en daarmee tot invulling van scenario's voor bestuurlijke keuzes te komen. Daarbij hebben we een weging gemaakt van alle maatregelen. Maatregelen met een heel groot waterbedeffect of andere redelijkerwijs zeer onwenselijke gevolgen hebben we niet uitgewerkt (de lijst en de afwegingen zijn opgenomen in de bijlage). Er blijft een behapbaar pakket mogelijke maatregelen over.
- De Twentse Koers heeft een informatieset gemaakt waarmee inzicht wordt gegeven in de opdrachten. Dit wordt gebruikt als onderlegger voor de analyse voor samenhang, verbinding en mogelijke overlap.

November 2024

- In november heeft Lysias drie toetsingsbijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van gemeenten, SamenTwente en de Twentse Koers. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de voorstellen besproken en is besproken of de voorstellen helder zijn en waar nodig zijn voorstellen aangevuld met effecten.
- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen voorzien van financiële consequenties.
- De voorstellen zijn aangevuld met de input uit de toetsingsbijeenkomsten en de financiële effecten zijn toegevoegd. Daarna zijn de voorstellen ambtelijk weer gedeeld.
- Aan de ambtelijk overleggen Publieke Gezondheid, Jeugd en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is gevraagd of zij de voorstellen willen voorzien van een advies waarbij is gevraagd aan te geven of de voorstellen kansrijk dan wel niet kansrijk worden geacht. Hiervoor is een afwegingskader meegegeven.

December 2024

- Lysias heeft de voorstellen voorgelegd aan het CMT van SamenTwente. Zij hebben de voorstellen getoetst op juistheid (klopt het wat er staat) en zij hebben de voorstellen nogmaals gecheckt op financiële consequenties.
- Er zijn voorstellen gedaan voor de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Waar dit aan de orde is worden de voorstellen thematisch gepresenteerd
- Lysias heeft in het algemeen bestuur van 11 december 2024 de algemene bevindingen gedeeld en procesafspraken gemaakt over de inrichting van het bestuurlijke proces in het eerste kwartaal 2025.
- Op basis van de verstrekte documenten van SamenTwente en de Twentse Koers heeft Lysias een eerste analyse gedaan op de verbindingen en mogelijke overlap in taken. Dit wordt in januari 2025 met betrokkenen besproken.

Samenhang SamenTwente met de 'coalitions of the willing'

Afgesproken is dat we in de uitvoering van de opdracht breder kijken, omdat SamenTwente onderdeel uitmaakt van een keten. Voor de bredere blik wordt gekeken naar:

- samenhang en mogelijke overlap in taakuitvoering tussen SamenTwente en de coalities Samen14, Kennispunt Twente en de Twentse Koers.
- mogelijk 'communicerende vaten' die er zijn in de samenwerking tussen SamenTwente en het voorliggend veld in gemeenten.

Hiermee worden de verbindingen die er zijn helder en wordt ook helder of er bij keuzes sprake is van een waterbedeffect. Dit beperkt zich tot inzicht omdat de governance voor deze onderdelen anders is georganiseerd. Deze activiteit pakken we in 2025 verder op en dit is helder voor de oriënterende bespreking op 5 maart 2025.

‘Het samen van SamenTwente anders organiseren’

In de zomerperiode is een ambtelijke werksessie georganiseerd waarin is stilgestaan bij de (on)mogelijkheden om het samen van SamenTwente anders te organiseren. Tijdens de werksessie is geconcludeerd dat er kansen liggen, maar dat het thema te groot is om gelijktijdig met de kerntakendiscussie op te pakken, hier voorstellen op ontwikkelen en het ook goed af te hechten. Afgesproken is tot een gedragen opdrachtformulering te komen waarover gelijktijdig met de voorstellen kerntakendiscussie besluitvorming door het algemeen bestuur kan plaatsvinden.

Onderdelen die in 2025 in ieder geval aan de orde nog aan de orde moeten komen zijn:

- Duidelijk totaalbeeld van de samenwerkingsstructuren tussen gemeenten en SamenTwente.
- Duidelijkheid over de rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op zowel het bestuurlijke- als het ambtelijke niveau. Hoe verhouden gremia zich tot elkaar en waar richten zij zich op het regionale belang en waar op het lokale belang?
- Hoe kan congruente sturing op vier niveaus van bestuur, management, beleid en uitvoering worden georganiseerd, waarbij het zowel gaat over sturing op inhoud als op beschikbaarheid van ambtelijke inzet en capaciteit voor de regionale opgaven.
- Waar zijn efficiency mogelijkheden en waar zitten mogelijk dubbelingen in het besluitvormingsproces naar het algemeen bestuur?

In het eerste kwartaal van 2025 wordt de concept opdrachtformulering bij meerdere gremia getoetst. De bestuurlijke begeleidingscommissie is bestuurlijk aanspreekpunt. Daarnaast zal de opdrachtformulering worden getoetst bij de gemeentesecretarissen en wordt een ambtelijke toetsingsbijeenkomst georganiseerd.

Prioritaire opgave jeugd

Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 is door het bestuur een duidelijke prioritering gegeven aan verdere uitwerking van het thema jeugd, zowel op inhoud als op structuur en samenwerking. Onderkend is dat de reikwijdte hiervan veel breder is dan het takenpakket van SamenTwente. Daarom is/wordt hiervoor separaat een bestuursopdracht uitgezet. Deze wordt door de gemeente Enschede bestuurlijk verder gebracht en valt daarmee buiten de scope van de kerntakendiscussie.

Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie

In totaal zijn 45 voorstellen uitgewerkt. Deze voorstellen zijn toegekend aan vijf inhoudelijke pijlers. Ook is een voorstel met betrekking tot de bedrijfsvoering toegevoegd. De voorstellen zijn verdeeld over de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Voor een beschrijving van deze scenario's verwijzen we naar bijlage 3. Bij de totstandkoming van voorstellen hebben we gebruik gemaakt van een afwegingskader dat u in bijlage 4 aantreft. De aantallen voorstellen per pijler zijn:

- Pijler Jeugd: 12 voorstellen
- Pijler Publieke gezondheid & leefomgeving: 10 voorstellen
- Pijler Veiligheid: 10 voorstellen
- Pijler Kennisontwikkeling & kennisdeling: 4 voorstellen
- Pijler Inkoop, contractmanagement en -beheer: 3 voorstellen
- Bedrijfsvoering: 1 voorstel

Per pijler wordt eerst een algemene inleiding gegeven. De ontwikkelingen en de opgaven worden benoemd, evenals de koers en het beleid dat is vastgesteld. Er is een schema opgenomen waarin de basis voor de taakuitoefening is opgenomen en waar dit beschikbaar is, zijn de benchmarkgegevens opgenomen. Deze corresponderen met de zogenaamde bouwstenen die zijn opgenomen in de informatieset waarin alle organisatieonderdelen van SamenTwente zijn beschreven. Deze set is aan u toegezonden ter voorbereiding op de bestuurdersdag op 25 september 2024. Vervolgens is per pijler een tabel opgenomen met daarin het overzicht van alle voorstellen uit de betreffende pijler, verdeeld over de scenario's Kern, Koers en Ambitie. Er is onderscheid gemaakt tussen voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen (paarse blokken in het totaaloverzicht) en voorstellen op specifieke thema's (roze blokken in het totaaloverzicht). Vervolgens zijn alle voorstellen uitgewerkt en zijn effecten in kaart gebracht. Waar samenhang is met andere voorstellen is deze ook in de uitwerking aangegeven.

Voor sommige thema's is een voorstel uitgewerkt in het scenario Kern, Koers en Ambitie. Dit is niet bij alle thema's het geval. Waar bij een thema in een of twee scenario's een voorstel is uitgewerkt, is het niet noodzakelijk om voor een voorstel te kiezen. Geen keuze voor een voorstel betekent in die gevallen dat de huidige situatie wordt gehandhaafd. De voorstellen zijn in samenwerking met medewerkers SamenTwente en gemeenten tot stand gekomen. Zij hebben meerdere keren meegedacht en gekeken qua toetsing en logica. Dit heeft er toe geleid dat op een later moment nog voorstellen zijn toegevoegd en zijn doorgenummerd (in plaats omgenummerd). Hierdoor loopt de nummering in bepaalde pijlers niet logisch door.

Daarnaast zijn 26 voorstellen niet uitgewerkt. Deze treft u aan in bijlage 2. Daarin is ook aangegeven welke afweging is gemaakt om voorstellen wel of niet uit te werken.

Totaaloverzicht voorstellen Kerntakendiscussie

De financiële effecten hebben enkel betrekking op de begroting van SamenTwente. Bij enkele maatregelen zijn de financiële effecten nog niet helder. Om deze helderheid te kunnen geven is een verdere uitwerking van de voorstellen nodig.

Overzicht voorstellen Jeugd

Voorstellen over specifieke thema's: Samenwerkingsagenda en zorglandschap Jeugd

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2 en 3 uit pijler 5 Inkoop, Contractmanagement en -Beheer

Scenario Koers

Fin.
Effect

PM

Voorstel 7: OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda

OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit:

- OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda Jeugd;
- OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda;
- OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen.

Scenario Ambitie

Fin.
effect

Meer-
kosten

Voorstel 12: OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd

OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio.

Concreet betekent dit:

- OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf;
- OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten);

In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% per jaar te verminderen vanaf 2023;

- De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.

- Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie.
- OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.

Voorstellen over specifiek thema: Jeugdgezondheidszorg

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. effect
<u>Voorstel 1: Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus</u> Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terugbrengen. Concreet betekent dit: • Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep; • Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.	0	<u>Voorstel 4: Binnen basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren</u> Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit: • Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek. • Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren; • Werken met onderdelen van de kindreis; • Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.	0	<u>Voorstel 8: Verbreding inhoud en aanbod JGZ</u> SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit. Concreet betekent dit: • Gericht investeren voor gelijke kansen. • Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren). • Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar. • Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg.	Meer-kosten

- JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier).
- Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen.
- SamenTwente vult voorlichtingsactiviteiten risicogericht in.
- JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.

Voorstellen over specifiek thema: Gezonde School Aanpak

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen over Seksuele gezondheid uit pijler 2 Publieke Gezondheid & Leefomgeving

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 2: Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoernde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school)	-/- 185k	<u>Voorstel 5: Continueren Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.	0	<u>Voorstel 10: Verbreden Gezonde School Aanpak</u> Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak • Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang • SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels. • Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies.	+106k

- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *(Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)*

Voorstellen over specifiek thema: Verzuimbegeleiding 18+

Scenario Kern

Voorstel 3: Beëindigen Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.

Fin.
Effect

-/- 70k

Scenario Koers

Voorstel 6: Continueren Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen

SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.

Fin.
Effect

0

Scenario Ambitie

Voorstel 11: Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC wordt verbreed. Concreet betekent dit:

- Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over.
- Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet.
- Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO.
- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project.

Fin.
effect

PM

Voorstel over specifiek thema: Pedagogische gezinsondersteuning

Scenario Ambitie

Fin.
effect

PM

Voorstel 9: Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten (AB)

De maatwerктаak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.

Overzicht voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Forensische geneeskunde

Scenario Kern

Fin.
Effect

+450k

Voorstel 7:

Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2026 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt geen rekening gehouden met tegenvallende kosten.

Scenario Koers

Fin.
Effect

PM

Voorstel 10: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding

Voorstel 9: Formatienormering infectieziektebestrijding

Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.

Meer-
kosten

Voorstellen over specifiek thema: Seksuele gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2, 5 en 10 over Gezonde School Aanpak uit pijler 1 Jeugd

Scenario Kern

Voorstel 1: Consulten seksuele gezondheid verminderen

Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.

Fin.
Effect

-/-
€80k
(voor-
stel
1+2)

Scenario Kern

Voorstel 2: Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid

Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid. Concreet betekent dit:

- Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten.
- Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling.

Fin.
Effect

-/-
€80k
(voor-
stel
1+2)

Scenario Ambitie

Voorstel 13: Verbreding seksualiteitshulpverlening

Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.

Fin.
Effect

Meerko-
sten

- Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente.
- Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.

Voorstellen over specifiek thema: Crisisbeheersing

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 3: Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

Voorstellen over specifiek thema: Pandemische paraatheid

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 4: Pandemische paraatheid in Twente</u> De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van de middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.	0

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 11: Intensiveren opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 12: Pandemische paraatheid in Twente</u> De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.	+ 373k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering Milieu & Gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 5: Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet</u> De GGD vervult geen adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	-/- 134k	<u>Voorstel 8: Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	0	<u>Voorstel 14: GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen	+ 134k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering gezondheidsbevordering

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 6: Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten</u> Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxes.	-/- 25k	<u>Voorstel 16: Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.	0	<u>Voorstel 15: Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren. Concreet betekent dit: De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten. Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten.	+ 100k

Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.

Overzicht voorstellen Veiligheid

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Wettelijke taken Veilig Thuis

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Wettelijke taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit: • focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen; • na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.	+ 983k	<u>Voorstel 4: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.	+ 1.257k	<u>Voorstel 6: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten RVT's.	+ 1.570k

Voorstellen over specifiek thema: Meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 9: Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.	0	<u>Voorstel 5: Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Handhaven van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.	0, inc. wordt structu reel	<u>Voorstel 7: Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.	+95k

Voorstel 3: Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

0

Voorstel 10: Handhaven Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Handhaven extra inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

+117k

Voorstel 11: Intensiveren Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Intensiveren inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag. Structureel financieren vanuit gemeentelijke bijdrage.

+257k

Voorstellen over specifiek thema: Samenvoegen crisisdiensten en meldpunten

Scenario Ambitie

Fin.
Effect

Voorstel 8: Crisisdiensten en meldpunten

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

PM

Voorstel over specifiek thema: Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Dit voorstel heeft samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 2: maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.
Dit voorstel is ingetrokken en is in scenario kern niet mogelijk als alleen de wettelijke taken nog worden uitgevoerd. Dan is er überhaupt geen ruimte om deze taak uit te voeren.

-

Overzicht voorstellen Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Deze voorstellen hebben samenhang met diverse voorstellen uit voorgaande pijlers:

- Voorstellen over Advisering Milieu & Gezondheid
- Voorstellen over Advisering gezondheidsbevordering
- Het voorstel over maatwerkadvisering/voorlichting/preventie bij Veilig Thuis Twente

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.	-/- 25k	<u>Voorstel 4: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties	0	<u>Voorstel 2: Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken</u> Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.	Meer-kosten
				<u>Voorstel 3: Samenwerking met gemeenten</u> GGD intensificeert de samenwerking met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.	+ 100k

Overzicht voorstellen Inkoop, Contractmanagement en -beheer

Voorstellen over specifieke thema's

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 7 en 12 uit pijler 1 Jeugd

Scenario Koers

Voorstel 2: Contractmanagement Jeugdhulp

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.
- Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.
- Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.

Fin.
Effect
PM

Scenario Ambitie

Voorstel 3: Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Fin.
Effect
PM

Voorstel over specifiek thema: KIT

Scenario Kern

Voorstel 1: Stoppen met de coördinatie op KIT.

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Fin.
Effect
PM

Overzicht voorstel Bedrijfsvoering

Voorstel over specifiek thema: ICT

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 1: Keuzes in de bedrijfsvoering

Verlagen van het ICT budget € 100.000

-/-
100k

CONCEPT

Voorstellen uitgewerkt per inhoudelijke pijler

Hoofdstuk 1: Jeugd

Algemeen

SamenTwente is op verschillende manieren betrokken bij taken en werkzaamheden die zich richten op de jeugd van Twente. Een belangrijk onderdeel is de uitvoering van het basispakket Jeugdgezondheidszorg door de GGD-JGZ. De uitvoering is een wettelijke taak op grond van de Wet publieke gezondheid. JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De inzet is gericht op het screenen/opsporen van ziektes, aandoeningen en/of problemen, het tijdig bieden van juiste hulp of zorg (inclusief vaccineren), het ondersteunen van ouders en het voorkomen van problemen bij jeugdigen. Ook richt ze zich op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin en adviseert ze gemeenten en scholen over collectieve maatregelen en bruikbare interventies die bewezen effectief zijn.

Daarnaast coördineert SamenTwente activiteiten die zijn gericht op het terugbrengen van wachtlijsten in de jeugdhulp en de afbouw van residentiële zorg. Hier ligt een belangrijke relatie met de rol die SamenTwente vervult bij het inkopen van jeugdhulp en jeugdzorg (zie hoofdstuk 5).

Ontwikkelingen en opgaven

Op landelijk niveau spelen er meerdere ontwikkelingen die het domein Jeugd raken. De vraag naar jeugdhulp neemt toe waardoor de kosten stijgen. Daarnaast is met de decentralisatie van taken door de rijksoverheid een efficiencykorting doorgevoerd. Dit maakt dat gemeenten in toenemende mate staan voor stevige uitdagingen om de zorgkosten te kunnen blijven betalen. Los van dit kostenaspect is er ook een toenemende krapte op de arbeidsmarkt in de zorgsector waarneembaar. Ook dit heeft effect op de mate waarin zorg kan worden geleverd. Wachtlijsten bij de GGZ nemen toe waardoor jongeren langer moeten wachten op passende hulp en situaties daardoor verslechteren. Met de Hervormingsagenda Jeugd wordt beoogd dat de kwaliteit en de effectiviteit van jeugdhulp wordt verbeterd en daarmee ook de stijgende zorgkosten onder controle te houden zodat het jeugdstelsel op de lange termijn betaalbaar blijft. De gemeenten moeten hier regie voeren en sturen op een transitie van het zorglandschap dat dekkend blijft, de jeugdhulp beheersbaar blijft en de zorgkosten worden afgebouwd. Een belangrijke maatregel waar op gestuurd moet worden is de om- en afbouw van de residentiële zorg.

In Twente neemt het aantal kwetsbare gezinnen toe en is een toename van complexe problematiek onder jongeren. In Twente heeft 1 op de 13 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar een hoog risico op psychosociale problematiek en maakt 1 op de 7 kinderen in Twente gebruik van geïndiceerde jeugdhulp. Er is een lange wachtlijst voordat jongeren gebruik kunnen maken van de GGZ. Logischerwijs valt hieruit af te leiden dat er veel vragen zijn bij ouders over opvoedvraagstukken en ouders in veel gevallen handelingsverlegen zijn. Deze ontwikkeling komt ook tot uitdrukking in de toename van het aantal leerlingen in het passend onderwijs.

Daarnaast is er een toename van het schoolverzuim zichtbaar waarbij in een aantal gevallen een relatie is te leggen met mentale problematiek onder jongeren. Er wordt in toenemende mate een beroep gedaan op JGZ professionals om mee te denken en intensiever mee te werken in de keten. Ook de komst van nieuwkomers leidt tot een stijging van taken. In periode 2018-2024 is dit verdubbeld. In Twente zijn op jaarbasis 1.400 nieuwkomers op jaarbasis (ter vergelijking geboortecohort is circa 5.500 kinderen).

Er wordt in Twente samengewerkt met ketenpartners om de beoogde transformatie in het zorglandschap en het terugdringen van het beroep op jeugdhulp te realiseren. Dit gebeurt aan de hand van actielijnen in de Samenwerkingsagenda Jeugd (als uitwerking van de regiovisie Jeugd). Er is een start gemaakt en de coördinatie en het aanbrengen van samenhang vraagt voor de komende jaren nog de nodige inzet. Twente is door de rijksoverheid aangewezen als jeugdhulpregio. Deze verantwoordelijkheid brengt opdrachten mee als sturen op het zorglandschap, verplichte regionale inkoop, de vertaling van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd naar de regio en vraagstukken die daarmee annex zijn. De vraagstukken die over het jeugdhulplandschap gaan, overstijgen voor een deel de invloed van de lokale gemeenten en moeten daarom collectief opgepakt worden.

Landelijk zijn aanpassingen gedaan in het rijksvaccinatieprogramma. Er komen nieuwe vaccinaties bij en de momenten van vaccinatie wijzigingen. Hierdoor zijn inhaalcampagnes noodzakelijk. Dit kost extra tijd. Daarnaast neemt ook in Twente de vaccinatiegraad af en is er meer inzet nodig om ouders te motiveren om te vaccineren.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast heeft het algemeen bestuur in 2023 de visie publieke gezondheid 'Gezonde generaties in Twente' vastgesteld. De speerpunten waar op ingezet moet worden zijn: gericht investeren voor gelijke kansen, een brede blik op gezondheid waarbij ook meer systeemgericht moet worden gekeken, verschuiving in aandacht van het individu naar het collectief en een focus op mentale gezondheid en leefstijl. Als uitvoering van dit beleid is JGZ gestart met het traject Toekomstbestendige JGZ. Doel is om de dienstverlening beter aan te laten sluiten op de omgeving en de opgaven en meer impact te genereren in de verbinding met het vraagstuk toenemende jeugdhulp. Hiervoor is in 2023 een omgevingsanalyse uitgevoerd en zijn kernopgaven geformuleerd.

De regiovisie Jeugdhulp Twente is vastgesteld in 2022. In de visie zijn leidende principes opgenomen. Belangrijke principes zijn dat ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar en specialistisch als nodig moet worden ingezet; dat de jeugdige in zijn omgeving centraal staat en dat de hulp thuis is, tenzij. Normalisering is het uitgangspunt en de ambitie is dat het zorglandschap overzichtelijk, effectief en beheersbaar is waarbij er gewerkt wordt zonder wachtlijsten. De visie is aan de hand van vijf actielijnen gespecificeerd in de Meerjarige Samenwerkingsagenda jeugdhulp Twente (2023). SamenTwente coördineert en werkt mee aan de uitvoering van actielijnen uit de Samenwerkingsagenda.

Taken Jeugd

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Basispakket Jeugdgezondheid (JGZ)		X		
Gezonde schoolaanpak (JGZ)			X	
Verzuimbegeleiding 18+ (JGZ)			X	
Hervormingagenda Jeugd (OZJT en JGZ)			X	
Regionaal plan afbouw residentiële zorg (jeugdzorg+) (OZJT)			X	
Samenwerkingsagenda Jeugd; coördinatie en deelname tafels (OZJT en JGZ)			X	
Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening (is onderdeel van Basispakket Jeugdgezondheid)				X
Dienstverlening Oekraïense vluchtelingen (JGZ)				X
Jeugdgezondheidszorg asielzoekers (JGZ)				X

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte per 100.000 kinderen (JGZ)	104	116 (11 van 15)
Percentage extra contactmomenten (JGZ)	21,4%	51,8% (18 van 20)

Overzicht voorstellen Jeugd

Voorstellen over specifieke thema's: Samenwerkingsagenda en zorglandschap Jeugd

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2 en 3 uit pijler 5 Inkoop, Contractmanagement en -Beheer

Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. effect
<u>Voorstel 7: OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda</u> OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit: • OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda; • OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda; • OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen. In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% p.j. te verminderen vanaf 2023; • De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.	PM	<u>Voorstel 12: OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd</u> OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio. Concreet betekent dit: • OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf; • OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten); • Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie. • OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Jeugdgezondheidszorg

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. effect
<u>Voorstel 1: Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus</u> Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terugbrengen. Concreet betekent dit: • Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep; • Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.	0	<u>Voorstel 4: Binnen basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren</u> Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit: • Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek. • Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren; • Werken met onderdelen van de kindreis; • Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.	0	<u>Voorstel 8: Verbreding inhoud en aanbod JGZ</u> SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit. Concreet betekent dit: • Gericht investeren voor gelijke kansen. • Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren). • Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar. • Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg. • JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier). • Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen. • SamenTwente vult voorlichtingsactiviteiten risicogericht in. • JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Gezonde School Aanpak

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen over Seksuele gezondheid uit pijler 2 Publieke Gezondheid & Leefomgeving

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 2: Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoberde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school)	-/- 185k	<u>Voorstel 5: Continueren Gezonde School Aanpak</u> SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.	0	<u>Voorstel 10: Verbreden Gezonde School Aanpak</u> Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak • Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang • SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels. • Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies. • De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid. • SamenTwente benut meer data voor dit project. (Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)	+106k

Voorstellen over specifiek thema: Verzuimbegeleiding 18+

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 3: Beëindigen Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.	-/- 70k	<u>Voorstel 6: Continueren Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen</u> SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.	0	<u>Voorstel 11: Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC</u> Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC wordt verbreed. Concreet betekent dit: • Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over. • Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet. • Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO. • De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid. • SamenTwente benut meer data voor dit project.	PM

Voorstel over specifiek thema: Pedagogische gezinsondersteuning

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. effect</u>
<u>Voorstel 9: Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten (AB)</u> De maatwerktaak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.	PM

Jeugd: Scenario Kern

1. Centraliseren aantal locaties consultatiebureaus

JGZ geeft uitvoering aan het Basispakket Jeugdgezondheidszorg. Dit is een wettelijke taak. Onderdeel hiervan is de preventieve screening van kinderen van 0 tot 4 jaar op consultatiebureaus. Op elk consultatiebureau werkt een team van professionals. Zij voeren de gezondheidsonderzoeken uit, geven voorlichting en advies en bieden vaccinaties aan. Er zijn in totaal 32 JGZ-locaties.

Voorstel:

Het aantal consultatiebureaus in afstemming met gemeenten terug te brengen. Concreet betekent dit:

- Uit te gaan van een ruimere norm voor de verhouding tussen het aantal consultatiebureaus en de omvang van de doelgroep, bijvoorbeeld: minimaal x km afstand tussen consultatiebureaus, of maximaal 1 consultatiebureau per x aantal kinderen.
- Daarbij een toets te doen op de aanwezigheid van consultatiebureaus in wijken met een lage SES-score en tenminste 1 per gemeente.

Mogelijke effecten zijn:

- De reisafstand wordt voor een deel van de ouders groter en kan daarmee drempelverhogend werken. Dit kan het gevolg hebben dat er een lagere opkomst is en kinderen die uit het zicht raken. Een lagere opkomst heeft ook een negatief effect op de vaccinatiegraad.
- Het centraliseren van CB-locaties drukt op ambities om gebiedsgericht te werken en kan zo ook een doorwerkende negatieve impact hebben op de ambitie gericht investeren voor gelijke kansen. Het is dan niet logisch/mogelijk te organiseren dat het CB dichtbij is terwijl dit gelet op vraagstukken in de wijk/gebied wel wenselijk is.
- Er kan anders invulling worden gegeven aan de CB functie waardoor mogelijkheden toenemen voor de doelgroep 4 tot en met 18. Denk aan mogelijkheden (inloop)locaties voor gesprekken met jongeren en groepsconsulten.
- Samenwerking met netwerkpartners is niet afhankelijk van de locatie van een CB-locatie. De aanname kan zijn dat een locatie fysiek dicht bij partners, de samenwerking

vergemakkelijkt. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd het geval is. Op voorhand kan dus niet zo gesteld worden dat het terugbrengen van locaties een negatieve invloed heeft op de samenwerking met partners in het netwerk, waaronder de lokale teams.

- Naar verwachting minder kosten voor (onderhoud) koelkasten (i.v.m. vaccins), schoonmaak kosten, ICT kosten (glasvezel aansluitingen, patchkasten, WIFI stations, printer) en bevoorrading locaties.
- Dit voorstel raakt aan diverse maatwerkprojecten zoals Kansrijke Start en andersoortige inzet op preventie.
- Efficiëntere bedrijfsvoering i.r.t. inzet personeel en benutten beschikbare dagdelen.
- Mogelijk lagere structurele kosten door centraliseren locaties.
- Mogelijk hogere incidentele kosten als gevolg van doorlopende huurcontracten in combinatie een nieuwe centrale locatie per gemeente. Dit hangt helemaal af van de doorlooptijden of afkoopmogelijkheden van de bestaande huurcontracten.
- Dit voorstel vereist aandacht voor de looptijd van de huidige contracten, voor de communicatie richting ouders, en voor het verkennen van mogelijkheden voor het aansluiten bij partners. Het is in die zin moeilijk op voorhand aan te geven wat het financiële effect zal zijn van dit voorstel.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,- Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat uitvoering van dit voorstel geen budgettaire consequenties heeft.

NB: dit voorstel vereist aandacht voor de looptijd van de huidige contracten, voor de communicatie richting ouders en voor het verkennen van mogelijkheden voor het aansluiten bij partners. Het is in die zin moeilijk op voorhand aan te geven wat het financiële effect zal zijn van dit voorstel.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 4, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 8, scenario Ambitie

2. Beëindigen of versoberen Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

SamenTwente beëindigt de Gezonde School Aanpak of voert dit uit op versoberde wijze (minder scholen of gebundelde inzet per school).

Mogelijke effecten zijn:

- Het stoppen met GSA heeft effect op de gezondheid van de Twentse jeugd en genereert waarschijnlijk op de langere termijn elders kosten.
- Er is een waterbedeffer bij scholen en jeugdartsen. Scholen zijn gewend om zich met vragen te richten tot de JGZ. Als de GSA medewerker er niet meer is, zullen ze hun vragen naar verwachting bij de jeugdartsen neerleggen, omdat die aanwezig is op de scholen. Los van het gegeven dat jeugdartsen niet een logisch eerste aanspreekpunt zijn, zorgt dit ook voor toename taken en voert een arts een taak uit die logischerwijs past bij een ander type functionaris, niet zijnde een arts.
- Scholen bepalen zelf hoe zij een gezonde leefstijl stimuleren. Dit zal op verschillende wijzen worden ingevuld, de hoeveelheid aandacht en soort interventies zal verschillen. Vraag is voldoende zicht is op inzet van bewezen interventies.
- De versobering leidt mogelijk tot vermindering van het bereik of een lagere bereidheid van scholen om te participeren en zullen minder kinderen worden gestimuleerd.
- Inzet versnipperd en kennis en kwaliteit gaat waarschijnlijk verloren. De versnippering zit hem erin dat scholen op individuele wijzen invulling geven aan gezonde leefstijl, zonder dat één regionale partij kennis over dit onderwerp bundelt en uitdraagt.
- Scholen gaan meer inzetten op acute problemen i.p.v. preventie doorgaande leerlijnen
- De taak komt mogelijk te liggen bij combinatiefunctionarissen van gemeenten, waardoor er één aanspreekpunt per gemeente ontstaat. Dit heeft als keerzijde dat het mogelijk is dat de GSA smaller wordt ingericht.

- Het is waarschijnlijk dat lokale uitvoering vraagt om een investering in capaciteit bij gemeenten (waterbedeffer).

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €185.000,- en frictiekosten

Dit voorstel zal naar verwachting een structurele besparing opleveren van €185.000,-

Dit betekent dat er voor iedere Twentse gemeente een (beperkte) financiële besparing wordt gerealiseerd. Daarbij moet rekening gehouden worden met incidentele frictiekosten. Deze zijn nu nog niet bekend.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

3. Beëindigen verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

SamenTwente stopt – na evaluatie in 2026 - met de Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC.

Mogelijke effecten zijn:

- JGZ kan niet langer sociaal medische expertise inzetten, waardoor scholen bij schrappen deze expertise bij de huisarts moeten halen (die verder geen zicht heeft op functioneren op school).
- Scholen worden zelf verantwoordelijk om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. De effectiviteit van maatregelen die scholen zelf inzetten, zal tussen scholen verschillen.

- Er ontstaat een waterbedeffect, met name bij scholen en huisartsen.
- Gemeenten hebben het belang dat jongeren beschikken over een startkwalificatie zodat zij zelfredzaam zijn. Voorkomen van verzuim is belangrijk om jongeren op school te houden en hen te stimuleren de opleiding af te maken.
- Een toename van 18+ jongeren die vroegtijdig school verlaten. Een deel van deze jongeren zal mede door het vroegtijdig schoolverlaten op andere manieren te maken krijgen met de dienstverlening van SamenTwente en/of gemeenten, waardoor besparingen van dit voorstel elders weer geld kosten (bijvoorbeeld instroom in uitkeringen).
- Besluiten om te stoppen met verzuimbegeleiding kan enkel in afstemming met de partners die meedoen, zoals Tactus en Mediant.
- Er blijft afstemming nodig met JGZ en maatschappelijk werk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €70.000,- en frictiekosten

Dit voorstel zal naar verwachting een structurele besparing opleveren van €70.000,-. Dit betekent dat er voor iedere Twentse gemeente een (beperkte) financiële besparing wordt gerealiseerd. Er is sprake van incidentele frictiekosten. Daarbij moet rekening gehouden worden met incidentele frictiekosten. Deze zijn nu nog niet bekend.

Relatie met andere voorstellen

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 6, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 11, scenario Ambitie

Jeugd: Scenario Koers

4. Binnen het basispakket JGZ meer maatschappelijke impact genereren

Gemeenten zijn op grond van de Wet Publieke gezondheid verplicht om kerntaken van het basispakket JGZ uit te voeren en kunnen ervoor kiezen om die te beleggen bij de GGD of gedeeltelijk bij een andere organisatie. De JGZ is gericht op het veilig en gezond laten opgroeien van kinderen en jongeren van 0 tot 18 door screenen/opsporen van ziektes/problemen, het tijdig bieden van de juiste hulp/zorg en het voorkomen van problemen bij jeugdigen, het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin, en het stimuleren van een gezonde leefomgeving. In Twente worden ruim 120.000 kinderen ongeveer 19 keer gezien gedurende hun jeugd, in hun thuisomgeving en op scholen.

Voorstel:

Huidige dienstverlening anders organiseren zodat meer gericht kan worden geïnvesteerd voor gelijke kansen. Concreet betekent dit:

- Contactmomenten worden benut voor een brede check-in met oog voor alles binnen het sociaal domein. Er wordt gesignaleerd op een bredere problematiek.
- Op onderdelen het traject Toekomstbestendig werken implementeren;
- Werken met onderdelen van de kindreis;
- Meer inzet plegen op de doelgroep 4+ en meer inzet plegen op ouders.

Mogelijke effecten zijn:

- De dienstverlening sluit meer aan op behoeften van kind/ouders/omgeving.
- Dienstverlening voor de doelgroepen ouders en 4+ wordt uitgebreid en de dienstverlening aan de doelgroep 0 tot 4 jaar wordt gericht ingezet. Hiermee worden de kansen op gelijkheid tussen kinderen en jongvolwassenen groter.
- Door gericht te investeren voor gelijke kansen wordt de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp op termijn verlaagd.
- Dit voorstel vraagt om een grotere mate van solidariteit tussen gemeenten, omdat de inzet van JGZ verschillend zal zijn en afgestemd op de vraagstukken c.q. problematiek die er is in een gemeente.
- Het doorvoeren van dit voorstel kost tijd en vraagt monitoring.

- Intensivering van de samenwerking met lokale partners (bv huisartsen, lokale teams).
- JGZ-medewerkers worden gevraagd om anders te werken.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 1, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 8, scenario Ambitie**

5. Continueren Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

SamenTwente continueert de Gezonde School Aanpak.

Mogelijke effecten zijn:

- De huidige GSA aanpak wordt gecontinueerd.
- Scholen weten waar ze aan toe zijn.
- Gemeenten weten waar ze financieel aan toe zijn.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern**

- **Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie**

6. Continueren verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC met structurele middelen

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

SamenTwente continueert ook na 2026 de inzet op Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC en ZONE college en maakt hiervoor structurele middelen vrij.

Mogelijke effecten zijn:

- Preventie van schooluitval van 18+ jongeren blijft op hetzelfde niveau
- Scholen weten waar zij rolhoudelijk aan toe zijn.
- Gemeenten weten waar zij financieel aan toe zijn.

De inzet voor 18+ vindt met incidentele financiering plaats vanaf 2017 (bij ROC) en vanaf 2018 op ROC en Zone college. Middelen worden al langer ingezet. Als de inzet wordt gestopt dan vallen deze middelen vrij.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 3, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 11, scenario Ambitie**

7. OZJT coördineert de Samenwerkingsagenda

De Regiovisie (2022) is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. De leidende principes zijn de kaders voor het verbeteren. In de regionale meerjarige Samenwerkingsagenda zijn in de onderscheiden actielijnen de doelstellingen en pilots/interventies gespecificeerd. Met de Samenwerkingsagenda wordt uitvoering gegeven aan de regiovisie Jeugd. Er zijn actielijnen opgesteld die elk een eigen projectstructuur hebben. De doelstelling van de Samenwerkingsagenda is daarmee om de leidende principes te vertalen naar concrete projecten en interventies.

Voorstel:

OZJT coördineert in opdracht van Samen14 de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Jeugd. Concreet betekent dit:

- **OZJT is verantwoordelijk voor de coördinatie op de Samenwerkingsagenda Jeugd;**
- **OZJT zorgt voor integrale sturing op het zorglandschap o.a. door verbinding te maken tussen inkoop, contractmanagement, leveranciersmanagement en de Samenwerkingsagenda;**
- **OZJT stuurt op om- en afbouw van residentiële zorg en de benodigde randvoorwaarden om dat te bewerkstelligen. In het bijzonder Jeugdzorg Plus. Het regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus is gericht op het verminderen van de instroom van jeugdigen bij deze vorm van jeugdzorg. Doelstelling is om de instroom met 10% per jaar te verminderen vanaf 2023;**
- **De aanpak wachttijden is geïntegreerd in de Samenwerkingsagenda.**

Mogelijke effecten zijn:

- De kans dat de doelstelling voor verminderen van de kosten voor jeugdzorg wordt gerealiseerd neemt toe.
- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder

coördinatie op de Samenwerkingsagenda en sturing op het zorglandschap, evenals de benodigde randvoorwaarden om de om- en afbouw van residentiële zorg.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie**
- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 2, scenario Koers**
- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 3, scenario Ambitie**

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog verder wordt geformuleerd.

Jeugd: Scenario Ambitie

8. Verbreding inhoud en aanbod JGZ

JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De inzet is gericht op het screenen/opsporen van ziektes, aandoeningen en/of problemen, het tijdig bieden van juiste hulp of zorg (inclusief vaccineren), het ondersteunen van ouders en het voorkomen van problemen bij jeugdigen. Ook richt ze zich op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en het gezin en adviseert ze gemeenten en scholen over collectieve maatregelen en bruikbare interventies die bewezen effectief zijn. In Twente worden ruim 120k kinderen ongeveer 19 keer gezien gedurende hun jeugd, in hun thuisomgeving en op scholen.

Voorstel:

SamenTwente verbreedt de invulling van de JGZ en breidt het aanbod uit.

Concreet betekent dit:

- **Gericht investeren voor gelijke kansen.**
- **Andere vormen van contactmomenten (bijv. groepsconsulten ikv normaliseren).**
- **Er komen meer mogelijkheden voor contact voor de leeftijdsgroepen 4 tot 18. JGZ is voor de ouders van kinderen in deze levensfase meer zichtbaar.**

- Het prenatale huisbezoek wordt verstevigd en er wordt geïnvesteerd in programma's als Voorzorg.
- JGZ heeft rol bij toegang tot de Jeugdhulp (obv kennis/expertise en longitudinaal dossier).
- Uitbreiden van (digitaal) informatie en voorlichtingsaanbod gericht op specifieke leeftijdsfasen.
- SamenTwente vult de voorlichtingsactiviteiten risicogericht in.
- JGZ verbindt zich nadrukkelijker met zorgteams op scholen, huisartsen en met wijkteams.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt invulling gegeven aan preventie en vroegsignalering waarbij beoogd wordt om toeleiding naar geïndiceerde jeugdhulp te voorkomen.
- Er komt meer inzet op de doelgroep 4+ en hun ouders.
- Het vraagt van JGZ een andere manier van werken en ze krijgen een andere rol die meer in verbinding is met andere ketenpartners.
- Een bredere aanpak/andere invulling van de contactmomenten vraagt een andere rol van professionals, hiervoor is deskundigheidsbevordering nodig.
- Aan de voorkant vraagt dit voorstel om een capaciteitsinvestering. Op termijn is moet deze investering bijdragen een verlaging van de instroom bij de geïndiceerde zorg. Het is aannemelijk dat dit ontstaat.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten

Uitvoering van dit voorstel zal meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is op dit moment nog niet te zeggen. Dit vraagt om een verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 1, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 4, scenario Koers

9. Pedagogische gezinsondersteuning collectieve taak maken in opdracht van gemeenten

Pedagogische gezinsondersteuning maakt deel uit van preventie op basis van de Jeugdwet. Deze begeleiding gaat over enkelvoudige opvoedingsvraagstukken. Het is geen wettelijk verplichte taak, maar een maatwerk taak die sinds 2004 voor 13 van de 14 gemeenten wordt uitgevoerd. SamenTwente heeft hiervoor PGJ-professionals in dienst.

Voorstel:

De maatwerктаak wordt omgezet naar een collectieve opdracht waarbij SamenTwente pedagogische gezinsondersteuning uitvoert in opdracht van 14 Twentse gemeenten.

Mogelijke effecten zijn:

- De Twentse gemeenten trekken op dit vlak collectief met elkaar op.
- Er is voor gemeenten geen mogelijkheid om niet mee te doen.
- Er is duidelijkheid voor SamenTwente over het voortbestaan van deze taak.

Financieel effect op begroting SamenTwente: kleine uitzetting van het budget

Op dit moment nemen 13 van de 14 gemeenten deze taak af van SamenTwente. Als de taak een basistaak wordt, dan betekent dit dat de gemeente die deze taak nu nog niet afneemt, daarvoor een bijdrage moet betalen aan SamenTwente.

Het is de vraag of het algemeen bestuur hier over kan beslissen, aangezien het nu een maatwerктаak van gemeenten is.

10. Verbreden Gezonde School Aanpak

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente opdracht gegeven om te werken aan de Gezonde School Aanpak ('GSA'). De GSA heeft als doel een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken voor leerlingen en studenten. De GSA werkt voor alle scholen in Twente. In het afgelopen jaar heeft daarnaast op 180 scholen actieve ondersteuning plaatsgevonden op diverse thema's: Welbevinden, voeding, bewegen en sport, mediawijsheid of relaties en seksualiteit.

Voorstel:

Het project Gezonde School Aanpak wordt verbreed.

Concreet betekent dit:

- Op meer Twentse school komt een Gezonde School Aanpak.
- Er komt ook een Gezonde School Aanpak op de voorschoolse (kinder)opvang
- SamenTwente stimuleert/faciliteert bij de implementatie lesprogramma's, samen met gemeenten en scholenkoepels.
- Binnen activiteiten wordt gebruik gemaakt van bewezen collectieve interventies.
- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *(Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.)*

Mogelijke effecten zijn:

- Binnen Twentse scholen wordt op vergelijkbare manieren gewerkt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- De gezondheid van Twentse jeugdigen neemt toe.
- Meer investeren in het preventieve project GSA leidt tot een investering aan de voorkant, maar waarschijnlijk ook tot besparingen elders op termijn. Deze besparingen zijn onzeker en kunnen nog niet worden ingeboekt.
- SamenTwente investeert met dit voorstel in de eigen expertise en kan input van de GSA meenemen bij monitoringsactiviteiten uit pijler 4.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €106.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €106.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

11. Verbreden Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC

In Twente hebben de gemeenten gezamenlijk SamenTwente als opdracht gegeven om te werken aan Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC. Het doel van dit project is om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen. Deze doelstelling sluit ook aan bij de ambitie van de gemeenten en bij de Twentse Belofte. Er is projectmatige financiering t/m 2026, daarna wordt besloten over een vervolginzet.

Voorstel:

Activiteiten rond Verzuimbegeleiding 18+ MBO/RO en Zone college worden verbreed. Concreet betekent dit:

- Er komen nieuwe afspraken tussen SamenTwente en RMC (doorstroompunt) voor verzuimbegeleiding. SamenTwente neemt taken van RMC (doorstroompunt) gedeeltelijk over.
- Student-psychologen worden waar nodig vaker ingezet.
- Er vindt een warme overdracht plaats van het VO naar het MBO.
- De adviseringsrol van SamenTwente wordt uitgebreid.
- SamenTwente benut meer data voor dit project. *Dit hangt samen met keuzes die gemaakt worden in de pijler kennisontwikkeling en -deling.*

Mogelijke effecten zijn:

- Het aantal vroegtijdige schoolverlaters neemt verder af.
- Het aantal jongeren met een startkwalificatie stijgt.
- Het overnemen van taken van RMC (doorstroompunt) vereist een investering aan de kant van SamenTwente, maar kan tot een (kleinere) besparing bij RMC leiden
- SamenTwente investeert met dit voorstel in de eigen expertise.

Dit voorstel vraagt om een nadere uitwerking. Het raakt aan de wet Doorstroom naar werk en heeft samenhang met de leerplicht en met RMC-taken (doorstroompunt) en met activiteiten van Twentse Belofte. Het is de vraag of het AB hier alleen over kan beslissen en of het logisch is om deze taak regionaal bij SamenTwente te beleggen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten

Uitvoering van dit voorstel zal naar verwachting meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 3, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 6, scenario Koers

12. OZJT stuurt op het regionale zorglandschap jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Een deel van dit voorstellen landt in regio's. Binnen SamenTwente is OZJT de regionale coördinator op de HAJ. In de hervormingsagenda worden opgaven beschreven die regionaal vorm dienen te krijgen. Deels worden deze opgaven opgepakt via de samenwerkingsagenda.

Voorstel:

OZJT stuurt strategisch op het regionale zorglandschap, zoals vastgesteld in de regiovisie Jeugd Twente. Er wordt nadrukkelijker gestuurd op strategisch partnerschap met alle relevante partijen voor jeugd in de regio.

Concreet betekent dit:

- OZJT stuurt strategisch op opgaven binnen het jeugddomein, zoals onder andere vermindering verblijf;
- OZJT voert regie op de strategische agenda: volgt ontwikkelingen, is proactief in plaats van reactief, initieert ontwikkelingen, is strategisch gesprekspartner (zowel landelijk als voor gemeenten);
- Andere activiteiten uit de actielijnen binnen SamenTwente staan ten dienste aan de opgave van de regiovisie.
- OZJT maakt samen met JGZ stappen op het vlak van normalisering en demedicalisering.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met onze partners deze opgaven op te pakken. Partners zijn aanbieders, onderwijs en andere relevante partijen;
- Er ontstaat een kwalitatief beter en duurzamer zorglandschap. Hierdoor wordt invulling gegeven aan een robuuste jeugdregio zoals benoemd in de Hervormingsagenda Jeugd;
- Hiervoor is (kwalitatief goede) strategische beleidscapaciteit en contractmanagement voorwaardelijk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: meerkosten.

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen, omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen, zoals wat wordt verstaan onder strategisch sturen op het zorglandschap en welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden hier bij horen. De verwachting is wel dat de uitvoering meerkosten met zich meebrengt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers
- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 2, scenario Koers
- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -beheer, voorstel 3, scenario Ambitie

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Aandachtspunt is dat als voor dit voorstel wordt gekozen, er duidelijkheid is over de inhoud van de opdracht en wat er wordt verwacht van OZJT en dat duidelijk wordt hoe OZJT wordt gefaciliteerd om deze opdracht uit te kunnen voeren.

Hoofdstuk 2: Publieke gezondheid en leefomgeving

Algemeen

De GGD beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners. Deze publieke gezondheidszorg is een zeer divers taakgebied dat zich richt op gezondheid en de leefomgeving. De taken zijn vrijwel allemaal wettelijke taken op grond van de Wet publieke gezondheidszorg. De taken die regionaal moeten worden uitgevoerd zijn infectieziektebestrijding, medische milieukunde, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting. Daarnaast voert de GGD voor gemeenten in Twente wettelijke taken uit, zoals forensische geneeskunde (lijkschouw) en taken op het vlak van inspectie en hygiëne, waaronder het toezicht op seksinrichtingen en tattooshops. Ook voert de GGD taken uit in opdracht van de rijksoverheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om de publieke gezondheidszorg in COA-opvanglocaties, seksuele gezondheid, bestrijding van het coronavirus, tijdelijke impulsen Rijksvaccinatieprogramma, pandemische paraatheid, aansluiting LFI, inrichting IV landschap en versterking IZB.

Ontwikkelingen en opgaven

De opgaven zijn divers zowel in het domein van de publieke gezondheid als in de leefomgeving. In het domein van de publieke gezondheid zien we in Twente een toenemende ongezondheid op leefstijl. Dit uit zich door obesitas, toename alcoholgebruik, roken en/of vaperen. Twente scoort hier boven het landelijk gemiddelde. De mentale gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen daalt. Dit vraagt aandacht en heeft ook effect op bijvoorbeeld de inzet van jeugdhulp. Na Corona is er meer aandacht gekomen voor pandemische paraatheid. De GGD heeft in opdracht van het Rijk extra ingezet op pandemische paraatheid, bestaande uit versterking IZB, inrichten van een vaccinatievoorziening (staat on hold), jaarlijks terugkerende covid campagnes, aansluiting of het LFI en inrichting van een IV landschap. Uit het regeerprogramma lijken de extra middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld op het onderdeel versterking IZB en de aansluiting op het LFI te verminderen. Dit zet de groei naar pandemische paraatheid ook in Twente onder druk. De GGD werkt op dit onderdeel samen met 5 andere GGD regio's om op deze manier de pandemische paraatheid te vergroten. Een dalende vaccinatiegraad zorgt voor een toenemend risico op uitbraken van infectieziekten die al jaren niet meer in Nederland voorkomen. Het toenemende tekort aan zorgpersoneel is op dit moment het grootst binnen de forensische geneeskunde, waar de schaarste aan artsen enorm is. Deze schaarste wordt opgevangen door met 4 andere GGD' en passend bij de politieregio's samen te werken.

Een goed ingerichte leefomgeving draagt bij aan publieke gezondheid. De GGD wordt in toenemende mate door gemeenten gevraagd om mee te denken bij ruimtelijke ontwikkelingen. De nieuw ingevoerde Omgevingswet is hiervoor mede bepalend geweest.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten in 2024 de visie publieke gezondheid 'Gezonde generaties in Nederland' vastgesteld. De speerpunten waar op ingezet moet worden zijn: gericht investeren voor gelijke kansen, een brede blik op gezondheid waarbij ook meer systeemgericht moet worden gekeken, verschuiving in aandacht van het individu naar het collectief en een focus op mentale gezondheid en leefstijl.

Taken Publieke gezondheid en leefomgeving

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Crisisbeheersing (Staf)	X			
Infectieziektebestrijding excl. TBC en SOA (AGZ)	X			
Inspectie en Hygiëne (AGZ)	X			
Seksuele gezondheid (AGZ)	X			X
Tuberculose (AGZ)	X			
Milieu en Gezondheid (AGZ)	X			
(on)Gevraagd advies inhoud & proces publieke gezondheid (Staf)		X		
Gezondheidsbevordering (Staf)	X			
Gezondheidsonderzoek bij rampen (Staf)	X			
Forensische geneeskunde (AGZ)		X		X
Pandemische paraatheid (AGZ)				X
Deeltaak seksuele gezondheid (AGZ)				X
Publieke gezondheid Asielzoekers (AGZ)				X

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde		Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28	0,42
Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners (Staf)	1,03	1,5	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners	1,03	1,5
GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (excl. euthanasie)	64%	92%
Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (excl. Kinderopvang)	0,1	0,3	Formatie infectieziektebestrijding, volgens nieuwe norm	9,22	16,4

Overzicht voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Forensische geneeskunde

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect
Voorstel 7: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2026 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt geen rekening gehouden met tegenvallende kosten.	+450k	Voorstel 10: Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.	PM

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding

Voorstel 9: Formatienormering infectieziektebestrijding Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.	Meer-kosten

Voorstellen over specifiek thema: Seksuele gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 2, 5 en 10 over Gezonde School Aanpak uit pijler 1 Jeugd

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Consulten seksuele gezondheid verminderen</u> Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.	-/- €80k (voor- stel 1+2)	<u>Voorstel 13: Verbreding seksualiteitshulpverlening</u> Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.	Meerko- sten
<u>Voorstel 2: Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid</u> Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid. Concreet betekent dit: • Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten. • Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling. • Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente. • Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.	-/- €80k (voor- stel 1+2)		

Voorstellen over specifiek thema: Crisisbeheersing

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 3: Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 11: Intensiveren opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)</u> Dit voorstel is ingetrokken, omdat de financiering niet via gemeenten loopt.	0, geen gem. financiering

Voorstellen over specifiek thema: Pandemische paraatheid

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 4: Pandemische paraatheid in Twente</u> De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van de middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.	0

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 12: Pandemische paraatheid in Twente</u> De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.	+ 373k

Voorstellen over specifiek thema: Advisering Milieu & Gezondheid

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 5: Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet</u> De GGD vervult geen adviesrol voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	-/- 134k

<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 8: Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.	0

<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 14: GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet</u> De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van	+ 134k

de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen

Voorstellen over specifiek thema: Advisering gezondheidsbevordering

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 6: Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten</u> Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxen.	-/- 25k	<u>Voorstel 16: Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.	0	<u>Voorstel 15: Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten</u> Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren. Concreet betekent dit: De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten. Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten. Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.	+ 100k

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Kern

1. Consulten seksuele gezondheid verminderen

De GGD heeft een aantal kerntaken op seksuele gezondheid waar het gaat om het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Zij draagt bij aan preventie via voorlichting die aansluit op de doelgroep Twentse jongeren.

De GGD is verplicht om per jaar 4.000 consulten te realiseren. Dit minimumaantal is recent door het Rijk verhoogd. Op dit moment realiseert SamenTwente een hoger aantal consulten dan dit minimum. De prognose voor 2024 is dat het aantal consulten uitkomt op 130%.

Op rijksniveau spelen ontwikkelingen die de financiering van deze taak raken. Alle specifieke uitkeringen (SPUK's) worden met 10% verminderd. Daarnaast is gevraagd om de huidige verdeelsleutel te herzien. Het is nog niet bekend of dit gaat plaatsvinden, maar mocht dit het geval zijn, dan kan dit nadelige financiële gevolgen hebben voor SamenTwente.

Voorstel:

Het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten en zodoende te drukken op het aantal consulten.

SamenTwente heeft als wettelijke taak om consulten aan te bieden. Zij kan dit aantal niet maximeren. Wel kan zij het aantal consulten beperken door bepaalde doelgroepen uit te sluiten.

SamenTwente heeft een vangnetfunctie. Deze is gekoppeld aan infectieziekten. De vangnetfunctie is bedoeld om mensen op te vangen die bijvoorbeeld niet bij de huisarts terecht kunnen of willen (bijvoorbeeld vanwege capaciteitsproblemen of een wens voor een anoniem consult) of die geen huisarts hebben. Dit is een wettelijke taak die zij moet uitvoeren.

Mogelijke effecten zijn:

- Inwoners kunnen op een gegeven moment niet meer naar de GGD. Zij moeten naar hun huisarts. Hier neemt de belasting verder toe.

- Bepaalde doelgroepen worden minder gezien en getest. Dit geldt tenminste voor mensen die zich vanwege de anonimiteit laten testen bij de GGD. Dit leidt tot een toename in gezondheidsrisico's.

Financieel effect op begroting SamenTwente van de voorstellen 1 en 2: -/- €80.000,-

Uitvoering van dit voorstel en voorstel 2 levert een structurele besparing op van €80.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- **Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern**
- **Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers**
- **Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie**

2. Stoppen met preventie en voorlichting over seksuele gezondheid

De GGD heeft een aantal kerntaken op seksuele gezondheid waar het gaat om het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. Zij draagt bij aan preventie via voorlichting die aansluit op de doelgroep Twentse jongeren.

De GGD is verplicht om per jaar 4.000 consulten te realiseren. Dit minimumaantal is recent door het Rijk verhoogd. Op dit moment realiseert SamenTwente een hoger aantal consulten dan dit minimum. De prognose voor 2024 is dat het aantal consulten uitkomt op 130%.

Het team seksuele gezondheid bestaat naast de preventiecoördinator uit twee verpleegkundigen, de adviseur gezonde school en de adviseur gezondheidsbevordering. De preventiecoördinator ondersteunt proactief op het vlak van individuele en collectieve preventie en zorgt voor borging van activiteiten in plannen. De coördinator onderhoudt contacten bij jongerenwerk, jeugdzorg, welzijnswerk, adviseert over training/bijscholen en voert deze uit, draagt zorg voor structurele monitoring en heeft als taak de doelgroep jongeren te bereiken via online en offline collectieve preventie.

Op rijksniveau spelen ontwikkelingen die de financiering van deze taak raken. Alle specifieke uitkeringen (SPUK's) worden met 10% verminderd. Daarnaast is gevraagd om de huidige verdeelsleutel te herzien. Het is nog niet bekend of dit gaat plaatsvinden, maar mocht dit het geval zijn, dan kan dit nadelige financiële gevolgen hebben voor SamenTwente.

Voorstel:

Stoppen met preventie en voorlichtingsactiviteiten over seksuele gezondheid.

Concreet betekent dit:

- Rol van preventiecoördinator terugleggen naar gemeenten.
- Stoppen met aanbieden van seksuologische counseling.
- Stoppen met andersoortige preventie en voorlichting die georganiseerd wordt vanuit het preventieteam van SamenTwente.
- Verpleegkundigen geven niet langer trainingen aan intermediairs in onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk en pakken niet langer andere preventietaken op.

Mogelijke effecten zijn:

- De belasting op beleidsniveau neemt bij gemeenten toe.
- Het is mogelijk dat niet alle gemeenten de rol van de preventiecoördinator goed invullen. Verminderde inzet op preventie leidt dan tot minder bewustzijn onder jongeren, wat kan leiden tot stijging van het aantal infecties (relatie met IZB).
- Stoppen met voorlichting en regionale coördinatie leidt tot versnippering aanbod van seksualiteitshulpverlening.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over de Gezonde School Aanpak (pijler 1). Het is niet mogelijk om dit voorstel te kiezen en parallel op ambitieniveau de Gezonde School Aanpak te intensiveren.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4). Het kiezen van dit voorstel bemoeilijkt een keuze om op ambitieniveau informatie- en datagedreven werken te willen doorontwikkelen.
- De politieke kleur in een gemeenten kan impact hebben op het aanbod van maatregelen waartoe inwoners toegang hebben.

Financieel effect op begroting SamenTwente van de voorstellen 1 en 2: -/- €80.000,-

Uitvoering van dit voorstel en voorstel 1 levert een structurele besparing op van €80.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 13, scenario Ambitie

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie

3. Opleiden, trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO) terugbrengen naar wettelijk minimum

De GGD is een crisisorganisatie en moet hiervoor een aantal taken uitvoeren. Het trainen en geoefend houden van crisisfunctionarissen (OTO) is onderdeel van de taak crisisbeheersing. De GGD werkt hierin samen met de GHOR. Het is van belang dat bij een crisis weet wat er van hem of haar wordt verwacht. Het is niet expliciet bepaald hoe vaak sprake moet zijn van OTO.

GHOR Twente adviseert om jaarlijks een scenario-oefening te doen en daarnaast jaarlijks een opleiding of training te geven. De GGD hanteert geen vaste frequentie van trainingen en oefeningen, maar heeft de laatste jaren gemiddeld 1 keer per jaar geoefend en getraind. Die trainingen zijn gezamenlijk als Kring Oost Nederland opgepakt en daarvoor zijn de kosten gedeeld. Momenteel is Twente onvoldoende toegerust om paraat te staan bij een crisis.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat er geen gemeentelijke bijdrage is vereist.

De frequentie van OTO crisisbeheersing terugbrengen naar een lagere frequentie dan wordt geadviseerd door GHOR Twente.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 11, scenario Ambitie

4. Pandemische paraatheid in Twente

Onder pandemische paraatheid vallen diverse taken. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval het nemen van algemene preventieve maatregelen op gebied van infectieziekten, het bestrijden van TBC en SOA's en het bron- en contactonderzoek bij meldingen. N.a.v. de coronapandemie is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid GGD (VIP) gelanceerd*.

De GGD heeft in het kader van dit programma versterkende taken opgepakt:

- Het bijdragen aan het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding;
- Het synchroniseren van de werkwijze aan het nieuwe landelijke systeem voor informatievoorziening
- Het bijdragen aan de basisstructuur voor coronavaccinaties (38 prikken per week voor GGD Twente)
- Het bijdragen aan campagnes over COVID-19.

De incidentele financiële impuls n.a.v. COVID-19 stopt eind 2024. De SPUK gericht op de COVID-19 campagnes wordt met 10% gekort. In het nieuwe regeerakkoord zitten bezuinigingen op de paraatheid voor gezondheids crises, maar de landelijke opdracht is nog ongewijzigd.

Voorstel:

De uitvoering van de landelijke opdracht uitvoering versterkende taken loopt gelijk op met de omvang van middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt niet geleerd van de fouten die zijn gemaakt tijdens de Corona pandemie en er vindt geen doorontwikkeling plaats om goed voorbereid te zijn op een nieuwe pandemie.
- Niet verder investeren in pandemische paraatheid kan bij een nieuwe pandemie een negatief effect hebben op de crisisbeheersing GGD. Het zal meer tijd en inzet vragen om processen en de informatie-uitwisseling ingeregeld te krijgen.
- Niet goed voorbereid zijn op een nieuwe epidemie kan gezondheidsrisico's voor inwoners met zich meebrengen waarbij het ook levens kan kosten als niet snel op de situatie kan worden geacteerd.

- Er zijn bestuurlijke risico's - zeker in beeldvorming- als niet is geleerd van fouten en bij een nieuwe pandemie dezelfde fouten worden gemaakt als tijdens de Covid pandemie. Zeker als de effecten een stevige impact hebben in de samenleving.
- Voor een aantal taken werkt SamenTwente samen met andere GGD'en in de Kring Oost Nederland en met de veiligheidsregio's. Als het AB kiest voor dit voorstel dan zal op onderdelen afstemming nodig zijn met andere partijen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Dit heeft voor gemeenten geen financieel effect. Stoppen met de uitvoering van de versterkende taak loopt gelijk op met de omvang van middelen die de rijksoverheid hiervoor beschikbaar stelt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 12, scenario Ambitie.**

5. Adviezen Milieu en Gezondheid (M&G) ihkv Omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen. Vanuit de Wet publieke gezondheid is het verplicht om medische milieukundige kennis te bevorderen bij gemeenten, om gezondheidsschade te voorkomen en te beperken. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult geen adviesrol meer voor gemeenten op het gebied van gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.

N.B.: Wettelijk is bepaald dat gemeenten, voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, advies vraagt aan de gemeentelijke gezondheidsdienst. Uitgezocht wordt in hoeverre dit voorstel in strijd is met deze wettelijke bepaling.

Mogelijke effecten zijn:

- Om de wettelijke taak op Twents niveau uit te kunnen voeren wordt nu al samengewerkt met IJsselland. Minder taken uitvoeren waardoor formatie verder afneemt, maakt het geheel kwetsbaarder. De uitvoering van de wettelijke taken kunnen hiermee onder druk komen te staan.
- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op de samenwerking met de regio IJsselland.
- Kennis raakt versnipperd en het risico is dat de huidige expertise in de regio niet op niveau blijft, terwijl maatschappelijke vraagstukken de laatste jaren steeds groter zijn geworden. Dit kan effect hebben op de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten.
- De advisering en voorlichting van de GGD is onafhankelijk. Op het moment dat dit bij gemeenten wordt georganiseerd, kunnen politieke motieven het karakter van het advies of de voorlichting beïnvloeden.
- Als gemeenten van de GGD vragen om deze taak als maatwerktaak uit te voeren, is een minimum aan capaciteit nodig om continuïteit en kennis te waarborgen. De vraag is of dat geborgd is met de keuze voor dit voorstel.
- De besparing die dit voorstel oplevert wordt teniet gedaan als gemeenten alsnog de taak blijven uitvragen als maatwerk.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 134.000, -
Dit voorstel levert een structurele besparing op van € 134.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

6. Informatie gezondheidsbevordering zonder toegepast advies naar gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA). Naar alle waarschijnlijkheid raakt het besluit om 10% te korten op de GALA-SPUK gelden ook dit onderdeel.

Binnen het team van SamenTwente wordt gewerkt met gezondheidsbevorderaars, epidemiologen en beleidsadviseurs. Gezondheidsbevorderaars worden ingezet rondom vragen over specifieke thema's, epidemiologen leveren cijfers aan en beleidsadviseurs duiden de informatie voor gemeenten. Er is veel samenhang tussen en afhankelijkheid van elkaars taakinvoering.

Voorstel:

Terugbrengen van gevraagde en ongevraagde inhoudelijke en procesmatige advisering over publieke gezondheid en het geven van adviezen over gezonde leefstijl tot het wettelijk minimum volgens de Wpg. De GGD stuurt landelijke adviezen zonder toegepast advies door naar gemeenten en verwijst hen naar toolboxes.

Mogelijke effecten zijn:

- Vanwege de taakverdeling binnen het team in SamenTwente raakt dit voorstel aan de taakuitvoering van alle functies: gezondheidsbevorderaars, epidemiologen en beleidsadviseurs.
- Gemeenten ontvangen enkel tabellenboeken en moeten zelf landelijk beleid en adviezen vertalen naar de lokale situatie. Dit vraagt in gemeentelijke organisaties om capaciteit en deskundigheid.
- Door lokale keuzes kan in gemeenten een andere focus komen, waardoor de afspraken die regionaal zijn gemaakt, onder druk komen te staan.
- De GGD verzamelt niet actief data, waardoor het regionale beeld verdwijnt. Dit gaat ten koste van de adviserende rol die de GGD nu vervult.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen over kennisontwikkeling en kennisdeling (pijler 4). Het kiezen van dit voorstel bemoeilijkt een keuze om op.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €25.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van €25.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 16, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 15, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

7. Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Er is een groot tekort aan forensisch artsen voor de controles bij euthanasie en de gemeentelijke lijkschouw. Om deze zorg 24/7 beschikbaar te hebben, wordt al samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland. Diverse financieringsstromen zijn van toepassing bij deze taak: financiering uit de gemeentelijke bijdrage, van de politie en van Justitie en Veiligheid.

Om de inzet van forensisch artsen in de regio te kunnen behouden is sprake van een kostenstijging die structureel is, o.a. door een stijging van beschikbaarheid vergoedingen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Zonder deze incidentele extra middelen opereert Twente onder het kernscenario en is SamenTwente niet in staat de wettelijke taak uit te voeren.

Voorstel:

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen. Met dien verstande dat bij dit voorstel geen rekening wordt gehouden met tegenvallende kosten. (deze kosten zijn wel meegenomen bij het voorstel dat gepresenteerd is onder scenario Koers. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.)

Mogelijke effecten zijn:

- Er blijft capaciteit beschikbaar in de regio Twente voor de uitvoering van lijkschouw (w.o. euthanasie) en forensisch medisch onderzoek.
- Onvoldoende capaciteit kan tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld geen lijkschouwing kan plaatsvinden na euthanasie zodat dit moet worden uitgesteld naar een ander moment.
- Er is een toename in de vraag naar euthanasie. Zonder dit voorstel is het niet mogelijk om te voorzien in die behoefte en wordt van inwoners gevraagd om het moment van euthanasie uit te stellen en af stemmen op beschikbaarheid van een forensisch arts.
- Als niet wordt geïnvesteerd in de verhoging van budgetten dan loopt het aantal beschikbare artsen terug. Voor een latere financiële impuls kan dan enkel naar de gemeenten gekeken worden.

N.B.:

Doordat de forensisch arts van de GGD ook medische arrestanten zorg (MAZ) en Forensische medische expertise verricht, maakt dat de 24/7 uitvoering van de taak kostendekkend is. De aanbesteding MAZ loopt, waarbij het nog onzeker is of deze taak weer aan de GGD wordt gegund.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €450.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €450.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 10, scenario Koers.**

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Koers

8. Beperkte focus adviestaken GGD Milieu & Gezondheid ihkv omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen.

Vanuit de Wet publieke gezondheid is het verplicht om medische milieukundige kennis te bevorderen bij gemeenten, om gezondheidsschade te voorkomen en te beperken. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult een beperkte adviesrol voor gemeenten op het thema gezondheid, in het kader van de Omgevingswet.

Mogelijke effecten zijn:

- De keuzes die in Twente gemaakt worden hebben impact op IJsselland, samenwerkingspartner van de GGD.
- De kennis op gezondheid die aanwezig is bij de GGD kan door gemeenten worden benut.
- Er ontstaat ruimte om kansen te pakken op gemeentelijk niveau gezondheid en milieu meer te verbinden.
- Kennis en expertise blijft in de regio op niveau; ook de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crisis of calamiteiten blijft op niveau.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0.

Uitvoering van dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 5, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14, scenario Ambitie.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

9. Formatienormering infectieziektebestrijding

De GGD heeft 7 kerntaken geformuleerd op het vlak van infectieziektebestrijding, te weten: bestrijden en voorkomen van verdere verspreiding van infectieziekten, surveillance, beleidsadviesing, preventieactiviteiten, netwerk en regie, voorbereiding op grootschalige uitbraken en kennis en onderzoek. Het is op grond van de Wpg verplicht om op regionaal niveau tenminste algemene preventieve maatregelen te nemen, TBC en SOA's te bestrijden en bron- en contactonderzoek uit te voeren bij meldingen. Het ministerie van VWS heeft onderzoek gedaan naar de capaciteit en kwaliteit die beschikbaar moet zijn om het reguliere takenpakket goed uit te kunnen voeren, omdat bestaande kaders en normering zijn verouderd. De lessen die zijn geleerd tijdens Covid zijn hierin meegenomen.

In de maatschappij zorgen verschillende ontwikkelingen voor een toename van de risico's op infectieziekten, waaronder de veestapel, toenemende reisbewegingen en teruglopende vaccinatiegraden.

Uit de GGD benchmark 2021 blijkt dat de formatie in Twente fors lager is dan het landelijk gemiddelde (Twente 9,22 – landelijk gemiddelde 16,4). Onlangs is landelijk een onderzoeksrapport verschenen (Berenschot) waarin landelijke normen zijn opgenomen. Ook hier ligt de formatie van SamenTwente onder de norm. Het in lijn brengen van de formatie met de recent vastgestelde landelijke norm zal financiële consequenties hebben.

Voorstel:

Formatie IZB in lijn brengen met de nieuwe veldnormen voor de uitvoering van reguliere IZB taken.

Mogelijke effecten zijn:

- Door de capaciteit en de kwaliteit van de IZB in lijn met de nieuwe veldnormen te brengen, kunnen de kerntaken in Twente goed worden uitgevoerd.
- Als het AB niet voor dit voorstel kiest, dan blijft de formatie fors beneden de norm. Als er dan een uitbraak komt, dan moet de GGD binnen 24u opschalen en daarvoor andere dienstverlening stilleggen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten.

Uitvoering van dit voorstel zal meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking en landelijke richtlijnen die worden gesteld op basis van onderzoeken die hebben plaatsgevonden.

10. Forensische geneeskunde in de regio op niveau brengen

Er is een groot tekort aan forensisch artsen voor de controles bij euthanasie en de gemeentelijke lijkschouw. Om deze zorg 24/7 beschikbaar te hebben, wordt al samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland. Diverse financieringsstromen zijn van toepassing bij deze taak: financiering uit de gemeentelijke bijdrage, van de politie en van Justitie en Veiligheid.

Om de inzet van forensisch artsen in de regio te kunnen behouden is sprake van een kostenstijging die structureel is, o.a. door stijging artsenarieven van de beschikbaarheidsvergoedingen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Zonder deze incidentele extra middelen opereert Twente onder het kernscenario en is Twente niet in staat de wettelijke taak uit te voeren.

Voorstel:

Budgetten forensische geneeskunde met ingang van 2027 structureel verhogen.

Bij dit voorstel wordt wel rekening gehouden met tegenvallende kosten, die niet meegenomen zijn in het voorstel uit scenario Kern. Kosten kunnen bijvoorbeeld tegenvallen als de GGD de forensisch artsen in dienst moet nemen als blijkt dat sprake is van schijnzelfstandigheid.

Mogelijke effecten zijn:

- Er blijft capaciteit beschikbaar in de regio Twente voor de uitvoering van lijkschouw (w.o. euthanasie), medische arrestantenzorg (MAZ) en forensisch medisch (FMO) onderzoek.
- Onvoldoende capaciteit kan tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld geen lijkschouwing kan plaatsvinden na euthanasie zodat dit moet worden uitgesteld naar een ander moment.
- Bij tegenvallende kosten, bijvoorbeeld door hogere beschikbaarheidsvergoedingen of het wegvallen van de MAZ, zijn de financiële consequenties groter.

- Er is een toename in de vraag naar euthanasie. Zonder dit voorstel is het niet mogelijk om te voorzien in die behoefte en wordt van inwoners gevraagd om het moment van euthanasie uit te stellen en af stemmen op beschikbaarheid van een forensisch arts.
- Als niet wordt geïnvesteerd in de verhoging van budgetten dan loopt het aantal beschikbare artsen terug. Voor een latere financiële impuls kan dan enkel naar de gemeenten gekeken worden.

N.B.:

Doordat de forensisch arts van de GGD ook medische arrestanten zorg (MAZ) verricht, maakt dat de 24/7 uitvoering van de taak kostendekkend is. De tarieven voor de FMO en MAZ worden door het ministerie van Justitie & Veiligheid bepaald.

De aanbesteding MAZ loopt, waarbij het nog onzeker is of deze taak weer aan de GGD wordt gegund. Het is de enige variabele in de gemeentelijke bijdragen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is op dit moment nog niet helder of deze situatie zich gaat voordoen en als hij zich gaat voordoen of en zo ja welke financiële consequenties dit heeft.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 3, scenario Kern.

16. Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA).

Voorstel:

Handhaven adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten.

Mogelijke effecten zijn:

- Het huidige niveau van dienstverlening wordt gehandhaafd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: €0,-

Dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 6, scenario Kern.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 15, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.**
- **Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.**

Publieke gezondheid en leefomgeving: Scenario Ambitie

11. Opleiden trainen en oefenen crisisbeheersing (OTO)

De GGD is een crisisorganisatie en moet hiervoor een aantal taken uitvoeren. Het trainen en geoefend houden van crisisfunctionarissen (OTO) is onderdeel van de taak crisisbeheersing. De GGD werkt hierin samen met de GHOR. Het is van belang dat bij een crisis weet wat er van hem of haar wordt verwacht. Het is niet expliciet bepaald hoe vaak sprake moet zijn van OTO. GHOR Twente adviseert om jaarlijks een scenario-oefening te doen en daarnaast jaarlijks een opleiding of training te geven.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat er geen gemeentelijke bijdrage is vereist.
OTO crisisbeheersing intensiveren om paraat te staan in tijden van crisis.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 3, scenario Kern

12. Pandemische paraatheid in Twente

Onder pandemische paraatheid vallen diverse taken. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval het nemen van algemene preventieve maatregelen op gebied van infectieziekten, het bestrijden van TB en SOA's en het bron- en contactonderzoek bij meldingen. N.a.v. de coronapandemie is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid GGD (VIP) gelanceerd*. De GGD heeft in het kader van dit programma versterkende taken opgepakt:

- Het bijdragen aan het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding;
- Het synchroniseren van de werkwijze aan het nieuwe landelijke systeem voor informatievoorziening
- Het bijdragen aan de basisstructuur voor coronavaccinaties (38 prikken per week voor GGD Twente)
- Het bijdragen aan campagnes over COVID-19.

De incidentele financiële impuls n.a.v. COVID-19 stopt eind 2024. De SPUK gericht op de COVID-19 campagnes wordt met 10% gekort. In het nieuwe regeerakkoord zitten bezuinigingen op de paraatheid voor gezondheids crises, maar de landelijke opdracht is nog ongewijzigd.

Voorstel:

De versterkende taken blijven uitvoeren ook als de rijksoverheid hiervoor geen middelen meer beschikbaar stelt.

Mogelijke effecten zijn:

- Paraat zijn als zich een nieuwe pandemie voordoet. Er is geleerd van de fouten die zijn gemaakt tijdens de Corona pandemie en er vindt geen doorontwikkeling plaats om goed voorbereid te zijn op een nieuwe pandemie.
- Er wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van een landelijk informatievoorzieningslandschap dat ondersteunend is bij een pandemie.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €373.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €373.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 4, scenario Kern.

13. Verbreiding seksualiteitshulpverlening

In Twente is in de afgelopen jaren het aantal SOA consulten onder jongeren toegenomen. Ook het aantal positieve SOA testen neemt toe. Inwoners van Twente ervaren de GGD als laagdrempelig voor vragen op het vlak van seksuele gezondheid.

Om zoveel mogelijk inwoners te bereiken in de bevordering van gezonde en gewenste seksuele relaties zou de GGD in Twente hét loket kunnen worden voor alle doelgroepen voor seksualiteitshulpverlening. Nu is dit alleen voor jongeren tot 25 jaar beschikbaar.

Voorstel:

Seksualiteitshulpverlening aanbieden voor alle inwoners van en doelgroepen in Twente.

Mogelijke effecten zijn:

- Het wordt voor inwoners helder waar ze moeten zijn. De laagdrempeligheid van de GGD zorgt ervoor dat inwoners vrij anoniem om hulp kunnen vragen.
- Het aantal consulten zal stijgen.
- De financiering van de hulpverlening voor inwoners ouder dan 25 jaar loopt via de zorgverzekeraar. Als het AB besluit tot dit voorstel zullen gesprekken gevoerd moeten worden om de consulten gefinancierd te krijgen. Twentse Koers kan een rol spelen bij die contractonderhandelingen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten.

Uitvoering van dit voorstel zal naar verwachting meerkosten met zich meebrengen. Hoe hoog deze kosten zijn, is afhankelijk van de verdere uitwerking van de verwachtingen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 1 en 2, scenario Kern.

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen Gezonde School Aanpak:

- Pijler Jeugd, voorstel 2, scenario Kern
- Pijler Jeugd, voorstel 5, scenario Koers
- Pijler Jeugd, voorstel 10, scenario Ambitie

14. GGD is adviseur van gemeenten op vlak van milieu & gezondheid ihkv omgevingswet

M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Hierbij staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid centraal. Basistaken zijn het signaleren van situatie, adviseren over risico's bij rampen of calamiteiten zoals brand of schimmel in woningen, onderzoek verrichten of beantwoorden vragen. Dit is een wettelijke taak die regionaal moet worden uitgevoerd. Met de komst van de Omgevingswet wordt de GGD vaker om advies gevraagd.

Voorstel:

De GGD vervult een belangrijke adviesrol over gezondheid aan gemeenten in het kader van de Omgevingswet. Zij heeft een rol bij casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen.

Mogelijke effecten zijn:

- De kennis die aanwezig is bij de GGD kan door gemeenten worden benut.
- Er ontstaat ruimte om kansen te pakken op gemeentelijk niveau gezondheid en milieu meer te verbinden. Het gaat om een verbinding tussen het fysieke, sociale en publieke domein.
- Kennis en expertise blijft in de regio op niveau; ook de kwaliteit van advisering aan inwoners bij crises of calamiteiten blijft onafhankelijk en op niveau.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €134.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €134.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 5, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

15. Intensiveren adviserende rol gezondheidsbevordering voor gemeenten

Op basis van de Wpg heeft de GGD wettelijke taken op het vlak van gezondheidsbevordering. Het adviseren over een gezonde levensstijl is hier onderdeel van. De taken vloeien ook voort uit de Lokale preventieakkoorden en het Regioplan Twente (IZA/GALA).

Voorstel:

Adviesrol gezondheidsbevordering voor gemeenten intensiveren.

Concreet betekent dit:

- De GGD adviseert en monitort proactief op het effect van gezondheidsbevorderende maatregelen in gemeenten.
- Zij werkt meer samen met gemeenten en voert verdiepende analyses uit, bijvoorbeeld op wijkniveau in gemeenten.
- Ze ontwikkelt daarbij nieuwe vormen van monitoring die meer aansluiten op de wens van inwoners waardoor aantal respondenten groeit en representatief blijft.

Mogelijke effecten zijn:

- Meer informatie voor gemeenten die zij kunnen gebruiken voor het effectief maken van lokaal gezondheidsbeleid.
- Dit voorstel sluit aan bij de bestaande ambities van SamenTwente. Er zal meer capaciteit nodig zijn bij de GGD. Dit heeft financiële consequenties.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €100.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €100.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 6, scenario Kern.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 16, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 2, scenario Ambitie.
- Pijler Kennisontwikkeling en Kennisdeling, voorstel 3, scenario Ambitie.

Hoofdstuk 3: Veiligheid

Algemeen

Er wordt binnen SamenTwente door meerdere organisatieonderdelen gewerkt aan taken die verband houden met de veiligheid van inwoners in Twente. Het grootste deel van de taken wordt uitgevoerd door Veilig Thuis Twente. Zij heeft de wettelijke taak om advies te geven over geweld in afhankelijkheidsrelaties, is meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) en doet veiligheidsbeoordelingen. VTT fungeert ook als crisisdienst voor spoedeisende zaken HGKM en eerste acties rondom de Wet Tijdelijk Huisverbod. Daarnaast wordt door de GGD invulling gegeven aan openbare geestelijke gezondheidszorg, waar het meldpunt zorgwekkend gedrag en meldpunt woningvervuiling worden bemenst. Ook dit zijn wettelijke taken op grond van de wet Verplichte GGZ respectievelijk WMO. Voor het Centrum Seksueel Geweld geldt dat financiering voortkomt uit de twee centrumgemeenten. Ook dit is een verplichte taak voor gemeenten op grond van de WMO. De regio Twente werkt hier samen met de regio Achterhoek.

Ontwikkelingen en opgaven

In Twente is zowel het aantal meldingen als het aantal adviezen bij VTT sterk gestegen. Ook is uit onderzoek gebleken dat er sprake is van hoge recidive. Deze groei heeft ertoe geleid dat er wachtlijsten zijn ontstaan waardoor het niet meer lukt om te voldoen aan de wettelijke doorlooptijden. Hierdoor is de focus vrijwel volledig op het primaire proces komen te liggen, ten koste van maatwerktaken op het gebied van advies, voorlichting en preventie. Ook bij de meldpunten Zorgwekkend gedrag en Woningvervuiling is het aantal meldingen gestegen in de afgelopen jaren. Het laatste meldpunt kampt sinds geruime tijd met een wachtlijst. Het aantal huishoudens op deze lijst schommelt tussen de 8 tot 10 huishoudens. Zij moeten in ieder geval circa 6-8 weken wachten, met zelfs uitschieters van 3 maanden.

Bij het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is de oprichting van een regionaal veiligheidsteam voorzien. Hier wordt VTT onderdeel van. De vorm waarin dit moet worden georganiseerd is nog niet bekend en wordt door het rijk bepaald. In opdracht van centrumgemeente Enschede heeft bureau HHM een voorstel ontwikkeld hoe hier vorm aan gegeven kan worden. Er is eveneens opdracht gegeven door de centrumgemeente om de ketensamenwerking waar VTT onderdeel van is, onder de loop te nemen. Ook deze opdracht is afgerond en geeft aanbevelingen om meer te investeren in het goed laten functioneren van de keten en het blijven investeren in gezamenlijk leren en deskundigheidsbevordering. In de werksessie die deze zomer heeft plaatsgevonden is benoemd dat er behoefte is aan een expertise op het gebied van HGKM.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten voor de periode 2023-2026 de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vastgesteld. De visie richt zich op maatregelen met als doel de cirkel van geweld te doorbreken.

De aandachtspunten uit de visie zijn meer bewustwording op de impact en de omvang van HGKM, betere preventie en vroegsignalering met als doel geweld te voorkomen, het verder uitrollen van de 'visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid' met als doel duurzame veiligheid inclusief traumaherstel te creëren, het ontwikkelen van professionals ook op het gebruik van de meldcode en het verstevigen van een integrale aanpak en domein overstijgende en intersectorale samenwerking op vlak van zorg en veiligheid. Ambities en doelen uit de Regiovisie Jeugd (2022) en de visie Publieke Gezondheid richten zich indirect op de effecten van HGKM op mensen. Denk dan aan het inzetten van ondersteuning zo licht als mogelijk voor jongeren die slachtoffer zijn van KM, systeemgericht kijken en de focus op mentale gezondheid en leefstijl. Veel van de risicofactoren die spelen bij HGKM zijn dezelfde als die spelen bij de verbetering van leefstijl en mentale gezondheid.

Taken Veiligheid

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Uitvoeren advies- en meldpunt HGKM (VTT)	X			
Centrum Seksueel Geweld (AGZ)	X			
Crisisdienst voor gemeenten (VTT)		X		
OOGZ meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag (AGZ)		X		
Jeugdbeschermingstafels (OZJT)			X	
Adviseren gemeenten (VTT)			X	
Voorlichting en preventie (VTT)			X	
Tijdelijk huisverbod (VTT)			X	
Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties (VTT)			X	

Overzicht voorstellen Veiligheid

Voorstellen naar aanleiding van autonome ontwikkelingen: Wettelijke taken Veilig Thuis

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Wettelijke taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit: • focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen; • na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.	+ 983k	<u>Voorstel 4: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.	+ 1.257k	<u>Voorstel 6: Wettelijk taken VTT melding en advies</u> VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten RVT's.	+ 1.570k

Voorstellen over specifiek thema: Meldpunten Woningvervuiling en Zorgwekkend gedrag

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Koers</u>	<u>Fin. Effect</u>	<u>Scenario Ambitie</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 9: Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.	0	<u>Voorstel 5: Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Handhaven van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.	0, inc. wordt structureel	<u>Voorstel 7: Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)</u> Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.	+95k

Voorstel 3: Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

0

Voorstel 10: Handhaven Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Handhaven extra inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

+117k

Voorstel 11: Intensiveren Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

Intensiveren inzet Meldpunt Zorgwekkend gedrag. Structureel financieren vanuit gemeentelijke bijdrage.

+257k

Voorstellen over specifiek thema: Samenvoegen crisisdiensten en meldpunten

Scenario Ambitie

Fin.
Effect

Voorstel 8: Crisisdiensten en meldpunten

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

PM

Voorstel over specifiek thema: Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen uit pijler 4 Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Scenario Kern

Fin.
Effect

Voorstel 2: maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.
Dit voorstel is ingetrokken en is in scenario kern niet mogelijk als alleen de wettelijke taken nog worden uitgevoerd. Dan is er überhaupt geen ruimte om deze taak uit te voeren.

-

Veiligheid: Scenario Kern

1. Wettelijke taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In 2024 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld. Deze zijn ingezet om wachtlijsten weg te werken. Bij het gelijk blijven van het aantal meldingen is deze capaciteit structureel nodig om te blijven voldoen aan de wettelijke taak. Het toekomstscenario kind en gezinsbescherming heeft gevolgen voor VTT. Wat en hoeveel capaciteit dit van VTT gaat vragen en wat daar voor nodig is, is nu nog niet helder. De verwachting is dat dit medio 2025 helderder wordt.

Voorstel:

Wettelijke taken op een minimum niveau uitvoeren. Concreet betekent dit:

- **focus op de afhandeling van meldingen en het geven van adviezen;**
- **na overdracht nog 2 monitoringsmomenten te hebben.**

Mogelijke effecten zijn:

- Toegankelijkheid voor ketenpartners om te sparren over alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties neemt af. Het gaat dan om: hoe signalen te duiden, welke stappen zetten om geweld te doorbreken, expertise in het voeren van gesprekken in dit soort complexe situaties.
- De rol van lokale teams bij het voeren van regie op veiligheid wordt groter. Zij moeten vragen om advies aan de voorkant zelf oppakken. Hiervoor is nodig dat er lokaal voldoende capaciteit, expertise en kennis aanwezig is. Uit de onderzoeken die onlangs zijn afgerond blijkt dat dit op veel plekken nog onvoldoende aanwezig is.
- Er zal nog steviger moeten worden geïnvesteerd in lokale teams, zowel op het vlak van kennis als op capaciteit.
- Advisering vindt enkel plaats op basis van casuïstiek die op dat moment actueel is.

- De taak van VTT wordt hierdoor nog meer uitvoerend. Hiervoor verliest zij aan kennis en specifieke kennis op dit vlak. Synergievoordelen van een regionale aanpak gaan verloren. Het afsluiten van cases na twee monitoringsmomenten leidt ertoe dat sommige onveilige cases worden afgesloten. De ene gemeente kan deze cases goed overnemen en de andere gemeente minder goed. Positief effect is een vermindering van het aantal cases dat te lang in vrijwillig kader blijft en dat wellicht passender wordt opgeschaald. Vaker opschalen leidt wel tot een grotere capaciteitsvraag bij bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming en gemeenten.
- Gemeente worden zelf verantwoordelijk voor het beleggen van deze specifieke taken. Dit vraagt om kennis en capaciteit lokaal.
- Er vindt versnippering en daarmee verlies aan kennis en expertise plaats.
- Het gebruik van de meldcode kan afnemen, wat betekent dat partners in het veld signalen niet meer melden of signalen aan de voorkant niet opvangen. Dit kan tot gevolg hebben dat in een potentieel onveilige situatie ook daadwerkelijk HGKM gaat plaatsvinden.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking beperkt zich tot het bespreken van casuïstiek. SamenTwente participeert niet in overleggen over doorontwikkeling.
- Door minder te monitoren wordt de kans op toename van recidive groter en kan ook tot gevolg hebben dat vaker wordt opgeschaald naar bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming.
- Er ontstaan eerder wachtlijsten en die wachtlijsten zullen sneller oplopen. Door de capaciteit af te stemmen op een minimum niveau is er geen ruimte om een toename van meldingen op te vangen. De kwaliteit komt hiermee onder druk te staan. Situaties van onveiligheid bij inwoners blijven langer bestaan waardoor de problematiek verergert met het risico op calamiteiten.
- Uit onderzoek en lopend traject toekomstscenario (BMC en HHM) blijkt dat er bij ketenpartners veel behoefte is aan kennis en expertise over HGKM. Ook is het wenselijk dat meer wordt geïnvesteerd in samenwerking in de keten (zelfde taal, processen en verwachtingen helder). VTT heeft geen capaciteit om hier aan mee te doen, waardoor het vraagstuk dat in deze onderzoeken is blootgelegd, zal blijven bestaan.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €983.000,-

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €983.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 4, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstel 6, scenario Ambitie.

2. Maatwerkadvisering, voorlichting en preventie

Veilig Thuis Twente adviseert gemeenten over specifieke vragen die er zijn rond HGKM. Het kan dan gaan om hoe om te gaan met crisissituaties, huisverboden of het uitvoeren psychodiagnostisch onderzoek voor het gezinssysteem. Ook heeft zij specifieke deskundigheid waar het gaat om vormen van HGKM, zoals eer gerelateerd geweld of ouderenmishandeling. Ze organiseert preventie- en deskundigheidsactiviteiten voor de partners in het veld, zoals huisartsen, onderwijs, kinderopvang en adviseert over het gebruik van de meldcode.

Voorstel:

VTT stopt met maatwerkadvisering, voorlichting en preventie.

Dit voorstel is ingetrokken, omdat VTT niet kan stoppen met deze taak binnen het scenario kern. Als VTT de wettelijke taak op het wettelijk minimum uitvoert, dan voert zij überhaupt geen maatwerkadvisering, preventie en voorlichting uit.

3. Meldpunt Zorgwekkend gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Beëindigen extra inzet (politiemeldingen) meldpunt Zorgwekkend gedrag.

Mogelijke effecten zijn:

- Er ontstaan wachtlijsten waardoor meldingen niet meer op de korte termijn opgepakt kunnen worden.
- Ongewenste situaties blijven hierdoor ontstaan, met als risico dat calamiteiten plaatsvinden.
- Als melders zien dat er op de korte termijn niets met hun melding wordt gedaan, neemt de bereidheid om te melden af.
- Als meldingen niet meer door de GGD opgepakt kunnen worden, worden ze rechtstreeks doorgestuurd naar de gemeenten.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0,-

De bekostiging van de extra inzet komt uit een ZonMW subsidie. Deze loopt af op 1 juli 2025. Uitvoering van dit voorstel heeft daarom structureel gezien geen budgettaire consequenties.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.

9. Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. SamenTwente zit bij deze taak aan het eind van de keten en kijkt samen met aanwezige hulpverlening wat nodig is en hoe hulpverlening het best kan worden ingezet. Vervolgens zijn gemeenten weer aan zet.

Het meldpunt Woningvervuiling had tot voor kort een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Door de huidige financiële impuls is er geen sprake meer van wachtlijsten. Wachtlijsten zullen opnieuw ontstaan als de middelen wegvallen of verminderen.

Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Stoppen met inzet van extra capaciteit en accepteren van een wachtlijst.

Mogelijke effecten zijn:

- Er gaan weer wachtlijsten ontstaan, waarbij gestreefd wordt de meldingen met meer risico op calamiteiten direct worden opgepakt.
- Mentale problematiek zal verergeren voordat een melding een spoedzaak wordt en wordt opgepakt.
- Door de spoedzaken wel op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 95.000, -
De incidentele investering voor de uitvoering van het Meldpunt stopt.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 3, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11, scenario Ambitie.

Veiligheid: Scenario Koers

4. Wettelijk taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In dit voorstel richt VTT zich zowel op de afhandeling van meldingen en legt zij ook focus op voorlichtingen, ondersteuningstrajecten in gemeenten en participeert zij in keten overleggen en MDO's. SamenTwente kan in dit voorstel voldoen aan de wettelijke taken en op een minimaal niveau participeren in de keten. Het toekomstscenario kind en gezinsbescherming heeft gevolgen voor VTT. Wat en hoeveel capaciteit dit van VTT gaat vragen en wat daar voor nodig is, is nu nog niet helder. De verwachting is dat dit medio 2025 helderder wordt.

Voorstel:

Wettelijke taken uitvoeren met een focus op uitvoering en voorlichting en preventief werken.

Mogelijke effecten zijn:

- Doordat geschoven kan worden in werkzaamheden, zoals afschalen voorlichting en preventief werken, kunnen pieken en toenames van het aantal meldingen beter worden opgevangen dan in het voorstel uit scenario Kern.
- Er kan in principe wachtlijstvrij worden gewerkt.
- Op basis van lopende onderzoeken is er veel behoefte aan kennis en expertise HGKM. VTT kan hier een adviserende rol -ook in het preventief kader- in vervullen.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking beperkt zich tot het bespreken van casuïstiek. SamenTwente participeert niet in overleggen over doorontwikkeling.
- Dit voorstel vraagt een investering in de lokale teams.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €1.257.000,-
Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van €1.257.000,-.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstel 1, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstel 6, scenario Ambitie.

5. Handhaven Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. SamenTwente zit bij deze taak aan het eind van de keten en kijkt samen met aanwezige hulpverlening wat nodig is en hoe hulpverlening het best kan worden ingezet. Vervolgens zijn gemeenten weer aan zet.

Het meldpunt Woningvervuiling had tot voor kort een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Door de huidige financiële impuls is er geen sprake meer van wachtlijsten. Wachtlijsten zullen opnieuw ontstaan als de middelen wegvallen of verminderen. Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Continueren van de extra inzet Meldpunt Woningvervuiling door de extra inzet vanaf 2026 structureel te maken.

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er wachtlijstvrij worden gewerkt met de inzet waarvoor tijdelijke middelen beschikbaar zijn gesteld. Dit wordt gecontinueerd bij gelijk blijven van het aantal meldingen.
- Mentale problematiek zal verergeren voordat een melding een spoedzaak wordt en wordt opgepakt.
- Door de spoedzaken wel op te pakken blijft het in ernstige gevallen zichtbaar dat actie wordt ondernomen, wat een positieve invloed heeft op de meldingsbereidheid van inwoners.

Financieel effect op begroting SamenTwente: 0,-

Voor de begroting van SamenTwente betekent dit dat vanaf 2026 de huidige bijdrage van gemeenten (structurele en extra incidentele bijdrage) structureel worden.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.**
- **Pijler Veiligheid, voorstel 10, scenario Koers.**
- **Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.**

10. Handhaven meldpunt Zorgwekkend Gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Handhaven inzet meldpunt Zorgwekkend gedrag en deze structureel maken. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

Mogelijke effecten zijn:

- Op dit moment kan er zo goed als wachtlijstvrij gewerkt worden. Dit wordt gecontinueerd als het aantal politiemeldingen gelijk blijft.
- Samenwerking met lokale zorgpartijen en het sociaal domein worden versterkt.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 117.000, -

Instemmen met dit voorstel betekent een structurele uitzetting van € 117.000, -. De bekostiging van de extra inzet is tot 1 juli 2025 gedekt uit een ZonMW subsidie. Het structureel maken van deze inzet betekent dat hiervoor een structurele financiering moet plaatsvinden vanuit de gemeentelijke bijdrage.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.**

- **Pijler Veiligheid, voorstel 5, scenario Koers.**
- **Pijler Veiligheid, voorstellen 7, 8 en 11 scenario Ambitie.**

Veiligheid: Scenario Ambitie

6. Wettelijk taken VTT melding en advies

Veilig Thuis Twente voert op grond van de WMO de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) uit. Ze geeft advies en zo nodig ondersteuning als er een vermoeden is van HGKM, fungeert als meldpunt en doet zo nodig onderzoek. Na overdracht naar lokale teams vindt monitoring plaats door VTT.

In dit voorstel ontwikkelt VTT zich naast de afhandeling van meldingen naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. In de werksessies die deze zomer heeft plaatsgevonden, is de wens uitgesproken om tot een expertisecentrum te komen. Dit past ook in de ontwikkeling van het toekomstscenario en de vorming van regionale veiligheidsteams. Om hier capaciteit voor beschikbaar te hebben kan ook uitvoering gegeven worden aan de aanbevelingen uit het onlangs gehouden onderzoek over samenwerking in de keten (BMC) en de ontwikkelingen toekomstscenario.

VTT is in dit voorstel robuust waardoor wachtlijstvrij werken mogelijk blijft bij pieken zonder af te schalen van de overige activiteiten. Er is ruimte om mee te doen en mee te denken aan het verbeteren van de samenwerking in de keten en mee te denken over de invulling van de rol die van VTT wordt verwacht in regionale veiligheidsteams (RVT) die ingesteld worden (Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming).

Voorstel:

VTT werkt wachtlijstvrij op meldingen en ontwikkelt door naar een expertisecentrum HGKM voor de regio. Ze doet mee in trajecten om de samenwerking in de keten te verbeteren en is klaar voor de rol in de op te richten regionale veiligheidsteams.

Mogelijke effecten zijn:

- Er wordt wachtlijstvrij worden gewerkt. Als er pieken zijn door toename aantal meldingen en adviezen, kunnen worden opgevangen zonder dat dit merkbaar is voor de inzet op voorlichting en preventie.
- De behoefte die in de regio is aan meer kennis en expertise op vlak van HGKM wordt ingevuld door een logische partner die zelf ook onderdeel is van de samenwerkingsketen.
- Er kan opvolging worden gegeven door VTT aan de aanbevelingen die voortkomen uit het onderzoek ketensamenwerking huiselijk geweld en kindermishandeling regio Twente (BMC) en regionale invulling van het regionale veiligheidsteam op basis van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.
- Als het AB niet besluit tot dit voorstel dan is er een risico dat de expertise over dit onderwerp bij SamenTwente afneemt voordat het regionaal veiligheidsteam functioneert.
- Dit vraagt om een (structurele) uitzetting van het budget.
- De deelname van SamenTwente aan ketensamenwerking gaat zowel over casuïstiek als over doorontwikkeling.

N.B.:

Met dit voorstel ontstaan ook mogelijkheden om de expertisefunctie HGKM uit te breiden door deze te verbinden en kennis te bundelen met andere regionale expertisecentra, zoals Zorg En Veiligheidshuis, Centrum Seksueel Geweld, vrouwenopvang, mensenhandel en de jeugdbeschermingstafel. Kennis en expertise wordt dan gebundeld en er ontstaat een duidelijke structuur waar de brede kennis beschikbaar is. Door uitwisseling kan er onderling ook veel van elkaar worden geleerd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + € 1.570.000, -

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van € 1.570.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Veiligheid, voorstel 1, scenario Kern.**
- **Pijler Veiligheid, voorstel 4, scenario Koers.**

7. Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling en verspreiden van ziektes. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Woningvervuiling dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Het meldpunt Woningvervuiling heeft een wachtlijst met een wachttijd tussen de 6-8 weken. Om het toenemende aantal meldingen aan te kunnen is meer capaciteit nodig. Ook is de verwachting dat de complexiteit gaat toenemen door vergrijzing en toename armoedeproblematiek. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen zoveel als mogelijk wachtlijstvrij werken of de wachtlijsten terug te dringen door alleen spoedzaken op te nemen.

Voorstel:

Intensiveren Meldpunt Woningvervuiling door structureel versterken inzet om zoveel als mogelijk wachtlijstvrij te werken.

Mogelijke effecten zijn:

- Er zijn geen tot nauwelijks wachtlijsten. Spoedmeldingen worden direct opgepakt.
- Dit vraagt om een (structurele) uitzetting van het budget.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + € 95.000, -

Uitvoering van dit voorstel vraagt om een structurele uitzetting van € 95.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 8 en 11 scenario Ambitie.

8. Crisisdiensten en meldpunten

Binnen SamenTwente zijn verschillende crisisdiensten en meldpunten ingericht die allen op de een of andere manier gaan over casuïstiek in het domein van zorg en veiligheid. Veel van deze diensten vragen een 24/7 bereikbaarheid.

Dit voorstel gaat in ieder geval over alle meldpunten en crisisdiensten binnen SamenTwente, zoals de meldpunten en crisisdiensten die uitgevoerd worden door VTT alsook de OGGZ-meldpunten 'Woningvervuiling' en 'Zorgwekkend Gedrag', de loketten voor huiselijk geweld en kindermishandeling, het spreekuur voor dak- en thuislozen, het meldpunt Jeugdhulp, het meldpunt GGZ en het meldpunt Onbegrepen Gedrag.

Voorstel:

Onderzoek of crisisdiensten en meldpunten samengevoegd kunnen worden in een meldkamer voor Twente.

Mogelijke effecten zijn:

- Door de diensten samen te voegen kunnen inwoners zich in alle crisissituaties richten tot de centrale meldkamer. Vandaaruit vindt triage plaats en wordt de inwoner doorverwezen naar de juiste plek. Goede doorgeleiding is essentieel om te voorkomen dat de meldkamer een extra schakel wordt die belemmerend werkt.
- Samenwerking tussen diensten wordt geïntensiveerd en schaalvoordelen worden benut.
- Het kan voor medewerkers een interessante functie zijn die uitdaging biedt, waardoor medewerkers behouden blijven voor de sector zorg en veiligheid.
- Het vraagt om meer kennis en expertise van de personen die moeten triageren. Hierop moet geïnvesteerd worden.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.

- Pijler Veiligheid, voorstellen 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstellen 7 en 10, scenario Ambitie.

11. Intensiveren meldpunt Zorgwekkend Gedrag (OGGZ)

De GGD draagt zorg voor het beschermen van de volksgezondheid van de individuele gezondheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden. Inwoners kunnen signalen geven via het meldpunt Zorgwekkend gedrag dat door de GGD wordt uitgevoerd. Dit is een taak die hoort bij de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Door een toename van het aantal (politie)meldingen bij het meldpunt Zorgwekkend gedrag is voor 2024 tot juni 2025 tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Verwachting is dat het aantal meldingen hoog blijft waardoor de extra incidentele capaciteit een structureel zou moeten worden.

Voorstel:

Intensiveren inzet meldpunt Zorgwekkend gedrag. Financiering vanuit gemeentelijke bijdrage.

Mogelijke effecten zijn:

- Het meldpunt is goed voorbereid op verwachte stijgingen van het aantal meldingen.
- Samenwerking met lokale zorgpartijen en het sociaal domein kan nog meer worden versterkt, o.a. omdat er meer capaciteit en ruimte om deel te nemen aan afstemmingsoverleggen.
- Er is meer ruimte voor maatwerk, denk aan huisbezoeken.
- Er kan betere monitoring en kwaliteitscontrole plaatsvinden.
- Digitalisering en automatisering kan verder worden ontwikkeld.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 257.000, -

De bekostiging van de extra inzet is tot 1 juli 2025 gedekt uit een ZonMW subsidie. Het voorstel is gericht om meer capaciteit in te zetten dan nu tijdelijk ingezet is geweest. Het structureel maken van deze inzet betekent dat hiervoor een structurele financiering moet plaatsvinden vanuit de gemeentelijke bijdrage. Instemmen met dit voorstel betekent een structurele uitzetting van € 257.000, -.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Veiligheid, voorstellen 3 en 9, scenario Kern.
- Pijler Veiligheid, voorstel 5 en 10, scenario Koers.
- Pijler Veiligheid, voorstel 7 en 8, scenario Ambitie.

Hoofdstuk 4: Kennisontwikkeling en kennisdeling

Algemeen

Binnen SamenTwente is veel data aanwezig die wordt gegenereerd door de taken die zij uitvoert en het gerichte onderzoek dat wordt verricht. De GGD is op basis van de Wet publieke gezondheidszorg verplicht om grootschalige onderzoeken te doen voor de doelgroepen kinderen, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Op basis van deze onderzoeken ontstaat er een goed beeld hoe het gaat met de inwoner van Twente. Het vormt handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners om de ontwikkeling, effectieve uitvoering en evaluatie van lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren.

Daarnaast voert Kennispunt Twente in opdracht van SamenTwente de monitoren van het sociaal domein in Twente uit. Om samen goed beleid te kunnen maken, zijn betrouwbare informatie en verdiepende analyses nodig. Data over Jeugdhulp, WMO en samenloop van Onderwijs-Jeugdhulp wordt verzameld, geanalyseerd en geduid. Deze taak wordt regionaal in opdracht gegeven en uitgevoerd om eenheid in de wijze van uitvraag en registratie te hebben zodat informatie binnen de regio goed kan worden gemonitord en vergeleken. De voorstellen uit dit hoofdstuk richten zich op het werk dat SamenTwente uitvoert. Hiertoe behoren ook de werkzaamheden die Kennispunt Twente uitvoert in opdracht van SamenTwente.

Ontwikkelingen en opgaven

Gemeenten komen in toenemende mate voor keuzes te staan waar zij hun middelen op inzetten. Weten welke ingezette beleidsmaatregelen of activiteiten effectief zijn, wordt daarmee nog belangrijker. Het behouden van een goed regiobeeld zorgt ervoor dat gemeenten onderling van elkaar kunnen leren en het wiel niet opnieuw hoeven uit te vinden. Tijdens de werksessies is aangegeven dat gemeenten veel behoefte hebben om meer datagericht te werken en zij zien SamenTwente daarin als een logische partner.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. In de leidende principes, die onderdeel zijn van de strategische koers, wordt aangegeven dat SamenTwente complementair is aan de lokale situatie. Ze wil aanvullend en versterkend zijn op wat gemeenten en partners lokaal doen.

Datagedreven en kennisgestuurd werken is eveneens benoemd als leidend principe. Het delen van kennis en uitvoeren van verbindende data-analyses biedt mogelijkheden en kansen voor het (nog meer en beter) onderbouwen van de beleids- en besluitvorming van SamenTwente, de gemeenten, maatschappelijke partners en samenwerkingsverbanden in de regio Twente. SamenTwente vervult een regionale schakelfunctie in de verbinding met bovenregionale en/of landelijke kennisnetwerken.

In de visie publieke gezondheid 'Gezonde generaties in Nederland' (2024) is gericht investeren voor gelijke kansen een belangrijk speerpunt. Beeldvorming over waar de vraagstukken spelen is dan randvoorwaarde. Onderzoek en monitoring zijn dan belangrijke instrumenten om hier goede keuzes in te kunnen maken.

Taken Kennisontwikkeling en kennisdeling

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Onderzoeken en monitoren over gezondheidssituaties van kinderen, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. (STAF)	X			
Monitoring en reflectie Twentse monitoren sociaal domein (OZJT i.o.v. Samen14)			X	
Datagedreven werken (STAF)			X	

Benchmark (GGD 2021)

	Twente	Landelijk gemiddelde
Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners (Staf)	1,03	1,5

Overzicht voorstellen Kennisontwikkeling en Kennisdeling

Deze voorstellen hebben samenhang met diverse voorstellen uit voorgaande pijlers:

- Voorstellen over Advisering Milieu & Gezondheid
- Voorstellen over Advisering gezondheidsbevordering
- Het voorstel over maatwerkadvisering/voorlichting/preventie bij Veilig Thuis Twente

Scenario Kern	Fin. Effect	Scenario Koers	Fin. Effect	Scenario Ambitie	Fin. Effect
<u>Voorstel 1: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.	-/- 25k	<u>Voorstel 4: Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties</u> Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties	0	<u>Voorstel 2: Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken</u> Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.	Meer-kosten
				<u>Voorstel 3: Samenwerking met gemeenten</u> GGD intensificeert de samenwerking met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.	+ 100k

Kennis: Scenario Kern

1. Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

De GGD is wettelijk verplicht om grootschalige gezondheidsonderzoeken uit te voeren voor de doelgroepen kind, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Zij duidt de onderzoeksresultaten en presenteert deze aan gemeenten.

Voorstel:

Alleen nog wettelijk verplichte onderzoeken uitvoeren waarbij de data op regionaal niveau zonder duiding en presentatie aan gemeenten wordt teruggegeven. Monitoren vindt niet meer plaats.

Mogelijke effecten zijn:

- Gemeenten ontvangen slechts tabellenboeken met data en zijn zelf verantwoordelijk voor de duiding en vertaling naar het lokale niveau. Dit vraagt capaciteit en ook kennis om de data goed te kunnen lezen en vertalen. Waar dit niet aanwezig is zal dit voor gemeenten vragen om een extra investering om hier op in te huren of om het niet meer te doen. Als voor deze laatste wordt gekozen verslechtert de lokale kennis over gezondheid op basis waarvan kan worden gestuurd in keuzes voor beleid of activiteiten.
- De recent vernieuwde website twentsegezondheidsverkenning.nl wordt niet meer onderhouden.
- Het regiobeeld verschaalt en de meerjaren blik verdwijnt. Trends en ontwikkelingen worden op regionaal niveau niet meer gesignaleerd.
- De lijnen tussen de GGD en landelijke data-organisaties zoals het CBS worden langer en verdwijnen op den duur.
- Er ontstaat een versnipperd beeld als elke gemeente het zelf gaat doen.
- Onderzoeken zijn mogelijk niet meer te vergelijken met elkaar.
- Gemeenten die behoefte hebben aan maatwerkonderzoek moeten daarvoor terecht bij de markt, omdat SamenTwente geen capaciteit meer heeft om deze vragen op te pakken.
- Dit voorstel raakt aan voorstellen die gedaan zijn in andere pijlers over de advies- en expertrol van SamenTwente t.o.v. gemeenten. Met minder beschikbare data kan SamenTwente moeilijker optreden als adviseur en expert.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- €25.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van €25.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.
- Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 14 en 16, scenario Ambitie.

Kennis: Scenario Koers

4. Onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

De GGD is wettelijk verplicht om grootschalige gezondheidsonderzoeken uit te voeren voor de doelgroepen kind, jeugd, (jong)volwassenen en ouderen. Zij duidt de onderzoeksresultaten en presenteert deze aan gemeenten.

Voorstel:

Handhaven huidige niveau van onderzoeken en monitoren gezondheidssituaties

Mogelijke effecten zijn:

- Gemeenten blijven informatie ontvangen en huidige niveau van dienstverlening wordt gehandhaafd.
- De recent vernieuwde website twentsegezondheidsverkenning.nl wordt actueel gehouden.

Financieel effect op begroting SamenTwente: € 0,-

Met de keuze voor dit voorstel wordt de huidige situatie gecontinueerd, dus geen budgettaire veranderingen ten opzichte van de huidige situatie.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 14 en 15, scenario Ambitie.**

Kennis: Scenario Ambitie

2. Samenbrengen en verbinden data en onderzoeken

Binnen SamenTwente is veel data en informatie aanwezig. Data wordt gegenereerd uit de taakuitvoering binnen SamenTwente of is afkomstig door onderzoeken die worden uitgevoerd. De uitvoering van de onderzoeken vindt plaats door de GGD of Kennispunt Twente (in opdracht van Samen14). Zo worden gezondheidsonderzoeken uitgevoerd en wordt ook de Twentse monitoring sociaal domein in opdracht van Samen14 uitgevoerd door Kennispunt Twente. De onderzoeken en alle beschikbare data staan nu nog los van elkaar. Door deze meer aan elkaar te verbinden en deze te duiden, ontstaat er een rijk beeld over de inwoners van Twente. Gemeenten kunnen dit gebruiken om beeld te krijgen bij effectiviteit van beleid of het maken van keuzes.

Voorstel:

Werk maken van datagedreven werken binnen SamenTwente breed en hiervoor actieve samenwerking zoeken met Kennispunt Twente. Starten met een of meerdere pilots om dit verder vorm te geven.

Mogelijke effecten zijn:

- SamenTwente sluit aan bij de ontwikkelingen die gaande zijn bij coalitions of the willing, zoals binnen Twentse Koers.
- Resultaten van verschillende onderzoeken worden beter met elkaar verbonden.
- Er kan beter worden gestuurd en er kunnen betere afwegingen worden gemaakt bij besluitvorming.
- Alle data die SamenTwente beschikbaar heeft worden omgezet naar toegankelijke informatie voor gemeenten die dat kunnen gebruiken als input voor beleidskeuzes of evaluatie van maatregelen of beleid.

- SamenTwente kan gebruik maken van de kennis en systemen c.q. kennisbanken waar Kennispunt Twente toegang toe heeft.
- Onderzoeksfuncties worden breder ingezet, er kan beter worden geleerd van elkaar.
- Er kan qua ontwikkeling beter aangesloten worden bij andere GGD-en.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met de voorstellen uit vrijwel alle pijlers die raken aan taken waar op basis van data informatie en duiding gegeven kan worden over hoe het met de inwoner van Twente gaat.

3. Samenwerking met gemeenten

Er lopen in Twente verschillende projecten die zijn gericht op de gezondheid en de vitaliteit van inwoners, mede door het regioplan Twente (IZA/GALA). Doel van deze projecten is meer impact te generen om gezond en vitaal te leven en oud te worden. Gerichte monitoring die aansluit op de wens van inwoners, verdiepend onderzoek (op wijkniveau) en het delen van resultaten helpt om inzicht te krijgen in effectiviteit van projecten en maatregelen en zo kunnen gemeenten onderling van elkaar leren. De GGD kan de rol als adviseur op het vlak van gezondheid en gezondheidsbevordering gerichte adviezen geven.

Voorstel:

SamenTwente intensificeert de samenwerking en zoekt meer aansluiting met gemeenten door gericht onderzoek en actieve inzet als adviseur gezondheid en advisering over gezonde leefstijl. SamenTwente gaat vaker kwalitatief onderzoek uitvoeren dat volgt op huidige kwantitatieve onderzoeken.

Mogelijke effecten zijn:

- De samenwerking kan bijdragen dat gemeenten beter inzicht krijgen in de effectiviteit van projecten en maatregelen.

- Door meer aansluiting en samenwerking kan de gemeente meer en beter gebruik maken van de kennis die SamenTwente heeft op dit vlak. Zij hoeft daar dan niet zelf in te investeren.
- Door dit regionaal te doen, ontstaat er ook een goed regiobeeld. Gemeenten kunnen van elkaar leren en kunnen gebruik maken van best practices.
- Dit voorstel volgt op voorstel 2 uit deze pijler. Het is niet mogelijk om voor dit voorstel te kiezen als ook gekozen wordt voor het voorstel uit het kernscenario.

Financieel effect op begroting SamenTwente: + €100.000,-

Uitvoering van dit voorstel levert een structurele uitzetting op van €100.000,-

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstellen 5 en 6, scenario Kern**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 8, scenario Koers.**
- **Pijler Publieke Gezondheid & Leefomgeving, voorstel 14 en 15, scenario Ambitie.**

Hoofdstuk 5: Inkoop, contractmanagement en -beheer

Algemeen

Sinds 2015 voert SamenTwente voor de Twentse gemeenten regionaal contractmanagement en -beheer uit voor jeugdhulp en WMO. Ze is accounthouder voor een klein aantal bovenregionale strategische aanbieders. Dit houdt in dat ze actie moet ondernemen als er risico op discontinuïteit is, bijvoorbeeld door liquidatieproblemen. Ook geeft zo nodig uitvoering aan juridische trajecten als niet wordt voldaan aan de afspraken. Ook verzorgt SamenTwente samen met gemeenten de inkoop van de jeugdhulp. In 2024 heeft een nieuw inkooptraject plaatsgevonden. SamenTwente organiseert het proces en zorgt inhoudelijk voor het formuleren van indicatoren waarmee wordt gestuurd op het realiseren van ambities die in de regiovisie Jeugd zijn benoemd. De regio Twente is voorloper op de inzet van het Kwaliteit en Integriteitsinstrument (KIT) dat ingezet wordt voor de gunning van aanbieders. SamenTwente coördineert de inzet van KIT en voert op onderdelen screeningsactiviteiten uit, bijvoorbeeld op basis van de wet Bibob. In de afgelopen periode is door gemeenten ook een beroep gedaan op SamenTwente voor de uitvoering van contractmanagement en contractbeheer bij huishoudelijke ondersteuning en doelgroepenvervoer.

Ontwikkelingen en opgaven

Er ligt bestuurlijk focus op de inkoop van jeugdhulp, omdat er in Twente een stijgend beroep op jeugdhulp wordt gedaan. Hiermee is er een toenemend belang van samenhang tussen de vraag naar jeugdhulp en sturing op het terugdringen van die vraag, o.a. door inkoopvoorwaarden.

De Hervormingsagenda Jeugd omvat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Een van de acties uit deze hervormingsagenda is dat de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen moet verbeteren. Het voorstel is dat regionale samenwerking tussen gemeenten versterkt moet worden en dat de regionale contractering van de specialistische jeugdzorg moet verbeteren. Hiervoor is Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg voorbereid. Het wetsvoorstel moet nog worden behandeld.

Koers en beleid

De strategische koers van SamenTwente richt zich op gezond, veilig en vitaal opgroeien, leven en oud worden. Ingezet wordt op veerkracht versterken, normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie. Daarnaast hebben gemeenten in 2022 de Regiovisie Jeugd vastgesteld. Hierin is bepaald dat de jeugdige in zijn omgeving centraal staat en dat ondersteuning zo licht als mogelijk en zo nabij als mogelijk wordt ingezet vanuit het principe thuis, tenzij. Daarnaast moet de inzet ook zo zwaar en specialistisch als nodig ingezet kunnen worden. Normaliseren is het uitgangspunt met als doel de instroom naar geïndiceerde zorg af te laten nemen.

Taken Inkoop, contractmanagement en -beheer

	Wettelijke taak met indirecte financiering, verplicht collectief	Wettelijke taak met indirecte financiering, Keuze collectief als basistaak	Taak met een wettelijke basis die in opdracht van gemeenten wordt uitgevoerd	Taak in opdracht van de rijksoverheid, waarvoor directe financiering beschikbaar is
Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp (OZJT en Samen14)	X			
Regionaal contractmanagement en contractbeheer WMO (OZJT en Samen14)			X	
Inkoop Jeugdhulp			X	
Contractmanagement en contractbeheer huishoudende ondersteuning (Samen14)			X	
Ondersteuning aanbesteding en contractmanagement doelgroepenvervoer (Samen14)			X	

Overzicht voorstellen Inkoop, Contractmanagement en -beheer

Voorstellen over specifieke thema's

Deze voorstellen hebben samenhang met de voorstellen 7 en 12 uit pijler 1 Jeugd

Scenario Koers

Voorstel 2: Contractmanagement Jeugdhulp

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.
- Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.
- Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.

Fin.
Effect
PM

Scenario Ambitie

Voorstel 3: Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Fin.
Effect
PM

Voorstel over specifiek thema: KIT

Scenario Kern

Voorstel 1: Stoppen met de coördinatie op KIT.

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Fin.
Effect
PM

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Kern

1. Stoppen met de coördinatie op KIT

Als onderdeel van de inkoop jeugdhulp wordt het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente (KIT) toegepast. Twente is hiermee voorloper. Doel is om kwaliteit van zorg te borgen en te zorgen voor rechtmatige besteding van zorggelden. SamenTwente voert de coördinatie en de uitvoering van de KIT uit.

Voorstel:

Stoppen met de coördinatie op KIT.

Mogelijke effecten zijn:

- Zorgaanbieders met andere bedoelingen krijgen weer meer ruimte om toe te treden tot het zorglandschap in Twente.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat deze werkzaamheden onderdeel zijn van een breder takenpakket dat verband houdt met inkoop, contractmanagement en contractbeheer.

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Koers

2. Contractmanagement Jeugdhulp

OZJT en Samen14 organiseren samen met gemeenten het contractmanagement voor de jeugdhulp. In 2024 heeft een inkooptraject plaatsgevonden voor een gunning van 3 jaar. In de voorbereiding op de volgende inkoopronde is het van belang dat beleidsdoelen Jeugd en ambities een goede vertaling krijgen in de inkoopvoorwaarden.

Dit voorstel ziet niet toe op de manier waarop nu de inkoop van ambulante jeugdzorg is geregeld. Bij die inkoop sluit namelijk een gedeelte van de gemeenten niet aan.

Voorstel:

Andere invulling geven aan contractbeheer en contractmanagement Jeugdhulp. Concreet betekent dit:

- **Meer samenhang tussen beleidsdoelen & ambities en de contractvoorwaarden die zorgen voor gewenste transformatie in zorglandschap.**
- **Samen met zorgaanbieder op zoek naar optimum in contractvoorwaarden en beheersen administratieve last.**
- **Minder financieel maar meer inhoudelijk gestuurde criteria meegeven.**

Mogelijke effecten zijn:

- Actielijnen komen beter bij elkaar, er komt meer samenhang tussen de projecten en er komt meer zicht op het totaal.
- Er wordt gericht werk gemaakt van de transformatie in het zorglandschap door actief met zorgaanbieders in gesprek te gaan over wat zij nodig hebben om het anders te doen.
- Door minder financieel te sturen en meer op de inhoud te richten is het ook mogelijk om de administratieve last voor zorgaanbieder omlaag te brengen.

Financieel effect op begroting SamenTwente: PM

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Inkoop, Contractmanagement en -Beheer, voorstel 3, scenario Ambitie.**

Dit voorstel heeft een relatie met:

- **Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers.**
- **Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie.**

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Inkoop, contractmanagement en -beheer: Scenario Ambitie

3. Strategische verbindingen leggen bij inkoop en contractmanagement Jeugdhulp

OZJT en Samen14 organiseren samen met gemeenten de inkoop voor de jeugdhulp. In 2024 heeft een inkooptraject plaatsgevonden voor een gunning van 3 jaar. In de voorbereiding op de volgende inkoopronde is het van belang dat beleidsdoelen Jeugd en ambities een goede vertaling krijgen in de inkoopvoorwaarden.

Voorstel:

OZJT benut kansen om verbindingen te leggen tussen de inkoop en contractmanagement van jeugdhulp en de strategische agenda. OZJT ziet toe op gezamenlijk leren en ontwikkelen.

Mogelijke effecten zijn:

Dit voorstel volgt op het voorstel uit het ambitiescenario van Jeugd waarin OZJT stuurt op het regionale zorglandschap Jeugd.

Financieel effect op begroting SamenTwente: Meerkosten

Het is nog niet mogelijk om dit voorstel financieel te vertalen omdat het voorstel nog om verdere uitwerking en verdieping vraagt op onderdelen.

Relatie met andere voorstellen:

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Inkoop, Contractmanagement en -Beheer, voorstel 2, scenario Koers.

Dit voorstel heeft een relatie met:

- Pijler Jeugd, voorstel 7, scenario Koers.
- Pijler Jeugd, voorstel 12, scenario Ambitie.

Dit voorstel maakt eveneens onderdeel uit van de bredere opdracht Jeugd zoals is besproken tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 en die nog wordt geformuleerd.

Hoofdstuk 6: Bedrijfsvoering

Overzicht voorstel Bedrijfsvoering

Voorstel over specifiek thema: ICT

<u>Scenario Kern</u>	<u>Fin. Effect</u>
<u>Voorstel 1: Keuzes in de bedrijfsvoering</u>	-/-
Verlagen van het ICT budget € 100.000	100k

Bedrijfsvoering: scenario Kern

1. Keuzes in de bedrijfsvoering

In de adviesnota bij de Ontwikkelingenbrief 2025 is door SamenTwente aangegeven dat zij mogelijkheden zien om tot structurele besparingen te komen op de bedrijfsvoering door een aantal scherpe keuzes te maken.

Voorstel:

Verlagen van het ICT budget € 100.000

Mogelijke effecten zijn:

- De maatregelen hebben een beperkte impact op de uitvoering van het primair proces.
- Bij toekomstige ICT investeringen moeten scherpe keuzes worden gemaakt.
- De landelijke i-visie is nog in ontwikkeling. Het exacte budget is nog niet in te schatten.
- Als voor dit voorstel gekozen wordt, moet er gekeken worden naar een andere dekking voor autonome ontwikkelingen die in de afgelopen periode hebben plaatsgevonden, zoals herwaardering functies ihkv HR 21, en waarvoor SamenTwente financiële oplossingen moet zoeken binnen de eigen begroting.

Financieel effect op begroting SamenTwente: -/- € 100.000, -

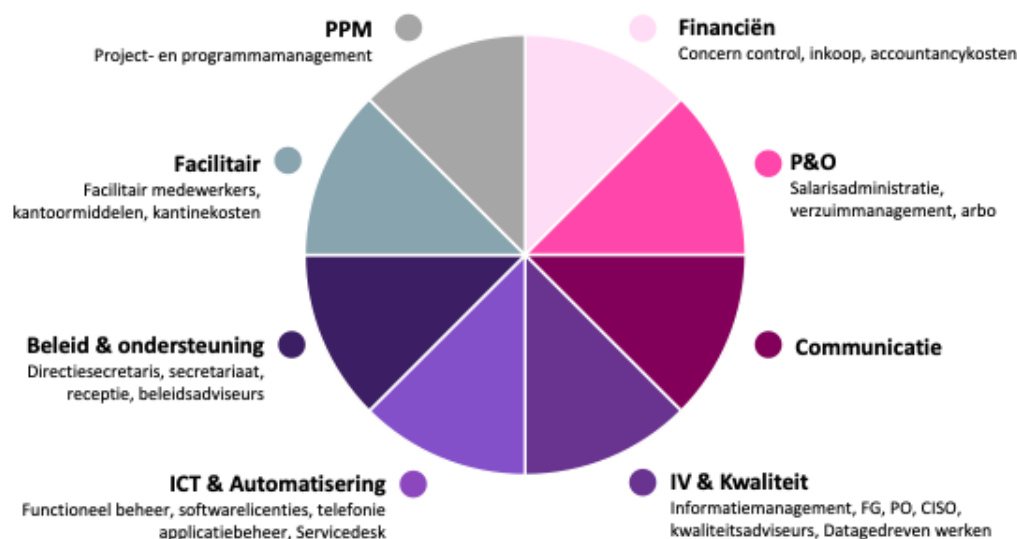
Uitvoering van dit voorstel levert een structurele besparing op van € 100.000, -

Bijlage 1: Benchmark Bedrijfsvoering

Benchmark – overhead (Lysias)

Begrotingen kennen allemaal een eigen opbouw en logica. En voor een benchmark willen we 'appels met appels vergelijken'. Om die reden hanteren we een **generieke indeling** voor het alloceren van kosten. Waar dat nodig is, voeren we correcties door op basis van begrotingsdetails en de formatiebegroting (salariskosten/FTE). De generieke benchmarkindeling staat hiernaast weergegeven, incl. een korte toelichting op wat hierin zit.

NB: huisvestingskosten en kosten management zijn moeilijk vergelijkbaar en zijn daarom **niet meegenomen**.

Benchmark – overhead (Lysias)

	West- Brabant	Hart van Brabant	Brabant Zuid-Oost	Utrecht	Hollands- Midden	Twente
Aantal inwoners	714.430	1.078.901	803.246	1.361.153	814.457	641.000
Aantal FTE	307	633	424	492	499	293
Aantal gemeenten	16	24	21	26	18	14
Begrotingstotaal	€ 38.347.897	€ 77.656.278	€ 47.075.000	€ 59.067.155	€ 48.535.880	€ 62.881.131

- Lysias heeft de overhead van SamenTwente vergeleken met 5 GGD'en waarvoor Lysias over gedetailleerde informatie beschikt. Om de vergelijking te kunnen maken, is gekeken naar het aandeel van de GGD binnen SamenTwente.
- SamenTwente beslaat het kleinste aantal inwoners, bestaat uit de minste FTE en werkt voor het kleinste aantal gemeenten, maar heeft het op één na grootste begrotingstotaal.

Benchmark – overhead (Lysias)

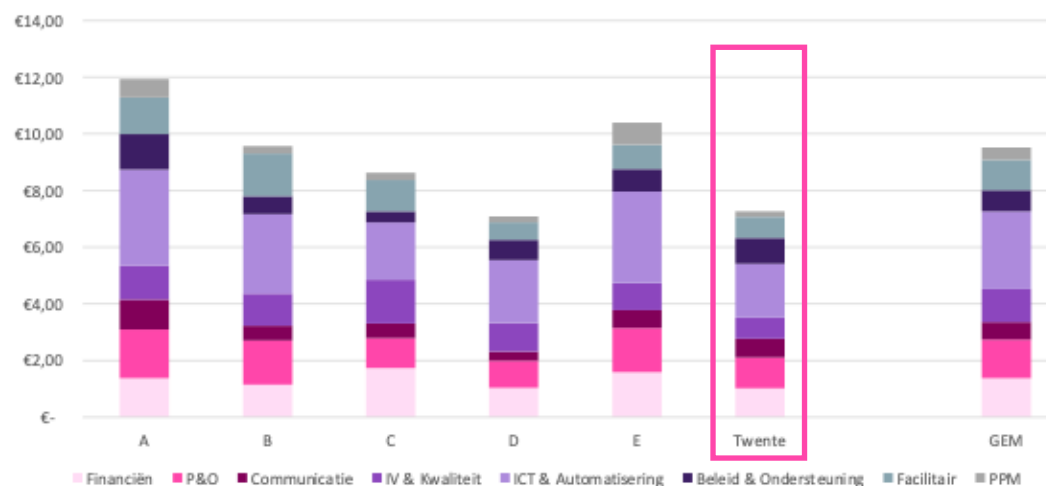
SamenTwente besteedt minder dan het gemiddelde van de overige GGD'en op alle categorieën, m.u.v. communicatie en beleid & ondersteuning. Op ICT zelfs ruim minder.

SamenTwente geeft in de categorieën IV & Kwaliteit, ICT en Financiën het minste uit van alle referentieregio's.

Aan twee categorieën geeft SamenTwente (iets) meer uit dan het gemiddelde: beleid & ondersteuning (€ 0,15 per 100.000 inwoners) en communicatie (€ 0,04 per 100.000 inwoners).

Conclusie: SamenTwente opereert in vergelijking met de referentieregio's lean & mean. Dit bevestigt het beeld uit door SamenTwente eerder uitgevoerde benchmarks.

Kosten overhead per 100.000 inwoners
Gecorrigeerd voor vergelijkingsdoelen

Bijlage 2: Niet uitgewerkte voorstellen

Algemene uitgangspunten om voorstellen in het scenario Kern niet verder uit te werken zijn:

- Vrijwel alle voorstellen waarin SamenTwente de taak niet meer uitvoert, is de gemeente verplicht om de taak elders te beleggen. Het voorstel heeft daarmee een groot waterbedeffect, omdat op een andere plek alsnog capaciteit nodig is om de taak uit te voeren. De uitvoering van de taak op lokaal niveau leidt tot versnippering en vaak ook tot meer kosten, omdat dezelfde taak op 14 plekken moet worden uitgevoerd. Het efficiencyvoordeel dat aanwezig is, omdat de taak regionaal wordt uitgevoerd, gaat verloren.
- Bij veel van de wettelijke taken die verplicht op regionaal niveau uitgevoerd moeten worden, scoort de GGD lager dan de gemiddelde formatie van alle GGD's in Nederland. Op basis hiervan concluderen wij dat de uitvoering al op het wettelijk minimum zit. Het verder uitwerken van het kernscenario is dan niet aan de orde.
- Tijdens de bestuurdersdag op 25 september 2024 hebben de bestuurders besloten dat parallel aan het traject kerntakendiscussie een bredere opdracht moet worden gegeven die specifiek ingaat op het onderdeel jeugd. Ze wensen inzicht in de projecten die zijn opgestart en zich richten op jeugd en op willen de governance van jeugd opnieuw tegen het licht houden. Het gaat hierbij om de governance binnen de gemeentelijke kolom en ook over de bestuurlijke samenwerking en sturing met zorgpartners op de transformatie van het zorglandschap jeugd. Achterliggende motief is dat het niet goed gaat met de Twentse jongere en 1 op de 6 jeugdigen een beroep doet op jeugdhulp. De ambitie is dat de instroom in de jeugdhulp teruggedrongen moet worden.
- Maatwerktaken waarvoor gemeenten opdracht hebben gegeven aan SamenTwente (geen collectieve opdracht).
- In sommige gevallen zijn voorstellen gedaan die bij nadere bestudering wettelijk niet kunnen.
- Voorstellen die gaan over de samenwerkingsstructuur van SamenTwente.

Waar andere motieven spelen waardoor we het voorstel niet hebben uitgewerkt, zijn deze bij het betreffende voorstel opgenomen.

Uitvoering van rijkstaken

Onder de pijler jeugd vallen drie Rijkstaken, te weten het Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening, de dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen en Jeugdgezondheidszorg aan asielzoekers. Onder de pijler Publieke gezondheid en leefomgeving valt de rijkstaak Publieke Gezondheid Asielzoekers. Deze zijn niet verder uitgewerkt, omdat het uitvoering van rijkstaken betreft.

Niet uitgewerkte voorstellen Jeugd

Scenario Kern

1. Beleggen van JGZ-activiteiten voorlichting en meten/wegen door lokaal wijkteam.
2. Stoppen met pedagogische gezinsondersteuning.
3. Stoppen met de coördinatie op regionale maatregelen uit de hervormingsagenda Jeugd. *(Dit voorstel is niet uitgewerkt, omdat bij het ontbreken van een regionaal aanspreekpunt plaatst het Rijk de regio mogelijk onder verscherpt toezicht en moeten herstelacties worden uitgevoerd.)*
4. Niet meer deelnemen aan projecten en activiteiten die deels vallen onder preventie op basis van de Jeugdwet, binnen de actielijnen van de Samenwerkingsagenda Jeugd (deelname aan schoolaanwezigheidsteams en interprofessioneel werken).

Scenario Koers

5. SamenTwente schuift bij overleggen over de Samenwerkingsagenda uitsluitend aan als de expertise gevraagd wordt en krijgt hiervoor enige financiering.
6. Samen14 nadrukkelijker verbinden met lokale teams en binnen SamenTwente. *(Dit voorstel is niet uitgewerkt omdat onvoldoende duidelijk is wat hier mee wordt beoogd en bedoeld).*

Niet uitgewerkte voorstellen Publieke gezondheid en leefomgeving

Scenario Kern

1. Uitvoering I&H-inspecties bijstellen naar het wettelijk minimum.
2. Verdiepende gezondheidsonderzoeken bij rampen naar gemeenten.
3. Activiteiten gemeentelijk lijkschouw terugleggen bij gemeenten.

Scenario Ambitie

4. De ongevraagde adviesrol van de DPG versterken bij gezondheidsonderzoek bij rampen en investeren in kennisuitwisseling tussen landelijke traumacentra.

Niet uitgewerkte voorstellen Veiligheid

Scenario Kern

1. Centrum Seksueel Geweld wordt ondergebracht bij de centrumgemeente in plaats van SamenTwente.
2. Gemeenten worden weer verantwoordelijk voor de hoorfunctie.
3. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de crisisdienst.
4. Gemeenten worden verantwoordelijk voor woningontzuiming en het beantwoorden van meldingen over woningvervuiling.
5. Stoppen met jeugdbeschermingstafels of gemeenten hiervoor verantwoordelijk maken.
6. Gemeenten voeren het werk uit dat gepaard gaat met tijdelijke huisverboden.

Scenario Koers

7. Geldstromen van de OGGZ stroomlijnen en gemeenten verantwoordelijk maken voor de hoorfunctie.
8. Drempels verhogen voor casusbehandeling bij de jeugdbeschermingstafels.

Scenario Ambitie

9. Jeugdbeschermingstafels verbreden en de frequentie ophogen. *(Dit voorstel is niet verder uitgewerkt, omdat er geen richting is meegegeven).*

Niet uitgewerkte voorstellen Kennisontwikkeling en kennisdeling

Scenario Kern

1. Stoppen met datagedreven werken binnen SamenTwente. *(Dit voorstel is niet verder uitgewerkt, omdat het geen realistisch scenario is. Tijdens alle werksessies is de waarde van gebruik van data en dit delen benoemd.)*

Niet uitgewerkte voorstellen Inkoop, Contractmanagement en Contractbeheer

Scenario Kern

1. Stoppen met faciliteren gemeenten en op onderdelen uitvoeren van contractmanagement en -beheer doelgroepenvervoer.

Scenario Koers

2. Contractmanagement en -beheertaken meer gestandaardiseerd invullen.
3. Voor de nieuwe inkoop Jeugdhulp binnen bestaande kaders blijven werken en uitgangspunten meer in lijn brengen met de beoogde transformatie.

Scenario Ambitie

4. Nadrukkelijker sturen op verdere samenwerking tussen OZJT en Samen14.
5. De inkoop van Jeugdhulp en Wmo gelijktijdig aanbieden en koppelen aan de samenwerkingsagenda.

Niet uitgewerkte voorstellen Bedrijfsvoering

Tijdens de bestuurlijke gespreksronde is gevraagd om als voorstel te onderzoeken wat het betekent als SamenTwente stopt met het huren van parkeerplekken in de Hermandad-garage. SamenTwente heeft een lopend contract voor de afname van 75 parkeerplekken. Het contract loopt nog tot 2033. Hier is daarom geen financieel voordeel te behalen.

Bijlage 3: De scenario's

Om het gesprek over de kerntaken van SamenTwente te kunnen voeren, werken we vanuit verschillende scenario's. In alle scenario's is het bestaande takenpakket van SamenTwente het vertrekpunt. We beschouwen de scenario's als ideaaltypische benaderingen van het takenpakket. Het gaat om min of meer samenhangende keuzes in het takenpakket op basis van een consequent doorgevoerde uitgangspunten. De scenario's vormen geen eindpunt, maar zijn het beginpunt voor het bestuurlijke gesprek. Waarschijnlijk levert de bespreking van de scenario's op dat - op basis van voorkeuren - mengvormen of alternatieven ontstaan.

De scenario's nader toegelicht:

A. Scenario A: Kern

Dit scenario bestaat uit een onderdelen, te weten de Absolute Kern (A.1) en Kern (A.2):

- **Scenario A.1. (Absolute Kern):**

Hoe ziet SamenTwente eruit als de organisatie alleen nog maar wettelijke taken uitvoert die gemeenten verplicht op regionale schaal moet uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt op het minimum kwaliteitsniveau dat de wet, richtlijnen of algemeen geaccepteerde professionele normen vereisen. De taken die niet wettelijk verplicht regionaal moeten worden uitgevoerd, zijn elders ondergebracht of beëindigd.

- **Scenario A.2. (Kern):**

Dit scenario is aanvullend op scenario A.1, maar richt zich daarnaast ook op de taken die gemeenten wettelijk verplicht moeten uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd. In dit scenario is het de vraag of SamenTwente deze taken blijft uitvoeren waarbij de inhoudelijke ambities naar een minimum zijn bijgesteld. Niet wettelijk verplichte taken kunnen elders ondergebracht zijn of beëindigd.

B. Scenario B (Koers):

In dit scenario wordt er van uitgegaan dat SamenTwente het bestaande takenpakket blijft uitvoeren. Om voorbereid te zijn op de toekomst is in beeld gebracht wat autonome ontwikkelingen betekenen voor SamenTwente om het bestaande takenpakket op het (bestaande) ambitieniveau in te vullen. Denk hierbij aan demografische veranderingen, aanpassing van wettelijke eisen, technologische ontwikkelingen, etc.. Het ambitieniveau waarop SamenTwente de taak moet uitvoeren wordt opnieuw vastgesteld en kan leiden tot bijstellen van ambities.

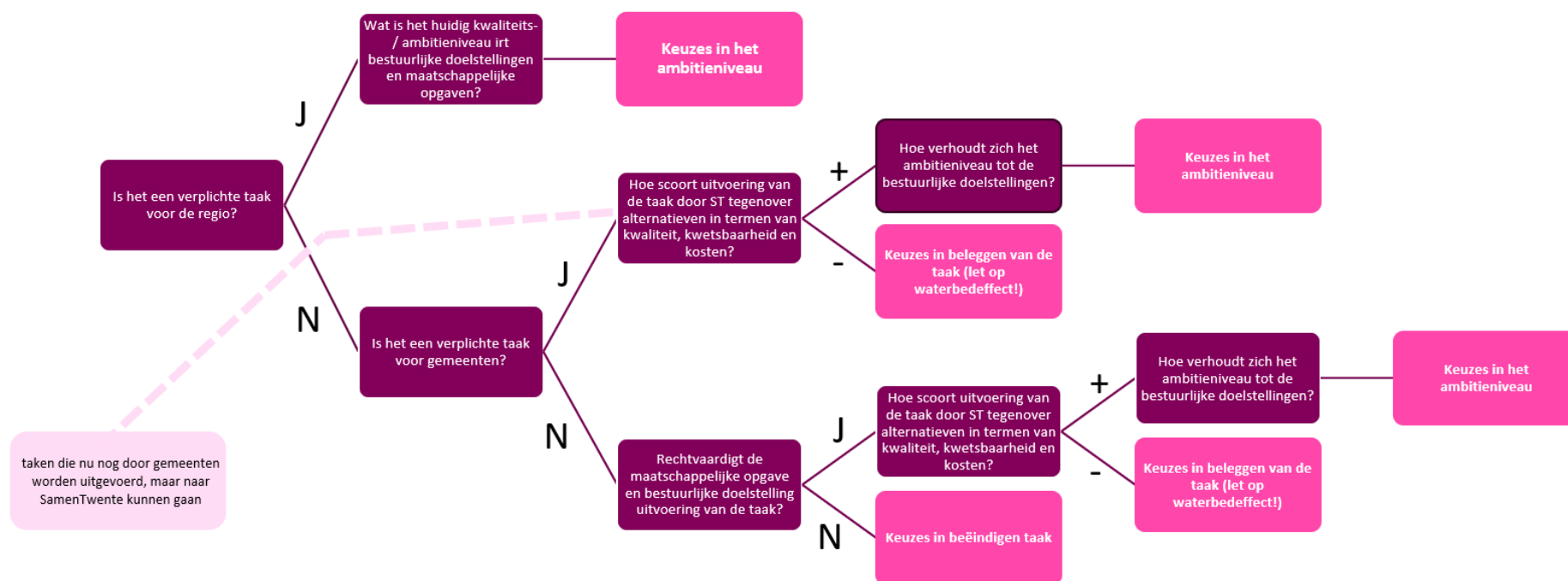
C. Scenario C (Ambitie):

In dit scenario wordt verkend of SamenTwente door andere keuzes in (de uitvoering van) het takenpakket méér of anders kan gaan doen om gemeentelijke ambities te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de totale kosten voor gemeenten (op termijn) dalen. De keuzes sluiten aan bij uitdagingen en/of knelpunten die gemeenten ervaren in het brede beleid rond gezondheid, veiligheid en zorg. Het kan ook gaan om taken die nu lokaal worden uitgevoerd, maar die gemeenten collectief regionaal onderbrengen bij SamenTwente, waardoor kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid en kosten afnemen.

Nul-scenario:

Het nul-scenario wijkt qua opzet af van A, B en C scenario, omdat in dit scenario de financiële opgave voorop staat. De kernvraag in dit scenario is: Welke keuzes kunnen we maken om in 2026 ten opzichte van 2025 een nullijn te hanteren? De nullijn definiëren we als: kostenneutraal voor gemeenten. Er wordt enkel rekening gehouden met de inflatiecorrectie in het gemeentefonds. Om dit nul-scenario samen te stellen, maken we gebruik van de inzichten uit de andere drie scenario's.

Bijlage 4: Afwegingskader

INFORMATIESET VOOR BESTUURDERSDAG

Kerntakendiscussie SamenTwente

25 september 2024

DEEL 1: ALGEMEEN

Samen Twente, scenario's en
afwegingskader

1. Samen Twente

In 2022 is SamenTwente als regionale samenwerking opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente¹. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt en Twentse Koers). Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking versterkt op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente.

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld die inhoudelijk richting geven. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

1. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
2. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
3. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
4. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
5. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
6. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
7. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
8. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

¹ SamenTwente voert bedrijfsvoeringstaken uit voor het Recreatieschap Twente (o.b.v. DVO).

2. De scenario's

Om het gesprek over de kerntaken van SamenTwente te kunnen voeren, werken we vanuit verschillende scenario's. In alle scenario's is het bestaande takenpakket van SamenTwente het vertrekpunt. We beschouwen de scenario's als ideaaltypische benaderingen van het takenpakket. Het gaat om min of meer samenhangende keuzes in het takenpakket op basis van een consequent doorgevoerde uitgangspunten. De scenario's vormen geen eindpunt, maar zijn het beginpunt voor het bestuurlijke gesprek. Waarschijnlijk levert de bespreking van de scenario's op dat - op basis van voorkeuren - mengvormen of alternatieven ontstaan.

De scenario's nader toegelicht:

A. Scenario A: Kern

Dit scenario bestaat uit een onderdelen, te weten de Absolute Kern (A.1) en Kern (A.2):

- **Scenario A.1. (Absolute Kern):**

Hoe ziet SamenTwente eruit als de organisatie alleen nog maar wettelijke taken uitvoert die gemeenten verplicht op regionale schaal moet uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt op het minimum kwaliteitsniveau dat de wet, richtlijnen of algemeen geaccepteerde professionele normen vereisen. De taken die niet wettelijk verplicht regionaal moeten worden uitgevoerd, zijn elders ondergebracht of beëindigd.

- **Scenario A.2. (Kern):**

Dit scenario is aanvullend op scenario A.1, maar richt zich daarnaast ook op de taken die gemeenten wettelijk verplicht moeten uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd. In dit scenario is het de vraag of SamenTwente deze taken blijft uitvoeren waarbij de inhoudelijke ambities naar een minimum zijn bijgesteld. Niet wettelijk verplichte taken kunnen elders ondergebracht zijn of beëindigd.

B. Scenario B (Koers):

In dit scenario wordt er van uitgegaan dat SamenTwente het bestaande takenpakket blijft uitvoeren. Om voorbereid te zijn op de toekomst is in beeld gebracht wat autonome ontwikkelingen betekenen voor SamenTwente om het bestaande takenpakket op het (bestaande) ambitieniveau in te vullen. Denk hierbij aan demografische veranderingen, aanpassing van wettelijke eisen, technologische ontwikkelingen, etc.. Het ambitieniveau waarop SamenTwente de taak moet uitvoeren wordt opnieuw vastgesteld en kan leiden tot bijstellen van ambities.

C. Scenario C (Ambitie):

In dit scenario wordt verkend of SamenTwente door andere keuzes in (de uitvoering van) het takenpakket méér of anders kan gaan doen om gemeentelijke ambities te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de totale kosten voor gemeenten (op termijn) dalen. De keuzes sluiten aan bij uitdagingen en/of knelpunten die gemeenten ervaren in het brede beleid rond gezondheid, veiligheid en zorg. Het kan ook gaan om taken die nu lokaal worden uitgevoerd, maar die gemeenten collectief regionaal onderbrengen bij SamenTwente, waardoor kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid en kosten afnemen.

Nul-scenario:

Het nul-scenario wijkt qua opzet af van A, B en C scenario, omdat in dit scenario de financiële opgave voorop staat. De kernvraag in dit scenario is: Welke keuzes kunnen we maken om in 2026 ten opzichte van 2025 een nullijn te hanteren? De nullijn definiëren we als: kostenneutraal voor gemeenten. Er wordt enkel rekening gehouden met de inflatiecorrectie in het gemeentefonds. Om dit nul-scenario samen te stellen, maken we gebruik van de inzichten uit de andere drie scenario's. Tijdens de werksessies wordt niet verder op dit scenario ingegaan.

Vragen om over na te denken

De vragen (om alvast over na te denken) zijn:

- Wat moet SamenTwente in ieder geval blijven doen – wat is de ondergrens?
- Hoe draagt de uitvoering van de taak bij aan gestelde doelen?
- Is het bijstellen van het ambitieniveau mogelijk en wenselijk?
- Is het logisch en wenselijk dat SamenTwente deze taak voor de regio blijft uitvoeren?

- Kan een andere organisatie deze taak ook uitvoeren en is dit wenselijk en logisch?
- In hoeverre is de taak of de activiteit onderdeel van een keten- c.q. netwerksamenwerking? Welk effect heeft een eventuele aanpassing op SamenTwente en andere organisaties (waterbedeffect)?
- Wat kan SamenTwente anders doen of waar kan zij mee stoppen?
- Zijn er taken die nu nog anderen worden uitgevoerd, maar waarvan het logischer is dat SamenTwente deze voor de regio uitvoert?
- Zijn er betere alternatieven voor de uitvoering van de taken?
- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Wat zijn de (maatschappelijke) effecten van keuzes die worden gemaakt?
- Met welke toekomstige ontwikkelingen moet rekening worden gehouden?
- Welke risico's zijn er? Denk aan risico's voor inwoners, bestuurlijk, organisatorisch, financieel.
- Wat betekent dit voor de inzet van middelen (geld en capaciteit)?

3. Afwegingskader

We gebruiken een afwegingskader om de bouwstenen te rubriceren. Het afwegingskader is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

A. Het is een verplichte taak voor de regio

Het gaat hier om een wettelijk verplichte taak die op regionaal niveau moet worden georganiseerd. Het uitvoeren van de taak op regionaal niveau bij SamenTwente² staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

B. Het is een verplichte taak voor de gemeente

Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. Het uitvoeren van de taak staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

² Theoretisch zou je kunnen besluiten om een organisatieonderdeel uit SamenTwente te halen. Je moet het dan opnieuw in een regionaal samenwerkingsverband beleggen, omdat dit wettelijk is voorgeschreven. Hieraan is op basis van de gespreksronde geen behoefte gebleken en is vanwege transitiekosten en een evident waterbedeffect bij voorbaat kosteninefficiënt

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

C. De taak wordt in opdracht van gemeenten uitgevoerd

Het gaat om een taak waar gemeenten (al dan niet collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

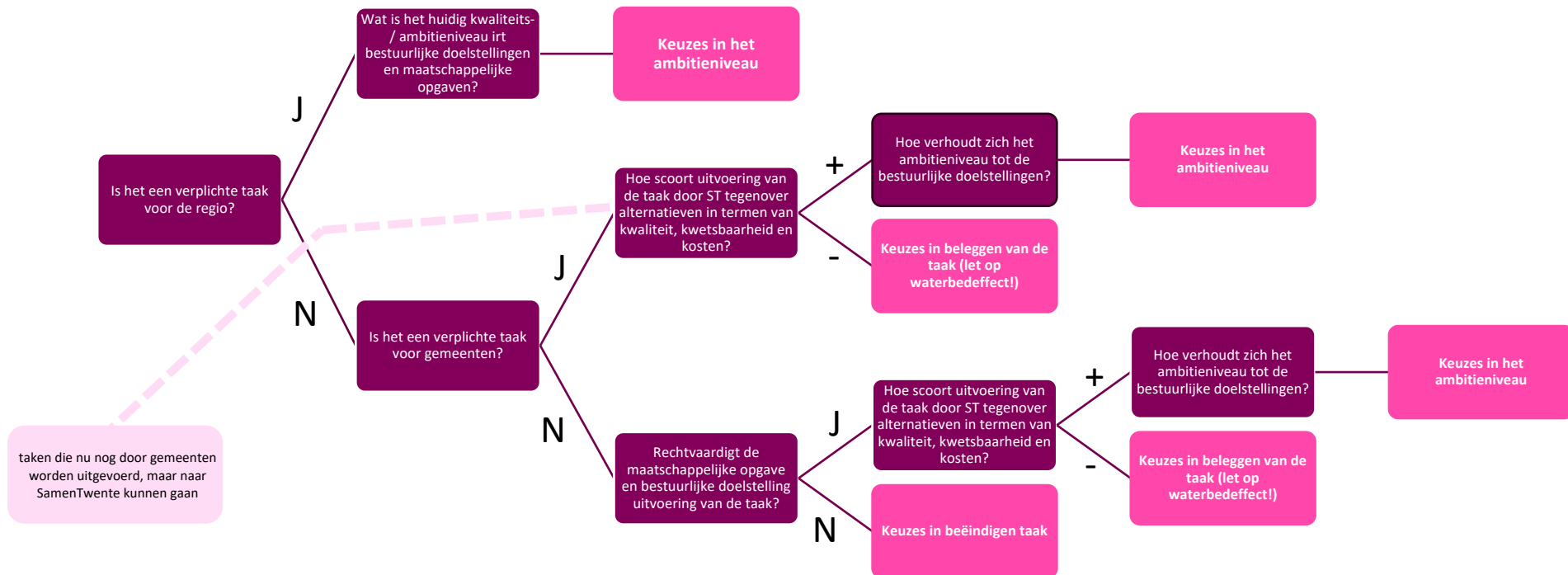
D. De taak wordt uitgevoerd zonder dat hier expliciete opdracht voor is gegeven.

Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel wordt door SamenTwente wordt uitgevoerd. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

Er kunnen ook taken zijn die nu nog lokaal door gemeenten of andere organisaties worden uitgevoerd, maar die in hun aard en uit oogpunt van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid beter regionaal uitgevoerd kunnen worden. Deze kunnen in het afwegingskader worden ingebracht en toegevoegd.

Het afwegingskader schematisch afgebeeld:

DEEL 2: INFORMATIESET PER AFDELING

Inclusief bouwstenen

Inhoud

OZJT	12
1. De wettelijke basis voor OZJT	12
2. De context van OZJT	12
3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	15
4. Financiën OZJT in SamenTwente	32
5. Gebruikte bronnen	33
JGZ	34
1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTwente	34
2. De context van de JGZ	35
3. Benchmark JGZ	37
4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	38
5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	40
6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead).....	43
7. Gebruikte bronnen	44
AGZ	46
1. De wettelijke basis voor AGZ	46
2. De taakgebieden van AGZ.....	46
3. De context van AGZ	47
4. Benchmark AGZ	65
5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	66
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	74
7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente.....	76
8. Gebruikte bronnen	76
Staf	77
1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente	77
2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)	79
5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	83
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	86
7. Financiën Staf in SamenTwente.....	87

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid	88
VTT	89
1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente	89
2. De context van VTT	90
3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	93
4. Financiën VTT in SamenTwente	97
5. Gebruikte bronnen	97
Dienstverlening	98
1. Introductie	98
2. Context van Bestuur & Ondersteuning	98
3. Introductie overhead	103
3.1 Specifieke overhead	103
3.2 Generieke Overhead	104
3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage	104
4. Benchmarking overhead	105
4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering	106
4.2 Handleiding Overheidstarieven	106
4.3 Berenschot IT-benchmark	106
4.4 Conclusie Benchmarking	107
5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën	107
5.1 Taken en activiteiten	107
5.2 Totale financiële omvang	110
6. Scenario's	110
7. Gebruikte bronnen	113
Samenwerking	114
1. Het samen van SamenTwente anders organiseren	114
2. Samen Twente	115
3. Huidige situatie overlegstructuren	116
4. Vragen om over na te denken	119

OZJT

1. De wettelijke basis voor OZJT

Organisatieonderdeel:	OZJT
Programma uit begroting:	Toegang en Eerste Lijnsvoorziening & Overhead
Taakveld:	OZJT
Wettelijke taak:	Ja, deels.
Wettelijke basis:	Wmo/Jeugdwet Wet Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg <i>Gemeenten zijn verplicht om regionaal samen te werken bij de inkoop van specialistische jeugdzorg. De verplichte regionale samenwerking geldt voor de inkoop van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en bepaalde vormen van specialistische jeugdhulp. Het gaat dan om jeugdhulp die moeilijk op lokaal niveau te organiseren is, bijvoorbeeld vanwege de schaarste van de vraag of de complexiteit van de problematiek.</i>
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De OZJT uit te laten voeren door de SamenTwente • OZJT door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De context van OZJT

OZJT bestaat sinds 2015 en is ingericht om de wettelijke regionale jeugdhulptaken uit te voeren. OZJT is zakelijk partner van Samen14 op het gebied van inkoop en contractmanagement van de zorg en jeugdhulp en vandaar voert OZJT ook opdrachten voor Samen14 uit. Dit zijn opdrachten gerelateerd aan jeugdhulp en Wmo die vanuit de regiogemeenten vrijwillig zijn overgedragen.

OZJT gaat voor een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel voor Twente. Een stelsel waarbij de inwoners zo thuis mogelijk zelfstandig en zelfsturend kunnen leven en waarin zij dichtbij huis kunnen beschikken over goede, professionele zorg als ze dat nodig hebben. OZJT zorgt ervoor dat gemeenten dat kunnen realiseren voor hun inwoners door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren voor alle 14 gemeenten. Zo hebben de gemeenten lokaal de handen vrij om te doen wat nodig is voor en met hun inwoners. Uiteindelijk werken OZJT en Samen14 ernaartoe dat de gemeenten een omslag kunnen maken van minder zorgconsumptie naar meer zorgpreventie.

OZJT heeft samen met gemeenten de volgende uitgangspunten voor de zorg opgesteld:

- Resultaatgericht werken
- Regie en keuzevrijheid inwoner centraal
- Integraal werken rond inwoner en het gezin
- Hoge kwaliteit, geen ruimte voor aanbieders die geen kwaliteit willen of kunnen bieden
- Verlagen administratieve lasten
- Duurzaam en betaalbaar stelsel

De voormalige bestuurscommissie OZJT heeft in 2017 de volgende strategische doelen benoemd:

- **Opdrachtgeverschap, zakelijk partnerschap.** Gemeenten zijn goede opdrachtgevers die ervoor zorgen dat werkafspraken goed beschreven zijn en worden nagekomen. OZJT en Samen14 streven naar een professionele sfeer waarbij afspreken en aanspreken normaal is. Tegelijkertijd handhaven OZJT en Samen14 strikt op aanbieders die niet de intentie hebben goede ondersteuning te bieden. Zij gaan langdurige overeenkomsten aan om de transformatieopgave het hoofd te bieden. Die opgave is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor betrokken aanbieders, inwoners en gemeenten.
- **Datagestuurd werken.** OZJT en Samen14 gebruiken informatie om met en van elkaar te leren. Ze wisselen expertise uit. Ze werken aan het doorontwikkelen van toegang en de regisseursrol, het doorontwikkelen van contractmanagement en de relatie met huisartsen, en draaien aan knoppen om het Twentse zorglandschap beheersbaar te houden.
- **Verbinden en verbreden sociaal domein.** OZJT en Samen14 verbinden vraagstukken in het sociaal domein met publieke gezondheid (GGD), Veiligheid (inclusief VTT), (passend) onderwijs/RMC en de participatiewet (economie en arbeidsmarkt).

Enkele cijfers

- In september 2023 waren er 407 aanbieders gecontracteerd.
- De waarde van overeenkomsten is ca 270mln euro per jaar.
- OZJT voert het contractmanagement uit voor 16 van de meest strategische jeugdhulpaanbieders in Twente.
- Gezamenlijk vertegenwoordigen die 16 aanbieders ruim 50% van de omzet in Twente. 85% van de omzet wordt geleverd door 28 aanbieders.
- De begrote kosten voor contractmanagement en contractbeheer zijn minder dan 1% van de omzet

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- In 2017 is landelijk besloten dat voor jeugdhulpaanbieders die in meerdere regio's werkzaam zijn, dan wel , in verband met de schaarste van het zorgtype/-aanbod, een zogenaamde accounthoudende regio “ wordt aangewezen. Deze accounthoudende regio is standaard de grootste regio van een jeugdhulpaanbieder, die naar andere regio's acteert bij risico's van discontinuïteit. Bij dreigende liquiditeitsproblemen bijvoorbeeld, bepalen de betreffende aanbieder en accounthoudende regio welke stappen gezet moeten worden. OZJT draagt namens de 14 gemeenten verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taak voor een viertal grote Jeugdhulpaanbieders.
- In juni 2021 is het convenant “bevorderen continuïteit jeugdhulp’ opgeleverd door Jeugdautoriteit. Uitvoering van dit convenant betekent dat alle jeugdhulp aanbieders met een omzet van meer dan 2 mln. een accounthoudende regio toegewezen krijgen op het moment dat de continuïteit in het geding komt. Twente kan worden aangewezen als accounthoudende regio. Of en hoe vaak dit het geval zal zijn is vooraf niet bekend.

3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
1	Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp en Wmo (ondersteuning en verblijf)	Sinds 2015 is het regionaal contractmanagement een vaste basistaak voor de overgedragen taken. Contractmanagement voor de 16 grootste en strategische aanbieders. Gericht op kwaliteit, transformatie en continuïteit van zorg. Naast zakelijke afspraken worden ook afspraken gemaakt over doorontwikkeling van de zorg. OZJT richt zich primair op overeenkomsten van de meest strategisch jeugdhulpaanbieders in Twente. Het contractmanagement voor andere aanbieders is primair een verantwoordelijkheid van de lokale contractmanagers. Onder contractmanagement en contractbeheer vallen: • Contractbeheer • Strategisch contractmanagement • Leveranciersmanagement • Accounthouderschap strategische aanbieders • Juridische trajecten aanbieders (waaronder ingebrekestellingen en ontbindingen) • Advisering en ondersteuning aan lokale contractmanagers en toezichthouders m.b.t. niet strategische aanbieders • Deelname en input aan het Contractmanagersoverleg	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Vaststellen subsidie JBJR en JZ+ en overeenkomsten met kleinschalige JZ+ en academische functie JGGZ. Accounthouderschap voor 4 aanbieders			
2	Toezicht en kwaliteit Jeugd en Wmo	We willen in Twente een zorglandschap creëren dat overzichtelijk, beheersbaar, voorspelbaar en transparant is. Beheersbaar en overzichtelijk betekent voor gemeenten: kwaliteit, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de aanbieders staan voorop (Regiovisie Jeugd Twente). Daarnaast komt er een gezamenlijke aanpak op zorgfraude. Onder deze taak valt: - Proactief toezicht op kwaliteit bij gecontracteerde aanbieders - Toetsen aan bestek eisen - Uitvoeren van onderzoeken naar aanbieders - Monitoren van verbeterplannen - Adviseren en rapporteren aan contractmanagers - Gemeenten op aanvraag ondersteunen bij onderzoek incidenten/calamiteiten - Leveren van input aan doorontwikkeling samenwerking op toezicht - Het beoordelen van kwaliteit bij mutaties in het contract na gunning - Het doorontwikkelen van het barrièremodel - Vertalen landelijke ontwikkelingen naar de regio	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		- Gevraagd en ongevraagd adviseren op beleidsmatige en uitvoeringsaspecten De toezichthouder kwaliteit toetst bij zowel Wmo- als Jeugdhulpaanbieders de besteisen en zorgt voor opvolging en monitoring. Daarom wordt niet langer onderscheid gemaakt tussen Wmo en Jeugd. Een aantal Twentse gemeenten heeft aangegeven een extra opdracht te willen formuleren voor OZJT op dit thema. Deze werkzaamheden vallen nu nog buiten de opdracht: - Participatie SRT in casustafel en onderzoek/toezicht op rechtmatigheid bij Wmo-aanbieders - Onderzoek na calamiteiten/incidenten - Coördinatie gelijk na een incident/calamiteit - Preventief toezicht op kwaliteit bij aanbieders die maar in één deelnemende gemeente werken, als de gemeente geen 'eigen' toezichthouder kwaliteit heeft - Preventief toezicht op kwaliteit van (lokale) voorliggende voorzieningen, lokale toegang, terreinen binnen de Wmo zoals vervoer en HO, jeugdhulp			
3	Nieuwe inkoop Jeugdhulp 2025	Op basis van de Regiovisie Jeugdhulp Twente is per maart 2022 gestart met de strategische inkoop Jeugdhulp Twente. We staan aan de vooravond van een start van een inkooptraject voor ca 16.300 Twentse kinderen die jeugdhulp	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		ontvangen, daar zijn circa 400 aanbieders mee gemoeid. OZJT en Samen14 organiseren hieromheen een stevige, stabiele organisatie op inhoud en proces. Hieronder valt: • Opstellen visie en kaders • Strategiebepaling en uitwerken strategie, integraal gericht op het zorglandschap jeugd • Het uitwerken van de strategie pre inkoopsegment • Het daadwerkelijk inkopen, selecteren en gunnen van de jeugdhulp • Het afronden van de inkoop en implementeren/inregelen van de bedrijfsvoering bij gemeenten en zorgaanbieders • Informeren en communiceren naar inwoners en partners • Het OZJT ontving een bestuurlijke opdracht om 'indicatoren' op te nemen in de inkoop, om op deze wijze te sturen op ambities. Hiervoor wordt de komende maanden een proces met aanbieders doorlopen. De uitkomst heeft een significant effect op de toekomstige taak van het OZJT en de benodigde formatie.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Uitzondering is inkoop specialistische jeugdzorg. Dat is een taak die gemeenten verplicht regionaal moeten uitvoeren.		
4	Coördineren KIT	Deze opdracht heeft raakvlak met de vorige bouwsteen/taak, over het inkopen van jeugdhulp. Om te zorgen dat kwalitatief goede en rechtmatige zorg wordt verleend aan (kwetsbare) inwoners is het nodig om zorggelden juist te besteden en vooraf goed te toetsen op kwaliteitseisen. In 2022 is opdracht	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten, project zorgfraude, begroting OZJT	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gegeven om een instrument met een brede integrale werkwijze te ontwikkelen dat voor gunning ingezet moet worden. Dit heet het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente ('KIT'). KIT vervangt het huidige barrièremodel. Er is reeds besloten dat KIT uitgevoerd gaat worden in 2024 en daartoe is sturing nodig. Activiteiten die voor deze opdracht uitgevoerd worden zijn: • Het trekken van KIT voor inkoop jeugdhulp en Wmo. • Trekken van het thema inkoop binnen het project Zorgfraude (Veiligheidsregio) • Inrichten verwerkingssysteem • In uitvoer brengen van communicatieplan integrale inkoop en KIT • Communiceren met portefeuillehouders • Lering trekken uit ervaringen van KIT • Coördineren registratie KIT na gunning bij nieuwe contracten (2025) • Indien nodig nieuwe Bibob-screenings uitvoeren • Implementeren KIT, inclusief betrekken van zorgkantoor en zorgverzekeraar • Deelnemen aan integrale projectgroep ter toetsing op project en proces • Evalueren	aan SamenTwente om deze uit te voeren.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
5	Scholing GI's Twents Model	GI's hebben verzocht om scholing, mede door veel wisselingen bij medewerkers. Het gaat om training op het Twents Model, de klantreis van toewijzingen, het afsprakenoverzicht, samenwerking toegang en GI en het zorgportaal. Deze training vergroot de kwaliteit van verwijzingen. Hieronder valt: • Het opzetten van scholing, voorbereiden en inplannen • Het geven van trainingen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14
6	Verlenging en inkoop medicatiecontrole	Vanaf 1 januari 2022 is een raamovereenkomst met een aantal ziekenhuizen voor medicatiecontrole bij medische comorbiditeit. Deze raamovereenkomst loopt af na 31 december 2024. Het projectteam ambulant heeft deze jeugdhulp niet meegenomen in de inkoop jeugdhulp, omdat de overeenkomst een andere looptijd kent dan de andere overeenkomsten voor jeugdhulp. De overeenkomst medicatiecontrole eindigt echter op 1 januari 2025 en biedt opties tot verlenging. De raamovereenkomst kan eenzijdig worden verlengd met een periode van tweemaal één jaar. Hier dienen de opdrachtnemers drie maanden voor het einde van de looptijd van de raamovereenkomst bericht over te krijgen.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	OZJT en Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten die hieronder vallen zijn: • Het besluit van verlenging ophalen bij AO Jeugd • Wenselijke wijzigingen in huidige overeenkomsten inventariseren bij gemeenten en ziekenhuizen, indien nodig besluit ophalen en verwerken • Verlengingsbrieven opstellen en in zorgportaal verwerken			
7	Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking	Het voorbereiden, faciliteren en adviseren van bestuurlijke overleggen en het organiseren van ambtelijke overleggen. Hierbij aandacht hebben voor evaluaties, lobbyen, strategische afstemming en het zoeken naar synergie en meerwaarde in SamenTwente. Hieronder vallen: • DB en AB SamenTwente • BO Samen14 • Ambtelijke Commissie • AO Jeugd • AO Wmo • AO Vervoer • Platform Bedrijfsvoering • Contractmanagersoverleg • Gerelateerde werkgroepen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
8	Regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus	Het plan van aanpak is erop gericht de instroom in Jeugdzorg Plus jaarlijks met minimaal 10% te verminderen vanaf 2023. In 2022 was dit nog 5%. Daarbij hanteren we de volgende subdoelen om dit te realiseren: • Het organiseren van een doorgaande zorglijn 'doen wat nodig is voor de jeugdige'; • Een betere en intensievere samenwerking aan de voorkant om instroom Jeugdzorg Plus te voorkomen; • Het verminderen van het aantal spoedmachtigingen voor gesloten jeugdzorg. In het Plan van Aanpak vastgoedtransitie Jeugdzorg Plus hebben de Gelderse en Overijsselse jeugdhulpregio's en de Jeugdzorg Plus aanbieders met elkaar een ambitie neergelegd: 'we maken de Jeugdzorg Plus in de huidige vorm overbodig in de periode 2021-2031'. Eén van de belangrijkste opdrachten om dit te kunnen bereiken is het verminderen van de instroom van jeugdigen in de Jeugdzorg Plus. Want minder instroom is natuurlijke afbouw van JeugdzorgPlus en draagt daarmee bij aan het overbodig maken van de Jeugdzorg Plus. Om dit te concretiseren hebben de Jeugdhulpregio's zich tot doel gesteld de instroom vanaf het jaar 2023 met 10% per jaar te verminderen. Per regio is hiervoor een plan opgesteld.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Projecten- en werkbudget OZJT, kennispunt/TMSD, begroting OZJT, Gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van het plan, begeleiden evt. vervolg • Analyse op data van de huidige situatie + monitoring • Het annoteren bestuurder voor bovenregionale overleggen			
9	Jeugdbeschermingstafels	Jeugdbeschermingstafels hebben als hoofddoel om de veiligheid van kinderen zo snel mogelijk te borgen. De positionering van de JBT is in 2021 gestart als pilot en datzelfde jaar afgerond. Er waren overwegend positieve geluiden over het functioneren en de uitgangspunten van de JBT en ook zijn ontwikkelpunten meegegeven. In 2022 besloot het AB om JBT te positioneren en financieren binnen het OZJT. In 2023 is JBT bezig geweest met het bestendigen van de huidige werkwijze en het finetunen van doelen. In 2023 is er een start gemaakt met de bedrijfsvoering. Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van de JBT's • Besluitvorming over opbrengesten uit evaluatie aanpassen in document regionale werkwijze JBT • Bedrijfsvoering opzetten • Zichtbaarheid vergroten • Aanhaken bij ontwikkelingen in de jeugdbeschermingsketen • Monitoring bijhouden	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
10	Ontwikkelagenda Jeugdbescherming Jeugdreclassering	In het 'inkooptraject' voor 2023 is afgesproken dat naast een tariefsverhoging van de maatregelhulp er een ontwikkelagenda opgesteld wordt met de regio's IJsselland, Twente en de drie Gecertificeerde Instellingen. In 2023 is gestart met de ontwikkelagenda, deze heeft zijn doorloop in 2024. De agenda ziet toe op een verbeterde samenwerking en beoogt te komen tot een reële normering en tariefstelling en een bedrijfsvoering die hierop is ingericht bij de GI's. De Overijsselse ontwikkelagenda GI's staat niet op zichzelf. De GI's werken in een netwerk samen om de zorg voor de kwetsbaarste kinderen te verbeteren. Er is een nauwe verbinding met, in Twente, de Regiovisie Jeugdhulp en de uitwerking daarvan in de Samenwerkingsagenda en het Toekomstscenario kind – en gezinsbescherming. Met IJsselland liggen de raakvlakken met name t.o.v. de regiovisie jeugd, vernieuwde werkwijze gedwongen kader jeugd en ook het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Eind 2023 er landelijk een caseloadnorm, prestatiebeschrijvingen en een landelijk tarief JBJR opgeleverd in de vorm van een convenant en kostprijsonderzoek van KPMG. We volgen deze landelijke definities en planning bij het bepalen van het Overijsselse tarief voor JB/JR. We maken werkbare afspraken voor de regio's. Dit is onderdeel van de ontwikkelagenda.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Kosten voor de helft voor IJsselland OZJT, resterende middelen komen uit het transformatiebudget	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		In het kader hiervan wordt de planning van de ontwikkelagenda uitgevoerd. Activiteiten zijn: • Uitvoering plan • Begeleiding, evaluaties en vervolgstappen uitzetten			
11	Hervormingsagenda Jeugd	In 2022 hebben de Raden van de 14 Twentse gemeenten de Regiovisie Jeugdhulp Twente (vastgesteld, die richting geeft aan de doorontwikkeling van de Jeugdhulp in Twente. De leidende principes uit de Regiovisie zijn uitgewerkt in de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugd. In de zomer van 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd definitief vastgesteld. De Hervormingsagenda bevat een groot pakket aan landelijke afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Het doel van dit pakket is om laagdrempelige en passende hulp voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties mogelijk te maken. In de Twentse Samenwerkingsagenda sluit OZJT zo goed mogelijk aan op de landelijke Hervormingsagenda. In 2024 zal hier uitvoering aan moeten worden gegeven in de regio. OZJT zal hierin de coördinatie op zich nemen voor het regionale gedeelte en dit afstemmen met de gemeenten. Daarnaast zal OZJT de landelijke ontwikkelingen volgen en in	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		samenspraak met gemeenten input leveren ten aanzien van de (haalbaarheid van de) landelijke uitwerking.			
12	Monitoring en reflectie, Twentse monitoren sociaal domein	In opdracht van OZJT verzamelt, analyseert en duidt Kennispunt Twente data over Jeugdhulp, Wmo en de samenloop van Onderwijs-Jeugdhulp. De Twentse monitoren binnen het sociaal domein bieden strategische beleidsinformatie en tactische sturingsinformatie. De monitoren zijn erop gericht het regionale leerproces te faciliteren en bij te dragen aan de regionale ambities om doelmatige en effectieve hulp te bieden en de kosten te beheersen. Het biedt de basis voor dialoog en samen doorgroeien in de Twentse transformatieopgave. Datagedreven blijvend leren en verbeteren is daarom één van de leidende principes in de Regiovisie. Voor het vergelijken, monitoren en duiden binnen de regio, moet er een eenheid zijn in de wijze van uitvraag en de manier van bijhouden. Om samen goed beleid te kunnen maken, zijn betrouwbare informatie en verdiepende analyses nodig. Dit helpt effectiviteit en efficiency te vergroten, te innoveren en het draagvlak voor beleid te versterken. Om deze reden is de opdracht voor regionale monitoring en reflectie belegd bij OZJT en wordt deze uitgevoerd door Kennispunt Twente.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, Gemeenten, incidentele projectfinanciering	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Binnen deze taak wordt gewerkt aan de volgende monitoren en projecten: • Twentse Monitor Sociaal Domein • Twentse Onderwijs-Jeugd Monitor • Contractmanagementinformatie Jeugdhulp en Wmo • Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen Incidentele dekking is beschikbaar voor: • Datagedreven verlening, inkoop en contractmanagement • Het eventueel inzetten van een trusted third party bij de uitwisseling van persoonsgegevens • Ontwikkeling Twentse Monitor Aanpak Wachttijden Daarnaast worden vanuit deze taak kwartaal- en halfjaarlijkse rapportages opgeleverd en wordt ondersteuning aangeboden in de organisatie van verdiepende analyses			
13	Contractmanagement en -beheer Huishoudelijke Ondersteuning	OZJT/Samen14 voert volledig contractbeheer uit voor alle overeenkomsten HO, waarbij het zorgportaal wordt gebruikt. OZJT/Samen14 voeren ook contractmanagement uit voor alle overeenkomsten HO (16 aanbieders). En OZJT/Samen14 voert de regiefunctie uit op de gezamenlijke thema's. Voor alle aanbieders geldt dat bij lokaal overstijgende zaken zoals faillissement, beëindigen van overeenkomsten, ingebrekestellingen of verbetertrajecten naar aanleiding van	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die	Begroting Samen14, Gemeenten, begroting OZJT	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		voortgangsgesprekken, OZJT/Samen14 regievoerder is. Voor het contractbeheer en de managementinformatie wordt zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande systemen. De toezichtfunctie maakt geen onderdeel uit van deze opdracht. Specifieke taken: • HO onderbrengen in het CRM • Volgen cao-ontwikkelingen en waar nodig hierop handelen • Organiseren eventuele verlenging • Sturing op managementrapportages//Twentse monitor • Regiefunctie contractmanagement HO op de gezamenlijke thema's. Hierbij de lead nemen in werkgroepen • Jaarlijkse indexering tarieven HO – zoals vastgelegd in artikel 2.2 van het bestek en rekening houdend met de AmvB reële tarieven. • Doorontwikkeling van HO in het Zorgportaal. • Inrichting van de regionale overlegstructuur voor HO in Extranet.	onlangs bestuurlijk is gegeven.		
14	Vervoer	Het doelgroepenvervoer namens de gemeenten (leerlingenvervoer, incidenteel maatwerk vervoer en het vervoer van en naar de dagbesteding en jeugdhulp) is in 2023 opnieuw aanbesteed. Dit is gebeurd namens 10 Twentse gemeenten; Hof van Twente en Almelo hebben een eigen pad	Het gaat hier om een taak waar gemeenten maatwerk opdracht voor hebben gegeven	Begroting OZJT, gemeenten	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gekozen, Rijssen-Holten en Borne waren de afgelopen jaren al niet betrokken. OZJT is verantwoordelijk voor: • Ondersteuning en facilitering van de deelnemende Twentse gemeenten bij de implementatie en opzetten van het contractmanagement rond de nieuwe vervoerscontracten. • Ondersteuning en facilitering van de implementatie van monitoring en contractmanagement software. • Contractmanagement en beheer voor het tijdelijk callcentercontract • Contractmanagement en beheer voor monitoring en contractbeheer software • De organisatie en coördinatie van het ambtelijk overleg doelgroepenvervoer ten behoeve van de afstemming tussen de verschillende percelen en om regionale zaken te bespreken. • Juiste, actuele en goed leesbare informatie t.a.v. het regiotaxivervoer op de website (SamenTwente) en eventuele communicatie hieromtrent. • Het gevraagd en ongevraagd adviseren en fungeren als vraagbaak voor de gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die onlangs bestuurlijk is gegeven tot 2029.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Duidelijk is dat bovengenoemde taken (in ieder geval deels) regionaal opgepakt blijven worden voor de deelnemende gemeenten, maar het is de vraag of dit gepositioneerd wordt onder Samen14 of bij een coördinerende gemeente.			
15	Aanpak wachttijden jeugdhulp Twente	Implementeren van een meerjarige systemische aanpak van de wachttijden jeugdhulp Twente, duurzaam, concreet, met een lerende structuur, iteratief en ondersteund door data. De geformaliseerde ambitie is dat elk kind op tijd de juiste zorg krijgt. Zorgaanbieders en gemeenten zijn samen eigenaar van dit programma en dat moet tot uiting komen in de invulling van de governance. Kernpunt voor de werkwijze bij activiteiten is de iteratieve werkwijze. In samenspraak met de Kerngroep (een delegatie bestaande uit vertegenwoordigers van de zorgaanbieders, gemeentelijke toegang, contractmanagement en ervaringsdeskundigen) worden interventies afgesproken met deelopdrachten, met een selectie van deelnemende partijen en afzonderlijke monitoring van interventies en resultaten. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Activiteiten zijn: • Aanpak complexe echtscheiding • Aanpak transformatiepoli/jeugdhuis	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Programma loopt uiterlijk medio 2025 af.	Budget wachttijden, eigen middelen OZJ (landelijk)	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		• Iteratieve interventies gericht op instroom en samenwerking jeugdhulp – gemeentelijke toegang • Doorontwikkeling dashboard t.b.v. eenduidigheid van definities en wachttijdmeting • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met alle relevante stakeholders			
16	Samenwerkingsagenda Jeugd	De Regiovisie is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. De leidende principes zijn de kaders voor het verbeteren. In de regionale meerjarige Samenwerkingsagenda zijn in de onderscheiden actielijnen de doelstellingen en pilots/interventies gespecificeerd. De doelstelling van de Samenwerkingsagenda is daarmee om de leidende principes te vertalen naar concrete projecten en interventies. Er zijn vier actielijnen met een eigen invulling van de projectstructuur. Per actielijn zijn er bestuurlijk trekkers benoemd. Het regionale beleid t.a.v. het Gedwongen Kader/Toekomstscenario wordt idealiter afgestemd binnen de Samenwerkingsagenda. Ook hier is sprake van een iteratieve aanpak. In samenspraak met de Stuurgroep Samenwerkingsagenda (een delegatie bestaande uit bestuurders van de zorgaanbieders, onderwijspartijen en gemeenten) worden interventies	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Budget samenwerkingsagenda, SPUK-middelen centrumgemeente, projectbudget	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		afgesproken waarmee zal worden gestart. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Er zullen nieuwe speerpunten/iteraties/projecten volgen op geleide van bestuurlijke prioriteiten. De Samenwerkingsagenda is het kader waarbinnen nieuwe speerpunten kunnen worden benoemd die om uitvoering vragen binnen de jeugdhulpregio Twente. Activiteiten zijn: • Versnellingsaanpak afbouw residentiële zorg • Onderwijs-zorg arrangementen op zorgintensieve scholen • Totstandkoming tactisch platform • Totstandkoming brede domeinoverstijgende analyse door gemeentelijke toegangen • Totstandkoming geïntegreerde ambulante zorg • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met relevante stakeholders			

4. Financiën OZJT in SamenTwente

	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
OZJT	3.920.942	0	1.479.826	2.441.116	

5. Gebruikte bronnen

- OZJT/Samen14 Werkplan 2024 versie 1.0.
- Begroting SamenTwente 2024.
- Takenoverzichten gedeeld door Bart ter Horst in juli 2024.
- Verslagen van gesprekken Bart ter Horst met Lysias in juli 2024.

GGD-JGZ

1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTwente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de Wet Publieke gezondheid verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken). Ze dragen zorg voor uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (artikel 5 Wpg), Ouderengezondheidszorg (artikel 5a) en Infectieziektebestrijding (artikel 6 Wpg e.a.). Ook moeten gemeenten zorgen voor uitvoering van het vaccinatieprogramma (art. 6b). Voor nadere en uitgebreide toelichting op het landelijke richtlijn Basistakenpakket jeugd wordt verwezen naar pagina 16.

Organisatieonderdeel:	GGD
Programma uit begroting:	Volksgezondheid
Taakveld:	Jeugdgezondheidszorg
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet publieke gezondheid a. Kerntaken Basispakket JGZ b. Rijksvaccinatieprogramma
Tevens uitvoering geven aan:	Contract COA (diensten derden)
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De JGZ uit te laten voeren door de GGD • (Onderdelen van) De JGZ door een andere organisatie te laten uitvoeren (artikel 14 lid 4), onder de voorwaarde dat de organisatie aan alle kwaliteitseisen voldoet die gesteld worden aan zorgorganisaties

2. De context van de JGZ

De rijksoverheid heeft de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 de gezondste jeugd ter wereld heeft. Preventie vergroot hun kansen om op te groeien tot gezonde volwassenen. De kwaliteit van de ontwikkeling van een kind is namelijk van grote invloed op de gezondheid, economische en sociale resultaten van individuen en de maatschappij in het algemeen.

De JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren (0-18-jarigen) in Twente in zijn/haar omgeving. Door:

- **Het tijdig bieden van de juiste hulp/zorg (incl. vaccineren) en voorkomen van problemen bij jeugdige(n)** door het systematisch volgen van de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- **Het versterken van de eigen kracht jeugdige en gezin.** Door te normaliseren, het geven van voorlichting, advies en ondersteuning of door het voeren van enkele gesprekken om ouders en jongeren te ondersteunen en gerust te stellen,
- **Een gezonde leefomgeving voor de jeugdige(n) te stimuleren.** We adviseren gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens en bewezen interventies.

In Twente heeft de JGZ **ruim 120.000 kinderen in zorg**. Twee weken na de geboorte gaat JGZ op huisbezoek zodat het sociaal medisch dossier wordt opgestart en een beeld wordt gevormd van de thuissituatie waarin het kind gaat opgroeien. Vervolgens ziet JGZ kinderen (en ouders) o.b.v. wettelijke opdracht (BTP JGZ) ongeveer 19 keer gedurende hun jeugd en daarmee heeft de JGZ een **unieke positie binnen het Sociaal domein**.

De JGZ heeft een **spilfunctie in de samenwerking** met professionals uit onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en andere curatieve zorgverleners, buurtteams, gemeenten en andere relevante partijen. Als voorbeeld: samen met school, ouders en leerling heeft de JGZ een belangrijke rol bij het voorkomen van ziekteverzuim, stimuleren van schoolaanwezigheid (transitie).

Daarnaast levert de JGZ op diverse onderdelen **Maatwerk** bijv: Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugdgezondheid is een gespecialiseerde vorm van opvoedingsondersteuning voor gezinnen met enkelvoudige opvoedingsproblematiek. De begeleiding heeft tot doel om vroegtijdig samen met ouders en kind(eren) een oplossing te vinden voor opvoedingsproblemen en zo te voorkomen dat problemen verergeren en zwaarder zorggebruik wordt voorkomen.

En ook belangrijk om te realiseren is dat de JGZ **onderdeel is van een crisisorganisatie** en dat de JGZ professionals ook een bijdrage leveren tijdens eventuele crisis (uitbraak epidemieën, zorg voor de kinderen van de vluchtelingen uit Oekraïne).

Enkele cijfers

- Op jaarbasis circa 5700 nieuwgeboren kinderen
- Instroom nieuwkomers (0-18-jarigen): circa 1900 in 2023
- Aantal consulten 0-4-jarigen: circa 65.000 op jaarbasis
- Aantal consulten 4-18-jarigen: circa 23.000 op jaarbasis
- Circa 110.000 vaccinaties op jaarbasis

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

De JGZ wordt geconfronteerd met diverse ontwikkelingen die effect hebben op de dienstverlening (zie ook de omgevingsanalyse). Naast de genoemde thema's in de omgevingsanalyse zien we in de maatschappelijke actualiteit een toenemend beroep op de JGZ:

- Toename complexiteit problematiek (algemeen)
- Toename Schoolziekteverzuim (65%) ook in relatie tot mentale problematiek jongeren.
- Toename nieuwkomers (60%), naast asielzoekers en Oekraïners is de instroom van “overige kinderen niet geboren in Nederland” toegenomen
- Toenemend beroep op de professionals om, binnen het Sociaal Domein, mee te denken over ontwikkelingen en Intensiever samen te werken met gemeenten en overige partners.
- Achtervang kraamzorg (a.g.v. afschaling zorg)
- Verschuiving werkzaamheden (ter ontlasting) artsen in de 1e en 2de lijn naar de 0de lijn (JGZ).

- Veranderende behoeften ouders t.a.v. de dienstverlening (flexibilisering/digitalisering)

Traject Toekomstbestendige JGZ

Gezien de toenemende druk op het zorgstelsel, is investeren op preventie al lang geen luxe meer, maar pure noodzaak. Om aan te sluiten bij alle ontwikkelingen is door de JGZ het traject Toekomstbestendige JGZ gestart. Het doel is om invulling te geven aan een toekomstbestendige JGZ zodat zij ook in de toekomst met impact van betekenis blijven voor alle kinderen en jongeren in Twente. Dat vraagt goed kijken naar de omgeving, de opgaven die hier uit naar voren komen en de manier van werken hierop laten aansluiten.

Bij JGZ is een ontwerpteam bezig met het uitwerken van de “Kindreis”. De Kindreis gaat over de reis die een kind (samen met de ouder) doorloopt in contact met de JGZ. De sleutelprincipes toekomstbestendige JGZ zijn:

- Van focus op het individuele kind naar het versterken van het kind en zijn omgeving
- Van iedereen hetzelfde naar uitgaan van en omgaan met verschil
- Van aanbodgericht op vorm en inhoud naar meer flexibele en digitale dienstverlening
- Van vastgestelde taken per professional naar slim en passend inzetten van (schaarse) menskracht
- Van aansluiten bij naar samenwerken en beïnvloeden in keten en netwerk als preventie expert

3. Benchmark JGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte per 100.000 kinderen	104	116 (11 van 15)
2.	% Extra contactmomenten	21,4%	51,8% (18 van 20)

4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
1	Basispakket Jeugdgezondheid³ In het BTK JGZ en Besluit publieke gezondheid is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden idem de onderwerpen waarover voorgelicht en geadviseerd moet worden. Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	• Preventieve screenings zowel via huisbezoeken, als op consultatiebureaus (0-4 jaar) als op scholen (4-18 jaar) • Begeleiden van ziekteverzuim op scholen (zowel in individueel contact als deelname in SOT/SAT) • Signaleren, bieden en verwijzen van goede en snelle zorg en ondersteuning • Prenataal Huisbezoek • Geven van (laagdrempelig) voorlichting, advies en instructie aan ouders, zowel in de spreekkamer als via LOES en Adviespunt Jeugd (APJ) als via chatfunctie Groeigids.nl • Geven van voorlichting en advies aan jeugdigen, via o.a. JouwGGD • Participeren in regionale en diverse lokale netwerken • Adviseren van gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens, o.a. input diverse monitors (Kindermonitor/Gezondheidsmonitor Jeugd)	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
2	Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	Voorkomen infectieziekten en besmetting en vroege opsporing van ziektes zorgt ervoor dat de behandeling op tijd kan starten: • Uitvoeren RVP (Bof, Mazelen, Rode Hond, Difterie, Tetanus, Kinkhoest, Polio, HPV, Hepatitis B, Hib, Pneumokokken, Meningokokken, Rota, Maternale Kinkhoest en Maternale griep) • Neonatale Gehoorscreening • Hielprikscreening	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.

³ In het BTK JGZ is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
3	Gezonde School Aanpak opdracht opdracht collectief Financiering: Via aanvullende gemeentelijke bijdrage en landelijke stimuleringsmiddelen	Stimuleren gezonde leefstijl. Deelnemende scholen werken met behulp van een stappenplan aan een gezondheidsthema dat de school zelf kiest. Voorbeelden van thema's zijn: Welbevinden, Voeding, Bewegen en Sport, Mediawijsheid of Relaties en Seksualiteit. Met circa 180 scholen wordt hier nu actief op samengewerkt.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
4	Dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen Financiering: Meerkostenregeling Rijksoverheid: Ontheemden Oekraïne	Reguliere zorg aan: Oekraïense kinderen/gezinnen van -9 maanden -18 jaar	Het gaat hier om een taak die de gemeente in opdracht van het Rijk verplicht moet (laten) uitvoeren.
5	Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC Financiering: Regionaal (projectmatig t/m 2026)	Doel: voorkomen vroegtijdig schoolverlaten. Na afloop van dit traject wordt besloten over vervolginzet. Sluit aan bij de ambitie van de gemeenten/Twentse Belofte.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
6	Programma's en activiteiten die deels vallen onder preventie op basis van de Jeugdwet. Actielijnen Samenwerkingsagenda Jeugd⁴. Financiering Geen (vanuit reguliere middelen)	Betreft hier o.a. de participatie van de JGZ in de schoolaanwezigheidsteam, interprofessioneel werken en thuiszitterstafel.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel door SamenTwente wordt uitgevoerd.

⁴ De JGZ speelt een belangrijke rol binnen de Hervormingsagenda, met name als het gaat om het versterken van de sociaal pedagogische basis; het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van jeugdigen. De toegevoegde waarde van de JGZ ligt daarbij o.a. op het vlak van:

- Preventie en vroegsignalering van problemen bij kinderen en jongeren. Dit omvat onder andere gezondheidscontroles, vaccinaties, en het monitoren van de ontwikkeling.
- Voorlichting, educatie en monitoring
- Samenwerking met andere partijen: JGZ werkt samen met scholen, gemeenten, jeugdhulpverleners en andere zorgprofessionals om de zorg voor jeugdigen te optimaliseren. Hierbij wordt gekeken naar bredere aspecten in het leven van gezinnen, zoals schulden, ouders met ggz-problematiek, en vechtscheidingen.
- Verbinding met jeugdhulp en onderwijs: JGZ legt verbindingen tussen jeugdhulp en het onderwijs en kan doorverwijzen indien nodig.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
7	Pedagogische gezinsondersteuning (preventie op basis van de Jeugdwet) Dit wordt per gemeente opgepakt en is maatwerk. PGJ-professionals zijn in dienst bij de GGD Twente. Het wordt regionaal opgepakt sinds circa 2004.	Pedagogische Gezinsbegeleiding bij enkelvoudige opvoedingsvraagstukken. Door de JGZ-professionals deze activiteiten te laten uitvoeren, wordt optimaal gebruik gemaakt van de bekendheid en expertise van de JGZ. Effect: voorkomt verwijzing van ouders, kinderen en jongeren naar andere zorgverleners (geen geïndiceerde jeugdzorg). Dit project kent inmiddels een bestaansrecht van bijna 20 jaar.	Het gaat hier om een taak waar 13 gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
8	Jeugdgezondheidszorg asielzoekers	Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft GGD GHOR Nederland geïnformeerd dat het PGA-contract (Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers) 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers' met twee jaar is verlengd, tot en met 30 september 2026. In 2025 wordt deze taak opnieuw aanbesteed. Financiering via Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). O.b.v. Contract Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers'. Aanbestedingscontract COA en GGD GHOR	Het betreft een opdracht van de Rijksoverheid.

5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	Inloopsprekuren op school	Is maatwerk voor gemeente Losser	Maatwerk	Lokaal
2	POBA	Inzet jeugdarts POBA (passend onderwijs) Noord Oost Twente. (Dit geldt voor de gemeenten	Maatwerk gemeenten: Dinkelland, Oldenzaal en Losser	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
3	Participatie integraal toegangsteam WIJZ	Doel is vooral de toegankelijkheid, laagdrempeligheid en de toeleiding naar zorg of voorliggende voorziening inclusief preventie van burgers (ouders en kinderen) te verbeteren. Inbreng inhoudelijk expertise en advies m.b.t. (multiprobleem) casuïstiek i.r.t. de domeinen: zorg, jeugdwet, onderwijs, collectieve preventie, zorg en veiligheid en voorschoolse voorzieningen.	Maatwerk Losser	Lokaal
4	Ziekteverzuim Expertise Team (ZET)	Het Ziekteverzuim Expertise Team (ZET) is 2017 gestart. Doel daarbij was om enerzijds direct hulp te kunnen bieden aan jongeren met complexe problematiek bij schoolverzuim en daarnaast expertise te ontwikkelen.	Bekostiging per casus	Lokaal
5	Jeugdhulpteams (Zorg intensieve scholen)	Het doel van de pilot is om effectiever en efficiënter integraal onderwijs(ondersteuning) en jeugdhulp te bieden in de context van de school. Uitgangspunt is dat leerlingen van deze scholen bij een zorgvraag geholpen worden door het JHT. Dit om snel en nabij zorg te kunnen bieden en te voorkomen dat er zwaardere jeugdhulp ingezet moet worden.	Maatwerk: gemeenten Hengelo, Hof van Twente en Borne	Lokaal
6	VVE (monitor)	De gemeenten hebben een taak in het monitoren van VVE t.a.v. (non)bereik van VVE. Daar hebben ze de verwijzingen van de JGZ voor nodig en gegevens van de VVE aanbieders. Deze gegevens uitwisseling vindt plaats via een monitor aangeschaft door de gemeente waar de VVE aanbieder en JGZ gegevens dienen in te voeren.	Op factuur basis o.b.v. daadwerkelijke uren per gemeente.	Lokaal
7	Logopedist	Logopedist is bij de GGD Twente in dienst. De GGD factureert jaarlijks de volledige loonkosten aan de gemeente Borne.	Overeenkomst gemeente Borne sinds 2011	Lokaal
8	Participatie in werkgroepen als onderdeel stuurgroep Zorg en Veiligheid	Participatie Jeugdarts M+G in de werkgroepen Signaleren en Preventie en Integrale Samenwerking.	Vanuit reguliere middelen JGZ. Geen aanvullende financiering	Regionaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
9	Participatie familiehuis	Het Familiehuis is een plek waar ouders terecht kunnen voor alles rondom het gezinsleven. Het is een plek voor alle hulp rondom gezinnen, van de zwangerschap tot aan de opvoeding.	Deels maatwerk gemeente Enschede	Lokaal
10	Maatwerkafspraken LOES	Het onderstaande wordt jaarlijks ingekocht: <i>Online advies</i> Het beantwoorden van vragen die binnenkomen via het contactformulier op de LOES website. Deze vragen worden beantwoord door de pedagogen van PGJ. <i>Regionale LOES nieuwsbrief</i> Gemeenten kopen extra lokale LOES nieuwsbrief in. <i>PCA inzet</i> Extra PCA inzet in onder de noemer 'PCA inzet LOES'. <i>LOES coördinatoren</i> Gemeenten hebben geen eigen LOES coördinatoren maar kopen dit in als JGZ maatwerk.	Maatwerk: 1) Hof van Twente, Rijssen-Holten, Wierden, Dinkelland, Tubbergen, Twenterand 2) Almelo, Hengelo, Twenterand 3) Almelo 4) Oldenzaal, Haaksbergen	Lokaal
11	Integrale Vroeghulp (IVH)	IVH is tijdige hulp aan kinderen van 0 tot 7 jaar en te vroeg geboren kinderen. De hulp wordt ingezet bij vragen over ontwikkeling of gedrag en wordt gegeven aan kind en ouder/verzorger. Integrale Vroeghulp bundelt kennis en ervaring van alle professionals binnen de keten van zorg en onderwijs. Integrale Vroeghulp biedt multidisciplinair overleg, advies en trajectbegeleiding vanuit het kernteam in Almelo voor de regio Twente Noord. Vanuit de JGZ participeert de orthopedagoog.	Uit JGZ reguliere middelen. Geen aanvullende financiering	Twenterand, Wierden, Almelo, Rijssen-Holten. Hellendoorn
12	Participatie Commissie van Arrangementen	De Commissie van Arrangementen (CVA) van de samenwerkingsverbanden bepaalt of een kind in aanmerking komt voor plaatsing binnen een speciale onderwijsvoorziening. Op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind wordt wel of geen TLV afgegeven. Een arts M+G van de JGZ participeert in deze commissie.	Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
13	Participatie sociaal netwerk	Deelname van JVK/JA/VS in netwerken sociaal domein op thema's Kansrijke start, Armoede en KNKG	Maatwerk gemeente Oldenzaal/Hengelo	Lokaal
14	Participatie IKC	Deelname JVK in IKC-verband (integraal kind centrum)	Maatwerk gemeente Almelo	Lokaal
15	Twentse Koers	Betrokkenheid op de themalijnen: • Preventie en gezondheid (Kansrijke start en KNKG) • Mentaal Welbevinden • Bestaanszekerheid (Kinderarmoede) Op een aantal thema's zien we mogelijkheden om in samenwerking met gemeenten en ketenpartners meer impact te genereren door te investeren in specifieke interventies kansrijke start en KNKG. Indien dit positief wordt ontvangen betekent dit aanvullende financiering door gemeenten.	Deels financiering Twentse Koers	Regionaal

6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead)

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente	
Totalen financieel	17.392.000		1.053.000		16.339.000	
% totaal SamenTwente	28%		18%		39%	
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:	
Jeugdgezondheidszorg	15.048.227	148.624	0	14.899.603	RIVM (hielprik)	
JGZ huisvesting (DB-locaties)	1.465.366	26.074	0	1.439.292	verhuur	
Aanvullende opdrachten	703.115	0	703.115	0	Aanvullende afspraken gemeente	

Contracten derden	175.591	175.591	0		Centraal Orgaan Asielzoekers

7. Gebruikte bronnen

- Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/onderwerp/basispakket-jgz/>
- Landelijk Professioneel Kader: Uitvoering Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/wp-content/uploads/media-import/docs/9c8aba38-2e8d-4fef-a346-ab7dab7f8bc3.pdf>
- RIVM: Rijksvaccinatieprogramma: <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/over-het-programma>
- Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente: <https://www.samen14.nl/regiovisie/samenwerkingsagenda-jeugdhulp-twente/default.aspx>
- Hervormingsagenda Jeugd: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/20/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028>
- Omgevingsanalyse Toekomstbestendig Werken JGZ GGD Twente
- GGD GHOR: notitie relatie Hervormingsagenda en Jeugdgezondheid

Nadere toelichting wettelijk kader:

In het Basistakenpakket Jeugd is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden. De aard van de activiteiten en de manier van uitvoeren verschilt per leeftijd. Niet op alle leeftijden zullen alle genoemde activiteiten evenveel aandacht krijgen. Het uitgangspunt is dat bij iedere activiteit gekeken moet worden naar de specifieke omstandigheden van de jeugdige en zijn gezin/omgeving (Landelijke Professionele Kader). Bij alle activiteiten is het van belang om te beoordelen in welke vorm ze moeten worden aangeboden. Dat is geen afweging die de gemeente kan maken, maar dat is een professionele afweging die door de JGZ-professionals gemaakt wordt in overleg met de jongere en/of zijn ouders. In het Landelijk professionele Kader⁵ is aangegeven het

⁵ In eerst levensjaar (0-12 maanden) moeten 10 contactmomenten worden aangeboden. In de peuterfase (1-4 jaar) worden 5 contactmomenten aangeboden + deelname JGZ aan ondersteuningsnetwerk op school. In de periode 4-12 jaar worden gemiddeld 3 contacten + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school aangeboden. In de periode 12-18 jaar worden gemiddeld 2 contacten aangeboden + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school. In het Speciaal Onderwijs zijn de contacten afhankelijk van de levensfase en pro-actief en in overleg met de jeugdige/de ouders + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk SO.

aantal JGZ-contacten gekoppeld aan de verschillende ontwikkelingsfasen van een jeugdige. Sommige contacten zijn gekoppeld aan adviesleeftijden of -momenten; dit is omschreven in professionele richtlijnen en landelijke werkdocumenten, waaronder het Rijksvaccinatieprogramma. Alle contacten zijn op organisatieniveau voor elke jeugdige beschikbaar. De JGZ-professional komt in samenspraak met jeugdige en ouders tot het meest passende aanbod. Hiervoor hanteert de Jeugdgezondheid van GGD Twente de GIZ-methodiek (Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften). Deze evidence based methodiek draagt bij aan impactvolle preventie. De methodiek helpt gezinnen te bekrachtigen en hen actief te betrekken bij het identificeren van krachten en zorgbehoeften en bij het samen beslissen over passende hulp (persoonsgerichte zorg op maat). Problemen worden vroegtijdig herkend om grotere problemen te voorkomen.

AGZ

1. De wettelijke basis voor AGZ

Organisatieonderdeel:	GGD-AGZ
Programma uit begroting:	Volksgezondheid Begraafplaatsen en crematoria Samenkracht en burgerparticipatie
Taakgebieden:	Zie onderdeel 2.
Wettelijke taak:	Ja, deels. Bij context wordt per taakgebied de wettelijke basis benoemd.
Wel/niet verplicht GR	Een groot deel van de taken moet verplicht regionaal worden uitgevoerd. Voor een klein deel van de taken kan de gemeente ervoor kiezen: • De taken uit te laten voeren door de SamenTwente • De taken door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De taakgebieden van AGZ

AGZ is een afdeling waar veel van de wettelijke taken van de GGD zijn ondergebracht. AGZ bestaat uit de volgende taakgebieden:

1. Infectieziektebestrijding (IZB) en VIP, LFI en Corona	5. Centrum seksueel geweld (CSG)
2. Inspectie & Hygiëne (I&H)	6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
3. Tuberculosebestrijding (TBC)	7. Milieu & Gezondheid (M&G)
4. Seksuele Gezondheid (SG)	8. Forensische Geneeskunde (FG)
	9. Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)

De afdeling heeft op verschillende onderdelen met maatwerktaken te maken waar jaarlijks of zoals in de overeenkomst opgenomen afspraken over worden gemaakt. Binnen de AGZ zien we bij verschillende teams behoefte aan flexibiliteit en capaciteit doordat de vraag aan de voorkant niet altijd helder is. Echter,

de krapte op de arbeidsmarkt neemt maatschappelijke en/of financiële risico's met zich mee. Voor een aantal teams is er geen structureel budget. Op dit moment lost de afdeling met incidentele gelden structurele tekorten op.

3. De context van AGZ

Hierna volgt een overzicht en beschrijving van elk van de 9 bovengenoemde taken die onder de AGZ vallen. Bij elke taak is ook de taaksoort en financiering gespecificeerd. We maken onderscheid in de volgende taaksoorten en financiering:

Taaksoort	Financiering
Basis	Gemeenten
Maatwerk	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders
Plus	Gemeenten
Aanvullend	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders (bijv. Politie of COA via GGD GHOR)

1. Infectieziektebestrijding (IZB)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage), overig zoals Corona, VIP en LFI (Rijksfinanciering)

Algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) belegt de zorg voor de uitvoering van infectieziektebestrijding bij de gemeente, die het op haar beurt overdraagt aan de GGD. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval:

- het nemen van algemene preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekten;
- bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen; en
- bron- en contactonderzoek bij meldingen.

Het is gebruikelijk om bij de infectieziektebestrijding, uitgevoerd door de GGD, onderscheid te maken tussen de vakgebieden: algemene infectieziektebestrijding (IZB), reizigersadvisering en -vaccinatie, hygiëne en infectiepreventie (I&H), tuberculosebestrijding (TBC) en seksuele gezondheid (SG). Terwijl al deze vakgebieden zich richten op de bestrijding van infectieziekten is het onderscheid ook bij de GGD Twente te zien. Alleen al doordat het verschillende teams zijn. Samenwerking is er uiteraard volop, ook op regionaal en landelijk niveau.

Het hoofddoel van de *algemene infectieziektebestrijding* is: Het voorkomen van besmettingen door infectieziekteverwekkers, inclusief bijzonder resistente micro-organismen (BRMO), en de verspreiding ervan ter bescherming van de volksgezondheid.

Om dit hoofddoel te bereiken, zijn zeven kerntaken geformuleerd:

1. Bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding
2. Surveillance
3. Beleidsadvisering
4. Preventieactiviteiten
5. Netwerk en regie
6. Voorbereiding op grootschalige infectieziekte-uitbraken
7. Kennis en onderzoek

Versterking infectieziektebestrijding (rijkstaak)

Naar aanleiding van de coronapandemie (A-ziekte Covid-19) is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid GGD (VIP)* gelanceerd. Dit loopt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024. Dit vooruitlopend op een structurele investering vanuit VWS vanaf 2024 of 2025.

Het VIP-programma heeft als hoofddoel de basis ten aanzien van de infectieziektebestrijding op orde te brengen en urgente kwetsbaarheden op te lossen.

Het programma richt zich op vijf pijlers, namelijk:

- kwetsbaarheden wegnemen voor pandemische paraatheid;
- versterken van (boven)regionale monitoring en surveillance;
- versterken van de wetenschappelijke kennisinfrastructuur;
- samenwerken op bovenregionaal niveau;
- slim en versneld opleiden.

Ook is naar aanleiding van de coronapandemie het *Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI)* opgericht. De LFI speelt een cruciale rol in het landelijk sturen van een snelle opschaling van medisch-operationele processen en gecoördineerde operaties bij de uitbraak van Groep A-infectieziekten. Het LFI staat onder directe aansturing van de minister en is gepositioneerd bij het RIVM. De 25 regionale GGD'en in Nederland moeten in de komende jaren hun werkwijzen synchroniseren met de werkwijzen van het LFI.

Dit geldt ook voor de bouw van een nieuwe landelijke *informatievoorziening (IV)*. GGD'en zijn gevraagd hierin te participeren en in de komende jaren hun werkwijzen te synchroniseren met de werkwijzen van dit nieuwe landelijke systeem. Het huidige elektronische patiënten systeem (HP-zone) wordt vervangen voor een nieuwe voorziening.

Er wordt een *basisstructuur* ingericht voor *coronavaccinaties*; voor GGD Twente 38 prikken per week. Er wordt gewerkt vanuit een beperkt aantal pop-up locaties verspreid over Twente, om zo dicht mogelijk bij de mensen te vaccineren. Doelgroep zijn mensen met een hoog medisch risico en zwangere vrouwen. Ook vaccinaties van NMTW en bij instellingen zonder medische dienst zijn mogelijk. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen voor de verwachte Najaarscampagne 2024 in Q4: locatiestrategie, organisatie, etc. Tot 1 juni 2024 verzorgt AGZ tevens de HPV 18+ vaccinaties op dezelfde locaties als de corona vaccinaties.

Samenwerking

Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.

Enkele cijfers

IZB is heel erg afhankelijk van wat er in de samenleving gebeurt. Zo waren er in Q2 van 2024 567 meldingen van melding plichtige ziekten. Van deze 567 meldingen betrof het 503 keer kinkhoest.

2. Inspectie & Hygiëne (I&H)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie en 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis, plus en maatwerk

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: tarieftaak

Doel

Een belangrijke taak is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast richt I&H zich op de technische hygiënezorg (THZ). Daarvoor worden inspecties uitgevoerd bij instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats.

Ontwikkeling

Het toezicht op de gastouderopvang is inmiddels geïntensiveerd waarbij de wettelijke verplichting op een jaarlijkse steekproef is verhoogd van 5% naar 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang. Bovendien moet iedere gastouder minstens één in de drie jaar geïnspecteerd worden.

De ambitie van het Landelijk Centrum Toezicht Kinderopvang (LCTK) was dat toezichthouders met ingang van 2024 het “*gedigitaliseerde veldinstrument pedagogische praktijk*” gaan gebruiken. Dit moet echter nog verder ontwikkeld worden. Het digitaliseren van het veldinstrument (gebruiksvriendelijker, overzichtelijker, handzamer) is een middel om het doel (een meer uniforme en kwalitatieve inspectie) te bereiken.

De afgelopen anderhalf jaar heeft LCTK met verschillende toezichthouders gewerkt aan de doorontwikkeling van het model risicoprofiel. Met dit “*doorontwikkeld Model Risicoprofiel*” kunnen toezichthouders, beter dan voorheen, uitdrukken in welke mate zij zorgen hebben ten aanzien van de naleving van kwaliteitseisen en waar die zorgen zitten. Het doel van het aangepaste model is beter (onderbouwd) advies te geven aan de gemeente waarbij tevens aandacht is voor elementen die kunnen/zullen leiden tot een meer uniforme toepassing.

3. Tuberculosebestrijding (TBC)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Landelijk sturen VWS, RIVM en KNCV steeds meer op samenwerking tussen de afdelingen TBC van meerdere GGD 'en. In Nederland zijn er 4 Regionale Expertise Centra (REC). Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.

Doel

De doelstelling van de tuberculosebestrijding is tweeledig:

1. Preventief: de bevolking beschermen tegen een besmetting met de tuberculosebacterie;
2. Curatief: behandelen en begeleiden van patiënten met tuberculose.

Taken van Tuberculosebestrijding:

- Vroegtijdige opsporing en behandeling van patiënten en geïnfecteerden;

- Patiënten begeleiding (ter ondersteuning van therapietrouw en het voorkomen van recidieven)
- Bron en contactonderzoek;
- Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepenbeleid);
- Het geven van voorlichting;
- Melding en rapportage aan de Inspectie, RIVM en de KNCV.

Ontwikkelingen

De komende jaren gaat tuberculosebestrijding zich waar mogelijk steeds meer richten op de preventieve kant van het werk. De wens is om minimaal de huidige kwaliteitsstandaard qua zorg te behouden.

Het Nationaal plan tuberculosebestrijding (NPT) is geüpdatet en bestrijkt de periode 2022-2025. Dit betreft een update, omdat:

- De wereldstrategie om de tbc-epidemie te beëindigen (WHO's End TB Strategy) niet is veranderd.
- Er zijn geen grote veranderingen op het gebied van preventie, diagnostiek en behandeling van tuberculose, waardoor een nieuwe opzet van het NPT niet nodig geacht wordt.
- Een aantal aanbevelingen nog steeds actueel is. Zo is de belangrijkste aanbeveling van het NPT, om migranten op latente tbc-infectie te onderzoeken.

Enkele cijfers

- Aantal verrichtingen TBC (tuberculoseziekte): 1.602 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 3.079 over heel 2023.
- Aantal patiënten TBC (tuberculoseziekte): 19 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 20 over heel 2023.
- Aantal TBI (tuberculoseinfectie) geïnfecteerden: 46 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 36 over heel 2023.

4. Seksuele Gezondheid

Taakveld: 7.1 volksgezondheid

Taaksoort: plustaak, basis, maatwerk

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijk, rijks

Doel

Seksuele gezondheid van GGD Twente zet in op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Preventief wordt ingezet op risicogroepen zoals (kwetsbare) jongeren, sekswerkers en mannen die seks hebben met mannen. Om te zorgen dat jongeren seksueel gezond zijn en blijven, worden in het kader van SG professionals die met jongeren werken geadviseerd en getraind. Risicogroepen voor seksueel overdraagbare aandoeningen worden getest en behandeld waar nodig. Verdere verspreiding van SOA's wordt tegengegaan door het stimuleren van partnerwaarschuwing. Cliënten worden tijdens spreekuren gemotiveerd tot gezond seksueel gedrag. Op deze manier wordt ingezet op de seksuele gezondheid van inwoners van Twente.

Kerntaken seksuele gezondheid

- Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen.
- Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar.
- Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen.
- Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid.
- Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen.
- Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies.
- Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk.
- Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid.
- Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.

Rollen binnen seksuele gezondheid

Verpleegkundigen, consulent seksuele gezondheid en doktersassistenten binnen het team seksuele gezondheid, besteden het merendeel van de contracturen aan het uitvoeren van curatie en individuele preventie op de poli seksuele gezondheid. Daarnaast heeft iedere verpleegkundige en doktersassistente extra taken op preventie en bedrijfsvoering.

Sinds maart '23 is er een consulent seksuele gezondheid in dienst. Het doel van een consulent seksuele gezondheid binnen de poli seksuele gezondheid is: bieden van seksuologische counseling aan cliënten met vragen en problemen op gebied van seksuele gezondheid in verschillende levensfasen/ seksuele problemen, vragen en wensen voor jongeren <25 jaar/ intern en extern voorlichting en preventie uitvoeren en vormgeven/ de consulent kan collega's ondersteunen bij vraagstukken op het gebied van seksuele gezondheid.

Voor het project Nu Niet Zwanger werken de regionaal projectleider en inhoudelijk coördinator NNZ. “Nu Niet Zwanger” ondersteunt kwetsbare mensen (m/v) een bewuste keuze te maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. De regionaal projectleider is vooral gericht op de projectmatige aanpak en uitbreiding van het project in meerdere gemeenten en zorginstellingen. De inhoudelijk coördinator is meer gericht op het oppakken of begeleiden van complexe casuïstiek, het netwerken en het geven van voorlichting.

Daarnaast is binnen het team seksuele gezondheid een preventieteam gevormd, bestaande uit twee verpleegkundigen, de preventiecoördinator, de adviseur gezonde school en de adviseur gezondheidsbevordering. Deze keuze is gemaakt om preventie steviger te borgen binnen het werkveld van seksuele gezondheid. Hieronder wordt een beknopte samenvatting gegeven van de verschillende rollen binnen het preventieteam.

De adviseur gezonde school ondersteunt scholen in Twente die aan de slag willen met het thema relaties en seksualiteit volgens de “Gezonde School Aanpak”. Scholen die deelnemen aan de stimuleringsregeling relaties en seksualiteit worden in dit proces begeleid door de adviseur gezonde school. De adviseur heeft ook als taak om scholen die nog geen aandacht besteden aan het thema en/of nog geen gebruik maken van een regeling, te enthousiasmeren en waar nodig te adviseren en begeleiden. De adviseur gezonde school is trainer in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden.

De preventiecoördinator ondersteunt proactief op het vlak van individuele preventie en collectieve preventie van risicogroepen en zorgt voor borging van activiteiten in plannen. De preventie coördinator heeft goed zicht op en contact met de sectoren jongerenwerk, jeugdzorg en welzijnswerk. Zij motiveert, inspireert en begeleidt deze organisaties bij het borgen van het thema relaties en seksualiteit in beleid. Waar nodig adviseert zij over training/bijtscholing en voert deze uit. Ook draagt de preventiecoördinator zorg voor structurele monitoring (evaluaties en volgsysteem). Tenslotte heeft de preventiecoördinator tot taak om de doelgroep jongeren te bereiken via collectieve preventie (online en offline).

De twee verpleegkundigen in het preventieteam zijn trainers in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden. Zij geven voornamelijk trainingen aan intermediairs (onderwijs, jeugdzorg, jongerenwerk). Hierin trekken zij samen op met de andere personen binnen het preventieteam. Daar waar mogelijk pakken de twee verpleegkundigen ook andere preventietaken op.

De adviseur gezondheidsbevordering (adviseur GB) signaleert wat zich in de maatschappij afspeelt, duidt data uit onderzoeken en vertaalt deze signalen en data naar beleid (en actieplannen). Hierbij is afstemming en samenwerking met andere disciplines binnen de GGD, zoals epidemiologie en beleid essentieel. De adviseur gezondheidsbevordering neemt het voortouw in het vormen van visieplannen, rekening houdend met alle beleidskaders. Daarnaast is de adviseur gezondheidsbevordering een verbinder (intern, lokaal, regionaal en landelijk), agendasetter en heeft zij taken in regionale en landelijke werkgroepen. De discipline gezondheidsbevordering helpt het team seksuele gezondheid om in te spelen op actualiteiten en om effectieve interventies te ontwikkelen voor nieuwe en bestaande vraagstukken.

Ontwikkelingen

De dienstverlening van de GGD Twente is afgestemd op de hoogte van de Aanvullende Seksuele Gezondheid, (ASG-gelden, uitkering via het ministerie). Er vindt al jaren een discussie plaats over de herverdeling van ASG-gelden (gelden) en PrEP-gelden. Welke consequenties dit gaat hebben en op welke termijn is nog niet bekend.

Vanaf 1 januari 2025 wordt een vervolgtest voor chlamydia niet meer uitgevoerd vanuit de GGD. Er wordt niet verwacht dat het aantal consulten vermindert, maar wel dat de lab-kosten minder zijn.

Enkele cijfers

- Op jaarbasis dient GGD Twente 3600 consulten te realiseren.
- Met de peildatum 1 juli heeft GGD Twente er 2.578 gerealiseerd. De prognose is dat GGD Twente op 140% productie uitkomt in 2024.

5. Centrum seksueel geweld

Taaksoort: plus

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg) en Wmo

Financiering: door centrumgemeente

Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk in Nederland. Sinds begin 2018 zijn er 16 locaties van het Centrum Seksueel Geweld in Nederland. Elke burger kan binnen een uur reizen een CSG bereiken. Het CSG Twente-Achterhoek sluit aan bij landelijk beleid. De landelijke kwaliteitscriteria zijn leidend bij de opzet en werkwijze van het CSG Twente-Achterhoek. In 2015 is in Twente gestart met het CSG en in 2016 is het werkgebied van het CSG Twente uitgebreid naar de Achterhoek. In september 2019 is een nieuw samenwerkingsconvenant van het Centrum Seksueel Geweld ondertekend waarbij zich 10 organisaties hebben aangesloten.

Doel

Vanuit het CSG wordt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aangeboden aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeen brengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Daarnaast worden consultatievragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld beantwoord. Landelijk wordt een website beheerd en wordt ook een chatfunctie aangeboden.

Ontwikkelingen

Landelijk is sinds 2021 een groei van 33% zichtbaar. Deze toename geeft opnieuw aan dat, steeds meer mensen de weg naar het CSG weten te vinden. De verdeling acute versus niet-acute slachtoffers is veranderd vergeleken met voorgaande jaren. Bij niet acute casuïstiek (langer dan 7 dagen geleden) heeft de

hulpvraag meestal betrekking op psychische klachten. Echter, het komt ook voor, m.n. bij slachtoffers die zich in de eerste maanden na het seksueel geweld melden, dat er alsnog behoefte is aan contact met politie en/of dat er vragen zijn op medisch vlak.

Ook binnen het CSG Twente-Achterhoek zien we een sterke stijging van de aantallen. Niet alleen dat, we zien ook dat de vragen complexer worden en meer tijd vragen.

Voor 2023 is daarom nog ruimer dan vorig jaar begroot. We gaan hierbij uit dat zich 100 slachtoffers van acuut geweld, 90 van niet acuut geweld en 180 adviesvragen zullen melden bij het CSG. Om dit te kunnen bereiken blijft het belangrijk dat zowel burgers als professionals het CSG goed weten te vinden. In overleg met de afdeling communicatie Regio Twente en de landelijke coördinator communicatie CSG wordt bekeken waar we gaan aansluiten bij de landelijke naamsbekendheid campagne(s) en welke activiteiten we in het communicatieplan gaan wegzetten.

Landelijke wil het CSG Twente-Achterhoek zich het komende jaar, ook door de sterke toename van adviesvragen, blijven richten op de doorontwikkelen van de consultfunctie en in het algemeen het versterken van de positie van het CSG. Er is landelijk hard gewerkt aan een basisformat voor de begroting, zodat elke CSG dezelfde uitgangspunten hanteert bij de subsidieaanvraag. De begroting van onze CSG sluit hier al maximaal bij aan.

Vanaf 1 januari 2022 loopt er tot 1 januari 2024 een pilot ‘online seksueel geweld’, waarbij ook slachtoffers van online seksueel geweld geholpen worden door het CSG. In 2022 zijn er binnen het CSG Twente-Achterhoek in totaal 4 meldingen van online-misbruik geweest. Zoveel mogelijk wordt aangesloten bij activiteiten die dit onderwerp regionaal onder de aandacht brengt (bv. met politie teamblauw aanwezig in de ‘sextortion bus’). Nauwe samenwerkingen met organisaties zoals ‘Help Wanted’ blijven daarnaast van belang.

Enkele cijfers

- Aantal aanmeldingen Centrum Seksueel Geweld: 63 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 89 over heel 2023.

6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie.

Taaksoort: basis, plus en maatwerk (basistaak: meldpunt zorgwekkend gedrag, meldpunt woningvervuiling. maatwerk taken: gezondheidssprekuren, wijk GGD, hoorfunctie. plus: schoonmaakbudget)

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wmo, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg WVGZ, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: gemeentelijk bijdrage, bijdrage centrum gemeente, landelijke subsidie.

Doel

Het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar t.a.v. brandveiligheid door volgepakte woningen. Plus het beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/ of voorzien van basale medische zorg.

GGD Twente voert voor alle 14 gemeenten twee taken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Meldpunt woningvervuiling voor de gehele regio Twente. GGD Twente beheert het Meldpunt woningvervuiling, waarbij mensen vanuit een (vervuiling) overlast of zorgsignaal bij de GGD worden gemeld. Het doel van hulp bieden bij vervuiling problematiek is beoordelen of er een risico bestaat voor de volksgezondheid. Indien dit het geval is dan wordt er een plan van aanpak opgesteld om de woning op te schonen. Het betreft over het algemeen mensen zonder directe hulpvraag, de hulpvraag komt dan ook vanuit de omgeving. OGGZ komt alleen in actie als er reeds een andere zorgpartij betrokken is bij de cliënt. Reden is dat vervuiling vaak een symptoom is van achterliggende problematiek die begeleid moet worden. Indien er nog geen andere hulpverlening bij de casus betrokken is, geleidt de GGD de melding door naar de verantwoordelijke zorgprofessional van de betreffende gemeente met als doel hulpverlening in gang te zetten.
2. Meldpunt zorgwekkend gedrag Twente: ontvangen van meldingen en uitvoeren van verkennend onderzoek wet verplichte GGZ voor alle 14 gemeenten. Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. Tot voor kort was een verplichte opname in een instelling de enige manier om deze mensen te helpen en het gevaar weg te nemen. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGZ, ingangsdatum 1 januari 2020) maakt het mogelijk om verplichte zorg zoals het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht op

betrokkene, poliklinisch of bij iemand thuis te geven. Om de beoordeling of verplichte zorg nodig is voert het meldpunt zorgwekkend gedrag onderzoek uit. Advies hierover wordt doorgeleid naar de officier van Justitie die hierin besluitvormend is.

Daarnaast worden meldingen aangenomen die zijn binnengekomen bij het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag. Dit gaat om niet acute meldingen en per melding wordt gezocht naar een goede verwijzing voor hulpverlening en of medische zorg.

Het meldpunt ontvangt sinds mei 2023 volgens landelijke afspraken, politiezorgmeldingen middels het i28 formulier. Ook hier betreft het niet acute meldingen waarbij gekeken wordt naar goede opvolging. In 2024 is er subsidie beschikbaar vanuit de subsidieaanvraag 'Domein overstijgend samenwerken onbegrepen gedrag Twente', waarbij de opvolging van politiemeldingen in projectvorm is opgenomen. Middels de financiële bijdrage vanuit deze subsidie is de inzet van een extra verpleegkundige voor de opvolging van de politiemeldingen voor 1,5 jaar gedekt en wordt er onderzocht hoe structurele werkproces met daarbij financiering na 2024 wordt ingevuld.

GGD Twente voert voor een aantal gemeenten maatwerktaken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoorfunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.
2. Gezondheidssprekuren dak- en thuislozen wordt in opdracht van de centrum gemeente Enschede door GGD Twente georganiseerd. Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is het laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg aan dak- en thuislozen. Hiervoor voert de GGD twee keer per week een spreekuur binnen de maatschappelijke opvang Humanitas onder Dak. Er vindt triage en doorgeleiding naar huisarts, tandarts, apotheek, een andere instantie, SOA of TBC afdeling plaats. Daarnaast worden er eenvoudige behandelingen/ adviezen gegeven en contacten onderhouden met netwerkpartners. Naast het reguliere spreekuur voeren we een avondsprekuren met daarbij een medische intake bij bezoekers van de WinterNachtOpvang bij Humanitas Onder Dak. Deze intake is gericht op het verlenen van preventieve zorg en waar nodig verwijzen naar het reguliere spreekuur. De WinterNachtOpvang vindt plaats tussen Oktober tot en met April.

3. Wijk GGD voor de gemeenten Almelo, Borne, Haaksbergen, Tubbergen en Dinkelland. Doel is om een snelle(re) signalering op het juiste moment te voorzien van (passende opvolging van de) zorgbehoefte voor mensen die niet snel geneigd zijn zelf een hulpvraag te stellen. De verwachting is dat daarmee voorkomen wordt dat mensen verder wegzakken, in de problemen komen, de situatie escaleert of maatschappelijke onrust ontstaat. Daarnaast heeft de wijk GGD tot doel de doelgroep personen met zorgwekkend gedrag in beeld te brengen en heldere samenwerkingsafspraken met betrokken partijen te maken.

Verwachte ontwikkelingen

- OGGZ gaat over op het cliëntendossier PGAX. Alle werkprocessen krijgen een eigen vangnet in dit dossier. De GGD moet investeren in het volgen van scholing, deelname aan werkgroepen rondom inrichting van PGAX en verzoeken tot aanpassingen waar het nog niet helemaal naar wens verloopt. Gemeenten betalen voor GGD Twente het gebruik van PGAX.
- GGD Twente gaat deelnemen aan de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag en zal de overeenkomst hiertoe ondertekenen. Doel van deze kenniswerkplaats is op inhoud de verbinding zoeken met partners en meer samen te werken waar dat nodig is.

Enkele cijfers

- OGGZ: Aantal meldingen zorgwekkend gedrag: 578 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 853 over heel 2023.
- OGGZ: Gemiddeld aantal politiemeldingen per maand: 71 in 2024 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 30 over heel 2023.

7. Milieu en Gezondheid

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

GGD Twente en GGD IJsselland werken samen aan deze taak zodat er specialistisch gewerkt kan (blijven) worden.

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Doel

Medisch milieukundige kennis - relatie tussen milieufactoren en gezondheid - bij inwoners en gemeenten in Twente te bevorderen door voorlichting, educatie en advies over de invloed van milieufactoren (binnenshuis en buitenshuis) op de gezondheid. Om zo gezondheidsschade te voorkomen en/of te beperken en maatschappelijke onrust de dempen. Dit zal zich uiten door minder gezondheidsschade als gevolg van milieufactoren en door minder meldingen en vragen (adviesvragen aan de GGD) door inwoners en gemeenten bij (vermoedens van) aanwezigheid van milieufactoren.

M&G houdt zich primair bezig met:

- Gezondheidsbescherming: milieuthema's waar gezondheidsrisico's, of ongerustheid, hinder en/of overlast, te verwachten zijn. Zoals: luchtkwaliteit, klimaatverandering (hitte), geluidsoverlast, binnenmilieu en meer.
- Gezondheidsbevordering: thema's in de leefomgeving die de gezondheid positief kunnen beïnvloeden, zoals een beweegvriendelijke omgeving en adviseren over wat te doen op warme dagen.

Basistaken vanuit de wet publieke gezondheid

- a. Signaleren van de ongewenste situaties
- b. Adviseren van de bevolking over risico's, incl. gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen.
- c. Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting.
- d. Het verrichten van onderzoek.

De werkzaamheden van M&G richten zich voornamelijk op het beperken van de impact van factoren uit de leefomgeving, op de gezondheid van de mensen.

Landelijk zijn er afspraken gemaakt rondom de kennisinfrastructuur van M&G.

- De GGD'en werken binnen milieu en gezondheid met de 1-5-25 structuur;
- Hierbij is de 1 het RIVM, het land is opgedeeld in 5 bovenregio's, waardoor de kennis en standpunten snel bij de 25 GGD'en terecht komt;

- Per bovenregio is er een regio-adviseur vanuit het RIVM voor inhoudelijke ondersteuning. Het is van belang dat er in elke landelijke werkgroep iemand vanuit één van de 5 bovenregio's deelneemt. Daarmee komt de inbreng vanuit alle 25 GGD regio's in de landelijke werkgroepen, omdat de 5 bovenregio's afstemmen met de GGD'en in hun regio;
- Er zijn landelijke werkgroepen op diverse thema's: binnenmilieu, elektromagnetische velden; lucht, geluid, klimaat, energietransitie, luchtvaart, ruimtelijke ordening, et cetera. In al deze werkgroepen neemt ook iemand van het RIVM deel;
- Er is een verbinding naar het Programmacollege Milieu en Gezondheid en Bestuurscommissie preventie en gezonde leefomgeving.

Inhoudelijke ontwikkelingen

- Verwachting dat er meer PFAS-bodemverontreinigingen worden aangetroffen.
- Toename aan vragen over schimmel en ventilatie.
- Bepaling gebieden grote clusters windturbines.
- Uitvoering GALA gezonde leefomgeving.
- Industrie en gezondheid (bijv. asfaltcentrale)

Maatschappelijke ontwikkelingen

- De omgevingswet, ingevoerd per 1 januari 2024, leidt tot een uitbreiding van de werkzaamheden van het team Milieu en Gezondheid.
- Maatschappelijke opgaven die het werk van M&G raken: klimaat, energietransitie, woningbouwopgave, stikstofreductie.

8. Forensische Geneeskunde

Taakveld: 7.5 | Begraafplaatsen en crematoria

Taaksoort: basis en aanvullend

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage en politie

Doel

De forensische geneeskunde zorgt voor een objectief medisch oordeel over doodsoorzaken, letsels van slachtoffers en de gezondheidstoestand van verdachten en daders. Deze unieke medische discipline staat ten dienste van gemeenten, politie en justitie. De forensische geneeskunde (FG) is van groot maatschappelijk belang: het levert een bijdrage aan het (straf)recht, de openbare orde en is een belangrijke pijler van de publieke gezondheid.

Bij de GGD'en werken artsen en verpleegkundigen die gespecialiseerd zijn in de forensische geneeskunde. Deze forensisch artsen houden zich bezig met de acute medische basiszorg voor arrestanten, het uitvoeren letsel -en zedenonderzoek bij slachtoffers van misdrijven en huiselijk geweld, sporenonderzoek bij verdachten, overlijdensonderzoek en de lijkschouw bij overledenen (bij vermoedens) van niet-natuurlijk overlijden.

In grote lijnen bestaat de Forensische Geneeskunde uit:

- Forensisch Medische Expertise (FME)
- Lijkschouw
- Medische Arrestantenzorg

Het aantal verrichtingen neemt toe, terwijl er landelijk een tekort is aan forensische artsen. Het is door dit tekort keer op keer een uitdaging om capaciteitsproblemen te voorkomen. De reden van de tekorten bij forensisch artsen zit hem in de duur van de opleiding (3 jaar) en de specifieke inhoud van het vak.

Ontwikkelingen

- Samenwerking met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland (KON) bestaande uit GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente.
- Ondanks dat de KON bestaat uit 5 GGD, werken we vanuit 4 werkgebieden, dit vraagt een vermindering van inzet en hiermee zetten we de beperkte capaciteit efficiënt in.
- De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD.
- Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.

- De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op alle drie de taken (FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw) die 24-7 beschikbaarheid betreft neemt forse kosten met zich mee. Dus het samenvoegen van de bovenstaande diensten, maakt de uitvoering van FG kostendekkend.
- Kring Oost Nederland werkt met taakdifferentiatie, dat wil zeggen dat Kring Oost Nederland verpleegkundigen en basisartsen inzet, die niet-complexe en eenvoudige taken kunnen en mogen oppakken.

Enkele cijfers

- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen: 218 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 450 over heel 2023.
- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen na euthanasie: 181 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 284 over heel 2023.

9. Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Taaksoort: aanvullende dienst

Wetgeving: Wpg

Financiering: door COA/GGD GHOR Nederland

Asielzoekers en statushouders in het AZC hebben recht op medische zorg. Het COA financiert deze zorg. De GGD heeft voor deze doelgroep de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheidszorg. Voor asielzoekers richt deze zorg zich op het voorkomen van ziekten, voorlichting en controles. De GGD zorgt voor vaccinaties bij kinderen en controleert de hygiëne in de opvangcentra.

Ontwikkelingen

- Naast asielzoekers en statushouders wordt de aandacht ook gericht op het geven van voorlichtingen aan Oekraïners. De financiering hiervan via een SPUK-regeling is nog niet rond en loopt via de gemeente Wierden voor alle gemeenten in de regio Twente.
- Voor het geven van voorlichtingen aan statushouders is de financiering niet structureel geregeld.

- Er komen steeds meer en ook kleinere AZC's (totaal zijn het er nu 8) en dit vraagt extra en ook flexibele inzet. Een deel van de voorlichtingen wordt 's avonds gegeven. Het samenstellen van homogene taalgroepen is soms lastig.
- De instroom van asielzoekers duurt voort waardoor er steeds meer AZC's komen en er ook steeds meer behoefte is aan voorlichtingen. Voorlichtingen aan statushouders worden gedaan voor zover er mogelijkheden zijn binnen de beschikbare capaciteit.

Enkele cijfers

- Aantal AZC's (waar voorlichting wordt gegeven): 6 (Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Delden, Almelo, Wierden); aantal neemt nog steeds toe.
- Aantal voorlichtingen asielzoekers: 125 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 106 voorlichtingen) - doel 2024 aantal voorlichtingen: minimaal 156; Aantal deelnemers: 1.174 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 1.000).
- Aantal voorlichtingen statushouders: 20 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 33); Aantal deelnemers: 290 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 374)

4. Benchmark AGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (exclusief formatie kinderopvang)	0,1 fte	0,3 fte
2.	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28 fte	0,42 fte
3.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (exclusief euthanasie)	63,9	59,5
4.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (na euthanasie)	42,6	40,1
5.	Formatie infectieziekten, volgens nieuwe norm	9,22 fte	16,4 fte

5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
1	Infectieziektebestrijding IZB (exclusief TBC en SOA)	Algemene taken infectieziektebestrijding: • Kerntaak 1; bestrijden van Infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding. Acteren op de meldingen van individuele casuïstiek, meldingen van uitbraken volgens artikel 26 en signalen en tijdig en adequaat inzetten van benodigde bestrijdingsmaatregelen. • Kerntaak 2; surveillance. Het consequent verzamelen, analyseren en interpreteren van data over infectieziekten met als doel om gericht acties uit te voeren voor het tegengaan van verspreiding van infectieziekten. • Kerntaak 3; beleidsadvisering. Integrale samenwerking met andere GGD-professionals en adviseren, gevraagd en ongevraagd, en ondersteunen van stakeholders en ketenpartners over de publieke gezondheid en het regionale en lokale volksgezondheidsbeleid. • Kerntaak 4; preventieactiviteiten. Het zo goed als mogelijk voorkomen dat mensen een infectieziekte krijgen door te voorkomen dat ze besmet raken en te voorkomen dat besmetting tot ziekte leidt. Ook, maar in mindere mate, bezig met vroege opsporing van een infectieziekte (secundaire preventie) en het beperken van gezondheidsschade door een infectieziekte (tertiaire preventie). • Kerntaak 5; netwerk en regie. Samenwerken met en verbinden van (zorg)professionals en andere ketenpartners om (bedreigingen van) infectieziekten effectief te kunnen voorkomen of indammen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn een Rijksopdracht.	De algemene taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd door een gemeentelijke bijdrage en rijksbijdragen (nog te verwerken in begroting 2025). De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd via SPUK's.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		• Kerntaak 6; voorbereiding op grootschalige infectieziekten uitbraken. Voorbereidingen treffen voor regionale uitvoering van infectieziektebestrijding bij een grootschalige infectieziekte-uitbraak heeft als doel om tijdig en adequaat te kunnen handelen bij een uitbraak. • Kerntaak 7; kennis en onderzoek. Richtlijnontwikkeling en opleiden van voldoende IZB-professionals alsook professionalisering en academisering van het vakgebied. Versterkende taken infectieziektebestrijding: • Versterking infectieziekte (VIP) 2023/2024 • Aansluiting LFI (PP: Pandemische Paraatheid) 2024/2025/2026 • Coronabestrijding 2024 • IV (nieuwe landelijke informatievoorziening) De uitvoering van infectieziektebestrijding is conform richtlijnen RIVM. GGD'en werken in de bestrijding van infectieziekten samen met het RIVM, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en regionale ketenpartners zoals laboratoria, huisartsen, ziekenhuizen en veterinaire artsen. Er is specifieke aandacht voor instellingen waar mensen verblijven of samenkomen die kwetsbaar zijn voor infectieziekten, zoals de VVT-sector (verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg), ziekenhuizen, gehandicaptenzorg, kindercentra, basisscholen en asielzoekerscentra.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.		
2	Inspectie en Hygiëne (I&H)	De belangrijkste taak van is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeenten in Twente die hierin de handhavende rol hebben. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Vragen en signalen of klachten van de burger, gemeenten en beroepsbeoefenaren; • Toezicht in het kader van de Wko bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang; • Toezicht houden op gastouderbureaus en voorzieningen voor gastouderopvang; • Uitvoering van inspecties bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen; • Evenementenadvisering; • Inspectie van privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast is er de technische hygiënezorg die bestaat uit inspecties bij instellingen en voorzieningen waar	Een deel van de taken is een verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. Wettelijke taak voor gemeenten, niet verplicht onderbrengen bij GGD voor: inspectie seksbedrijven en advisering evenementen	Gemeentelijke bijdrage (tarieftaak o.b.v. factuur) Overige bijdrage anders: COA en Veiligheidsregio (evenementenadvisering)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Inspecteren van instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet. Deze inspecties worden verricht in het kader van het Warenwetbesluit tatoeëren en piercen. De GGD is hierin gemandateerd als vergunningverlener; • Inspectie van seksbedrijven; • Afhankelijk van het feit of de GGD wel of niet aangewezen is als toezichthouder van een instelling heeft een THZ inspectie een toetsend karakter (in het geval dat de GGD toezichthouder is) en/of een adviserend karakter (als de GGD geen toezichthouder is).		
3	Tuberculose (TBC)	De doelstelling van de tuberculosebestrijding is preventief (beschermen bevolking tbc besmetting) en curatief (behandelen en begeleiden patiënten met tbc). Taken: • Vroegtijdig opsporen en behandeling patiënten en geïnfecteerden; • Patiëntenbegeleiding (ondersteuning therapietrouw en voorkomen recidieven); • Bron en contactonderzoek; • Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepen); • Het geven van voorlichting; • Melding en rapportage Inspectie, RIVM en de KNCV.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en opbrengsten van de verzekerde zorg, COA en particulieren

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.		
4	Seksuele Gezondheid (SG)	Inzet is gericht op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Er wordt invulling gegeven aan de kerntaken: • Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. • Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar. • Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen • Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid. • Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen. • Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies. • Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk. • Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid. • Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.	Verplichte taak voor gemeenten en verplicht regionaal beleggen. Aanvullende taken zijn in opdracht van het rijk	Gemeentelijke bijdrage Aanvullende taak: Rijkssubsidie (voor aanvullende seksuele gezondheid) Ontwikkeling: gesprek over hoofdlijnenakkoord plaatsgevonden, 10% korting op ASG-regeling

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Aanvullende taken zijn: • Aanvullende seksuele gezondheid (ASG): betreft SOA-zorg voor hoog risicogroepen, en PrEP (veilig en preventief medicijn om te voorkomen dat iemand HIV oploopt) en een vorm keuzehulp voor houden/niet houden zwangerschappen (keuzehulpgesprekken (vroegere FIOM)). • Collectieve preventie • Advies gezonde school: voorlichting op (middelbare) scholen		
5	Centrum Seksueel Geweld (CSG)	Het CSG biedt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeenbrengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk. Centrumgemeente Enschede is opdrachtgever. Het CSG verleent ook medische zorg, zoals het geven van vaccinaties, morning-afterpil en zwangerschapstest verleend. Na het bezoek wordt nazorg verleend en psycho-educatie gegeven. Samen met een arts/psycholoog wordt er een inschatting gemaakt of verdere medische en psychosociale hulpverlening noodzakelijk is. De getroffene wordt door het CSG gedurende de eerste 4-6 weken begeleid. Het CSG beantwoordt consultatie vragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld.	Verplichte taak voor gemeenten (Wmo). Landelijk centrum seksueel geweld heeft bepaald dat er 16 locaties zijn verspreid over Nederland.	Financiering via centrumgemeente (Enschede) <u>Ontwikkeling:</u> Op basis van aangepaste uitgangspunten subsidie nog aanpassen (omhoog)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Landelijk wordt er een website beheerd en wordt er ook een chatfunctie aangeboden.		
6	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	Doel van deze dienstverlening is het beschermen van de: • volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar als gevolg van bijvoorbeeld brandveiligheid door volgepakte woningen; • beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/of voorzien van basale medische zorg. Hiertoe zijn de meldpunten woningvervuiling en zorgwekkend gedrag (inclusief politiemeldingen) ingericht.	Verplichte taak voor gemeenten. Mag regionaal worden belegd. Gemeenten zijn verplicht om meldingen aan te kunnen nemen.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage voor woningvervuiling. Overige bijdrage gemeenten betreffen aanvullende taken van gemeenten (zie hoofdstuk 6) Voor politiemeldingen is er (i.s.m. gemeenten) via een ZonMw-subsidie extra incidentele financiering voor 2024 t/m juli 2025.
7	Milieu en Gezondheid (M&G)	M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Centraal staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid. Een divers werkveld variërend van gezondheidkundige risicobeoordelingen van verontreinigingen in de bodem of lucht, verstoring door geluid, geur, licht, straling maar ook nazorg bij rampen en incidenten. Basistaken zijn: • Signaleren van de ongewenste situaties • Adviseren van de bevolking over risico's. Dit is inclusief gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen. Of bijvoorbeeld adviseren over gezondheidsrisico's bij schimmel in woningen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		- Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting. - Het verrichten van onderzoek.		
8	Forensische Geneeskunde (FG)	Belangrijkste werkzaamheden zijn lijkschouw, forensisch medisch onderzoek (en letselschade interpretaties), euthanasie, medische arrestantenzorg en bloedproeven. Er wordt samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland om tekort aan forensische artsen op te vangen. De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op de taken FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw die 24-7 beschikbaarheid betreft, brengen forse kosten met zich mee. Het samenvoegen van de bovenstaande diensten maakt de uitvoering van FG kostendekkend. De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD. Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.	Verplichte taak voor gemeenten, Mag regionaal worden belegd Uitvoering FME en MAZ is een aanvullende dienst. De aanbesteding MAZ loopt.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 is een extra incidentele bijdrage (overige bijdrage gemeente). Overige bijdrage anders: MAZ en FME Politie
9	Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	Betreft activiteiten gezondheidsbevordering asielzoekers en statushouders die verblijven in AZC's, met als doel kennis over gezondheidsthema's te vergroten. Er worden op locaties voorlichtingen gegeven over thema's: Gezond in Nederland, Gezondheidszorg in Nederland, Omgaan met stress, Opvoeden in twee culturen, Roken, Voeding, Seksuele gezondheid en Veilig zwemmen De vraag ontstaat om ook voorlichting aan Oekraïners te geven.	Dit betreft een rijksopdracht met middelen van gemeenten.	De COA financiert via GGD GHOR de voorlichting aan asielzoekers. Nog geen financiering voor voorlichting Oekraïners.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	I&H Inspectie gastouders 100%	Dit is een uitbreiding op de wettelijke taak. 3 gemeenten kiezen voor 100% inspectie op de gastouders.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede	Lokaal
2	Nu niet zwanger (valt onder SG)	Zet zich in op het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Het is een onderdeel van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start dat zich richt op de eerste duidend dagen van een kind. AGZ levert projectleiding en inhoudelijk coördinator. Trainingen in het werkveld die met kwetsbare doelgroepen te maken hebben. Ook contact met de mensen zelf. Vanaf 1 oktober 2024 zijn alle 14 gemeenten aangehaakt. Het project loopt formeel tot 1 mei 2025. Op verzoek van gemeenten wordt een voorstel voor het AO voorbereid om dit project te continueren. Project heeft effect.	Gemeentelijke bijdrage van alle 14 gemeenten	Lokaal
3	Gezondheidssprekuur dak en thuislozen (valt onder OGGZ)	Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg. Naast de reguliere opvang wordt ook een avondsprekuur gehouden in de locatie waar winternacht opvang is georganiseerd.	Maatwerk via de centrumgemeente Enschede	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
4	Wijk GGD (valt onder OGGZ)	Het doel van dit project is om een snelle(re) signalering van personen met verward- en zorgwekkend gedrag te herkennen en zo op het juiste moment te kunnen voorzien in de zorgbehoefte van deze persoon. Relevante subdoelen zijn het in kaart brengen van verwarde personen, het inzetten op een daling van het aantal meldingen van overlast door verwarde personen bij de politie en het bereiken van een beter samenwerkingsverband tussen politie, sociale wijkteams, bemoeizorg, crisisdiensten en binnen de zorgstructuur van de betreffende gemeente. Mogelijk starten binnenkort nog 2 gemeenten (Hof van Twente en Oldenzaal).	Maatwerk financiering voor de gemeenten Borne, Haaksbergen, Tubbergen, Dinkelland en Almelo	Lokaal
5	Schoonmaakbudget OGGZ	Uitvoeren van schoonmaakacties en situaties waarin inwoners vanwege een stoornis of gedragsproblematiek hun huis vervuilen en geen draagkracht hebben om de rekening (volledig) zelf te betalen.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede.	Lokaal
6	Hoofunctie meldpunt zorgwekkend gedrag OGGZ	Voordat een burgemeester een crisismaatregel kan nemen, moet de betrokkene worden gehoord. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoofunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.	Maatwerk financiering door de deelnemende gemeenten. Eén gemeente maakt geen gebruik van deze dienst.	
7	Reizigerszorg	GGD Twente heeft reizigersadvies en reizigersinenting (vaccinaties) aan Travel Health Clinic (THC) overgedragen. Health Clinic verzorgt de spreekuren. De artsen van de GGD zijn medisch eindverantwoordelijk en ook op de website van de GGD wordt voor reizigersadvies verwezen naar THC.	Geeft financieel voordeel voor gemeenten	

7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente⁶

Team	Lasten	Overige bijdrage gemeente	Overige bijdrage anders	Gemeentelijke bijdrage	Fte
Infectieziektebestrijding (IZB)	€ 1.012.140	€ 0	€ 126.486	€ 885.654	9,22
Inspectie & Hygiëne (I&H)	€ 1.076.107	€ 1.308.215	€ 37.456	-€ 269.565	12,64
Tuberculose (TBC)	€ 742.121	€ 0	€ 128.400	€ 613.720	6,56
Seksuele Gezondheid (SG)	€ 1.598.043	€ 0	€ 1.177.230	€ 420.814	12,33
Centrum Seksueel Geweld (CSG)	€ 207.376	€ 207.376	€ 0	€ 0	0,50
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	€ 958.693	€ 310.468	€ 0	€ 648.225	6,78
Milieu & Gezondheid (M&G)	€ 489.973	€ 0	€ 0	€ 489.973	2,83
Forensische geneeskunde (FG)	€ 1.457.459	€ 514.634	€ 525.857	€ 416.968	3,86
Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00
Reizigerszorg (RAV)	€ 33.441	€ 0	€ 86.170	-€ 52.729	0,00
Totaal	€ 7.575.353	€ 2.340.693	€ 2.081.599	€ 3.153.060	54,72

8. Gebruikte bronnen

- Afdelingsplan en werkplannen GGD-AGZ 2024
- Begroting SamenTwente 2024
- Benchmark GGD-GHOR Nederland 2021
- Adviesrapport 'De kerntaken van de infectieziektebestrijding' (september 2022)
- Gesprekken en documenten van medewerkers team AGZ

⁶ 'Projecten', waaronder COVID-19-vaccinatiecampagne en Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid (VIP), zijn uit het financieel overzicht gelaten. De financiering ervan loopt via het Rijk. Op diverse onderdelen moeten nog actualisaties zowel in euro's als in fte's plaatsvinden, bijvoorbeeld in verband met subsidies, etc. Dit heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage.

GGD-Staf

1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de **Wet Publieke gezondheid (Wpg)** verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken)⁷.

- Artikel 2, lid 2a: het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking;
- Artikel 2, lid 2b: het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie;
- Artikel 2, lid 2c: het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- Artikel 2, lid 2d: het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering;
- Artikel 15: Het college van burgemeester en wethouders draagt er zorg voor dat de gemeentelijke gezondheidsdienst beschikt over deskundigen op de volgende terreinen:
 - a. sociale geneeskunde,
 - b. epidemiologie,**
 - c. sociale verpleegkunde,
 - d. gezondheidsbevordering, en**
 - e. gedragswetenschappen**
- Artikel 16: Voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg vraagt het college van burgemeester en wethouders advies aan de gemeentelijke gezondheidsdienst.

⁷ Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>

B. De wettelijke basis voor crisisbeheersing van de GGD SamenTwente

Wet Veiligheidsregio's, Art. 33 (lid 1 t/m 3)⁸: GGD Twente is bij rampen en crises verantwoordelijk voor 4 processen. Dit zijn medische milieukunde (MMK), infectieziektebestrijding (IZB), psychosociale hulpverlening (PSH) en gezondheidsonderzoek na ongevallen en rampen (GOR). Het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) beschrijft de taakverdeling en samenwerking bij deze 4 processen tijdens een ramp:

1. Infectieziektebestrijding: bij infectieziekte-uitbraken, zoals corona.
2. Medische milieukunde: zoals bij een ontploffing of bij een brand waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen.
3. Psychosociale hulpverlening: coördinatie van de psychosociale hulpverlening, bijvoorbeeld bij opvang van slachtoffers na een ramp, bij gezinsdrama's, of zedenzaken.
4. Gezondheidsonderzoek bij rampen: bij een crisis waarbij behoefte is aan advies over of inzet van een gezondheidsonderzoek.

GGD Twente heeft een aantal crisiscoördinatoren. Tijdens een ramp of crisis zitten zij het crisisteam voor en pakken de coördinatie op. Deze crisiscoördinatoren hebben om de beurt dienst (24/7 piket). Er is altijd 1 crisiscoördinator beschikbaar. Het crisisteam komt in actie in afstemming met de directeur Publieke Gezondheid.

Organisatieonderdeel:	GGD - Staf
Programma uit begroting:	Volksgezondheid
Taakveld:	Volksgezondheid (7.1) Crisisbeheersing en brandweer (1.1)
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	a. Wet publieke gezondheid b. Wet veiligheidsregio's
Wel/niet verplicht GR	Ja

⁸ Wet veiligheidsregio's, artikel 33: [Wet veiligheidsregio's - BWBR0027466 \(overheid.nl\)](https://wetten.overheid.nl/BWBR0027466)

2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)

Organisatie

De stafafdeling voert als onderdeel van de GGD publieke gezondheidstaken uit voor de veertien gemeenten. Vanuit team EGB werken epidemiologen/onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid nauw met elkaar samen, om zo bij te dragen aan beleid dat leidt tot een gezond(er) Twente. Hoewel de stafafdeling organisatorisch als plek van expertise, onderzoek en (beleids)advies separaat is georganiseerd binnen de GGD, is het evident dat de Staf ten dienste staat aan de hele GGD.

- EGB geeft gemeenten inzicht in de gezondheid van de Twentse bevolking. Daarmee kunnen zij de juiste prioriteiten voor hun beleid te stellen.
- EGB ondersteunt gemeenten bij het maken van samenhangend beleid dat op effectieve manier zorgt dat inwoners van Twente gezond worden, zijn en blijven.
- EGB levert kennis over hoe je groepen mensen beweegt tot gezond gedrag. Op basis van GGD onderzoeksdata (trends), maatschappelijke signalen en analyse van laatste wetenschappelijke inzichten brengen we risicofactoren en kansen in beeld en maken we de vertaalslag naar handelingsperspectieven die gemeenten gebruiken voor de lokale uitvoering.

Naast epidemiologie, gezondheidsbevordering en advies publieke gezondheid, wordt binnen de afdeling ook uitvoering gegeven aan de GGD-taken ten aanzien van crisisbeheersing.

Om nog beter te kunnen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen en vragen vanuit de gemeenten, is in 2024 de ontwikkeling in gang gezet om proactief kennis en expertise te ontsluiten voor zowel de GGD als voor de gemeenten.

Formatie

Epidemiologie: 5,67 fte

Beleid: 3 fte

Gezondheidsbevordering: 2,8 fte

Gezonde Generaties in Twente

Gezondheid is ons grootste goed, als mens en als (Twentse) samenleving. Ondertussen zijn de uitdagingen voor onze publieke gezondheid stevig. Vanwege vergrijzing en toenemende druk op de zorg, bestaat steeds meer het besef dat er veel winst valt te behalen in de beweging naar de voorkant, waarin een gezonde samenleving centraal staat. En dat is nodig, want de urgentie is hoog⁹. Het is onacceptabel dat er grote gezondheidsverschillen zijn in Twente en dat daarin zelfs een kloof is tussen Twente en de rest van Nederland. Daarom hebben we met elkaar afgesproken om te sturen op het verkleinen van deze kloof. Deze ambitie is uitgewerkt in de langjarige regionale visie op Publieke Gezondheid¹⁰, die is vastgesteld door alle veertien gemeenten en GGD Twente. De visie beschrijft drie uitgangspunten voor het werken aan gezondheidsvraagstukken (brede kijk op gezondheid, samenhang in beleid, gericht investeren voor gelijke kansen) en geeft focus door een keuze in gezondheidsthema's: mentale gezondheid, leefstijl, beschermen & vaccineren en leefomgeving. Deze thema's passen bij de geschetste landelijke ontwikkelingen, de gezondheidsmonitors, en sluiten naadloos aan op de drie ontwikkelrichtingen van SamenTwente: versterken veerkracht, normaliseren en versterken preventie.

In de actualiteit: relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- De afgelopen periode zijn op landelijk niveau diverse akkoorden gesloten tussen gemeenten, zorgkantoren en zorgpartijen. Om met een integrale aanpak te zorgen voor een gezonde generatie in 2040. Een generatie met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis¹¹. Deze akkoorden passen bij bovenstaande ingezette koers in Twente.
- In november 2024 publiceert het RIVM de nieuwe Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). Deze beschrijft drie grote opgaven:
 1. Toenemende ongezondheid van Nederlanders, onder andere op leefstijl (overgewicht en middelengebruik), leefstijl gerelateerde aandoeningen (hart- en vaatziekten en diabetes) en mentale gezondheid. In Twente liggen de percentages overgewicht, obesitas en overmatig alcoholgebruik ruim boven het landelijk gemiddelde. Ook ligt het percentage rokende en vappende jongeren in Twente hoger dan landelijk. Twente volgt de landelijke ontwikkeling dat we onder alle doelgroepen steeds meer mentale problematiek zien.

⁹ Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA): [pdf \(overheid.nl\)](https://overheid.nl)

¹⁰ Gezonde generaties in Twente. Een visie op de publieke gezondheid in Twente. 2023

¹¹ [Onder meer Nationaal Preventieakkoord \(NPA\)](#), [Landelijke Nota Gezondheidsbeleid \(2020-2024\)](#), [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#) en het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#).

2. Stijging van de zorgvraag door vergrijzende bevolking. Twente is een sterk vergrijzende regio. De verwachting is dat het percentage ouderen in Twente tussen 2020 en 2040 verdubbelt. Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder ligt in de regio Twente hoger dan het gemiddelde in Nederland. Aan deze stijgende zorgvraag kan moeilijker worden voldaan vanwege krapte op de arbeidsmarkt van zorgpersoneel. En met minder volwassenen (18-65-jarigen) per oudere (65+), zal de druk op mantelzorg ook groter worden. Het gemiddelde mantelzorgpotentieel ligt in Twente lager dan het landelijk gemiddelde en daalt in de periode 2023 tot 2040 van 8,5% naar 3,6%.
 3. De invloed van leefomgeving op gezondheid. We gaan een toekomst tegemoet waarin we steeds vaker geconfronteerd zullen worden met chronische aandoeningen en infectieziekten. Daar zullen we onze leefomgeving en leefgewoonten op aan moeten passen. Klimaatverandering zorgt voor andere infectieziekten in onze leefomgeving. Ook de energietransitie heeft invloed op het landschap en de leefomgeving. Het is belangrijk om gezondheid mee te nemen in de planvorming voor het inrichten van de leefomgeving.
- Zowel in onze eigen werkzaamheden als in het contact met gemeenten, merken we dat er een toenemend besef is dat inzetten op gezondheid complex is, en wat anders vraagt dan het voorkomen van ziekte. Werken vanuit ‘Positieve Gezondheid’ staat veelal beschreven in beleidsstukken, maar het daadwerkelijk denken en handelen vanuit een brede kijk op gezondheid is in de praktijk een uitdaging.
 - De eigenaren van het langjarige visiestuk op Publieke Gezondheid, zijn ook deelnemers in/eigenaar van Twentse Koers. Inzet is deze preventie-infrastructuur goed en duurzaam te verbinden met de GGD, om zo voor de toekomst een versterkte basisstructuur publieke gezondheid te realiseren (zie bijlage voor de rolverdeling GGD – Twentse Koers).
 - Steeds meer gemeenten gebruiken data in toenemende mate als belangrijke input voor gezondheidsbeleid. Een mooie ontwikkeling, die resulteert in een stijgende vraag naar doorlopende (lokale), actuele cijfers en aanvullend kwalitatief onderzoek. Hierover is zorgvuldige afstemming met Kennispunt Twente.

3. Enkele cijfers

Met de Gezondheidsmonitors geeft GGD Twente een overzicht van de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van de Twentse bevolking. De gegevens worden gebruikt om (gezondheids-)beleid te maken op lokaal, regionaal en landelijk niveau. De Gezondheidsmonitors zijn grootschalige vragenlijstonderzoeken. Per doelgroep (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) verzamelt GGD Twente op een gelijke wijze lokale en regionale cijfers.

	Aantal respondenten vragenlijst onderzoeken				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kind (ouders van 0-12-jarigen)		11.587			

Jeugd (klas 2 en 4 van de middelbare school)			5.379	9.273	
Jongvolwassenen (16 t/m 25-jarigen)			3.584		6.300
Volwassenen en ouderen (18 t/m 64-jarigen en 65-plussers)	24.242		14.146		
Verdiepende onderzoeken (panelonderzoeken)			Hoge energie-prijzen = 1.800	Sociale bezig-heden = 2.043 Koel blijven bij hitte = 1305 Alcohol drinken is normaal, of toch niet = 1.688	Vallen en voorkomen vallen = 1.936

4. Benchmark

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021¹²

		Twente	Gemiddeld landelijk
1	Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
2	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners ¹³	1,03	1,5
3	GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%

¹² [GGD-Benchmark-2021-definitief.pdf \(ggdghor.nl\)](#)

¹³ Totaal aantal fte binnen gehele GGD. Dus ook gezondheidsbevordering van organisatieonderdelen AGZ en JGZ.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding/wat doen we daarvoor	Afwegingskader
1	Gevraagd en ongevraagd inhoudelijke en procesmatige advisering Publieke Gezondheid aan Twentse gemeenten, GGD intern en/of maatschappelijke partners.	1.1 Vertalen landelijk beleid, trends en agendasetting van relevante gezondheidsonderwerpen, naar zowel intern (voor AGZ, JGZ, MT, CMT) als regionaal en lokaal. Voorbeeld: Positieve Gezondheid, invoering Omgevingswet en wijziging wet integrale suïcidepreventie. 1.2 Intermediair tussen landelijk en regionaal/lokaal (o.a. GGD/GHOR, VWS, RIVM, Trimbos) ten behoeve van lokale advisering. 1.3 Contact met regionale kennispartners (o.a. UT en Saxion) 1.4 Inhoudelijke- en procesondersteuning bij vraagstukken op het gebied van en/of het mede formuleren van lokaal gezondheidsbeleid. Onder meer op basis van data uit de Twentse gezondheidsverkenning. Voorbeeld: ontwikkeling regionale visie, input voor lokale gezondheidsnota's – inclusief GALA. 1.5 Inhoudelijke- en procesondersteuning van ambtelijke werkgroepen in het kader van regionale samenwerking. 1.6 Inhoudelijke- en procesondersteuning regionale preventie infrastructuur Twentse Koers (verbinding met de hele GGD). 1.7 Attenderen op of penvoerderschap relevante subsidieaanvragen. Voorbeeld: ZonMw calls gezonde leefomgeving (gemeente Losser/Wierden) en mentale gezondheid. 1.8 Relatiebeheer 14 gemeenten. Bijvoorbeeld beantwoording raadvragen. 1.9 Interne beleidsondersteuning- en advisering. Denk aan: in kaart brengen JGZ instroom jeugdigen, stand van zaken in kaart brengen prenataal huisbezoek alle 14 gemeenten, advisering rondom invoeren nieuwe Wet integrale suïcidepreventie.	Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 2 b en c (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), maar niet verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen. Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 16 (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), en verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen.

2	Gezondheidsbevordering: adviezen gezonde leefstijl	2.1 Advisering op alcoholontmoediging, denk aan ontwikkeling Toolkit alcoholontmoediging - GGD Twente, en regionale werkgroepen met diverse samenwerkingspartners, landelijke campagnes agenderen. 2.2 Advisering op rookvrij. Waaronder concretisering landelijke beweging Rookvrije Generatie en lokale ondersteuning. 2.3 Advisering terugdringen drugsgebruik, waaronder lokale plan van aanpak middelengebruik. 2.4 Advisering gezonde leefomgeving, waaronder deelname regionale omgevingstafel, programmamanagers overleg Omgevingswet. 2.5 Mentale gezondheid, naast onderzoek afstemming met JGZ en Twentse over een integrale aanpak.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd voor gezondheidsbevordering en die worden gefinancierd door inwonerbijdragen. De gemeenten hebben deze taken aan de GGD toegewezen. Het gaat om een verplichting gerelateerd aan artikel 2 lid d, het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering. Punten 2.1 t/m 2.3 (2.5 in verkenning tot planvorming) betreffen taken waarvoor de gemeenten (collectief) opdracht hebben gegeven vanuit Lokale preventieakkoorden, met daarin opgenomen uitgangspunten vanuit de Bestuursagenda 2020-2023. Nu zijn deze vastgelegd in het Regioplan Twente (vanuit IZA/GALA) waar aanpak middelengebruik is opgenomen en wordt uitgevoerd met (project)leiding vanuit GGD¹⁴.
3	Onderzoeken en monitoren: inzicht geven in de gezondheidssituatie van kinderen, jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen. Ter ondersteuning van gemeenten, GGD, maatschappelijke partners, Twentse inwoners.	3.1 Ontwikkelen, uitzetten, analyseren en rapporteren¹⁵ van grootschalige vragenlijstonderzoeken voor vier doelgroepen (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) op regionaal, gemeente- en wijkniveau. 3.2 Onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid duiden en presenteren gezamenlijk onderzoeksresultaten. Zij vormen handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners. Om zo de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van doelgericht lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en verplicht regionaal aan de GGD zijn toegewezen, gefinancierd door inwonerbijdrage. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. *Noot: Kindmonitor en Monitor Jongvolwassenen worden nog niet regulier in landelijk verband uitgevoerd.
4	Datagedreven werken, om zo data (nog beter) te laten werken voor gemeenten.	4.1 Beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten en andere gezondheidsgerelateerde informatie via onze digitale database www.twentsegezondheidsverkenning.nl voor gemeenten en inwoners. 4.2 Beantwoorden actuele maatschappelijke vraagstukken door het uitvoeren van panelonderzoeken. 4.3 Verdiepend (kwantitatief of kwalitatief) onderzoek op gezondheidsmonitors. Dit brengt risicogroepen in kaart en biedt mogelijkheden om belangrijke gezondheidsthema's nader te duiden.	Dit is geen wettelijk verplichte taak van gemeenten, maar opgenomen in strategische koers 2022: Leidende principes SamenTwente: 'Wij werken datagedreven en kennis gestuurd en zijn een lerende organisatie'. Alle acties worden gefinancierd door inwonersbijdragen.

¹⁴ [Regioplan Twente | Twentse Koers](#)

¹⁵ Rapportage van regionale (Twente) en lokale (gemeente en/of wijken) onderzoeksresultaten d.m.v. tabellenboeken en online rapportages op onze www.twentsegezondheidsverkenning.nl.

		4.4 Afstemming en samenwerking zoeken met interne en externe organisaties, zoals Kennispunt Twente, Twentse Koers. Denk aan totstandkoming Regiobeeld Twente 2023¹⁴. 4.5 Datagedreven werken binnen de GGD aanjagen om goed onderbouwd keuzes te kunnen maken (voor betere zorg en/of optimaliseren werkprocessen); voor nadere duiding van trends en te bepalen beleid en interventies. 4.6 Doorontwikkeling datagedreven werken om de beleids- en besluitvorming van SamenTwente, de gemeenten, maatschappelijke partners en samenwerkingsverbanden in onze regio (nog meer en beter) te onderbouwen.	
5	Gezondheidsonderzoek bij rampen	In geval van een incident, crisis, groot ongeval of ramp wordt op verzoek van het bevoegd gezag onderzoek gedaan naar de psychische en/of fysieke gezondheidseffecten op de getroffen inwoners (bijv. Monstertruckdrama Haaksbergen). Dit levert gegevens op voor de hulpverlening en geeft het signaal af dat getroffen serieus worden genomen.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en aan de GGD zijn toegewezen. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
6	Crisisbeheersing. GGD Twente is voorbereid op de uitvoering van haar taken ten tijde van crisis	Omdat de GGD ook een crisisorganisatie is, is hier een onderdeel voor ingericht. Het onderdeel crisisbeheersing gaat over het actueel houden van de planvorming in voorbereiding op crisis en het trainen en geoefend houden van de medewerkers die een rol hebben tijdens crisis. Daarvoor vindt ook afstemming plaats met de GHOR. De GGD dient te allen tijde klaar te staan om bovenstaande processen uit te voeren: • Onderhouden van planvorming • Trainen en geoefend houden crisisfunctionarissen (OTO) • Afstemming met de VRT /GHOR • Afstemming met ketenpartners in de regio • 24/7 bereikbaar zijn voor crisiscoördinator en PSH-procesleider De crisiscoördinator coördineert het proces publieke gezondheidszorg en adviseert de algemeen commandant geneeskundige zorg (ACGZ) daarover. Dit is een 24/7 piketfunctie.	Dit zijn taken die in de Wet Veiligheidsregio's zijn vastgelegd en verplicht aan de GGD zijn toegewezen.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Financiering	Regionaal/lokaal
1.	Ondersteuning Senioren Op Eigen Kracht (SOEK) voor 10 gemeenten; o.a. een kwaliteitsimpuls geven aan SOEK (gesprekskaarten op basis van positieve gezondheid) en agendasetting gezondheid senioren.	Het gaat hier om een taak waar 10 gemeenten gebruikmaken van de dienstverlening van de GGD.	
2.	Regionale coördinatie JOGG voor 11 gemeenten; ondersteuning bij implementatie van JOGG-aanpak. Inzet op samenwerking en verbinding in de regionale aanpak en onderlinge uitwisseling tussen gemeenten. Regie op het regionale plan van aanpak en de ontwikkelingen en onderdelen die op Twents niveau opgepakt kunnen worden. Aanspreekpunt voor het landelijke JOGG-bureau.	Het gaat om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven, maar 11 gemeenten deelnemen.	
3.	Mentale gezondheid: maatwerk kwalitatief onderzoek Haaksbergen, verkenning in afstemming met themalijn Twentse Koers)	Financiering door gem. Haaksbergen en deel GGD vanuit GALA (versterking expertisefunctie GGD)	Lokale uitvoering, regionale kennisversterking
4.	Gezonde leefomgeving: kwalitatief actie onderzoek deelname traject met Losser en Wierden.	Maatwerk: Subsidie ZONMW	Lokaal
5.	In opdracht van gemeenten onderzoek uitvoeren naar specifiek onderwerpen. Denk aan wijkprofielen, middelengebruik, sport en bewegen.	Financiering door desbetreffende gemeente.	Lokaal

7. Financiën Staf in SamenTwente

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente
Totalen financieel	1.079.400		1.079.400		1.079.400
% totaal SamenTwente	1,7%		1,7%		2,6%
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
Adv. Lokaal gezondheidsbeleid	346.300			346.300	
Inzicht in gezh. Situatie /TGV	271.100			271.100	
Epidemiologisch onderzoek	230.700			230.700	
Gezondheidsbevordering	321.300			321.300	

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid

● Preventie en gezondheid

Twentse Koers en GGD
Samenwerken en versterken

 	
GGD: • Kennispartner • Uitvoering • Langdurige (bredere) opdracht • Eigenaar van Twentse Koers	Twentse Koers: • Aanjagen en versterken • Domeinoverstijgend verbinden • Projectmatig: afgebakend

Twentse Koers

VTT

1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente

In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 zijn de taken en bevoegdheden van Veilig Thuis geregeld.

Volgens de wet heeft Veilig Thuis de volgende taken:

- Advies geven over geweld in afhankelijkheidsrelaties;
- Meldingen in ontvangst nemen;
- Veiligheidsbeoordeling: Onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- De nodige vervolgstappen in gang zetten in de vorm van overdragen naar vrijwillige hulp, de Raad voor de Kinderbescherming informeren en/of melding doen bij de politie;
- Terugkoppeling aan de melder en betrokkenen;
- Monitoren of de veiligheidsvoorwaarden worden nageleefd.

Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis heeft deze wettelijke taken uitgewerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019.

Organisatieonderdeel:	Veilig Thuis Twente
Programma uit begroting:	Toegang en eerste lijnsvoorziening
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)
Tevens uitvoering geven aan:	Maatwerktaken voor Twentse gemeenten, zoals inzet van juridische, gedragswetenschappelijk expertise, het uitvoeren van de crisisdienst, het uitvoeren van het tijdelijk huisverbod en het geven van voorlichting.
Wel/niet verplicht GR	Het is niet verplicht om Veilig Thuis in een GR onder te brengen. Het moet wel een juridische entiteit zijn. De gemeente kan kiezen voor:

	• VTT uit te laten voeren door een gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijke vorm) • VTT uit te laten voeren door een private organisatie, bijvoorbeeld een stichting. Er zal landelijk een keuze worden gemaakt voor een variant. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat er nog keuzevrijheid is. Welke kant het op gaat is nog niet duidelijk, maar op basis van het AEF-rapport over de varianten van de Regionale Veiligheidsteams binnen het toekomstscenario lijkt een publiekrechtelijke variant meer waarschijnlijk.

2. De context van VTT

Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Elke regio heeft een eigen Veilig Thuisorganisatie. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning. Zowel aan slachtoffers, plegers en omstanders als professionals.

In de afgelopen jaren is het aantal meldingen dat VTT ontving sterk gestegen. Datzelfde geldt voor het aantal adviezen dat VTT heeft gegeven. Deze groei heeft ertoe geleid dat er wachtlijsten zijn ontstaan en dat het niet meer lukt om te voldoen aan de wettelijke doorlooptijden. Ook is de focus vrijwel volledig op het primaire proces komen te liggen, ten koste van maatwerktaken als het geven van voorlichtingen, het aansluiten bij MDO's en het aansluiten bij regionale werkgroepen en ontwikkelingen.

Enkele cijfers (op jaarbasis over 2023)

- 4214 meldingen van geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 3470 adviezen over geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 437 keer een vervolg binnen VTT (onderzoek of voorwaarden en vervolg)
- 579 monitormomenten
- 1900 meldingen zijn opgepakt door het crisisteam
- Er is 85 keer een tijdelijk huisverbod opgelegd

Onderstaand kader geeft een beeld van het type meldingen dat VTT ontvangt:

- Een 11-jarig meisje moest toezien hoe haar vader haar moeder met een mes levensbedreigend verwondde.
- Twee kinderen van 2 en 5 jaar zijn door de spoedeisende psychiatrie aangetroffen bij een psychotische moeder.
- Een meisje van 14 jaar vertelt op school dat ze niet meer naar huis wil, omdat haar stiefmoeder haar achterstelt ten opzichte van haar halfzusjes.
- Een 16-jarig meisje loopt vlak voor de zomervakantie weg omdat ze bang is uitgehuwelijkt te worden.
- Een verslaafde vrouw meldt zich na acht maanden zwangerschap bij het ziekenhuis voor de eerste zwangerschapscontrole.
- Een 4-jarige jongen is alleen thuis en staat te huilen in een open raam op de derde verdieping.
- Een dementerende vrouw wordt door haar dochter vastgebonden, zodat ze zelf even rustig weg kan om boodschappen te doen
- Een volwassen zoon woont bij zijn hulpbehoevende vader en heeft beschikking over de bankpas. Geld van vader gaat op aan drugs
- Een baby van enkele dagen wordt door de kinderarts gemeld vanwege ernstig, levensbedreigend en onverklaarbaar letsel

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

Het is deels gissen wat de oorzaak is van de toename van het beroep dat op Veilig Thuis wordt gedaan, maar de feitelijkheid is dat dit gebeurt. Wat de professionals zien is dat er bijvoorbeeld vaker dan voorheen sprake is van jong volwassenen langer thuis moeten blijven wonen omdat zij geen woning kunnen vinden, of ouders die tijdens en na een scheiding in hetzelfde huis wonen. Ook is een toename zichtbaar in mentale problemen. Verder is vanuit de Twentse visie Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling regelmatig aandacht voor dit thema gevraagd bij professionals, wat mogelijk ook bijgedragen heeft aan de toename van meldingen. Een andere verklaring is dat Huiselijk Geweld en kindermishandeling daadwerkelijk is toegenomen in de afgelopen jaren.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

In juli 2023 is het Programmaplan ‘Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming’ gepubliceerd. In dit programmaplan is op hoofdlijnen geschetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo’n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Het Toekomstscenario gaat uit van de volgende organisatie en werkwijze¹:

- Om kinderen en volwassenen (0 – 100), gezinnen en huishoudens heen staat het lokaal (wijk)team dat hulp verleent.
- Er is voor een gezin of huishouden één vast gezicht binnen het lokaal (wijk)team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit een op te richten regionale veiligheidsorganisatie met als werknaam regionaal veiligheidsteam.

- Het regionaal veiligheidsteam heeft (ten opzichte van het lokaal team) aanvullende expertise en bevoegdheden op gebied van veiligheidsvraagstukken in gezinnen en huishoudens. In deze organisatie zouden functies van de GI's, Veilig Thuis en de RvdK samengebracht worden, waarbij nog wordt gekeken of de nu beoogde functies passend zijn of juist anders moeten worden ingevuld dan wel aanvulling behoeven. Intussen is helder dat de toetsende functie van de RvdK niet past binnen het regionaal veiligheidsteam.
- Professionals van lokale teams, regionale veiligheidsteams en specialistische aanbieders werken gezins-/ systeemgericht en in gezamenlijkheid (integraal) aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld.

In Twente heeft een werkgroep bestaande uit Gemeenten, Jeugdbescherming Overijssel, Raad van de Kinderscherming en VTT in 2023 reeds gezamenlijk nagedacht over verdergaande samenwerking in pilot-vorm, in voorbereiding op de komst van het toekomstscenario. Deze pilots zijn niet gestart, onder meer wegens het niet tijdig kunnen leveren van de personele bezetting door deelnemers in het toekomstige regionale veiligheidsteam en door het vertrek van de projectleider. Centrumgemeente Enschede heeft intussen HHM opdracht gegeven om dit voor Twente weer vlot te trekken.

De ministeries van VWS en V&J zijn voornemens in september een voorkeursvariant te kiezen voor de vormgeving van de RVT's. Op dit moment is niet duidelijk of dit gehaald gaat worden.

3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
1	Wettelijke taken Veilig Thuis Veilig Thuis Twente voert de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling uit	• Verstrekt advies en biedt zo nodig ondersteuning aan degene die een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling, over de stappen die hij of zij kan ondernemen. • Fungeert als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. • Onderzoekt of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling (dienst Onderzoek). • Beoordeelt of er na een melding stappen gezet moeten worden en zo ja welke veiligheidsvoorschriften te stellen (w.o. dienst Voorwaarden en Vervolg). • Schakelt zo nodig passende hulpverlening in. Hier ligt het primaat lokaal, maar Veilig Thuis Twente kan hierin vanuit haar wettelijke taken en bevoegdheden een rol spelen. Dit speelt in de praktijk vooral bij crisissituaties. • Stelt zo nodig de politie of de Raad voor de Kinderbescherming in kennis van een melding. Als VTT een verzoek tot onderzoek indient bij de Raad voor de Kinderbescherming, stelt VTT de gemeente daarvan meteen of uiterlijk de eerst volgende werkdag in kennis • Rapporteert terug aan de melder over wat VTT met de melding heeft gedaan • Monitoren gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
2	Crisisdienst uitvoeren voor de 14 Twentse gemeenten. Functioneert als crisisdienst voor huiselijk geweld en vermoedens van kindermishandeling. Daarnaast neemt de crisisdienst van VTT andere spoedeisende situaties in behandeling.	- de crisisdienst, die (telefonisch en zo nodig eerste bezoek), 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar en inzetbaar is, bij meldingen van huiselijk geweld, vermoedens van kindermishandeling en andere spoedeisende situaties. Aansluitend kan de crisisdienst van VTT zo nodig direct verwijzen naar en voorzien in warme overdracht naar crisishulpverlening of gemeente. - de bereikbaarheid buiten kantooruren voor gerelateerde organisaties. Dit betreft de volledige bereikbaarheid buiten kantooruren van de Maatschappelijk Werk instellingen (Madi's) binnen de regio Twente. - de eerste acties rondom de Wet Tijdelijk Huisverbod buiten kantooruren.	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
3	Regionaal maatwerk: adviseren gemeenten	- Leverd deskundigheid in de omgang met huiselijk geweld en kindermishandeling, in het bijzonder bij huisverbod en ernstige huiselijk geweld zaken met een acute gevaar dreiging - Juridische zaken, gericht op jeugdzorg, bijvoorbeeld omtrent gezag status, grensproblematiek, uitleg met betrekking tot de Jeugdwet, et cetera - Gedragswetenschap, bedoeld om binnen de toegang tot de jeugdzorg een afweging te maken over opvoedingsproblematiek en het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek voor het gezinssysteem. VTT vult deze functie niet in per individuele gemeente, maar vanuit een gezamenlijke pool beschikbaar gesteld aan gemeenten	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
4	Regionaal maatwerk: voorlichting en preventie	- Organiseert preventie- en deskundigheidsbevorderingsactiviteiten - Preventie, gericht op het afstemmen vanuit Veilig Thuis met het veld, denk hierbij aan huisartsen, kinderartsen, GGD, onderwijs, kinderopvang en GGZ. Deze expertise wordt ook ingezet voor advies bij de implementatie van de meldcode bij verschillende doelgroepen, waaronder onderwijs	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
5	Regionaal maatwerk: tijdelijk huisverbod De politie-eenheid Oost streeft in de gehele eenheid waar zij verantwoordelijk voor is (Gelderland en Overijssel) een zelfde werkwijze tijdelijke huisverboden (THV) na. Twente heeft zich hieraan gecommitteerd.	Voor de werkwijze in Twente betekent dit dat er met name in de voorfase van het THV eerder gezamenlijk opgetrokken wordt door de Hulpofficier van Justitie (HOvJ) en hulpverlening, lees Veilig Thuis. De HOvJ informeert niet alleen de hulpverlening maar HOvJ en VTT trekken gezamenlijk op bij het afnemen van het RIHG.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
6	Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties	- Stelt haar deskundigen beschikbaar en inzetbaar voor VTT intern, bij het uitvoeren van de wettelijke en regionaal maatwerk-taken - Consultatie in het lokale veld van de maatschappelijke zorg, in het bijzonder de jeugdhulp. Consultatie van experts is niet hetzelfde als het gebruikmaken van VTT in de wettelijke rol van advies en melding	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		- Gedragswetenschappers inzetten voor maximaal 15 uren per gemeente per jaar voor tests en onderzoeken, als onderdeel van de uren gemeenten hebben voor de inzet van gedragswetenschappers - Preventie- en deskundigheid bevorderende activiteiten (aan professionals in het lokale sociale domein). - Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
7	Chatfunctie Via de chatfunctie kunnen inwoners op een laagdrempelige manier anoniem advies te vragen bij Veilig Thuis.	VTT heeft samen met vier andere VT-organisaties een contactmogelijkheid via de chat georganiseerd. VTT bemenst deze chat één dag per week, de andere dagen worden door de 4 andere VT-organisaties bemenst.	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
8	Inzet Meerjarenagenda Landelijk Netwerk Veilig Thuis Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVt) heeft eind juni 2021 een Meerjarenagenda 2022-2025 (MJA)	De meerjarenagenda beoogt een kwaliteitsverbetering op zowel landelijk als regionaal niveau en biedt meerwaarde voor de werkwijze richting medewerkers en gezinnen. De MJA bevat 4 actielijnen: Actielijn 1: 'advies, melding en crisis HG/KM 0-100 Actielijn 2: één integraal beschermings- en veiligheidsonderzoek 0-100 Actielijn 3: Landelijk/bovenregionaal kennis- en expertisecentrum HG/KM Actielijn 4: Netwerksamenwerking HG/KM	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

4. Financiën VTT in SamenTwente

2025	Totale lasten	Gemeentelijke bijdrage	Overige bijdrage gemeente*
Totalen financieel	€ 6.061.095	€ 2.783.283	€ 3.277.812

*Subsidie vanuit DUVO-gelden centrumgemeente Enschede

5. Gebruikte bronnen

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-79dad0a9-c043-4a8b-8d15-f65d288242d2/pdf>
- Onderzoeksrapport Inrichting Regionale Veiligheidsteams: <https://www.voordejeugdenhetgezin.nl/actueel/weblog/2024/07/onderzoeksrapport-inrichting-regionale-veiligheidsteams>
- Gesprekken met medewerker en manager VTT

Dienstverlening

1. Introductie

Ter voorbereiding op de bestuurdersdag op 25 september worden vanuit de primaire processen een aantal scenario's uitgewerkt als onderlegger voor het bestuurlijke gesprek. In de periode juli – augustus worden daaromtrent tevens werksessies gepland om op inhoud de diepte in te gaan met alle betrokkenen.

In de situatie van de Bedrijfsvoering bij SamenTwente ligt de situatie alleen iets anders. Onder het Programma Bestuur & Ondersteuning valt namelijk deze Bedrijfsvoering voor SamenTwente en deze bevat geen eigenstandige kerntaken. De activiteiten van deze afdeling zijn ter ondersteuning aan de primaire processen. Dat betekent dat keuzes in scenario's bij het primaire proces daarna 1-op-1 de Bedrijfsvoering raken en vice versa. Daarom is een werksessie betreffende dit bedrijfssonderdeel nu niet zinvol.

Wel zijn er veel logische vragen. Denk aan een nadere duiding van het programma Bestuur & Ondersteuning (wat zit daarin?), wat is nu overhead (wij onderscheiden generiek versus specifiek), hoe verhouden de kosten bij SamenTwente zich ten opzichte van andere organisaties (benchmarking) en wat zijn mogelijke scenario's bij Bedrijfsvoering.

Dit informatiepakket dient om de lezer meer achtergrondinformatie te geven over deze onderwerpen. En daarmee een beter totaalbeeld over dit deel van de begroting van SamenTwente. In overleg met Lysias zal mogelijk op een later moment alsnog een werksessie worden gepland ter voorbereiding op de bestuurdersdag van 25 september.

2. Context van Bestuur & Ondersteuning

Het programma Bestuur & Ondersteuning bevat zoals het al aangeeft twee onderdelen:

1. Bestuur en Concern; hier vallen bestuur gerelateerde kosten onder, concern brede kosten en bijvoorbeeld treasury. Verderop in dit stuk gaan we op de details hiervan in.
2. Ondersteuning; dit is de afdeling Bedrijfsvoering. Deze afdeling is volledig ten dienste van de primaire processen en bevat alle kosten voor onder andere formatie en overige kosten. Onder de primaire processen vallen GGD, VTT en OZJT voor SamenTwente. Via een DVO levert Bedrijfsvoering dienstverlening aan de gastorganisaties Kennispunt Twente en Twentse Koers maar ook aan de GR Recreatieschap via een eigen DVO. Ook hier gaan we verderop op meer details in.

De ondersteuning (verder Bedrijfsvoering) is veruit het grootste deel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. De missie van Bedrijfsvoering luidt als volgt:

“Als gelijkwaardige partner werken wij op strategisch, tactisch en operationeel niveau aan een optimale dienstverlening met als doel bij te dragen aan het succes van de organisatie. Wij beheersen en voeren uit en geven gevraagd en ongevraagd advies over alle bedrijfsvoeringstaken”.

Strategie Bedrijfsvoering

Om die missie na te streven wordt binnen de afdeling Bedrijfsvoering gewerkt met een zogenaamde A3 strategie. Deze bevat 4 hoofddoelstellingen. Bij Bedrijfsvoering;

1. Werken wij professioneel en deskundig;
2. Zijn wij in control;
3. Maken wij onze impact zichtbaar;
4. Werken wij proactief en innovatief.

Aan deze hoofddoelstellingen zijn strategieën gekoppeld, de meetfactoren om succes te kunnen meten en concrete acties. Dit A3 is vervolgens ook op teamniveau uitgewerkt.

Periodiek is er op managementniveau overleg met het primaire proces over de dienstverlening, zowel in het Centraal Managementteam als 1-op-1 met de managers. Daarnaast vindt er een jaarlijkse evaluatie plaats inclusief het afstemmen van de verwachtingen voor het komende jaar, dit geldt ook voor de dienstverlening die op basis van een DVO plaatsvindt.

Financiering Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is onderdeel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. Hieronder betreft dit programma de eerste 3 regels van de totale begroting.

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%

Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ¹⁶	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ¹⁷	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ¹⁸	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ¹⁹	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

Wanneer er extra ondersteuning gevraagd wordt vanuit het primaire proces, wordt altijd samen gekeken hoe die vraag tot stand is gekomen. Heeft een onderdeel van SamenTwente bijvoorbeeld een extra taak gekregen? En zo ja, is bij de financiering van die taak voldoende rekening gehouden met de benodigde ondersteuning en de financiering daarvan?

Want de afdeling Bedrijfsvoering heeft geen eigen bewegingsruimte in de begroting, er zijn geen eigenstandige kerntaken. De totale begroting is vanuit een historisch perspectief opgebouwd vanuit alle taken die ooit bij het primaire proces zijn belegd met de bijbehorende ondersteuning die daarbij is gevraagd. De begroting wijzigt alleen door indexatie en door extra ontvangen overheaddekking voor nieuwe taken bij het primaire proces.

Uitzondering in 2025 is wel de begrotingsuitzetting op Informatiemanagement en Techniek (waaronder Privacy), maar dat is feitelijk een inhaalslag van de afgelopen jaren en wordt mede gedreven door de wettelijke en technologische ontwikkelingen van de laatste jaren. In de begroting is daarvoor een structureel bedrag opgenomen voor 1.231.000 euro vanaf 2025.

Het grootste deel van de begroting Bestuur & Ondersteuning (circa 90%) wordt dan ook gedekt door de gemeentelijke bijdrage. Daarbij worden er geen langlopende verplichtingen aangegaan als er geen structurele middelen zijn ontvangen. In dat geval wordt gekozen voor inhuur wat wel duurder is. Maar zo wordt er control gehouden over de kosten binnen Bedrijfsvoering.

Formatie en bezetting

De begrote formatie bij Bedrijfsvoering is in totaal 65 fte in 2024. Het management van Bedrijfsvoering bestaat uit 1 manager en 5 teamleiders.

¹⁶ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁷ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁸ Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

¹⁹ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Ten tijde van de veranderopdracht van Regio Twente naar SamenTwente was er voor Bedrijfsvoering 62 fte aan formatie in de begroting opgenomen. De minimale groei komt vooral door de groei van Twentse Koers en de extra taken die er bij de primaire processen bij zijn gekomen. Voor 2025 zien we dat groeien naar 72 fte, dat komt vooral door de uitbreiding op Informatiemanagement & Technologie.

Naast de vaste formatie die in de begroting is opgenomen zien we in de werkelijkheid een grotere bezetting in fte bij Bedrijfsvoering. Dat komt bijvoorbeeld door ondersteuning op de bestrijding van Covid (vaccinatiecampagnes), incidentele investeringen zoals op informatieveiligheid, grote projecten of tijdelijke financiering bij het primaire proces. Zo zien we dat er medio 2024 circa 86 fte werkzaam is bij Bedrijfsvoering. De extra fte betreffen dan tijdelijke contracten die afgedekt zijn met incidentele opbrengsten.

Actualiteiten & Toekomstige ontwikkelingen

Bij Bedrijfsvoering zijn alle ondersteunende diensten belegd. Gezien de verscheidenheid van primaire processen die worden ondersteund heeft de afdeling ook continu te maken met veranderingen in de context. Denk daarbij bijvoorbeeld aan continue wettelijke wijzigingen. Voor de komende jaren ziet de afdeling wat dat betreft nog veel veranderingen aan komen.

Soms gaat dat over meer Bedrijfsvoering gerelateerde ontwikkelingen (die ook het primaire proces raken) zoals de Wet open overheid of de NIS2 (Network and Information Security richtlijn) of certificering in de sector. Hiervoor worden doorgaans door gemeenschappelijke regelingen geen extra externe middelen ontvangen vanuit het Rijk bijvoorbeeld, soms krijgen gemeenten wel compensatie voor dergelijke ontwikkelingen.

Maar ook wordt de Bedrijfsvoering geconfronteerd met andere behoeften vanuit de primaire processen. Denk daarbij maar aan de ontwikkelingen bij GGD GHOR waar de 25 GGD'en zich in verenigd hebben. Na de Covid pandemie volgen de ontwikkelingen zich daar snel op. In een tempo welke door Bedrijfsvoering niet te volgen is zonder extra capaciteit. Ook spelen veranderde eisen in de primaire processen (registraties, subsidievoorwaarden, factuurrichtlijnen) een rol.

Ook zien we een groei bij onze gastorganisaties. Zowel in aantal medewerkers en de daarbij komende ondersteuning die vereist is als ook soorten dienstverlening die niet altijd hetzelfde is als bij de kern van SamenTwente.

Gevolgen veranderopdracht Regio Twente

De veranderopdracht Regio Twente heeft grote impact gehad op de Bedrijfsvoering. Door de ontvlechting van diverse organisatieonderdelen ontstond er vanaf de begroting 2021 een structurele taakstelling voor Bedrijfsvoering van € 1,6 miljoen. Deze taakstelling is voor een bedrag van € 0,83 miljoen ingevuld in de bedrijfsvoering door diverse maatregelen te treffen zoals het verlagen van verschillende budgetten via de kaasschaafmethode.

Op 27 januari 2021 heeft het algemeen bestuur de belangrijkste maatregel getroffen voor structurele invulling van de taakstelling. Na overweging van diverse scenario's heeft het algemeen bestuur besloten om de Bedrijfsvoering voor de nieuwe GR Recreatieschap Twente te beleggen bij SamenTwente. Hierdoor ontstaan voor de Twentse gemeenten geen frictiekosten, wordt de continuïteit van dienstverlening geborgd, evenals de huidige kwaliteit en wordt eventuele kwetsbaarheid verminderd. In de uitvoering is door SamenTwente een DVO afgesloten. Door de bedrijfsvoeringsdiensten niet te ontvlechten is de taakstelling van € 1,6 miljoen voor een bedrag van € 0,57 miljoen structureel ingevuld. Met deze structurele invulling en de invulling via de kaasschaafmethode van € 0,83 miljoen, resteerde er nog een structureel in te vullen bedrag van € 0,2 miljoen. Deze taakstelling kon niet meer gevonden worden in bedrijfsvoering omdat de overhead door de vele taakstellingen maximaal uitgeput was. Deze opgave is door de transitie van Regio Twente achtergebleven bij SamenTwente. In de begroting van 2024 is de taakstelling van € 0,2 miljoen structureel ingevuld door te bezuinigen in het primair proces van SamenTwente.

Het volledig ontvlechten van de bedrijfsvoering door het niet (blijven) leveren van de bedrijfsvoeringsdiensten aan het Recreatieschap zou tot een forse taakstelling bij SamenTwente leiden en daarbij zouden vele efficiency voordelen voor de beide GR'en (en dus voor de 14 Twentse gemeenten) komen te vervallen. De huidige DVO richt zich vooralsnog op het kwaliteitsniveau van de dienstverlening. Ontvlechting zal hoe dan ook tot een forse niet in te vullen te taakstelling leiden bij SamenTwente, omdat er sprake is van veel 'rest fte'. SamenTwente zal niet in fte kunnen afschalen, omdat een medewerker met bijvoorbeeld een full time dienstverband, 4u per week voor deze GR werkzaam is.

Als gevolg van de veranderopdracht is er bij Bedrijfsvoering ook een taakstelling ontstaan op het onderdeel Huisvesting (onderdeel van het initieel) ingevulde bedrag van € 833.000. Onder andere Twenteboard en de Provincie Overijssel hebben destijds de keuze gemaakt zich elders te huisvesten. Als gevolg daarvan werden de inkomsten voor algemene kosten zoals de receptie fors lager. Hiervoor dient Bedrijfsvoering nog een structurele taakstelling van € 86.000 in te vullen. Tot op heden is deze incidenteel ingevuld.

Overigens is het huurcontract van het Twentehuis verlengd tot en met 28 februari 2033 met een optie om 5 jaar te verlengen. Dit is inclusief de onderhuur van de Veiligheidsregio. Zij hebben inmiddels het huurdeel opgezegd per 28 februari 2028. Op dat moment zal SamenTwente een verdieping moeten afstoten (contractueel ook zo ingebouwd in het hoofdcontract) om een taakstelling te voorkomen.

Conclusie

Na de ontvlechting van Regio Twente is een bezuiniging van € 1,6 miljoen gerealiseerd en na de uitbreiding van de taken (Twentse Koers e.a.) is de bedrijfsvoering beperkt gegroeid.

3. Introductie overhead

Inleiding

Naast onze primaire processen en taken kent SamenTwente net zoals de gemeenten ook functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten ter ondersteuning van deze primaire taken. Dit wordt geduid als de ondersteunende functies, oftewel als overhead. Overhead is echter onlosmakelijk verbonden met het primair proces, omdat er zonder overhead geen sprake is van sturing of van ondersteuning van medewerkers die de primaire processen uitvoeren. In dit hoofdstuk leggen we uit hoe SamenTwente omgaat met overhead, welke definitie we hanteren en hoe we de overhead verdelen.

Definitie overhead

Om te voorkomen dat er verschillen gaan optreden in de wijze van toerekening van de overhead is een algemene definitie van overhead voorgeschreven in artikel 1 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording). Deze definitie hanteert SamenTwente. Onder overhead verstaat het BBV: “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”. Het uitgangspunt van het BBV is ook om (uitvoeringslasten) zoveel als mogelijk direct toe te rekenen aan het primaire proces. Alle functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten en die rechtstreeks aan een specifieke taak binnen een direct taakveld (zoals volksgezondheid) zijn toe te wijzen, maken dan ook onderdeel uit van de overige (primaire) taakvelden en niet van het taakveld 0.4 overhead.

Soorten overhead bij SamenTwente

Om goed inzicht te hebben in de overhead onderscheiden wij in de begroting twee soorten overhead:

1. Specifieke overhead: dit is de directe overhead. Met andere woorden, dit is de programmaoverhead (zowel in de basistaken als in de coalitions of the willing) en betreft alle kosten van leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's/directe taakvelden zijn georganiseerd.
2. Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

3.1 Specifieke overhead

De directe overhead oftewel programmaoverhead is bij SamenTwente decentraal georganiseerd binnen de afdelingen van het primaire proces. Denk hierbij aan managementfuncties, teamleiders, secretariële-functies en beleid. Deze overhead is in de begroting separaat inzichtelijk op het taakveld overhead maar wel gekoppeld aan het primaire proces. Deze overhead en de sturing hierop valt onder de verantwoordelijkheid van het management van het primaire proces. De omvang van de specifieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Specifieke overhead (Programma-overhead)	5.283	62.881	8,4%
Totaal	5.283	62.881	8.4%

3.2 Generieke Overhead

De generieke overhead oftewel PIOFJACH-overhead is bij SamenTwente centraal georganiseerd in het programma Bestuur & Ondersteuning. Centrale organisatie geeft voordelen op het gebied van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid. De uitwisselbaarheid c.q. vervangbaarheid van generieke functies is bijvoorbeeld beter geborgd. Daarnaast geeft een centrale organisatie voordelen op het gebied van sturing, visie- en kadervorming. De generieke overhead valt onder de verantwoordelijkheid van het management van Bedrijfsvoering. De omvang van de generieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	11.005	62.881	17,5%
Totaal	11.005	62.881	17,5%

3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage

De gehele begroting van SamenTwente is voor ongeveer 80% qua baten afhankelijk van de Twentse gemeenten. De overige 20% betreft baten van de coalitions of the willing (veelal gemeenten en Rijksoverheid) en/of (specifieke) subsidies van het Rijk.

De grootste baat voor SamenTwente is de gemeentelijke bijdrage (67%) als algemeen dekkingsmiddel. Dit betreft een dekkingsmiddel voor zowel de directe kosten als voor de overhead ten behoeve van de uitvoering van de taken afgesproken in de Gemeenschappelijke Regeling SamenTwente.

In de notitie Verbonden Partijen van de commissie BBV zijn regels afgesproken over de wijze waarop zowel gemeenten als SamenTwente de gemeentelijke bijdrage dienen te verantwoorden. Om de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te bevorderen is het van belang dat het uitbesteden van taken aan derden of het onderbrengen van taken bij gemeenschappelijke regelingen op een éénduidige wijze plaatsvindt. Dit betekent dat gemeenschappelijke regelingen de directe lasten (niet-overhead) verantwoorden op de taakvelden van het primaire proces en de overhead verantwoorden op het taakveld overhead. De bijdrage (baten) van de deelnemers (gemeentelijke bijdrage) wordt door gemeenschappelijke regelingen vervolgens verantwoord op de directe taakvelden (taakvelden primair proces).

Dit betekent dat de overhead op basis van intern vastgestelde criteria wordt verdeeld over de directe taakvelden. In de begroting heeft SamenTwente uiteengezet op basis van welke criteria de overhead wordt verdeeld:

- de specifieke overhead heeft een directe koppeling met het primaire proces en wordt daarom direct (geen verdeling) toegerekend aan het betreffende taakveld van het primair proces.
- de generieke overhead heeft een indirecte koppeling met het primaire proces en wordt daarom extracomptabel verdeeld op basis van omvang van de lasten van de primaire taakvelden.

4. Benchmarking overhead

Inleiding

In het vorige hoofdstuk heeft u een introductie gehad over wat overhead nou inhoudt bij SamenTwente.. In dit hoofdstuk gaan we nader in op benchmarken (spiegelen) van de overhead. Benchmarking past binnen de strategische bedrijfsvoering om te weten waar je nu eigenlijk staat. Want pas als je weet waar je staat, kun je bepalen waar je naar toe wilt. Via benchmarking van de overhead houden we ons daarom een periodieke spiegel voor om het gesprek te voeren of we nog wel het juiste doen. Moeten we bijvoorbeeld ergens in investeren of juist afschalen? Daarom is het belangrijk om een aantal overhead indicatoren goed in beeld te hebben.

Kanttekening bij benchmarking

Bij het beoordelen van benchmark-indicatoren is het belangrijk om te realiseren dat het verhaal achter een indicator minstens zo belangrijk is. Cruciaal is een goed begrip van de uitkomsten van een benchmark voordat we conclusies en waardeoordelen trekken. Want iedere indicator heeft een eigen verhaal. En doordat organisaties verschillend zijn is vergelijken vaak lastig.

Meervoudig kijken

Belangrijk bij benchmarking is om het meervoudig te doen. Dit wil zeggen vanuit verschillende invalshoeken. Het vertrouwen in de resultaten neemt toe als meerdere bronnen en invalshoeken in samenhang worden bekeken. Daarom gebruikt SamenTwente meerdere vormen van benchmarking. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering

Vensters voor Bedrijfsvoering is een instrument waarmee gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen zicht kunnen krijgen op het presteren en functioneren van hun bedrijfsvoering en dit kunnen spiegelen aan andere publieke organisaties. SamenTwente doet periodiek mee aan dit vergelijkingsinstrument. Vorig jaar (2023) heeft SamenTwente voor het laatst meegedaan aan de Vensters voor Bedrijfsvoering. Hierbij is data gebruikt van 2022. Omdat de Vensters initieel bedoeld is voor gemeenten, kan SamenTwente als uitvoeringsorganisatie maar beperkt meedoen met de benchmark.

Uitkomsten benchmark

In de Vensters is onze totale overhead formatie (generieke en specifieke overhead) afgezet ten opzichte van de totale personele formatie van SamenTwente. Hieruit blijkt dat de overheadformatie bij SamenTwente 23% bedraagt en daarmee lager is dan het gemiddelde van de benchmark van 26,6%. Uit de benchmark blijkt ook dat het percentage bedrijfsvoering-overhead (generieke overhead) bij SamenTwente 14,9% bedraagt. Het gemiddelde percentage is 19,9%. Binnen de bedrijfsvoering -overhead valt uit de benchmark vooral op dat SamenTwente op het gebied van ICT krap georganiseerd is. De ICT bedraagt bij SamenTwente 2,5% van de overhead, terwijl het gemiddelde van de benchmark voor ICT 4,4% bedraagt.

4.2 Handleiding Overheadstarieven

Het tweede vergelijkingsinstrument wat SamenTwente gebruikt is de Handleiding Overheadstarieven. Deze Handleiding wordt door het Rijk gebruikt voor het in rekening brengen van kosten, werkzaamheden en diensten op basis van gemiddelden binnen de overheid. Volgens het Rijk kan de Handleiding ook gebruikt worden voor benchmarking. De Handleiding van het jaar 2024 is door SamenTwente afgezet ten opzichte van de gewijzigde programmabegroting 2024.

Uitkomsten benchmark

In de Handleiding Overheadstarieven is de generieke overhead (excl. communicatie en financiën) bepaald op € 26.000 *per fte*. Als we op dezelfde wijze de generieke overhead exclusief communicatie en financiën berekenen, komen we voor SamenTwente uit op een bedrag van € 21.700 *per fte*. Dit is bijna 20% lager dan het gemiddelde uit de Handleiding.

4.3 Berenschot IT-benchmark

Om de noodzakelijke randvoorwaarden voor SamenTwente op het gebied van informatiemanagement, beveiliging en privacy beter inzichtelijk te krijgen, is in 2023 een IT benchmarkonderzoek uitgevoerd door adviesbureau Berenschot.

Uitkomsten benchmark

Uit de benchmark is onder meer gebleken dat gezien de aard van de organisatie SamenTwente en de autonome ontwikkelingen, de formatie op informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacy onderbezet is. Vergeleken met soortgelijke organisaties (grootte en mate van informatiegevoeligheid) zou er sprake moeten zijn van een minimale formatie van 15,5 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de aanwezigheid van gasten als Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers. Ter vergelijking, vóór de uitbreiding van de begroting 2024 op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy, bedroeg de formatie 5 fte. Vanaf 2025 kan deze formatie met circa 6 fte worden uitgebreid (en dus totaal 11 fte wat onder de minimale omvang ligt die door Berenschot is geadviseerd).

4.4 Conclusie Benchmarking

Door meervoudig te kijken naar diverse benchmarks kunnen we stellen dat SamenTwente scherp georganiseerd is op het vlak van overhead. Op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy zelfs iets te scherp. Daarom is in 2024 wordt vanaf 2025 24 naar aanleiding van onder meer de Berenschot benchmark, door het algemeen bestuur besloten om per 2024 stapsgewijs te investeren om de risico's op dit vlak beter te beheersen en weerbaarder te worden. Bij deze investering is gekozen voor het middelste scenario van investeren en niet voor het scenario uit de Berenschot benchmark. Met deze uitbreiding is er gezien de snelle ontwikkelingen op dit vlak geen zekerheid of er in de toekomst geen aanvullend budget nodig is.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën

5.1 Taken en activiteiten

Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Wijze van financiering
Bedrijfsvoering			
1.	HR	• Personeels- en salarisadministratie • Advies op HR- en organisatievraagstukken • Recrutment • Arbeidsmarktmarketing	Gemeentelijke bijdrage

2.	Informatiemanagement en Technologie	• Servicedesk ICT • ICT-infrastructuur • Informatiebeveiliging & privacy • Functioneel beheer • Digitale archivering	Gemeentelijke bijdrage
3.	Financiën & Inkoop	• Financiële administratie • Advies op financiële vraagstukken • Uitvoering van de P&C-cyclus en interne controle. • Aanbesteding diensten en producten • Contractbeheer	Gemeentelijke bijdrage
4.	Juridische Zaken	• Advies op juridische vraagstukken • Wet- en regelgeving op verschillende rechtsgebieden, zoals arbeidsrecht en gezondheidsrecht • Klachtenprocedure	Gemeentelijke bijdrage
5.	Communicatie	• Ondersteuning bij het plaatsen van content • Advies op communicatie vraagstukken • Digitale toegankelijkheid • Arbeidsmarktcommunicatie	Gemeentelijke bijdrage
6.	Facilitaire Zaken	• Secretariaat Bedrijfsvoering • Receptie en Servicepunt • Catering, schoonmaak en beveiliging • Advies op facilitaire vraagstukken • Beheer Twentehuis	Gemeentelijke bijdrage Huuropbrengsten VRT en Travel Health Clinic
7.	Kwaliteit & Arbo	• Standaardiseren en optimaliseren van processen in centraal kwaliteitssysteem • Incident- en risicomanagement • Signaleren risico's of afwijkingen • Begeleiding van interne en externe audits incl. certificeringen • Uitvoeren Arbobeleid	Gemeentelijke bijdrage
8.	Directie en Algemeen	• Bestuurlijke ondersteuning • Concern control • Functionaris Gegevensbescherming	Gemeentelijke bijdrage

Bestuur & Directie			
9.	Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur	• DB/AB overleggen • Advies ter ondersteuning van DB/AB	Gemeentelijke bijdrage
10.	Euregio	• Salarissen twee medewerkers Euregio vanuit overgang van Regio Twente (eindigende constructie)	Doorbelasting Euregio
Concern			
11.	Ondernemingsraad	• OR overleggen • Advies ter ondersteuning van OR • Scholing OR-leden	Gemeentelijke bijdrage
12.	Concernkosten	• Centraal gepositioneerde budgetten voor geheel SamenTwente • Verzekeringen • Accountantskosten	Gemeentelijke bijdrage
13.	Treasury	• Schatkistbankieren • Langlopende geldlening BNG	Renteopbrengsten Gemeentelijke bijdrage
Dienstverlening aan Coalitions en Recreatieschap Twente			
14.	Kennispunt Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Kennispunt Twente.	DVO Kennispunt en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
15.	Twentse Koers	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Twentse Koers.	DVO Twentse Koers en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
16.	Recreatieschap Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van aparte GR Recreatieschap Twente.	DVO Recreatieschap Twente en SamenTwente Doorbelasting vindt plaats via een uitgaande factuur naar GR Recreatieschap Twente.
17	Samen14	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente aan de diverse projecten.	Interne doorberekeningen

5.2 Totale financiële omvang

Totaaltabel met financiële omvang in baten, lasten en gemeentelijke bijdrage, wellicht op taakveld niveau of op niveau Bedrijfsvoering, Bestuur & Directie, Concern en dienstverlening derden maar bij voorkeur niet op activiteitsniveau, in % ten opzichte van totale begroting. Cijfers begroting 2025:

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%
Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ²⁰	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ²¹	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ²²	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ²³	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

6. Scenario's

Kerntaken

Zoals eerder gezegd bevat het Programma Bestuur & Ondersteuning geen eigen kerntaken. Alle uitgevoerde taken in dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning aan het bestuur of de primaire processen van SamenTwente.

In tegenstelling tot de discussie bij de primaire processen kan er ten aanzien van dit Programma dan ook geen inhoudelijke kerntakendiscussie volgen op het Programma. Al snel worden hier dan keuzes op kosten gemaakt, wat niet de primaire insteek van de kerntakendiscussie is.

²⁰ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²¹ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²² Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

²³ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Kostenverlaging

Bij Bedrijfsvoering zijn er geen inhoudelijke kerntaken maar alleen ondersteunende taken voor het primaire proces. Hierdoor kun je alleen 'snijden' in de kosten, maar raakt dat direct het primaire proces. Dus activiteiten niet langer uitvoeren zodat kosten zich niet meer voor doen.

Het schrappen van activiteiten heeft dus direct een effect op de ondersteuning van de primaire processen. Er is bijvoorbeeld minder juridische ondersteuning aanwezig, of bij financiën, of bij communicatie etc. Doordat er de voorgaande jaren al fors is bezuinigd op de overhead is de huidige ondersteuning op de primaire processen al (te) krap. Schrappen van activiteiten zal dus tot problemen leiden. Daarbij betreffen het vooral personele kosten die moeten worden afgebouwd in een aantal jaren.

Schaalvoordelen

In de meeste gevallen worden de ondersteunende activiteiten uitgevoerd voor niet 1 specifiek primair proces binnen SamenTwente. Een uitzondering daarop is in sommige gevallen de GGD vanwege de grootte van dit onderdeel.

Voor de beeldvorming worden hier een aantal voorbeelden genoemd waarop het schaalvoordeel binnen SamenTwente is georganiseerd:

- Een arbeidsjurist die werkt voor de GGD, VTT, OZJT, Twentse Koers, Kennispunt Twente en de GR Recreatieschap.
- Een business controller die voor de GGD en Twentse Koers werkt.
- Een HR-adviseur die voor Bedrijfsvoering en OZJT werkt.
- Communicatieadviseurs die werkzaam zijn op aandachtsgebieden voor alle primaire processen.
- Een informatie adviseur die werkzaam is voor alle primaire processen.

Zouden we deze dienstverlening opknippen of kleiner maken dan zou het in kleinere (en vaak duurdere) delen moeten worden georganiseerd of zou het niet kunnen worden georganiseerd omdat er bijvoorbeeld 6 uren arbeid moet worden georganiseerd. Dan blijft er alleen een duurder alternatief van inhuur over. Door de schaalvoordelen zijn een aantal functies ook minder kwetsbaar (1mansfuncties).

Stoppen met dienstverlening gemeenschappelijke regeling Recreatieschap

De dienstverlening vanuit de afdeling Bedrijfsvoering aan de GR Recreatieschap is in stand gehouden bij de veranderopdracht in 2022. Een belangrijke reden was dat het opknippen van deze dienstverlening zou leiden tot verlies van schaalvoordelen en daarmee tot extra kosten bij beide Gemeenschappelijke Regelingen. Maar de dienstverlening is minimaal op hetzelfde niveau gehouden als ten tijde van Regio Twente.

Stoppen met de dienstverlening aan de GR Recreatieschap vanuit de afdeling Bedrijfsvoering zou leiden tot een meer zuivere vorm van dienstverlening bij SamenTwente. Immers, er is meer focus op de onderdelen van de GR SamenTwente.

Hieruit vloeit dan wel 1 op 1 een taakstelling uit voort. Want de ondersteuning bevat veelal een beperkt aantal uren ondersteuning, bijvoorbeeld 6 uren per week voor een PIOFJACH-adviseur. Bij het stoppen van de DVO zal dekking van die kosten stoppen, maar contractvermindering zal nagenoeg onmogelijk zijn. Tevens moet de GR Recreatieschap zelf deze kosten moeten gaan maken om de dienstverlening elders te kunnen organiseren.

Daarnaast worden een deel van de meer algemene overhead kosten ook door deze GR gedragen, denk aan bijdragen in de kosten voor licenties en netwerkkosten. De totale bijdrage van de GR Recreatieschap in de overheadkosten van SamenTwente is 677.940 euro in 2025. Bij het stop zetten van deze DVO zal de taakstelling voor SamenTwente ongeveer deze hoogte hebben, maar is in de praktijk niet volledig te realiseren.

Het recreatieschap (ook GR gemeenten) moet de overhead/bedrijfsvoering anders gaan organiseren. Hierdoor treedt het waterbedeffect op voor gemeenten. De kosten verdwijnen niet voor gemeenten en het is het de verwachting dat een zelfstandige bedrijfsvoering door het recreatieschap duurder zal worden omdat voor een aantal functies een minimale capaciteit nodig is.

Stoppen met dienstverlening aan Kennispunt Twente en Twentse Koers

Gemeenten kunnen er overigens ook voor kiezen om deze twee gasten niet langer onder te brengen bij SamenTwente. Een groot deel van de kosten in de beide DVO's is 1 op 1 gelinkt aan de concrete ondersteuning. Hier is meer flexibiliteit dan bij de GR Recreatieschap.

Stoppen met deze dienstverlening zal echter niet tot minder kosten leiden, maar tot het verplaatsen van deze kosten (niet langer binnen SamenTwente). Financiering vindt hier ook niet plaats via de gemeentelijke bijdrage van SamenTwente.

Belangrijk; stoppen met deze dienstverlening zal deels wel leiden tot minder schaalvoordelen en dus indirect tot hogere kosten (bijvoorbeeld een medewerker is werkzaam voor Twentse Koers en de GGD) en ook hier zal dan het waterbed effect optreden.

Samenwerkingskansen op gebied van Bedrijfsvoering

Door het construct van de GR SamenTwente zijn deze er in beperkte mate. Als er bijvoorbeeld op landelijk niveau bij GGD GHOR wordt samengewerkt dan vraagt het bij SamenTwente vaak al een bredere investering zodat VTT en OZJT ook kunnen aanhaken.

Tegelijk biedt het soms ook schaalvoordelen, zodat de hele GR kan meeliften op een ontwikkeling.

Regionale samenwerking ligt vaak meer voor de hand. Bijvoorbeeld door samen aanbestedingen uit te voeren of mogelijk zelfs taken centraal te beleggen.

SamenTwente is een actieve deelnemer in het Platform Bedrijfsvoering voor de gemeenten en GR'en. SamenTwente is daarin regelmatig initiatiefnemer en aanjager om activiteiten gezamenlijk op te pakken. De ervaring is alleen wel dat een groot aantal gemeenten en GR'en te klein zijn om dan ook proactief aan te haken, ondanks dat de wil er is.

SamenTwente is qua grootte in fte na de 3 grote gemeenten de eerstvolgende organisatie qua omvang. De situatie kan zich er wel toe lenen om juist regionale taken centraal bij een GR te beleggen, SamenTwente ligt dan voor de hand. Dit ligt alleen niet in lijn met de uitgangspunten van de GR SamenTwente met focus op gezondheid, veiligheid en vitaliteit. En tijdens de veranderopdracht is ook juist andersom besloten. Dus meer samenwerking op bedrijfsvoering via de GR SamenTwente zal eerst een verdieping vereisen in het licht van de GR.

Scenario scherpe keuzes Bedrijfsvoering

Als we kijken naar mogelijkheden om te besparen op de kosten bij het Programma Bestuur & Ondersteuning dan richten we ons op te maken scherpe keuzes. Belangrijk om te realiseren is dat voor dat er bezuinigd kan worden op de personele kosten, vraagt het om een verdere verdieping en moeten de effecten op de primaire processen eerst onderzocht worden.

De consequenties van de scherpe keuzes en de financiële omvang zijn hieronder uiteengezet:

Geen parkeergarage Twentehuis (kan geëffectueerd worden per 1 maart 2033) :

- Mogelijke besparing van ongeveer € 62.000 per jaar (€ 350 per parkeerplaats per jaar; SamenTwente huurt 178 parkeerplaatsen voor ongeveer 700 medewerkers).
- Onwenselijk effect in relatie tot de arbeidsmarkt en bereikbaarheid.
- Deze besparing leidt waarschijnlijk tot meer reiskosten waardoor per saldo weinig bespaard kan worden.
- Verlagen ICT-afschrijvingsbudget:
 - Besparing van circa € 100.000 per jaar.
 - Gezien de ontwikkeling op het gebied van digitalisering en informatiemanagement is het de vraag hoe wenselijk dit is. Zal mogelijk over enkele jaren tot problemen leiden, want hier zien wij juist een toename in gewenste investeringen in het primaire proces.

De effecten van het bezuinigen op deze kosten raken niet alleen het Programma Bestuur & Ondersteuning. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor al het personeel van SamenTwente maar ook voor bezoekers, bestuurders en ketenpartners en raakt in die zin vooral een grotere groep buiten het Programma Bestuur & Ondersteuning.

7. Gebruikte bronnen

- Programmabegroting 2025 SamenTwente
- BBV en notities commissie BBV Verbonden Partijen en Overhead
- Benchmark gegevens van Vensters voor bedrijfsvoering, Berenschot IT, Overheidstarieven.

Samenwerking

1. Het samen van SamenTwente anders organiseren

De effectiviteit van SamenTwente wordt mede bepaald door de samenwerking tussen gemeenten en SamenTwente. Het AB heeft mede daarom aanvullend op de kerntakendiscussie opdracht gegeven om te onderzoeken of de samenwerking anders kan worden georganiseerd. Om deze opdracht in te vullen is een ambtelijke challenge georganiseerd met als hoofdvraag:

Wat is het ambtelijke ‘aanbod’ voor verbeteringen in de samenwerking?

De challenge richt zich op:

- Onderzoek of er efficiencywinst is te behalen door de samenwerking anders te organiseren. Het gaat daarbij om het proces waarmee je voorstellen voorlegt. Hierbij wordt gekeken naar alle niveaus; bestuurlijk en ook ambtelijk. Invalshoeken zijn processtappen, rolverdeling en -invulling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er wordt gekeken naar dubbelingen en overlap in besprekingen, wie waar ‘iets’ van moet vinden en borgen van de integraliteit.
- Onderzoek hoe de effectiviteit van de gezamenlijke inzet kan worden versterkt. Voor versterking gezondheid en transformatie (jeugd)zorg is lokale en regionale inzet nodig. Het vraagt om congruente sturing op vier niveaus van Bestuur – management – beleid – uitvoering. En ook over de vraag hoe wordt omgegaan met onderlinge afhankelijkheden (bv. beschikbaarheid voorliggende voorzieningen, toegang).

2. Samen Twente

In 2021 is SamenTwente als regionale samenwerking -vanuit de voormalige regio Twente- opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel in SamenTwente heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente versterkt. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt Twente en Twentse Koers).

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

9. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
10. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
11. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
12. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
13. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
14. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
15. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
16. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

3. Huidige situatie overlegstructuren

Het proces van de ambtelijke advisering volgt de indeling van de 3 organisatieonderdelen GGD, VTT en OZJT. Hiervoor zijn 3 ambtelijke overleggen (AO's): AO publieke gezondheid (PG), het AO Jeugd en het AO huiselijk geweld en kindermishandeling (HG/KM). Als een ambtelijk voorstel naar het bestuur van SamenTwente moet worden gebracht, gaat dat altijd via één van deze AO's. Doel is om regie te hebben en alle gemeenten de kans hebben om betrokken te zijn.

In het AO worden vraagstukken vanuit de gemeenten en vanuit SamenTwente ingebracht. De opbrengst gaat via het Centraal Management Team (CMT) van SamenTwente naar het Dagelijks Bestuur (DB) en evt. Algemeen Bestuur (AB) van SamenTwente. Er loopt ook een lijn vanuit AO naar de wethouder gemeente en de colleges van B&W. Daar vindt bespreking of standpuntbepaling plaats die weer wordt meegenomen naar een bestuurlijk overleg of het AB. Waar het AB niet bevoegd is om te besluiten loopt de besluitvorming vaak via de 14 colleges van de Twentse gemeenten.

Alle AO's hebben ook een afstemmingsfunctie voor gemeenten onderling, al dan niet met het betrokken onderdeel van SamenTwente. Het AO huiselijk geweld en kindermishandeling heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede. Dit overleg gebruikt de centrumgemeente Enschede om haar taken en verantwoordelijkheden op het gebied van vrouwenopvang met de andere Twentse gemeenten en VTT af te stemmen. Het AO Jeugd heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede of in de hoedanigheid als coördinerende gemeente Enschede (SPUK's).

Voor Jeugd is ook een ambtelijke commissie (AC) in het leven geroepen. Deze gaat over de inzet van ambtelijke capaciteit of het beschikbaar stellen van budget. De AC Jeugd heeft een relatie met OZJT en Samen14.

SamenTwente is gastheer voor de coalities: Samen14, Kennispunt Twente (KP) en Twentse Koers (TK). Elke coalitie heeft een eigen bestuurlijk gremium en AO('s). De deelnemers verschillen per coalitie. De input komt vanuit de deelnemers van de coalitie, veelal gemeenten. Bij TK en KP kan SamenTwente -als onderdeel van de coalitie- ook input leveren en heeft dus meerdere rollen in die samenwerkingen.

Naast deze overleggen zijn er meer ambtelijke overleggen, werkgroepen, afstemmingsgroepen, projectgroepen, etc.. Het voert te ver om deze hier ook allemaal te beschrijven. Dit laat onverlet om deze overleggen wel in het vizier te hebben als nagedacht wordt over hoe de samenwerking efficiënter en effectiever kan worden vormgegeven.

Complex als er samenloop is

Er wordt complexiteit ervaren als vraagstukken beleidsterreinen overlappen. Als onderwerpen op inhoud in samenhang moeten worden voorbereid, maar uiteindelijk op verschillende bestuurlijke tafels moeten komen, omdat de bevoegdheden over die tafels verdeeld zijn. Er ontstaan dan meerdere sporen. Hoewel dit bij alle AO's kan voorkomen, wordt vaak genoemd dat dit plaatsvindt bij OZJT en Samen14 en ook tussen Twentse Koers en GGD Twente.

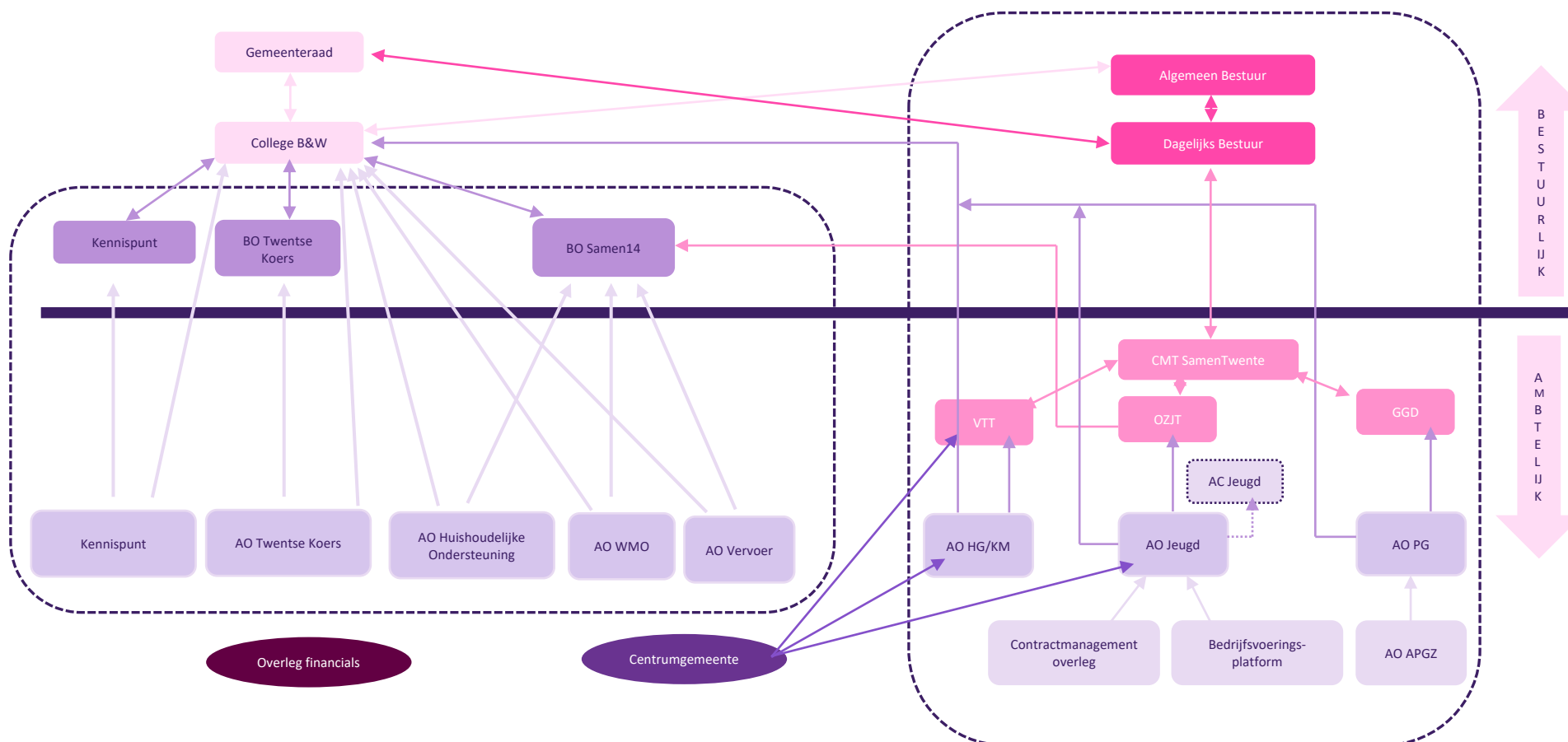
Doorlooptijden zijn lang

Een ander veelgehoord geluid is dat de doorlooptijden om tot besluitvorming lang duren. De ambtelijke processen die in de gemeenten worden doorlopen verschillen. En als een onderwerp in meerdere AO's (ook van de coalities) moet worden besproken, vraagt dit veel tijd. Dit vraagt veel tijd in de voorbereiding en de afstemming en zorgt ook dat besluitvormingsprocessen lang duren.

Rolduidelijkheid en verantwoordelijkheid

Het is niet altijd duidelijk wie waar over gaat en op welke tafel(s) over het onderwerp moet worden gesproken. Dit vraagt om afstemming aan de voorkant en kan bij bestuurders (en vast ook ambtelijk) voor ruis en onduidelijkheid zorgen. Dit komt bespreking van de inhoud nooit ten goede. Duidelijkheid over rollen en bevoegdheden helpt hierbij. Daarnaast speelt hier ook dat er een dubbele verantwoordelijkheid en loyaliteit is; lokaal ('pet wethouder') en regionaal ('pet AB-bestuurder'). Dit geldt zowel ambtelijk als bestuurlijk. DB leden hebben daarnaast ook nog de bestuurlijke pet voor de organisatie van SamenTwente.

Huidige structuur in kaart gebracht (voor zover mogelijk en bekend)

4. Vragen om over na te denken

- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Waar liggen mogelijkheden om efficiënter met elkaar samen te werken?
- Waar is 'laaghangend fruit' mogelijk?
- Welke rollen en verantwoordelijkheden zijn er te verdelen?
- Wie moet waar iets van vinden?
- Waar kan de samenwerking worden verbeterd? Denk hierbij aan de harde kant (proces, structuur etc.) en aan de zachte kant van samenwerken (hoe gaan jullie met elkaar om, aanspreken, etc.)?

Bronnen

- Introductie en informatie ambtelijke advisering SamenTwente (herijking is work in progress, juli 2024)
- Opbrengst bespreking in AO Publieke gezondheid (25 juni 2024)
- Overzicht samenwerkingsstructuren SamenTwente (ppt-sheet, 2024)

Informatiepakket Twentse Koers

Voor:	Algemeen Bestuur SamenTwente Afschrift aan: Bestuurlijk Overleg Twentse Koers
Datum:	31 oktober 2024

Vooraf

In het kader van de kerntakendiscussie van SamenTwente, en in het bijzonder voor de bestuurdersdag (algemeen bestuur SamenTwente) van 25 september 2024, zijn voor de organisatieonderdelen van SamenTwente, zgn. informatiepakketten samengesteld. Twentse Koers maakt geen onderdeel uit van SamenTwente en vormt geen onderdeel van de kerntakendiscussie. Er zijn nl. 3 wezenlijke verschillen met de organisatieonderdelen van SamenTwente (GGD Twente, OZJT en VTT):

1. Twentse Koers wordt volledig gefinancierd uit externe middelen en niet gefinancierd door de gemeenten. De baten bestaan uit landelijke en provinciale (subsidie)middelen;
2. Twentse Koers heeft 17 eigenaren; naast de 14 Twentse gemeenten zijn dit zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, SamenTwente en Provincie Overijssel.
3. Twentse Koers richt zich op domeinoverstijgende regionale samenwerking, de samenwerking tussen sociaal domein EN zorg. Er wordt programmatisch gewerkt in projecten. De inzet van Twentse Koers is strategisch van aard en bedoeld voor het aanjagen, verbinden en concretiseren van het maken van domeinoverstijgende afspraken. Activiteiten van Twentse Koers kennen altijd "een kop en een staart" en zijn nooit operationeel en structureel. De implementatie vindt lokaal naar eigen wens en behoefte plaats, dus lokaal wordt de impact gemaakt. De inwoner kent de Twentse Koers niet. De inwoners kennen de deelnemende partijen zoals gemeenten, huisartsen en zorg- en welzijnsaanbieders. Deze partijen worden "achter de schermen" ondersteund en verbonden door de Twentse Koers.

Om bestuurders meer inzicht te geven in wat Twentse Koers is en doet, is door SamenTwente en de begeleidingscommissie van de kerntakendiscussie gevraagd om een soortgelijk informatiepakket voor Twentse Koers samen te stellen. Met dit document wordt tegemoet gekomen aan deze vraag. Dit informatiepakket is informerend voor het Algemeen Bestuur (AB) van SamenTwente. Buiten het gastheerschap kent het AB van SamenTwente geen betrokkenheid en verantwoordelijkheid met betrekking tot Twentse Koers. Twentse Koers kent een eigen bestuurlijk en besluitvormend gremium, namelijk het Bestuurlijk Overleg Twentse Koers ondersteund door het Ambtelijk Overleg Twentse Koers.

Strategisch en domeinoverstijgend

Twentse Koers is een strategische samenwerking tussen de Twentse gemeenten, Menzis, SamenTwente en de provincie. Samen koersen ze op gezondheid, passende zorg en ondersteuning in Twente, zodat de zorg en ondersteuning kwalitatief goed, beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar blijft. Dit doet Twentse Koers samen met meer dan 300 partners in het werkveld. Denk hierbij aan zorgaanbieders, welzijnsstichtingen, huisartsen, onderwijsinstellingen en inwonersinitiatieven. Twentse Koers bevordert de samenwerking op het snijvlak van

zorg, welzijn en wonen. Door initiatieven, krachten en inzet slim te verbinden in de regio, versterken we slagvaardigheid in het realiseren van de juiste zorg op de juiste plek voor de inwoners van Twente.

Twentse Koers versterkt de samenwerking tussen het publieke, medische en sociale domein. Er wordt strategisch en regionaal samengewerkt om impact te maken en ondersteunend en dienstbaar te zijn aan de lokale uitvoering. Eigenaren en partners kunnen afspraken en beleid passend maken voor hun eigen organisatie en doelgroepen. De uitvoering is dus altijd lokaal, waardoor het aansluit bij (de behoefte van) de inwoners en op maat uitgerold wordt wat het beste past.

Twentse Koers is een programmaorganisatie en werkt vanuit 5 themalijnen met momenteel 26 regionale projecten. Deze worden regionaal, domeinoverstijgend en onafhankelijk gecoördineerd en begeleid door projectleiders en -medewerkers. Als zogenaamde 'coalition of the willing' kunnen gemeenten zelf bepalen of en aan welke projecten zij lokaal deelnemen en verder implementeren. Eventueel kunnen gemeenten hierbij ondersteuning inzetten van allround/lokaal projectleiders van Twentse Koers. Hoe dit is georganiseerd en wordt uitgevoerd, staat verderop in dit document nader beschreven.

In dit document beschrijven we de volgende onderwerpen:

1. De basis voor Twentse Koers
 - a. Samenwerking tussen 17 eigenaren (Samenwerkingsovereenkomst)
 - b. Gastheerorganisatie Twentse Koers (Dienstverleningsovereenkomst)
2. De context van Twentse Koers; Visie en uitgangspunten
3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten
4. Financiën Twentse Koers
5. Gebruikte bronnen

1. De basis voor Twentse Koers

Ontstaansgeschiedenis

Integrale samenwerkingsagenda Twente

Na de decentralisaties in de zorg en het sociaal domein ontstond de behoefte tussen gemeenten en zorgverzekeraar/zorgkantoor om samen te werken. Inwoners hebben echter vaak gelijktijdig dan wel doorstromend met zorg en ondersteuning vanuit de verschillende wetten en domeinen van doen. In 2017 startte het idee voor een brede Twentse samenwerking rondom zorg en het sociaal domein met een project rondom schulden. Vanuit de inhoudelijke successen en enthousiasme ontstonden in de jaren daarna steeds meer projecten en regionale verbindingen. Vanaf 2019 gebeurde dit vanuit een breed programma onder de naam 'Integrale Samenwerkingsagenda Twente'. Na een onafhankelijke evaluatie werd eind 2021 unaniem ingestemd met een vijfjarige verlenging van de samenwerking. Tegelijkertijd werd een vernieuwde werkagenda vastgesteld en de naam gewijzigd in 'Twentse Koers'. Inhoudelijk stond de samenwerking stevig. Maar mede door de groei, de landelijke vraagstukken en het meerjarenperspectief, ontstond de noodzaak voor betere borging en organisatie van de governance van het programma.

In 2022 en 2023 zijn diverse landelijke akkoorden opgesteld op het gebied van gezondheid, zorg en ondersteuning, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO). Deze akkoorden benadrukken het belang van samenwerking tussen organisaties vanuit verschillende domeinen en het inrichten van een governance. Voor Twente was dit een bevestiging om het programma Twentse Koers te verstevigen en vooral door te gaan.

In april 2023 is de samenwerkingsovereenkomst getekend door alle 17 eigenaren van de Twentse Koers. Dit betekent dat de governance, waaronder de (financiële) afspraken en overleg- en besluitvormingsstructuren, formeel zijn geborgd en dat de samenwerking toekomstbestendig is. Verderop in dit hoofdstuk wordt de samenwerkingsovereenkomst en wat dit betekent nader toegelicht.

Vanuit IZA was elke regio verplicht een regiobeeld en regioplan op te stellen. In mei 2023 is het [Regiobeeld Twente 2023](#) opgeleverd. Het Regiobeeld brengt de uitdagingen voor Twente in beeld met een overzicht en prognose van de belangrijkste data over o.a. zorgvraag, -aanbod, gezondheid, en bevolkingsontwikkeling. Het Regiobeeld geeft inzicht in de zorgbehoefte van de Twentse inwoners. Daarnaast geeft het inzicht in de capaciteit en prestaties van de zorg, het sociaal domein en de ondersteuning in de regio.

Het Regiobeeld vormt de basis voor het Regioplan Twente. Het [Regioplan Twente](#) is van en voor heel Twente. Voor de uitwerking van het regioplan is daarom een intensief proces gevolgd, waarbij input is opgehaald bij betrokken gemeenten, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, inwoners, etc. Ook hebben de regionale partijen in het regioplan opgenomen wat de belangrijkste prioritaire opgaven voor de toekomst zijn en hoe deze gezamenlijk worden aangepakt. Met al deze input is een breed gedragen regioplan tot stand gekomen in samenwerking met het netwerk Twente Beter, een Twentse samenwerking tussen (medische) zorgaanbieders. In december 2023 is het Regioplan Twente, en daarmee ook de werkagenda van Twentse Koers, vastgesteld door de eigenaren van Twentse Koers. Dat betekent dat de themalijnen en de projecten altijd een bijdrage moeten leveren aan de doelen zoals die in het regioplan beschreven zijn.

Governance en afspraken

De governance en afspraken zijn formeel geborgd in de door alle 17 eigenaren getekende [Samenwerkingsovereenkomst Twentse Koers](#). Deze samenwerkingsovereenkomst kent een privaatrechtelijke grondslag, omdat dit past in het karakter van de samenwerking: een netwerksamenwerking. In de samenwerkingsovereenkomst zijn verschillende rollen vastgelegd, die hieronder nader omschreven worden.

Bestuurlijk Overleg (BO)

Een afvaardiging van bestuurders van alle 17 eigenaren (14 gemeenten, Menzis, SamenTwente en Provincie Overijssel) vormen samen het BO. Technisch betekent dit: Eigenaren wijzen elk één deelnemer en een plaatsvervanger aan. Het BO wijst uit zijn midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan.

In de samenwerkingsovereenkomst is uitgewerkt onder welke voorwaarden besluitvorming plaatsvindt.

Het BO is, als gremium, opdrachtgever voor Twentse Koers. Doel van het BO is:

- Visie- en strategievorming op proces en majeure ontwikkelingen en thema's die de domein overstijgende samenwerking tussen alle eigenaren betreffen. De werkagenda van Twentse Koers is leidend;
- Regievoering op en bestuurlijke monitoring van de voortgang van de werkagenda van Twentse Koers.

Thema's die in het BO aan de orde komen hebben altijd een strategisch en/of tactisch karakter. Voorbeelden zijn: landelijke wetgeving en beleidskaders, strategische ontwikkeling van de netwerksamenwerking, grote subsidieaanvragen (> 150.000 euro) en het vaststellen dan wel bijstellen van de werkagenda en bestaande financiering. Het BO kan een besluitvormend (agenda, subsidieaanvragen, jaarrekeningen), opiniërend/beeldvormend, oordeelsvormend en/of adviserend karakter hebben. Afhankelijk van de status van agendapunten in het BO, maakt het BO procesafspraken. Verder is het BO de opdrachtgever van Twentse Koers en stuurt het BO de manager inhoudelijk aan. Het BO komt minimaal drie keer per jaar bijeen.

Vanuit de gemeenten geldt een bestuurlijke taakverdeling per themalijn. De zgn. bestuurlijk trekkers zijn voor de desbetreffende themalijn het bestuurlijk aanspreekpunt voor partners en medewerkers van de programmaorganisatie. Bestuurlijk trekkers zien toe op de inhoudelijke voortgang van de projecten binnen de desbetreffende themalijn. Ook zijn deze bestuurlijk trekkers verantwoordelijk voor het meenemen van alle BO-leden met betrekking tot het thema. De bestuurlijk trekkers zijn per themalijn aangevuld met één bestuurlijk trekker vanuit zorg (bij de themalijn Bestaanszekerheid betreft dit Stadsbank Oost Nederland) en één bestuurlijk trekker vanuit welzijn.

Programmateam

Het programmateam bestaat uit een afvaardiging van elk type eigenaar: één persoon vanuit de zorgverzekeraar-zorgkantoor, één persoon vanuit SamenTwente, één persoon vanuit provincie Overijssel en twee personen vanuit de 14 Twentse gemeenten, dit zijn de voorzitter en vicevoorzitter van het Ambtelijk Overleg (AO). De manager van Twentse Koers is voorzitter van het programmateam. Het programmateam heeft als doel om te komen tot integraliteit in de aanpak, organisatie en processen. Vergaderingen van het AO en BO Twentse Koers worden hier voorbereid.

Ambtelijk Overleg (AO)

Het AO bestaat uit de leden van het programmateam, aangevuld met één medewerker per gemeente die niet deelneemt in het programmateam. Hierdoor zijn alle 17 Partijen ambtelijk vertegenwoordigd in het AO. De AO leden zijn ambtelijk aanspreekpunt voor hun organisatie en daarmee contactpersoon voor hun deelnemer in het BO evenals voor de programmaorganisatie. Het AO dient als klankbord en adviesplatform voor de manager, het programmateam en het BO. In het AO vindt de voorbereiding van het BO plaats. De agendastukken van het BO worden doorgenomen, eventuele hoogtepunten en knelpunten worden afgestemd, nieuwe initiatieven worden besproken en er wordt stilgestaan bij voortgang en monitoring van de werkagenda van Twentse Koers. Zie voor meer informatie de werkafspraken die in het voorjaar van 2024 zijn opgesteld met het AO Twentse Koers. Hierin is o.a. afgesproken dat de inhoud van het programma Twentse Koers en dus de themalijnen en projecten worden besproken en behandeld in de bestaande AO's. Bijvoorbeeld het AO publieke gezondheid en het AO Wmo.

Programmaoverleg

Bij het programmaoverleg zijn alle medewerkers van Twentse Koers aanwezig. Onderwerpen die in dit overleg aan de orde komen zijn programma-inhoudelijk of organisatorisch van aard. Het programmaoverleg heeft tot

doel om te komen tot integraliteit in de aanpak en uitvoering van de diverse projecten en processen. Tijdens dit overleg worden medewerkers ook geïnformeerd over organisatievraagstukken en -ontwikkelingen. Met het overleg wordt verbinding gestimuleerd en betrokkenheid gehouden tussen en met de medewerkers van de programmaorganisatie.

Personele organisatie

Twentse Koers kent de volgende personele indeling, in aantal fte's (Peildatum 1 november 2024):

- 1,0 Manager: Algehele leiding van de programma organisatie
- 3,31 Themaleiders: Inhoudelijke aansturing van de themalijnen. Hieronder vallen regionale projectleiders en allround (lokale) projectleiders.
- 0,88 Teamcoördinator: Personele aansturing van de projectleiders
- 0,77 Programmasecretaris: Coördinatie van de interne organisatie en processen (waaronder de P&C cyclus)
- 1,0 Kwartiermaker datagedreven werken
- 1,55 Managementassistenten: Secretariële ondersteuning
- 8,95 Regionale projectleiders: zijn verantwoordelijk voor de regionale projectplannen
- 14,09 Allround (lokale) projectleiders: lokale implementatie
- 1,66 Projectmedewerkers.

In totaal (peildatum 1 november 2024) bestaat de organisatie uit 42 medewerkers (excl. Bedrijfsvoering via SamenTwente) en is de personele omvang van de organisatie 33,21 fte.

Twentse Koers en SamenTwente

SamenTwente is gastheerorganisatie voor de Twentse Koers. In de rol van gastheer verleent SamenTwente aan de Twentse Koers:

1. werkgeverschap ten behoeve van de medewerkers van de Programmaorganisatie;
2. huisvesting en andere (organisatorische) voorzieningen;
3. ondersteuning op het gebied van bedrijfsvoering, waaronder financiële en juridische ondersteuning, met inachtneming van de daarvoor binnen de gastheerorganisatie gehanteerde kostenstructuur.

De dienstverlening van SamenTwente aan Twentse Koers is nader omschreven en vastgelegd in een tussen SamenTwente en de manager Twentse Koers namens de 17 eigenaren gesloten dienstverleningsovereenkomst (DVO), waarvan de looptijd gelijk is aan de duur van de Samenwerkingsovereenkomst. Jaarlijks wordt deze geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Deze wordt ter informatie gedeeld met het AO en het BO. In deze DVO is opgenomen dat Twentse Koers en SamenTwente samenwerken op basis van vertrouwen. Dit betekent dat beide partijen afspraken nakomen, ze open en transparant zijn in wat ze doen, ook als zaken niet goed gaan, en elkaar hier actief van op de hoogte houden. In de onderlinge relatie wordt gestreefd naar partnerschap.

2. De context van Twentse Koers

Visie Twentse Koers

De inwoner van Twente staat altijd centraal. Het overkoepelende doel hierbij is meer gezonde levensjaren voor inwoners van Twente te realiseren. Het functioneren van onze inwoners, en daarmee het verhogen van de kwaliteit van leven en zelfredzaamheid, is het vertrekpunt. We leggen de focus op positieve gezondheid, preventie en vroegsignalering. Samen zetten we ons in voor het normaliseren en demedicaliseren, een goede ketensamenwerking en ontwikkelen we preventieve en laagdrempelige aanpakken. Zo houden we de zorg kwalitatief goed, beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar.

Binnen Twentse Koers werken we strategisch, regionaal en domeinoverstijgend samen. Samen kunnen we impact maken en lokale uitvoering ondersteunen en dienen. De uitvoering is altijd lokaal. Eigenaren en partners kunnen afspraken en beleid passend maken voor hun eigen organisatie en bij de lokale behoefte. D.w.z. eigenaren kunnen datgene doen wat voor hun inwoners of doelgroep nodig is. Samen versterken we de samenwerking tussen het publieke-, medische- en sociale domein.

Algemene uitgangspunten

Twentse Koers is en blijft een dynamisch programma, waarin we thematisch werken. Dit betekent dat Twentse Koers altijd werkt op basis van actualiteiten en gezamenlijke urgentie. Hier kan de werkagenda op worden aangepast. Het programma kent een aantal uitgangspunten om de samenwerking optimaal in te zetten:

- **Samen versterken we de samenwerking tussen het publieke-, medische- en sociale domein.**
Domein overstijgende samenwerking is noodzakelijk. Om tot passende oplossingen te komen voor de uitdagingen van de toekomst, leggen we verbinding tussen de zorg en het sociaal domein, met de focus op gezondheid. Daarom moet er commitment zijn vanuit de verschillende sectoren en organisaties. Hierbij moeten de partijen zich allemaal echt durven in te zetten voor de gezamenlijke opgaves en accepteren dat de kosten en baten verschillend kunnen vallen. De overkoepelende maatschappelijke opbrengst staat centraal.
- **Urgentie en prioriteiten stellen.**
Prioritering van thema's en projecten gebeurt aan de hand van gezamenlijke urgentie.

Inhoudelijke uitgangspunten

Om te komen tot een duurzame verandering in ons zorgstelsel, is het belangrijk in te blijven zetten op een aantal inhoudelijke uitgangspunten:

- Inwonersparticipatie;
- Positieve gezondheid;
- Terugdringen sociaal economische gezondheidsverschillen;
- Inclusie;
- Toekomstbestendige arbeidsmarkt;
- Technologie en digitalisering;
- Datagedreven werken;
- Inkoop, toezicht en kwaliteit.

Binnen alle themalijnen is aandacht voor deze overkoepelende onderwerpen. Een kans van slagen zit namelijk niet alleen in de start of uitvoering van een project, maar ook in een omslag en intrinsieke motivatie van de betrokken partijen en/of samenleving. De uitgangspunten dienen als basis en worden meegenomen in de projecten van Twentse Koers. De inhoudelijke uitgangspunten komen dan ook, in meer of mindere mate, terug in alle projecten.

3. Bouwstenen: Taken en activiteiten

Binnen Twentse Koers werken we met 5 themalijnen. Hieronder bieden we een overzicht van de verschillende themalijnen en de regionale projecten die vanuit de themalijn worden aangestuurd. Zoals eerder vermeld, maar goed om bij het lezen van het onderstaande overzicht nog even bij stil te staan; Twentse Koers is verantwoordelijk voor de regionale projecten die een bijdrage moeten leveren aan de maatschappelijke regionale doelstellingen. Elke eigenaar beslist zelf welke projecten hij lokaal wil implementeren. Dit voorziet in lokale behoefte tot maatwerk.

De vijf themalijnen binnen Twentse Koers zijn:

1. Bestaanszekerheid
2. Preventie en gezondheid
3. Mentale gezondheid
4. Ouderen
5. Jeugd

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
1	Themalijn bestaanszekerheid	Binnen de themalijn bestaanszekerheid richten we ons op het vergroten van bestaanszekerheid in Twente. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor het welzijn van alle inwoners en voorkomt problemen op diverse leefgebieden. Veel Twentse inwoners hebben moeite om financieel rond te komen. Ze kampen met (ernstige) geldzorgen, problematische schulden of leven rondom de armoedegrens. Dit heeft enorme consequenties, ook op andere leefgebieden. Geldzorgen leiden vaak tot problemen op het gebied van huisvesting, gezondheid en welzijn, en belemmeren de toegang en deelname aan bijvoorbeeld onderwijs, sport en vrijetijdsactiviteiten. De stress, eenzaamheid en uitsluiting die gepaard gaan met financiële zorgen, maken het moeilijk voor mensen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Achter deze situaties schuilt veel schaamte, verdriet en leed.	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en SPUK GALA programma 15

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
		Projecten onder deze themalijn zijn: - Welzijn op recept - Jongeren en schulden - Kinderarmoede - Bereik vergroten aanpak geldzorgen - Collectieve zorgverzekering-gemeentepolis - Maatwerk multiproblematiek - Artificial Intelligence	
2	Themalijn preventie en gezondheid	Vanuit de themalijn preventie en gezondheid streven we naar een gezondere Twentse bevolking. Want voorkomen is beter dan genezen. We bevorderen een gezonde leefstijl vanuit een integrale benadering. Dit vraagt om een brede preventieve infrastructuur. Vanuit de brede visie van positieve gezondheid, ondersteunen en stimuleren we inwoners om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. De gezondheidssituatie in Twente is zorgwekkend. In Twente zijn relatief meer inwoners met een lagere sociaaleconomische status dan het landelijk gemiddelde. Ook is in Twente meer overgewicht dan vergeleken met het landelijke gemiddelde. 56% van de Twentse volwassenen heeft overgewicht en we zien een daling in het aantal mensen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Ook is alcoholgebruik in Twente een groot probleem. Zo valt 12% van de volwassenen in Twente onder zware drinkers terwijl het landelijke gemiddelde 10% is. Projecten onder deze themalijn zijn: - Kansrijke start en kansrijk opgroeien - Gezonde koers voor kinderen - Volwassenen naar gezond(er) gewicht - Valpreventie - Aanpak middelengebruik - In beweging met - Versterken zelfstandigheid bij licht verstandelijke beperking - Positieve gezondheid.	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA, SPUK GALA programma 15 en subsidie Provincie Overijssel.

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
3	Themalijn Mentale gezondheid	Binnen de themalijn mentale gezondheid streven we naar het vergroten van het mentaal welbevinden en zingeving van en voor alle inwoners van Twente. Daarnaast willen we dat goede geestelijke gezondheidszorg en -ondersteuning beschikbaar blijft voor mensen die dat nodig hebben. Want een goede mentale gezondheid heeft direct effect op de algehele gezondheid van inwoners. De meeste inwoners van Twente ervaren hun eigen gezondheid als (zeer) goed. Toch liggen de wachttijden voor behandeling in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in Twente hoger dan het landelijk gemiddelde. Met name de mentale gezondheid van jongeren (16-25 jaar) staat onder druk. Dit alles vraagt om een andere integrale en preventieve aanpak. De gewenste transformatie vereist een brede betrokkenheid van het sociaal domein, welzijn en zorg. Binnen de themalijn mentale gezondheid wordt op projectniveau domeinoverstijgend samengewerkt met het samenwerkingsverband Twente Beter. Projecten onder deze themalijn zijn: - Aanpak wachttijden - Participatie naar vermogen - Mentale gezondheids- en herstelcentra - Onafhankelijke cliëntondersteuning - Terugdringen instroom Wlz GGZ - Mentale gezondheid jongeren	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en SPUK cliëntondersteuning
4	Themalijn Ouderen	Binnen de themalijn ouderen focussen we ons op het aantoonbaar verbeteren van de gezondheid en kwaliteit van het leven van de ouder wordende Twentse inwoner. Hierdoor kunnen inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven wonen en actief deelnemen aan de samenleving, met behoud van zelfregie en verantwoordelijkheid. Twente is een sterk vergrijzende regio. De verwachting is dat het percentage ouderen in Twente tussen 2020 en 2040	Financiering van deze lijn is uit de SPUK IZA en Regiodeal Twente

	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding (Uit de themalijn in de Tussentijdse rapportage / het Jaarplan)	Financiering
		verdubbelt. De groep ouderen wordt groter en de gemiddelde leeftijd wordt steeds hoger. Naast de toename van het aantal oudere inwoners, is er sprake van arbeidsmarktkrapte binnen de zorg en het welzijn. Ook zal de druk op mantelzorgers fors toenemen. Dit vraagt om een andere integrale en preventieve aanpak. De gewenste transformatie vereist een brede betrokkenheid van het sociaal domein, welzijn en zorg en om deze reden werken we actief samen. Onder deze themalijn vallen de volgende projecten: - Doorstroom Wlz - Gezond en zelfredzaam ouder worden - Subproject: Deskundigheidsbevordering Huishoudelijke ondersteuning - Bennie Oud - Respijtzorg-Logeerszorg - Subproject Samenwerkingskracht Mantelzorg (ontwerpend onderzoek) - Samenwerken in de wijk - Subproject: Samen indiceren - Wonen en zorg	
5	Themalijn jeugd	Voor deze themalijn is de verbinding gelegd met de Samenwerkingsagenda jeugd en hervormingsagenda jeugd. In opdracht van en op verzoek van bestuurders is een projectleider Jeugd ondergebracht bij Twentse Koers. Dit houdt in dat deze medewerker personeel technisch gezien valt onder Twentse Koers, maar inhoudelijk werkt ten behoeve van de Samenwerkingsagenda Jeugd (actielijn 3: sociale basis jeugd).	

4. Financiën Twentse Koers

In tegenstelling tot de organisatieonderdelen van SamenTwente, wordt Twentse Koers niet gefinancierd door de gemeenten. De baten bestaan uit rijkssubsidiemiddelen, zoals SPUK IZA en SPUK GALA, en ook uit provinciale subsidie. Het huidige programma met financiering is ingeregeld tot 31 december 2026. Momenteel wordt er al gewerkt aan verschillende financieringsvormen voor bepaalde projecten, voor een langere periode dan 31 december 2026. Denk hierbij aan verschillende IZA transformatiefondsaanvragen, Regiodeal aanvragen en ZonMw subsidies.

Een overzicht van de baten en lasten over 2024 ziet er als volgt uit. (Op basis van de begroting, inclusief de begrotingswijziging van juli '24.)

Baten	Begroting (incl. wijziging)	Lasten	Begroting (incl. wijziging)
SPUK IZA	€ 5.326.438	Programmaorganisatie algemeen	€ 1.846.422
SPUK GALA – Programma 15	€ 211.356	Themalijn Bestaanszekerheid	€ 592.428
SPUK GALA 2023	€ 169.711	Themalijn Mentale Gezondheid	€ 493.013
SPUK cliënt-ondersteuning	€ 75.601	Themalijn Preventie en Gezondheid	€ 677.381
Provincie Overijssel	€ 492.832	Themalijn Ouderen	€ 337.380
		Overig budget projecten	€ 160.000
		Lokale inzet en bekostiging*	€ 1.085.570
		Bijdragen aan gemeenten	€ 700.000
		Positief resultaat	€ 383.744
Totaal	€ 6.275.938	Totaal	€ 6.275.938
Risicoreserve	€ 496.165	Risicoreserve	€ 496.165
Totaal incl. reserve	€ 6.772.103	Totaal incl. reserve	€ 6.772.103

)* Het bedrag voor de lokale inzet en bekostiging betreft voor 2024 geen volledig jaar, omdat deze projectleiders hoofdzakelijk pas medio 2024 zijn gestart. Nu deze projectleiders en -medewerkers volop aan de slag zijn, zal de lokale inzet en bekostiging vanaf 2025 aanzienlijk hoger zijn. Deze medewerkers zijn beschikbaar voor lokale

ondersteuning (tussen 1 en 1,66 FTE per gemeente) passend bij de lokale behoeftes en worden dus door de gemeenten inhoudelijk aangestuurd.

5. Gebruikte bronnen

De bronnen die zijn gebruikt voor het samenstellen van dit informatiepakket zijn de volgende documenten van Twentse Koers:

- Samenwerkingsovereenkomst;
- Dienstverleningsovereenkomst;
- Regiobeeld Twente;
- Regioplan Twente;
- Tussentijdse rapportage Twentse Koers 2024;
- Website Twentse Koers;
- Praatplaten Twentse Koers.